

Un oraș cum nu e altul.
O poveste fără sfârșit...

Viriconium

M. JOHN
HARRISON

„Faptul că M. John Harrison nu este laureat al premiului Nobel
demonstrează falimentul lumii literare.”

China Miéville

M. JOHN HARRISON

VIRICONIUM

Traducere din limba engleză

MIRCEA PRICĂJAN

Despre *Viriconium*: Câteva însemnări în chip de introducere

Oamenii își ascund mereu propria deziluzie, decăderea, vârsta. Cum se face că nu-și dau niciodată seama de ceea ce vor deveni, din moment ce chipurile lor conțin deja chipurile pe care le vor avea peste douăzeci de ani?

— „Călătoria unui tânăr spre *Viriconium*”

Și mă uit la ciclul *Viriconium* al lui M. John Harrison și mă întreb dacă *Orașul Pastel* știa că ascunde în paginile lui povestea din *În Viriconium* sau cumplitul chin din „Călătoria unui tânăr spre *Viriconium*”, dacă știa ce urma să devină.

Acum câteva săptămâni și la depărtare de o jumătate de lume, m-am trezit în mijlocul Bolognei – acel oraș cu turnuri medievale de culoarea apusului peste care trece vremea în centrul orașului italian modern cu același nume – într-un anticariat mic, unde mi se dăduse spre cercetare un exemplar al *Codex Seraphinianus*. Cartea aceasta, creată de artistul Luigi Serafini, este, după toate probabilitățile, un obiect de artă. Conține și text, însă alfabetul seamănă cu un cod dintr-o altă lume, iar ilustrațiile (care acoperă aspecte ale vieții precum grădinăritul, anatomia, matematica, geometria, jocurile de cărți, aparatele de zbor și labirinturile) poartă doar o vagă asemănare cu cele pe care le știm din lumea aceasta în momentul de față: într-o imagine, un cuplu care face dragoste devine un crocodil care pleacă târâș; iar animalele, plantele și ideile sunt destul de ciudate să-ți poți închipui că această carte ne-a parvenit dintr-un timp sau spațiu extrem de îndepărtat. Aceasta este, lipsindu-ne o altă explicație, artă. Și, plecând din anticariatul acela mic, pășind afară pe străzile umbrite de colonade ale Bolognei, ținând în mână cartea atâtor lucruri imposibile, m-am imaginat în *Viriconium*. Iar asta era bizar, și numai fiindcă, până atunci, asemuisem în mod explicit *Viriconiumul* cu Anglia.

Viriconium, creația lui M. John Harrison, *Orașul Pastel* din

după-amiaza lumii; două orașe în unul, în care nimic nu se leagă, de la cap la coadă, cu excepția câtorva nume de locuri, cu toate că n-am fost niciodată sigur că numele definesc același loc de la o poveste la cealaltă. Bistro Californium e mereu același? Dar Henrietta Street?

M. John Harrison, Mike pentru prieteni, este o persoană neastâmpărată, de înălțime medie, predispus la înflăcărări și zel. La prima vedere pare a avea o constituție slabă, însă o a doua privire te convinge că a fost construit din chingi și arcuri și piele dură, de calitate, și nu te surprinde deloc să afli că Mike e alpinist, căci ți-l poți închipui fără nicio problemă cățărându-se pe o stâncă într-o zi rece, ploioasă, găsim puncte de sprijin în locuri aproape invizibile și trăgându-se mereu mai sus, omul împotriva stâncii. Îl cunosc pe Mike de mai bine de douăzeci de ani; de când îl știu, părul i-a căpătat un argintiu impunător și pare să fi devenit cumva tot mai tânăr. Mi-a plăcut întotdeauna de el, așa cum întotdeauna m-am simțit mai mult decât doar un pic intimidat de scrierile lui. Când vorbește despre scris, trece de la neastâmpăr la posedare. Mi-l amintesc pe Mike la Institutul de Artă Contemporană cum încerca să le explice celor din public natura literaturii fantastice de ficțiune: a descris situația cuiva care stă într-o alee bătută de vânt și se uită la imaginea lumii reflectată în vitrina unui magazin și vede în sticlă, brusc și fără nicio explicație, o ploaie de scântei. Această imagine mi-a ridicat părul pe ceafă, mi-a rămas întipărită în minte; reacția aceasta mi-ar fi imposibil s-o explic. Ar fi ca și cum aș încerca să explic proza lui Harrison, lucru pe care mă străduiesc să-l fac în introducerea de față și care, după toate probabilitățile, nu-mi iese.

Există scriitori care scriu pentru scriitori, desigur, iar M. John Harrison este unul dintre ei. Se mișcă elegant, cu pasiune, de la un gen la altul, produce o proză străvezie și inteligentă, publicând povestiri sub sigla SF sau fantasy, horror sau mainstream. Câștigă premii orice gen ar aborda și face totul să pară atât de ușor. Literatura lui este înșelător simplă, fiecare cuvânt fiind gândit și așezat acolo unde să aibă cel mai profund înțeles și de unde să lovească cel mai puternic.

Poveștile despre Viriconium, care moștenesc o serie de nume și sentimentul de neliniște dintr-un demult uitat Oraș Roman Englezesc („Anticarii englezi au preferat termenul *Uriconium*, cărturarii străini pe cel de *Viroconium* sau *Viriconium*, fiind vehiculat de asemenea termenul *Vriconium*. Dovezile rădăcinilor noastre străvechi sunt întrucâtva confuze”, ne informează un site de istorie) sunt fantezii, trei romane și un mănunchi de povești care cercetează natura artei și a magiei, a limbajului și a puterii.

Nu există, așa cum am pomenit deja și așa cum veți descoperi, nicio consecvență în Viriconium. De fiecare dată când ne întoarcem în el, acesta s-a schimbat – sau ne-am schimbat noi. Natura realității se deplasează și se schimbă. Poveștile despre Viriconium sunt palimpseste, și alte povești și alte orașe pot fi văzute dincolo de suprafață. Poveștile adumbresc alte povești. Teme și personaje reapar, aidoma unor cărți de tarot amestecate și reîmpărțite.

În comparație cu poveștile care-i urmează, *Orașul Pastel* enunță simplu temele lui Harrison, asemenea unei teme muzicale complexe pe care o auzi cântată mai întâi de o fanfară de alămuri. Este vorba de un SF din viitorul îndepărtat, acolo unde SF-ul se preface în fantasy, iar povestea se citește precum scenariul unui film magnific, aseasonat cu trădări și bătălii, cu toate ingredientele culturii populare atent puse la lucru. (La relectură, asta îmi aduce aminte puțin de Michael Moorcock și, în atmosfera și istovirea de sfârșit de timp, de Jack Vance și Cordwainer Smith.) Pentru apărarea Viriconiumului și a reginei sale infante de invadatorii din Nord, lord tegeus-Cromis (care se crede mai bun ca poet decât ca luptător cu sabia) strânge ceea ce a mai rămas din legendarul Ordin al lui Methven. Aici avem un pitic și un erou, o prințesă, un inventator și un oraș amenințat de asediu. Și totuși, povestea are ceva dulce-amar, ceva la care nu te-ai aștepta de obicei de la un asemenea roman.

Furtuna de aripi adoptă ca titlu o expresie din prima carte și este deopotrivă o continuare a primului roman și o punte de legătură între poveștile și romanul care urmează și o împrejmuiesc. Graiul acestei cărți este, intuiesc, mai puțin

accesibil decât al celei dintâi, limbajul fiind bogat și baroc. Îmi amintește pe alocuri de Mervyn Peake, însă ai de asemenea impresia și că este romanul cuiva care vrea să se pună la încercare, să vadă ce poate face cu cuvintele, cu propozițiile, cu povestea.

Iar apoi, renunțând la stilul baroc, proza lui M. John Harrison devine transparentă, însă este vorba de o transparență înșelătoare. Asemenea predecesoarelor lui, *În Viriconium* este un roman despre un erou care încearcă să-și salveze prințesa, este povestea unui pitic, a unui inventator și a unui oraș aflat sub amenințare, însă acum imensa canava a primei cărți a devenit o poveste scurtă și personală despre chinuri sufletești și secrete și amintiri. Zeii din acest roman sunt grobieni și imposibil de înțeles, eroul nostru abia dacă pricepe natura poveștii în care se vede prins. Mai mult decât celelalte, această istorisire îți lasă impresia că e mai aproape de ceea ce se dorește a fi povestit – decepția și decăderea care stăteau la pândă, ca într-un cocon, în prozele de dinainte ies acum complet la iveală, aidoma unui fluture sau a unei păsări de metal eliberată din crisalidă.

Prozele scurte care se împletesc în jurul celor trei romane sunt povești despre evadări, de obicei evadări eșuate. Acestea vorbesc despre putere și politică, despre limbaj și structura de rezistență a realității – vorbesc de asemenea despre artă. Ți se strecoară printre degete ca apa, sunt evanescente ca o ploaie de scântei, sunt durabile și naturale ca niște formațiuni stâncoase.

Poveștile și romanele despre Viriconium acoperă aspecte ale vieții precum grădinăritul, anatomia, matematica, geometria, jocurile de cărți, aparatele de zbor și labirinturile. De asemenea, ele vorbesc despre artă.

De când a părăsit Viriconium, Harrison a creat mai multe capodopere (de gen sau nu): *Climbers*, uimitorul lui roman despre alpiniști și escapism preia temele din „Călătoria unui tânăr spre Viriconium” și le prelucrează într-o proză mainstream; *The Course of the Heart* le prelucrează în proză fantasy, poate chiar horror; *Light*, excelentul lui roman țesut cu ițe SF vorbește și el despre evadări eșuate – din noi înșine, din

lumile noastre, din propriile noastre limite.

Pentru mine, prima lectură a *Noapților din Viriconium* și *În Viriconium* a fost o revelație. Eram tânăr când am dat peste ele, în urmă cu o jumătate de viață, și îmi amintesc prima impresie pe care am avut-o citind proza lui Harrison: că e limpede ca apa unui râu de munte... și la fel de rece. Poveștile păstrează pentru mine memoria timpului în care le-am citit întâia oară – anii când Thatcher era prim-ministru în Anglia par deja să se transforme în mit. Când îi trăiam, anii aceia parcă ne copleșeau, iar orașul din poveștile acestea este animat de mai mult decât doar o fărâmbă din Londra pe care mi-o amintesc, și există ceva din duritatea doamnei Thatcher însăși în rea-voința bolnăvicioasă a lui Mammy Vooley (într-adevăr, când Harrison a rescris povestea „Capului norocos” sub forma unui roman ilustrat, cu planșe de Ian Miller, Mammy Vooley a fost explicit desenată ca un avatar al lui Margaret Thatcher).

Acum, la relectură, găsesc claritatea prozei lui Harrison la fel de admirabilă însă descopăr că-i apreciez mai mult ca niciodată personajele – imperfecte și suferinde și mereu în căutarea unor căi de-a intra în contact unul cu celălalt, mereu trădate de limbaj și de tradiție și de ele însele. Și mi se pare că orice oraș aș vizita acum reprezintă o latură a Viriconiumului, că există un oraș de sus și unul de jos în Tokyo și în Melbourne, în Manila și în Singapore, în Glasgow și în Londra, și că Bistro Californium este locul unde găsești ce-ți dorești sau unde-ți dorești ce găsești sau, pur și simplu, acesta este locul pe care ți-l dorești.

M. John Harrison, în scriitura sa, stă agățat de stânci golașe și găsește locuri invizibile de susținere și nișe pentru pitoane ce n-ar trebui să existe; te ridică o dată cu el prin poveste, te trage de cealaltă parte a oglinzii, unde, cu excepția ploii de scântei, lumea arată aproape la fel...

Neil Gaiman
Aeroportul Narita, 25 iulie 2005

ORAŞUL PASTEL

Prolog asupra Imperiului Viriconium

În Perioada de Mijloc a Pământului s-au ridicat în jur de șaptesprezece imperii importante. Acestea au fost Culturile După-amiezii. Toate cu excepția unuia sunt neimportante pentru povestea de față și nu e nevoie să spunem despre ele decât că niciunul nu a durat mai puțin de un mileniu, niciunul mai mult de zece; că fiecare a scos la iveală secretele și a dobândit tihna pe care natura lui (și natura universului) i-a permis să le găsească; și că fiecare a căzut din univers în dezordine, s-a năruit și a pierit.

Ultimul dintre ele și-a lăsat numele scris în stele, dar niciunul dintre cei ce-au venit apoi nu l-a putut citi. Mai important, poate, în pofida forței sale tot mai slabe, acesta a construit lucruri trainice – lăsând în urmă unele mecanisme care, de bine, de rău, și-au păstrat scopurile de funcționare preț de mai bine de o mie de ani. Și, încă și mai important, aceasta a fost ultima dintre Culturile După-amiezii și a fost urmată de Amurg și de Viriconium.

Vreme de cinci sute de ani sau mai mult după prăbușirea Perioadei de Mijloc, Viriconium (nu purta încă acest nume) a fost o adunare primitivă de comunități mărginite de mare la Vest și Sud, de ținuturile neexplorate la Est și de Marea Pustie Brună la Nord.

Avuția locuitorilor lui era alcătuită în întregime din ceea ce s-a putut recupera. Aceștia nu stăpâneau nicio știință, ci scormoneau deserturile de rugină care fuseseră cândva complexe industriale ale ultimei Culturi a După-amiezii și, fiindcă cele mai mari depozite de metal, mașinării și arme străvechi se aflau în Marea Pustie Brună, cei care le dețineau erau Triburile Nordice. Imperiul lor dezlânat avea două centre gemene, Glenluce și Drunmore, așezări orășenești sumbre și răsfirate unde erau transformate primitiv în săbii mașinării complicate și frumoase, al căror rol le era necunoscut și unde căpeteniile de trib se îmbătau și se lua la harță pentru *baan-*

urile mortale dezgropate din deșert.

Aceștia erau aprigi și invidioși. Domnia lor asupra Sudicilor era aspră și, în definitiv, insuportabilă.

Distrugerea acestei culturi pre-viriconiumiene și smulgerea puterii de la Nordici au fost înfăptuite de Borring-Na-Lecht, fiul unui cioban din Munții Monar, care i-a adunat pe sudici, le-a îndreptat spinările cu vorbele lui sărace, dar puternice, și într-o singură săptămână a prădat atât Drunmore-ul, cât și Glenluce-ul.

A fost un erou. În timpul vieții sale, a unit triburile, i-a alungat pe Nordici în munții și-n tundra de dincolo de Glenluce și-a construit fortăreața Duirinish la marginea Mlaștinii de Săruri Metalice, unde rugina și chimicalele din Marea Pustie Brună se adunau în bălți și smârcuri otrăvitoare și se scurgeau în mare. Astfel, a închis Leedale de Jos împotriva celor rămași din regimul Nordic, protejând orașele Sudice Soubridge și Lendalfoot, aflate în continuă creștere.

Însă cea mai mare ispravă a sa a fost restaurarea Viriconiumului, centrul ultimei dintre Culturile După-amiezii, și adoptarea lui drept capitală – construind unde era nevoie, deschizând circulației străzile principale, gătuite de trecerea timpului, adăugând artefacte și opere de artă aduse din deserturile de rugină, până ce orașul a strălucit aproape așa cum o făcuse cu o jumătate de mileniu în urmă. După el și-a luat numele imperiul. Borring a fost un erou.

Până la Methven n-a apărut niciun alt erou. În secolele de după moartea lui Borring, Viriconium s-a consolidat, s-a îmbogățit și a crescut, s-a ocupat de înavuțire, de comerț interior și de micile dispute politice. Ceea ce începuse bine, în foc și sânge și triumf, și-a pierdut spiritul.

Preț de patru sute de ani, imperiul a rămas locului, în vreme ce nordicii și-au lins rănilor și și-au alimentat resentimentele. A început un război lent de uzură, sudicii pierzându-și iarăși coloana vertebrală, iar Nordicii lăsându-se sălbătiți de vremea rece, necruțătoare. Viriconium ținea la mare preț stabilitatea și poezia și neguțătorii de vin; rudele lui din munți, lupii – doar

răzbunarea. Dar, după un secol de jaful sporadice, lupii au întâlnit pe cineva care, chiar dacă nu era de-al lor, le înțelegea felul de-a fi...

Methven Nian a ajuns pe tronul din Viriconium și a descoperit că rezervele de metal și Mașinării Vechi scădeau. A observat că se apropia o Epocă întunecată; își dorea să conducă mai mult decât un imperiu de paraziți. Și-a atras alături tineri care intuiau și ei asta și care recunoșteau amenințarea din Nord. În numele lui, aceștia au lovit întruna ținuturile de dincolo de Duirinish și au început a fi cunoscuți sub numele de Ucigașii Nordicilor, Ordinul lui Methven sau, simplu, *Methven*.

Au fost mulți la număr și mulți au murit. Au luptat fără de milă și cu o pricepere rece. Au fost aleși, fiecare, pentru câte o pricepere anume: astfel, Norvin Trinor pentru darul său de strateg, Piticul Tomb pentru priceperea sa la mecanică și arme cu energie, Labart Tane pentru cunoștințele lui despre traiul celor din Nord, Benedict Paucemanly pentru iscusința într-ale aeronauticii, tegeus-Cromis fiindcă era cel mai bun luptător cu sabia din ținut.

Cât a trăit, Methven Nian a pus stavilă declinului: i-a învățat pe Nordici să se teamă de el; a pus bazele unei științe independente de Vechile Tehnologii; a păstrat ceea ce mai rămăsese din acea tehnologie. A făcut însă o singură greșală, iar aceea a fost amarnică.

Încercând să cimenteze o alianță pasageră cu unele dintre Triburile Nordice, și-a convins fratele, Methvel, pe care-l iubea, să o ia drept soață pe Regina acestora, pe Balquhider. Doi ani mai târziu, când tratatul a eșuat, această femeie-lup l-a lăsat pe Methvel în apartamentul lor să se înece în propriu-i sânge, după ce i-a scos ochii cu un ac de croitorie. A fugit, luând-o cu ea pe fiica lor, Canna Moidart. A crescut-o pe copilă cu ideea că va domni asupra unui imperiu reunit, că, la moartea lui Methven, va trebui să pretindă tronul din Viriconium.

Hrănită cu nedreptățile din Nord, Moidart a îmbătrânit înainte de vreme și a sădit sămânța discordiei în Nord și în Sud deopotrivă.

Așa se face că, după moartea lui Methven – unii au spus că asta s-a datorat în parte durerii de care n-a scăpat niciodată după stingerea din viață a lui Methvel –, tronul a fost pretins de două Regine: Canna Moidart și singura moștenitoare a lui Methven, Methvet, cunoscută în tinerețe drept Jane. Iar cavalerii Ordinului lui Methven, văzând un imperiu puternic, care nu mai avea mare nevoie de priceperile lor violente, tulburați și întristați de moartea Regelui lor, s-au risipit.

Canna Moidart a așteptat zece ani până la prima răsucire de cuțit...

1

tegeus-Cromis, cândva soldat și persoană cu gusturi alese a Viriconiumului, Orașul Pastel, care sălășluia acum cât se poate de singur într-un turn de lângă mare și se închipuia mai priceput ca poet decât ca luptător cu sabia, stătea la prima revărsare a dimineții pe dunele de nisip care se întindea între înaltul său cămin și linia cenușie a apei. Aidoma unor bucăți de haine diafane zdrențuite, pescărușii negri zburau și se luau la harță deasupra frunții sale întristate. Ceea ce-l făcuse să iasă din turn fusese o catastrofă, ceva ce el văzuse în timpul nopții din cea mai înaltă cameră.

Simțea miros de fum în vântul ce bătea din larg. În depărtare, vag, auzea explozii înfundate și grele: și nu marea atotputernică era cea care făcea să tremure dunele de sub picioarele sale.

Cromis era un bărbat înalt, slab și cadaveric. În ultima vreme dormise puțin, iar în găvanele întunecate și înfundate de deasupra pomeților înalți, proeminenți, ochii lui verzi erau obosiți.

Purta o mantie de catifea de un verde-închis, care se rotea în jurul lui în bătaia vântului asemenea unui cocon; o tunică din piele veche bătută cu ținte de iridiu peste o cămașă albă; pantaloni strâmți de catifea de un albastru-închis și cizme înalte, moi, din piele de căprioară, de un albastru-pal. Dedesubtul mantiei grele, mâinile lui slabe și înșelător de delicate erau strânse în pumni, îngreunate, așa cum era obiceiul

vremii, de inele masive din metale neprețioase, încrustate cu cifruri și stenograme complicate. Pumnul mâinii drepte se odihnea pe mânerul paloșului său simplu, care, sfidând moda vremii, nu avea nume. Cromis, ale cărui buze erau subțiri și alburii, era preocupat mai mult de calitățile esențiale ale lucrurilor decât de numele lor; punea mai mult preț pe realitatea Realității decât pe numele pe care oamenii i le atribuiau.

Își făcea, de pildă, mai multe griji pentru frumusețea orașului care căzuse în cursul nopții decât pentru faptul că acesta era Viriconium, Orașul Pastel. Îl iubea mai mult pentru străzile lui pavate cu pietre de un albastru-pal și pentru aleile ce nu erau deloc pavate decât pentru felul cum aleseseră cetățenii să-l cheme, care deseori era Vechiul Viricon și Locul de la Răscrucea Drumurilor.

În muzică, pe care o iubea, nu găsisese nicio alinare, iar acum n-o găsea nici în nisipul trandafiriu.

Umblă pentru o vreme pe malul apei, examinând obiectele aruncate de mare pe uscat: acordând mai multă atenție ici unei pietre netede, colo unei cochilii transparente, luând în mână o sticlă de culoarea mantiei sale, aruncând o ramură de copac albită și ciudat cioplită de apă. Se uită la pescărușii negri, însă țipetele lor îl deprimară. Ascultă vântul rece care sufla prin pădurea de scoruși dimprejurul turnului său și tremură. Pe deasupra zarvei valurilor înalte auzea bubuitul înfundat al căderii Viriconiumului. Și chiar de-ar fi intrat în apa înspumată și i-ar fi simțit înțepătura acidă pe obraz, pierdut în tunetul ei, își imaginează că tot ar fi putut auzi zarva de pe străzile pastel, grupurile învrăjbite și vocile care strigau după Tânăra Regină, Bătrâna Regină.

Își așază mai bine pe cap pălăria brun-roșcată cu boruri largi; alunecând pe nisipul mișcător, străbătu dunele; și găsi poteca din pietre albe care mergea printre scoruși către turnul ce nu purta nici el nume: cu toate că unii îl numiseră ca și coasta pe care se afla, și anume Balmacara. Cromis știa unde-l chemau inima și sabia – însă crezuse că partea aceea luase sfârșit și se așteptase să ducă o viață tihnită lângă mare.

Când sosi primul refugiat, știu cine câștigase orașul – sau ceea ce mai rămăsese din el –, însă felul cum află asta nu-i făcu deloc plăcere.

Se întâmplă înainte de prânz, când încă nu se hotărâse ce să facă.

Se afla în camera din vârf (o încăpere rotundă, mică, ai cărei pereți erau îmbrăcați în piele și rafturi cu cărți; obiecte muzicale și științifice, astrolabi și lăute, stăteau pe mesele din piatră acoperite cu mătăsuri; acolo lucra el la cântecele lui), cântând încet la un instrument pe care-l căpătase în împrejurări ciudate cu o vreme în urmă, în Est. Avea corzile întinse și dure, și-l dureau buricele degetelor; cânta pe un ton înalt și neplăcut, melancolic, dar așa se și simțea. Cânta într-un chip uitat de toți, mai puțin de el și de câțiva muzicanți din deșert, iar gândul nu-i stătea la muzică.

De la geamul boltit al camerei se putea uita pe deasupra scorușilor și a mă răcinilor noduroși către drumul ce ducea de la nefericitul oraș la Duirinish în nord-est. Viriconium însuși era o pâclă de ceață în zare către est și un neplăcut tremur în fundația turnului. Din acea pâclă văzu cum se ridică o navă, o scânteiere ca o festă pe care ți-o joacă privirea.

Era bine-știut pe aleile orașului și-n locurile izolate că, atunci când era agitat sau când stătea în cumpănă, tegeus-Cromis își ducea neconținut mâna dreaptă la mânerul sabiei fără nume: atunci nu era câtuși de puțin momentul să-l ataci, iar alt moment n-aveai. El însuși nu observase niciodată acest lucru. Lăsa instrumentul din mână și se duse la fereastră.

Nava prinse înălțime, rotindu-se ușor, zbură puțin spre nord, în vreme ce Cromis strânse din ochi, și apoi porni direct spre Balmacara. Preț de câteva clipe, păru că stă pe loc, crescând doar tot mai mult pe măsură ce se apropia de turn.

Când ajunse destul de aproape să poată fi văzută în detaliu, Cromis observă că fuzelajul ei din cristal fațetat fusese înnegrit de foc și că întreaga parte de la tribord era brăzdată de o crăpătură. Grupul motopropulsor (al cărui secret, precum multe altele, fusese pierdut cu o mie de ani înainte de ridicarea

Viriconiumului, așa încât Cromis și contemporanii lui se hrăneau cu cadavrul unei științe străvechi, depindeau de rămășițele unei rase dispărute), cu toate că nu trebuia, producea un zumzet sumbru de insectă. De la bot până la coadă, scânteind, pârlăia un halo de foc. În spatele geamului spart al cabinei, Cromis nu văzu niciun pilot, iar zborul navei erau dezordonat: se-nălța și cădea fără țință, aidoma unei păsări de apă ce plutește pe un râu cu unde domoale.

În timp ce vehiculul plonjă, se roti bezmetic și pierdu treizeci de metri în mai puțin de o secundă, încheieturile degetelor lui Cromis se albiră pe pielea înnegrită de sudoare a mânerului sabiei sale. Nava se frecă de vârfurile scorușilor, se cutremură ca un animal pe moarte, dobândi câțiva neprețuiți, disperați metri. Cu motoarele gemând, se prăbuși în pădure, împrăștiind scânteii imense. În aer se simți miros de ozon.

Înainte ca epava să lovească pământul, Cromis ieșise deja din încăperea de sus și, cu mantia învolburându-se în juru-i, cobora scările în spirală din mijlocul turnului.

La început, crezu că întreaga pădure luase foc.

În fața lui se ridicau trâmbe ciudate, nemișcate, de flăcări roșii și aurii, și cupru șlefuit. Își spuse: Suntem la mila mașinărilor ăstora vechi; știm atât de puține lucruri despre forțele care le conduc... Ridică brațul să-și protejeze fața de căldură.

Și își dădu seama că majoritatea flăcărilor pe care le vedea nu erau decât frunzele de toamnă, culorile sălbatică ale anului muribund. Numai doi sau trei scoruși erau într-adevăr arși. Aceștia emanau un fum gros și alb și un miros deloc neplăcut. Atâtea feluri diferite de foc, își spuse. Apoi o luă la fugă de-a lungul cărării din pietre albe, dojenindu-se că fusese atât de neghiob.

Fără știrea lui, își scosese sabia din teacă.

După ce-și croise o potecă scurtă printre scoruși, nava se oprise și zăcea aidoma unui imens fruct despicat; crăpătura din lateralul ei era acum o gaură neagră, căscată, prin care putea discerne bizare sclipiri de lumină. Era lungă atât cât era turnul lui de înalt. Părea să n-o afecteze propriile-i descărcări de

electricitate, de parcă plasele de siguranță care-i țineau fuzelajul erau imune la căldură; fabricate din ceva rece, dar totuși rezistent. Energia se scurgea din ea, iar descărcările de electricitate se împrășteau. Luminile dinăuntrul fuzelajului frânt dănuiau și-și schimbau poziția, asemenea unor licurici de-o culoare neobișnuită.

Un om normal n-ar putea ieși cu viață din asta, își spuse Cromis. Fumul de scoruși îl înecă.

Începuse să se întoarcă trist cu spatele, când, bălăbănindu-se, o siluetă ieși din epavă și porni către el, târșându-și picioarele.

Supraviețuitorul era îmbrăcat în haine arse și avea fața întunecată de barbă și funingine. Din găurile lor umbrite, ochii îi sclipeau uimitor de albi, iar brațul îi era un ciot sângerieu, bandajat. Aruncă priviri lungi în jurul lui, uitându-se cu teamă și confuzie la scorușii cuprinși de flăcări: și el părea să vadă întreaga pădure ca pe un cuptor. Se uită direct la Cromis.

— Ajutor! strigă el. Ajutor!

Se cutremură, se clătină și căzu. Din unul dintre copacii arzând căzu o creangă. Focul cuprinse trupul nemișcat.

Cromis se avântă înainte, croindu-și drum cu sabia printre frunzele în flăcări. Cenușa i se așeza pe mantie și aerul era încins. Când ajunse la trupul nemișcat, își vârî sabia în teacă, îl luă pe bărbat pe umăr ca pe-un jug și se îndepărtă de nava avariata. Undeva în spatele craniului, îi dădea târcoale o senzație neplăcută, de expunere. Făcuse nouăzeci de metri, respirația ieșindu-i grea pe măsură ce efortul cu care nu era obișnuit începea să-și spună cuvântul, când vehiculul explodează. O bulă mare și tăcută de foc alb și rece, încuiată în miezul navei de o artă dispărută, se dispersă sub formă de lumină pură, la un mileniu după clipa încarcerării ei.

Nu-l afectă cu nimic: sau cu nimic din ce să poată vedea el.

Când ajunse la porțile turnului Balmacara, ceva se desprinsese din veșmintele ponosite ale supraviețuitorului și căzu pe pământ: o traistă din piele de capră, plină cu monede. Cumva, într-un vis îndepărtat, bărbatul auzi bufnetul și zăngănitul acelei bucăți care-i aparținea din orașul căzut. Își schimbă poziția și gemu. Mai avea asupra lui cel puțin o pungă cu obiecte

metalice; aceasta zăngănea spart la fiecare pas. Tegeus-Cromis ridică din buza de sus. Se întrebase el de ce era atât de greu bărbatul.

O dată ajuns în turn, bărbatul își reveni repede. Cromis avu grijă de el în una dintre camerele de jos, dându-i substanțe stenice și schimbându-i bandajele întărite de sânge de la brațul retezat, care fusese cauterizat cu stângăcie și din care începea să curgă un fluid transparent, nesănătos. Încăperea, pe pereții căreia atârnavu arme și diverse obiecte din vechile campanii, prinse un miros de pânză arsă și medicamente înțepătoare.

Supraviețuitorul se trezi, tresări când îl văzu pe Cromis, și mâna teafără i se agăță de mătăsurile albastre, brodate, ale imensului pat în care zăcea. Era un bărbat cu osatură grea, de înălțime medie și părea să aparțină clasei de jos a negustorimii, un neguțator de vinuri, poate, sau de femei. Pupilele ochilor lui negri erau dilatate, cu albul mare și străbătut de vinișoare roșii. Păru să se relaxeze puțin. Cromis îl apucă de umeri și, cât putu de blând, îl împinse înapoi jos.

— Odihnește-te, îi spuse. Te afli în turnul lui tegeus-Cromis, cel pe care unii îl numesc Balmacara. Dacă vom avea de discutat, trebuie să-ți aflu numele.

Ochii cei negri se plimbară cu prudență pe pereții din jur. Se opriră scurt asupra unei halebarde electrice pe care Cromis o primise de la prietenul său Piticul Tomb după lupta de pe mare de la Mingulay, din timpul campaniei Kivermouth; se mutară la țipătorul stindard verde-cu-auriu al lui Thorisman Carlemaker, pe care Cromis îl înfrânsese fără niciun ajutor – și cu regret, dat fiind că nu avusese nimic de împărțit cu sărmanul potlogar – în Munții Monadliath; ajunseră în sfârșit și se opriră pe mânerul *baan*-ului cu lamă intangibilă care-o omorâse din greșeală pe Galea, sora lui Cromis. De la acesta, bărbatul se uită la Cromis.

— Eu sunt Ronoan Mor, negustor.

În ochii și vocea lui se citea o neîncredere fățișă. Dibui cu mâna sub veșminte.

— Ai gusturi ciudate, spuse el, înclinând din cap spre vestigiile de pe pereți.

Cromis, observând mâna care fremăta, zâmbi.

— Monedele ți-au căzut când te-am adus de la navă, Ronoan Mor.

Arată cu degetul spre locul unde cele trei desăgi se odihneau pe o masă încrustată.

— Vei vedea că nu lipsește nimic. Cum merg lucrurile în Orașul Pastel?

Nu banii trebuie să fi fost pricina îngrijorării lui Ronoan Mor, căci prudența nu-i părăsi chipul. Iar acesta era un lucru surprinzător. Își dezgoli dinții.

— Greu, murmură el, uitându-se cu amărăciune la brațul retezat.

Își dresе glasul și-ar fi scuipat dacă ar fi avut la dispoziție un vas.

— Cățeaua aia tânără se ține tare pe poziție și-am fost puși pe fugă. Dar...

În ochii lui strălucea o privire de-un asemenea fanatism, încât mâna lui Cromis, fără știrea sa, începu să mângâie mânerul sabiei fără nume. Era mai mult încurcat decât înfuriat de insulta adusă de Mor Tinerei Regine. Dacă un om care de obicei visează la prețuri de nimic și la o bătrânețe comodă (asta dacă visează într-adevăr la ceva) putea da dovadă de-un asemenea devotament față de o cauză politică, atunci lucrurile stăteau cu adevărat rău în ținut. Imediat, descoperi că-și spune: Și chiar aveai nevoie să știi asta, sir Cromis? Nu-i de ajuns că Turnurile Pastel se cutremură și cad peste noapte? Mai ai nevoie și de alte dovezi? Însă îi zâmbi lui Mor și-l întrerupse, spunând cu blândețe:

— Asta nu-i chiar așa de rău, sir.

Preț de-o clipă, supraviețuitorul continuă de parcă nu l-ar fi auzit:

— ... Dar nu va putea rezista mult când aliații din nord ai Cannei Moidart își vor uni forțele cu patrioții rămași în oraș...

În vocea lui se simțea un ton înfrigurat, mârșav, de parcă ar fi repetat o mărturisire de credință. Pe frunte îi apără sudoare, iar pe buze boabe de salivă.

— Ahâm, atunci o vom răpune cu siguranță! Și prinsă între

două tăişuri...

Îşi înghiţi cuvintele şi-l studie pe Cromis îndeaproape, privindu-l cu coada ochiului. Cromis se uită neabătut înapoi la el, străduindu-se să nu lase să se vadă cât de tare-l afectau aceste cuvinte. Mor se ridică anevoie în şezut, tremurând din pricina efortului.

— Înţelept din parte-ţi să te prezinţi drept cine eşti, tegeus-Cromis! strigă el dintr-o dată, precum un orator care i se adresează unui singur om dintr-o mare de ţărani. În slujba cui îţi pui *tu* serviciile?

— Te oboseşti inutil, murmură Cromis. Pentru mine are puţină importanţă asta, minţi el, căci, după cum vezi, sunt un pustnic. Dar recunosc că-mi stârneşte interesul povestea aceasta cu Regina cea Bătrână şi rudele ei din nord. Spui că are un grup mare de susţinători?

Ca răspuns la întrebare parcă, mâna cea sănătoasă a lui Ronoan Mor dibui iarăşi printre haine. Şi, de data aceasta, scoase afară un obiect lung de treizeci de centimetri, care pâlpâia cu o lumină verde şi care şuiera şi pârlăia:

Un *baan*.

Îşi trase colţurile gurii, ridică ţeapăn în faţa sa străvechea armă (toţi oamenii se temeau de ele, chiar şi de cei care le foloseau) şi mârâi:

— E destul de mare pentru tine, sire. Vezi tu... – aruncă priviri în ambele direcţii la trofee de pe perete –, s-ar putea ca alţii să aibă săbii energetice. *Nordicii*, am auzit, au multe de-astea. În slujba cui îţi pui serviciile, tegeus-Cromis?

Răsuci *baan*-ul, aşa încât să scânteieze şi să arunce limbi de flăcări.

— *Spune-mi!* Mă obosesc vorbele tale viclene...

Cromis simţi transpiraţia cum îi curgea la subsuoară. Nu era un laş, dar stătuse vreme îndelungată la distanţă de orice act de violenţă; şi chiar dacă *baan*-ul era într-o stare precară, iar energiile care-i alcătuiau tăişul erau pe terminate, acesta încă mai putea să taie oţelul, să reteze oasele şi să facă unt din carne.

— Îţi reamintesc, Ronoan Mor, spuse el pe un ton jos, că eşti bolnav. Braţul tău. Febra te face pripit. Ți-am administrat

substanțe întăritoare...

— Uite ce fac eu cu substanțele tale! strigă Mor, și scuipă. Spune-mi, dacă nu, te spintec dintre picioare pân' la gât.

Baan-ul scânteia ca un șarpe electric.

— Ești un nătâng, Ronoan Mor. Numai un nătâng insultă un slujitor al reginei chiar sub acoperișul primitiv al acestuia.

Mor își zvârli capul pe spate și urlă ca o bestie.

Se aruncă orbește înainte.

Cromis se răsuci, își înfășură mantia în jurul mâinii și-al *bann*-ului. Când lama se eliberă, el se ghemui, se rostogoli, schimbă direcția, se rostogoli din nou, așa încât trupul lui deveni o mișcare încețoșată pe podeaua din lespezi de piatră. Sabia fără nume ieși din teacă și tegeus-Cromis era din nou Ucigașul Nordicilor, Însoțitor al Ordinului lui Methven și Ucigașul lui Carlemaker.

Nedumerit, Mor dădu îndărăt spre căpătâiul patului, cu ochii îngustați ațintiți asupra luptătorului care stătea ghemuit cu sabia în mână. Respira cu greutate.

— Las-o baltă, omule! spuse Cromis. Îți accept scuzele. Boala te istovește. N-am nevoie de neroziile astea. Oamenii lui Methven nu omoară neguțători.

Mor aruncă asupra lui sabia energetică.

tegeus-Cromis, care nu crezuse că va mai lupta vreodată, râse.

Când *baan*-ul se înfipse în peretele cu trofee, el sări înainte, așa încât trupul său lung urmă traiectoria sabiei fără nume.

Un strigăt gătuit, și Ronoan Mor era mort.

tegeus-Cromis, care se închipuia mai priceput ca poet decât ca om de arme, rămase deasupra cadavrului, privi cu tristețe cum sângele se scurgea pe patul din mătase albastră și se blestemă că nu avusese îndurare.

— Eu lupt în numele Reginei Jane, negustorul, spuse el. Așa cum am luptat și-n numele tatălui ei. Nu-i chiar atât de greu de înțeles.

Șterse tăișul sabiei fără nume și, cu visele unei vieți liniștite spulberate, plecă să se pregătească pentru călătoria spre Orașul Pastel.

Înainte să pornească la drum, se întâmplă un alt lucru, un lucru bine-venit.

Nu se aștepta să-și mai revadă turnul. În sinea lui persista o premoniție: Canna Moidart și cavalerii ei devotați, arși de vii de Nordicii cu pofte neostoite, cu ochi sălbatici și arme străvechi, veniți să-și caute răzbunare în orașul și imperiul care-i goniseră de-un secol încheiat. Sângele sălbaticilor apă nu se face; deși Canna Moidart aparținea liniei lui Methven, fiind fiica fratelui său, Methvel, vechile neînțelegeri îi curgeau prin vene din partea mamei, Balquhider, și, la moartea unchiului ei, se așteptase să câștige tronul. Viriconium crescuse și dezvoltase relații negustorești, în timp ce Methven îmbătrânise și Moidart sădea nemulțumiri în regat și în oraș. Iar lupii din Nord își ascuțiseră dinții cu piatra nemulțumirii.

Nu se aștepta să mai revadă Balmacara: așa că stătu în camera din vârf și alese un instrument pe care să-l ia cu el. Chiar dacă ținutul decădea în moarte și dezordine, iar tegeus-Cromis decădea o dată cu el împreună cu sabia sa fără nume, era posibil ca înainte de sfârșit să mai fie timp pentru puțină poezie.

Flăcările din pădurea de scoruși se stinseseră. Nu mai rămăsese nimic din nava de cristal decât un luminiș ars de foc cu diametru de un acru. Drumul șerpuia în zare spre Viriconium. Acolo se instaurase un soi de ordine, căci pâcla de ceață pierise de la orizont și fundația turnului nu se mai cutremura. Spera cu ardoare ca Regina Jane încă să domnească și ca acalmia să nu fie aceea a unui oraș pustiit, aproape de obștescu-i sfârșit.

Pe drum, cu praful cenușiu involburându-se în jurul lor, veneau vreo treizeci sau patruzeci de călăreți, îndreptându-se spre Balmacara.

Nu le putea vedea stindardul, însă lăsa jos instrumentul în formă de tigvă adus din Est și se duse să-i întâmpine; cu vorbe bune ori cu tăișul sabiei: nu-i păsa prea mult cu ce.

Ajunse repede la porți. Încă pusti, drumul ducea printre scoruși, unde cotea brusc și dispărea din vedere. O pasăre neagră zbură iute printre frunze, sunându-și goarna; se așează pe

o creangă și, cu ochii bulbucați ai unui bătrân, se uită la el cu bănuială. Tropicul de copite se apropia.

În spinarea unei iepe dereș înalte de exact nouăsprezece palme și acoperită cu un cioltar de-un galben puternic, primul călăreț își făcu apariția.

Era un om masiv, cu umeri grei și cu șolduri și mai grele, cu păr lung și rar ce se bucla alandala în jurul unei fețe fălcoase, acoperite cu barbă. Purta pantaloni portocalii îndesați în cizme sângerii și o cămașă violet, ale cărei mâneci erau tăiate în zigzag.

Pe cap avea o pălărie țărănească din fetru de-un maro închis, cu boruri pleoștite, pe care vântul amenința în continuu să i-o ia.

Răcnea o baladă duirineză care enumera orele zilei așa cum erau ele numărate într-un bordel.

Strigătul lui Cromis făcu pasărea cea neagră să-și ia zborul.

O rupse la fugă, vârandu-și sabia în teacă și strigând:

— Grif! Grif!

Grif strânse frâiele de sub zăbala iepei, o făcu să se oprească și își izbi cu mâna una dintre cizmele de culoarea sângelui uscat.

— Grif, n-am crezut că te voi mai revedea vreodată! N-am crezut c-a mai rămas vreunul dintre noi!

2

— Nu, Cromis, au mai rămas câțiva. Dacă nu te-ai fi năruit la pământ după accidentul surorii tale, Galen, și dacă nu te-ai fi târât apoi în secret în locul ăsta sterp, ai fi văzut că Methven a lăsat Ordinului tot ceea ce-i este de trebuință: n-a voit să moară o dată cu moartea sa. Au rămas câțiva, într-adevăr câțiva, și aceia risipiți.

Ședeau în camera din vârful Birkin Grif tolănit cu picioarele pe o masă neprețuită din onix, cu o halbă de vin distilat în mână, în vreme ce Cromis ridica fără tragere de inimă sau puneă fără astâmpăr pe podea tigva adusă din Est. Din curtea de la poalele turnului, unde oamenii lui Grif pregăteau mâncarea și adăpau caii, se auzea un zăngănit de metal pe metal. Era după-amiază târziu, vântul se potolise și scorușii erau nemișcați.

— Știi, atunci, ceva de Norvin Trinor sau de Piticul Tomb? Întrebă Cromis.

— Ho! Cine știe ceva de Tomb chiar și-atunci când vremurile sunt limpezi? Săpă după mașinării vechi în deșerturile de rugină, fără-ndoială. Trăiește, sunt sigur, și va apărea ca un semn rău-prevestitor la timpul potrivit. Cât despre Trinor, speram să știi tu ceva: Viriconium a fost întotdeauna orașul lui, iar tu locuiești destul de aproape.

Cromis evită privirea bărbatului celui mare.

— De la moartea lui Glen și Methven, n-am văzut pe nimeni. Am trăit... am trăit în singurătate și-am sperat să continuu să trăiesc așa. Mai bea niște vin.

Îi umplu lui Grif cupa.

— Tu-ntotdeauna clocești ceva, spuse Grif, și-ntr-o bună zi o să faci ouă. – Râse. Îl înecă băutura. – Cum vezi tu situația?

Depart de gândurile despre Galen, Cromis se simți pe teren stabil.

— Știi că au fost revolte în oraș și că Regina le-a ținut piept insurgenților Cannei Moidart?

— Ahâm. Am de gând să sparg capetele răzvrătiților. Asta porniserăm la drum să facem, când am văzut fumul din jurul turnului tău. O să ni te-alături, desigur?

Cromis scutură din cap.

— O invitație cordială la o partidă de despicaț țeste, dar trebuie să ne gândim și la alte lucruri, spuse el. Am primit vești astă-dimineață cum că Moidart vine călare dinspre nord. După ce și-a aruncat sămânța, acum vine să adune roadele. Aduce cu ea o armată de Nordici, condusă de rudele mamei ei, și știi că furia a tot crescut în ei de când Borring i-a alungat și a cucerit pământul pe care se află Viricon. Pesemne că-și adună aliați pe drum.

Birkin Grif se ridică din scaun. Merse apăsător către fereastră și, respirând hârâit, se uită jos la oamenii lui. Se întoarse spre Cromis; chipul său grav era întunecat.

— Atunci, ar fi mai bine să pornim la drum, și încă grabnic. Ce-mi spui e-un lucru rău. Cât de departe a ajuns Moidart? Și-a adunat Tânăra Regină oamenii?

Cromis ridică din umeri.

— Uiți, prietene. Am fost un pustnic: am preferat poezia curților și a săbiilor. Ăă... informatorul meu... nu mi-a spus altceva în afară de ceea ce ți-am spus și eu acum. A murit în scurt timp după aceea. A fost în parte răspunzător pentru fumul pe care l-ai văzut.

Își turnă o halbă de vin și continuă:

— Ce te sfătuiesc e următorul lucru: să-ți iei oamenii și să pleci în nord, să pornești pe drumul cel mai scurt și să călătorești fără multe bagaje. Dacă și-a ridicat Regina vreo armată, fără-ndoială c-o vei putea instrui înainte să aibă loc o confruntare de proporții. Dacă nu cumva a preluat deja conducerea un Methven, trebuie să te oferi (doar să te oferi: oamenii uită, iar noi nu mai avem un Rege care să ne ofere sprijin) drept conducător. Dacă nu există nicio armată sau dacă un Methven e la conducerea ei, condu-ți, atunci, oamenii ca forță de invazie: localizeaz-o pe Moidart și distruge-i flancurile.

Grif râse.

— Ahâm, s-o schilodesc. La asta mă pricep, sigur că da. Și se pricep și oamenii mei. – Deveni serios. – Dar va dura o vreme (câteva săptămâni, probabil) să ajung la ea. Doar dacă nu bate deja la ușă.

— Nu prea cred. Oricât ar fi de lung drumul, asta trebuie să-ți fie misiunea. Alegând o cale deschisă, vestea venirii ei o va preceda cu trei săptămâni încheiate. O armată nu poate trece peste munți și văi. Dacă ne grăbim, putem spera s-o înfruntăm cu mult înainte să ajungă în Viriconium.

— Și tu ce vei face în săptămânile astea în care noi ne vom împărăștia ca furnicile?

— Astăzi pornesc către oraș. Acolo voi pune la punct garda Methven de rezistență pentru Regina Jane și-l voi căuta și pe Trinor, căci el ne este foarte de folos. Dacă a fost trimisă deja o armată (și nu-mi pot închipui că regina e la fel de neinformată ca mine: trebuie să fi fost trimisă una), voi veni să mă alătur vouă, probabil la Duirinish, aducând cu mine orice ajutor voi putea.

— Cât se poate de corect, Cromis. Vei avea nevoie de doi

oameni în orașul acela agitat. Voi găsi eu...

Cromis ridică mâna.

— Voi merge singur, Grif. De mă voi afla la ananghie, îmi va fi un exercițiu folositor. M-am dezobișnuit să mânuiesc sabia.

— Singuratic ca-ntotdeauna.

Grif se întoarce la fereastră și urlă în jos spre curte:

— Duceți-vă la culcare, chiulangiilor! Trei ore și pornim spre nord!

Grif nu se schimbase. Oricum ar fi trăit, trăia din plin. Cromis se duse lângă el la fereastră și-l lovi prietenește peste umărul cărnos.

— Spune-mi, Grif: cu ce te-ai ocupat în anii din urmă?

Grif izbucni într-un râs cu hohote, care păru să-i molipsească pe oamenii săi. Aceștia se agitară prin curte, râzând și ei, cu toate că nu era posibil să fi auzit întrebarea.

— Cu ceva pe măsura unui Methven în vreme de pace, singuraticule. Sau, cum ai zice tu, cu ceva ce nu-i e nicidecum și nicidecum pe măsură unui Methven. Am făcut contrabandă cu vin distilat de joasă și oribilă calitate pentru țăranii din Mlaștinile Cladich, a căror religie le interzice să bea așa ceva...

Cromis urmări din priviri cum ceata dezordonată a lui Grif dispărea cu pas rapid în întuneric, cu pelerinele fluturându-le în urmă. Făcu o dată cu mâna siluetei colorate a lui Grif însuși, apoi se întoarce spre calul său, care scotea vâlătuci de aburi în aerul rece al nopții. Verifică cingătoarea și desagii, îi așează pe spinare instrumentul din est. Își scurtă scările pentru a călări mai cu viteză.

O dată cu venirea întunericului, în Balmacara se întorseseră vânturile: scorușii se scuturau încontinuu, şuierând și foșnind; lui Cromis, părul negru și lung până la umeri îi era suflat în jurul feței. Se uită în urmă la turn – o ridicătură întunecată pe fundalul cerului de culoarea cobaltului. Valurile străluceau dincolo de el. Dintr-o pornire ciudată, lăsase lumina aprinsă în camera din vârf.

Însă *baan-ul* care-o ucisese pe sora lui îl ținea într-o teacă izolată pe care o purta lipită de piele, fiindcă știa că nu se va mai

întoarce niciodată, că nu va mai veni de pe câmpul de luptă spre lumină, spre Balmacara în zorii zilei.

Refugiații se înghesuiau pe drumul Viriconiumului asemenea unei procesiuni cu torțe din cine știe ce galerie din adâncurile Iadului. Cromis își conduse armăsarul agitat pe lângă caravane de bătrâni ce împingeau cărucioare împovărate cu instrumente domestice zăngănitore și pe lângă șiruri de femei care purtau pe brațe sau îndemnau să meargă singuri copii de vârste mici. Printre roțile căruțelor mișunau animale de casă.

Chipurile celor pe lângă care trecea erau goale și înspăimântate, luminate puternic și sclipitoare în bătaia luminii instabile a torțelor. Unii se feriră de el, făcând pe furiș semne religioase (o zvâcnire scurtă a degetelor pentru Borring, pe care unii îl priveau ca pe un zeu, o complicată mișcare din cap pentru Colpy). Văzând asta, Cromis nu știu ce să creadă. Bănuia că aceștia erau locuitorii sperioși și neutri din oraș, alungați de acolo de teama facțiunilor înțeleștate, oameni ce nu purtau pică nici uneia dintre părți.

Intră în oraș pe a douăsprezecea poartă, Poarta lui Nigg, și nu întâmpină niciun portar care să-i ceară, conform obiceiului, parola.

Când porni pe marele drum radial Proton Circuit, pavat cu un material elastic străvechi care absorbea tropotul de copite al calului său, starea lui de obicei ursuză deveni mohorâtă.

În jurul lui se ridica Turnurile Pastel, înalte și grațios lucrate cu arce precise, vopsite în albastru-pal sau fucsia sau gri-porumbel. Se înălțau la o sută douăzeci de metri și erau străbătute de desene ciudate și complexe despre care unii spuneau că reprezintă punctul de vârf al unei arte inimitabile, iar alții că sunt reprezentări chiar ale geometriei Timpului.

Multe erau ciobite și înnegrite de foc. Unele erau năruite și distruse.

Văzând cum atâta frumusețe fusese pusă la pământ, fu convins că avusese loc o schimbare în natura esențială a lucrurilor și că acestea nu vor mai putea fi niciodată ce-au fost.

Proton Circuit deveni o spirală care se înălța o sută de metri

în aer, susținută de piloni subțiri și delicați din piatră neagră. În vârful spiralei se afla palatul Tinerei Regine, care fusese sala de întâlniri a lui Methven. O clădire mai mică decât cele mai multe din oraș, aceasta era construită în întregime din metal alb pur, care vibra și cânta, și avea forma unei scoici filigranate. În fața intrării sale înalte și luminate stăteau paznici în livrele cenușii, care-i cerură cu stăruință să-și anunțe identitatea și scopul vizitei.

Le veni greu să creadă că era un Methven (amintirile într-adevăr se estompaseră, căci principala lor obiecție la aceasta era că venea fără alai și surle) și-l împiedică o vreme să intre: un act de prudență pe care nu putea decât să-l aplaude.

Își aminti anumite parole cunoscute doar paznicilor orașului.

Merse pe coridoare cu lumină pală, fluctuantă, trecând pe lângă obiecte ciudate, prețioase, care era posibil să fi fost sculpturi animate sau mașinării excavate din orașele ruinate din Deșertul de Rugină de dincolo de Duirinish.

Regina Jane îl aștepta într-o încăpere cu tavan înalt și podea din cristal vârstat cu roșu-cinabru, cu cinci ferestre false care arătau peisaje ce nu se găseau niciunde în tot regatul.

Printre perdelele de lumină și mobila fin lucrată își târșăia picioarele unul dintre uriașii megaterii albinoși din pădurile din Sud: imense bestii asemănătoare cu leneșii, înalte de patru metri și jumătate atunci când stăteau în poziție verticală (ceea ce se întâmpla rar) și înarmate cu gheare extrem de tăioase, cu toate că erau vegetariene și prietenoase. Bestia Reginei purta un colier din iridiu și avea ghearele învelite într-un strat gros de rășină transparentă. Văzându-l pe Cromis, acesta veni încet spre el într-un fel somnoros și-l privi lung cu ochi miopi. Pe pielea lui sclipitoare se mișca un desen de lumini.

— Dă-i pace, Usheen, spuse o voce firavă, muzicală.

Cromis își întoarse privirea de la megateriu spre estrada din capătul sudic al încăperii.

Regina Jane a Viriconiumului, Methvet Nian, pe care o văzuse ultima oară pe când era copilă la curtea lui Methven, avea acum șaptesprezece ani. Ședea pe un tron simplu și se uita la el cu ochi violeti, neabătuți. Era înaltă și suplă, înveșmântată într-o

rochie de mătase roșiatică; pielea nu-i era nici machiată, nici împodobită de bijuterii. Cele Zece Inele identice ale lui Neap scânteiau pe degetele ei lungi. Părul ei, care amintea de culoarea scorușilor din Balmacara toamna, îi curgea în valuri moi până la brâu, înfășurându-i sânii.

— Regină Jane, spuse Cromis și făcu o plecăciune.

Regina își îngropă degetele în blana groasă a megateriului și-i șopti ceva. Pe ferestrele false licăreau scene ciudate. Regina ridică privirea.

— Chiar tu să fii, lord Cromis? spuse ea, pe fața ei triumghiulară, pală, apărând o expresie ciudată.

— Atât de mult să mă fi schimbat, doamnă?

— Nu mult, lord Cromis: erai un bărbat sobru și rigid, chiar și-atunci când cântai, și încă ești la fel. Dar eu eram foarte tânără când ne-am văzut ultima oară...

Dintr-o dată, Regina râse, se ridică de pe tron și coborî cu grație pentru a-i lua mâinile. Cromis văzu că i se umeziseră ochii.

— ... Și cred că-l preferam atunci pe Piticul Tomb, continuă ea, căci el îmi aducea din ruinele lui preferate cele mai minunate lucruri. Sau pe Grif, poate, care spunea povești îndoielnice și râdea mult...

Îl trase prin sculpturile de lumină schimbătoare către estradă și-l făcu să se așeze. Megateriul veni să se uite înțelept la el cu niște ochi maronii, liniștiți. Methvet Nian se așeză pe tronul ei simplu și răsul o părăsi.

— O, Cromis, de ce n-a venit până acum niciunul dintre voi? Am avut nevoie de sprijinul vostru înăștia zece ani. Câți mai trăiesc? De la moartea tatei, nu l-am mai văzut pe niciunul dintre voi.

— Grif trăiește, doamnă, asta-i sigur. Cu câteva ore în urmă, la cererea mea, a pornit spre nord. El crede că Tomb și Trinor trăiesc și ei. Despre ceilalți n-am auzit nimic. Am venit târziu, dar nu trebuie să ne-o iei în nume de rău. Am venit să aflu cât de târziu, mai exact, am ajuns. Ce ai făcut până acum?

Ea scutură din cap gânditoare, așa încât părul ei strălucitor prinse lumina și se mișcă precum focul.

— Doar două lucruri, Cromis: am păstrat controlul asupra oraşului, chiar dacă acesta a suferit mult; şi l-am trimis la drum pe lord Waterbeck – care deşi bine şcolit, nu e un strateg la fel de bun ca Norvin Trinor – împreună cu patru regimente. Sperăm s-o întâlnim pe vara mea înainte să ajungă la Deşertul de Rugină.

— De cât timp a plecat Waterbeck?

— Doar de-o săptămână. Piloţii mi-au spus că trebuie s-o întâlnească peste o săptămână şi jumătate, căci ea călătoreşte surprinzător de repede. Puţini dintre ei s-au întors în ultima vreme: au venit cu vestea că navele le-au fost distruse în zbor de arme energetice, iar numărul lor e-n scădere. Căile noastre de comunicare se împuţinează, Cromis. Dacă ne vor lăsa şi ultimele maşini, va începe un Ev Întunecat.

Îl luă iarăşi de mână, trăgându-şi pe tăcute forţă de la el, iar el ştiu că tânăra ei fiinţă se îndoia sub povara unei asemenea responsabilităţi. Se învinovăţi pe sine, fiindcă aşa-i stătea în fire.

— Cromis, poţi face ceva?

— Încep imediat, spuse el, încercând să zâmbească şi descoperind că muşchii feţei îi erau înţepeniţi, căci nu-i mai folosise multă vreme.

Îi lăsa blând mâinile, fiindcă atingerea lor rece îl tulburase.

— Mai întâi trebuie să-l găsesc pe Trinor, care s-ar putea să fie undeva în oraş; deşi, dacă aşa este, nu-mi dau seama de ce n-a venit la tine mai devreme. Apoi îmi va mai lua puţin timp să-l găsesc şi pe Grif, dat fiind că pot umbla pe cărări greu de urmat pentru mai mult de un singur călăreţ. Ceea ce-mi trebuie de la tine, stăpână, este o autorizaţie. Când armata aceea se va întâlni cu Moidart, Trinor sau Grif trebuie s-o conducă sau, dacă nu, eu însumi – Waterbeck acesta e un general de pace, aş zice, şi nu are experienţa unui Methven. Nu trebuie să te temi prea mult. Dacă se poate face, o s-o facem, şi vom cădea aducând victoria pe braţe. Păstrează ordinea aici şi încrederea în ceea ce a mai rămas din Methven, chiar dacă până acum nu ţi-am dat multe motive.

Ea zâmbi, iar zâmbetul acela trecu de barieră despre care nu crezuse că existau în sufletul său posac. Regina îşi scoase unul

dintre Inelele de oțel ale lui Neap și i-l strecură pe degetul arătător de la mâna stângă, care era doar puțin mai gros ca al ei, spunând:

— Asta e autorizația ta. Conform tradiției. Vrei să iei o navă? Sunt mai rapide...

El se ridică în picioare să plece și descoperi că nu-l trăgea inima.

— Nu vreau navă, stăpână. Pe acestea trebuie să le păstrezi cu sfințenie în caz că eșuăm. Și prefer să merg călare.

La intrarea în camera cu cinci ferestre, se uită înapoi prin siluetele schimbătoare și perdelele de lumină, și i se păru că vede un copil frumos, pierdut. Îi aduse aminte de sora lui moartă, Galen, ceea ce nu-l surprinse: îl cutremură însă faptul că acelei amintiri îi lipsea cumva forța pe care o avusese dimineață.

Cromis era un bărbat care, asemenea majorității pustnicilor, credea că se înțelege pe sine când, de fapt, nu se înțelegea deloc.

Când ieși din cameră, leneșul mare și alb îl urmări din priviri cu ochi aproape umani, ridicându-se pe picioarele din spate cât era de mare, cu ghearele chihlimbarii scânteindu-i.

Noaptea aceea și ziua următoare, rămase în oraș. Era liniște, străzile erau goale și amorțite. Auzise frânturi de zvonuri cum că susținătorii lui Moidart râmași se furișau după lăsarea întunericului pe aleile înguste și se încăierau cu grupurile de paznici ai orașului. Nu-i trata cu superioritate și-și ținea mâna pe sabia fără nume. Se aștepta să-l găsească pe Trinor undeva în vechiul Cartier al Artiștilor.

Se interesă la mai multe taverna de acolo, dar nu primi nicio informație. Deveni tot mai neliniștit și ar fi abandonat căutarea dacă nu l-ar fi sfătuit un poet decrepit pe care-l întâlnise în Bistro Californium să meargă și să se intereseze la o adresă de pe Bread Street, din partea mai săracă a cartierului. Se spunea că Kristodulous cel orb închiriasc cândva un studio la mansardă acolo.

Ajunse pe Bread Street la amurg. Era situată departe de palat și de Turnurile Pastel, o alee sărăcăcioasă mărginită de case

urâte, bătrânicioase, pe care vântul sufla amarnic. Deasupra acoperişurilor povârnite, cerul sângera. Tremură şi se gândi la Moidart, şi nota pe care cânta vântul deveni mai apăsătoare. Se înveli în mantie şi bătu cu mânerul sabiei într-o uşă roasă de vreme.

N-o recunosc pe femeia care-i răspunse: poate că de vină era lumina.

Era înaltă, statuară şi graţioasă; faţa ei îngustă avea un aer de calm şi autocunoaştere pe care era posibil sau nu să-l fi dobândit prin suferinţă. Însă capotul ei albastru era spălăcit, ici-colo era peticit cu un material de-o cu totul altă culoare, iar în jurul ochilor pielea îi era obosită şi buhăită. Din politeţe, Cromis făcu o plecăciune.

— Îl caut pe Norvin Trinor, spuse el, sau veşti despre el.

Femeia se uită stăruitor la el, de parcă ar fi avut vederea slabă, şi nu spuse nimic. Păşi în lături şi-i făcu semn să intre. I se păru că pe buzele ei ferme se juca un zâmbet tăcut şi trist.

Înăuntru, casa era prăfuită şi întunecoasă, iar mobila era fabricată din pin neşlefuit. Îi oferî vin ieftin, colorat artificial. Se aşezară de-o parte şi de alta a mesei şi a tăcerii. El se uită de la unghiile decolorate ale mâinilor ei la pânzele de păianjen din ferestre şi spuse:

— Nu vă cunosc, doamnă. Dacă aţi fi...

Ochii ei obosiţi îi întâlneau pe ai lui, şi totuşi el nu o recunoscuse. Femeia se ridică încet în picioare şi aprinse o lampă mică ce atârna din tavan.

— Îmi cer scuze, tegeus-Cromis. N-ar fi trebuit să te stânjenesc în felul ăsta. Norvin nu-i aici. Eu...

În lumina lămpii stătea Carron Ban, soţia lui Norvin Trinor, cu care acesta se căsătorise după lupta împotriva tâlharilor lui Carlemaker, cu doisprezece ani în urmă. Timpul îşi lăsase amprenta asupra ei, iar ea îmbătrânise înainte de vreme.

Când se ridică în picioare, Cromis lovi scaunul şi-l făcu să huruie pe podea. Ceea ce-l oripila nu era schimbarea înfăţişării ei, ci sărăcia care-o pricinuise.

— Carron! Carron! N-am ştiut. Ce s-a întâmplat aici?

Ea zâmbi amarnic precum vântul.

— Norvin Trinor e plecat de aproape un an, spuse ea. N-ai de ce să-ți faci griji pentru mine. Ia loc și bea-ți vinul.

Femeia se îndepărtă, evitându-i privirea, și rămase locului, uitându-se în întunericul de pe Bread Street. Sub capot, umerii i se cutremurară. Cromis merse la ea și o prinse de braț.

— Ar trebui să-mi povestești, zise el cu blândețe. Haide, spune-mi.

Dar ea îi înlătură mâna.

— N-am nimic de spus, domnul meu. N-a lăsat nicio vorbă. Parcă începuse să-l obosească orașul, eu...

— Dar Trinor nu te-ar fi abandonat niciodată! E-o cruzime din parte-ți să crezi un astfel de...

Ea se întoarse către el și-n ochi i se citea furia.

— A fost o cruzime din partea lui s-o facă, lord Cromis. De-un an n-am auzit nimic de el. Iar acum... acum îmi *doresc* să nu aud nimic. Între noi s-a terminat totul, așa cum multe s-au terminat dintre cele care nu i-au supraviețuit Regelui Methven.

Carron merse la ușă.

— Aș fi bucuroasă dacă m-ai lăsa singură. Înțelege că n-am nimic cu tine, Cromis; n-ar fi trebuit să-ți fac una ca asta; dar îmi aduci amintiri pe care prefer să nu le recunosc.

— Doamnă, eu...

— Te rog, du-te.

În vocea, în poziția umerilor ei se intuia o răbdare teribilă. Era doborâtă și nu vedea altceva decât că așa va rămâne. Cromis nu o putea convinge de contrariu. Starea ei era neplăcută pentru amândoi. Era greu de crezut că un Methven putea provoca un asemenea chin – iar că acesta era Norvin Trinor, era de neconceput. Cromis se opri la ușă.

— Dacă ai nevoie de ajutor... am bani... Iar Regina...

Ea scutură brusc din cap.

— Voi pleca în Sud la familia mea. Nu vreau nimic de la orașul ăsta sau de la imperiul lui. (Privirea i se înmuie.) Îmi pare rău, tegeus-Cromis. Ai avut numai intenții bune. Îți sugerez să-l cauți în Nord. Într-acolo a plecat. Dar vreau să-ți amintești asta: nu este prietenul pe care-l știi. Ceva l-a schimbat după moartea lui Methven. Nu este bărbatul pe care-l știi.

— Dacă-l voi găsi...

— N-am să-i transmit nimic. Rămâi cu bine.

Închise ușa, iar el rămase singur în strada aceea sărăcăcioasă, singur cu vântul. Se lăsase noaptea.

3

În noaptea aceea, bântuit de trei femei și de-un viitor sumbru, Cromis cel cu sabia fără nume, care se credea mai priceput ca poet decât ca luptător, părăsi Orașul Pastel pe una dintre porțile dinspre nord fără ca tropăitul de copite al calului său să se facă auzit pe pavajul străvechi. Nimeni nu-l împiedică să plece.

Cu toate că pornea la drum pregătit, nu purta nicio armură în afara unei cămăși de zale, lăcuită în negru precum mantia sa scurtă și pantalonii din piele. Acesta era obiceiul multora dintre membrii Ordinului lui Methven, care găseau armura o povară și un obstacol ușor de trecut în calea săbiilor energetice. Nu purta coif, iar părul lui lung flutura în bătaia vântului. *Baan*-ul îi stătea la cingătoare și pe spate ținea ciudatul instrument adus din est.

După o zi, ajunse la sumbrele dealuri Monar care se întindeau între Viriconium și Duirinish, unde vântul se tânguia neîncetat de-o durere necuprinsă pe care n-o putea exprima în cuvinte. Străbătu tremurând înaltele poteci care șerpuiau peste povârnișurile de marnă și printre apele reci și nemișcate din văgăunile goale. Acolo nu trăia nicio pasăre. O dată văzu o navă de cristal planând pe cer, din fuzelajul căreia ieșea un fum negru. Se gândi mult la straniile fapte ale lui Norvin Trinor, dar nu ajunse la nicio concluzie.

Călători în felul acesta vreme de trei zile și, în timp ce traversa Vârful Cruachan, i se întâmplă ceva.

Când se coborî ceața, tocmai ajunsesese la a treia piatră de hotar de pe culme. Conștient de primejdiile pe care i le rezerva poteca în câteva locuri mai încolo și observând că animalul său începea deja să se împiedice în pietrele pline de licheni desprinse din versant, se opri. Vântul scăzuse în intensitate și

liniștea îi producea în urechi un țârâit ciudat. Locurile de-acolo, de sus, erau incomode și străine, nepracticabile după căderea zăpezii, așa cum erau și văile de mai departe. Înțelegea graba lui Moidart.

Descoperi că piatra de hotar era de fapt ruina unui vechi turn cu patru fețe, construit dintr-o piatră cenușie cât se poate de diferită de cele de sub tălpile sale. În picioare rămăseseră trei ziduri și o parte din tavan. Nu avea geamuri. Nu reuși să ghicească scopul turnului sau de ce nu era construit din piatra locului. Se înălța enigmatic în mijlocul propriilor lui dărâmături, un ciot erodat, iar el se minună de efortul necesar transportării unor asemenea pietre la o astfel de înălțime.

Înăuntru se aflau semne că alți trecători prin Cruachan fuseseră surprinși de ceață: mai multe vetre de foc demult stinse, oasele dezgolite ale unor animale mici.

Își priponi calul care începuse să tremure, îl hrăni și îi aruncă pe spate o pătură ca să-i țină de cald. Ațâță un foc mic și-și pregăti de mâncare, apoi se așază să aștepte să se ridice ceața, luând tivga din est și compunând pe tonurile ei metalice, înfiorătoare, un cântec de jale. Ceața îl înfășură, își vârî degetele reci și curioase înăuntru fîrului său adăpost. Cuvintele lui cădeau în tăcere aidoma pietrelor într-un abis absolut:

„Viziuni puternice: viziuni puternice am cu ăst loc în timpuri sterpe... Pinii se-ndoaie jos departe... Am lăsat fermecata pădure de scoruși să scapere-ntr-un promontoriu străvechi, să sencline-ncet la amurg în marea de cleștar... Pe culmi de dealuri sterpe ne lăsăm pustia în oasele subțiri să intre precum piciorul într-un pantof strâmt... Povestea ăstui loc: în afară de muchia frântă de pământ nu-s decât vânturi și tăceri triste... Mai pun o piatră peste a hotarului piatră... Simt cum Timpul mă ia-n grija sa...”

Deranjat de ecourile proprii sale voci, așază instrumentul departe de el. Calul bătu neliniștit din picioare. Cuprinsă de-o bruscă răsuflare de vânt, ceața țesu siluete vagi.

— Tegeus-Cromis, tegeus-Cromis, spuse o voce subțire de undeva de-aproape.

Cromis sări în picioare, într-o poziție expertă, criminală, cu

baan-ul apărându-i în mâna stângă, cu sabia fără nume ieșind iute din teaca ei mată.

— Am un mesaj pentru tine.

Nu vedea nimic. Nu era nimic în afară de ceață. Fornăind, calul tropăia pe loc și tresărea. Sabia energetică sâsâia în aerul jilav.

— Ieși la iveală! strigă el, și ținutul Cruachan reverberă: *iveală! iveală! iveală!*

— Am un mesaj, repetă vocea.

Se lipi cu spatele de un perete vechi și, cu ochii în patru, mișcă din cap în semicerc. Respirația îi ieșea aspră. În vaporii neliniștiți, cenușii, focul scăpăra roșu.

Cocoșat pe dărâmăturile din fața lui, cu capul mare și gâtul îndoit slab luminate de flăcări, se afla un vultur bărbos – una dintre păsările acela prădătoare imense din zonele joase. În obscuritatea de acolo, acesta semăna cu un bătrân cocoșat și pizmaș. Își desfăcu și flutură o aripă mare, alimentând focul cu aer, pentru a-și ciuguli penele de dedesubt. Penajul său avea o sclipire ciudată; prindea reflexele focului așa cum penele normale n-o fac.

Întoarse spre el un ochi mic, stacojiu.

— Mesajul este următorul, spuse el.

Desfăcându-și ambele aripi, vulturul străbătu cu un fâlfâit zgomotos încăperea ruinată pentru a se așeza pe peretele de lângă el. Calul se dădu agitat în lături și, cu ochii albi uitându-se la aripile negre și puternice, încercă să se elibereze din căpăstru.

Ridicând sabia, Cromis rămase locului precaut. Prădătoarele de felul acesta erau puternice și păstorii din Monar spuneau că preferă copiii în locul mieilor.

— Dacă-mi dai voie: *tegeus-Cromis din Viriconium*, care cred că ești tu, căci te potrivești în mare cu descrierea ce mi-a fost dată, *trebuie să meargă pe dată la turnul lui Cellur*.

Aici, pasărea își îndoi ghearele necruțătoare pe piatra cenușie și rece, aplecă din cap, își scutură penele.

— *Pe care-l va găsi în Golful Girvan din Sud, puțin mai la est de Lendalfoot. Mai departe...*

Cromis se simțea ireal: ceața se încolăcea, pasărea vorbea, iar

el era fascinat. Pe Vârful Cruachan poate că fusese în afara Timpului, rătăcit, însă era foarte preocupat de natura esențială a lucrurilor, și-și ținu sabia ridicată. Ar fi întrebat-o ceva pe pasăre, dar aceasta continuă:

— ... *Mai departe, e sfătuit să nu dea voie ca ceva să-l întârzie în acea călătorie, oricât de urgent ar putea părea: căci lucrurile stau într-un echilibru precar și la mijloc se află mai mult decât doar soarta unui imperiu infim. Acest mesaj provine de la Cellur din Girvan. Acesta este mesajul.*

Cine putea fi Cellur din Girvan sau ce informații putea avea el care să pună-n umbră căderea Viriconiumului (sau, chiar așa, cum de putuse învăța un vultur să recunoască un ora pe care el, unul, nu-l întâlnise niciodată), Cromis nu știa. Așteptă să-i vină rândul și mângâie calul pe gând pentru a-l calma.

— Dacă vei simți că trebuie să urmezi alt drum, sunt instruit să accentuez urgența acestui lucru și să-ți rămân alături până ce te vei hotărî să faci călătoria spre Lendalfoot și Girvan. La anumite intervale, voi repeta mesajul, în caz că acesta va fi estompat de împrejurări. Între timp, s-ar putea să ai întrebări pe care să mi le adresezi. Mi s-a oferit un vocabular excelent.

Cu ghearele de la un picior, pasărea își scărpină penele din spatele capului și păru să nu-i acorde nicio atenție. Neobservând nicio amenințare, Cromis își vâri sabia în teacă. Calul se liniștise, așa încât el se duse înapoi la foc. Pasărea veni în urma lui. El se uită în ochii ei scânteietori.

— Ce ești tu? întrebă Cromis.

— Sunt Mesagerul lui Cellur.

— El cine este?

— N-am fost instruit să-i ofer descrierea.

— Care-i este scopul?

— N-am fost instruit să ofer amănunte despre asta.

— Care este mai precis natura amenințării pe care a perceput-o el?

— Se teme de *geteit chemosit*.

Ceața nu se ridică în acea zi, și nici în noaptea care urmă. Cu toate că Cromis își petrecu mare parte din timp punându-i întrebări păsării, află puține lucruri; răspunsurile ei erau evazive

și nu reuși să scoată de la ea altceva decât numele acela neplăcut la auz.

Dimineața veni cenușie și înnorată, vântoasă și plină de umezeală. Vârfurile pereche ale Cruachan-ului se întindeau în depărtare înspre est și vest asemenea coastelor unui animal gigantic. Plecară împreună de la a treia piatră de hotar, pasărea învârtindu-se și rotindu-se mult deasupra lui pe curenții violenți de aer ai munților sau venind să se așeze pe coama șei sale. Se văzu nevoit s-o împiedice să facă acest lucru, căci deranja calul.

Când soarele străbătu printre nori, Cromis observă că aceasta era o pasăre de metal: fiecare pană, de la pinioanele lungi și conice din aripile mari și largi până la puful de pe umerii ei gârboviți, fusese bătută din iridiu subțire ca biscuitul. Strălucea și din ea se auzea un zumzet foarte slab. Cromis se obișnuia cu ea și descoperi că putea să discute despre multe și variate subiecte.

Într-a cincea zi de la plecarea din Orașul Pastel, ajunse să vadă în depărtare orașul Duirinish și Deșertul de Rugină.

Coborî pe Lagach Fell cel abrupt spre izvorul Râului Minfolin din Leedale-ul de Sus, o vale argiloasă situată cu șase sute zece metri mai sus de dealuri. Bău din izvorul mic și încercuit de pietre, ascultând șoapta vântului în stufărișul înalt, apoi căută poteca întortocheată ce cobora din vale pe povârnișurile din Mam Sodhail spre oraș. Pe drum, Minfolin susură alături de el, căpătând forță pe măsură ce alerga peste cascade și praguri.

Pe când cobora ultimele câteva sute de metri din Sodhail, Leedale-ul de Jos se întinse înaintea lui: o întindere purpurie și maro și verde împărțită în patru de ziduri de piatră cenușie și punctată de fermele mici ale păstorilor în care începeau deja să se vadă lumini galbene. Prin el curgea un Minfolin ajuns la maturitate, întunecat și tihnit; asemenea unui râu de plumb, acesta curgea pe lângă oraș în partea de nord a văii, pentru a se pierde și împrăștia printre Mlaștinile de Săruri Metalice la marginea Deșertului de Rugină; de acolo, se scurgea către vest în mare.

Duirinish cel sumbru, pitit între dealurile sterpe și Marea Pustie Brună, avea ceva din natura amândurora: mohoreala.

Un oraș de cremene și granit negru, înconjurat de ziduri, construit cu douăzeci de generații în urmă împotriva amenințării clanurilor Nordice, acesta stătea cuibărit într-un cot al râului, drumurile lui pietruite înclinându-se brusc printre clădiri scunde către citadela din mijloc, castelul dinlăuntrul orașului, Alves. Zidurile dinspre Deșertul de Rugină se înălțau șazece de metri pe verticală, apoi se înclinau înspre afară. În Duirinish, Nordicii nu erau bine-veniți. Când ajunse Cromis în Leedale-ul de Jos, marele Ceas al Serii anunța a șaptea schimbare a gărzii pe zidul dinspre nord. O ceață difuză plutea peste apele râului care, în trecerea lui, mângâia zidurile.

La aproximativ un kilometru și jumătate la sud de oraș, lângă podul de piatră de peste Minfolin, își făcuseră tabără contrabandiștii lui Birkin Grif.

Focurile lor scăpărau în lumina apusului, licărind când oamenii își schimbau pozițiile. Se auzeau râsete și zăngănitul nemuzical al ustensilelor de gătit. În mijlocul podului, puseseră o santinelă. Înainte de a încerca să treacă, Cromis chemă la el vulturul bărbos. Coborând dinspre cerul vespéral, acesta păru o siluetă cruciformă, neagră, pe-un fundal cenușiu.

— Așază-te aici, îi spuse el, întinzând antebrațul precum un soimar, și nu face nicio mișcare bruscă.

Calul lui trecu în zgomot de copite peste pod, oțelul iscând scânteii din cremene. Pe braț, pasărea era grea, iar penajul ei metalic sclipea în lumina amurgului. Paznicul se uită lung la ea cu ochii cășcați, dar îl duse fără întrebări la Grif, care stătea tolănit la lumina focului chicotind singur de vreo glumă și mâncând ficat crud de vițel, una dintre plăcerile lui.

— Păsările ca asta nu te satură deloc, spuse el. Trebuie să mai fie ceva cu ea dincolo de ceea ce ochiu-mi vede.

Cromis descălecă și-și dădu calul în grija paznicului. Îi înțepeniseră picioarele din pricina călătoriei, iar mirosurile de mâncare gătită din tabără îl făcuseră conștient de propria-i foame.

— Mai sunt multe, spuse el.

Ridică vulturul, ca pentru a-l face să-și ia zborul de pe brațul său.

— Repetă mesajul, îi comandă.

Birkin Grif ridică din sprâncene.

— *Tegeus-Cromis din Viriconium*, începu pasărea cu promptitudine, *trebuie să meargă pe dată la turnul lui Cellur, pe care-l va găsi...*

— Destul, spuse Cromis. Ei bine, Grif?

— Un stol întreg de vietăți dintr-astea ne-a umbrat cărarea vreme de două zile, zburând sus în cercuri. Am doborât una și-a părut făcută din metal, așa că am aruncat-o într-un râu. Ciudat lucru, și-ai fi bun dacă mi-ai povesti în timp ce mănânci.

Cromis încuviință din cap.

— Slabe șanse să te deranjeze din nou, spuse el. Aparent, țelul lor a fost atins.

Îi dădu voie vulturului să-și ia zborul de pe brațul lui și, masându-și locul în care acesta se ținuse cu ghearele, se așeză lângă Grif. Acceptă un poc al cu vin distilat și-l lăasă să-i încălzească gâtul. În tabără se lăsase liniștea; auzea suspinul tânguitor al vântului prin râpele și culmile din Monar. Râul Minfolin murmură pe lângă pilonii podului. Pe măsură ce căldura focului și a vinului îl pătrundea, începu să se simtă confortabil.

— Cu toate astea, zise el, dacă vor apărea altele, ți-aș sfătui oamenii să nu le mai împuște. Cellur ăsta ar putea avea mijloace ciudate de revanșă.

De undeva de lângă foc, vulturul bărbos înclină din cap arătându-le un ochi roșu și inexpresiv.

— Nu l-ai găsit pe Trinor, deci? spuse Grif. Te pot îmbia cu așa ceva?

— Grif, am uitat cât ești de revoltător. Numai dacă îl gătești mai întâi.

Mai târziu, îi arătă lui Grif Inelul lui Neap și-i povesti cum i-l dăduse Methven Nian; îi povesti despre cele întâmplăte pe Bread Street și despre ciudata sărăcie a lui Carron Ban; și-i relată întâlnirea sa cu pasărea de pradă în ceața din Cruachan.

— Și nu dorești să mergi unde vrea pasărea să te ducă? întrebă Grif.

— Orice-ar crede Cellur din Lendalfot, dacă Viricon se

prăbușește, totul va avea aceeași soartă. Înfrângerea lui Moidart este prioritatea mea.

— Lucrurile s-au complicat și s-au fragmentat, zise gânditor Grif. Nu avem toate piesele puzzle-ului. Îmi fac griji că-l vom rezolva prea târziu ca răspunsul să ne mai poată fi de vreun folos.

— Și totuși: trebuie s-o înfruntăm pe Moidart, oricât am fi de nepregătiți, și chiar dacă asta pare să nu ne fie întreaga misiune.

— Fără-ndoială, zise Grif. Dar gândește-te, Cromis: dacă prăbușirea Viriconiumului nu-i decât o parte, atunci care-i forma sau dimensiunea întregului? Am avut vise cu imensele forțe străvechi mișcându-se în întuneric și începe să-mi fie teamă.

Pasărea de pradă se îndepărtă de foc clătinat, cu aripile puțin desfăcute, și se uită fix la cei doi bărbați.

— Teme-te de *geteit chemosit*, spuse aceasta. *Tegeus-Cromis din Viriconium trebuie să meargă pe dată la turnul lui Cellur, pe care-l...*

— Du-te și ciugulește-ți penele, pasăre, spuse Grif. Poate găsești vreun păduche de metal.

Lui Cromis, îi sugeră:

— Dacă ai mâncat destul, mergem în oraș. O căutare prin taverne s-ar putea totuși să ni-l aducă pe Trinor la lumină.

Străbătură pe jos scurta distanță până la Duirinish pe malurile râului Minfolin, fiecare ocupat de propriile-i gânduri. O ceață joasă și albă, care abia plutea la înălțimea pieptului, acoperea ținutul Leedale, însă cerul era curat și oțelit. Stelele Numelui ardeau cu un foc răcoros de smarald: stăteau acolo de milenii întregi, alcătuind două cuvinte într-o limbă uitată; acum, doar păstorii de noapte se mai întrebau care le era sensul.

La porțile din oțel, calea le fu blocată de paznici în cămăși de zale și coifuri joase, conice, care se uitară bănuitori la hainele ieșite din comun ale lui Grif și la imensa pasăre care stătea pe brațul lui Cromis. Comandatul lor pași în față și spuse:

— Nimeni nu intră în oraș după lăsarea întunericului.

Pe chipul lui se citea responsabilitatea, iar vocea îi era

tăioasă.

— Suntem necăjiți neconținut de Nordici și de spioni. Ar fi mai bine să așteptați până dimineață.

Îl studie pe Grif.

— Asta *dacă* aveți treburi legitime.

Birkin Grif se uită aspru la el și apoi, încet, la marea întindere neagră a zidurilor. De sus se auzea pocnetul slab al unor pași pe piatră.

— Deci, spuse el. Trebuie fie să mă cațăr pe zidurile astea, fie să-ți sparg fața înfumurată. Cea din urmă mi se pare o variantă mai ușoară.

Își îndoi sugestiv mâinile.

— Lasă-ne să intrăm, prostovane.

— Calmează-te, Grif, zise Cromis, reținându-l. E o măsură de precauție înțeleaptă. Oamenii ăștia nu-și fac decât datoria.

Își țin mâinile la o distanță apreciabilă de mânerul sabiei fără nume și pași umilite. Își scoase de pe deget Inelul lui Neap și-l ridică în față, așa încât ofițerul să-l poată inspecta.

— Asta-i autorizația mea. În caz că vor fi probleme, îmi asum eu răspunderea dacă deschideți poarta. Vin cu treburi din partea Reginei.

Își luă inelul înapoi, îi întoarse ofițerului scurta plecăciune și intrară în Orașul de Piatră.

Înăuntru, drumurile erau înguste, pentru a ușura apărarea în caz că poarta era luată cu asalt sau că zidurile erau sparte. Clădirile sumbre de granit – cazărmi și armurării și depozite în mare parte – stăteau înghesuie cu etajele atârând peste străzi, așa încât să se poată turna pucioasă peste invadator. Ferestrele lor erau niște creștături posace. Chiar și în centrul comercial, unde se aflau negustoriile de metal și blănuri, clădirile aveau un aer de vigilență mohorâtă. Duirinish nu fusese niciodată un oraș vesel.

— Armata a trecut pe aici cu câteva zile în urmă, spuse Grif. Trebuie c-au trăit clipe cumplite atunci.

— Mai important, îi spuse Cromis, este că acum probabil sunt departe pe drumul către Glenluce cel Ruinat, chiar și călătorind pe vechiul drum de coastă.

— Mergând direct spre nord, o să-i prindem. Drept prin mlaștini, repede și ușor prin Deșertul de Rugină. Nu-i o călătorie plăcută, dar e scurtă.

— Dacă-i prinde Moidart pe drumul acela înainte de Glenluce, lupta se va fi sfârșit înainte să-i găsim, murmură Cromis, neliniștit de acest gând.

Au petrecut o oră plimbându-se pe străzile înguste ce mergeau în spirală în sus către Alves, oprindu-se la două hanuri. Acolo, nu aflară nicio urmă de Norvin Timor, iar ceilalți clienți fură înclinați să-i evite pe Cromis și pasărea lui. Însă în Blue Metal Discovery, un local din cartierul comercial, dădură peste un alt Methven.

Un han cu trei etaje construit pentru adăpostirea celor mai înstăriți din clasa neguțătorilor, Blue Metal Discovery ocupa o latură întreaga din Piața Replica, la mai puțin de-un kilometru și jumătate de însuși Alves. Fațada lui era luminată de becuri albastre blânde și scumpe recuperate cu mulți ani în urmă din Deșertul de Rugină, iar ferestrele lui erau mai puțin amenințătoare decât majoritatea celorlalte din oraș, având obloane ornamentale din fier vopsit în alb ce aminteau de cele pe care le găseai în așezările de prin părțile mai călduroase din Sud.

Când ajunseră în Piața Replica, lui Birkin Grif îi venea greu să păsească drept pe pavaj. Mergea cu foarte mare grijă, cântând puternic și-ncontinuu o strofă dintr-o lamentație sentimentală din Cladich. Până și lui Cromis lucrurile i se păreau mai puțin sobre. Dispoziția pasării nu era afectată în niciun fel vizibil.

Ușile hanului erau larg deschise, revărsând o lumină galbenă în albastrul de afară și o zarvă de nedescris în tăcerea din piață. Unul sau doi clienți ieșiră în mare grabă din local și se îndepărtară uitându-se pe furiș în urma lor. Strigătele se amestecau cu sunetul de mobilă mișcată. Birkin Grif se opri din cântat și bălăbănit și rămase cât se poate de nemișcat. Peste trăsăturile feței sale fălcoase trecu umbra unui mic zâmbet introspectiv.

— Asta, zise el, e-o luptă.

Și-o luă la sănătoasa într-un ritm brusc sigur și egal.

Străbătuse deja jumătate din piață înainte să-l prindă din urmă Cromis. Rămaseră locului în revărsarea de lumină din ușa deschisă și se uitară fix într-o încăpere lungă.

În capătul dinspre ei, în spatele unui morman de mese răsturnate, stăteau înghesuți doi piccolo și câțiva clienți trași la față, care dădeau agitați din picioare într-un amestec de rumeguș și mâncare vărsată. Hangiul, durduliu, roșu în obraji, transpirat, își vârâse capul în încăpere printr-o fantă pentru servirea mâncării și a băuturii; lovea neîncetat în pervaz cu o halbă grea din metal și profera injurii spre un grup de siluete aflat în mijlocul camerei, lângă masivul șemineu din piatră.

Erau șapte cu toții: cinci bărbați bine făcuți, cu păr și bărbi negre și sârmoase, îmbrăcați în haine și carâmbi din piele maronie specifice căutătorilor de metale; o servitoare în uniforma albastră a localului (ea era strivită cu mâna la gură de polița șemineului și pe chip i se citea teama); și un bătrân cu un pieptar vârgat căptușit din catifea roș-cafenie.

Toți cei șase bărbați își scosese răbiile, iar barbă-sură, cu favoriții pătați de vin în jurul gurii, ținea de asemenea și gâtul tăios al unei sticle sparte. Mărâia și ceilalți se apropiu de el.

— *Theomeris Glyn!* urlă Grif.

Căutătorii de metale se opriră din atacul lor îndrăzneț și se întoarseră pentru a se uita cu băgare de seamă la el. Proprietarul se opri din înjurat și-i ieșiră ochii din orbite.

— Țap bătrân și *prost!* Ar trebui să-ți petreci anii ce ți-au rămas meditănd cuviincios la rostul lumii, nu luându-te la harță pentru niște boarfe de fete...

Theomeris Glyn păru puțin rușinat.

— O, bună, spuse el.

Ochii lui căprui scăpărară instabili deasupra nasului cărn străbătut de vinișoare roșii. Se uită printre gene la Grif.

— Încerc să prind armata din urmă, murmură el ca o scuză. M-au lăsat în spate.

Fața i se luminează, sprâncenele groase și albe ridicându-i-se iute sub părul încălzit.

— He, he. Vino și strivește niște păduchi, eh, Grif? Acum ești aici?

Râse pe înfundate și lovi brusc spre cel mai apropiat oponent, cel care ținea în mână sticla spartă. Respirația îi șuieră și își târșâi picioarele prin rumeguș. Poate că era bătrân, dar era încă iute ca vipera: sângele sclipitor țâșni de unde sabia sa lovi cu adevărat și bărbatul sări în spate, înjurând.

Tovarășii lui se apropiară.

Scoțându-și sabia, Grif se avântă fără grație înăuntru pentru a le zădărnici planurile. Cromis însă rămase în spate, întrebându-se ce putea face cu pasărea. Aceasta se uita la el cu ochi ca două mărgele.

— Pentru a fi în siguranță, spuse pasărea, îți propun să pleci de-aici imediat. E lipsit de înțelepciune să-ți riști viața într-o luptă mărunță. Cellur are nevoie de tine.

După care își luă zborul de pe brațul lui, strigând și bătând din aripile sale mari și cenușii aidoma unei arătări din Iad. Uluit, Cromis o privi cum trage cu ghearele lungi de opt centimetri de pielea albă de pe fața unui bărbat ce striga (asta era prea mult pentru hangiul cel gras; urlând îngrozit în vreme ce pasărea își sfâșia victima, trânti trapa de servire și o rupse la fugă). Cromis își scoase sabia, acceptându-și soarta. Îl văzu pe Grif cum intra în acțiune, tăind în stânga și în dreapta, dar nu avu timp să privească: o lamă dură cu tăișul bont, se avântă de sus asupra craniului său.

Se feri, se lăsă pe vine și ridică sabia cu ambele mâini în pânțelele atacatorului.

Cu un țipăt teribil, bărbatul își scăpă arma și căzu pe spate, prinzându-se cu mâinile de rană.

Cromis sări peste trupul cuprins de spasme, când un al doilea căutător de metale veni spre el din spate, urlând. Ateriză într-o poziție athletică, ghemuită, și se rostogoli. Încăperea deveni o învâlmășeală de țipete și bătăi de aripi uriașe.

(În șemineu, Theomeris Glyn vâra capul inamicului său în flăcări. Era un bătrân meschin. Al cincilea căutător de metale dăduse cu spatele spre trapa de servire, cu sângele curgându-i pe față, și bătea din mâini fără niciun efect spre pasărea chirăitoare; Grif, care-și răpusese deja primul adversar, părea să încerce să alunge pasărea de lângă pradă, așa încât să poată lovi

în voie.)

Cromis se feri cu ușurință de-o lovitură năprasnică.

— Oprește-te acum și scapi nevătămat, găfâi el.

Dar oponentul lui scuipe și lovi cu sabia sa în sabia fără nume.

— Te *înjunghii* io! șuieră el.

Cromis își lăsa sabia să alunece pe lama sabiei bărbatului, așa încât cele două arme se uniră la nivelul mânerelor. Mâna sa liberă se duse nevăzută sub manta; apoi, în mod voit eliberând presiunea asupra săbiilor îngemănate, se avântă înainte. Preț de-o clipă, corpurile li se atinseră. Înfipse *baan*-ul în inima căutătorului de metale și lăsa cadavrul să cadă la pământ.

Când se dezlipiră săbiile, încheieturile degetelor îi erau tăiate și învinețite; și le linse absent, uitându-se fix la cadavru. La gâtul acestuia se vedea un medalion din oțel. Simți o atingere pe umăr.

— Trucul ăl din urma a fost cam murdar, spuse Grif, zâmbind crispat și strâmb. Trebuie să mă înveți și pe mine cândva.

— Ești prea greoi în mișcări. Și-aș prefera să te-nvăț să cânți. Uită-te aici...

Împinse cu vârful sabiei medalionul căutătorului de metale. Acesta scapără în lumina puternică. Era o monedă, dar nu din Viriconium; într-un relief pronunțat, acesta purta blazonul Cannei Moidart: capul de lup sub trei turnuri.

— Se pregătește deja să cârmuiască, zise Cromis. Țștia au fost Nordici. Trebuie să plecăm la prima ivire a zorilor. Mă tem că vom ajunge prea târziu.

În timp ce vorbi, strigătele și zarva izbucniră iarăși în spatele lor.

În șemineu, Theomeris Glyn din Soubridge, veteranul, se lupta cu servitoarea. Corsajul ei albastru se mișcase din loc, dar îi lăsase pe obrazul stâng trei urme de palme. Îl lovea în piept cu pumnii ei mici și soioși.

— Un bărbat care s-ar putea să nu iasă cu viață din războaiele reginei lui are *nevoie* de puțină afecțiune! strigă el nerăbdător. O, *la dracu!*

În spatele lui stătea proprietarul care, uitându-se la dezastru, își frângea mâinile unsuroase și cerea despăgubiri de la umerii lui osoși, uitați de vreme.

Birkin Grif șuieră și chicoti. Cromis nu reuși decât un zâmbet subțire, obosit: îl tulburase foarte tare ceea ce descoperise.

— Du-te și ia-l pe bătrânul ăla nebun de pe ea, Grif, și-l vom lua cu noi. Cel puțin va avea iarăși parte de acțiune, dacă are vreo importanță asta.

Mai târziu, pe când treceau de porțile cetății Duirinish, cu bătrânul Glyn venind târșăit în urma lor, Grif spuse:

— Își pregătește calea să domnească, așa cum zici tu. Are o încredere imensă. Ce pot face cincizeci de tâlhari, un poet și un pervers bătrân ca să pună stavilă unei asemenea voințe?

4

În dimineața următoare, tovărășia lui Grif coti pe lângă zidurile întunecate și vigilente ale Orașului de Piatră și o luă spre Nord. Ceața de deasupra râului se ridică, pierzându-se spre soare în spirale zvelte și în fuioare. Duirinish era tăcut cu excepția tropăitului gărzilor pe parapetele înalte. Un bătlan se așează pe un buștean putred pentru a urmări cum restrânsa armie trecea prin vadul meandrului dinspre nord al râului Minfolin. Dacă-i găsi ciudați, nu dădu niciun semn, ci se ridică în zbor greu atunci când copitele cailor ce mergeau în galop mic revărsară asupra-i o ploaie de apă înspumată.

Își abandonaseră veșmintele înzorzonate, franjurate și pătate de vreme, în favoarea unor haine artizanale de război. Ici și colo, cămășile de zale scăpărau, iar unii dintre ei purtau ciudate bucăți de platoșe, dar în cea mai mare parte era vorba de haine din piele cu ținte din oțel. Alcătuiau o echipă sumbră, cu palme aspre, fețe arse de vânt și ochi necruțători, umbriți; vorba le era tăioasă, râsetul periculos, însă armele lor erau sclipitoare și bine întreținute, iar blana cailor lor strălucea de sănătate peste mușchii încordați.

Birkin Grif călărea în fruntea lor cu o mândrie reținută.

Bustul lui masiv era acoperit de-o platoșă lăcuită într-un

albastru-cobalt și peste ea purta o tunică din mătase de un galben-acid ca și gătelile iepei sale. Renunțase la pălăria rustică, și chica sa de păr blond fâlfâia în spate în bătaia slabă a vântului. La brâu își ținea sabia cu lamă lată și cu mâner legat în argint; într-o teacă ce atârna de coama șeii se odihnea securea cu coadă lungă, la îndemână în caz că trebuia să descălece. Iapa dereș își arcui gâtul puternic, scutură din capul mare și frumos. Frâul ei era din piele roșie moale, cu filigran fin din aramă.

Lui Cromis, care călărea alături, aplecat împotriva vântului tăios pe armăsarul său tuciuriu, înfășurat în mantaua neagră precum corpul în propriile-i pene, i se părea că Grif și calul lui alungau lumina timidă a dimineții: preț de-o clipă, ei erau maiestuoși și invincibili, iar osârdia spre care călătoreau era ceva frumos și nebănuit. Dar impresia fu scurtă și trecu, iar tristețea îi luă din nou locul.

La stânga lui Birkin Grif, șezând nesigur pe-un cal de povară neșesălat, Theomeris Glyn, protejat doar de-o pălărie din piele întărită cu oțel, bodogănea ceva la adresa frigului și a orei mici din zi și blestema inimile împietrite ale fetelor din oraș. Iar în spatele celor trei cavaleri Methven, oamenii lui Grif începuseră să cânte un cântec ritmat din Rivermouth cu înțeles uitat, „Bocetul Marinarului Mort“:

Dă-le foc și fierbe-i în ibric:
O, În țărână fă-le loc;
Vremea-i grea în golful mic:
O, În țărână fă-le loc;
O, Fierbe-i în ibric;
Vântul bate și ți-e frig:
O, În țărână fă-le loc!

Asupra lui Cromis avea un efect hipnotic: pe măsură ce se rostogoleau cuvintele, descoperi că se afundă într-o reverie a morții și-a distrugerii, bântuit de imaginile cenușii și diafane ale unui Viriconium nimicit. Chipul lui Methvet Nian plutea în fața lui, cuprins de ghearele unei dureri adânci, dar inefabile. Știa că nu se putea duce la ea. Era conștient de pasărea de metal a lui

Cellur, care se rotea în zbor deasupra lui, întruchipare a unei amenințări pe care n-o putea numi.

Se scufunda adânc, aidoma unui om într-un vis indus de droguri, când Grif trase de hățuri și le strigă oamenilor săi să se oprească.

— Aici părăsim Vechiul Drum Nordic, zise el. Pe-acolo ne e calea: directă, dar neplăcută.

Înainte sa, drumul cotea brusc spre vest și se pierdea din vedere în spatele ultimului masiv muntos întunecat din Lanțul Leedale-ului de Jos; de acolo, acesta își găsea drum spre coastă și începea lunga călătorie spre nord.

Însă, direct în față, prin iarba înaltă și aspră din gura văii, șerpuia o potecă îngustă. La patruzeci și cinci de metri de drum, buruienile dispăreau și solul devenea o mlaștină maronie, vag irizată, străbătută ici și colo de pete purpurii și galben-uleioase. Dincolo de aceasta, se ridicau codri de copaci cu forme ciudate. Râul șerpuia printre ei, liniștit și larg, mărginit de stufărișuri de un ocru luminos. Vântul sufla dinspre nord, aducând cu el un miros metalic, amar.

— Mlaștinile de Săruri Metalice, murmură Grif.

Arată cu degetul spre stufărișurile de lângă Minfolin.

— Culorile sunt ciudate chiar și iarna. Vara îi iau mințile. Păsările și insectele de acolo sunt și ele bizare.

— Unora s-ar putea să li se pară frumos, zise Cromis; și așa i se părea.

Theomeris Glyn pufni. Se ciupi de nasul cârn.

— *Pute*, făcu el. Îmi doresc să nu fi venit. Sunt om bătrân și merit ceva mai bun.

Grif zâmbi.

— Asta nu-i decât marginea, barbă sură. Așteaptă să ajungem înăuntru, în codrii de apă.

Acolo unde începeau să se rărească ferigile din vale, fusese săpat un șanț pentru a împiedica animalele de turmă din Leedale-ul de Jos să se piardă în mlaștină. Era adânc și cu margini abrupte, plin cu apă stătută la suprafața căreia se întindea o peliculă multicoloră de zoaie. Îl traversară peste un pod din lemn cu poartă, pe care copitele cailor bocăniră

cavernos. Deasupra, pasărea de pradă a lui Cellur era o pată neagră pe cerul de un albastru-pal, fără niciun nor.

În codri de apă, poteca șerpuia chinuit printre smârcuri de fier roșiatic, nisipuri mișcătoare alburii de aluminiu și oxizi de magneziu și jompuri de-un albastru cuprifer sau mov de permanganat alimentate de pârlăiașe line, glaciale, și mărginite de stuf argintiu și de ierburi înalte și negre. Trunchiurile contorsionate, cu coaja netedă, ale copacilor erau de un galben-ocru și un portocaliu ars; printre frunzele lor dese se filtra o lumină mohorâtă, viciată. La rădăcinile lor creșteau mănunchiuri mari de cristale transparente multifacetate aidoma unor ciuperci bizare.

Broaște cenușii cu ochi verzui orăcăiau când coloana de oameni înainta anevoie printre smârcuri. Dincolo de suprafața unsuroasă a apei se mișcau încet și sinuos reptile necunoscute. Libelule ale căror aripi ca pânza de păianjen se întindeau treizeci de centimetri sau mai mult zumzăiau și zburau printre rogozuri: trupurile lor lungi, filiforme, scânteiau cu un verde încins și bleumarin; își luau prada din zbor, înfruptându-se cu un pocnet audibil de fâlci cu țânțari firavi, tânguitori, și cu molii de un albastru de aprilie și un cireșiu Chevrolet.

Deasupra tuturor plutea izul greu, opresiv, de metal în descompunere. După o oră, Cromis avea în gură un sediment amar și simțea gust de acizi. Îi venea greu să vorbească. În vreme ce calul se împiedica și aluneca sub el, el se uita uimit în jur și, iute ca șoimii pitici deasupra unui curent întunecat și liniștit de putreziciuni străvechi, în minte îi tresărea poezia.

Grif își conducea oamenii înainte, voind să traverseze mlaștina în trei zile, însă armăsarii lor se împotriveau, tulburați de pâraiele de un albastru prusac și de cerul colorat într-un roz fragil, organic. Unii refuzau să se miște, împleticindu-și picioarele și tremurând, și trebuiră să fie duși de căpăstru.

Întoarseră ochi albi aiuriți spre stăpânii lor care blestemau și se afundau până la carâmbul cizmelor în noroi, eliberând bule mari de gaz caustic.

Când ieșiră dintre copaci pentru scurtă vreme în jurul orei de

prânz, Cromis observă că cerul era, de fapt, plin de nori cenușii pe care vântul îi spulbera și-i plimba cu viteză vântul, și că, în pofida culorilor ei exotice, în Mlaștina de Săruri Metalice era frig.

În seara celei de-a treia zile ajunseră la apele mici din Eleșteul de Cobalt, în partea de nord a mlaștinii. Pierduseră doi oameni și un cal în nisipurile mișcătoare; un al treilea murise în chinuri după ce băuse dintr-o baltă cu apă înșelător de limpede: mâinile și picioarele i se umflaseră și se făcuse cenușiu argintiu la față. Erau obosiți și murdari, dar mulțumiți de viteza cu care înaintau.

Își ridicară tabără într-un luminiș relativ curat pe malul apos al eleșteului, aflat la jumătatea distanței de la un capăt la celălalt. În depărtare, pe întinderea apei, se aflau bancuri cafenii de noroi străbătute de neașteptate dâre galbene și insule plutitoare de vegetație încâlcită pe care croncăneau păsările de apă, scuturându-și penele de un albastru electric. Pe măsură ce ziua se apropia de sfârșit, culorile amorteau: însă în lumina funerară a apusului, apa Eleșteului de Cobalt prindea viață cu pete cârmâzii și albastrii lungi de kilometri întregi.

Cromis fu trezit cu puțin înaintea răsăritului de ceea ce el presupuse că este frigul. O fosforescență slabă, tulburătoare, de o culoare fluctuantă plutea deasupra eleșteului și împrejurimilor lui; provocată de o particularitate bizară a apei de acolo, aceasta emana o lumină egală, dar palidă. Nu se vedea nicio umbră. Copacii de pe care se scurgea roua se conturau vag la marginea luminișului.

Când îi fu imposibil să adoarmă din nou, se apropie mai mult de tăciunii stinși ai focului. Rămase acolo neliniștit, înfășurat într-o pătură și-n mantie, cu degetele împletite sub cap, uitându-se țintă la Stelele Numelui ce sclipeau stins.

În jurul lui se auzea murmurul siluetelor cenușii ale oamenilor care dormeau. În spatele lui, caii se mișcau amorțiți. Un șoim pitic de noapte cu imense globuri de obsidian în loc de ochi ieșise la vânătoare deasupra apei, chirăind și bătând din

aripi. Îl privi fascinat preț de o clipă. Auzea hârâitul respirației lui Theomeris Glyn și sunetul jos al apei scurgându-se printre mănunchiurile de stuf. Grif pusese un om de pază în luminiș: acesta dădu încet ocol perimetrului și, suflându-și aer cald în palmele făcute căuș, cu picioarele scufundându-i-se cu sunete moi în pământul jilav, dispăru din câmpul vizual al lui Cromis.

Închise ochii și se întrebă îmbufnat dacă vor reuși să iasă din mlaștină până la sfârșitul zilei următoare. Se gândi la strategiile potrivite diferitelor zone în care era posibil să întâlnească armata lui Moidart. Se gândi la Methvet Nian așa cum o văzuse ultima oară, în încăperea cu cinci ferestre care arătau peisaje ce nu puteau fi găsite niciunde în regat.

Își imagina forma fină și fermă a gurii ei, când auzi un suspin slab în spatele lui: nu aproape și mult prea jos ca să trezească pe cineva din somn, dar cu o forță și urgență cât se poate de ciudate.

Cu calm, așteptând să treacă momentul de teamă, dibui după mânerul sabiei sale fără nume. Găsindu-l, se lăsă cu precauție pe burtă, evitând pe cât posibil să facă mișcări inutile și respirând în liniște cu gura deschisă. Manevra aceasta îi aduse în priviri semicercul de luminiș care până atunci îi fusese invizibil. Nemișcat ca piatra, studie locul dinspre care se auzise suspinul.

Nu discerneva mai mult decât siluetele vagi și îndoite ale copacilor. Un loc mai întunecat marca intrarea în poiană. Dar acolo nu părea să se afle nimic amenințător. Caii erau niște siluete întunecate și tăcute din care ieșeau vălătucii albi ai respirației. Unu sau doi dintre ei își ciuliseră alerti urechile în față. Își dădu seama că nu-l vedea și nici nu-l auzea pe cel care păzea perimetrul. Cu grijă, se eliberă din pături, își scoase sabia câțiva centimetri din teacă. Când alergă de-a curmezișul luminișului, reflexul îl făcu să se aplece și să schimbe de mai multe ori direcția în caz că fusese ochit de arcași sau că intrase în cătarea armelor energetice. Se simțea expus, dar nu simți cu adevărat frica până ce nu găsi cadavrul paznicului.

Acesta zăcea aproape de golul dintre copaci: o formă ghemuită, greoaie, care se scufundase deja puțin în solul ud. La o examinare mai atentă, află că bărbatul nici măcar nu-și

scoasese arma. Nu se vedea nicio urmă de sânge și nu era tăiat la mâini sau la picioare.

Îngenunchind, cutremurându-se de scârbă, prinse maxilarul rece și acoperit de barbă și răsuci capul pentru a vedea dacă nu avea gâtul rupt. Nu era. Craniul, atunci. Apăsă cu degetele fără tragere de inimă. Cu respirația șuierându-i printre dinții încheștați, sări iute în picioare.

Creștetul craniului acelui bărbat lipsea, fiind retezat cu precizie mai sus de doi centimetri și jumătate deasupra urechilor.

Înghițind amar, se șterse pe degete de iarba buretoasă. Furia și teama curgeau în torente prin el, și tremură puțin. Cu excepția zumzetului adormitor și îndepărtat al libelulelor, noaptea era tăcută. Pământul din jurul cadavrului fusese bătătorit. Urme mari și diforme se îndepărtau de el și ieșeau din poiană spre sud. Ce arătare le făcuse, nu-și putea da seama. Porni pe urma lor.

Nu avea nicio intenție să-i trezească și pe ceilalți. Voia să răzbune moartea aceasta jalnică și mârșavă dintr-un loc mizerabil. Era un lucru personal pentru el.

Depart de Eleșteul de Cobalt, fosforescența devenea din ce în ce mai slabă, însă vederea lui pe timp de noapte era bună și călcă neabătut pe urmele pașilor. Aceștia păraseau poteca într-un loc unde copacii erau slab luminați de grămăjoarele de cristale albastre luminescente. Îmbăiat în strălucirea inegală, Cromis se opri și-și ascuți auzul. Nimic altceva în afară de sunetul apei. Îi trecu prin gând că este singur. Picioarele i se scufundau în pământ; copacii erau ciudați, cu crengile înghețate într-o mișcare de contorsionare. La stânga lui, o ramură se rupse.

Se roti pe călcăie și se aruncă în tufișuri, lovind în lături cu sabia. Frunzișul i se prinse de picioare; cu fiecare pas se scufunda în nămol; invizibile, animalele mici fugeau de el. Se opri, respirând din greu, într-un luminiș mic în care se afla un iaz urât mirositor. Nu auzea nimic. După un minut, deveni convins că fusese ademenit de pe cărare și, dându-se în vileag față de cel care se mișca atât de tăcut în întuneric, își pierduse

avantajul. Se cutremură.

Îl salvară doar bizarele lui abilități de apărare. În spatele lui se auzi un sâsâit amenințător; își lăsă genunchii să se îndoie și o lamă verde și rece tăie aerul deasupra capului său; stând în echilibru pe piciorul stâng îndoit, se roti ca un titirez, cu sabia spintecând o jumătate de cerc la nivelul genunchilor al atacatorului său. Știind că lovitura nu-și atinsese ținta, sări în spate.

Înaintea lui se profila o umbră mare și neagră, înaltă de aproximativ doi metri doi metri și jumătate. Picioarele ei erau groase și masive, capul – un ovoid bont, fără alte trăsături în afară de trei puncte galbene scânteietoare dispuse într-un triunghi isoscel. Continuă să sâsâie; avea mișcări abile, puternice și controlate, lăsând pe pământ urmele acelea ciudate, fără formă. Emana o răceală străină, o inteligență calmă, calculată.

Marele *baan*, pe care nu îndrăznea să-l lovească cu un oțel oarecare, mai trasă un arc spre el. Sări îndărăt și sabia îi tăie cămașa de zale ca o unghie ce trece prin untură rece; pieptul îi fu încălzit de sângele scurs dintr-o rană superficială. În pofida dimensiunii, arătarea era amenințător de iute. Cromis lovi imediat, țintind peste mână spre locul unde gâtul arătării se întâlnea cu umerii, dar se feri și se treziră iarăși față în față. Cromis îi măsurase viteza și se temea că-l depășea.

Joaca se terminase. În locul întunecos de lângă iazul puturos se prinseră la luptă, iar *baan-ul* și oțelul interpretară o coregrafie înfiorătoare, mortală. Cromis trebui mereu să se eschiveze, sperând într-o clipă de neglijență; și totuși, umbra era la fel de rapidă ca și el, luptând fără ostenire. Îl împinse încet cu forța spre marginea iazului și în fața ochilor lui se afla ceața. Fusesse tăiat în câteva locuri. Cămașa sa de zale atârna în fâșii.

Atinse apa cu călcâiul și, pentru o clipă, permise *baan-ului* să-i atingă sabia. Într-o ploaie de scânteii, vârful sabiei fără nume fu retezat; acum nu mai putea împunge, ci trebuia să-i folosească doar muchia. Teamă își făcu loc pe furiș în el. Uriașul, cu fagurele de ochi palizi și goi, se aplecă asupra lui, lovind și săltând ca un mecanism automat. Brusc, Cromis văzu o scăpare primejdioasă.

Sub veșminte, mâna lui dreaptă găsi mânerul micului *baan* care-o omorâse pe sora sa. Apucându-l, simulă că fusese nimerit, amânând astfel o contralovitură și speculând clipa răzbunării. Nu-și punea mari speranțe în stratagema aceasta, însă uriașul observă câmpul deschis și, când arma lui se lăsă pe spate, apoi în jos, Cromis scoase cuțitul energetic și întâmpină cu el lovitura ucigașă.

Se produse o scăpărare înfiorătoare când cele două *baan*-uri se încheștară și se scurtcircuitară. Cu brațul paralizat, Cromis fu aruncat cu totul în iaz de înfruntarea străvechilor energii. Cu lama moartă și nefolositoare, uriașul se bălăbăni ca un bețiv prin luminiș, sâsâind amarnic.

Cu brațul amorțit de agonie, Cromis se târî afară din apă. Tușind și cu gâtul în convulsii din cauza lichidului care-i intrase în gură, își reînnoi atacul și descoperi că, în agitația finală de lame, sabia fără nume fusese tăiată exact în două pe lungime. Blestemând cu amărăciune, lovi cu ciotul. Dar uriașul se întoarse și fugi împleticit între copaci, trecând anevoie prin iaz într-un gheizer de strop mici.

Încrederea lui criminală fusese risipită, grația îl părăsise și era înfrânt; dar Cromis se aruncă pe pământul bătătorit și lăcrimă de durere și frustrare.

Lângă el izbucniră strigăte. Bătând din aripile-i cenușii, vulturul lui Cellur ieși dintre frunze zburând aprig prin luminiș și, strigând, o luă pe urmele umbrei ce fugea. Cromis simți că este ridicat.

— Grif, murmură el. Sabia mi-e ruptă. N-am fost bărbat. L-am rănit cu un truc de-al lui Tomb. Aici e lucrarea strămoșilor... Moidart a trezit ceva cu care nu ne putem măsura. Aproape că m-a luat.

O teamă nouă se infiltră ca gheața în măduva oaselor lui. Se prinse cu disperare de degetele mâinii stângi.

— Grif, nu l-am putut *omorî*! Și am pierdut Al Zecelea Inel al lui Neap.

Deznădejdea îl duse în profunzimile întunericului.

Zorii se iviră galbeni și sumbri ca un semn de rău-augur

deasupra Eleșteului de Cobalt, unde rotocoale izolate din ceața nopții încă mai pluteau deasupra apei întunecate, nemișcate. De pe insule și din stufăriș, păsările trăncăneau; simțind nedeslușit venirea iernii, acestea se adunau în mari stoluri multicolore pe suprafața lacului, iar pornirile migratoare se acumulau încet spre punctul culminant în zece mii de cranii mici, sperioase.

— Și va fi o vreme necruțătoare anul ăsta, murmură tegeus-Cromis, stând ghemuit lângă foc și uitându-se la stolurile zgomotoase, cu sabia așezată alături în trei bucăți, cu fâșiile hainei sale din zale zăngănind una de alta atunci când se mișca. Îi oblojiseră numeroasele tăieturi și vânătăi, dar nu putură face nimic pentru starea lui mentală. Tremură, comparând solurile iernii tari ca fierul cu ținuturile din Nord și cu durerea din ochii lupilor vânători.

Se trezise dintr-un somn scurt simțind în gură gustul ratării și-i găsise pe oamenii lui Grif întorcându-se abătuți în grupuri de câte doi sau trei după ce cercetaseră poiana unde îl înfruntase pe uriașul întunecat; și anunțaseră că Al Zecelea Inel al lui Neap era definitiv pierdut, afundat adânc în noroiul călcat în picioare sau scufundat, poate, în iazul cel fetid. Pasărea de metal se întorsese și ea la el, după ce-și pierduse prada în codrii de apă. Acum ședea alături de Theomeris Glyn, care sforăise ca un bețivan tot timpul cât ținuse haosul.

— Te lași afectat prea tare de piedici mici, spuse bătrânul, ronțând bucățile de mâncare rămase în favoriți. Cu vârful cuțitului ținea în flăcări o bucată de carne. O să-nveți tu...

Chicoti, clătinând din cap cu gândul la înfrângerile celor vârstnici.

— Și totuși, chiar că-i ciudat. La sud de Orașul Pastel a umblat mereu vorba că, dacă tegeus-Cromis și sabia lui fără nume nu poate omorî ceva, acel ceva trebuie să fie deja mort. Ciudat. Vrei niște porc fript?

Cromis râse strâmb.

— Îmi ești de slab ajutor. Un boșorog care bodogănește despre carne și omilii. Ce să facem în privința autorizației din partea Reginei? Ce *putem* face?

Birkin Grif veni să-și încălzească mâinile la foc. Adulmecă

mirosul de carne friptă ca un ogar gras, își îndesă cu grijă corpul masiv în spațiul dintre Cromis și bătrân.

— Doar ceea ce-am fi făcut dacă am mai fi avut inelul, spuse el. Gândește-te la pieire și-o să-nnebunești. Realitate e inconvertibilă. De asemenea, nu poate fi anticipată.

— Dar să conduci o armată... Începu Cromis neputincios.

Grif își răzui cu nepăsare noroiul de pe cizme.

— Te-am mai văzut la conducere, poetule. Atunci mi s-a părut că ai condus cu forța propriei tale ființe, nu din a cine știe cărui fleac.

— Adevărat, zise cu încredere bătrânul Glyn, scuipând niște zgârci. Așa o făceam în zilele de demult. Ale naibii de scumpe cizmele alea, Grif. Ar trebui să le dai cu săpun pentru șei ca să-mpiedici umezeala să le pătrundă. Nu c-aș fi comandat eu ceva vreodată în afară de curul unei fetișcane.

Grif îl lovi pe Cromis peste umăr, îl scutură ușor.

— Singuraticule, *n-a* fost vina ta.

Cromis ridică din umeri. Nu-l făcu să se simtă mai bine.

— L-ați înmormântat pe paznic? Întrebă el, sperând să schimbe subiectul.

Zâmbetul lui Grif se șterse. Dădu din cap.

— Ei, și-am mai găsit o bucată din puzzle. M-a fascinat precizia cu care i-a fost retezat creștetul. Examinând rana mai atent, am descoperit...

Făcu o pauză, împinse lemnele din foc cu cizma și privi scânteile cum se ridică spre cer.

— Am înmormântat doar o parte din omul acela, Cromis; restul a dispărut odată cu creatura pe care ai pus-o pe fugă.

I-a fost furat creierul.

Urmă o tăcere. De pe copacii colorați curgea apa. Theomeris Glyn începu să ronțăie zgomotos. Cromis întinse mâna să se joace cu bucățile sabiei sale, cu imagini neplăcute ale cadavrului revenindu-i în gând: picioarele îndoite în noroi, sângele închegat de pe marginea rănii.

Spuse:

— Moidart a trezit ceva din Vechea Știință. Îmi pare rău pentru omul acela și-n el îl văd pe fiecare dintre noi...

Vârî în teacă bucățile din sabia fără nume una câte una.

— Suntem cu toții morți, Grif.

Se ridică în picioare; îl dureau mușchii după noaptea aceea lungă.

— Îmi pregătesc calul. Ar fi mai bine să pornim mai departe.

Așezată pe o creangă cu scoarță de un turcoaz pal, pasărea de metal se uită la el în tăcere.

— Ești sigur că nu vrei niște porc? oferi Theomeris Glyn.

Ajunseră la granița nordică a mlaștinii fără alte pierderi umane. Spre după-amiaza celei de-a patra zile, frunzișul puternic colorat se rărise destul de mult încât să scoată la iveală un cer acoperit de nori, dar de o culoare mult mai plăcută. Când înaintarea le deveni fără opreliști, viteza crescuse. Mlaștina se risipi în pete sporadice despărțite de drumeaguri largi și plate ce prindeau ruina ruginii pe măsură ce avansau spre nord. Un vânt răcoros le sufla mantiile, trăgea de zalele rupte ale lui Cromis, și o ploaie fină uda crupele cailor.

Întinzându-se spre est și vest într-o curbă mare și amplă, ultimele porțiuni de pământ sterp din Marea Pustie Brună le ațineau calea; lanțuri de dune cenușii se uneau pentru a forma un povârniș lin, a cărui suprafață era tăiată și tivită de masive fâgașe de eroziune.

— Suntem norocoși să ne aflăm aici iarna, spuse Birkin Grif, răsucindu-se în șa, căci își condusesese oamenii într-un singur șir indian în sus pe vadul ușor înclinat săpat de un pârâiaș negru și rece ca gheața. De o parte și de alta se înălțau neînsuflețite ziduri de loess roșcat și ud. – Cu toate că vânturile sunt puternice, aduc multă umezeală care așează solul. Pustia nu-i cu adevărat un deșert.

Cromis încuviință plictisit din cap. În Leedale-ul de Jos ar fi fost încă toamnă, dar asta era greu de crezut acolo unde se aflau ei. Își aținti privirea spre fâșia îngustă de cer de dincolo de buzele viroagei, dorindu-și să fie înapoi în Balmacara, unde anul se sfârșea în tonuri mult mai vesele.

— Pericolul alunecărilor de teren e mult mai scăzut, înțelegi, la fel și al norilor de praf. Vara, poți muri înecat, chiar și-aici, la

margine.

De la cerul ce nu-i oferea niciun confort, Cromis își mută privirea la șirul de oameni din spatele lui. Aceștia erau pierduți într-o ceață de ploaie, niște siluete vagi stând ghemuite și tăcute pe caii lor obosiți.

La capătul făgașului, întreaga adunare se opri și, printr-o înțelegere comună, nerostită, se împrăștie de-a lungul crestei unei dune: fiecare fiind împins la singurătate și introspecție de panorama sumbră din fața lui.

Pustia se întindea spre nord – roșietică și gălbuie, moartă, nesfârșită. Pâraie ce se intersectau cu bancuri înalte, verticale, săpau în pământ ideograme adânci, fără noimă. În depărtare, distorsionate în forme organice, înșelătoare, traverse metalice ridicau degete acuzatoare spre cerul gol, de parcă acolo și-ar fi găsit Deșertul de Rugină sursa durerii sale milenare. Contrabandiștii lui Grif bombăniră între ei și descoperiră că, îngustând ochii, puteau discerne unele mișcări încete, dar deslușite, printre curbele aiuritoare ale peisajului.

Însă tegeus-Cromis își întoarse calul cu spatele spre ținutul acela degradat și porni înapoi către pâcla mov ce marca mlaștinile. Îl preocupau mai mult uriașii.

5

— N-ar trebui să ne străduim prea mult să imităm Culturile După-amiezii, spuse Grif. Au ucis locurile astea cu industria lor, pe care au lăsat-o în seama unor monitoare mari. Parțial, dacă nu pe de-a întregul, au căzut fiindcă au epuizat pământul. Noi extragem metalul pe care l-au folosit ei cândva, de pildă, fiindcă în pământ nu mai există alt minereu. Și, folosindu-l pe tot, au hotărât că realizările noastre vor trebui să fi de-un alt fel decât ale lor..

— Nu vor mai fi alte Stele ale Numelui, murmură Cromis, ridicând privirea de la bucățile sabiei sale.

Apusul trăsese o cortină maronie peste pustietăți, amplificând ciudata neclaritate a peisajului cu dune. Era frig. Până atunci nu văzuseră nicio șopârlă; doar mișcările încete,

indistincte, printre dune, care indicau prezența lor.

— Sau altceva de felul *ăsta*, zise Grif sumbru.

Își făcuseră tabără printre ruinele unei clădiri mari, fără acoperiș, solitare, ridicate într-un scop și după un plan de ansamblu dispărute. Cu toate că nouă zecimi din ea se afundase cu mult timp în urmă sub pământul necruțător, rămășițele care se înălțau în jurul lor străpungeau crepusculul până la o înălțime de optsprezece metri. Un vânt firav bolborosea ceva suflând dinspre pustie și se tânguia peste piscurile lor nedeslușite. Printre dune șerpuia un curs de apă stătută, gâtuit de pietre roase și măcinate de Timp.

La adăpostul unui zid dărâmat ardeau două sau trei focuri. Oamenii lui Grif le îngrijeau în tăcere. Molipsiți de mohoreala pustiei, priponiseră caii în apropiere, iar paznicii perimetrului stăteau la mică distanță de ceilalți companioni.

— Curând, nu va mai fi nimic din nimic, spuse Theomeris Glyn. Moidart, Culturile După-amiezii – amândouă reprezintă Timpul sub un alt nume. Sunteți niște sentimentali, vă lipsește cuvenitul simț al perspectivei. Când o s-ajungeți la vârsta mea...

— O să ne plictisim și-o să-i plictisim și pe ceilalți și-o să ne facem de râs dându-ne la boarfele din Duirinish. Ce bine-o să ne fie atunci!

— S-ar putea să nu ajungi atât de departe, Birkin Grif, spuse bătrânul posomorât.

De la lupta lui Cromis din Mlaștina de Săruri Metalice, vulturul metalic al lui Cellur își petrecuse mare parte din timp în văzduh, zburând în cercuri mari deasupra pustiei. Nu spunea nimic din ceea ce vedea de acolo. Acum, se afla chiar în spatele cercului aruncat de lumina focului și spuse:

— Șocul post-industrial provocat de așa-numitele „Culturi ale După-amiezii” a fost scăzut în zonele acestea. Există dovezi, însă, că înspre vest există un întreg continent prădat exact ca Marea Pustie Brună. În sens global, bătrânul s-ar putea să aibă dreptate: nu mai avem Timp.

Vocea lui stridentă și precisă adăugă nopții și mai multă răceală. În liniștea care urmă, vântul se înteti, soarele muribund coborî ca un mecanism într-un planetariu. Birkin Grif râse

dezagreabil; dinspre oamenii lui se auziră câteva ecouri stinse.

— Pasăre, *tu o s-o sfârșești în rugină, și n-o să mai rămână din tine decât o ipoteză nedovedită. Dacă ne aflăm la sfârșitul Timpului, ce ai tu de regretat? Ești, poate, invidioasă că nu poți simți chinul ființelor din carne și oase, care este acesta: să cunoști îndeaproape sumbra soartă pe care tu nu faci decât s-o trâmbițezi și, totuși, să mori sperând?*

Păsărea se împletici în față, cu lumina focului reflectându-i-se în aripile intime.

— Asta nu mi-e hărăzit, zise ea. Nu-ți va fi hărăzit nici ție dacă eșuezi în adevărata misiune pe care o presupune războiul acesta: *teme-te de geteit chemosit; mergi pe dată la turnul lui Cellur, pe care-l vei găsi...*

Cuprins de o cumplită deprimare, Cromis își lăsă bucățile de sabie să cadă la pământ și plecă de lângă foc. Își scoase din desagă ciudatul instrument adus din est. Își mușcă buza și trecu de pichet și de paznici perimetrului. Gândindu-se la moarte, se așeză pe o piatră. Înaintea sa, imense ochiuri de bârne șlefuite din nisip intrau și ieșeau din dune aidoma unor viermi de metal. Sunt încremențiți, își spuse el: prizonieri într-o călătorie bizară pe o planetă străină la capătul uitat al universului.

Tremurând, compuse următoarele:

Rugină-n ochii noștri... perspective de metal ne-njugă în nordul cu pământ sterp... suntem doar oameni erodați... vântul ne învăluie ochii cu gheață albă... suntem mâncătorii de șpan... căliți de-a noastră dependență, gustând acizi... Avem puține lucruri la care să visăm aici, fanteziile noastre sunt fierul și ecourile oaselor reci... rugină-n ochii noștri, noi care-aveam cândva netede chipuri.

— Rugină-n ochii noștri... început el din nou, pregătindu-se să repete cântul în Cheie Girvaniană, dar un strigăt puternic dinspre tabără i-l alungă din gând. Sări în picioare.

Văzu pasărea de metal cum țâșnește în aer, împrăștiind lumină ca o rachetă cu praf de pușcă, bubuind din aripi. Oamenii fugeau prin tabără aruncând umbre febrile pe zidurile străvechi. Făcu gesturi dureroase să-și apuce teaca goală, grăbindu-se spre vacarm. Pe deasupra zarvei de glasuri îl auzi pe

Grif strigând brusc:

— Lăsați-o în pace! O, netoților, lăsați-o în pace!

Urmărit de fanteziile unei lumi străine, Cromis fu pentru o clipă incapabil să identifice silueta masivă și întunecată care se zvăpăia și mormăia în obscuritatea clădirii moarte. Atrasă dinăuntru dinelor neprimitoare de căldură sau de lumină și împrejmuită de oameni cu săbii în mâini, aceasta păru vrăjită și uluită de foc – un corp slab și greoi ce atârna mult între două picioare ciudat articulate, un localnic înalt de șase metri, după cum își dădea seama el.

Fu aproape dezamăgit să recunoască una dintre șopârlele negre din pustie, imensă dar inofensivă, investită de folclorul din Viriconium cu abilitatea de a mânca metal.

— Ce șopârlă mare, bâigui unul dintre tâlharii lui Grif cu o mirare reținută. Ce șopârlă mare.

Cromis descoperi că-l fascinează capul ei îndesat și plat, cu mandibulă extrem de proeminentă și un al treilea ochi rudimentar. Nu reușea să vadă niciun ghimpe sau creasta barocă din imaginile ilustrate tradiționale ale bestiei; avea pielea aspră și mată.

— Dați-vă în spate, comandă Grif cu voce joasă.

Ținându-și armele ridicate, oamenii se supuseră. La stânga ei, reptila se apropie hotărâtă de foc; în sfârșit, flăcările săltară, reflectate perfect în fiecare dintre ochii ei. Rămase acolo câteva minute nemișcată.

Șopârla clipi. Cromis bănuia că orice dorințe metabolice latente îi trezise focul, acestea nu-i fuseseră împlinite. Cu mare efort, șopârla se îndepărtă cu spatele. Se întoarse în noapte târșându-și picioarele, mișcându-și încet capul dintr-o parte în alta.

Când se întoarseră oamenii s-o urmărească, Grif spuse tăios:

— V-am sus *nu*. Lăsați-o în pace doar. N-a făcut nicio stricăciune.

Se așează.

— Locul nostru nu mai este aici, zise el.

— Ce crezi c-a văzut acolo, în foc? îl întreabă Cromis.

De două zile se aflau în pustie. Li se părea mai mult.

— Peisajul e-atât de static, zise Grif, încât Timpul se extinde și curge cu o viteză ciudată, mai mică.

— Ce metafizică de bodegă! Pur și simplu mori de plictiseală. Cred că eu sunt deja mort.

Bătrânul Theomeris își plesni poneiul peste crupă.

— Asta-i pedeapsa pe care o primesc pentru o viață indecentă. Îmi doresc să mă fi bucurat mai mult de ea.

De la prânzul acelei zile călătoreau printre niște dealuri de zgură conice, joase, siliți de suprafața de gresie să-și încetinească viteza până la un mers la pas. Mormanele de piatră cenușie înalte de nouăzeci de metri trimiteau îndărăt, ca un clopot, ecourile tropotului inegal de copite. Alunecările de teren erau frecvente; mărginite, dar descurajante.

Cromis nu luă parte la constantele ciorovăieli amabile; era ceva la fel de neproductiv ca și marna sterilă. Mai mult decât atât, era preocupat de ciudatul comportament al vulturului.

Cu zece sau cincisprezece minute în urmă, pasărea încetase să mai zboare în obișnuitele ei cercuri și acum atârna în văzduh la o înălțime de aproximativ două sute patruzeci de metri, un crucifix argintiu ce aluneca și se-nălța din când în când pentru a compensa curentul termal ce se ridica de pe vârfurile mormanelor de zgură. Din câte-și dădea el seama, plutea deasupra unui punct aflat la aproximativ un kilometru și jumătate înaintea poziției lor prezente și chiar pe direcția lor.

— Pasărea a văzut ceva, îi zise el lui Grif atunci când fu sigur. Urmărește din priviri ceva. Comandă să ne oprim și împrumută-mi o sabie – nu, nu butucul ăla mare fier; o să mi se prăbușească armăsarul sub el – și plec să aflu despre ce-i vorba.

Fu un drum straniu, singuratic. Vreme de o jumătate de oră merse de-a lungul precarelor poteci spiralate, însoțit doar de ecouri. Pustiul îl apăsa din toate direcțiile.

O dată, crunta și amara tăcere a dealurilor de zgură fu spartă de o bătaie ritmică îndepărtată – un zăngănit ușor, rapid, misterios, de metal pe metal, însă o scurtă rostogolire de pietre o înecă. Se întoarse mai târziu, pe când își îndemna calul să coboare ultimul povârniș al lanțului muntos, cu Marea Pustie

Brună întinzându-se iarăși înaintea lui, iar vulturul de metal al lui Cellur plutind ca un semn de rău-augur o sută cincizeci de metri deasupra sa.

La baza pantei erau priponiți doi cai.

Lângă ei zăcea un morman de hamuri prăfoase, iar câțiva metri mai încolo se afla o căruță cu coviltir mică de un soi pe care-l vedeai de obicei doar la sud de Viriconium – în mod tradițional folosită de tinichigii din Mingulay la transportul familiilor lor numeroase și a hainelor sărăcicioase. Amintind de temperatura din Sud, aceasta îi aduse în gând imagini cu țigănci drăgăstoase și copiii lor gălăgioși. Roțile ei mari, cu spițe groase, erau vopsite într-un galben puternic; pe panourile laterale se înghesuiau desene rococo de un albastru electric; coviltirul curbat era vopsit în purpuriu. Cromis nu reuși să localizeze sursa pocnetului (care se opriese pentru moment), dar un fuior subțire, albastru-cenușiu, de fum se ridica din spatele căruței.

Își dădu seama că-i era imposibil să-și ascundă prezența de oricine ar fi fost cei care-și făcuseră tabără acolo jos – înaintarea agitată și poticnită a calului său în josul pantei provoca neconținute rostogoliri de pietre, care alergau în nituri precum niște lucruri însuflețite – așa încât nu depuse niciun efort, coborând cât de repede posibil, strângând puternic sabia luată cu împrumut.

Pe ultimii cinci metri ai pantei, îl dovedi inerția; copitele din spate ale calului alunecară de sub el; se răsturnă și căzu din șa pe umăr. Ateriză uluit claie peste grămadă în nisipul steril al pustiei și-și scăpă sabia. În ochi îi intrară particule fine și înțepătoare de praf. Orbit și lăcrimând, se ridică împleticit în picioare, conștient într-un mod neplăcut de nepotrivita sa poziție tactică.

— De ce să nu rămâi pur și simplu acolo liniștit, spuse o voce pe care i se păru c-o recunoaște, și să nu mai încerci să-ți recapeți sabia aia mai degrabă haioasă? Eh?

Și-apoi:

— Și așa ai făcut gălăgie destulă pentru zece oameni coborând dealul ăla.

Cromis își deschise ochii.

În fața lui, ținând o secure energetică în niște mâini osoase și pline de cicatrice, stătea o siluetă slabă nu mai înaltă de un metru douăzeci, cu păr lung și alb și ochi veseli, de un cenușiu pal. Fața lui era extrem de urâtă – avea un aspect imatur, cu trăsături copilărești, disproporționate –, iar dinții pe care-i scoase la iveală rânjetul lui oribil erau maronii și ruși. Era îmbrăcat în pantaloni și vestă de piele grea specifice unui prospector de metale și, așezată în picioare, coada securii l-ar fi depășit cu treizeci de centimetri în înălțime.

— Tu, făcu Cromis, la altceva nu te-ai fi priceput mai bine. Ești la fel de neascultător ca-ntotdeauna. Doar ești un pirat. Lasă de-o parte securea aia, sau spiritul familiei mele (– aici, arată cu degetul spre vulturul care se rotea deasupra lor –) probabil că-ți va smulge ochii de pe fața aia nefericită. Abia reușesc să-l împiedic de la asemenea fapte.

— Recunoști, totuși, că te-am capturat? O să fac bucăți afurisita aia de pasăre și-o dau la câini dacă nu...

Și cu asta, Piticul Tomb, cea mai perfidă creatură scundă ce-a împovărat vreodată mâinile unui preot, execută un scurt și complicat dans de triumf în jurul victimei sale, gâgâind și chicotind ca un papagal.

— Dacă aș fi știut că ești tu, zise Cromis, ca să te fac să taci, aș fi venit împreună cu o armată de ocupație.

Noaptea.

Un giulgiu, un vâl de întuneric se întindea peste mormanele de zgură, pentru a le acoperi cu decență posturile nude, de moarte geografică. În deșert, strălucirea aspră și albă a cuptorului ambulant al lui Tomb domina sclipirea portocalie a unui cerc de focuri pentru gătit.

Slab luminată de o scăpărare sălbatică precum zorii în Iad, fața incredulă a micuțului din Rivermouth deveni diabolică, înspăimântătoare. Ciocanul lui cădea cu lovituri mortale măsurate pe oțelul moale și încins și, în timp ce muncea, mormăia și fredona o variantă a bocetului „Marinarului Mort“:

Dă-le foc și *fierbe-i* în ibric:

O, În țărână fă-le loc;

Era sabia fără nume a lui Cromis, acum întreagă, ce pâlpâia în cuptor și scânteia pe nicovală, și se apropia de destinul ei întunecat cu fiecare vorbă accentuată din cântare.

După întâlnirea de lângă căruță, Cromis chemase vulturul și îl trimisese să-l aducă pe Grif de unde se afla printre dealuri. La sosirea lui, urlase ca un taur: fusese o reîntâlnire nebănuită aceea dintre el și pitic, unul râzând în hohote și celalalt săltând și croncănind. Acum, Grif înghițea carne nefriptă și striga la tâlharii săi, în vreme ce Tomb și Cromis munceau la forjă.

— M-ai întrerupt, strigă piticul peste zarva și tânguital de tipete. Reparam asta.

Și arată cu degetul mare spre un amalgam de vergele din oțel-argint îndoite și lipite – care nu semănau cu nimic mai mult decât cu scheletul unui uriaș de metal mort – ce se afla lângă cuptor. La încrucișarea picioarelor lui se aflau mici versiuni ale motoarelor care puneau în mișcare ambarcațiunile de zbor și un aranjament bizar de chingi și scărițe din metal flexibil era atașat la jumătatea fiecărui femur și a brațelor superioare. Părea lucrarea urâtă și intenționată a oamenilor de mult morți, un colos inert, dar periculos.

— Ce-i asta? întrebă Cromis.

— O să vezi când o să avem de luptat. L-am dezgropat cam cu o lună-n urmă. Cercetătorii ăia Vechi au avut niște idei chiar frumoase.

Lumina entuziasmului lui Tomb – sau să fi fost doar simple reflecții ale focului din cuptor? – îi ardea în ochi, și Cromis trebuia să se mulțumească cu atât.

Mai târziu, cei patru Methven se așezară în jurul focului cu câte o cană de vin distilat. Sabia forjată se răcea din nou, cuptorul era stins, tâlharii dormeau zgomotos sau moțâiau în păturile lor puturoase.

— Nu, spuse Tomb, nu suntem foarte departe în urma lor.

Își afișă dinții respingători.

— Acum aș fi fost alături de Waterbeck și de copiii lui bine disciplinați, dar am vrut să pun în ordine armura aia energetică.

— N-o să fie la fel ca-n vremurile de demult, se plânse bătrânul Glyn.

Trecuse repede în faza abrutizată și plângăreață a beției.

— Ei, *atunci* chiar aveam timp.

Tomb chicoti.

— De ce-oi fi pornit în direcția asta? O barbă sură suferind de amnezie, un lăudăros și-un poet care nu poate avea grijă nici măcar de propria-i sabie.

Se uită chiorâș la mâinile lui.

— Ar fi timpul să omor pe cineva, sincer. Am poftă să omor ceva.

— Tu chiar că ești o bestie josnică, nu-i așa? zise Birkin Grif. Mai ia niște vin.

Cromis, mulțumit că-l găsisse pe Tomb, chiar dacă Norvin Trinor era încă pierdut, zâmbi și nu spuse nimic. Mai sunt și alte drumuri ca acesta care să ducă la Glenluce cel Ruinat, își spuse.

Dar, în definitiv, nu aveau nevoie să ajungă atât de departe, iar prezicerea lui Tomb se dovedi adevărată: două zile mai târziu, dădură peste armata expediționară a lordului Waterbeck, care era campată la câțiva kilometri sud-est de orașul acela nefericit, într-un loc unde pustia se aburca într-o serie de dealuri joase și văi sterpe pline de fantomele Culturilor Apuse.

Timpul înseamnă eroziune: un vânt tăios sufla neconținute râuri abrazive de praf peste piatra goală a dealului; sufla în felul acela de o mie de ani.

Cu mantia-i neagră fâlfâind în spate, tegeus-Cromis se uită în jos la valea ancestrală; lângă el, Grif bătea din picioare și-și sufla în palmele făcute căuș. Sub ei se întindeau corturile și umbrarele armatei lui Waterbeck – multicolore, brodate cu peceti și coduri de arme, dar nici pe departe vesele. Canavaua se zbătea și pâraia, vântul se tânguia printre funiile de ancoraj și armurile zăngăneau în vreme ce curierii alergau neîncetat între grămezile de armament ce stăteau într-o aparentă devălmășie în jurul taberei.

Corturile radiau ca o serie de spițe – fiecare reprezentând o divizie de cai sau călăreți – dinspre un pavilion central împrejmuț de un complex de umbrare de serviciu: centrul de

comandă al lordului Waterbeck. Acolo, canavaua era înlocuită de o mătase stacojie impermeabilă, cusută pe alocuri cu fir de aur.

— Ce ascuțit simț al propriei importanțe are, zise Grif caustic. Am face bine să coborâm și să-l contrazicem.

— Ești prea dur. Nu-l judeca înainte de vreme.

Cromis nu simțea niciun entuziasm pentru ceea ce-i aștepta. Pipăi mânerul sabiei forjate din nou și încercă să se descotorosească de șovăială.

— Cât noi vom face ceea ce putem, spune-i lui Tomb să-ți dispună oamenii la o distanță bună de corpul principal al armatei.

Merseră călare pe drumul larg dintre corturi, Grif plin de splendoare pe iapa sa cu cioltar galben, Cromis negru ca un corb în vântul bătrân și rece. Atraseră câteva priviri prelungi din partea pedestrașilor fără ocupație, dar, în general, interesul fu rezervat pentru contrabandiștii lui Grif, care-și instalau tabăra în jurul căruței cu coviltir a lui Tomb. Era o parodie inconștientă la adresa desfășurării de forțe a lui Waterbeck, căruța ținând locul pavilionului extravagant. Semănau cu un bâlci ambulant.

Pe drum, Cromis prinse frânturi de conversații:

— Moidart...

— ... și nu poți avea încredere în zvonuri.

— Douăzeci de *mii* de Nordici...

— ... Moidart...

— ... și afurisitele alea de ambarcațiuni de zbor. Blestemăție, douăzeci!

— Ce poți face în privința asta?

— ... abia aștept să ne spălăm pe mâini de asta.

— ... Moidart.

La abia treizeci de ani, lord Waterbeck din Faldich avea un impunător păr cărunt – tuns scurt și impecabil pieptănat pe spate – și un comportament civilizat. Trăsăturile lui erau fine și clare, nu avea niciun rid, însă pielea avea o textură ciudat de uscată, îmbătrânită. Purta o jachetă curată, strâmtă, elegantă, din catifea cord maro, cât se poate de împopoțonată, la fel ca și mâinile bine definite, discret manichiurate. Cromis își imagină

că-i era greu să-și offenseze vreun camarad și că exact această incapacitate era motivul pentru care dobândise poziția actuală.

Când intrară în pavilion (era mai puțin opulent decât sugera aspectul exterior, și era expus la curent), acesta ședea în spatele unei mese de campanie mici și aglomerate, punându-și semnătura pe o foaie de pergament alb acoperită cu un scris îngrijit, cenușiu. Ridică privirea, dădu brusc din cap și-și îndreptă din nou atenția asupra hârtiei.

— Un *pic* mai încolo, într-o gheretă, e un birou de recrutare, spuse el cu voce rece și plăcută. Dar nu contează, acum că sunteți aici. O să chem o ordonanță și-o să-i cer să se ocupe de voi aici.

Ridică privirea și zâmbi foarte scurt.

— După felul cum arătați, aș zice c-ați bătut ceva drum până-aici. E încurajator să vedem nou-veniți, cu toate că nu vor mai fi mulți. Bine făcut, bravi bărbați.

Birkin Grif păși în față, deopotrivă încurcat și potrivit.

— Acesta este lord tegeus-Cromis din Viriconium, zise el, cavaler al Ordinului lui Methven. Ne aflăm aici cu treburile Reginei. Este imperativ ca...

— Doar o clipă, vă rog.

Waterbeck consultă un registru mic, aplecă din cap ca pentru sine. Își împături dispensa și începu s-o adreseze.

— Poate că lord Cromis ar prefera să vorbească în propriu-nume, eh?

Le oferi iarăși zâmbetul acela scurt.

— Înțelegeți, sper, că am multe treburi pe cap. Bătălia va începe într-o săptămână și cei cincisprezece mii de oameni de-acolo de afară se bazează pe mine. Dacă mi-ați putea...

Făcu un gest de scuză.

— N-am fost informat de nicio aterizare recentă a unei ambarcațiuni de zbor. Dacă mi-ați putea comunica substanța mesajului vostru acum, poate că vom putea discuta mai târziu un răspuns?

— Nu sunt curier, lord Waterbeck, zise Cromis. Scopurile mele sunt militare și s-ar putea să ne fie amândurora stânjenitoare.

— Înțeleg. Drumurile noastre nu s-au întâlnit niciodată în oraș, domnul meu. Trebuie că avem griji diferite. Fiecare cu a lui, eh?

Se ridică în picioare și întinse mâna dreaptă peste masă cu palma în sus.

— Majestatea Sa trebuie să vă fi oferit ceva în semn de recunoaștere, să-nțeleg?

— Cu o asemenea dovadă mi-am început călătoria, zise Cromis, conștient de cât de ridicol trebuia să pară. Omul nu-i oferi absolut niciun ajutor. – Dar, datorită unui propriu eșec, am pierdut-o. Totuși, Regina va răspunde pentru mine. Propun să trimiți o ambarcațiune de zbor spre...

Waterbeck râse. Se așează. Scutură încet din cap.

— Scumpul meu domn, spuse el. *Scumpul* meu domn. Probabil că mă adresez unui simplu aventurier. Sau chiar – deși sunt cât se poate de reținut să fac o astfel de presupunere – unui Nordic. Nu mă pot lipsi de-o ambarcațiune de zbor doar ca să verific legitimitatea fiecărui răătăcitor care vine aici cu o propunere misterioasă... și inexplicabilă. Dacă dorești să lupți, *atunci* bine, te voi primi; dar nu pot nici măcar să ascult ceea ce propui fără vreo dovadă concretă și imediată a identității tale.

Birkin Grif se încruntă hidos. Se aplecă peste masă și-și apropie fața de a lui Waterbeck. Șuieră:

— Ești un prost dat naibii și-ai face mai bine să folosești alte cuvinte în fața unui Methven. Ascultă, cel puțin, ce avem de zis. Lord Cromis a condus lupta pe mare de la Mingulay – și-a și câștigat-o – înainte ca tu să poți ridica măcar o sabie de antrenament...

Waterbeck se ridică în picioare.

— La câțiva pași de-aici e un birou de recrutare, zise el repezit. Nu mai vreau să aud nimic de felul ăsta.

Mai târziu, ședeau pe clapa căruței cu coviltir a lui Tomb, uitându-se la pitic cum făcea ultimele ajustări la ciudatul său dispozitiv.

— Știa, spuse Grif. Știa de ce ne aflam aici. A simțit-o.

— Nu poți fi sigur de asta. Cu toată încăpățânarea lui, avea

dreptate. N-am avut inelul și, chiar de l-aș fi avut, ar fi fost o întâlnire dificilă. Nu i-ar fi plăcut să ne predea comanda.

Cu mâinile împreunate, Grif făcut în aer un gest de tăiere. Scurpă într-un vârtej de praf iscat de vânt.

— Știa, sigur că da. Dacă ne-ar fi dat ascultare, ar fi fost nevoie să trimită ambarcațiunea aia.

Piticul Tomb chicoti obscen. Își lăasă uneltele jos și-și șterse mâinile pe turul pantalonilor.

— Uitați-vă aici, zise el. După ce-o să assemblez chestia asta, o să-i fac o vizită lui lord Waterbeck. O să-i tai eu cepele. O să le fac în felii subțiri cu securea.

Întinsese imensul schelet pe pământ, așa încât își ținea picioarele depărtate și mâinile lipite de corp. Acum, se aplecă încet până ce ajunsese să stea culcat pe oasele lui reci.

Își vârî picioarele în scărițele de pe coapse și-și legă la glezne chingile de metal. Un harnașament complicat îi ținea bustul legat în cutia lui toracică.

— O îmbrățișare rece, zise el.

Își poziționă mâinile în așa fel încât să ajungă la niște manete ce ieșeau din oasele de deasupra îndoiturii cotului. Îi trase craniul fără fălci în față ca să i se potrivească pe cap precum un coif. Rămase așa preț de o clipă, legat de schelet precum un om crucificat pe un copac cu forme nebunești.

— Acum îl pornesc, explică el.

Trase de manete. Un zumzet jos, distinct, umplu aerul. Un miros de ozon îi aminti lui Cromis de prăbușirea ambarcațiunii de zbor din Balmacara.

— A, făcu Tomb.

Manipulă butoane și comutatoare.

Imensele oase de oțel ale scheletului tresăriră.

Tomb zâmbi cu înțeles.

Își mișcă brațul, și o mână de metal fără înveliș de carne se ridică în aer. Făcu mișcări de parcă ar fi vrut să prindă ceva. Își îndoi degetele.

Tomb își îndoi picioarele și se ridică încet. Era înalt de trei metri și treizeci de centimetri.

— Unde-i satârul meu? zise el.

Și, după ce-și găsi arma, izbucni într-un dans grotesc, de saltimbanc, rotind-o deasupra capului sub forma unei extatice, dar letale cifre opt, ridicându-și noile picioare pentru a le arăta, întinzându-și suplele degete din oțel-argint.

— O să-i *scurtez!* strigă el, cu vântul fluierând printre mădularele lui mecanice.

Ignoră râsetul descătușat și sănătos al prietenilor săi.

— O să-i tai pe nătarăi!

Nu spuse pe cine.

— Minunat! croncăni.

Și-o luă la goană, un uriaș paradox suspendat pe linia subțire dintre comedie și groază, pentru a-și testa mașinăria făcând un circuit complet al taberei sub ochii uimiți a cincisprezece mii de luptători sensibili.

Nici cavalerii Methven, nici restrânsa lor oștire de tâlhari nu se înscriseră oficial în armata lui lord Waterbeck. Estimarea ritmului de înaintare a lui Moidart către Duirinish se dovedi a fi puțin cam optimistă. A doua zi, cu o oră înaintea apusului, zece ambarcațiuni de zbor purtând pecetea cu capul de lup și trei turnuri huruiră deasupra lanțului nordic de dealuri, cu motoarele turate la maxim.

Cromis avea să fie bântuit tot restul vieții de eșecul său în a înțelege cum putea un general să fie atât de preocupat de conducerea oamenilor și a politicii de război, încât să neglijeze rapoartele propriilor sale corpuri militare de recunoaștere.

6

Când începu atacul, Cromis dormea. În spațiul întunecat și delicat din mintea sa, o insectă uriașă plutea și bâzâia, uitându-se sumbru la el cu ochi umani, frecând pereții craniului său cu aripi iuți și cu picioare fragile, imposibile. Nu-i înțelese rostul. Ideogramele gravate pe toracele ei exprimau un mesaj legat de Timp și Univers, pe care-l învăța pe de rost și-l uită imediat. Zumzetul aripilor se ascuți într-un țiuit și ajunse într-un sfârșit țipătul monstruos al aeronavelor lui Moidart.

Birkin Grif îl lovea întruna cu pumnul în umăr și-i țipa în ureche. Se ridică împleticit în picioare, scuturând din cap pentru a alunga visul. Îl văzu pe Piticul Tomb ieșind în mare grabă din căruță, urcând dintr-un salt pe exoscheletul său și pornindu-l. Pretutindeni în jur, oamenii urlau și arătau cu degetul spre cer cu gurile deschise ca niște văgăuni jilave. Zgomotul ce venea dinspre tabăra lui Waterbeck era înspăimântător; cincisprezece mii de strigăte simultane, nedeslușite, de furie și teamă.

Își prinse sabia la brâu.

— Suntem prea expuși!

Nu puteau face nimic în privința aceasta. Siluete lungi și rapide se roteau deasupra lor, vagi în lumina răsăritului înșelător.

Pălălăi roșii, diabolice, luminară valea când o parte din escadrila de atac localiză parcul de aeronave al lui Waterbeck și începu să-l bombardeze cu butoaie de smoală încinsă și bolovani. Restul flotei se despărți și zburară zgomotos la joasă înălțime deasupra taberei, aruncându-și la nimereală încărcătura pentru a sădi panica printre oameni și cai.

Un detașament al trupelor lui Waterbeck începu să manevreze unul dintre cele trei tunuri energetice care mai funcționau în tot regatul, cu fulgerele lui de un violet pal țâșnind în sus aidoma unor cozi de meteorit cu traiectorie inversă profilate pe un cer întunecat.

Grif își luă oamenii la refec. Între ei, aceștia recăpătară controlul asupra cailor.

În pofida eforturilor piloților lui Waterbeck, două aparate fură distruse – coloana de susținere le fu frântă și energiile străvechi începură să se scurgă din ele – înainte ca restul flotei sale sărăcicioase să se ridice în văzduh. De îndată ce se aflară în zbor, tunul energetic încetă focul și lupta se mută de pe pământ în cer.

Două aeronave, împreunate și scăpărând ciudați licurici pastel de energie eliberată, plutiră încet pe deasupra taberei și dispărură în spatele lanțului sudic de dealuri. Cromis se cutremură:perate și fără niciun sunet, din ele cădeau siluete

mici și negre.

— Dacă aș fi făcut o altă alegere, acum aș fi fost acolo sus, murmură Piticul Tomb, ridicându-se din strălucirea roșie a focului de pucioasă. Părea aproape nostalgic.

— Cromis, a pățit ceva vulturul tău.

Pasărea umbla țănoș înainte și-napoi pe coviltirul căruței, unde se aciuiase în timpul nopții. Își întindea gâtul ca pentru a vomita, își lovea una de alta marile aripi de iridiu și cârâia nebunesc. Făcea scurte salturi în aer. Brusc, țipă:

— Du-te pe dată! Du-te pe dată! Du-te pe dată!

Se avântă de pe coviltir și se prinse cu ghearele de brațul lui Cromis. Uitându-se fix la el, ridică și coborî din cap în repetate rânduri.

— Tegeus-Cromis, trebuie să pleci de-aici pe dată și să mergi la...

Dar Cromis abia dacă-l auzi. Se uita la căpitanii Cannei Moidart cum năvăleau în vale coborând panta vestică a dealului – cu stindardele ridicate în sus, cu treizeci de mii de Nordici venind în urma lor, iar înainte, în valuri întunecate, venind *geteit chemosit*.

Timpu! tresălta și se zbătea în capul lui Cromis ca o parâma ruptă și, preț de o clipă, el există în două puncte separate și distincte de-a lungul curgerii lui...

Într-o poiană întunecată, lângă un iaz urât mirositor, se lupta cu o umbră mare și neagră înaltă de aproximativ doi metri-doi metri și jumătate. Picioarele ei erau groase și masive, capul – un ovoid bont, fără alte trăsături în afară de trei puncte galbene scânteietoare dispuse într-un triunghi isoscel. Mișcările ei erau puternice și controlate. Sâsâia în timp ce-și mânuia enorma sabie energetică și lăsa urme ciudate, diforme, în noroiul de sub ea. Emană o răceală străină; o inteligență calmă, calculată...

Simultan, în prezentul irefutabil al Marii Pustii Brune, observă cu o precizie insensibilă teribila linie de trăgători care avansa în vale în fruntea hoardei lui Moidart. Fiecare dintre elementele ei era o mare umbră neagră înaltă de doi sau doi metri și jumătate, mânuind o imensă sabie energetică. Mișcările

lor erau străine și abile și controlate, iar dezagreabilii lor ochi tripli sclipeau galbeni din capetele acelea ovoide, boante...

— Păzește-te de *geteit chemosit!* strigă vulturul pe brațul lui.

Palid și tremurând, Cromis analiză un lucru care-i fusese expus încă de la lupta din Mlaștina de Săruri Metalice.

— Ar fi trebuit să dau ascultare, zise el. Nu avem de ales, sopti.

— Aveam mai multe opțiuni decât sărmanul Waterbeck, poate, murmură Birkin Grif.

Își așază mâna pe umărul lui Cromis.

— Dacă scăpăm cu viață, mergem la Lendalfoot să-l întâlnim pe stăpânul pasării de metal. Aceștia-s golemi, oameni automatici, arătări hidoase pe care Moidart le-a dezgropat dintr-un oraș mort. El s-ar putea să știe...

— Nu s-a mai văzut așa ceva în lume de o mie de ani, zise Piticul Tomb. Unde să-i fi găsit?

Nepreocupați de astfel de întrebări, negrii măcelari mecanici ai Cannei Moidart avansau implacabil spre prima încleștare din Războiul celor Două Regine: un război care avea să fie văzut mai târziu doar ca o bătălie de început a unui cu totul alt conflict... un conflict mult mai tragic.

Impactul lor asupra armatei lui Waterbeck a fost brutal. Deja dezorganizați și deconcertați de raidul aerian, împrăștiți, despărțiți de comandanții lor, viriconezii se agitau prin tabăra distrusă într-o încercare disperată și fără vlagă de a forma un soi de poziție defensivă.

Puși în fața unui adversar uman, poate că și-ar fi păstrat precara linie. Cu siguranță, în toți ardea o ură față de Nordici care, în alte împrejurări, le-ar fi putut depăși slăbiciunea tactică și le-ar fi întărit rezistența. Dar *chemosit* le spulberă sângele rece.

Plângeau și mureau. Fuseseră încorporați în grabă și numai pe jumătate antrenați. Lamele energetice le retezau săbiile ca pe brânză. Armura lor nu le oferi nicio protecție. Descoperiră că locul lor nu era acolo.

În momentul primului contact, din linia de luptă se ridică în

aer o ceață fină și roșie, iar cei aflați pe moarte inhalară substanța celor morți în vreme ce oamenii încă în viață luptau mai departe prin ceață, întrebându-se de ce-și părăsiseră magazinele și fermele. Mulți dintre ei muriră pur și simplu din cauza șocului și a repulsiei, în timp ce sângele țâșnea până la înălțimi imposibile din arterele retezate ale camarazilor lor și aerul era plin de mirosul puternic al măruntaielor întoarse pe dos.

Când intrară în luptă adevăratele trupe ale lui Moidart, nu găsiră altceva decât dezordinea care să le ațină calea. Izbucniră în râs și-și zăngăniră săbiile lovindu-le de scuturi. Flancară armia decimată a lui Waterbeck, o despărțiră în două detașamente mici, inutile, îi dărmară pavilionul și-l frânseră în bucăți. Îi încercuiră pe viriconezi și-i împinseră cu hotărâre spre umbra nicovală reprezentată de *chemosit*, care însă avansau.

În parcul de aeronave mort, cineva reuși să coboare țeava tunului energetic destul cât să tragă pe orizontală. Câteva secunde, fulgerele lui meteorice – aproape invizibile în lumina zilei – sâsăiră și țâșniră în coloana neîntreruptă de oameni mecanici. Pentru o clipă, păru că este derută; mai mulți se aprinseră ca torțele și apoi explorară, distrugându-i și pe alții. Însă un grup mic se desprinsese din corpul principal și, cu lamele energetice lovind la unison, ajunseră fără nicio problemă la tun. Acesta pierdu energie și se stinse precum o lumânare în bătaia vântului, iar artileriștii muriră odată cu el...

Și, de pe coviltirul căruței lui Tomb, de unde vedea totul, lord tegeus-Cromis din Viriconium, care se credea mai priceput ca poet decât ca luptător cu sabia, își alese momentul.

— Și-au lăsat pânțele să crească. Singura lor forță zace în *chemosit*.

Nu se gândea decât la moarte. Pasărea de metal era pe brațul lui.

— Colo, la sud, sunt complet descoperiți.

Se întoarse spre Birkin Grif.

— Dacă ar fi dispuși oamenii tăi, am putea omorî mulți dintre ei.

Grif își scoase sabia din teacă și zâmbi. Sări pe pământ. Se

urcă pe iapa sa dereș (în lumina cenușie, găteliile ei străluceau a vitejie) și se întoarse către oamenii săi urâți și necinstiți.

— O să murim cu toții, le zise el.

Își dezgoli dinții spre ei și ei rânjiră înapoi ca niște vulpoi bătrâni.

— Ei bine?

Își frecară cuțitele diabolice pe pielea pantalonilor.

— Ce mai așteptăm? grăi unul dintre ei.

— Nătărăi afurisiți! țipă Grif și izbucni într-un răs bezmetic. Nu v-a cerut nimeni să faceți asta!

Aceștia strigară și fluierară. Săriră în șei și se plesniră peste genunchi, plăcându-le gluma. Erau o adunătură de vagabonzi și de inadaptați.

Cromis dădu din cap. Nu voia să ia cuvântul, dar:

— Mulțumesc, le zise el.

Vocea i se pierdu în zăngănitul de arme al înfrângerii lui Waterbeck.

— Eu am ajuns deja la jumătatea drumului, chicoti Piticul Tomb.

Își ajustă unele dintre manete. Își legănă securea de două ori, doar ca să fie sigur.

Theomeris Glyn pufni.

— Un om bătrân, zise el, merită lucruri mai bune. De ce pierdem vremea?

Semăna cu un nebun și era extrem de vulnerabil cu coiful acela găurit pe cap. Ar fi trebuit să se afle în pat.

— Hai să mergem atunci, spuse Cromis.

Sări de pe coviltir. Urcă în șa, vulturul de iridiu bătând din aripi deasupra lui. Scoase sabia fără nume. Și, fără să dea glas nici unui strigăt de luptă, patruzeci de contrabandiști, trei cavaleri Methven și un pitic uriaș se năpustiră într-o luptă pierdută. Ce altceva ar fi putut face?

Morții și muribunzii zăceau în mormane, amestecați fără noimă. Praful străvechi și neiertător al Marii Pustii Brune, amintindu-și de crimele Culturilor Apuse, absorbea cu lăcomie scursurile acestea ale lor și se transforma în noroi. În jur de cinci

mii de soldați din forțele de la început ale lui Waterbeck stăteau încă în picioare, concentrați în trei sau patru grupuri, dintre care cel mai numeros opunea rezistență în noroiul însângerat, pe o movilă lungă și joasă din mijlocul văii.

Avântul atacului îl purtă pe Cromis optsprezece metri în învâlmășeală fără să aibă nevoie să lovească o singură dată: Nordicii erau doborâți de copitele și pieptul calului său și erau călcați în picioare. Le strigă obscenități și porni spre movilă, cu contrabandiști venind în urma lui în formație de triumfi. Un sulitaș rupse o bucată lungă de carne din gâtul calului său; Cromis coborî pe jumătate din șa și își avântă sabia după artera lui carotidă; lama își atinse ținta și, improșcat de sângele sulitașului, calul se ridică pe picioarele din spate și necheză a triumf. Cromis își păstră poziția și, răzând, lovi în preajma lui. Mirosul de transpirație de cal și piele și sânge era tăios ca un cuțit.

La stânga lui, Piticul Tomb se înălța deasupra Nordicilor în exoscheletul lui – o insectă uriașă, mortală, scânteietoare, lovind în fețe cu picioare de oțel potcovite cu sânge, spulberând groază și căpățâni cu oribila sa secure. La dreapta, Birkin Grif își rotea orbește sabia cu lamă lată și cânta, în vreme ce bătrânul Glyn cel setos de sânge își batjocorea adversarii și-i înjunghia cu viclenie când aceștia credeau că-l aveau la mână.

— Când eram de vârsta voastră, altfel făceam lucrurile! le spunea.

Și, ca un mesager al Iadului, vulturul de metal al lui Cellur smulgea ochii victimelor, dar le lăsa în viață.

Își croiseră drum până la jumătatea distanței spre movilă, tipând vorbe de încurajare dârzilor ei apărători, când Cromis observă printre multele flamurile triburilor Nordice drapelul cu cap de lup. Se hotărî să-l doboare o dată cu el pe orice general sau ostaș care lupta sub semnul lui. Spera – în van – că acesta ar putea fi chiar Moidart.

— Grif! strigă el. Du-ți flăcări pe deal!

Își struni calul să se întoarcă și-l avântă ca pe o sulită spre peretele de Nordici care, abandonându-și panicați scuturile sărăcicioase, o rupseră la fugă speriați de moartea ce i se revărsa

din ochii sălbatici și care stătea ascunsă în arma sa însângerată.

— Methven! strigă el.

Prinse ferm la subsuoară capătul sulitei unui soldat mort și o folosi ca pe o lance. Îl strigă pe ostașul care ținea stindardul și proferă somații lunatice. Pierdu lancea în stomacul unui Nordic.

Omorî douăzeci de oameni înfricoșați. Era înnebunit de oroarea propriei sale poftă de sânge. Nu văzu niciun chip la cei pe care-i trimise în Iad, iar la toți ceilalți vedea doar chipul spaimei. Le spunea poezii, neștiind ce-i ieșea pe gură sau că vorbea într-o limbă inventată de el – însă își reveni în toate mințile atunci când auzi vocea bărbatului de sub capul de lup.

— A fost necugetat din parte-ți să vii aici, tegeus-Cromis. După ce-o să termin cu tine, o să te dau lupilor mei...

— De ce-ai făcut asta? șopti Cromis.

Fața renegatului era lungă și plumburie, gura – mare și mobilă, cu buze subțiri sub o mustață ofilită. O cicatrice zbârcită, produsă cu mult timp în urmă de cuțitul lui Thorisman Carlemaker, pornea de la colțul unui ochi cenușiu afundat în orbită, dantelându-i pielea de pe un obraz. Părul lui negru, încrețit, cădea pe umerii unei mantii din catifea purpurie pe care o purtase cândva la curtea regelui Methven. Ședea plin de siguranță pe un cal masiv și pe buze avea un rictus de dispreț.

— Waterbeck e mort, zise el. Dacă ai venit să ceri pacea din partea prostimii lui – aici, Nordicii dimprejur urlară și își loviră mâinile una de alta – s-ar putea să fiu îngăduitor. Regina mi-a oferit putere de decizie sporită.

Tremurând ca reacție la accesul său de violență, Cromis se liniști sprijinindu-se de oblâncul șei. Era năucit. Unei mici părți din el nu-i venea să creadă ce se întâmplă.

— Am venit aici să mă lupt singur cu cel mai iscusit oștean al Canei Moidart. L-am găsit?

— L-ai găsit.

Trădătorul aplecă din cap și pedestrașii lui Moidart se traseră în spate pentru a forma o arenă. Rânjiră și fluierară, își zângăniră scuturile. Într-altă parte, lupta continua, însă putea la fel de bine să fie pe-o altă planetă.

— Ce ți-a oferit ea? A meritat durerea pe care i-ai provocat-o

lui Carron Ban?

Bărbatul de sub capul de lup râse.

— Există-n Nord o vitalitate, lord Cromis, care s-a pierdut în Viriconium când a murit Methven. Mi-a oferit o cultură în expansiune în schimbul uneia moarte.

Cromis scutură din cap și ridică sabia fără nume.

— Vechea noastră prietenie nu înseamnă nimic pentru tine?

— O să-mi vină un pic mai greu să te omor, lord Cromis.

— Mă bucur că recunoști asta. Poate că-i mai greu pentru trădător decât pentru cel trădat. Norvin Trinor, ești un renegat și-un nechibzuit.

Cu batjocurile Nordicilor dimprejur umplându-i auzul, Cromis își îndemnă calul înainte.

Lama grea a lui Trinor se avântă asupra capului său. Pară lovitura, însă aceasta se schimbaseră deja într-o mișcare laterală pe care fu nevoit s-o evite aruncându-se pe jumătate afară din șa. Trinor râse pe înfundate, își vârî piciorul sub scărița stângă a lui Cromis într-o încercare de a-l doborî cu totul de pe cal. Cromis scăpă hăturile, luă sabia în mâna stângă și o înfipse între coastele calului renegatului. Sângele îi păta haina. Animalul făcu o mișcare laterală, forțându-l pe Trinor să-i dea drumul.

— *Erai* cea mai pricepută sabie din imperiu, lord Cromis, găfâi el. Ce-ai pățit?

— Mă înăbușă trădarea, zise Cromis, și chiar așa era. O să-mi treacă.

Se luptară preț de cinci minute, nepăsători față de conflictul mai mare. Lui Cromis i se părea că întreaga bătălie se regăsea acolo, în confruntarea dintre doi campioni care fuseseră cândva prieteni și, cu fiecare nouă încheștare, devenea tot mai deznădăduit.

Prin țesătura strălucitoare a sabiei soțului ei trădător, văzu chipul rănit și disprețuitor al lui Carron Ban, dar asta nu-i oferă deloc forță; înțelesese că ei îi fusese milă de el în noaptea aceea în Viriconium, fiindcă știuse că înfruntarea aceasta va trebui să aibă loc. Văzu de asemenea că el nu-i putea egala ura pe care o simțise față de Trinor; cu fiecare încheștare, ceva îngreuna sabia fără nume, iar el, văzând rânjetul adversarului său, cădea pradă

mai degrabă milei decât urii.

Dar, într-un sfârșit, arta de a mânui sabia își spuse cuvântul și o făcu într-un chip ciudat: calul lui Trinor, care pierduse constant sânge de la rana din coaste, căzu brusc în genunchi în noroiul dezgustător. Renegatul își păstră poziția, dar își scăpă sabia.

Rămase acolo, absolut nemișcat, așezat pe animalul doborât. Nordicii oftară și se apropiară; cercul de luptă se strânse ca un laț.

— Ai face bine să-i pui capăt, murmură Trinor. Ridică din umeri. – Lupii or să pună oricum gheara pe tine, lord Cromis – vezi cum se apropie? – și, odată cu tine, și pe Orașul Pastel. Sunt o ceată înfometată. Ai face bine să-i pui capăt.

tegeus-Cromis ridică sabia fără nume pentru lovitura fatală. Scuipe în jos pe fața dinaintea lui; însă tot fața unui prieten era. Se cutremură pradă unor dorințe contradictorii.

Își ridică privirea spre cercul de Nordici care așteptau să-i verse sângele în schimbul sângelui lui Trinor. Suspină de furie și frustrare, dar nu reuși să înăbușe vocile trecutului dinăuntrul său.

— Să vă *păstrați* afurisitul ăsta de campion! strigă el. Omorâți-l voi înșivă, căci o să vă trădeze și pe voi!

Și-și întoarse calul pe picioarele din spate, trecu printre oamenii uluiți ca o furtună din deșert și porni urlând spre carnajul de pe câmpul de luptă de parcă în urma lui s-ar fi deschis porțile Iadului.

Cu mult timp mai târziu, la poalele movilei din mijlocul văii, doi sulițași Nordici îl descălecară și se întrebară în treacăt de ce le ceru iertare când se rostogoli de pe animalul muribund ca să-i omoare.

— Nu l-am putut omori, Grif.

Era a doua oră după apusul soarelui. O lumină rece, stranie, se filtra prin stratul jos de nori, oferind un ton gri fețelor moarte din mormanele cu cadavre, aruncând misterioase reflecții din ochii lor. Vântul bătea tăios dinspre pustie, mișcând părul însângerat și flamurile căzute. Patru ambarcațiuni de zbor

Nordice se legănau sub nori asemenea unor semne rău-prevestitoare dintr-un vis. Întreaga vale era o mare de Nordici, tălăzuind neagră și implacabilă împotriva unei singure insule mici de rezistență.

Sus pe movilă, Birkin Grif conducea poate două sute dintre membrii trupelor lui Waterbeck: toți cei care nu muriseră sau n-o luaseră la tălpășiță în pustie.

Douăzeci dintre propriii lui oameni încă mai erau în viață; aveau cearcăne roșietice în jurul ochilor, priviri aspre și fețe obosite, cănite. Miroseau a transpirație și sânge. Se uitau în tăcere unul la celălalt și își pregăteau armele ciobite și rupte pentru ultimul atac.

— N-am putut-o face.

Cromis își croise drum pe jos spre vârful dealului, ajutat de Piticul Tomb și de o mână de contrabandiști. Pasărea de metal îi condusesese la el, zburând deasupra lui în timp ce el se lupta cu cei care-l descălecaseră. (Acum stătea așezată pe brațul lui, cu capul și ghearele acoperite de sânge închegat, și spunea: „Teme-te de *geteit chemosit*...” Altceva nu spusese de când el ajunsese la movilă, și lui nici nu-i păsa.) Era mânjit cu creierii altor oameni, suferise șase răni, iar în minte i se căscase o văgăună de orori. Nu-și dădea seama cum de supraviețuise.

— Cel puțin ești viu, zise Grif.

Obrajii lui dolofani îi atârnavă de sfârșeală, iar când se mișca, avea grijă la piciorul drept, sfâșiat de la genunchi până la gleznă în timpul agoniilor morții frumoasei lui iepe.

— Trinor ne-ar fi putut omorî cu ușurință pe oricare dintre noi ceilalți. Mai puțin poate pe Tomb.

Dintre toți, piticul suferise cel mai puțin; atârnat acolo sus, în exoscheletul îndoit, măcelul părea să fi adus forțe noi; securea lui energetică scânteia puternic, iar membrele asistate de un motor se mișcau la fel de puternic ca întotdeauna. Chicotea morocănos, uitându-se peste vale.

— M-aș fi descurcat cu *el*, sigur că da. Dar până la ce punct? Uită-te acolo, Grif: acela-i viitorul nostru...

Acolo, printre mormanele de cadavre, imense siluete negre aveau o misiune ciudată, un ritual mecanic vechi de o mie de

ani. *Geteit chemosit* își pierduseră interesul față de luptă. Cu cei trei ochi ai lor sclipind și mișcându-se de parcă n-ar fi fost prinși de craniu, aceștia mișunau de la un cadavru la altul. Efectuau bizara lor operație chirurgicală asupra capetelor lipsite de viață – și, cum se întâmplase cu contrabandistul mort din Mlaștina de Săruri Metalice, furau creierul de la fiecare viriconez.

— Vor veni după noi după ce vor termina cu Nordicii, spuse Cromis. Totuși, ce fac ei, Tomb?

— Încep distrugerea unui imperiu, răspunse piticul. Or să fure creierile oamenilor din Orașul de Piatră și-or să le mănânce. Or să meargă la Viriconium cu o lingură și-un cuțit energetic. N-o să-i împiedice nimic. Într-adevăr, mă-ntreb cine-s cu adevărat stăpânii câmpului ăstuia de luptă – deseori e nechibzuit să-ți faci de lucru cu artefactele Culturilor După-amiezii.

— *Tegeus-Cromis trebuie să meargă pe dată la turnul lui Cellur*, spuse pasărea de metal, dar nimeni nu-i dădu ascultare.

Theomeris Glyn, veteranul, ședea puțin mai departe de restul cavalerilor Methven, sperând să-și reînsuflească sabia frecând-o de cizma unui om mort.

— Cred că începe, strigă el cu voioșie. Și-au lins pentru ultima oară gonadele acolo jos și și-au adunat curajul.

Cu un țipăt bezmetic, Nordicii se avântară spre movilă și atacul violent o făcu pe aceasta să tremure. O ploaie de sulite înnegri cerul și, după ce acesta se curăță, sulitașii avansară nestingheriți pe pantele ușoare în sus, spintecându-i pe supraviețuitor și călcându-le pe răni.

În urma sulitașilor veneau valurile nesfârșite de luptători cu sabia și cu securea și cruzii căutători de metale din ținuturile cele mai nordice ale pustiei, mânuind arme stranii scoase din puțuri săpate în pământ. Cei care mai rămăseseră din patetica forță de expediție a lui Waterbeck bătură în retragere dinaintea lor, fură copleșiți și muriră. Atinseră vârful dealului aidoma unui cutremur și-i despărțiră pe cavalerii Methven, așa încât fiecare lupta singur...

Piticul Tomb râse pe înfundate și-și avântă securea cea

lacomă. Se înălța deasupra lor și aceștia fugeau ca șobolanii în jurul picioarelor lui din oțel-argint...

Birkin Grif înjură. Sabia lui era crăpată la mâner, așa că rupse gâtul unui Nordic și fură alta. Își strigă contrabandiștii, dar toți bărbații aceia bravi și soioși erau morți...

Bătrânul Glyn râse.

— Pe asta n-ați mai văzut-o până acum, cârâi el, înfigându-și cuțitul ascuns, eh?

Adversarul lui fu luat prin surprindere...

Cromis se feri și se rostogoli ca un acrobat de circ. Vulturul de metal era deasupra lui, sabia fără nume era pretutindeni...

Își uniră forțele și se opuseră.

— Methven! strigă Cromis, iar ei îi răspunseră:

— Methven!

Ceva din cerul cenușiu îi atrase atenția, o mișcare de sub plafonul de nori. Când, însă, o lamă îi atinse clavicula, atenția i-o revendică moartea. I-o oferi în întregime. Când își ridică iarăși ochii spre cer, acolo nu unde fuseseră decât patru ambarcațiuni de zbor, erau acum șapte, și trei purtau emblema lui Methvet Num, Regina Jane a Viriconiumului.

— Grif! Acolo sus!

— Dacă-s curieri, zise Grif, au ajuns puțin cam târziu.

Navetele de cristal scoteau un sunet ca de clopote imense. În vreme ce Cromis se uita, comandantul escadrilei Nordicilor se pregăti de asalt: dar soarele explodează brusc în jurul navei sale, și arse, picurând foc rece; cu coada-nainte și schilodită, aceasta căzu din cer. O urmară fulgere de un violet pal.

— La bordul uneia dintre navetele alea e-un tun, zise Piticul Tomb visător. E nava personală a Reginei.

Buimăciți de brusca renaștere din cer, Nordicii se retraseră de lângă pradă și-și lungiră gâturile. Naveta muribundă căzu între ei și explodează, împrăștiind membre și bucăți de armură. Urlând de furie, își reînnoiră atacul, iar cavalerii Methven de pe deal fură greu puși la încercare.

Deasupra, una dintre navetele viriconeze își lăsa navele-soră să susțină lupta împotriva celor trei aparate Nordice de zbor rămase și începu să zboare în susul și-n josul văii. Însă cavalerii

Methven nu fură conștiinți de asta până ce umbra ei imensă nu trecu, ezitantă, peste ei și apoi se întoarse. Tomb cârâi. Sfâșie mantia cea neagră și franjurată a lui Cromis cu o imensă mână de oțel și flutură cu ea deasupra capului. Răsucindu-se, ambarcațiunea de zbor coborî.

La trei metri deasupra vârfului dealului, aceasta se roti repede pe propria-i axă și căzu ca o piatră. Tunul energetic de sub bot pulsă și scuiă. Într-o parte se deschise o trapă. Motoarele ei cântau.

Fu o retragere dificilă. Nordicii avansau, hotărâți să ceară ceea ce le aparținea. Tomb primi o lovitură de buzdugan în spatele genunchilor exoscheletului; un servomotor clacă, și el se bălăbăni ca un bețiv, fluturând din mâini.

Apoi, Theomeris Glyn își lipi spatele de un morman de cadavre și le arătă Nordicilor dinții.

— Eu nu cred că vin, Cromis, zise el. O s-aveți nevoie de acoperire. – Pufni.

— Oricum, nu-mi place să zbor.

— Nu fi nerod, spuse Cromis.

Pentru a-și arăta gratitudinea, îi atinse bătrânului brațul.

— Ne descurcăm noi.

Dar Glyn se ridică. Nu-și mai arăta vârsta. Își pierduse coiful, iar sângele scurs dintr-o tăietură de la cap îi închegase barba; pieptarul lui căptușit era o ruină, însă mândria îi strălucea limpede pe față.

— Tegeus-Cromis, zise el, uiți de tine. Vârsta are privilegiile ei, și unul dintre ele este acela de a muri. O să-mi faci onoarea de a-mi permite să fac asta în felul meu. Urcă în navă și eu o să-ți acopăr spatele. Du-te. Rămas bun.

Întâlni ochii lui Cromis.

— O să spintec câțiva dintre ei, eh? spuse el. Încă câțiva. Ai grijă de tine.

Și Theomeris Glyn, un lord din rangul lui Methven în pofida anilor săi, se întoarse să-și înfrunte dușmanii. Ceea ce văzu Cromis ultima dată din el fu o bară din oțel învârtindu-se, o mișcare la care obișnuia și el să apeleze când domnea Vechiul Rege și prin vine-i curgea sânge tânăr.

Tremurând violent, orbit de curajul bătrânului, Cromis intră împleticit prin trapă. Pasărea de metal țâșni înăuntru după el. Încă-și mai țipa inutilul mesaj de avertizare: bănuia că i se stricase cumva mecanismul în timpul luptei. Trânti trapa. Afară, Nordicii loveau cu armele în fuzelaj, căutând o altă intrare, mormăind ca niște animale frustrate.

Naveta se clătină, se roti, pluti la doi sau trei metri de sol. În amurgul verde, submarin al podului de comandă, luminile se mișcau ca firele de praf într-o rază de soare străin. Instrumentele de navigare murmurau și cântau.

— Am niște probleme aici, zise pilotul într-un fel familiar. Totuși, n-aveți nicio grijă.

Era un tânăr zvelt; avea părul prins la spate cu un fir de cositor așa cum făceau cei din Corpul Curierilor.

Birkin Grif zăcea pe puntea vibratilă de cristal, cu fața albă și exsanguă. Aplecată peste piciorul rănit, o femeie înfășurată într-o mantie purpurie cu glugă încerca să oprească sângerarea. El spuse încet:

— Doamna mea, ați fost nehibzuită să veniți aici...

Ea scutură din cap. Părul roșcat îi scăpă de sub glugă. Mantia îi era legată la gât cu o agrafă de cupru sub forma unor libelule împerechindu-se. Uitându-se la ea, Cromis avu o premoniție îngrozitoare.

Lungit într-o încâlceală de stinghii din argint la baza panoului de navigare, Piticul Tomb se lupta cu harnașamentul. Fața lui schimonosită era fața unuia care-și ieșise din minți.

— Decolează! Decolează! strigă el. Ajutați-mă careva să ies de-aici...

— Să v-așteptați la puțină agitație când ajungem acolo sus, spuse pilotul. Ah. Am reușit. Țineți-vă bine...

Deschise regulatoarele. Naveta începu să urce abrupt.

Cromis, care se împleticea către pitic, fu aruncat pe punte. Își scăpă sabia. Se lovi cu capul de declanșatorul tunului energetic. Când leșină, recunoscă femeia în mantie purpurie: era însăși Methvet Nian, Tânăra Regină.

— Suntem nebuni cu toții, își spuse el. Moidart ne-a molipsit

pe toți cu nebunia ei.

7

La scurt timp după ce Cromis și reveni în simțiri, ambarcațiunea de zbor fu lovită.

Ținându-se bine de un stâlp în vreme ce tânărul curier îndrăzneț pilota naveta pe cerul periculos, avea impresia că stătea în spatele ochilor unui porumbel în cădere: pământul și văzduhul se amestecau laolaltă într-o mandală rotitoare cu tonuri de maro și cenușiu pe care pâlpâiau siluetele mortale ale navelor de zbor Nordice. Era conștient că Tomb scăpase în sfârșit de îmbrățișarea armurii sale, că Grif și Tânăra Regină se sprijiniseră de partea din spate a batardoului punții de comandă.

Însă preocuparea sa față de ce se întâmpla era abstractă – dat fiind că nu putea să influențeze în niciun fel situația – și avea altceva care să-l preocupe: o speculație, o teamă stimulată de brusca apariție a lui Methvet Nian...

Brusc, hublourile se întunecară. Nava trepidă puternic și, cu un sunet ca niște clopote sparte, întreaga proră fu ruptă. Bucăți de cristal săriră și se rotiră în obscuritate. La un metru și jumătate în fața pilotului, lăsându-i comenzile neatinse doar dintr-un noroc chior, se căscă o gaură enormă în fuzelaj; prin ea se putu vedea pentru scurtă vreme rostogolindu-se, îndepărtându-se epava navei cu care se ciocnise. Urlând, înăuntru pătrunse un vânt glacial.

— O, murmură curierul.

O țepușă de cristal lungă de treizeci de centimetri îi crăpă craniul. În rană puteau fi vârâte cu ușurință trei degete. Se clătină.

— Încă avem energie... dacă poate pilota cineva aparatul ăsta... – zise el cu mințile aiurea. Îmi pare rău, stăpână... nu cred că mai pot...

Căzu din scaun.

Piticul Tomb străbătu în patru labe puntea pasagerilor pentru a-i lua locul. Declanșă tunul energetic, dar acesta se desprinsese

de epavă.

— Ar trebui să mă vadă acum Benedict Paucemanly, spuse el.

Întoarse naveta într-o curbă strânsă, se învârti o dată deasupra câmpului de luptă. O biciui și-o linguși și-o făcu să zboare pe deasupra dealurilor pustii. Sub plafonul de nori, singura navă neatinsă din flota Reginei purta o luptă disperată împotriva celor două pe care le mai aveau Nordicii.

— Uitați-vă acolo jos, spuse Tomb, pe când virau deasupra cetei lui Waterbeck. Ce ziceți de asta?

Valea era o rană deschisă plină de Nordici și morți și fum gros și alb ce se ridica dinspre navele de zbor eşuate, ascunzând vederii siluetele negre ale *geteit chemosit* în timp ce aceștia-și săvârșeau actele de viol cranian. Pustia dimprejurul câmpului de luptă viermuia de reptile: sute de forme rigide, de culoarea prafului, apropiindu-se încet dinspre sud, est și vest, cu mișcări sacadate și bizare.

— Probabil că-s acolo toate șopârlele din Marea Pustie Brună. Ce fac?

— Par că s-ar uita, zise Cromis. Nimic altceva.

Și, într-adevăr, dealurile care flancau valea erau deja pline de ele, cu capetele lor pietroase stând nemișcate în timp ce se uitau la dezastru, cu membrele rigide asemenea membrilor participanților la o ceremonie religioasă morbidă.

— Le fascinăm, spuse Birkin Grif cu amărăciune.

După ce nava își recăpătase stabilitatea, el se ridicase iarăși în picioare. Încă mai sângera din abundență.

— Sunt uimite de propensiunea noastră spre autodistrugere.

Râse cavernos.

— Tomb, cât de departe putem ajunge cu aparatul ăsta?

Nava zbura fără țintă, ca o pasăre de apă pe un curent liniștit. Pustia se mișca dedesubt, înțesată de reptilele care se adunau.

— Până la Duirinish, spuse piticul. Sau Drunmore. Până la Viriconium n-am putea ajunge, nici chiar dacă Paucemanly și-ar fi amânat zborul spre Lună și s-ar fi aflat aici la conducere în locul meu.

Methvet Nian stătea în genunchi lângă curierul mort, închizându-i ochii. Avea gluga dată pe spate și părul de culoarea

scorușilor, toamna, îi curgea în cascadă în jurul feței. Cromis își întoarse privirea de la șopârle și, uitându-se la ea, temerile dinainte îi reveniră.

— Nu ne-așteaptă nimic în Duirinish, spuse el, adresându-se doar în parte lui Tomb. În scurtă vreme, orașul va cădea. Și mă tem că nu avem de ce să mergem în Orașul Pastel. Scutură din cap. Bănuiesc că ai avut un motiv când ai venit aici, Maiestate?

Ochii ei violeți erau larg deschiși, uluiți. Nu mai văzuse niciodată ceva atât de frumos sau atât de trist. Era copleșit și își ascunse sentimentele prefăcându-se că-și caută sabia în devălmășia cabinei.

Dădu peste scheletul inert al vulturului de metal al lui Cellur: asemenea tânărului curier, fusese spintecat de o bucată de cristal; ochii lui erau neînsuflețiți și, când îl ridică, din piept îi căzură bucățele mici și precise de angrenaje. Simți o absurdă compasiune pentru el. Se întrebă dacă o imitație atât de perfectă a vieții organice simte oare o imitație perfectă a durerii. Netezi imensele pinioane ale aripilor.

— Da, lord Cromis, șopti Tânăra Regină. În dimineața asta, rebelii s-au răsculat din nou. Canna Moidart va întâmpina rezistență doar în Duirinish. Viriconium se află-n mâinile susținătorilor ei... Domnii mei, spuse ea, ce se va-ntâmpla cu oamenii aceia? Au luat la piept o viperă...

Și lăcrimă fără fereală.

— Vor fi mușcați, spuse Birkin Grif. Nu erau demni de tine, Regină Jane.

Ea își șterse ochii. Inelele lui Neap scânteiară pe degetele ei subțiri. Se ridică dârz în picioare și se uită drept la el.

— Ești prea dur, Birkin Grif. Poate că nu ei au dat greș, ci regina lor.

Zburară câteva ore deasupra pustiei, îndreptându-se către sud. Piticul Tomb pilotă vehiculul defect cu o îndemânare aproape la fel de mare ca a tutorelui și stăpânului său (nimeni nu știa dacă Paucemanly chiar încercase să zboare spre lună cu legendara sa navă *Heavy Star*: cu siguranță, dispăruse de pe fața pământului după ce zădărniciise de unul singur asediul aerian al

lui Carlemaker de la Mingulay, iar majoritatea piloților manifestau o încredere fanatică față de acea poveste...) și-i aduse într-un sfârșit la Drunmore cel Ruinat din Trecătoarea Methedrin, orașul dărâmat de Borring cu o jumătate de secol în urmă.

În timpul acestei călătorii șchiopătânde, discutaseră despre trădare:

— Dacă aş avea între mâini gâtul lui Norvin Trinor, l-aş frânge fără tragere de inimă, spuse Birkin Grif, cu plăcere chiar, deşi mi-a plăcut cândva de el.

Se crispă, legându-şi rana de la picior.

— Ne-a umilit pe toţi, murmură Cromis. Ordinul lui Methven şi-a pierdut complet credibilitatea.

Însă Regina spuse:

— Compasiunea mea se-ndreaptă spre Carron Ban. Femeile sunt mai obișnuite decât bărbații cu trădarea, însă le afectează şi mai profund.

Dorința urgentă și lacomă a tuturor pustiilor este de-a se extinde și înghiți tărâmurii cât mai fertile: această extindere a limitelor lor agonice le oferă iluzia mișcării și a vieții pe care le-au avut cândva. Căutând parcă protecție din calea marșului încet către sud al Deșertului de Rugină, Drunmore cel Ruinat stătea cuibărit în spatele unui pinten pronunțat al Mulților Monar.

În această încercare eşua, căci valuri de praf tăios treceau peste zidurile exterioare, vărsându-se și revărsându-se peste străzile de jos de fiecare dată când sufla vântul.

Aceleași vânturi îi cutreierau străzile și, ca o armată de gospodine indiferente, măturau nisipul prin ușile deschise și acoperişurile spulberate din orașul interior, gâtuind orice armură și fierărie și cazarmă abandonată. Eroziunea unei jumătăți de mileniu își lăsase urmele pe drumurile pietruite, netezise și bontise contururile ruinelor, până când mândra sa arhitectură de altădată devenise vernaculară, potrivită poziției sale echivoce dintre munți și pustie.

Chiar și ca ruină, Drunmore era demn de milă: Timpul și geografia îl sugrumaseră.

Spre capătul zborului, o fisură largă apăru brusc în puntea navei de zbor, scoțând la iveală străvechile motoare. Acum, pe când pluteau deasupra orașului, pete de lumină colorată, mici viermi de energie, se înălțară din crăpătură, rămaseră lipiți de suprafața podului de comandă, legați de scheletul inert al vulturului mecanic și se strânseseră ciorchine în jurul inelelor Reginei.

Tomb deveni agitat.

— Luminile cadavrelor, murmură el.

Coborî aparatul în Piața Luthos, câmpul de patru acri acoperit cu granit șlefuit de Timp, de unde Boring organizare distrugerea Drunmore-ului cu atâtea generații în urmă.

Grif și Comis îl târâră pe curierul mort din nava sa distrusă și-l îngropară într-o grămadă mare de loess din partea sudică a pieței. Fu o treabă ciudată și sumbră. Cu gluga trasă peste cap, cu mantia fluturând, Regina privi. Fură nevoiți să lucreze încet, căci nu aveau cu ce altceva săpa decât cu mâinile. Când încheiară înmormântarea, scânteii mari și albe începură să fâsâie și să pârâie între fuzelajul de cristal sfărâmat și clădirile dimprejur.

— Am face bine să plecăm de aici, sugeră Tomb, care încerca să salveze ceea ce se putea, după cum îi era firea, și dădu imediat fuga în epavă pentru a mai lua câteva unelte și exoscheletul. După aceea, își croiră drum pe străzile netede ca osul, până ce Grif nu mai putu umbla, cu vântul jilav tânguindu-se în jurul lor și armura lui Tomb zăngănind funerar în timp ce o târa după el.

Sub singurul acoperiș rămas întreg în oraș (asemenea unei clădiri bântuite, asemenea unei amintiri vechi de cinci sute de ani), printre mormane de praf mai tânăr ca pustia, dar mai vechi decât imperiul, aprinseră focul și pregătiră masa cu proviziile mizerabile din aparatul de zbor distrus. Umbrele dansau sumbru, negre pe ziduri negre. Soarele apusese într-o baltă de sânge.

Sub efectul unui impuls pe care nu-l înțelese pe deplin, Cromis salvase din navă cadavrul păsării lui Cellur. Cât timp mâncară, îi explică natura ei Tinerei Regine, iar Tomb îi atinse

mecanismele cu un cuțit subțire din oțel.

— ... Altceva nu mai știm despre omul acesta. Dar, trimițând pasărea, ne-a prevenit – faptul că n-am dat ascultare avertismentului nu-i scade cu nimic din valoare – de *geteit chemosit*. S-ar putea să cunoască vreo cale de a-i înfrunta.

Birkin Grif mesteca o fâșie de carne uscată. Râse.

— Asta nu-i decât o presupunere, spuse el.

— Este singura speranță pe care o avem, Grif. Nimic altceva.

— Are mâini foarte îndemânaticе, mormăi Piticul Tomb, atingând măruntaiele păsării. Căzu pe gânduri pentru o clipă. – Sau, ca și Canna Moidart, știe unde să sape.

— Așa că, dacă nu ai nimic împotriva, stăpână, vom pleca spre Golful Girvan și-i vom cere ajutorul. Dacă vom găsi vreun loc sigur unde să te ducem mai întâi...

— Locurile nu garantează siguranța, lord Cromis, doar oamenii – aici, ea îi zâmbi – asta-i un lucru pe care l-am învățat amândoi de curând, cred.

El se gândi cu tristețe că nu era înțelept să uite de șiretenia Casei Methven.

— Și, pe lângă asta, am fost în siguranță vreme de șaptesprezece ani. Cred că mi-ar plăcea să mă expun riscului pentru o vreme.

De cealaltă parte a focului se manifestă o mișcare amplă, rapidă, ca o agitație geologică locală. Birkin Grif se ridicase în picioare. Se uită în jos la Tânăra Regină, bolborosind ceva în barbă. Se îndoi de mijloc.

— Doamnă, spuse el, ai curajul tatălui tău. Asta-i o atitudine dârză.

Se așează la loc.

— Te-avertizez, adăugă pe-o voce joasă către Tomb, e-o călătorie a naibii de lungă pentru un om în situația mea.

Regina Jane a Viriconiumului râse pentru prima dată de când își pierduse imperiul. Ceea ce arată cel puțin, își spuse Cromis, optimismul tinereții. Și n-o gândea cu bunăvoință.

Rămaseră în orașul acela pentru cinci zile. Un centru de prelucrare în perioada de culme a Nordicilor, acesta primi cu

bucurie, poate, sunetul ciocanului lui Tomb în timp ce își repara armura distrusă – o buclă în Timp, un ecou vag, distorsionat, dintr-un trecut în care alți fierari bătuseră artefactele fine ale Culturilor După-amiezii sub forme brute, mai vitale.

Piciorul lui Grif se vindeca încet; efortul îi redeschidea rana; sângele părea să se închege greu și-i era dificil să umble. Asemenea unui copil convalescent, era predispus la accese scurte și absurde de furie. Șchiopăta și se agita prin jur, blestemându-și propria neputință. Într-un sfârșit, se strădui să meargă până la epava din Piața Luthos, să smulgă o bârnă subțire de cobalt din adăpostul distrus al motorului și s-o îndoiaie sub forma unei cârje.

Era o nefericită acceptare a situației. Umbletul lui fu după aceea laborios, inegal – iar Tomb, cu umorul lui nemilos, îl imita cu voioșie, împiedicându-se și șontăcăind ca un acrobat schilod. Parodia aceasta era o operă de artă oribilă. Grif își pierdu cumpătul și insinuă că armura energetică era un soi de cârjă mai puțin demnă. Se fugăriră unul pe altul cu gânduri criminale, numai mâini încovoiate și lovituri viclene, și trebuiră despărțiți cu forța. Încercară să se înjunghie de moarte unul pe altul în mijlocul străzilor pustii.

— Sunteți absurzi, le spuse Cromis.

Lui Methvet Nian îi spuse:

— Îi plictisește lipsa de acțiune; mâine plecăm la drum.

Dar, mai târziu în aceeași zi, două ambarcațiuni de zbor purtând pecetea lui Moidart veniră ca niște fantome dinspre pustie și planară deasupra pieței. Nordicii coborâră pe scări de frânghii pentru a examina naveta arsă, lovire zgomotos cu picioarele în rămășițe, căutând supraviețuitori.

Cromis își duse ceata restrânsă în suburbiile arhaice din Drunmore. Dar le fu limpede că forța aeropurtată era avangarda unei încercări de reocupare a orașului după o absență de o jumătate de mileniu, așa încât părăsiră locul în noaptea aceea și intrară neobservați în spațiile răcoroase ale Trecătorii Methedrin.

Își începură călătoria pe Rannoch în jos.

Era un ținut cu mlaștini glaciale imense de turbă și iarbă neagră, abia populat, flancat de dealuri înalte – cu smârcuri și pârauri de turbă – alcătuite din bolovani de granit desprinși din Munții Monar în timpul catastrofelor de gheață inimaginabile și lente, depuși să se macine în albiile râurilor largi, cu ape rapide și puțin adânci.

Cu mușchi de un verde viu și ierburi aspre, verde-oliv, și flori de iarnă delicate, decolorate, descoperite brusc la adăpostul morenelor joase, erodate – cu spini curbați și goldani uscați, cu puternice vânturi ude ce-și căutau vocile în pâlcurile de mesteceni și pini;

Cu orizonturi zimțate de crestele dealurilor;

Cu ierburi negre și răchită, nori și *vreme* cenușie, cu bruște întinderi de apă albă care se umflau primăvara și, o dată cu venirea iernii, scădeau și dispăreau – misterioase canale;

Era verde și maro, verde și cenușiu; pe el nu creștea nicio semănătură; reprezenta un sfert din Imperiul Viriconiumului.

În zorii fiecărei zile, Cromis, tremurând, își părăsea căldura păturilor pentru a inspecta capcanele pe care le pusese cu o noapte în urmă; în general, prindea iepuri și-și uda cizmele, dar simțea o plăcere posacă în aceste ieșiri solitare. Ceva din peisajul resemnat, înfrânt (sau aștepta doar să se nască? Cine poate spune la ce capăt al Timpului își duc existența asemenea locuri?) vorbea limba simțurilor lui, îi cerea atenție și înțelegere.

Nu află niciodată despre ce era vorba. Nedumerit, se întorcea cu captura și trezea tabăra și începea o nouă zi de umblat.

Formau un grup inegal, un grup straniu în locurile pe unde umblau: Tomb, în pantalonii lui de piele, crucificat pe copacul de metal al exoscheletului, niciodată obosit, înaintând ca o mașinărie peste smârcuri și peste râuri, sărind peste râpe și croindu-și drum cu securea prin desișuri; Birkin Grif, îmbrăcat în zdrențele zalelor sale splendide din cobalt, țopăind și clătinându-se, blestemându-și cârja ca o sperietoare de ciori smintită; Cromis, cu părul lui frumos și negru pleoștit în bătaia vântului umed, cu pasărea de metal moartă atârându-i fără vlagă de gât la cingătoare, oprindu-se din oră în oră să se uite la pietrele roase de apă...

Și Methvet Nian, în mantia ei purpurie, descoperind o bucată din imperiul ei pierdut și din ea însăși.

— Turnurile nu înseamnă totul, lord Cromis! râse ea și-l apucă de braț. Chiar *nu* sunt!

Îi aduse flori și fu dezamăgită când el nu i le putu numi. El îi arătă corbii și munții, și nu se așteptă ca ea să i le numească. Zâmbi; nu era obișnuit cu asta. Erau uniți de mici observații.

În felul acesta, acoperiră treizeci și doi de kilometri pe zi.

În a treia săptămână, ninse. Gheața acoperi râurile cu o pojghiță subțire, pietrele crăpară și se desprinseră de pe crestele înalte de trei sute de metri ale dealurilor ce îi flancau. Cromis își găsi capcanele pline de iepuri sălbatici și vulpi albinoase cu ochi roșii, inteligenți. Birkin Grif omorî cu cârja un leopard de zăpadă; ca ferocitate, fu un meci cu șanse egale până la lovitura finală.

Vreme de o săptămână, trăiră alături de o comunitate de păstori, oameni scunzi, cu părul negru, ce vorbeau cu un accent moale, ciudat, pentru care războiul din nord și vest nu era decât un zvon. Îi dădură Reginei o haină din piele de oaie; erau timizi și prietenoși. În semn de recunoștință, Piticul Tomb tăie lemne de la răsărit până la apus, în vreme ce Grif șezu cu piciorul rănit întins în fața sa și le tăie în vreascuri suficiente pentru un an (ca urmare a acestui lucru, se împrieteniră din nou: niciunul dintre ei nu iubea altceva mai mult decât să taie și să cioplească).

Totul începu să pară îndepărtat: zăpada era un izolator perfect. Cromis se chinui să nu piardă din amintire înfrângerea din nord. Era important pentru firea lui meditativă să-și amintească înfiorătoarele săbii ale *geteit chemosit*. Și-i imaginea. Îi văzu cu ochii minții pornind asediul asupra orașului Duirinish. Oare-i va împiedica în vreun fel iarna?

După șapte zile petrecute astfel, și după încă două în care călătoriră prin munții sumbri de la capătul sudic al ținutului Rannoch, fu bucuros să vadă pământurile arabile dimprejurul orașului Lendalfoot și să zărească în sfârșit apele cenușii ale mării spărgându-se de plajele negre, vulcanice, ale Golfului Girvan.

Lendalfoot era un oraș pescăresc construit din piatră de un cafeniu-pal, un mănunchi de bordeie cu câte o singură cameră și magazine pentru depozite pe perioade lungi, cu colțurile bătute de vreme, ascunse sub acumularea de mușchi și licheni. Ici și colo se ridicau casele albe și înalte ale demnitarilor locali. Vara, străzile șerpuitoare și abrupte erau umplute cu nisip rozaliu fin suflat de pe dunele schimbătoare din Golful Girvan; nevestele pescarilor se certau cu brațele dezgolite în bătaia soarelui, iar căruțele scârțâitoare purtau captura pe Marele Drum Sudic către Soubridge.

Acum, însă, valurile mușcau cu ciudă din plaja plină de pietre. Marea tresălta, pescărușii negri și agitați se luptau deasupra cheiului pustiu, cu ape adânci, iar bărcile acostate la țărm se loveau neconținut una de cealaltă.

Hotărât asupra faptului că veștile legate de Tânăra Regină nu trebuiau să ajungă în nord purtate de pescari, Cromis îl trimise pe Tomb în Lendalfoot să se dea drept un călător singuratic și să strângă anumite informații (acesta sări jos îmbufnat, se dezbracă de armura energetică, așa încât să nu-i alarmeze pe pescari, dar refuză să renunțe la secure), apoi se retrase împreună cu Methvet Nian și Birkin Grif pe un deal de bazalt sterp din spatele orașului.

Piticul se întoarce vesel, aruncând în aer și prinzând înapoi un măr mic și uscat pe care (spuse el) i-l dăduse o femeie bătrână.

— Era la fel de uscată ca și fructul, râse el. A crezut, probabil, că sunt un copil.

Mai probabil era că-l furase.

— Bine am făcut că am mers singur: oamenii de-acolo sunt speriați și nesociabili. Veștile au venit de pe drumul spre Soubridge. – Mușcă din măr. Moidart a ocupat Leedale-ul de Jos, a doborât Duirinish-ul – cu mari pierderi de vieți omenești – și acum mărșăluiește spre Viriconium. Între Orașul Pastel și Soubridge, *geteit chemosit* sunt peste tot noaptea și omoară fără niciun motiv.

Ronțai cotorul mărilor, scuipă cu nerușinare sâmburii spre Birkin Grif – care-și ascutea sabia cu o bucată de gresie pe care-

o ținea la curea în acest scop și se culcă pe exoschelet.

— Mi-au dau instrucțiuni, mai mult sau mai puțin precise, pe unde să mergem.

Își prinse chingile, se ridică în picioare, devenind iarăși un gigant. Cu motoarele zumzând, arată în depărtare spre vârfurile de bazalt.

— Ținta noastră se află la est și puțin mai înăuntrul continentului. Când au aflat destinația mea, pescarii s-au uitat și mai urât la mine: nu prea-l plac pe Cellur ăsta. Iese rareori la lumină – e-un om bătrân. Îl privesc cu superstiție și-l numesc „Stăpânul Păsărilor”.

8

În fiecare dintre ei se dezvoltase pornirea de-a evita drumurile și locurile populate: astfel, fură nevoiți să călătorească prin sălbăciea care se întindea de la Lendalfot până la Mlaștinile Cladich – un hinterland ruinat și devastat pe când Culturile După-amiezii nu erau altceva decât un vis în protoplasma unei maimuțe, mormane de pietre căzute în defileuri abrupte și supape vulcanice demult adormite.

— Ce imperiu sărac am, zise Methvet Nian, orice-aș zice! Pretutindeni numai peisaj mort. Sfârșitul lumii în miniatură.

Nu-i răspunse nimeni, iar ea își trase gluga peste cap.

În sud nu ninsese, însă o ploaie continuă biciuia vegetația cenușie și desfrunzită, lustruia bazaltul negru și piatra ponce și-și croia drum sub forma unor pâraie agitate printre viroage către mare. Noaptea, deasupra piscurilor vulcanilor stinși dansau flăcări electrice, iar formațiunile de bazalt în formă de coloane dobândeau aspectul unei arhitecturi gigantice.

Înaintând, erau umbriți și bântuiți de păsări – siluete cruciforme amenințătoare profilate sus pe cerul mânios.

Ajunseră la turnul lui Cellur în seara celei de-a doua zile. Urcând pe creasta unui dolerit cavernos, ajunseră la estuarul unuia dintre râurile fără nume care curgea din munții de dincolo de Cladich. Strălucitoare în lumina săracă, apa se întindea înaintea lor precum o placă de metal. Taluzuri înalte și

negre coborau brusc spre malurile ei întunecate; vântul rece provoca desene trecătoare, fără noimă, pe suprafața ei.

În apele puțin adânci de lângă malul vestic se afla o mică insulă de formă boltită, unită cu uscatul printr-o punte de stânci. Era stearpă, cu excepția unui pâlț de pini albi, morți.

Dintre aceștia, asemenea unui deget de piatră micșorat de distanță, se înălța turnul. Avea cinci laturi, era conic – și negru. Aproape de vârf strălucea o lumină mică, o sclipire ce pâlpâia, apărea și dispărea. Păsările zburau în jurul lui, țipând trist, plonjând să atingă apa – vulturi-pescari de-o culoare curioasă, cu aripi ca niște mantii suflate de un vânt puternic.

— Nu avem ce căuta aici, spuse brusc Birkin Grif. Nu-i decât un lunatic ce-a ales să-și ducă traiul aici. Pescarii ăia adevăr grăiau.

Dar Cromis, care cunoștea izolarea și care-și aminti de propriul lui turn dintre scorușii din Balmacara, scutură din cap.

— Pentru asta am venit, Grif. Păsările acelea: uite, nu sunt făcute din carne.

Atinse cadavrul vulturului de iridiu care-i atârna la cingătoare.

— Vom coborî.

Estuarul era plin de o lumină maronie, șovăielnică, iar insula era întunecată și neclară, enigmatică. Pârâitul pinilor morți se auzea limpede adus de vânt peste întinderea de apă. De pe plaja compusă din pietriș mărunț de bazalt și presărată cu bucăți de sticlă vulcanică de dimensiunea unor cranii, urcară pe pod. Bolovanii lui erau alunecoși și plini de găuri; în unele părți era scufundat câțiva centimetri sub apă.

Fură nevoiți să înainteze în șir indian, iar Cromis încheia coloana. Pe când se apropiau de insulă, Piticul Tomb își scoase securea, iar Grif, scoțându-și puțin din teacă sabia cu lamă lată, se uită mânios în jur, temându-se parcă de o conspirație împotriva persoanei sale din partea împrejurimilor.

Cu picioarele ude, se opriră în fața turnului.

Acesta fusese modelat într-un trecut inimaginabil dintr-un singur monolit de obsidian lung de șaiszeci de metri, cu diametrul de douăzeci și unu sau douăzeci și patru; fusese

ridicat în picioare cu ajutorul unei găselnițe inginereste pierdute, de mare amploare, și fusese îmbinat bine la bază în fundația de piatră a insulei. Cele cinci fețe ale sale erau curate și netede; pe fiecare erau tăiate douăzeci de ferestre înalte și înguste. Prin ele nu se auzea niciun sunet; lumina din vârful lui dispăruse; o potecă pietruită ducea printre pinii fantomatici către ușă.

Piticul Tomb chicoti în barbă.

— Au construit ca să reziste, îi spuse el mândru lui Cromis, de parcă l-ar fi dezgropat personal din deșert. Nu poți nega asta.

Păși țațoș printre copaci, cu armura lui scheletică scânteind argintie în lumina amurgului. Întoarse securea și bubui în ușă cu mânerul ei.

— Ieși afară! strigă el. Ieși afară!

Lovi ușa cu piciorul și metalul din care era fabricată țiuu, dar nu ieși nimeni. Sus, deasupra capetelor lor, vulturii zburau neobosiți pe cer. Cromis o simți pe Methvet Nian că se apropie de el.

— Ieși afară, Păsărarule! strigă Tomb. Sau îți fac țăndări poarta, adăugă. O, am să ți-o *cioplesc*!

Încet, dar distinct în liniștea care urmă amenințării sale, se auzi un râset uscat, strident.

Birkin Grif înjură murdar.

— În spatele vostru! urlă el, scoțându-și sabia grea.

Îngrozit de propria sa lipsă de precauție, Cromis se întoarse să înfrunte amenințarea din spate. Avea transpirație pe frunte, ținea în mână sabia fără nume. Deasupra, vulturii se roteau ca fantomele, strigând. Poteca dintre pini se căsca – un tunel, o capcană, o întunecime. Lovi de sus în jos în semiîntuneric, o tăietură ce nu-și atinse ținta.

Cel care stătea acolo era Cellur din Lendalfoot, Păsărarul.

Stăpânul Păsărilor era atât de bătrân, încât părea că își depășise simplele manifestări fizice ale bătrâneții și că pășise în Atemporalitate, într-o stare de exaltare.

Craniul lui lung, boltit, era descărn timer, dar pielea îi era netedă, întinsă și fără riduri, atât de fină și de strânsă, încât aproape că

era transparentă. Prin ea îi străluceau oasele, ca un jad subțire și delicat. Avea o culoare pală, gălbuie, nici pe departe bolnăvicioasă, dar ciudată.

Ochii lui erau verzi, limpezi și voioși; buzele – subțiri.

Purta o mantie largă, fără curea – matlasată în grupuri de romburi –, brodată cu desene din fir de aur amintind de anumite forme geometrice încrustate pe turnurile din Orașul Pastel: semnele acela bizare și neliniștitoare care la fel de bine ar fi putut fi arta vizuală sau limbajul sau matematica Timpului însuși.

Aveau această trăsătură: când bătrânul se mișca, păreau să se miște și să zboare din proprie voință, într-o totală independență față de mișcările hainei din care făceau parte.

— Lasă arma jos, domnul meu, murmură el, când vârful sabiei fără nume se apropie indecis de gâtul său bătrân. Se uită pieziș la vulturul mort ce atârna la cingătoarea lui Cromis. – Observ după pasărea mea că ești tegeus-Cromis. Ai întârziat deja prea mult timp. Ar fi păcat să săvârșești greșeala de a-l omorî pe cel pe care ai venit să-l vezi.

Râse.

— Vino. Să intrăm în... – arătă spre turn. Trebuie să-mi faci cunoștință cu energicul tău prietenul cu secure. I-ar plăcea să mă doboare, am impresia, dar trebuie să-și reprime pornirea. Nici unui pitic nu-i place să fie făcut cep. A, bun.

Încăpățânatul Grif, însă, nu voia să asculte. Când Cromis își puse sabia de-o parte, nu dădu niciun semn c-ar vrea să facă la fel. Îl înfruntă pe bătrân.

— Ești fie prost, fie criminal, zise el, să-ți riști viața, cum tocmai ai făcut, pentru un truc atât de comic. Venind înapoi, am omorât oameni mai mulți decât mesele calde pe care le-ai mâncat tu, și încă pentru mai puțin decât o glumă proastă ca aia. Mi-ar plăcea să primesc dovada că ești ce am spus mai întâi – senil, dar bine-intenționat, înainte să calc pragul casei tale. De pildă, de unde să știm noi că ești într-adevăr Cellur din Lendalfoot și nu cine știe ce reproducere la fel de dibaci construită ca pasărea?

Bătrânul aplecă din cap. Zâmbi.

— Vei ști după asta, poate...

Ridică brațele și-și lăasă capul pe spate până ce se uită spre înaltul cerului întunecat unde zburau vulturii. Desenele de pe mantia sa părură să emane lumină și să se contorsioneze. Din gât scoase un strigăt sălbatic, puternic, un țipăt alcătuit din pustietate și plaje sărate, din vânt și mare – strigătul unui pescăruș.

Imediat, vulturii se opriră în zbor lângă piscul turnului. Unul câte unul, își împăturiră marile aripi zigzagate și, întorcând strigătul, căzură din cer, cu vântul șuierând pe lângă ei.

Pentru o clipă, aerul din jurul Păsărarului fu plin de sunete și mișcări. Dispăru într-o furtună de aripi; și când reapăru, avea câte un vultur pe ambele brațe întinse și alți zece stăteau pe pământ înaintea lui.

— Vedeți voi, au fost construiți, spuse el, să răspundă la un cod vocal. Sunt foarte rapizi.

Birkin Grif își vârî sabia în teacă.

— Îmi cer scuze, spuse el.

Dintre umbrele de lângă ușă, Piticul Tomb chicoti pe înfundate. Își mută securea scăpărătoare pe un umăr și, cu armura zăngănind lugubru, veni în față. Întinse spre bătrân o mână imensă de metal.

— Nebun sau nu, ăsta-i un truc pe care mi-ar plăcea să-l învăț.

Studie penajul perfect, de iridiu, al păsărilor.

— Vom încheia un pact, bătrâne. Învăț-mă să construiesc astfel de lucruri, iar eu voi uita că sunt un pitic sensibil și cu gânduri rele. Îmi pare rău pentru amenințarea de a-ți mutila ușa.

Cellur înclină grav din cap.

— Regret că ți-ar fi fost oricum imposibil s-o faci. Vei învăța, prietene. E necesar ca unul dintre voi să deprindă... anumite operațiuni. Veniți.

Îi conduse înăuntrul turnului.

Era un loc străvechi, plin de același crepuscul submarin ce bântuia ambarcațiunile de zbor ale Culturilor După-amiezii.

Avea zece etaje, fiecare reprezentând o singură încăpere pentagonală.

Trei dintre acestea erau folosite ca spațiu personal, fiind dotate cu covoare și divane; restul adăposteau un echipament de un soi nesigur, asemenea unor sculpturi dezgropate din pustie. Perdele ușoare atârnavă și fluturau; erau voci electrice capturate, a căror funcție era nedeslușită...

— Verde, șoptiră acestea. Zece *verzi*. Începe numărătoarea.

Piticul Tomb se plimbă printre ele, cu o expresie blajină și zăpăcită pe chip. Dintr-o dată, spuse:

— Mi-am irosit patruzeci de ani din viață. Ar fi trebuit să fiu *aici*, nu să scurm prin gunoaiile din deșerturi...

Pe mesele de lucru se aflau scheletele incomplete ale unor păsări de metal: erau bufnițe și vulturi marțiali și un uliu negru complet, dar nemișcat, așteptând vreun ritual de inițiere care să-i aducă viața în ochiul mic și sălbatic.

Și, în ultima încăpere, în vârful turnului, se aflau cinci ferestre false, cel mai sigur replici ale celor care străjuiau camera tronului în Viriconium și arătau peisaje de negăsit niciunde în Imperiu...

Acolo, după ce se împrăștiară, Păsărarul Cellur le povesti în felul lui sec despre *geteit chemosit* și despre propria-i viață stranie:

Aștept (spuse el) de-o bună bucată de vreme venirea voastră. Trebuie să înțelegeți că ne-a mai rămas foarte puțin timp. Trebuie să am cooperarea voastră dacă intervenția mea în treaba asta va căpăta substanță și va izbândi. Ar fi trebuit s-o primesc mai devreme. Nu contează.

Acum: sunteți conștienți de amenințarea la care supune Canna Moidart Viriconiumul. Nu sunteți, însă, conștienți de amenințarea mai fundamentală ce rezidă în faptul că ea folosește ceea ce Nordicii – datorită imenselor lor ignoranțe și superstiții – au numit *geteit chemosit*, cu alte cuvinte „hoții de creiere”.

Această amenințare trebuie s-o lămuresc eu: pentru a face asta – și, în același timp, să vă liniștesc temerile cu privire la

poziția mea – trebuie să vă vorbesc puțin despre mine însumi și despre bizarul meu sălaș. Te rog, domnule, nu mă întrerupe. Lucrurile vor merge mai repede dacă îți păstrezi întrebările până după ce voi prezenta imaginea de ansamblu.

Prea-bine.

În primul rând, vreau să fie clar că implicarea mea în acest război nu are nicio conotație politică: victoria Viriconiumului are pentru mine aceeași importanță ca și victoria Nordicilor, cu excepția unui singur amănunt – te rog, lord Grif, ia loc și ascultă – de care mă voi ocupa chiar acum.

Ceea ce mă preocupă este menținerea rasei umane pe pământ, lucru prin care înțeleg – pe acest continent, căci sunt unul și același lucru.

Cu siguranță, probabil că te-ntrebi cine sunt, domnul meu...

Tragedia mea este că nu știu. Am uitat. Nu știu când am venit în acest turn, doar că mă aflu aici de cel puțin un mileniu.

Nu mă-ndoiesc că m-am aflat aici în timpul prăbușirii a ceea ce voi numiți Culturile După-amiezii – că, la vremea aceea, mă aflam deja aici de cel puțin un secol. Dar nu-mi amintesc dacă într-adevăr aparțineam acelei rase cât se poate de misterioase. Acele vremuri sunt pierdute pentru mine, așa cum sunt pierdute și pentru voi.

Nu mă-ndoiesc nici că sunt fie nemuritor, fie blestemat cu o longevitate extremă: dar secretul acestui lucru s-a pierdut în Timp. Că m-a lovit vreo boală sau că mi-a fost dată vreo pedeapsă, nu pot ști. Memoria mea se întinde cu sânguință poate două sute de ani în trecut. Nu mai departe.

Vedeți, asta-i blestemul memoriei: nu durează. În mintea unei persoane abia e loc pentru amintirile unei vieți. Și absolut deloc pentru cele ale unui mileniu.

Nu-mi amintesc nici măcar dacă sunt om.

Au venit multe rase – sau au fost aduse împotriva voinței lor – pe pământ în floarea vârstei Culturilor Apuse. Unele au rămas, izolate de rapida prăbușire a mediului care a dat naștere Deserturilor de Rugină, surprinse când economia globală n-a mai putut suporta tehnologia și navele cele mari au încetat să mai zboare.

Cel puțin două dintre ele au supraviețuit prăbușirii și de atunci s-au adaptat cu succes condițiilor noastre de trai.

S-ar putea ca eu să reprezint o a treia.

Totuși.

Aceasta nu e atât de important pentru scopul pe care-l avem acum. Dacă vă uitați la ecranele din fața voastră, o să încerc să vă ofer o idee a ceea ce ne-am putea aștepta de la servitorii mecanici ai Vechii Regine.

Da, doamnă, „ferestrele”, cum le spui tu, sunt aici de cel puțin când sunt și eu. S-ar putea să le fi construit eu, nu-mi aduc aminte. Până să descopăr anumite proprietăți ale luminii și sunetului, nici ele n-au arătat decât imaginile statice ale unor locuri ce nu pot fi găsite în regat. Acum, fiecare e conectată – printr-un principiu pe care am reușit recent să-l înțeleg puțin – la ochii uneia dintre păsările mele.

Astfel, oriunde ar zbura ele, eu văd.

Acum. Vom opera pe primul ecran. După cum puteți vedea, Canna Moidart n-a avut mari probleme să cucerească Duirinish-ul...

Imensele uși metalice sunt zguduite: se leagănă înainte și-napoi în bătaia unui vânt ce nu se aude. Sub zidurile ce atârnă în afară, un munte de morți, Nordici și viriconezi amestecați inextricabil. Meterezele sunt pustii. Avansând în oraș, o patrulă de mâncători de cadavre, îmbrăcați în blănuri prădate. Focul a innegrit armurile scunde din oraș. La marginea Pieței Replica, Blue Metal Discovery zace în ruine. Un câine amușină silueta nemișcată, ghemuită, decapitată, din mijlocul pieței. Este un neguțător mort...

Acolo, ea a lăsat restrânsa forță de ocupație pe care tocmai am văzut-o întorcându-se în Alves după o expediție de prădăciune, și a mers mai departe spre Viriconium...

Orașul Pastel. Cinci mii de Nordici mășcăluiesc de-a lungul Circuitului Proton, cu fețele îmbujorate de triumf. O tavernă în Cartierul Artiștilor: vin vărsat, rumeguș, vomă. Un șir de refugiați. Turnurile Pastel, rănite în bătălia finală, când ultima

navă a Flotei Reginei a detonat sursa de energie a ultimului tun energetic rămas în imperiu, într-o încercare zadarnică de a repeta respingerea de către Benedict Paucemanly a asediului de la Mingulay...

S-a dus imediat spre sud. Aici, îi vedem pe *geteit chemosit* în acțiune împotriva unui grup de gherilă, supraviețuitorii masacrului de la Soubridge...

Acel înspăimântător și dezordonat urcând coasta abruptă a unui deal, cu săbiile energetice legându-se la unison. Morții, împrăștiți în jur în poziții agonice. Un brusc prim-plan a unei fețe negre, fără trăsături, trei ochi galbeni dispuși într-un triunghi isoscel, inexpressivi, străini, mortali...

Fiți atenți. Acesta este adevăratul dușman al Viriconiumului. Îmi pare rău, lord Cromis: n-am vrut să-i pricinuiesc Majestății Sale o asemenea suferință. Ne vom lipsi de al patrulea ecran, doamna mea, și vom trece la cel mai important. Acestea au loc acum, în Lendalfoot, orașul pe care tocmai l-ați părăsit...

Noapte. Pâlpăitul și tremurul nesigur al torțelor pe strada principală a orașului. Lumina lor conturează un grup de pescari, aplecându-se peste ceva care zace jos pe pavaj. Imaginea tresare. O vedere de sus; o față albă, uluită; lacrimi; o femeie într-un șal. Acolo pe pavaj, un copil, mort, cu creștetul capului tăiat perfect, cu craniul gol...

În sfârșit, haideți să vedem ce știți voi despre *chemosit* și să discutăm despre motivul pentru care v-am invitat aici. Nu, lord Grif, termin peste puțin. Te rog, dă-mi ascultare.

În timpul unei perioade când au avut loc șapte lupte interne către sfârșitul Perioadei de Mijloc, ultima dintre Culturile După-amiezii a dezvoltat o tehnică cu ajutorul căreia un soldat, indiferent cât de rănit sau de distrus îi era cadavrul, putea fi readus la viață – *atâta vreme cât creierul lui era intact*.

Scufundat într-un rezervor cu substanțe nutritive, cortexul lui putea fi folosit ca sămânță din care să „crească” un nou trup. Cum se putea așa ceva, nu am habar. Mie mi se pare ceva monstruos.

Geteit chemosit au fost rezultatul opus. Au fost construiți nu doar pentru a omorî, ci și pentru a preveni readucerea la viață a

victimei distrugându-i țesutul cerebral. După cum vedeți, este ceva înspăimântător. Însă nu-i un vis urât, acestea nu-s cuvinte pe care eu le-aș folosi: este o realitate căreia, un mileniu mai târziu, trebuie să-i facem față.

E evident că Moidart a descoperit un regiment de astfel de automați în nordul Marii Pustii Brune, hibernând într-o cazarmă subterană. Am aflat despre asta acum câțiva ani, când am fost sigur că elementele echipamentului meu le-a detectat deșteptarea. (La vremea aceea, nu era sigur ce *era* ceea ce înregistrau detectorii – a trecut o decadă până să rezolv problema; atunci, războiul era deja inevitabil.)

Acum, lord Cromis.

Însemnările din acest turn sunt limpezi asupra unui singur punct, și acela este următorul: o dată treziți, acei automați au doar o singură directivă inculcată...

Să omoare.

Dacă Moidart nu va reuși să-i oprească la capătul campaniei, vor continua să ucidă indiferent de afilierea politică a victimelor lor.

Bătrâna Regină s-ar putea foarte bine să ajungă în fruntea întregului Imperiu Viriconium.

Însă, de-ndată ce se va întâmpla asta, de-ndată ce va fi eliminată și ultima fărâmbă de rezistență, iar *geteit chemosit* nu vor mai avea ce războaie să poarte, se vor întoarce împotriva ei. Toate armele au două tășuri: este natura armelor aceea de-a fi mortale atât celui care le folosește, cât și victimei – însă aceștia au fost arma finală, produsul absolut al unei tehnologii dedicate exploatării mediului și soluția violentă la toate problemele politice. Aceștia urăsc viața. Așa au fost ei construiți.

9

Tăcerea domnea în camera din turn. Cele cinci ferestre false continuară să pâlpaie în crepusculul verde, repetându-și tâmp mesajele de atrocități și dureri îndepărtate. Bătrâna față palidă a Păsărarului era lipsită de expresivitate; mâinile îi tremurau; părea vlăguit de propria-i profeție.

— E o imagine sumbră...

Piticul Tomb bău vin și plescăi din buze. Dintre ei, el era cel mai puțin afectat.

— Dar bănuiesc că ai o soluție. Altfel nu ne-ai fi adus aici, bătrâne.

Cellur zâmbi subțire.

— Adevărat, spuse el.

Tomb făcu un gest categoric cu mâna.

— Să trecem la subiect, atunci. Am poftă să omor ceva.

Cellur se crispă.

— Turnul meu are memorie lungă; aici sunt depozitate multe informații. Descifrându-le, am descoperit că *geteit chemosit* sunt controlați de un singur creier artificial, un complex de dimensiunea unui mic oraș. Mărturiile sunt ambigue în privința situării pe teren, dar am îngustat aria la două puncte aflate la sud de Munții Monadliath. Mai rămâne ca cineva să meargă acolo...

— Și?

— Și să îndeplinească anumite operațiuni simple pe care le va învăța de la mine.

Cellur păși într-o trambă plutitoare de lumină purpurie, își plimbă palmele peste un mecanism complicat. Una câte una, ferestrele false se stinseră, ducându-și agonia cu ele. Se întoarse spre tegeus-Cromis.

— Cer unuia dintre voi sau tuturor să faceți asta. Lăsând de-o parte originea sau viața mea ciudată, sunt totuși un om bătrân. N-aș supraviețui acolo afară, acum că ea a trecut dincolo de Orașul Pastel.

Paralizat de ceea ce văzuse, Cromis aprobă din cap. Se uită lung la ferestrele goale, obsedat de fața copilului mort din Lendalfoot.

— Vom merge, spuse el. Nu mă așteptam la nimic de felul ăsta. Tomb va învăța mai repede decât Grif sau decât mine; ar fi mai bine să-l înveți pe el.

— Cât timp avem la dispoziție?

— O săptămână, poate. Sudul rezistă, dar ea nu va avea probleme. Trebuie să fiți gata să plecați înainte să se-ncheie

săptămâna.

În timpul monologului Păsărarului, Methvet Nian lăcrimase fără fereală. Acum, se ridică în picioare și spuse:

— Ce oroare! Am privit întotdeauna Culturile După-amiezii drept un moment de culme în istoria omenirii. În pofida greșelilor ce le-a adus sfârșitul, starea lor socială a fost ceva după care trebuie să tânjim. Cum de au putut construi asemenea lucruri? De ce, din moment ce aveau stelele la degetul mic?

Păsărarul ridică din umeri. Desenele de pe mantia lui se mișcă și se întinseră ca niște animale bizare, neastâmpărate.

— Îmi ceri să-mi amintesc, doamnă? Mă tem că nu pot.

— Au fost proști, spuse Birkin Grif, cu fața lui sinceră nedumerită și rănită. Îi stătea în fire să pună totul la inimă. – Au fost niște proști.

— Către sfârșit, și-au pierdut mințile, spuse Cellur. Asta știu.

Lord tegeus-Cromis se plimba de unul singur prin turnul Păsărarului, își umplea timpul uitându-se afară pe ferestrele de sus la ploaie și la estuar, compunând versuri triste și melancolice din țipătul sălbatic al vulturilor-pescari și pârâitul pinilor albi și morți. Nu-și lua nicio clipă mâna de pe mânerul sabiei fără nume, însă aceasta nu-i aduse nicio alinare.

Piticul Tomb era ocupat întru totul de mașinării – el și cu Cellur părăseau rareori atelierul de la etajul al cincilea. Acolo își lua mesele, când, totuși, le lua. Birkin Grif deveni ursuz și tăcut și îndură o revenire a durerii de la piciorul rănit. Methvet Nian rămase în camera pregătită pentru ea, jelindu-și supușii și încercând să ierte monstruozitatea căreia îi era moștenitoare.

Lipsa de acțiune îl plictisea pe soldat; tristețea îl copleșea pe poet; un sentiment de responsabilitate complet nelalocul lui o posedă pe Regină; în felurile lor distincte, încercară să se întâlnească și să depășească sentimentul de neputință inculcat în ei de ceea ce aflaseră de la Stăpânul Păsărilor și de misterul reprezentat de acesta.

Până la un anumit punct, fiecare reuși să facă asta, însă Cellur puse capăt tuturor chinurilor când îi chemă în camera din vârful

turnului în după-amiaza celei de-a cincea zile a șederii lor acolo.

Sosiră separat, Cromis fiind ultimul.

— Vreau să vedeți asta, tocmai spunea Cellur când intră el în cameră.

Bătrânul era obosit; pielea era foarte întinsă pe oasele feței lui, asemenea unei bucăți de hârtie ceruite peste o lampă; avea ochii umbriți. Brusc, părea mai puțin uman, iar Cromis ajunsese să accepte faptul că, la un moment dat în trecutul îndepărtat, era posibil ca acesta să fi străbătut spații imense pentru a ajunge pe pământ.

Câtă compasiunea putea avea el pentru probleme esențialmente umane, dacă așa stăteau lucrurile? Se putea implica, desigur, dar niciodată nu putea ajunge la înțelegere. Cromis se gândi la șopârla pe care o văzuse în pustie și la fascinația pe care o avusese aceasta pentru foc.

— Suntem cu toții aici, deci, murmură Păsărarul.

Birkin Grif se încruntă și mormăi:

— Unde-i Tomb? Nu-l văd aici.

— Piticul trebuie să lucreze. În cinci zile, a reținut principiile de funcționare ale unei întregi tehnologii. E uimitor. Dar prefer să continue să muncească. El știe deja despre toate câte am să vă spun.

— Arată-ne imaginile mișcate, spuse Grif.

Măinile străvechi ale Păsărarului se mișcă într-o coloană de lumină. Cellur își aplecă privirea și, în spatele lui, ferestrele pâlpăiră.

— Un vultur a zburat deasupra Viriconiumului astă-dimineată, spuse el. Priviți.

O stradă din Carterul Artiștilor: Thing Alley, sau Soft Lane, poate. Case șubrede strânse laolaltă împotriva unui vânt surd. O bucată de haină se vede-n rigolă; o pisică cu ochi ascuțiți ca vârful unui ac se lățește pe pavaj, scoate limba și înfulecă o bucată de unt rânced. În afară de asta, nimic nu se mișcă.

Venind cu pas inegal dinspre capătul estic al cartierului: trei Nordici. Pantalonii lor din piele sunt țepeni și acoperiți cu o crustă de transpirație și sânge și vin roșu nobil. Se sprijină unul de celălalt, trecând din mână-n mână o sticlă. Gurile lor se

deschid și se închid cu regularitate, precum gurile unor pești în acvariu. Sunt cu mințile aiurea.

Le-a scăpat o mișcare din cadrul unei uși, care-i va omorî.

La fel de abil și de tăcut ca și pisica, o umbră mare și neagră sare în stradă între ei. Imensa lamă energetică se mișcă sus-jos. Fețele tâmpе, năuce, se prăbușesc. Cu mâinile ridicate inutil în fața ochilor. Strigătele lor sunt pline de dinți. Iar triumghiul de ochi galbeni se uită la cadavrele lor cu o detașare clinică...

— A început, vedeți? spuse Păsărarul. Asta se-ntâmplă în tot orașul. Automații poartă lupte de gherilă cu oamenii Cannei Moidart. Aceștia nu înțeleg încă pe deplin ce se întâmplă. Dar Moidart pierde controlul.

Birkin Grif se ridică în picioare, se uită scârbit la ferestrele false și ieși șchiopătând.

— Mi-aș fi dat un braț să nu fi venit aici, Păsărarule, spuse el părăsind încăperea. Să nu fi văzut niciodată asta. Ferestrele tale mă împiedică să urăsc dușmanul pe care-l cunosc de-o viață întregă; îmi arată un altul care-mi înmoaie genunchii.

Cellur ridică din umeri.

— Cât de repede putem pleca? întrebă Cromis.

— Într-o zi, poate două. Piticul aproape c-a terminat. Îmi chem toate păsările. Orice ar crede lord Grif, nu-mi place să asist la violențe. Nu mai am nevoie să văd căderea lui Moidart. Păsările ne vor fi mai de folos dacă le împrăști deasupra rutei pe care veți porni în scurtă vreme. Ai grijă să te uiți când se întorc, lord Cromis. O să fie o imagine pe care n-o vezi deseori.

Cromis și Methvet Nian părăsiră încăperea împreună. Afară, aceasta se opri și se uită în sus la ochii lui. Regina îmbătrânise. Fetișcana fusese răpusă de femeie, și ura lucrul acesta. Fața ei era rece, iar buzele strânse. Era frumoasă.

— Domnul meu, spuse ea, nu vreau să trăiesc tot restul vieții cu o asemenea responsabilitate. Indirect, eu sunt vinovată de toate acestea. N-am fost nici pe departe o regină puternică. După ce totul se va termina, voi abdica.

Cromis nu se așteptase la o reacție atât de categorică.

— Doamna mea, zise el, tatăl tău a avut gânduri asemănătoare în cele mai multe zile din viața lui. Știa că

misiunea pe care o avea nu era ușoară. Asta o știi și tu.

Ea își puse capul pe pieptul lui și plânse.

Vreme de douăzeci și patru de ore, cerul de deasupra turnului fu întunecat de păsări. Acestea veneau în mare grabă pe aripile vântului dinspre nord:

Vulturi bărboși și ulii din regiunile joase ale Munților Monar;
Vulturi-bufnițe ca niște fantome din păduri;

Un grup de vulturi-șoimi cu creastă lungă din ținuturile rurale ale Leedale-ului de Jos;

Un stol de ulii șorecari de pe întinderile Marii Pustii Brune;

O sută de șoimi pitici, două sute de vulturi-pescari – o mie de ciocuri prădătoare într-un lung viscol de aripi.

Cromis stătea cu Tânăra Regină la fereastră și-i privea cum veneau din întunericul nopții și al dimineții: zburând în jurul turnului în formații precise, umflându-și aripile ca să aterizeze cu un vâjâit de aer captiv; așezându-se pe stâncile și bancurile de nisip ale micii insule. Umplură pinii, iar el observă atunci de ce erau morți toți copacii – Cellur mai avusese nevoie de păsări cu mult timp în urmă, iar ghearele lor decojiseră fiecare centimetru de scoarță, trupurile lor de metal scuturaseră fiecare ramură.

— Sunt frumoase, șopti Regina.

Dar păsările fură cele care, în ciuda frumuseții lor, și-au distrus creatorul.

... Căci, în ținuturile sterpe de la sud de Soubridge, unde sătenii își arsese răbarele înainte de sosirea dușmanului, un Nordic înfometat trăsese cu arbaleta într-un stol de bufnițe aflate în zbor. Îi dăduse ghes curiozitatea: nu mai văzuse niciodată până atunci un asemenea lucru. Mai mult din întâmplare decât din îndemănare, doborî una.

Iar când descoperi că n-o putea mânca, își schimonosi fața a nedumerire și o duse la căpitan...

Zorii coborâră cu o lumină ștearsă, murdară, peste țărmurile de bazalt ale estuarului. Atinseră fereastra de la care Cromis se

uitase toată noaptea, înmuindu-i trăsăturile aspre; mângâiară penele păsărilor din pini; argintară ciocurile ultimelor, ce veneau în zbor: șaptezeci de vulturi greoi și cenușii ce băteau încet peste apă din aripile lor lungi de doi metri și jumătate.

Și atinseră și zugerăviri imensul aparat care zbura încet în urma lor – o navă lungă și neagră ce purta pecetea capului de lup și cele trei turnuri.

Cromis era singur; Regina se retrăsese cu câteva ore în urmă. Privi pentru o clipă nava în timp ce aceasta se plimbă înainte și-napoi deasupra estuarului. Fuzelajul ei era zgâriat și găurit. După două sau trei minute, aceasta dispăru deasupra stâncilor dinspre vest și el crezu că plecase. Dar se întoarse, plană, se roti ezitant, căutând, asemenea unui ac de compas.

Gânditor, își croi drum spre atelierul de la etajul al cincilea. Își scoase sabia și lovi cu mânerul ei în ușă.

— Cellur! strigă el. Am fost descoperiți!

Se uită la sabia fără nume, apoi o lăasă de-o parte.

— Poate că reușim să le facem față. Turnul are mijloacele lui de apărare.

Depinde de felul armelor pe care le au ei.

Se adunaseră în turnul din vârf – Methvet Nian tremurând de frig, Birkin Grif plângându-se de ora mică a zilei. Cu gura uscată și insensibil din pricina nesomnului, Cromis găsi ireală întreaga situație.

— O astfel de navă poate purta cincizeci de oameni, spuse el.

Plană la joasă înălțime ca o fantomă deasupra podului ce unea turnul de uscat. Începu să coboare, încetini, se așeză pe bolovani răsturnați în apă, cu botul îndreptat către insulă.

— Nu trebuie să ne facem griji din pricina pedestrașilor, spuse Cellur. Ușa o să-i țină la distanță: și mai sunt și păsările.

Sub greutatea navei, podul se mișcă, se văietă, se stabilizează. Din bolovani se rupseră bucăți și căzură în estuar. Pe alocuri, câte o limbă de apă lungea fuzelajul negru. În spatele lui, în lumina tot mai puternică, dealurile prinseră o nuanță plumburie, amenințătoare. Vulturii-pescari ai lui Cellur reîncepură să zboare neobosiți pe cer.

Cinci ferestre false arătau aceeași imagine: apa, naveta tăcută. Ca o rană, într-o parte a ei se deschise o trapă.

Din ea ieșiră în valuri *geteit chemosit* cu lamele în poziție de luptă.

Birkin Grif șuieră printre dinții încleștați. Își frecă piciorul rănit.

— Hai să vedem cum ți se apără singură casa, Păsărarule. Hai să *vedem* asta!

— Nu sunt decât doi oameni cu ei, spuse Regina. Ofițeri. Sau sclavi?

Înaintară pe pod în coloană, câte trei; cincizeci de lame energetice sau mai mult, o sută cincizeci de ochi galbeni, inexpressivi.

Păsările îi atacară.

Mâinile lui Cellur se mișcară peste instrumente și zorii apuseră pentru o vreme când el își ridică de pe insulă imensul stol și-l trimise către plajă. Ca un nor de fum, acesta se avântă asupra automaților *chemosit*, chirăind și urlând cu o singură voce. Invadatorul dispăru din vedere.

Prin nor scăpărară lame, tăind în metal ca în unt. Gheare ca un mănunchi de cuie căutau ochi tripli. Sute de păsări căzură. Dar când se retrase stolul, douăzeci de automați zăceau în bucăți – jumătate în apă, jumătate pe uscat –, iar ceilalți se retrăseseră spre navă.

— Ha, făcu Grif în liniștea care urmă. Bătrâne, nu ești știrb deloc, iar ei nu-s invulnerabili.

— Nu, spuse Păsărarul, dar sunt speriat. Uită-te acolo jos. Mi se pare că Moidart a dezgropat din deșert și altceva în afară de golemi...

Se întoarse spre Cromis.

— Trebuie să mergeți! Plecați acum. Sub turn se află pivnițe. Am cai acolo. Tunelurile duc prin bazalt într-un loc aflat la un kilometru sud de-aici. Piticul e mai pregătit decât poate fi. Ascultați-i instrucțiunile când veți ajunge la creierul artificial. Duceți-vă. Luați-l acum și duceți-vă! I-am reparat eu armura. E împreună cu caii. Plecați repede!

În timp ce vorbe, ochii i se măriră de teamă.

În pofida atacurilor repetate din partea păsărilor, *chemosit* câştigaseră puțin teren pe pod lângă nava lor. În zona aceea, patru dintre ei asamblau un dispozitiv masiv. Lucrau cu migală, fără grabă.

— Acela-i un tun energetic portabil, șopti Birkin Grif. Nu știam că există asemenea lucruri în imperiu.

— Multe lucruri există *sub* el, lord Grif, îi spuse Cellur. Acum, duceți-vă!

Turnul se cutremură.

Din gura tunului ieșeau meteoriți violeți. Stânci și copaci erau spulberați. Cinci sute de păsări izbucniră într-o sferă aurită de foc, Phoenicși fără voie și fără putință de reînviere. Cellur se întoarse la instrumentele lui.

Turnul începu să geamă. Deasupra capetelor lor, chiar în vârf, ceva pârai și căzu. Ozonul îmbâcsi aerul.

Fulgerul țâșni peste insulă, schițând conturul navei cu o strălucire palidă.

— Și eu am un tun, spuse Păsărarul, și pe străvechea lui față se vedea un zâmbet. Multe dintre păsările alea erau atât de complexe, că învățaseră să vorbească. Asta-i cea mai bună definiție a vieții pe care am întâlnit-o vreodată.

Apa de lângă podul de stânci începuse să fiarbă.

Cromis luă brațul Reginei.

— Locul ăsta nu-i pentru noi. Aici s-au trezit la viață armele cele vechi. Să-i lăsăm să-și poarte lupta.

Stânca de sub turn se cutremura amenințător.

— N-ar trebui să-l luăm pe bătrân cu noi? Îl vor omorî până la urmă...

— Nu cred că ar veni, spuse Cromis, și avea dreptate.

Piticul Tomb era cu ochii cârpiți și năucit.

— Mi-am irosit cincizeci de ani din viață, spuse el. Trebuie să plecăm, presupun.

O sută de trepte îi duseră la cavernele de dedesubt.

Fu o călătorie bizară. Caii erau sperioși din pricina lipsei de exercițiu, tunelurile erau slab luminate. Pe pereți se vedea o peliculă de apă, iar ciupercile alcătuiseră picturi murale scoase

parcă din visele unui nebun. În nișele scobite în stânca viei se aflau mașinării imense, tăcute.

Vibrațiile luptei de deasupra se pierdură.

— Ne aflăm sub estuar. Este partea inferioară a lumii, unde își pierd morții oasele.

Fură nevoiți să treacă printr-o jerbă de foc rece. Descoperiră următoarele lucruri: scheletele albe ale unui cal și al călărețului lui; o sabie prea mare să poată fi ridicată de vreunul dintre ei; o plasă imensă; corpul mumifiat al unei prințese frumoase.

Sunete ce nu erau ecouri îi urmăriră de-a lungul coridoarelor serpuitoare.

— Aș putea crede că suntem în afara Timpului, zise tegeus-Cromis.

Într-un sfârșit, ieșiră de sub pământ și se treziră pe marginea dealurilor vestice, uitându-se în jos. Turnul lui Cellur era invizibil, înfășurat într-un lințoliu de fum colorat, prin care scăpărau și scânteiau fulgerele. Podul de bolovani se lăsase; pe alocuri, bolovanii erau topiți. Deasupra estuarului pluteau aburi.

Când își întoarseră caii spre sud și vest, pornind către Lendalfoot și apoi spre Pădurea Leneșilor, îi învălui o ceață rece. Lăsându-l pe Cellur să-și poarte lupta cea zadarnică, un vultur-pescar plana deasupra fumului; zbura în cerc.

Piticul Tomb nu vorbi cu nimeni despre șederea sa în atelierul de la etajul al cincilea sau despre ceea ce învățase acolo. E sigur că învățase mai multe lucruri decât îi erau necesare pentru ducerea la bun sfârșit a misiunii și că Păsărarul descoperise în el un învățăcel capabil și silitor. Și nu putu fi convins nici să spună ceva despre Cellur, omul care-și uitase vârsta și originea. Însă în ultimii ani ai vieții, deseori bombăni pe jumătate în barbă:

— Ne irosim viața în jumătăți de adevăr și-n absurdități. Ne-o irosim.

10

Lungul atac al Cannei Moidart înspre sud atinse Mingulay și se opri. Orașul căzu, dar pe străzile sumbre din spatele falezei *chemosit* simțiră că nu mai aveau unde merge altundeva: îi măcelăriră pe civili și apoi, cât se poate de lipsiți de emoție și scop, se întoarseră împotriva stăpânilor lor, care muriră în miros

de sânge și pește...

În timp ce, pe aleile întunecate din Soubridge și Orașul Pastel, moartea umbla pe picioare mecanice... Un război mai mare începuse... Sau poate că nu se sfârșise niciodată, iar automații duceau la capăt o misiune pe care o primiseră cu mai bine de o mie de ani în urmă... Nordicii aveau nevoie cu disperare de dușmani...

— O perspectivă neplăcută.

tegeus-Cromis și Piticul Tomb stăteau pe coama unui deal lins de ploi din partea sudică a coastei înguste de pământ ce despărțea Munții Monadliath de mare.

Ținutul din preajma lor era alcalin și sterp, o regiune calcaroasă ridicată, brăzdată de făgașele adânci create de ploile aproape constante; pe alocuri, stratul de rocă ce se opusese eroziunii milioane de ani alcătuia coloane înalte, netede și contorsionate ce străjuiau terenul dimprejur.

— Potrivit Păsărarului, pe-aici trece un drum. Ceea ce căutăm noi se află la capătul lui... poate. Ești sigur că-l vei recunoaște?

Deasupra spiralelor grotești și a formelor amortite din zonă, norii cenușii se fugăreau pe un cer cenușiu, iar vântul era tăios. Tomb lovi nerăbdător cu degetele sale imense de oțel în piciorul stâng al exoscheletului.

— De câte ori trebuie să-ți spun? Cellur m-a învățat tot ce trebuie.

Călătoreau de cinci zile. În prima noapte, ocoliră orașul Lendalfoot și garnizoana de Nordici din el, trecură vadul la reflux prin estuarul cel mare din Golful Girvan: însă în după-amiaza zilei următoare, arendașii care trăiau la umbra sud-vestică a masivului Monadliath îi preveniseră de prezența în zonă a grupurilor de *chemosit*, și mișcărilor lor fură de atunci încolo precaute.

Acum, avangarda Pădurii Sudice le deschidea poteca.

Ținutul se povârnea înaintea lor cale de opt kilometri, devenind tot mai puțin chinuit pe măsură ce dispărea calcarul. Își făceau apariția arbuștii pitici, iar răchitele lăsară locul pâlcurilor de mesteceni; apoi șirul negru de copaci – întunecați,

solizi, întinzându-se ca un zid lemnos de la linia lungă de trei sute de metri a munților până la gropile cu var de lângă mare.

— Ei bine, spuse Cromis, nu avem de ales.

Îl lăsă pe pitic să se uite țintă înainte și porni pe deal în jos, pe panta alunecoasă dinspre nord, spre locul unde Birkin Grif și cu Methvet Nian stăteau împreună cu caii la adăpostul precar al unei stânci, cu ploaia lipindu-le mantiile de corp și părul de cap.

— Calea spre pădure e liberă. E greu să-ți dai seama dacă se mișcă ceva acolo. Nu câștigăm nimic dacă așteptăm aici. Grif, tu și cu mine am face bine să-ncepem să ne gândim la un mod de a trece printre copaci.

Într-o jumătate de zi, erau deja rătăciți printre catedralele de frunziș.

Nu era nici urmă de vegetație pitică, doar trunchiuri și crengi răsucite; caii lor se împiedicau în rădăcinile împletite între ele; înaintarea era lentă. Printre crengile de jos nu se vedea nicio mișcare și nu se auzea niciun sunet, doar leneșă scurgere de apă ce se filtra dinspre spațiile boltite cenușii de deasupra.

Pinii făcură loc unor desigururi de stejari și frasini, și cărarea se pierdu: le rămaseră doar drumurile incerte pe care le săpau printre copaci mințile lor.

Mijlocul după-amiezii.

Într-un luminiș cu gigantice și palide plante de cucută și urzici îngălbenite, Piticul Tomb îi părăsi.

— E neplăcut că trebuie să fac și munca voastră, murmură el. Rămâneți aici.

Și porni călare, croindu-și cu securea cea mare o potecă dreaptă, de supărare scoțând din rădăcini puietul.

Pe partea sudică a copacilor ce înconjurau poiana creșteau mușchi mițoși; pe trunchiurile lor masive, despicate, erupeau excrescențe fungoidale jilave ca niște farfurii imense, explodând putrescent la atingere. Lumina era opresivă, de un cenușiu-lichen.

— Am mers prea mult spre vest, spuse Birkin Grif, uitându-se incomodat în jur. Ținutul începe să se povârneasă.

După o pauză, adăugă pentru propria-i apărare:

— Păsărarul n-a fost destul de explicit.

— Vina-mi aparține și mie, recunosc Cromis.

Methvet Nian tremură.

— Urăsc locul ăsta.

Altceva nu se mai spuse: vocile tăcură grele și moarte, discuția căzu ca țărână pe un mormânt sau tropăitul de copite pe pământul veșnic acoperit de frunze.

La apus, piticul se întoarse mai puțin posomorât. Se înclină înaintea Reginei.

— Tomb, stăpână.

Se explică:

— Pitic itinerant cu conduită amenințătoare. Mecanic și deschizător de drumuri... – aici, el aruncă o privire grăitoare spre Cromis și Grif, care deveniseră amândoi interesați de un desiş de umbre – ... la dispoziția dumneavoastră.

Chicoti.

Îi conduse la o potecă slab definită, umbrită de porumbari sălbatici mari, printre care lumina abia reușea să treacă. Pe când soarele murea fără un sunet undeva dincolo de copaci și nori, ajunseră la un spațiu larg și pustiu ce ducea spre nord și sud în întunecimea tot mai adâncă.

Acolo creșteau din abundență răcoage și ciulini, dar aceștia nu puteau ascunde vederii imensele lespezi, dispuse pe o lățime de optsprezece metri și afundate în planșeul pădurii, care alcătuiseră cândva un drum de dimensiuni pantagruelice. Mușchii umezi nu puteau ascunde vederii nici înalții megalifi, adânc încrustați cu vorbele unei limbi moarte, ce mărgineau drumul spre orașul din pădure: Thing Fifty, capitală a Sudului în zilele de dinafara memoriei minunatului turn al lui Cellur.

Își ridicară tabăra pe drum, la adăpostul unei lespezi năpădite de buruieni, și focul lor, lansând o chemare peste Timp, poate, dar și dincolo de spațiu, făcu leneșii să iasă la iveală...

— E ceva acolo, spuse Birkin Grif.

Se ridică în picioare, rămase așa, cu flăcărilor pâlpâind în spatele lui, uitându-se spre crunta tăcere a pădurii. Își scoase sabia cu lamă lată.

Flăcări și nemișcare.

— Acolo, hârâi el.

Fugi direct către umbre, rotind deasupra capului lama cea lungă.

— *Oprește-te!* strigă Methvet Nian. Domnul meu – lasă-i în pace!

Veniră la lumină încet, târșâindu-și picioarele – trei la număr. Cu arma reflectând flăcările, cu respirația înceată și grea, Grif se feri din calea lor.

Clipiră. Se lăsară pe picioarele lor butucănoase din spate, ridicându-și labele din față, fiecare înarmată cu gheare tăioase, oțelite. La lumina focului, pe pielea lor albă și groasă se mișcau desene portocalii.

Înalți de patru metri și jumătate, aceștia se uitau muți în jos la Grif, cu ochii lor maro, liniștiți, fixați miopatic asupra lui. Își legănau dintr-o parte în cealaltă capetele hirsute, grosolane. Grif se retrase.

Subțire și iute ca o sabie, cu părul luându-se la întrecere cu focul, Methvet Nian, Regina și Împărăteasă, se așeză între el și megaterii.

— Vă salut, Bătrânii mei, șopti ea. Fratele vostru vă trimite salutări de la palat.

Aceștia nu înțeleseseră. Dar aplecară înțelepți din cap și se uitară direct în ochii ei. Unul după celălalt, se lăsară în patru labe și se duseră la foc, pe care-l examină cu mare atenție.

— Acestea sunt Bestiile Reginei, domnul meu, îi spuse Methvet Nian lui Birkin Grif. Și cândva s-ar putea să fi fost mai mult decât atât. Din partea lor nu vom avea de îndurat nicio neplăcere.

În două zile, ajunseră la Thing Fifty. Era un oraș sărăcăcios, șaisprezece kilometri pătrați de turnuri frânte, scufundându-se în pământul moale.

Scuarele și piețele, scufundate sub valuri de ape murdare, deveniseră lacuri stagnante, urât mirositoare, acoperite de un strat gros de frunze maronii moarte. Ileda neagră stătea prinsă de feneriile rămase din timpul Culturilor După-amiezii, își

lăsa propriile ei inscripții sinuoase peste basoreliefurile ce aminteau de compozițiile din Orașul Pastel și de desenele schimbătoare de pe mantia lui Cellur.

Și, pretutindenți, copaci, rășcoage, cucută palidă: Thing Fifty întâlnește o moarte vegetală cu rădăcini groase, fibroase, vechi de o mie de ani.

Între turnurile prăbușite se mișcau megaterii, locuitorii metropolei moarte. Locuiau în camere scufundate, se mișcau greoi zi și noapte pe străzile gătuite, de parcă de milenii întregi nu făcuseră decât să încerce să descopere sensul lucrurilor pe care le moșteniseră.

Piticul Tomb conduse grupul prin cercurile concentrice prăbușite ale orașului.

— Chiar în mijloc, spuse el, un turn se-nalță singur într-o piață ovală.

Își înclină capul, dând parcă ascultare unei voci din gând.

— Pentru a coborî în cavernele de sub piață, trebuie să intrăm în el. S-ar putea să funcționeze încă unele dispozitive de apărare. Dar știu cum să mă ocup de ele, sper.

Pământul se înclina mult pe măsură ce înaintau, de parcă Thing Fifty fusese construit în cuva unui amfiteatru imens. Fură nevoiți să traverseze iazuri și neplăcute șanțuri de fortificație. Pâraiele deveniră ceva obișnuit, iar izvoarele începură să bolborosească printre crăpăturile din pământ.

— La asta nu mă așteptam. S-ar putea ca buncărele să fie inundate. Asta e din pricina scurgerilor din dealurile de la poalele Munților Monadliath. Copacilor le prinde bine, nu însă și nouă.

Era aproape de locul potrivit, dar cât de aproape, nu-și putea închipui; iar când ajunseră în piață, niciuna dintre noile lui abilități nu-i fu de ajutor.

Căci în miezul orașului Thing Fifty se afla un iezor perfect oval cu apă limpede.

În mijlocul lui, ca și ciotul unuia dintre dinții rupți ai lui Tomb, se ridicau ultimii câțiva centimetri ai unui turn înalt. În adâncurile lui, ei puteau vedea luxuriante plante de apă cu rădăcinile înfipse în nămolul gros și negru care acoperise și

blocase intrarea în buncăre.

În tăcerea lor uluită, Birkin Grif murmură:

— Ne-am încheiat treaba aici înainte de a o începe. E scufundat.

Methvet Nian se uită la Tomb.

— Ce să facem?

— Să facem? – Piticul râse amar. – Să ne aruncăm în apă. Fă ce vrei. Eu nu pot face nimic *aici*.

Se îndepărtă puțin și se așează. Aruncă bucăți de lemn putred și pietre în apa care-și râdea de el.

— Nu putem ajunge acolo jos, spuse Cromis. În noaptea asta o să dormim într-o parte mai uscată a orașului, iar dimineață o luăm din loc. Cellur ne-a spus că amplasarea creierului artificial e nesigură. Am fost avertizați de asta. O să ne-ncercăm norocul cu a doua țintă, în Deșertul Mic de Rugină. Dacă eșuăm acolo, ne întoarcem aici...

Piticul Tomb râse pe înfundate.

— Și să-notăm ca rațele? Ești un prost. Am pierdut jocul.

Cromis mângâie mânerul sabiei sale.

— Am pierdut jocul cu mult timp în urmă, în Marea Pustie Brună, spuse el, dar suntem încă în viață. Asta-i tot ce putem face.

— *O, da, într-adevăr*, spuse o voce blândă, ironică, din spatele lor, de aproape. *Rostul tău e să pierzi, cred.*

Cromis se întoarse, cu groaza groaza înflorindu-i în minte, cu sabia alunecându-i din teaca de piele.

În fața lui stătea Norvin Trinor.

Douăzeci de Nordici erau în spatele lui, ținând în mâini săbii energetice ce pârlăiau și scăpărau.

— Ar fi trebuit să mă omori când ai avut ocazia, domnul meu, spuse el. Scutură teatral din cap și suspină. – Totuși, poate că nu așa a fost scris în stele să se-ntâmple.

Se uită de la Cromis la Grif. Cicatricea lăsată de cuțitul lui Thorisman Carlemaker îi imobiliza o parte a feței, așa încât atunci când zâmbea, doar un ochi și jumătate de gură răspundea stimulului. Încă purta mantia și cămașa de zale cu

care Cromis îl văzuse îmbrăcat pe câmpul de luptă. Asemenea veșmintelor din piele ale Nordicilor, acestea erau pătate de vin și sânge.

— Bună, Grif, spuse el.

Birkin Grif își expuse dinții.

— Lingăule, spuse el, flăcăii ăia-i tăi n-or să te salveze, fie și de m-ar omorî după ce te fac bucăți.

Îi arătă lui Trinor câțiva centimetri din sabia cu lamă lată. Scurpă pe jos. Făcu un pas în față.

— Îți vârs mațele în țărână, promise el.

Cromis îi așează o mână pe umăr.

— Nu, Grif, nu.

Trinor râse. Își azvârli mantia pe spate și-și vârî și el sabia înapoi în teacă.

— Tegeus-Cromis înțelege, spuse el. Eroismul n-are rost împotriva unui strateg: Methven ne-a învățat pe toți asta cu ani în urmă.

— Tu ai învățat cel mai repede dintre noi, spuse Cromis sec. Grif, l-am putea omorî de patru ori la rând; dar după-aceea vom avea de înfruntat douăzeci de *baan*-uri. Nici măcar Tomb nu le-ar putea face față. Oricât de bine vom lupta, Regina va muri.

Norvin Trinor făcu o plecăciune amplă în direcția Tinerei Regine.

— Pe-aproape. Splendid discurs, domnul meu. Totuși, aveți o cale de scăpare. Vedeți voi, am nevoie de pitic. Dă-mi voie să explic. Am aceeași misiune ca și voi. Vă pot spune, de fapt, că vă pierdeți timpul aici, în Thing Fifty. Doar dacă nu vă interesează strict arheologia... De-o bună bucată de vreme suntem puțin îngrijorați de aliații noștri. În timpul unor cercetări în biblioteca bunei noastre regine – se înclină iarăși –, în Orașul Pastel, am descoperit ce armă de nădejde sunt luptătorii *chemosit*. Seamănă destul de mult cu mine, înțelegeți? Se slujesc doar pe ei. (Păstrează-ți cumpătul, lord Grif. N-o să-ți prindă rău să ascuți.) Asta ați aflat-o, desigur. Apropo, mi-ar plăcea foarte mult să știu unde. Am dat, de asemenea, și peste o parte din rezolvarea problemei: locul exact al amplasării mașinăriei care-i va... opri din funcționare, ca să spun așa. Acum, am înțeles din

discuția voastră de aici că piticului i-au fost oferite informații pe care eu n-am reușit să le obțin. Pe scurt, am nevoie de el ca să facă treaba în locul meu. Nu-l pot lua de *lângă* voi fără să-l omor. Convingeți-l că este-n interesul nostru, al tuturor, să lucreze pentru mine, și vă cruț viețile. Și pe-a Reginei.

În timpul monologului acestuia, Tomb stătuse jos pe marginea iezерului. Acum, își desprinsе securea și se ridică în picioare. Lupii lui Norvin Trinor se mișcară neliniștiți. Săbiile lor scânteiară. Piticul se ridică la înălțimea celor trei metri și treizeci de centimetri pe care i-o împrumuta armura și stătu semeț deasupra trădătorului.

Își ridică securea.

Spuse:

— M-am născut la periferie, Trinor. Dacă aș fi știut în bătălia pentru Mingulay că le vei face asta celor trei oameni care au luptat alături de tine, ți-aș fi înfipt un *baan* între coaste în timp ce dormeai. Voi face pentru tine treaba asta fiindcă e treaba pe care am venit s-o fac. După aia, o să-ți tai boașele și-o să ți le cos în gură. Până atunci, Methvet Nian rămâne neatinsă.

Și-și lăsa securea să-i cadă lângă picior.

— Foarte bine. Declarăm un armistițiu, atunci: precar, dar n-ar trebui să-ți păteze prea mult sentimentele sensibile. Îți voi permite să-ți păstrezi armele. – Zâmbi față de începutul de surprindere a lui Cromis. – Dar un om de-al meu va sta mereu lângă Regină. La capătul sudic al orașului mă așteaptă o navă de zbor. Plecăm imediat.

Mai târziu, intrând în nava cea neagră, cu trapa ei deschizându-se direct sub pecetea necruțătoare a capului de lup, Cromis întrebă:

— Cum ne-ai descoperit? Nu aveai cum să ne urmărești prin pădure și nici măcar prin ținuturile sterpe fără să fii văzut...

Trinor păru nedumerit. Apoi îi oferi zâmbetul său știrb.

— Nu ți-ai dat seama? A fost o pură întâmplare: am fost aici înainte să intrați în oraș. Asta-i partea frumoasă. Ne opriserăm pentru carne proaspătă. La vremea aceea mă așteptam la o ședere lungă în deșert.

Și arată cu degetul spre marele morman de cadavre ce zăcea

lângă navă, cu pielea lor albă mânjită de sânge, cu ochii orbi lucind a moarte. Membrii echipajului se pregăteau să-i urce în cală cu ajutorul unor lanțuri.

Cromis se uită afară la peisajul dezordonat al orașului Thing Fifty.

— Ești un animal, spuse el.

Norvin Trinor râse. Îl lovi pe Cromis cu palma peste umăr.

— Când începi să uiți că ești un animal, domnul meu, începi să pierzi.

11

Deșertul bun și inexpresiv aluneca sub chila ambarcațiunii de zbor: Pustia cea Mică, asemănătoare în toate privințele cu marea regiune moartă de la nord de Duirinish, rămășițele devastate ale unui hinterland industrial administrat cândva din Thing Fifty.

tegeus-Cromis, Birkin Grif și Piticul Tomb, încuiat în cală împreună cu megaterii morți, păseau agitați pe puntea de cristal ce tresălta. Cu o sabie energetică ținută la gâtul lui Methvet Nian, Norvin Trinor îl forțase pe pitic să renunțe la armură, deși îi permisesese să-și păstreze securea. Semăna cu un copil schimonosit, îmbătrânit.

— S-ar putea să vină timpul când voi sparge sistemele de apărare ale creierului organic, spuse el. Își dezmierdă securea. Ridică din umeri. – Într-adevăr, s-ar putea să nu reușesc și să ne curm tuturor viețile.

Nava se clătina împotriva curentului: cadavre albe alunecau în cală. Cromis se uita în jos la deșert prin singurul hublou de acolo. Fără știrea lui, degetele strângeau mânerul sabiei fără nume.

— Orice s-ar întâmpla, nu trebuie să implice o luptă. Înțelegeți asta, Grif? Nu vreau lupte decât atunci când voi putea fi sigur că Regina va rămâne nevătămată.

Grif aprobă îmbufnat din cap.

— Cu alte cuvinte, nu face nimic, zise el.

În vreme ce vorbea, ușa de la batardou se deschise. Norvin Trinor păși prin ea, flancat de doi dintre lupii săi. Se trăgea de

mustața veștejită.

— Un plan vrednic de laudă, spuse el. Foarte isteț.

Se uită la Grif vreme de câteva clipe, apoi se întoarse către Tomb.

— Piticule, am sosit. Uită-te acolo jos și spune-mi dacă ai fost informat de locul acesta.

Tomb se duse la hublou.

— E un deșert. Mi s-a spus într-adevăr despre deșerturi. – Își arată dinții cariați. – Trinor, dai dovadă de-o neghiobie deloc ieșită din comun. Nu pot spune nimic sigur până ce nu aterizăm.

Trădătorul aprobă cu o mișcare scurtă din cap și plecă. După câteva momente, ambarcațiunea de zbor începu să coboare, tremurând puțin când intră pe un nivel scăzut de vânt.

Pilotul lui Trinor așeză nava pe un scut gol de stâncă neagră, ca o insulă în mijlocul limbului rostogolitor de dune. Motoarele încetară să pulseze și un sâsâit moale, intermitent, începu sub fuzelaj. Timpul înseamnă eroziune: un vânt tăios sufla neconținute râuri de praf peste suprafața stâncii. Sufla în felul acesta de un mileniu.

Stăteau la adăpostul vehiculului, iar vârtejurile de vânt le înfășurau mantiile în jurul corpului. Cu praf în ochi și în gură, Cromis se uita la umerii subțiri și adunați ai reginei. Nu suntem altceva decât niște oameni erodați, își spuse el, vântul ne acoperă ochii cu o peliculă de gheață albă. Benedict Paucemanly a zburat pe *pământ*. Noi suntem cei care trăim pe luna cea stearpă...

— Ei bine? spuse Trinor.

Cu nouăzeci de metri mai departe se vedea partea din spate, curbată, a unei dune. Din ea ieșeau capetele rupte și topite ale unor grinzi, ca un crâng de copaci din oțel contorsionat. Erau sclipitoare, lustruite și erodate. Cromis, observând tăcerea dezolantă, deveni conștient că, dincolo de strigătul mut al vântului arhaic, exista un murmur jos: stâncă de sub picioarele lui vibra vag.

Piticul Tomb se plimba prin apropiere. Se plecă și-și lipi

urechea de stâncă. Se ridică din nou și-și șterse de praf pantalonii din piele.

— Țsta-i locul, spuse el. Începeți să săpați la baza dunei. – Rânji strâmb spre Cromis. – Lupii devin cârțițe, spuse el cu voce tare. Pentru asta am fi avut nevoie de săptămâni întregi fără ei. Poate că ar trebui să-i mulțumim lui lord Trădător.

Se îndepărtă șchiopătând pentru a studia pădurea de grinzi, cu părul lui lung și alb înnodându-se în vânt.

Cu mormăituri ursuze, Nordicii fură puși la muncă și, până la prânzul zilei următoare, muncitorii scosese la iveală pe latura dunei o poartă dreptunghiulară: o despicătură lungă și îngustă sigilată cu o lespede din aceeași materie rezistentă de obsidian ca și aceea folosită la construirea turnului Păsărarului.

Făurarul ușii săpase în ea idiograme adânci. Timpul și deșertul nu reușiseră să-i egaleze arta: lespede era la fel de netedă, iar cifrurile la fel de precise ca și când ar fi fost făcute cu o zi în urmă. Era păcat că nimeni nu le putea citi.

Trinor jubila.

— Am găsit o ușă, spuse el, trăgându-se de mustață. Acum, haideți să vedem dacă piticul nostru ne poate oferi o cheie.

Îl plesni jovial pe Tomb peste umăr.

— Lasă-n seama mea, murmură piticul.

Se postă în fața ușii, cu muzele mișcându-i-se în tăcere. Poate că-și amintea perioada de ucenicie petrecută la etajul al cincilea. Îngenunche. Își plimbă mâinile peste un șir de idiograme. O lumină roșie țâșni și le urmă. Murmură ceva, repetă vorbele.

— NEVOIE DE TINE, intonă brusc ușa pe o voce precisă, cavernoasă. NEVOIE DE TINE. BAA, BAA. BAA. URO-BUNDOS...

Nordicii adunați acolo își scăpară săbiile. Mulți dintre ei făcură semne religioase cu degetele. Cu ochii cășcați, își apucară armele, respirând cu gurile deschise.

— LUNA CÂINELUI, ANUL CÂINELUI, gemu ușa. BAA, BAA, BAA.

Și, la fiecare sunet ritualic, Tomb răspunse cuvenit. Dialogul lor dură câteva minute înainte să se lase liniștea, iar el începu din nou să-și plimbe mâinile peste inscripțiile străvechi.

— *GOLEBOG!* strigă ușa.

O scăpărare scurtă și intensă de lumină albă îl ascunse vederii pe pitic. Acesta ieși împleticit din ea, lovindu-și hainele. Râse înfundat. Părul îi fumega, pantalonii îi mocneau. Își suflă peste degete.

— Mecanismul ușii a luat-o razna de-a lungul anilor, spuse el. El a... – aici, Tomb pronunță un cuvânt pe care nu-l cunoștea nimeni – ... pe mine, dar l-am indus în eroare. Uite.

Încet și fără niciun sunet, lespedea de obsidian basculase spre exterior până ce se oprise, ca buza de jos a unei guri mecanice, în praf, tasându-l; și în spatele ei se întindea un coridor înclinat, luminat de o sclipire pastel palidă, schimbătoare.

— Ușa ți-e deschisă, îi spuse lui Trinor. Dispozitivele de apărare sunt dezactivate.

Trinor își scărpină cicatricea de pe obraz.

— Să sperăm că sunt, spuse el. Tegeus-Cromis intră primul. Dacă se-ntâmplă să existe vreo neînțelegere între el și ușa, Regina va fi următoarea.

Nu avu loc niciun accident.

Când Cromis intră în buncăr, ușa îi șopti rău-voitoare, dar îl lăsa în pace. Cât timp stătu acolo uitându-se fix la punctul în care pasajul ușor înclinat dispărea, lumina își schimbă frecvența de mai multe ori. Peste tot în jurul lui se auzeau indefinibile, vagi sunete muzicale. Din pereți creșteau mănunchiuri de cristale care-i amintiră de Mlaștina de Săruri Metalice; pulsau cu regularitate.

Nu simți niciun pic de frică.

— Rămâi unde ești, lord Cromis.

Vocea lui Trinor părea înăbușită, îndepărtată, afectată parcă de trecerea prin ușa deschisă.

— Mă aștept să te găsesc când vin înăuntru...

Intră cu sabia scoasă din teacă. Rânji.

— Doar în caz că ți-ai pus în cap să... Păi, sigur, sunt convins că n-ai făcut așa ceva. – Ridică vocea. – Aduceți înăuntru mai întâi Regina.

După ce se adunaseră cu toții, Nordicii posaci și tăcuți, ținându-și ochii fixați asupra podelei și neauzind ordinele pe

care le primeau, îl forțară pe Tomb să preia conducerea.

— Trebuie să... dezactivezi... toate... dispozitivele de apărare. Ține minte unde e cuțitul, piticule, și cine-l ține acolo.

Coridorul acela se întindea cale de trei kilometri pe sub pământ. La scurtă vreme după ce începură să umble, descoperiră că înclinația dispăruse. Natura pereților se schimbase: mănunchiurile de cristale fură înlocuite de ferestre pătrate, dispuse la intervale de câte un metru. Nu se vedea nimic clar prin ele, dar erau pline de o lumină lăptoasă în care erau suspendate forme organice vagi, dar amenințătoare.

Nu întâlneau nicio cotitură. Pașii lor produceau ecouri.

Nu era nici urmă de răspântii sau pasaje laterale. Nu schimbau între ei nicio vorbă.

Ajunseră în cele din urmă la o încăpăre mare, circulară, în mijlocul căreia coloane de lumină și sulite mari de umbre țeseau desene imposibil de înțeles, aidoma unor dansatori spectrali la capătul Timpului. Acoperișul și pereții, construiți cu toții din diamant verde, alcătuiau o jumătate de sferă perfectă. Douăsprezece coridoare, inclusiv al lor, porneau dintr-acolo prin douăsprezece arcade boltite. Altfel, încăperea era complet inexpressivă.

Coloanele și cilindrii aceia de lumină și întuneric pâlpâiau, se întrețeseau, își schimbau substanța, își schimbau direcțiile de mers. Fire de lumină mai puternică apăreau brusc printre ele, plutind ca insectele și dispărând. O singură notă muzicală umplea locul, un sunet puternic, rezonând ca într-o catedrală.

Cromis nu văzu nimic pe care să o recunoască drept mașină.

— Ai face bine să începi, îi spuse Trinor piticului, uitându-se nesigur în jur.

Vocea îi fu preluată de pereții de diamant și azvârlită în toate părțile. Ca răspuns, parcă, activitatea vizuală a creierului își spori intensitatea.

— Știe de noi. Aș vrea să plec de-aici cât de repede posibil. Ei bine?

Pentru o clipă, piticul îl ignoră. Trăsăturile lui urâte erau înmuiate, în ochii știutori avea o licărire. Era extaziat. Râse

brusc pe înfundate, se roti încet pe călcâie pentru a se uita la trădător.

— Domnul meu, spuse el satiric, îmi ceri prea mult. Va fi nevoie de-un secol pentru a înțelege asta. – Ridică din umeri. – A, da, tu ții cuțitul, mi-amintesc.

— Scutură trist din cap. – Îl pot opri într-o săptămână – poate un pic mai mult. Totul e să găsești... combinația potrivită. O săptămână: nu mai puțin.

Trinor își scărpină cicatricea.

În următoarele câteva zile, Cromis nu-l văzu deloc pe Tomb, și nici pe Regină: fură ținuți în camera centrală a complexului, mereu sub ochii și săbiile Nordicilor șovăielnici, în vreme ce el și Grif stătura doar în cala navei de zbor într-o sumbră captivitate, printre leneșii morți.

În fiecare zi, un Nordic le aducea mâncare.

Natura introspectivă a lui Cromis îi permise să facă față situației – compuse versuri în vreme ce se uita pe hublou la pustia neschimbată –, dar îl și trădă la sfârșit, prin aceea că-l împiedică să observe schimbarea de dispoziție a lui Birkin Grif.

Izolarea îl mânie pe cavalerul Methven cel mare. Deveni iritabil și puneă întrebări fără răspuns. „Cât crezi că vom trăi după oprirea automaților? Spune-mi asta.“ Și: „Piticului nu-i pasă decât de mașinile lui. Ne vor putrezi oasele aici?“

Începu să-și ascută sabia cu lamă lată de două ori pe zi.

Mai târziu, stătu ursuz și retras în sine pe un morman de cadavre însângerate, fredonând cântece de sfidare. Pocnea din degete amenințător.

În fiecare zi, un Nordic le aducea mâncare.

În cea de-a șasea zi după descoperirea camerei centrale, Birkin Grif se așează în spatele ușii calei, cu sabia în mână.

Ușa se deschise; temnicerul intră.

În mâna dreaptă avea o sabie energetică, dar asta nu-l ajută la nimic.

Grif rămase deasupra cadavrului ghemuit, uitându-se cu satisfacție la rana din stomac din care curgea sângele. Își șterse sabia de tivul mantiei, o vârî în teacă. Smulse lama energetică

pâlpâitoare din mâna lui înțepenită. În ochi avea o lumină îngrozitoare.

— Acum, spuse el.

Cromis descoperi că este amorțit și că mișcările-i erau încetinite de oroare.

— Grif, murmură el, ești nebun.

Birkin Grif se uită direct la el.

— De când am devenit lași? spuse el.

Și se întoarse și fugi din carceră, iute și tăcut.

Cromis se aplecă peste ruina care însemna moarte pentru Regină. În depărtare, strigăte de durere și surprindere: cuprins de amoc, Grif dăduse peste Nordici în partea din față a navei.

Cu sabia fără nume în mână, Cromis merse pe urmele măcelului. Pe podul de comandă, trei oameni morți. Stăteau lăbărțați grotesc, cu expresii de surprindere pe fețe, cu sângele împrăștiat pe pereți. Locul mirosea îngrozitor. Trapa se căsca deschisă. Vântul sufla înăuntru dinspre deșert, umplând ochii morți cu nisip fin.

Afară, vântul îl smuci. Un al cincilea cadavru zăcea la intrarea în buncăre. Ușa gemu și hârâi atunci când el intră. „UROBUNDOS“, spuse ea. Și chicoti. Cromis îl ajunsese din urmă pe Grif la jumătatea coridorului ce ducea spre încăperea creierului – prea târziu.

Zalele lui ponosite din cobalt erau mânjite cu sânge, mâinile-i erau roșii de crimă. Deasupra cadavrului ultimei sale victime, stătea cu fața spre Norvin Trinor. Iar în spatele trădătorului, cu lamele scăpărând, stăteau zece lupi Nordici.

Trinor arată cu o aplecare ironică din cap că-l văzuse pe Cromis venind.

— Nu mă așteptam la o prostie atât de mare, spuse el. N-o să mai închei niciun contract cu tine. Observ că n-au nicio valoare.

Birkin Grif răsuci călcâiul pe pieptul Nordicului mort. Ochii lui îi căutară pe-ai lui Trinor, le susținură privirea.

— Tocmai ți-ai omorât regina, spuse Trinor. Și pe tine însuși.

Grif făcu un pas în față.

— Ascultă la mine, Norvin Trinor, șopti el. Pe maică-ta a regulat-o un porc. La zece ani, ți-a dat o boală. De-atunci întruna lingi curu lu' Canna Moidart. Dar îți zic eu următorul lucru. *Încă* mai e destul Methven în tine ca să mă-nfrunți acum fără vreunul dintre lacheii tăi păduchioși...

Se întoarse către Nordici.

— Faceți un ring de luptă, spuse el.

Trinor își pipăi cicatricea. Râse.

— Mă voi lua la luptă cu tine, spuse el. N-o să se schimbe nimic. Cu Methvet Nian sunt patru oameni. Au primit instrucțiuni s-o omoare atât pe ea, cât și pe pitic dacă nu măntorc la ei în scurtă vreme. Înțelegi: mort sau viu, tu sau eu, n-o să se schimbe nimic.

Birkin Grif aruncă lama energetică furată și-și scoase din teacă sabia sa cu lamă lată.

Nordicul mort fu tras în lături. În ciudata lumină lăptoasă ce venea dinspre ferestrele coridorului, combatanții se postară unul în fața celuilalt. Nu erau de aceeași categorie. Grif, cu toate că era mai înalt cu un cap și că avea brațe mai lungi, își irosise multă forță în cala navei de zbor; iar furia uriașă îl făcea să tremure. Trinor se uita la el cu calm.

În zilele domniei Regelui Methven, amândoi învățaseră multe de la tegeus-Cromis – dar numai unul îi egalase viteza de viperă.

Se încleștară.

În spatele ferestrelor, bizare obiecte se mișcară și plutiră în curenți de lichid viu.

Două săbii țesură pânze albe în aer. Nordicii scandară și puseră pariuri. Tăiară și se rotiră și săriră – Grif greoi, Trinor ușor și iute. Cu cincisprezece sau mai mulți ani în urmă luptaseră în felul acesta umăr la umăr și ucisese cincizeci de oameni într-o dimineață. Împotriva voinței sale, Cromis se apropie, se alătură ringului de luptă și recunosc lovitura iute cu două mâini și sabia ridicată pentru a o bloca...

Grif se împiedică.

Un fir subțire de sânge îi apăruse pe piept. Înjură și scuipă.

Trinor chicoti brusc. Permise loviturii să-i atingă ușor pieptul.

Apoi se feri pe sub brațele întinse ale lui Grif și păși înăuntrul cercului sabiei sale. Ținti de aproape către coaste.

Grif mârâi, se aruncă în spate, se roti, ateriză neatins în ringul de Nordici.

Și Trinor, lăsând zelul să-l poarte ghemuit înaintea, transformă lovitură în coaste într-o lovitură oblică, descendentă, care mușcă din zalele rupte de sub genunchii oponentului, schilodindu-l.

Grif se bălăbăni.

Se uită în jos la picioarele sale distruse. Își arată dinții. Când sabia lui Trinor i se înfipse în pânțele, scânci. Îl străbătu un tremur iute și violent. Sângele îi picura de pe coapse. Duse încet mâna jos și apucă sabia.

Se așeză cu grijă. Tuși. Se uită drept la Cromis și spuse cu claritate:

— Ar fi trebuit să-l omori când ai avut ocazia. Cromis, ar fi trebuit s-o faci...

Sângele îi umplu gura și-i curse în barbă.

tegeus-Cromis, cândva soldat și persoană cu gusturi alese a Orașului Pastel, care se închipuia mai priceput ca poet decât ca luptător cu sabia, își încheștă degetele lungi și delicate până ce inelele din metal neprețios, gravate, îi făcură încheieturile să pocnească și unghiile îi născură în palme jumătăți însângerate de lună.

Un strigăt imens, nebunesc, se adună în el. Durerea și pornirea criminală îi înfloriră în minte ca niște flori funerare.

— Trinor! urlă el. Grif! *Grif!*

Și înainte ca mâna renegatului să aibă timp să apuce lama energetică pe care o aruncase victima sa – cu mult, mult înainte să aibă timp să articuleze o lovitură cu brațul sau un cuvânt cu buzele – sabia fără nume îi era deja îngropată până la plăsele în gură. Vârful ei îi dislocă oasele gâtului și-i ieși cu un sunet moale prin spatele craniului.

tegeus-Cromis se cutremură. Își lăsă capul pe spate și urlă ca o bestie. Își puse piciorul pe gâtul bărbatului mort și-și scoase sabia.

— N-ai fost niciodată suficient de bun, Trinor, spuse el cu sălbăticie. Niciodată.

Plângând, se întoarse să dea piept cu moartea sa și cu moartea lumii.

— Haideți și omorâți-mă, se rugă el. Haideți doar și *încercați*. Însă Nordicii nu aveau ochi pentru el.

12

Cu fața radiind de ură și nebunie, cu sabia fără nume vibrând în fața lui, îi privi cum băteau în retragere către încăperea creierului. Așa că lovi cu piciorul fața înțepenită și însângărată a căpitanului lor mort. Se lăsă pe vine ca un lup și răbufni; îi lovi cu provocări obscene și insulte murdare.

Însă ei îl ignorară și, temători, se uitară țință dincolo de el; și, într-un final, întoarse și el ochii în direcția privirilor lor.

Dinspre ușă, mișcându-se cu agilitate prin lumina lăptoasă, venea o ceată de oameni.

Erau înalți și bine făcuți, îmbrăcați în mantii negre și verzi, stacojii și de culoarea înșelătoare a libelulei. Părul lor negru le mărginea fețele lungi și albe și le cădea peste umeri, iar cizmele lor bocăneau pe podeaua de obsidian. Ca niște trecători prin Timp, trecură iute pe lângă el, iar el văzu că armele lor erau cumplite și ciudate și că ochii lor scăpărau dezastru pentru lupii sovăielnici din Nord.

În fruntea lor pășea cu fală Piticul Tomb.

Își ținea securea sprijinită nepăsător pe un umăr lat și avea părul prins la spate ca să nu-l incomodeze în luptă. Fluiera printre dinții oribili, însă, când văzu cadavrul lui Birkin Grif, tăcu.

Cu un țipăt puternic, țășni înainte, lovind cu arma. Se năpusti asupra Nordicilor ce băteau în retragere și întreaga lui ceată ciudată și frumoasă îl urmă. Lamele lor bizare zumzăiau și cântau.

Ca un om ce nu-și găsește locul în propriu-i vis, Cromis îl privi pe pitic cum se înfipse țeapăn pe picioarele lui mici și-și avântă securea în cercuri ample deasupra capului; privi ciudata companie trecând ca niște flăcări de oțel printre Nordici. Iar când fu sigur că aceștia fură biruiți, își aruncă sabia fără nume.

Nebunia îi trecu. Ținând la piept capul prietenului său mort, plânse.

Când îl descoperi acolo Methvet Nian, își recăpătase stăpânirea de sine. Tremura, dar nu vru să-i primească mantia.

— Mă bucur să văd că ești teafără, doamna mea, spuse el, și ea îl conduse în camera creierului.

El își lăsă sabia în urmă. Nu-i mai vedea nicio întrebuintare.

În mijlocul camerei avea loc o mișcare bizară, coregrafică.

Creierul dansa, coloanele lui de lumină și umbre își schimbau întruna poziția; nenumărate trepte subtile de forme și nuanțe, și ritmuri cu o variație infinită.

Iar printre acela jerbe și piloni, se mișcau treisprezece siluete subțiri, cu veșmintele arzând cu fărâme de lumină, cu chipurile lungi și albe fermecate.

Creierul își cânta singura lui notă susținută, picioarele dansatorilor se mișcau repede, tavanul boltit de diamant reflecta imagini ale acestui balet.

Într-o parte a scenei stătea Piticul Tomb, o siluetă masivă, sprijinindu-și bărbia în palmă, cu un zâmbet pe chipul lui urât, cu ochii rotindu-i-se după fiecare umbră în mișcare. Securea i se odihnea la picior.

— Sunt frumoși, spuse tegeus-Cromis. Păcat că o astfel de frumusețe a trebuit s-o descopere un pitic cu porniri criminale. De ce dansează așa?

Tomb râse în barbă.

— Să spun că-ți apreciez vorbele ar fi o minciună. Bănuiesc că au o metodă de comunicare cu creierul mult mai eficientă decât simplele aplecări din cap. Într-un fel, ei *sunt* creierul în momentul de față...

— Cine sunt ei, Tomb?

— Sunt oamenii Culturilor După-amiezii, prietene. Ei sunt Oamenii Renăscuți.

Cromis scutură din cap. Dansatorii se legănau, cu mantiilor lor creând un vârtej verde ca smaraldul, și negru.

— Nu te poți aștepta de la mine să înțeleg ceva din toate astea.

Tomb sări în picioare. Brusc, porni în pași de dans de lângă Cromis și Regină într-o bizară parodie a baletului executat de creier, o imitație plină de tristețe și umor. Bătea din palme și gâgâia.

— Cromis, spuse el, a fost o lovitură de maestru. Ascultă...
Se așază la loc.

— L-am mințit pe Trinator. Nimic n-a fost mai simplu decât să am grijă de *geteit chemosit*. Golemii ăia au încetat să funcționeze la douăzeci de minute după ce-am intrat în camera asta. Oriunde s-ar fi aflat, au împietrit, mecanismele lor au încetat să funcționeze. Din câte știu eu, au și început să ruginască. Cellur m-a învățat asta. Ceea ce nu mi-a spus a fost că poți întreține un dialog cu creierul: asta am aflat-o singur în următoarele douăzeci de minute. Apoi... Cellur s-a înșelat, Cromis. O singură și esențială scăpare din raționamentul lui a dus la ceea ce-ai văzut astăzi. El i-a privit pe *chemosit* ca pe simpli distrugători, însă Nordicii au fost mai aproape de adevăr când i-au numit hoți de creiere. Luptătorii *chemosit* sunt culegători.

Funcția lor în zilele Culturilor După-amiezii n-a fost să prevină ridicarea din morți a războinicilor, ci să aducă aici conținutul craniilor lor, sau într-un centru asemănător, și să-l predea în grija creierului artificial. Lucrul acesta era valabil în egală măsură în privința unui prieten mort și unui adevărat dușman răpus de *chemosit* – cred că vedeau războiul într-un alt fel decât noi, poate ca un joc. Când Canna Moidart le-a refuzat luptătorilor *chemosit* îndeplinirea tuturor funcțiilor lor, folosindu-i doar ca războinici, ea a invocat distrugerea. Acum. Fiecare dintre „ferestrele” locului ăstuia este de fapt un rezervor de lichid vital, în care stă suspendat creierul unui om mort. După injectarea cu o serie de alți fluizi și substanțe nutritive, creierul poate fi stimulat să-și formeze din nou stăpânul decedat. În a treia zi a captivității noastre aici, creierul artificial i-a reconstruit pe Fimbruthil și pe Lonath, cei cu mantii ca smaraldul. În a patra zi, pe Bellin și pe Mader-Monad și pe Sleth. Îi vedeți cum dansează? Iar ieri, pe ceilalți. Creierul a stabilit apoi legătura dintre mine și mințile lor. Ei au fost de

acord să mă ajute. Astăzi ne-am pus în aplicare planul. Din încăperea asta pleacă douăsprezece coridoare, asemenea spițelor unei roți cu diametru de kilometri întregi: Oamenii Renăscuți au venit pe lume în coridorul nord-vestic. La un semn, au ieșit din pânțele, s-au târât aici și i-au spintecat pe paznicii lăsați de Trînor când s-a dus să-și înfrunte moartea. Am pășit toți paisprezece în coloanele de lumină. De acolo, datorită unei însușiri a complexului cerebral, am fost... mutați... în deșertul de afară. Acolo i-am așteptat pe Trînor și pe oamenii lui. Atunci, desigur, el era... reținut altundeva. Am reintrat în cele din urmă în buncăr și-am sosit la timp ca să te salvăm de tine însuși.

tegeus-Cromis zâmbi rigid.

— Bine lucrat, Tomb. Și-acum ce urmează? Îți trimiți înapoi la culcare?

Piticul se încruntă.

— Cromis! Vom avea o armată formată din ei! Chiar în momentul de față, ei trezesc complet creierul la viață. Împreună, cavalerii Methven și Oamenii Renăscuți, umăr lângă umăr, vom construi un nou Viriconium...

Pereții de diamant ai încăperii străluceau și scânteiau. Creierul zumzăia. Peste mintea lui tegeus-Cromis se pogorî o răceală arctică. Se uită la mâinile sale.

— Tomb, spuse el. Ești conștient că asta va distruge imperiul la fel de sigur cum l-a distrus Canna Moidart?

Piticul se ridică grabnic în picioare.

— Ce?

— Sunt prea frumoși, Tomb, sunt prea împliniți. Dacă mergi mai departe cu asta, nu va exista niciun nou imperiu – în schimb, ei ne vor absorbi și, după o pauză de un mileniu, Culturile După-amiezei își vor relua largă dominație asupra pământului. Pizma nu-și va afla locul. Dimpotrivă, s-ar putea să ne mulțumească neconținut fiindcă i-am adus înapoi pe lume. Dar, cum tu însuși ai spus, au o filosofie de viață străină nouă; și nu uita că ei au fost cei care-au născut pustia din jurul nostru.

Privind la trupurile perfecte ale Oamenilor Renăscuți, îl copleși o tristețe uimitoare, o senzație brutală de nedesăvârșire. Studie chipul sincer al piticului dinaintea lui, dar nu reuși să

găsească vreun ecou al sentimentelor sale – doar nedumerire și, dincolo de aceasta, o exultare continuă.

— Tomb, nu vreau să iau parte la asta.

Mergând spre arcada prin care ieșiseră Oamenii Renăscuți, cu ochii în pământ astfel încât să nu vadă dansul acela ciudat – așa încât să nu fie ademenit și fascinat de inumanitatea lui – îi aținu calea Methvet Nian, Regina Jane a Viriconiumului. Ochii ei violeți îl străpungeau.

— Cromis, nu trebuie să simți așa ceva. Moartea lui Grif este cea care te-a abătut. Te învinovățești singur, vezi lucrurile în tonuri sumbre. Te rog...

tegeus-Cromis spuse:

— Doamnă, eu i-am provocat moartea. Sunt sătul de mine; sunt sătul să mă aflu mereu în locul nepotrivit la timpul nepotrivit; sunt sătul de nesfârșitele morți de care e nevoie ca să-mi îndrept greșelile. Era *prietenul* meu. Până și Trinor mi-a fost cândva prieten. Dar nu despre asta este vorba. Doamna mea, i-am privit pe Nordici ca pe niște barbari, și asta sunt. – Râse. – Astăzi, *noi* suntem barbarii. *Uită-te* la ei!

Iar când Regina se întoarse pentru a privi coregrafia pusă în scenă de creier – sărbătoarea a zece mii de ani de moarte și renaștere –, el plecă.

Fugi către lumină. Când trecu pe lângă cadavrul prietenului său, începu din nou să plângă. Își ridică sabia. Încercă să spargă o fereastră de cristal cu mânerul ei. Coridorul îl apăsa. Dincolo de ferestre, creierele moarte pluteau. Continuă să fugă.

— Ar fi trebuit s-o faci, șopti Birkin Grif în spațiile moi din craniul său; și: UROBUNDOS! chicoti ușa cea nebună, când el trecu în fugă prin ea și ieși în vântul deșertului.

Cu mantia pocnind și zbatându-se în jurul lui, așa încât semăna cu un corb cu aripi frânte, se împletici către nava de zbor cea neagră. Propria sa minte îl lua în râs. Fața îi era udă.

Se aruncă pe podul de comandă. Lumina verde îl înconjura și Nordicii morți îl priveau cu ochi orbi când porni motoarele. Nu alese o direcție anume, direcția îl alese pe el. Cu viteză maximă, zbură către înaltul sterp al cerului.

Și astfel, tegeus-Cromis, Lord al Ordinului lui Methven, nu fu prezent la înființarea Oștirii Oamenilor Renăscuți, la înarmarea ei în adâncurile Pustiei Mici sau la marșul ei. El nu văzu stindardele.

Nu fu martor nici la căderea orașului Soubridge, când, la o lună după trista moarte a lui Birkin Grif, Uriașul Pitic Tomb îi conduse pe oamenii cântăreți ai Culturilor După-amiezii împotriva unei mari armate de Nordici și ieși învingător.

Nu fu prezent când lupii arseră Soubridge-ul și, cuprinși de disperare, muriră.

El nu văzu Asaltul asupra Porților, când Alstath Fulthor – după ce condusesese o mie de Oameni Renăscuți peste Munții Monar în toiul iernii – atacă Orașul pastel dinspre nord-est;

Sau curajoasa moarte a lui Rotgob Mungo, căpitan al Nordicilor, pe când acesta încerca zadarnic să respingă îndelungatul Asediu asupra Cartierului Artiștilor și sângerează până la moarte în Bistro Californium;

Și nu fu prezent nici când Tomb îl întâlnește pe Alstath Fulthor în mijlocul lui Proton Circuit, venind din capătul opus al orașului, și-i strânse mâna.

Nu fu prezent la acea acțiune finală de recucerire a sălii lui Methven, când cinci sute de oameni muriră într-o singură oră și Tomb se alese cu faimoasa sa rană. Îl căutară acolo, dar el nu veni.

El nu se năpusti cu ei în camera secretă din palat, acolo printre perdelele de lumină suflate de vânt; și nu descoperi sub trupul hăcuit al Leneșului Usheen, Bestia Reginei, cadavrul rece și frumos al Cannei Moidart, cu ultima răsucire a cuțitului.

Se zvonește că Tânăra Regină a plâns-o pe cea Bătrână, vara ei. Dar el nu văzu nici asta.

Epilog

Methvet Nian, Regina Viriconiumului, stătea într-o dimineață devreme pe dunele de nisip ce se-ntindeau ca o țară pierdută între uscat și mare. Ca niște bucăți agere și franjurate de cârpe, pescărușii cei negri se băteau în zbor deasupra privirii sale aplecate la pământ.

Era o femeie înaltă și suplă, înveșmântată într-o rochie grea de catifea roșcată, iar pielea ei nu era nici machiată, nici împodobită cu bijuterii, după cum era obiceiul vremii. Cele nouă Inele identice ale lui Neap scânteiau pe degetele-i lungi. Părul, care amintea de culoarea scorușilor toamna, îi atârna în valuri moi până la brâu, înfășurându-i sânii.

Pentru o vreme, umblă pe malul apei, examinând obiectele aruncate de mare pe uscat: acordând mai multă atenție ici unei pietre netede, colo unei cochilii transparente, luând în mână o sticlă de culoarea libelulei, aruncând o ramură de copac albită și cioplită bizar de apă. Se uită la pescăruși, însă țipetele lor o deprimară.

Își duse calul cenușiu de căpăstrul alb peste dune și găsi poteca de piatră către turnul ce nu avea nume; cu toate că unii îl numeau ca și coasta pe care se afla, și anume Balmacara.

Balmacara era distrusă – zidurile sale erau înnegrite, ea semăna cu un dinte rupt – și în ciuda primăverii care înverzise pământul după iarna întunericului și a contrastelor puternice, pădurea de scoruși care o împrejmua era fără viață.

Printre ei, în întunecimea tot mai adâncă a amurgului, ea dădu peste epava navei de cristal care distrusese turnul. Era neagră, și de pe fuzelajul ei îndoit se uita pieziș la ea capul de lup cu ochi roșii ca vinul – cât se poate de neamenințători, căci durerea începea deja să se împrăștie.

Trecu pe lângă ea și ajunse la ușă; își priponi calul.

Strigă, dar nu primi niciun răspuns.

Urcă cincizeci de trepte de piatră și descoperi că seara înfășurase deja turnul. Apusul se vedea maro în arcadele ferestrelor, se aduna în mormane mari în colțuri. Pașii ei

reverberau în gol, dar în turn se auzea o muzică ciudată și liniștită, un ton trist, oțelit, ritmuri care-i aduse lacrimi în ochii violeți.

El stătea pe un pat săpat în perete, acoperit de mătăsuri albastre, brodate. Pe pereții din jurul lui atârnavă trofee: o halebardă electrică pe care o primise de la prietenul său, Piticul Tomb, după lupta de pe mare de la Mingulay, din timpul campaniei Rivermouth; ȣipătorul stindard al lui Thorisman Carlemaker, pe care-l înfrânsese fără niciun ajutor în Munții Monadliath; arme bizare și echipament astrologic descoperit în deșerturi.

Când intră, el nu ridică ochii spre ea.

Degetele lui eliberă corzile bine întinse ale instrumentului; tonul lui era jos și melancolic. Recită următoarea strofă, pe care o compusese pe Coasta Cruachan în Monar:

„Viziuni puternice: viziuni puternice am cu ăst loc în timpuri sterpe... Pinii se-ndoaie jos departe... Am lăsat fermecata pădure de scoruși să scapere pe un promontoriu străvechi, să se-ncline nctet în amurg în marea de cleștar... Pe culmi de dealuri sterpe ne lăsam pustia în oasele subțiri să intre precum piciorul într-un pantof strâmt... Povestea ăstui loc: în afară de muchia frântă de pământ nu-s decât vânturi și tăceri triste... Mai pun o piatră peste a hotarului piatră... Simt cum Timpul mă ia-n grija sa...”

După ce termină, Regina spuse:

— Domnul meu, te-am așteptat să vii.

În întunecime, el zâmbi. Încă purta mantia cea ruptă, cămașa de zale zdrențuită, crestată. Sabia fără nume îi stătea alături. Avea următorul obicei: când era îngrijorat sau agitat, mâna se întindea fără știrea lui și-i mângâia mânerul.

Spuse cu politețea gravă a vârstei sale:

— Stăpână, aș fi venit dacă aș fi simțit că e nevoie de mine.

— Lord Cromis, răspunse ea, ești absurd.

Râse și nu-i dădu voie să vadă mila pe care o simțea pentru el.

— Moartea te-a adus aici ca să stai îmbufnat și să te muști singur ca un animal. În Viriconium, am încetat să ne mai gândim la moarte.

— Asta-i alegerea ta, doamnă.

— Oamenii Renăscuți sunt printre noi: ne oferă arte noi, noi perspective; și de la noi învață cum să trăiască într-o țară fără s-o distrugă. Dacă-ți aduce vreo satisfacție, Cromis, ai avut dreptate – imperiul e mort. Dar la fel sunt și Culturile După-amiezii. Și ceva complet nou le-a înlocuit pe amândouă.

El se ridică și se duse la fereastră. Pasul lui era tăcut și iute. Se întoarse cu fața către ea, iar în spatele lui soarele sângera de moarte.

— Este loc în acest nou imperiu pentru un asasin fără voie? Întrebă el. Este?

— Cromis, ești un nesăbuit.

Și nu-i permise să răspundă la asta.

Mai târziu, el o făcu să se uite la Stelele Numelui.

— Acolo, spuse el. Asta nu poți nega: niciunul dintre cei care au venit după aceea n-a putut citi ce scrie acolo. Toate imperiile se sting și lasă în urmă o limbă pe care urmașii lor n-o pot înțelege.

Ea zâmbi în sus spre el și-și dădu părul pe spate.

— Alstath Fulthor, Omul Renăscut, ți-ar putea spune ce înseamnă, zise ea.

— E important pentru mine, recunosc el, ca acesta să rămână un mister. Dacă-i poruncești să-și țină gura închisă, mă voi întoarce.

FURTUNA DE ARIPI

Luna, uitându-se în jos

Pe întinderile vălurite și întunecate ale unuia dintre râurile acelea fără nume care izvorăsc din munții din spatele mlaștinilor Cladich, pe o insulă mică și boltită aflată în apele puțin adânci dinaintea de scurgerea în mare, ziduri năruite cu vârstă venerabilă strălucesc vag sub privirea unei luni stinghere. Cândva, s-a aflat un turn acolo, în umbra stâncilor din estuar, construit cu prea mult timp în urmă ca să-și mai poată aminti cineva asta, într-un chip pe care nimeni dintre cei rămași să nu-l poată înțelege, dintr-un singur monolit de obsidian lung de exact șaiszeci de metri. Vreme de zece mii de ani, vântul și apa i-au ros latura dinspre sud, fără a-i descoperi vreo slăbiciune; iar noaptea, la fereastra cea mai de sus se putea observa o lumină galbenă apărând și dispărând, de parcă cineva ar trece acolo prin fața unei flăcări. Cine să-l fi adus în ținutul acesta ploios, unde, pe timp de iarnă, viscoalele împing apele albe pe Minch în sus și pescarii din Lendalfoot ocolesc zona de lângă coastă, și în ce scop, nu este limpede. Acum, turnul zace frânt în cinci bucăți. Marginile pietrei nu sunt nici zdrobite, nici tăiate, ci topite ca ceara de lumânare. Podul de stânci care oferea cândva acces spre el – dinspre o plajă de pe malul vestic, unde, pe nisip, sunt împrăștiți bulgări de sticlă vulcanică – este acum scufundat, și tot ce-l traversează dinspre apă este o vegetație laxă, ciudată, o țeșătură din cucută marină care, din cine știe ce motiv, a părăsit apa sărată, liniștită și benefică din estuar pentru a coloniza plaja, și-a întins lujerii pali și carnoși pe suprafața turnului ruinat și s-a agățat de pâlcul de pini morți, albi.

În vremea aceasta, în Vremea Lăcustei, când nu ne mai aparține nimic decât goliciunea din noi, în Vremea Oaselor, când nu avem altceva de făcut decât să așteptăm, aici nu se mișcă nimic uman. Nu s-a mișcat nimic uman aici vreme de optzeci de ani. Focul, dacă ar fi adus aici, ar fi palid și slab, greu de aprins. Pasiunea ar dispărea aici la o simplă șoaptă. Ceva din căderea turnului a otrăvit aerul de aici și a secăt ținutul de

putere. Albă și bolnăvicioasă și infinit de lentă, cucuta se târăște afară din apă pentru a-și plimba degetele triste și gumoase peste dărâmaturile camerelor năruite. Prăbușirea turnului pare completă, înfrângerea măiestriei – împlinită.

Și totuși, în Vremea Lăcustei, nu suntem noi oare învățați în arta răbdării? Au trecut optzeci de ani de când tegeus-Cromis a rupt jugul Cannei Moidart, de când au căzut luptătorii Chemosit și de când au venit printre noi Oamenii Renăscuți; iar în adâncurile acestei nopți de toamnă, sub pavăza unui ținut bătrân și amarnic, suntem martorii unor evenimente astronomice și enigmatice, o intersectare esențială atât pentru pământ, cât și pentru precara stăpânire asupra lui a adolescentelor Culturi ale Amurgului. „Așteaptă! Lucrurile sunt. Lucrurile se petrec. Așteaptă doar!“ Stâncile din mare rămân locului, negre, în așteptare; aerul e plin de răceală și previziune...

Este ora vechiului nostru dușman, luna. Reflecțiile ei fugare tremură pe apă printre desenele reci, fără noimă, ale vântului. Sus, cercul ei încordat se întinde dureros pe tot cuprinsul cerului (încarcerată acolo înlăuntrul lui, uitându-se în jos, stă fața scofâlcită a misterioasei noastre cotoroaște, însoțitoarea noastră de un milion de milion de ani). Undeva, între miezul nopții și zori, în oare aceea când oamenii bolnavi se prăvălesc de pe înaltele acoperișuri ale ființei lor și cad în întuneric, brusc și pe nepusă masă, ceva se observă cum se desprinde de la marginea aceluia cerc fermecat și, prin spațiile înfiorătoare dimprejur, cum accelerează spre pământ. Nu este decât un nor mic de aburi, un nor de polen suflat pe o singură rază de lumină într-o încăpere întunecată, goală – dispărut imediat ce ai clipit, ce ți-ai freat ochii și ți-ai repus în ordine gândurile aflate în așteptare –, însă nu s-a mai văzut nimic asemănător vreme de zece mii de ani; și chiar dacă totul poate părea neschimbat, iar luna n-a atârnat niciodată atât de albă și precisă deasupra stâncilor, ca o față pudrată uitându-se cu jind din cadrul unei uși fără stăpân, și amintirea a hotărât că ochiul a jucat o festă – nimic nu va mai fi la fel din nou.

Nu cu multe ore mai târziu, pe când lumina fragedă, nesigură

a zilei se împrăștie ca fumul printre lujerii moi și grași, zugrăvind coloana căzută a turnului, o siluetă iese din desişul de cucută – nedumerită și cu fereală, trezită parcă dintr-un somn adânc – și se uită atentă la cer către sud, unde luna încă mai este o imagine albă ca varul, o față ulcerată ce te bântuie în vise. Bătrânul tremură puțin și-și aranjează mantia pe umeri; se înfruntă, pentru o vreme, omul și planeta. Dar apoi, într-o clipă, răsăritul soarelui împroașcă totul cu sânge – marea, țărmul, cucuta și mantia bătrânului sunt toate mânjite și îmbibate – și el se întoarce iute cu spatele pentru a scoate din ascunziș o barcă mică din lemn, cioplită cu stângăcie. Chila ei scrâșnește pe pietriș, vâslele cad albe pe apă. Ziua se luminează, dar, vâslind, bătrânul se crispează din cauza cerului amenințător. Trăgându-și barca pe malul vestic, bombănind și gâfâind din pricina efortului, se oprește la marginea apei să mai arunce o ultimă privire turnului, prizonier al lungii sale bătălii cu degradarea, apoi ridică din umeri și urcă grăbit niște scări săpate cu mult timp în urmă pe versant. În această vreme, în spatele lui, un singur vultur-pescar cu aripi de o culoare ciudată se ridică în aer dinspre sudul luminos și se învârtește deasupra insulei în semn de adio, parcă.

În Vremea Lăcustei ne este dat să vedem asemenea lucruri.

Oamenii Renăscuți nu gândesc cum gândim noi. Ei trăiesc în vise cu ochii deschiși, urmăriți de un trecut pe care nu-l înțeleg, hărțuiți de un drept prin naștere ce nu are niciun sens pentru ei, chinuiți de amnezia sufletului.

Alstath Fulthor, primul care fusese scos de Piticul de Fier Tomb din groapa sa milenară din Micul Deșert de Rugină, nu-și amintea nimic din viața sa anterioară: în schimb, pașii îi erau marcați de-o bănuială pe care nu și-o putea explica nici lui însuși. Trupul lui, sângele lui, propriile lui gene știau (sau așa i se părea lui), dar nu reușeau să găsească un limbaj comun cu ajutorul căruia să-i spună cum fusese viața lui în timpul nebuniei glaciare a După-amiezii. Îl ajungeau indicii întunecate. Însă fibrilele tremurătoare ale sistemului său nervos se adaptau ca să primească mesaje trimise cu o mie sau mai mulți ani în

urmă, înștiințări șterse de vânturile timpului.

În lunile de după reînvierea lui, visa neîncetat: uneori despre o mare insectă de argint, pocnind și zăngănind, al cărei ciclu de viață îl putu observa sub toate aspectele principale; alteori despre o femeie (care ședea singură într-o încăpere atât de înaltă, încât tavanul ei era o țesătură de umbre, torcând un fir de aur care, din proprie voință, se ridica din mâinile ei și fâlfâia, până ce umplea tot acel spațiu misterios, imens, șoptitor, de deasupra ei). Printre ruinele din Soubridge, cu depozitele lui pline de pești putrezi și copii masacrați, în timpul lungului marș prin frigul iernii din Munții Monar și al asaltului asupra Porții Nord-Estice, aceste imagini interveniră în repetate rânduri între el și bătălie: insecta cu ochii ei fațetați, inexpresivi, femeia cu fusul ei împodobit cu bijuterii. (Deseori, făcea tăieturi adânci în carapacea insectei; sau mânjea mâneca femeii cu sânge; și o dată, pe când își croia drum pe străzile din Viriconium pentru a-i scutura mâna Piticului Tomb peste un morman de cadavre ale Nordicilor, flăcările de pe Proton Circuit se combinară pentru o clipă cu ciudatul fir tremurător al femeii, așa încât trecutul și prezentul său trosniră într-un arc electric ce-i scapără în minte, iar el căzu orbit cu fața în jos și fu luat drept mort, nemaiputând spune ce era real – șoapta tăcută a focurilor din oraș sau tunetul acelui nor aurit...) Treptat, însă, de parcă ar fi trăit la adăpostul unei a doua copilării, chiar și aceste puncte de referință părură să-i fie luate și fură înlocuite cu un haos aiuritor, cu senzația unui act de memorie executat încontinuu, fără odihnă, un râu ascuns în noapte, din care poate ieși la suprafață nechemată frântura unei întâmplări, plutind ca o creangă moartă printre mizeriile indistincte purtate de apă...

Un chip îl pândea dintre rafturile luminate de crepuscul din biblioteca străveche, tresăltând ca un balon. Ajunse foarte aproape de al său, tresărind și dizolvându-se sub impactul unei emoții adânc resimțite, apoi se retrase cu un șuierat al inspirației.

— Ce faci? îl întreabă cineva.

Erau în afara zidurilor, dar el nu știa unde...

Se împletici prin arterele căminului său, cu creierul

zumzăind și vibrând cu forță reînnoită, descoperind camere și celule subterane pe care nu le mai văzuse niciodată. La fiecare cotitură, îl ademeneau înăuntru mâini necunoscute...

Aici, turnuri organice, mase de țesut înalte și fără forme, cultivate din plasma mamiferelor ancestrale, trâmbițau și gemeau în pustiurile abandonate ale unui alt continent, cu imensele lor voci cinice modulându-se purtate de vânt, acum incredibil de îndepărtate, acum la distanță de un braț. *Filosofia naturii*, susțineau acestea (insistând pe statutul lui de eretic), *este o formă de trădare a invenției. Este un edificiu de lut*. Era întotdeauna noapte acolo...

În fața sa se întindea un oraș, în lumina umedă, echivocă a după-amiezii, asemenea unor excavații întrerupte într-o grădină scufundată. Acolo se putea ajunge pe o scară din oase. „Am să cobor în locul acela!”

Cu acele sărmene și înșelătoare relicve ale unei culturi moarte el încercă să-și creeze un trecut, și astfel să dobândească, asemenea oricărei alte ființe umane, un soi de perspectivă empirică după care să-și judece propriile acțiuni, lăsându-se pe vine, cum se spune, pe malul propriului său râu interior și adunând din apă lucrurile care pluteau mai aproape de el. Acestea îl ajutau rareori să facă față noii realități a Culturilor Amurgului. Și, în cele din urmă, una dintre capturile pe care le făcu în felul acesta ajunse să-l bântuie, un lucru mort ridicat din mâlul unei incarnații ca să-i infecteze felul în care-l percepea pe celălalt. Nu era o amintire normală, oferită sub formă de imagine – un sunet, o scenă, o viziune a unui chip sau loc. Veni mai degrabă ca un act pe care el se simți nevoit să-l făptuiască – sau unul pe care trupul său să-l făptuiască singur, ca și când mușchii își aminteau ceea ce el uitase – și, făptuindu-l, să-și amintească.

Optzeci de ani, trecuseră, așadar, de când tegeus-Cromis rupsesse jugul Cannei Moidart, de când luptătorii Chemosit căzuseră și trăseseră Nordul la pământ o dată cu ei, iar Alstath Fulthor, primul dintre Oamenii Renăscuți, urmașul unei tehnologii a cărei putere n-o putea aprecia cu adevărat, un lord respectat în consiliile din Orașul Pastel, fugise mâncând

pământul printre dealurile din Monar fără a ști măcar de ce fugea sau ce-l îndemna să fugă.

Era un om înalt, așa cum sunt toți Renăscuții, și slab, înveșmântat în tunică și pantaloni de mătase neagră, răsucindu-se pe piept cu blazonul galben contorsionat al Casei sale. În picioare avea ciudații pantofi fragili pe care-i purta rasa lui în loc de cizme, iar la brâu îi atârna un cuțit energetic scurt – sau *baan* – dezgropat dintr-un deșert împreună cu străvechea lui teacă din ceramică. Părul lui lung, blond și aspru era încălzit și umed, iar transpirația îi făcea trăsăturile proeminente, păsărești, să sclipească. Ajunse în Dyke Head Moss peste terenul abrupt și periculos de la capătul lui Rossett Gill, iar dealurile scunde și rotunde din jurul lui erau înnegrite de toamnă; trecu prin grohotișul din Surgeon's Gate fluturând din brațe pentru a-și păstra echilibrul și un praf cenușiu explodează în jurul lui; și străbătu poteca din vale cu pași mari, energici. Nu era conștient că ritmul în care înainta ar fi schilodit un om obișnuit. Bizariei lui ochi verzi erau goi și neatenți, dar plini de o sfârșeală mai degrabă psihică decât fizică. În cele mai ridicole și fistichii saloane din Viriconium se spunea că el este „cel mai uman” dintre Renăscuți, însă aceasta era o exprimare prostească (și absurdă), și dacă era ceva mai mult sau mai puțin uman pe fața lui, acum aceasta era doar deznădejdea.

Cu treizeci și șase de ore în urmă, neagră și incontestabilă, nebunia îl scosese afară din comoda sa casă de la marginea lui Minnet-Saba, îl târâse pe străzile tăcute dinaintea zorilor ale orașului, pe Proton Circuit, către Poarta Nord-Estică, și tot așa până sus în viroagele înghețate din Monar, unde îi arată peisajele diabolice ale unei cu totul alte țări (în urechi auzea un geamăt metalic prelung care se ridica pe un vânt *fohn*, în timp ce la orizont se mișcau forme înalte și greoaie) și-l îndemnă cu vorbele „Fugi! Fugi!” șoptite în fiecare cameră a inimii, țipate în firidele adânci ale craniului și reverberate în fiecare atom al sângelui ce-i curgea prin vene. Lumea cunoscută îl părăsi. Orele care se scurgeau deveniră pur și simplu spațiile între vise. Marea absență dintre „acum” și „atunci” se căscă sub el ca un abis și el fugi pe marginea ei – echilibrat, încordat, pentru totdeauna...

Două sute douăzeci și cinci de kilometri sau mai mult străbătuse, într-un meandru lung printre dealuri, iar vechile peisaje îi puneau cataplasme în creier: dar, coborând Dyke Head Moss, pasa proastă îl părăsi și, unul câte unul, îi reveniră toate simțurile. Lângă el sclipea un pârau. Oile pășteau nepăsătoare în vreme ce păstorii le coborau de la deal spre vale, pentru iernat. Aerul era greu de mirosul fumului de turbă și mihalț, și în fața lui poteca se risipea într-o serie de curbe și reintrări și coborâri blânde către orașul din depărtare. Sfârșeala lua locul amestecului de bucurie și teamă care-l umpluse cât timp fugise. Din starea de exaltare neagră se rostogoli într-una de nedumerire. Mai fugise în felul acela cu o mie de ani în urmă: dar din calea cui? Încotro fugise? Ce temeri îi mișunau în creier? Ce bucurie bizară?

Sub fruntea lui Hollin Low Moor încetini pasul. Picioarele și gleznele îl dureau. Se așază pe o stâncă lângă potecă pentru a și le masa și atenția îi fi captată de oraș, care aștepta acolo înfășurat în mantaua lui de nemișcare și distanță. Lumina scăpăra prin ceață: o heliografie a sinuozităților ca de râu a străzii Proton Circuit; o fosforescență a canalului plăcerii de la Lowth unde, sub soarele la apus, bancuri de actinii străluceau ca niște vitralii triumfale; un semn al înălțimilor obosite și luminate ale lui Minnet-Saba, al remarcabilelor turnuri pastel și al piețelor din Cartierul Atteline. Totul era imaculat – iluminat, transfigurat, miniatural. Toate îl atrăgeau nu ca un refugiu (cu toate că el se considera un refugiat), și nici datorită dublei sale familiarități, ci datorită lungii sale ciudățenii și obstinații în fața Timpului, sărbătorită aici în generarea (sau așa părea), mai degrabă decât în reflectarea luminii. Viriconium, Orașul Pastel: puțin criptic, puțin mândru, puțin nebun. Istoriile orașului, la fel de uitate ca și ale lui, făceau din aer un soi de ambră, o capcană; geometria bulevardelor lui era un mesaj ascuns transmis de la un supraviețuitor la celălalt; iar prezentul lui, ca și al său, nu era decât o trimitere în trecut – un vis, o predicție, o scurtă posibilitate ce trebuie îndurată.

Astfel, el căzu într-o reverie a depozedării, un bărbat subțire

șezând pe o stâncă în văpaia roșie a apusului de soare, cu galbenul heraldic scăpărându-i pe piept, în vreme ce pe chipul său nedumerirea făcea casă bună cu sfârșeala și cu o anume uluire. Lumina începu să scadă în jurul lui. Sunetele din vale crescură, apoi se stinseră. Un vânt răcoros sufla în jos pe Rossett Gill și foșnea ca un animal mic printre ferigi. Când ridică iarăși ochii, cerul dispăruse, seara era cenușie și răcoroasă, și un bătrân îmbrăcat într-o mantie lungă venea pe potecă în sus către el.

Se ridică în picioare și-și întinse membrele înțepenite. Pe furiș, cercetă veșmintele noului-venit în căutarea Semnului Lăcustei. Când nu-l putu găsi, își lăsă mâna să cadă de pe mânerul *baan*-ului.

— Salutare, bătrâne, spuse el.

Bătrânul se opri. Era desculț și prăfuit, îndoit de spate parcă din pricina unei călătorii lungi întreprinse în grabă și sărăcie, iar fața îi era ascunsă în străfundul capișonului. Fulthor l-ar fi confundat cu un dijmaș sau cu unul dintre negustorii mici din sud, chemat din Soubridge sau Lendalfoot să aducă zestrea la căsătoria unei fiice preferate (cupru sub forma unui delfin, păstrat cu sfințenie de multă vreme; o bucată mică de oțel valorând cât echivalentul în bani al roadelor unui smochin), lacrimi și haine nealbite la înmormântarea unui fiu tânăr. Însă mantia sa era din material de calitate și era țesută cu bizare desene matematice care păreau să iasă în relief și să plutească în lumina tot mai slabă.

— Nu poți să fugi întruna, Alstath Fulthor, șopti el, cu ochii scânteindu-i puternic din întunecimea capișonului. De ce-ți irosești timpul – și timpul orașului tău de adopție totodată! – departe, pe dealurile brune?

Fulthor era intrigat și puțin debusolat. Era un loc ciudat pentru o asemenea întâlnire. Ridică din umeri și zâmbi.

— Tu de ce ți-l irosești întrebând, bătrâne? răspunse el.

Bătrânul se cutremură și, înainte să vorbească din nou, cu o mișcare rapidă și inconștientă a capului, aruncă o privire către cerul de sud. Țipătul ascuțit, dezgolit al unui vultur-pescar reverberă peste pustietăți, dar încă nu era nici urmă de lună pe

cer.

Într-un palat asemănător cu o cochilie – în sala lui Methven spre care Proton Circuit urcă într-o spirală sprijinită pe o sută de stâlpi din piatră neagră subțire – Methvet Nian, Regina Jane, Regină a Viriconiumului, căreia în tinerețe îi căzuseră cu tronc pâlcurile vântoase de mesteceni și lacurile glaciare din Mlaștina Rannoch, vânată de luptătorii Chemosit și, sălbatică precum orice fiică de prădător (protejată de ultimul dintre cavalerii Methven, șchiop și plin de cicatrice, îndrumată de un poet și de o pasăre de metal moartă, și ajutată de un pitic uriaș să înainteze mai repede), ședea în fața a cinci ferestre false într-o încăpere înaltă pavată cu cristal de culoarea cinabrului. Era înconjurată de obiecte prețioase și complexe al căror folos fusese uitat – mașinării sau sculpturi excavate din orașele ruinate din Deșertul de Rugină de dincolo de Duirinish. Perdele de lumină palidă, fluctuantă pluteau la intervale neregulate prin cameră asemenea unor ploi sporadice, și prin umbrele ca de vis astfel create se plimba târșăit Bestia Reginei – unul dintre marii leneși din pădurile de la sud, care se spune că sunt urmașii decăzuți ai unei rase extraterestre chemate sau ademenite pe pământ în timpul nebuniei După-amiezii.

Trecuseră optzeci de ani de când Usheen, primul dintre animalele ei, murise de cuțitul Cannei Moidart și, murind, pecetluisese definitiv înfrângerea Nordului. Tegeus-Cromis zăcea de două decade nemișcat și mort sub câmpurile de *sol d'or* din Lowth. Methvet Nian nu mai era tânără, nici chiar după standardele Amurgului. Totuși, în ochii ei purpurii încă se mai putea observa ceva din fetișcana care, în decursul unui singur an, pierduse și redobândise Ultimul Regat al lumii: iar în lumina visătoare de acolo unde acele cinci ferestre false arătau peisaje ce nu se găseau nicăieri în Viriconium, vârsta lăsase puține urme asupra ei – asemenea mâinii unui copil imaginar. Înăuntru, ferestrele pâlpăiră. Afară era toamnă și, sub o lună rece, procesiuni de oameni cu fețe de insecte treceau tăcute pe străzi.

I se întâmplă un lucru curios.

Deseori, în camera pâlpâitoare, trecutul venise s-o atingă cu o persistență imperturbabilă, trăgând-o de mânecă în încercarea de a-i capta atenția: iepuri sălbatici albi la apus, în Strălucitoarea Mlaștină din Râpă sau în Promontoriul Torside; marea întindere brună de bălți cu turbă din ținutul Rannoch, asemănătoare cu un înscris dintr-o limbă colosală; praful deșertului adunându-se încet în piețele sumbre din Drunmore cel Ruinat. Însă acestea nu erau nimic mai mult sau mai puțin decât tristele amprente lăsate de memorie pe creierul ei (își amintea versurile compuse de tegeus-Cromis, strigățul străvechi al vulturilor-pescari și vocea lui răsunând din noapte și faptul zilei). Astă-seară era ceva mai mult. Ferestrele pâlpâiau, ferestrele licăreau, ferestrele spuneau:

— Methvet Nian.

Toate cinci se stinseră.

— Methvet Nian.

Fumul și ninsoarea le umplu, o lumină cenușie perlată, ca zorii zilei peste vârfurile instabile ale unui ghețar marin de la nordul de dincolo de Nord. Pâlpâi și fu alungată...

— Methvet Nian!

Nisip amestecat și un cer plin de mică, dunele rostogolitoare și oazele uscate, saline, ale ergului nepieritor. În aerul cumplit plutea un miraj perfect al orașului, turnuri pastel înalte și matematice, încrustate cu desene ciudate. Vântul se năpustea ca un vultur...

— Methvet Nian!

Ea se apropie de ferestre cu un aer fatalist și încercată de senzația că este atrasă sau chemată (văzându-se probabil intrând complet prin ele și ieșind într-un alt timp). Acum, acestea revărsară asupra ei o radiație verde și submarină, de parcă palatul în care stătea ar fi fost într-adevăr o cochilie, sau o navă plină de marinari înecați ce se rotesc pe vecie sub apele cleioase și străvechi ale mării. Toate celelalte lumini din sala tronului erau împuținate; leneșul scâncea, ridicându-se nedumerit pe picioarele din spate, cu ghearele lui mari, chihlimbarii, ieșind la iveală și retrăgându-se cu iuțală.

— Liniște, spuse ea. Cine dorește să-mi vorbească? – și tăcu.

— Methvet Nian.

Întunecimea ca de adânc de mare ieși la suprafață, făcu spume, se risipi ca o ploaie de stropi suflată de un vânt invizibil, doar pentru a fi înlocuită de imaginea unei camere cavernoase, ruinate, ce părea a fi plină de păsări împăiate, prăfuite. Lumina lunii se filtra prin crăpăturile din ziduri. Înaintea ei stătea un bătrân, pentaedric, în cinci imagini. Craniul lui prelung, boltit, era galben și descărnat, ochii – verzi, iar buzele – subțiri. Avea pielea atât de fină și întinsă, încât era transparentă, iar oasele străluceau prin ea ca jadul. Vârsta lui, își spuse ea, s-a descotorosit de simplele manifestări fizice, și l-a înălțat. Roba lui era brodată cu desene vagi din aur care aveau proprietatea că, la cea mai mică pală de aer, păreau să se miște și să zboare, sensibile la orice mișcare a materialului, dar independent de el.

Ea se cutremură. Întinse o mână pentru a atinge sticla rece.

Țipătul pescărușilor îi răsună în urechi, la fel și sunetul unei mări reci și cenușii zbatându-se pe nisipul negru foarte departe și foarte demult.

— Chiar trăiesc morții în țara aceea, așadar? șopti ea, răsucindu-și degetele în blana albă a leneșului. Dincolo de ferestre?

— Methvet Nian.

La est și sud de Monar se întinde o fâșie de pământ sălbatic al cărei nume, când încă avea unul, era o adunătură de sunete primitive risipite ca o întrebare în vântul jilav. Este o țară pustie și depășită aceea, plină de monumentele și fantomele nedesluite ale unei rase mai bătrâne ca Viriconium, mai tânără decât Culturile După-amiezii și, probabil, mai ingenuă decât amândouă: o națiune cu viață scurtă de păstori tribali care-și îngropau morții câte o dată pe an în vagonete obosite și care nu știau altceva despre moștenirea lor decât că trebuie evitată. Despre viitor nu știau absolut nimic. Metalul prelucrat le-a fost dangătul funebru, auzindu-se dinspre fierăriile barbare și veșnice din Nord. Operele lor, potecile dintre dealuri și necropolele deopotrivă, au căpătat acum forma trăsăturilor naturii și, năpădite de frunze și fagi tineri, au devenit una cu întinderea sumbră a colinelor lungi și a văilor puțin adânci ce

înautează pentru a se contopi cu ținutul Rannoch de mai încolo.

Locul acesta a scăpat de mâinile otrăvite ale După-amiezii doar ca, în schimb, să îmbătrânească și să devină tot mai slab. Corlele își văd de trai în vechimea lui tristă; iepurii se joacă în râpele adânci și în gropile adăpostite ale unui ținut care s-a autoepuizat încet; îi ignoră pe călători, și caută cu blândețe umbra nopții. Aici, în multe seri din ultima parte a anului, întunericul vizitează pământul în vreme ce șubreda epavă a apusului încă mai brăzdează cerul. Aerul e îmbibat de lumină, și totuși, cumva, îi lipsește puterea să ilumineze. Într-o clipă, fiecare povârniș s-a acoperit de umbre și a devenit sălașul vântului bolborositor și al fantomelor firave și sfioase care n-au visat niciodată la După-amiază și nici nu i-au cunoscut fierul, direct sau indirect. Într-o seară exact ca aceasta, într-o toamnă, la optzeci de ani după Căderea Nordului, un fum cenușiu s-ar fi putut vedea ieșind din hornul unei căruțe cu coviltir mic și roșu, oprite pe un vechi drum printre coline, adânc în inima câmpiei; și, dintr-o gaură de dimensiuni apreciabile proaspăt săpată în apropiere, se aude zăngănit de metal pe metal...

Era o căruță cu patru roți, de genul celor pe care tinichigii din Mingulay obișnuiau să le folosească vara pentru transportarea numeroaselor lor familii și a instalațiilor lor sărăcăcioase pe drumurile calde din Sud. Într-adevăr, Sudul vibra în ea, în fiecare scândură și ic, pe toate laturile ei înghesuindu-se desene vii, atroce, executate într-un albastru electric, cu spițele ei groase vopsite într-un galben-canar, cu coviltirul boltit într-un purpuriu țipător pentru a reflecta și ultimele raze de lumină – o provocare la adresa tonurilor sobre de ocru ale buruienilor. Copii voioși și șleampeți, se părea, nu pleaseră de mult, dând fuga cu nasul plin de muci să adune mure. Fumul se ridică și se simțea miros de mâncare. Doi ponei prăfoși priponiți de spatele căruței cu o bucată de frânghie uzată pășteau zgomotos iarba scurtă de pe drum căzuți în gânduri, cu pleoștile lor urechi ciulite pentru a prinde vocea stăpânului lor, care, deși invizibil din cauza taluzului de pământ nisipos proaspăt ce-i înconjura groapa, putea fi auzit din când în când punctând cu amenințări

și înjurături obscene zumzetul jos și monoton al unui bocet din Rivermouth. Însă nu se întoarse niciun copil din mărăciniș (le auzim vocile pălind și revenind peste întunecimea prelungă a câmpiei) și această excavație grăbită continuă neobosită până ce lumina aproape că părăsi cerul. Căruța fu înghițită de umbre lungi; hornul ei încetă să mai fumege; poneii se agitară la capătul căpăstrului. Ploi proaspete de pământ adăugară noi înălțimi meterezelor. Apoi se întâmplă un lucru straniu.

Sunetul de săpături încetă...

Din groapă ieși o lumină puternică și albă și țâșni fără niciun sunet către cer, ca un semn pentru stele...

(În același timp, o voce monstruoasă putu fi auzită strigând: „OOGABURINDRA! BORGA! OOGABURINDRA-BA!“)

Și o siluetă scundă îmbrăcată în pantalonii de piele ai unui căutător de metale fu azvârlită afară din groapă și rostogolită ca o frunză de castan în vântul de martie, pentru a cădea greu într-un morman de harnașamente de lângă cei doi ponei priponiți (care-și dezgoliră dinții bătrâni și galbeni într-un semn scurt de dispreț și imediat își reluară păscutul lacom al ierbii), cu barba mocnindu-i furios, cu părul lung și alb în flăcări și cu toate hainele arse. Preț de o clipă, acesta rămase la pământ parcă amețit; se lovi fără vlagă cu palmele, bolborosind cele mai scârboase dintre înjurăturile pe care le auzise ținutul Cladich; apoi se cufundă înapoi, insensibil, tăcut, fumegând. Împrejur, lumina care ieșise din pământ se stingea, trecând din albul și culorile acelea invizibile printr-o serie ciudată de tonuri de violet și roz, și dispărând complet în întuneric. O briză ușoară cercetă scorușii și mărăcinii în căutarea ei; ridică din umeri; și plecă.

Piticul de Fier Tomb, acționând pe panta descendentă a vieții sub un impuls pe care nu-l înțelegea pe de-a întregul, părăsise Marea Pustie Brună, locul căutărilor sale de-o viață, și, în cel deal o sută cincizecilea an al existenței lui, călătorise prin trecătoarea Methedrin primăvara, unde, printre pâraiele zglobii provocate de dezgheț și pajiștile de flori cu viață scurtă, își amintise alte vremuri și alte călătorii. Surprins de propriu-i sentimentalism, și brusc conștient că se află în căutarea unui

lucru special, rătăcise spre sud prin ținutul Rannoch, încălzindu-și oasele bătrâne. „O singură, ultimă, descoperire”, își promisese el, o ultimă întâlnire cu un metal străvechi, și apoi capătul nopților artritice; însă acesta părea un loc ciudat unde să facă o asemenea descoperire. Nu reușea să-și închipuie ce anume ar fi putut găsi într-un ținut ce nu cunoscuse de milenii întregi o industrie, cu ce s-ar fi putut întoarce pentru ultima oară în Orașul Pastel. Nu mai văzuse orașul de douăzeci de ani, și nici pe prietenul său Fulthor. Nu văzuse niciodată Semnul Lăcustei.

Când se trezi, era întuneric, și el se afla în căruța cu coviltir. Un bătrân înalt într-o mantie cu glugă stătea aplecat asupra lui ca un semn de întrebare în lumina portocalie a lămpii. Ciudatele desene lucrate pe țesătura veșmintelor sale păreau să se miște atunci când se mișca și el.

Tomb sări ca ars cu mâinile lui groase și noduroase tânjind după securea pe care n-o mai folosisese de o decadă (aceasta zăcea sub pat; acolo se afla și armura, împachetată într-un cufăr; așa își dusesese viața de la Căderea Nordului încoace).

— De ce ai venit aici, stafie bătrână? spuse el. O să-ți retez brațele! șopti și-și pierdu iarăși cunoștința, simțind o veche cruzime năpădindu-l ca o durere familiară; și apoi, trezindu-se brusc cu ochii larg căscați de uimire, holbându-se la fața aceea îmbătrânită, cu pielea ca un pergament întins peste o flacăra galbenă ca lămâia, își aminti! În mintea sa, zece mii de aripi cenușii bătură aerul sărat de sub ele ca o furtună!

— Noi am crezut că ai murit, spuse el. Noi am crezut că ai murit!

Și adormi.

Galen Hornwrack și Semnul Lăcustei

Toamnă. Miezul nopții. Orașul etern. Luna atârnă deasupra lui ca un iubit cu față albă, atent, iar lumina ei ajunge până în colțurile prăfuite și loturile de pământ pustii. Ca toți iubii, aceasta observă atât cusurul, cât și frumusețea locului – zugrăvind sculpturile în iridiu și turnurile baroce ale legendarei Piețe Atteline chiar în timp ce argintează ochiul bănuitor al bătrânei femei ce taie răskoage și crengi uscate printre ruinele Cartierului Cispontine, ale cărui turnuri au avut cel mai mult de suferit în timpul Războiului celor Două Regine. Orașul este un produs al propriilor lui vise, visele unui milion de ani. Acum, adormit, acesta se întoarce pe cealaltă parte atât de încet, încât poți auzi zvonul îndepărtat al celor mai noi vise: oase albe, Cântecul Lăcustei, mandibule uscate frecându-se una de cealaltă în nopțile deșertice... sau să fie doar vântul coborând din Monar, și frunzele de toamnă care umplu aerul, pentru a se scutura și aduna cu miile pe străzile lăturalnice?

În Cartierul Artiștilor este acea oră din noapte când pare posibil totul și nimicul. Bistrourile sunt tăcute. Spectacolele și saloanele de fumat sunt toate închise. Până și Grăsana Etteilla, ghicitoarea, și-a pus de-o parte buclucașul pachet de cărți, a tras pentru câteva ore obloanele mizerabilei sale dughene din satin și, cu gleznele ei dureroase și tusea strașnică, a plecat clătinându-se, ceea ce-i rău astă-seară. Molima, *Omul Negru* din cărți, a înșfăcat-o de plămâni; se sprijină de un perete ca să scuipe într-o baltă plină de lumina lunii, șoptind cuvântul care să o țină la distanță; acesta răsună cavernos pe strada pustie, rezonantă. Molima, se confesează ea umbrei sale, o va lua la vremea convenită; pentru moment, este mai îngrijorată pentru ultimul client al serii decât pentru ea însăși. Are puțină încredere în propria-i putere, și-i spune Cartierului tăcut:

— Am făcut tot ce-am putut, am făcut tot ce-am putut...

A făcut tot ce-a putut.

— Nu e nimic bun în cărțile din fața mea. Bogrib, NIMICNICIA, îți taie calea, iar aici este NUMĂRUL PATRU, numit de către unii „Stelele Numelui”: păzește-te de un foc. O femeie te umbrește, SĂRĂCIA vine-n urma ta; iar în față e o discuție, sau poate apa. Nu e nimic limpede-n seara asta – cine-i ăla care fuge pe alee? Pentru o clipă, am auzit pași pe alee – dar vezi CĂLUGĂRIȚA de aici, rugându-se la lună sub trei arcade. Prima e pentru ceva nou; a doua pentru nedreptate; sub a treia arcadă totul se va schimba. Ceva ce ți-a fost luat cu mult timp în urmă ți se redă acum. Astea-s gândurile tale asupra problemei, ca să întorc cartea asta trebuie să mai primesc ceva. Mulțumesc. CINCI TURNURI! Nu face nimic, te implor, pe care să îl regreți. Teme-te de moartea ce vine din aer, și evită să mergi în Nord... Așteaptă! Abia am început! Mai avem de întors încă trei cărți!

... însă el a plecat, totuși, străbătând repede strada și intrând pe Aleea Brutarilor: o siluetă întunecată, autosuficientă, a cărei față ea n-o văzuse nicio clipă clar, mergând cu pas ușor și periculos.

O dată ajuns pe alee și, departe de auzul Grăsanei Etteilla (de temă, poate, că s-ar lua după el, prezicându-i, predicându-i moralizator sau doar tușindu-și plămânii), își permise să rădă puțin, dezgolindu-și strâmb dinții către sumbrul oraș, către pereții care-l înconjurau, către turnurile care-l lăsaseră baltă, către noaptea care-l acoperea; și-și grăbi pasul, îndreptându-se spre Bistro Californium, acel cămin al tuturor greșelilor și al tuturor greșiților. Aerul încremenise; era tăios și rece, iar respirația îi plutea în față ca un nor. Nu intră în Californium imediat, ci rămase ca o pasăre de pradă la marginea luminii aruncată de felinare ca să vadă cine-l putea aștepta înăuntru. În acest cvadrant static, luminos, al existenței nopții, orașul părea spulberat și fragmentat, prăvălit în desene tari, fără noimă, compuse din lumină și umbră, din albastru și cenușiu, și galben aprins, cu textură granulată și greu de tălmăcit. Raze răzlețe de-un galben-lămâi fumuriu îi brăzdau trăsăturile dure, apăsate, și ochii obosiți, ascunși de glugă. Când lătră un câine mai adânc în Cartierul Cispontine – discontinuu, monoton, îndepărtat –, păru

să se încordeze pentru o clipă; își trecu mâna peste față; și se uită nedumerit în jurul lui, pentru toată lumea ca un om care se trezește dintr-un coșmar într-un vis gol, zumzăitor, și se întreabă o clipă cum de l-a adus viața aici...

Teme-te de moartea ce vine din aer!

Numele lui era Galen Hornwrack. Era un lord fără domeniu, un vultur fără aripi, și nu se temea de cer, îl iubea. Războiul celor Două Regine îi pusese fără speranță capăt copilăriei și-și petrecuse anii scurși încet de atunci ascunzându-se în aleile labirintice din Cartierul Artiștilor, alegând să deplângă soarta care (așa i se părea lui) îi privase existența de orice speranță sau scop încă dinainte ca aceasta măcar să înceapă. De ciudă pe sine sau pe lume, nu știu niciodată pe care, nu adoptase o profesie, învățând să folosească în schimb cuțitul din fier pentru a-și duce traiul pe străzi, ocolindu-i pe cei de teapa sa și văzându-se devenind dintr-un tânăr plin de vise un om matur copleșit de goliciune și teamă. Teme-te de moartea ce vine din aer! Se temea de ea la fiecare colț – se căsca la el din gura fiecărei alei –, dar niciodată din aer, unde de bună-voie ar fi ars sau sângerat sau ar atârnat ca un cadavru în spânzurătoarea veche de-un milion de ani a propriei sale dureri!

Acum, clătină din cap, râse aspru și, convins că Bistro Californium nu adăpostea nicio capcană sau dușman evident, abandona umbrele ca o viperă. O mână îi atârna la vedere de-o parte a corpului în vreme ce cealaltă, sub mantia cenușie și ponosită, se odihnea pe mânerul cuțitului simplu. Astfel, își croi drum prin celebrele portaluri din crom în spatele cărora Rotgob Mungo, un căpitan din Nord, în ultimele zile ale domniei Cannei Moidart, își pusese la punct planurile curajoase și zadarnice de respingere a asediului asupra Cartierului Artiștilor, doar ca să-și piardă viața într-o baltă de sânge – chiar dacă într-un mod mult mai onorabil decât mulți dintre oamenii săi – sub ciudata secure a lui Alstath Fulthor.

Californium! Însuși numele este ca un clopot, măsurând cu bătăile lui toți anii orașului – bătând pentru poezii nebuni ai După-amiezii cu toate rănilor lor auto-pricinuite și pentru dățile când aceștia au stat, disperați și ambetați, la mesele lui din sticlă

de culoarea trandafirului; bătând pentru femeile lor numai piele și os, pline de bijuterii, care, rezemate sub frescele de nepătruns, își luau ceaiul din cești de porțelan la fel de strălucitor ca urechea unui prunc; bătând pentru Jiro-San și Adolf Ableson, pentru Clane și Grishkin și pentru crimele care le îmbolnăviseră mințile în numele privilegiat al Artei – lumina lor diformă, tremurătoare, este stinsă acum, numele lor sunt date uitării, versurile lor emoționante fiind nimic altceva decât o vagă roșeață în obrajii lumii, o rezonanță estompată în urechile Timpului!

Californium! – un dangăt funebru pentru noii nobili de la curtea lui Borring, pentru zbârliții harpiști de la sat care, cu doar cinci secole în urmă, umpluseră locul cu rumeguș și bere slabă și vomă, repetându-și legendele și marile lor epopei lirice cu regularitatea cu care erau bătute săbiile pe nicovală în Rivermouth, în vreme ce Viriconium, singurul oraș pe care-l văzuseră vreodată, se înnoia în jurul lor (amintindu-și, poate, lungul vis al declinului) și, la intrarea în Leedale-ului de Jos, fortăreața rece de la Duirinish se înălța piatră cu piatră pentru a ține piept lupilor din Nord. Erau aici!

Aici a venit și tânărul tegeus-Cromis, un lord din saloanele lui Methven înaintea morții mândrei sale surori, ursuz și schimnic într-o mantie din catifea lăcuită, dornic să lege noaptea de la un capăt la altul cu notele bizare ale unei curioase tigve aduse din Est... Californium! Filosofi și tinichigii; poezie, artă și revoluție; prințese ca niște vagabonzi și polemști nomazi cu voci blândă ca sâsâitul unui șarpe; bătaia absolută și vibrația Timpului, vocea orașului; milenii întregi de versuri reverberează din pereții lui de crom, planează sub forma unor fulgi de sunet mici și mârșavi desprinși din tavanul cu fresce ciudate!

În seara aceea era ca un mormânt.

În seara aceea (cu noaptea prinsă în strânsoarea Lăcustei, la mila unei poezii la fel de glaciară și de formală ca un instinct) era plin cu lumina neobișnuită a lunii, puternică și totuși grea, arctică și evazivă, care se prelingea înăuntru dinspre stradă. Era frig. Iar văzut prin ferestrele lui, orașul era o largă dioramă candidă, cenușiu-albăstruie, galben-lămâie, texturată ca o foaie

de hârtie abrazivă. Fiecare masă arunca pe podea o umbră precisă, tristă, la fel ca și ocupantul ei, prins într-o contemplare înmărmurită a cine știe cărei crime sau slăbiciuni morale – lord Mooncarrot, cel cu frunte lată și cu domenii pustii în Sud (grădini pline cu statui din plumb exsudat și pisici sălbatice albe), gândindu-se la șantajul la care-l supusese soția sa; Ansel Verdigris, poetul decrepit, cu capul precum al unui papagal de la antipozi, jucându-se cu două monede mici și cu cuțitul; Chorica nam Vel Ban, fiica vitregă a renegatului Norvin Trinor, uitată dar ocolită de societatea după care tânjea – luna stăruitoare îi lumina pe toți, iar umbrele le înghițeau fețele nedumerite, o adunătură de potlogari și pozeuri și ratați care așteptau să treacă miezul nopții în siguranța propriei lor frății posace.

Lord Galen Hornwrack găsi o masă liberă și se așeză printre ei să bea vin ieftin și să se holbeze impasibil la strada palidă, așteptând orice putea aduce noaptea cea lungă și pustie.

Aceasta avu să-i aducă trei lucruri: Semnul Lăcustei; o întâlnire personală destul de ștearsă și de indirectă pentru miezul de noapte alb și sumbru de afară; și o trădare.

Semnul Lăcustei nu seamănă cu nicio altă religie inventată în Viriconium. Formele exterioare și ceremonialele ei vizibile – liturghiile și ritualurile, teoriile ei teurgice sau metafizice, imnurile ei zilnice – par mai puțin o încercare din partea oamenilor de a exprima o invenție umană esențială și mai mult încercarea unei Idei brute și independente – o teofanie, existând fără a face apel la minte sau sânge – de a se auto-exprima. Își poartă congregația ca pe-o mască: noi nu am creat Semnul Lăcustei, ci mai degrabă l-am invitat în noi înșine, iar acum acesta ne poartă noapte de noapte ca pe o mantie sau un costum de bal mascat pentru a ieși în lumea largă.

Cine știe cu exactitate unde a început, sau cum? Vreme de un secol (sau de o decadă: estimările variază) înainte să-și facă apariția pe străzi, un grup mic sau o cabală undeva în oraș i-a propagat teza fundamentală – că apariția „realității este cât se poate de falsă, o făcătură sau un artefact al simțurilor umane”. Cât de ezitant trebuie să se fi târât aceștia de pe o alee pe alta pentru a se recunoaște unul pe celălalt în credința lor grotescă!

Cât de timid să se fi mărturisit! Și totuși: războiul ne lăsase spiritele la fel de ruinate ca și Cartierul Cispontine. Eram obosiți. Eram înfometați. Venirea Oamenilor Renăscuți a fost demoralizatoare, nedorită, punitivă. Ne-a lăsat cu sentimentul că suntem înlocuiți. Cu câtă înflăcărarea ne-am agățat în cele din urmă de această elegantă și necruțătoare sistematizare a unei premise nihiliste simple!

„Lumea nu este așa cum o percepem noi“, susțineau primii propovăduitori, „ci infinit mai surprinzătoare. Trebuie să cultivăm o altă imagine.“ Acest truism blând (chiar naiv), totuși, avea să lase loc repede – prin intermediul unei serii de facțiuni eretice secrete și sângeroase – unei afirmații mai radicale. Un val de crime, nedumerind întreaga populație, a măturat orașul. În timpul perioadei acesteia confuze a ieșit la lumină pentru prima dată Semnul, acea simplă și totuși complexă adaptare a simbolului CĂLUGĂRIȚEI, al ghicitoareii, care, tăiat în oțel și argint, se leagă la gâtul fiecărui susținător. Grăjdari de han și prințese neguțătoare, soldați și proprietari de magazine, astrologi și vagabonzi au fost descoperiți țepeni în rigole și piețe, strangulați într-un mod nemaivăzut și cu trupurile tatuate cu desene simbolice, în vreme ce întregul consiliu al Semnului, ales prin vot secret de către membrii cabalei originare, s-a destrămat într-o grotescă dispută metafizică. Pe oraș a pus stăpânire un înfiorător sentiment al inerenței. „Viața este o blasfemie“, anunța Semnul. „Procrearea este o blasfemie, căci ea copiază și dezvoltă imaginea oamenilor asupra universului.“

Astfel, Semnul s-a încetățenit, venind de nicăieri sub forma unui mesaj codat. Acum, apologii lui variază de la rotari la schimnicii de la Curte; este scrijelit pe toate zidurile de pe orice alee pentru a sclipi în lumina slabă și albăstruie a lunii; foșnește ca un vânt uscat – sau așa se spune – până și pe coridoarele sălii lui Methvet. Complexele lui subsecte, cu structurile lor fără conducător și aparent fără țintă, emit multe comunicate. Noi falsificăm „realul“, susțin ei, chiar prin trecerea noastră prin timp și astfel ascundem adevărul și esențialul. Un bătrân care hrănește un câine ar putea, prin puterea spiritului său, să întrețină existența unei întregi străzi – câinele, casele păraginite

cu femeile lor cu brațe groase și copiii cu ochi mari, holbați, pavajul udat de o ploaie de după-amiază, apusul de soare văzut din vârful unui turn ruinat – și ce mistere zac în spatele acestui joc de umbre imperfect? Ce adevăruri? Ei străbat nehibzuiți străzile, încercând să înfrângă realitate și sperând să dea peste un Om Renăscut.

O astfel de procesiune se îndrepta acum spre Bistro Californium, apărând ca o respirație pizmașă a nopții. În semiîntuneric, aceasta se mișca repede și pe multe picioare. Era tăcută și vlăguită. Chipurile care o alcătuiau erau sidefi, ciudat de inexpressive, căci nu mai tânjeau după nicio victimă. Surprinsă printre ruinele Cispontine cu doar o oră în urmă, această sărmană creatură zburase când și când înaintea lor, intrând și ieșind pe uși și suspinând în lumina albă a lunii. În întuneric reverbera un singur set de pași grăbiți. Tot restul nu era decât o șoaptă fierbinte, de parcă o insectă uriașă plana atentă deasupra cetii pe aripi puternice, chitinoase.

Deoarece condiția lor nu le permite nicio ușurare profundă, egoiștii sunt perplexiți de superstiții; sarea, oglinda, „bate-n lemn!“ sunt mite rituale, folosite pentru a asigura aprobarea unui continuum deja indulgent. Adevăratul solipsist, totuși, nu are nevoie de astfel de jucării. Superstiția lui supremă este el însuși. Lui Galen Hornwrack, deci, îi păsa de Semnul Lăcustei la fel de mult cât îi păsa de orice altceva care nu avea o legătură directă cu el sau cu marea lui pierdere: câtuși de puțin, adică. Așa încât, primul indiciu al apropiatei lor confruntări îl lăsa rece – cum putea fi oare altfel?

Lipit de propriul ei destin firav în lumina albastră, grea a lunii, clica din Bistro Californium își privea ombilicul cu un dezgust plin de surprindere. Verdigris, poetul, încerca să adune bani cu o baladă pe care o compunea. Sărea inutil de la o umbră adâncă la alta, încercând mai întâi să-l înșele pe grăsanul Anax Hermax, al doilea fiu epileptic al unei vechi familii de pescari din Mingulay, apoi pe o prostituată adormită din Minnet-Saba, care nu făcea decât să-i zâmbească matern, și-n cele din urmă pe Mooncarrot, care-l cunoștea de multă vreme. Mooncarrot

râse palid, cu ochii ațintiți într-altă parte, și flutură din mânuși.

— O, Doamne, o, nu, vechi prieten, șopti el cu brutalitate. O, Doamne, o, nu!

Cuvintele îi căzură din gură unul câte unul ca niște bucăți de carne. Verdigris era scos din minți. Îl trase pe Mooncarrot de mânecă.

— Dar ascultă! spuse el.

Nu avea unde să doarmă; avea – trebuia să recunoască – datorii prea mari să poată fugi de ele; mai rău, chiar simțea versurile cum îi mișunau undeva în spatele craniului precum viermii într-un cadavru și avea nevoie să scape de ei, abandonându-se într-o sticlă sau o femeie. Clătină repede din cap, scutură din chica aceea fantastică, vopsită, de păr.

— Dar ascultă! imploră el; și, stând într-un picior într-o baltă de lumină ciudată aruncată de lună, își puse mâinile la spate, întinse gâtul și recită:

Draga mea, când iarba în valuri se rostogolea

Iar fața mioarei albă-n pajiște sclipea

Și printre nalbe bolnavă se-nvârtea

Moartea ne va mângâia

Și pe soartă ne va pune pecetea;

Legănați încet în brațele zilei ce vine

Tremurăm și tulburăm apele puține:

Dinții tigrilor din umbrele feline

Înroșesc apa-nspumată a mării

În care pescarul picioarele își ține!

Nimeni nu-i acordă atenție. Hornwrack stătea tolănit la marginea încăperii, de unde putea ține sub observație atât ușa, cât și fereastra (nu aștepta pe nimeni – era doar o măsură de precauție – era un obicei), cu palma lungă și albă ținând strâns toarta unei halbe negre, cu un zâmbet uitat pe buzele subțiri. Cu toate că-l disprețuia și că nu avea încredere în Verdigris, era vag amuzat de această scenetă caracteristică lui. Poetul se îneca acum cu un refren improvizat, oribil. Începea să obosească, se holba în jurul lui ca un bou într-un abator, mișcându-se de ici colo cu pași iuți, nesiguri, sub ciudatele fresce din Californium. Doar Hornwrack și Chorica nam Veil Ban mai rămăseseră

nederanjați; ezită, apoi se întoarse spre femeia cu față ciupită de vărsat și privire pierdută. N-o să-i dea nimic, își spuse Hornwrack. Atunci o să vedem cât de dus cu pluta e cu adevărat.

— Am *cinat* cu soții hertis-Padnas, explică ea încrezătoare, fără să se uite la Verdigris, care ȝopăia cuminte înaintea ei. Au fost foarte amabili.

Femeia părea că-l vede pentru prima oară, iar zâmbetul ei imbecil se deschise ca o floare.

— Noroi și gunoi! strigă Verdigris. N-am cerut un calendar al întâlnirilor sociale!

Tremurând, acesta își adună curajul să dea ochii cu Hornwrack. În spatele lui, la ușă, se materializă o umbră cenușie, și rămase acolo vălurindu-se ca un vis vechi, mortal.

Hornwrack împinse scaunul de perete și dibui după cuțitul simplu din oțel. (Lumina lunii șiroi pe lama acestuia și-i picură de pe încheietura mâinii.) Verdigris, care nu văzuse umbra de la intrare, se holbă la el cu o surpriză grotescă.

— Nu, Hornwrack, spuse el. Limba lui, asemănătoare cu o șopârlă mică și purpurie, ieși și linse repede buzele. – Te rog. N-am vrut decât să...

— Ferește-te din calea mea, îi spuse Hornwrack. Du-te.

Cu creasta-i stacojie tremurând a ușurare, poetul scoase un râset puternic de disperare și o luă la sănătoasa, la timp pentru ca Hornwrack să poată vedea bine silueta care pășea acum dincolo de prag.

O piele subțire doar, întinsă ca pielea unei tobe, ne desparte de viitor: întâmplările se scurg prin ea fără voie, cu un bâzâit slab, dacă produc totuși vreun sunet – ca vântul într-o casă goală înainte de ploaie. Mult mai târziu, după ce un proces ireversibil de schimbări i-a unit pe amândoi, el avea să-i afle numele – Fay Glass, membră a Casei Sleth, faimoasă cu o mie sau mai bine de ani în urmă pentru inimaginabilele ei acte de cruzime și compasiune. Dar pentru acum, ea nu era decât un ecou slab a „lucrurilor care stăteau să se întâmple”, o Femeie Renăscută cu ochi de o sinceritate temătoare, cu părul tuns la întâmplare și având o culoare uluitoare, galben-lămâie, și o

ținută ciudată, aproape la granița urâteniei și absurdului (de parcă uitase sau, cumva, nu învățase niciodată cum trebuie să stea pe picioare o ființă umană). Sub mantia din catifea groasă pe care o purta, genunchii și coatele ei făceau unghiuri ciudate și dureroase; degetele-i subțiri țineau un obiect înfășurat într-un material impermeabil și legat cu o fâșie de piele colorată. Înnoroită și prăfuită de pe drum, stătea acolo într-o postură ce exprima confuzie și teamă, clipind spre cuțitul lui Hornwrack care ieșea dintre umbrele excentrice din Californium ca o așchie periculoasă ruptă din miezul nopții; spre chica roșie, dezgustătoare a lui Verdigris; spre Mooncarrot și mânușile lui pentru copii, zâmbind și șoptind încântat:

— Bună, scumpa mea. Bună, păstârnăcelul meu ud...

Verdigris fu pe dată lângă ea, desfăcând pachetul chiar în clipa când degetele ei se relaxară.

— Ce-i asta? murmură el în barbă. Nu-s bani! Nu-s bani!

Cu un suspin, aruncă pachetul în aer. Acesta se roți o dată sau de două ori, ateriză cu o bufnitură și se rostogoli într-un colț.

Hornwrack se ridică și-l goni în șuturi.

— Du-te acasă și putrezește, Verdigris.

Se uită gânditor în jos.

La o decadă, poate, după fericitul deznodământ al Războiului celor Două Regine fusese limpede că o bună parte dintre cei Renăscuți nu puteau face față efortului continuu de a distinge între visele lor, amintirile și prezentul irevocabil în care se găseau acum. În timpul lungii lor morți îi vizitase un soi de boală sau dislocare. Alții, s-a hotărât, nu vor mai fi reînviați până ce ceilalți nu voi găsi un leac pentru această disfuncție. Ca măsură provizorie, cei mai grav afectați vor părăsi orașul și vor forma comunități și grupuri independente în zonele muntoase și de-a lungul litoralului din Nordul cel depopulat. A fost o soluție aspră și nesatisfăcătoare, cu excepția celor care se simțea cei mai amenințați de Renăscuți; prost gândită și provizorie cum era, totuși a durat – și tot acolo îi găsim șaptezeci de ani mai târziu, în estuare pustii pline cu bărci de pescuit răsturnate și pescăruși înfometați, sub fantastice creste erodate de gresie și pe toată întinderea graniței Marii Pustii Brune – ciudate, prospere,

ermetice colonii mici, unele dedicate muzicii și matematicii, altele țesutului și artelor înrudite, altele încă cioplitii unor labirinturi enorme în zgura udă și nisipurile suflate dinspre pustie. Toți practică, pe deasupra, o formă a dansului extatic la care un prim martor a fost Piticul Tomb în Marea Cameră a Creierului de la Knarr în Deșertul Mic de Rugină.

Căutarea unui leac a fost dată uitării, încercarea de-a ajunge la o înțelegere cu Amurgul – abandonată. Aceștia preferă acum să rătăcească, să se abandoneze curenților acelei ciudate interfețe schimbătoare dintre trecut, prezent și imaginar, comportându-se conform parțialelor amintiri din După-amiază și țesând printre ele orice fragment din Amurg pe care reușesc să-l perceapă. Între ei numesc țara aceasta crepusculară a percepției „marginile”, iar unii cred că, abandonându-se complet ei, vor dobândi la urmă nu doar o eliberare absolută din ghearele Timpului linear, ci și o incomensurabilă și inefabilă afinitate cu însăși textura „realului”. Sunt smintiți, în toate intențiile și scopurile lor: însă absolut ospitalieri.

Fay Glass venise din una dintre aceste comunități, bătuse kilometri întregi către Sud. Bizarrele filamente de argint care străbăteau catifeaua cenușie a mantiei; incapacitatea ei de a se îndoii; confuzia ei palpabilă și al ei *petit mal*: toate grăiau limpede despre originile ei. Însă nu era nimic care să explice ce o adusesse acolo sau de ce nu-i contactase pe Renăscuții din oraș (care, fără excepție – plini de vină poată din cauza faptului că și-au abandonat rudele de sânge – ar fi primit-o cu veselie și ar fi avut grijă de ea, așa cum făceau cu fiecare vizitator venit din Nord); nimic care să-i explice starea jalnică de acum.

Hornwrack o atinse blând cu vârful cizmei.

— Doamnă? spuse el absent.

Nu-i „păsa”, nu tocmai – era, la urma urmei, incapabil de așa ceva – însă noaptea îl surprinsese, prezentându-i un chip pe care nu-l văzuse (sau nu voise să-l vadă) niciodată: curiozitatea îi fusese trezită pentru prima oară de mulți ani.

Orașul îi tăia răsufarea; strălucirea albastră, ștersă a lunii, iluminând un Viriconium necrotic, paralel, pâlpâia; și când, în sfârșit, ceva îl făcu să ridice iarăși ochii, servitorii Semnului se

aflau înaintea sa, intrând în șir într-o procesiune mută pe ușile din crom ale bistroului.

Chorica nam Veil Ban își lăsă în grabă masa și se duse să stea lângă lord Mooncarrot, pe care ea îl detesta. Umerii ei erau la fel de subțiri ca un umerăș și, din pliurile hainei purpurii, scoase ca pe niște fluturi de noapte exotici câteva cărți de vizită vechi cu margini îndoite și litere argintii imprimate în relief. Mooncarrot, în schimb, renunță atât la zâmbetu-i rânced, cât și la mânușile galbene, pe care le aruncă – *flop!* –, și acum descoperi că era prea țeapăn ca să le mai ridice. Pe sub masă, amândoi dibuiră după mâinile tremurătoare ale celuilalt, ca să le strângă într-o contracție tetanică de anxietate și egoism în vreme ce buzele lor se ridicară într-o aversiune mutuală, iar șoaptele lor crispate șiroiră în toată încăperea.

— Hornwrack, ai grijă!

(Mult mai târziu avea să-și dea seama că și acest simplu sfat a fost un punct de cotitură. Nu că ar conta: la vremea aceea, era deja prea târziu să-i dea curs.)

— Ai grijă, Hornwrack! îl sfătui o voce amintind de zdrențe ude și fiere, o voce care-i străbătuse rigolele tinereții în căutare de inspirație și nu mai ieșise niciodată la lumină.

Era Verdigris, venind alături de el ca să țopăie și să-și miște picioare ca un flamingo dement la marginea câmpului vizual. Ce trădare bruscă și disperată își făcuse curaj să pună la cale? Ce retragere de neiertat?

— O, du-te de aici, spuse Hornwrack.

Se simțea ca un om aflat pe marginea șubredă a unui țărm, cu spatele la râpă și la valurile neștiute cu spumă între dinți.

— Ce căutați aici? îi întreabă pe slujitorii Semnului.

Pe timp de zi, aceștia erau negustori de textile, leneși și necinstiți; pe timp de zi, erau brutari. Acum, cu ochi avizi, la fel de goi și plini de așteptare ca un vacuum, stăteau în șir uitându-se la femeia de la picioarele lui cu un soi de tânjire jilavă, goală, cu fețe de lumpeni, malformate în lumina hidoasă – mulate, parcă, cu un fel de ceară albă impură sau râncezită – lungindu-și gâturile subțiri, mormăind și privind pe furiș într-un fel pe

jumătate apologetic, pe jumătate agresiv. Reprezentantul lor, preotul sau călăul lor, era un cerșetor ce purta masca galbenă, răvășită a unui sfânt. Membru supraviețuitor al cabalei originare, acesta făcea uz de o mare putere financiară, cu toată că trăia din mila unor Case importante din oraș. Un boem bogat în tinerețe, respinsese realitatea esențială chiar a sinelui (bălăbănindu-se, după nopți întregi de polemici abile și ireproșabile, pe străzile cenușii de la răsărit, temător să nu moară, ca nu cumva să admită că trăise). Nu mai interpreta, cât mai degrabă întruchipa Semnul, iar când pași înainte și începu să bată din maxilarele-i leneșe, acesta grăi prin vocea lui.

— Voi nu existați, spuse acesta pe o voce ca a unui imbecil înfometat, articulând cuvintele încet și cu grijă, de parcă vorbirea ar fi fost o invenție nouă, o nouă întrerupere nedorită a nesfârșitului Cântec strident. Voi vă visați unul pe celălalt. – Arată cu degetul spre femeie. – Ea vă visează pe toți. Părăsiți-o.

Înghiți în sec, plescăi din buze și rămase nemișcat.

Înainte ca Hornwrack să poată răspunde, Verdigris – care, umplut din întâmplare cu o disperare colerică și letală, chiar își adunase curajul, cu toate că nu pentru o trădare – pași pe neașteptate afară din umbre. Avusese o după-amiază proastă la cărți cu Grăsana Etteilla; poezia i se învârtea în încăperile craniului ca un șperaclu într-o yală ruginită; era o zdreanță de om, oripilat de el însuși și de tot ceea ce trăia pe lume. Reprezentantului Semnului îi oferă o plecăciune scurtă, ridicolă.

— Pe voi vă visează porcii, sugacilor! îi batjocori el și, cârâind ca un pungaș beat, îi făcu cu ochiul lui Hornwrack.

Hornwrack era uluit.

— Verdigris, ești nebun?

— Sunteți cu un picior în groapă, în sfârșit! fu tot ce spuse poetul. Acum totu-i o crimă mârșavă. – Pe față îi apără și dispără un rânjet pervers. – Doar dacă nu...

Dintr-o dată, întinse o gheară murdară și hrăpăreață, cu palma în sus, bătătorită și pătată cu cerneală.

— Dacă-o vrei, trebuie să plătești pentru ea, Hornwrack! sâsâi el. Nu te poți lupta cu ei de unul singur. – Se uită în ambele direcții la slujitorii Semnului, se cutremură. – Ochii ăștia! șopti

el. Repede, spuse, înainte să mă lase curajul. Dă-mi destul pentru un pat, destul pentru o sticlă, și sunt omul tău! Eh?

Văzând lipsa de înțelegere a lui Hornwrack dizolvându-se în dezgust, se cutremură și suspină.

— Nu te poți lupta cu ei de unul singur!

Hornwrack se uită la el. Se uită în jos la Fay Glass, insensibil și totuși implicat – un misterios motor al sortii. Se uită la reprezentatul adepților Semnului. Ridică din umeri.

— Pune-ți cuțitul la bătaie altundeva, îi spuse poetul. Oamenii aceștia n-au avut niciodată motiv de discordie cu mine. Ar trebui să-și amintească asta. Au făcut o simplă greșală de recunoaștere a acestei femei nefericite (care-mi este rudă de sânge, observ acum, din Soubridge) și acum pleacă.

Rămase locului acolo, simțindu-se surprins. Intenționase să spună altceva.

— Tu nu ești, șoptiră adepții Semnului.

Ansel Verdigris chicoti.

Umbrele pâlpâiau pe perete. Cuțitele fură scoase în lumina înfiorătoare.

— O, prea-bine, suspină Galen Hornwrack. Prea-bine.

Stăpâniți de canibalismul subit și instinctiv al unui babuin (predecesorul nostru de nezdruccinat, așezat în craniu cu milioane de secole în urmă), combatanții se avântă unul asupra celuilalt, cu carnea depărtându-se ca buzele, cu rănila deschizându-se ca niște guri lacome, cu lichidele prețioase ale inimii irosite într-o ultimă scurtă salivație; fluxul sângeros...

Neputincios și puțin mirat, Hornwrack asistă la sărbătoarea propriului său geniu. N-a făcut nimic în timpul exilului auto-impus dintre oameni decât să-și deprindă meseria. O furie rece, artificială, falsificarea unui sentiment fără de care nu-și poate face treaba, îl izbește din toate părțile. Bunul cuțit din oțel, invocat din teacă precum o amintire, șade comod în mâna sa. Nu se mai poate coordona și-și pune la încercare îndemânarea – tăierea, saltul, fandarea. Ca un jongler în Piața Atteline, se rostogolește ca să evite o contralovitură disperată (cu lama vâjâindu-i între pomeți, cu aerul despicat mângâindu-i ca o pană obrazul afundat). Fântâni de sânge în lumina nebunească

din Californium de culoarea prunelor bătrâne. Aceasta nu-i o culoare nouă. (În tot timpul ăsta, fata zace ca o piatră între picioarele lui dănțuitoare, cu ochii plini de durere și neîncredere). Cuțitul merge la țintă și merge la țintă din nou în semiîntunericul malign. Sângele lui e acum inextricabil amestecat cu acela al adeptilor Semnului, îi mânjește antebrațele goale, e alunecos sub picioare, o fraternitate dintre crimă și durere...

Undeva în spatele lui, Verdigris se războiește, cu fața iluminată de teroare, cu gura ca a unui gargui împroșcând o mare de versuri, o lirică de rigolă, de sfinctere relaxate și ochi sticloși.

— Ține minte asta, Hornwrack! strigă el. Ține minte asta!

Hornwrack nu-l auzi. Trei, poate patru oameni cad în fața lui, apoi avocatul Semnului apare din încăierarea sângeroasă ca o față ce iese la suprafață din străfundurile unui vis – lungă, galbenă, mânjită cu sânge, triumfiulară și inexpressivă ca a unei viespi – cu respirația ieșindu-i ca inhalările uscate ale unei mașinării, respirația unei insecte șoptind secretele simbolice mortale ale unei cabale, viziuni fojgăitoare și sterpe cu oase și pustiu – până ce cuțitul lui Hornwrack îl împunge drept în adâncitura dintre claviculă și trapez cu un sunet ca al unei dălți izbindu-se de un bloc de lemn, pentru a pecetlui optzeci de ani de teamă și îndoială. În momentul morții lui, electricitatea scapără între ei, de parcă întreaga cabală își azvârle inima în acel singur cuvânt disperat, vomitat,

„Nu“,

care-i fu deopotrivă avertismentul și triumful.

Hornwrack susținu cadavrul de gât, luptându-se să-și scoată cuțitul. Fața galbenă rânji la el, scăldată de propria-i carotidă împunsă. El o lăasă să alunece înapoi în coșmarurile sale.

Preț de o clipă, se simți cât se poate de bătrân și de disperat. În jurul lui, umbrele fugeau înfrânte de acolo – în tăcere, ca niște babuini cenușii inteligenți părăsind o stâncă încețoșată la miez de noapte dintr-o zonă caldă, cu blana șiroindu-le de

sânge, cu urechile ciulite. În mijlocul camerei, Verdigris căzuse în genunchi și, strângându-se de coapsa înroșite ca să oprească sângerarea, lovea fără vlagă cu cuțitul în oamenii schilodiți care băteau în retragere. În timp ce Hornwrack îl privea, acesta căzu cu fața în jos și se târî într-un colț. Hornwrack fugi în stradă, strigând. Oprit brusc locului de sclipirea puternică a luminii de lună, auzea doar bocănitul rapid al pașilor. Rămase acolo multă vreme, clătînând nedumerit din cap, făcându-i-se frig pe măsură ce ceasul înainta de la miezul nopții spre ora unu, cu cuțitul uitat în mână; apoi intră la loc înăuntru.

Verdigris plecase pe ușa din spate și ieșise în miile de rigole din Cartier, luând cu el pachetul fetei; chiar și după toate acestea, el tot ar fi încercat să-l vândă unor răpciugoși la capătul întunecat al unei alei. Mooncarrot și Chorica nam Veil Ban pleaseră să-și petreacă restul nopții împreună într-o îmbrățișare cenușie, narcisistă, fiecare văzând în fața placidă a celuilalt o oglindă – și să se despartă cu repulsie când spasmul de teamă care-i unise scurtă vreme se pierdea în lumina tot mai deasă a zorilor. Adepții Semnului pleaseră și-și luaseră morții cu ei. Ciudatele fresce din Californium se uitau în jos spre un spațiu gol și plin de ecouri, și, stând stânjenită în mijlocul lui, holbându-se în jurul ei într-o caracteristică panică împietrită, Femeia Renăscută, Fay Glass, un vestitor, un mesager îmbrăcat într-o mantie de catifea. Părul ei galben, scurt, era înțeleiat cu sânge coagulat și încerca disperată să vorbească.

— Eu, spuse ea. În gură, șopti ea.

Ochii ei erau albaștri ca acidul.

— Uite, îi spuse el, ai face bine să pleci înainte să se întoarcă.

Îl durea insuportabil un loc în partea stângă a corpului. Se simțea amorțit și obosit.

— Îmi pare rău de pachet, spuse el. Dacă-l întâlnesc pe Verdigris... dar mă aștept ca oamenii tăi să te poată ajuta.

Își vârî mâna prin ruptura de la cămașa din piele moale. O scoase caldă și lipicioasă. Își mușcă încheieturile degetelor.

— Sunt rănit, explică el, și eu nu te mai pot ajuta.

— În gură am...

Era limpede că era nebună (și că mai și atrăgea nebunia,

adunându-și în preajmă toți lunaticii din oraș ca o bucată de sticlă ce atrage razele unui soare invizibil, ironic). Nu voia să depindă cineva de el. Întinse o mână pentru a-i atinge umărul.

Imediat, încercă un moment șocant de vid, o scăpare ca rostogolirea prematură în somn a unui creier mult prea obosit. Fu însoțit de ceva ce seamănă cu o scăpărare de lumină intensă. Se auzi că spune, cât se poate de inexplicabil:

— Nu mai sunt alți pereți.

Umbrele fugiră din colțurile din Californium și-l scoaseră la iveală: După-amiaza vibra în el precum o coardă malignă. Undeva, acolo, afară, în întunericul nopții milenare, înalte turnuri ancestrale răcneau într-un vânt înțetit. Se apropie de ele după multe zile, temător, peste zone mlăștinoase și turbă ieșită la suprafață, coline erodate și jompuri adânci. Apa era infectată și nepotabilă, potecile greu de găsit. Într-un sfârșit, orașul ascuns se înalță înaintea lui ca un vis, dar atunci era deja prea târziu... Simultan (într-o viziune suprapusă ca două sticle delicat colorate), el se afla într-un alt loc. O așezare înghesuită la marginea Marii Pustii Brune. Dincolo de ea, povârnișuri abrupte acoperite cu stejari pitici se întindeau în sus către o faleză lungă de gresie ce se întindea de la nord la sud, cu golfurile ei negre și contraforturile profilându-se în sus pe lumina tot mai scăzută. Câțiva fulgi de zăpadă pluteau în aerul aspru și, profilate pe cerul de un verde-pal, imense insecte mărșăluiau în procesiuni lente pe marginea falezei.

— Nu, strigă Galen Hornwrack.

Se scutură ca un șobolan pe moarte și o împinse pe femeie de-o parte.

— Ce? spuse el, holbându-se la ea.

Tremura din toate măduarele. Apoi, cu mâna lipită de partea stângă a corpului și fața lăsată, ieși din Californium bălăbănindu-se pe picioare, simțind pe piele atingerea uscată, firavă a unor aripi sau a nebuniei.

În urma lui, Femeie Renăscută își mișcă disperată buzele, un copil strâmbându-se în oglindă.

— În gură, spuse ea în spatele lui, mi-am adus micuța contribuție. Veneția devine ca Blackpool, nemailăsând nimic

pentru nimeni. Rebeliunea e bună și necesară. Eu...

Bistro Californium deveni tăcut în jurul ei. Nu mai rămăsese nimic altceva decât intrarea, un trapez albastru și cenușiu și galben intens – reflecția orașului într-un puț adânc de lumină selenară într-o noapte de toamnă. Nu mai rămăsese nimic în afară de vântul ce sufla dinspre Monar, puțin sânge, frunzele care cădeau. Femeia începu să lăcrimeze de frustrate.

— Eu...

Viriconium. Hornwrack. Trei lumi ciocnindu-i-se în cap. Pe când fugea fără țință în sus și-n jos pe aleile de la periferia Cartierului, smârcuri întunecate și vâscoase de turbă i se căscau sub picioare ca niște capcane. Vântul îi șuiera în urechi. Conturându-se pe un cer electric, faleza aceea teribilă, chinuitoare, cu vizitatorii ei înceți, hotărâți! În lumina selenară frântă a orașului, el se împiedică de uși și ziduri, cu picioarele tresărindu-i nesigure, de parcă viziunea pe care o primise din întâmplare fusese însoțită de o injecție cu otravă administrată în sistemul nervos. Avea hainele rupte și era acoperit cu sânge închegat; nu-și amintea unde locuia; nu-și putea imagina unde fusese. Această dezorientare fatală fu cea care camuflă sunetul de pași ce-l urmărea și, pe când își aminti cine era – pe când acele peisaje străine se șterseră destul încât să poată aprecia situația în care se afla –, era deja prea târziu.

Dintre umbrele care acopereau zidul aleii se târî o altă umbră; pe o dâră de lumină aruncată de lună, o față albă, schimonosită, se avântă asupra feței sale; fu aruncat la pământ de o lovitură năprasnică în partea stângă, cea rănită, de parcă cineva se izbise drept în el în obscuritatea galben-vineție. Brațe subțiri, țepoase, îl îmbrățișară și, aproape de ureche, o voce ce mirosea a cârpe ude și fiere – o voce doldora de slăbiciune și întărită de viciu – șusoti:

— Plătește, Hornwrack, sau o să putrezești în șanț! Ți-o jur!

Brațele care se mișcau acum pe corpul lui erau firave și temătoare, pline de-o oribilă, vitalitate. Îl descoperiră punga și i-o goliră. Se împiedică de cuțit, se retraseră confuze, apoi îl înșfăcă și-l izbiră de lespezile de piatră până ce-l frânseră.

Copleșite de această tactică ambițioasă, îl abandonară brusc, ca niște șobolani speriați. Ceva greu și respingător fu azvârlit pe pavaj aproape de capul său. Un singur țipăt exotic de râs despică noaptea: zgomot de pași ce alergau, pecetea Orașului de Jos, se risipiră în ecouri, lăsându-l bolnav și neajutorat pe acel promontoriu sterp, legănat, al vieții sale pustii.

Acum își dădu seama că fusese înjunghiat a doua oară, aproape de prima rană. Rânji dureros la bucățile ironice ale cuțitului său, care licăreau spre el de pe lespezile crăpate, fiecare conținând o mică, perfectă reflecție a figurii înnebunite a menestrelului ce fugea, cu fesul de bufon fâlfâind în noaptea criminală.

— O să-ți iau bojocii, papagal afurisit, boarfă, șopti el, poet afurisit!

Dar acum își dorea doar apartamentul familiar din Rue Sepile, foșnetul uscat al șoarecilor printre priboii morți și secretele murmurate ale prostituatelor de la etajul de sus. După o vreme, această halucinație a siguranței deveni atât de magnetică, încât el se opinti în picioare și își începu călătoria, agățându-se de peretele aleii pentru sprijin. Aproape imediat, fu înfășurat într-un miros respingător. Dăduse peste mizeriile abandonate de Verdigris: pachetul Femeii Renăscute, încă învelit în materialul impermeabil. Pentru nimic în lume nu-și dădea seama de ce mirosea atât de tare a vargă putredă.

Când îl despachetă ca să afle, descoperi capul hăcuit al unei insecte, putred și vărsând fluide și având *exact patruzeci și cinci de centimetri de la un glob ocular la celălalt*.

Gemând, îl aruncă și-o luă la fugă prin labirintul din spatele Pieței Delphin, trecând pe lângă dugheana soioasă și tăcută a Grăsanei Etteilla și pe lângă cornișele dărăpănate ale Camine Auriale, cu picioarele lui iscând ecouri printre colonadele goale, cu rănilor durându-l din cauza frigului. Prin spatele meu trec tot soiul de lucruri când nu întorc privirea, își spuse, și atunci știu că-l urmărea viitorul, că sfârșitul îi întinsese o ambuscadă. Se uită disperat în sus la Stelele Numelui în speranța că acestea vor reflecta imensa schimbare nenaturală de jos. Merse din Delphin și până în Piața Timpului Nerealizat, trecu săgeată prin Cartierul

Artiștilor către îngusta intrare pe Rue Sepile, către încăperile acelea mâncate de viermi de la parter cu tavanul ce pârlaia cât era noaptea de lungă...

...Unde îl găsiră în sfârșit zorile și exilul său de optzeci de ani luă sfârșit (cu toate că atunci el nu știa asta).

Toată noaptea zăcuse într-o moțâială dureroasă întreruptă de vise scurte și violente și de febre în care primi indicii și zvonuri cu privire la sfârșitul lumii. Din observatorul ruinat de pe Alves țâșni focul și un clopot mare bătut acolo unde nu fusese niciunul vreme de milenii întregi. *O femeie cu cap de insectă* îi îndesă rănilor cu nisip; mai târziu, îl conduse prin colonade necunoscute roase de un vânt uscat, încins – străzile pârlăiau sub picioare, acoperite cu lăcuste galbene, uscate! Grăsana Etteilla, transpirând în ghereta profetică – „Teme-te de moartea ce vine din aer!” – își deschise mâinile cu palmele în sus și le așeză pe masă. Era abandonat de însoțitorii săi în adâncul pustiu și se târa gemând, când pământul se risipi ca un vechi volant din bronz sub ochiul palid al unei luni ce se transformă în sfârșit în chipul băiatului lui, impasibil în lumina puțină a unei singure lumânări.

— Și atunci? șopti el, încercând să-l împingă pe puști.

Era ultima oră a nopții, când lumina se târăște printre obloane și se împrăștie pe tencuiala udă ca o pată, stătută și rece. Afară, Rue Sepile zăcea epuizată, prostrată, mirosind a vin stătut. Tuși și se ridică, iar cearșafurile de sub el erau înțepenite cu propriu-i sânge coagulat. Trăgându-se repede din văgăuna somnului, descoperi că avea gura uscată și râncedă, iar în partea rănită a corpului o păstaie goală de durere.

— Au venit oameni să te vadă, spuse băiatul.

Și, într-adevăr, în spatele chipului său inexpressiv înotau alte fețe, acolo, în colțul din spatele luminii de lumânare. Hornwrack se cutremură, ținându-se cu unghiile de albiturile însângerate.

— Nu face nimic, croncăni el.

Băiatul zâmbi și-l atinse pe braț, spunându-i parcă: „Mai bine ridică-te, stăpâne“, un gest ambivalent, zâmbetul ascunzând poate compasiune, poate dispreț, afecțiune sau stânjeneală. Nu

știau nimic unul despre celălalt, în ciuda a o sută de dimineți precum aceasta, ani întregi de cearșafuri înțepenite și însângerate, deliruri, apă caldă și acul care-i sutura rănille. Câte răni cususe băiatul cu față ciupită și degete simple, capabile? Câte zile petrecuse el singur cu mirosul uscat al priboaielor, cu Rue Sepile zumzând dincolo de obloane, așteptând să audă de o moarte?

— Mai bine ridică-te.

— O să mă ții minte?

Tremură, și mâna lui găsi umărul slab al băiatului.

— O să mă ții minte? repetă el și, când nu primi niciun răspuns, își azvârli picioarele peste marginea patului.

— Vin, spuse el cu o ridicare din umeri; așa că ei îl așteptară în umbrele camerei, tăcuți și atenți, în timp ce băiatul îi curăță și-i obloji rănille, în vreme ce lumânarea se stinse și o lumină cenușie se strecură pe sub ușă. Fay Glass, femeia nebună cu mesajul ei din Nord; Alstath Fulthor, stăpân al Renăscuților și mare putere în Viriconium de la Războiul celor Două Regine încoace; și, printre ei, bătrânul îndoit de spate îmbrăcat în robă cu glugă, care se uita printr-o crăpătură din oblonul putred și spuse uscat:

— Până astăzi n-am putut face legătura dintre nimic și nimic. Dar uită-te cum cad frunzele!

Un vultur-pescar în Viriconium

Întoarcerea Piticului Tomb în Viriconium, orașul lui adoptiv, se săvârși nu cu pas grăbit. Trecerea a două sau trei zile situă locul săpăturilor sale zadarnice și al unei incinerări, aproape în urma sa, către sud-est. Masivul Monar se afla la dreapta lui (cu piscurile nimic altceva, încă, decât o amenințare de gheață, o friză albă atârnată abia deslușită într-un șir de nori), pe când, undeva la stânga, se întindea acel străvechi drum pavat și – mai presus de orice – aglomerat care unește Orașul Pastel cu coloniile sale dinspre est – Faldich, Cladich și Lendalfoot de lângă mare. Ruta aceasta din urmă el o evită, preferând vechile drumuri pastorale și potecile ascunse, din sentimentalism mai mult decât vreo dorință conștientă de a fi singur. Își amintea ceva legat de ele din tinerețe. Cu toate că nu era tocmai sigur care era acest lucru, îl căută cu încăpățănare în proeminențele inutile și în blândețile umflături din zonele calcaroase de la poalele munților, bântuit de bolborositul lichid al corlei și de fâșiitul vântului prin iarba albastră de mlaștină.

Se gândi puțin la salvatorul său din trecut. Bărbatul dispăruse din nou în timp ce el dormea, nelăsând nimic în afară de o jumătate de vis în care cuvintele *Viriconium* și *Lună* erau repetate de multe ori și cu un anumit grad de urgență. (Tomb se trezise hămesit dimineața, abandonase imediat noua groapă, în pofida promisiunilor ei, și plecase în căutarea lui însuși – plin la început de o ciudată bucurie, apoi cel puțin animat de speranță și, în cele din urmă, după ce nu reuși să găsească nici măcar o urmă de picior în pământul proaspăt întors, cu o falsă veselie la adresa proprie-i nerozii.) Era, după cum se exprimase mai mult decât o dată, un pitic, nu un filosof. Se lăsa implicat cu totul în evenimente; le întâmpina cu optimism și le făcea față potrivit instinctului; de pe urma lor rămânea cu puține opinii, doar cu amintiri. Nu cerea nicio explicație.

Totuși, curiozitatea nu era nici pe departe moartă în el și, dat fiind că nu se putea duce pe lună, înainta în schimb spre vest

traversând ținutul muntos, către Viriconium. Într-o regiune cu vâlcele șerpuitoare îl copleși încă un eveniment ciudat.

Fisurând marele platou, așa încât de sus acesta arăta ca o bucată de brânză cenușie și roasă, aceste văi mici și adânci, cu vadul uscat, erau feerice și nepopulate. Pâlcuri agățate de porumbări și frasini le făceau greu de străbătut (cu excepția locului unde o potecă le brăzda ierburile cărnoase de-a lungul unui vad gol, plonja prin ziduri de acces prăvălite și năpădite de vegetație și se strecura ca un câine printre ruinele acoperite de mușchi ale unui sat de mult abandonat), și fiecare era păzită de bastioane din calcar înalte și albe. Într-o astfel de vale ajunse piticul la capătul unei după-amiezi călduțe de octombrie, pe când roțile căruței sale cu coviltir scârțâiau pe o potecă veche acoperită cu frunze maronii. Nedorind să deranjeze tăcerea elegantă a pădurii de fag, coborî încet, căutând un loc unde să-și petreacă noaptea. Aerul era cald, valea împestrițată cu lumină de culoarea mierii. Vara încă trăia acolo în mirosul de usturoi sălbatic, în dansul insectelor din luminișurile abrupte și în căderea ușoară a unei frunze printr-o rază piezișă de lumină.

Sinuozitățile potecii îi scoaseră la iveală la început un cătun uitat pe fundul văii – apoi, înotând deasupra lui într-un soi de sclipire chihlimbarie, enorma stâncă ce îl domina.

Satul era mort de mult. Pe lângă el cursese cândva un pârau numit Cressbrook, dar nu mai era nimeni acum ca să-i spună în vreun fel, iar acesta se retrăsese timid sub pământ, lăsând în urmă doar o fâșie stearpă de pietre care să separe relicvele arhitecturii umane de imensa catedrală de calcar de pe celălalt mal. Nu era nici urmă de apă pentru poneii lui, dar Tomb tot le dădu drumul din oiște; se simțea magnetizat, atras, pe punctul de a face o descoperire. Pentru aceasta, poneii nu-i purtau nici mai multă nici mai puțină pică decât de obicei, iar el îi auzea cum pășteau iarba udă în vreme ce se plimbă fără țință de-a lungul malului pârauului dispărut. Dar nu reuși să se acomodeze acolo, sau printre crengile contorsionate și pline de licheni din livada sălbătică cu minusculele ei mere acre – și după o vreme clătină din cap, uitându-se nedumerit împrejur. Ceva îl atrăsese și, totuși, locul nu era altceva decât o adunătură de orificii de

admisie năpădite de muri, movile ierboase și grămezi de pietre colonizate de urzici și soc, cu aerul de desuetudine și pierdere amplificat de existența stâncii de sus...

Stânca aceea! Bucata aceea mare de piatră, cu străvechile ei colonii de ceucă, cu mănunchiurile ei bogate de iederă și cu petele ei galbene lungi și misterioase! Atârna acolo sus, cu fiecare linie a ei reliefându-se perfect în lumina chihlimbarie, cu fiecare crăpătură înfundată bine cu un întuneric maroniu, cu fiecare frasin înclinat, auriu și profilat exact peste umbra lui neagră. Toți mușchii de la baza copacilor erau luminoși. Peșterile întunecoase și grăitoare săpate în fațada ei de un milion de ani de apă curgătoare păreau mai degrabă niște locuri de adăpostire decât cele câteva relicve jalnice care stăteau cu fața spre ea de cealaltă parte a pârâului uscat. Umbra unei păsări, tremurând pentru o clipă peste un acru de piatră albă, vibrantă, o învesti cu o semnificație imemorială și totuși tranzitorie (o rafinare sau amintire a o mie de crepuscule, un miliard de astfel de umbre fosilizate impalpabil în stâncă): era ca un cap mare și vechi – imperial, ironic și fascinant.

În cele din urmă, își găti ceva și măncă stând pe vine comod pe scara căruței. Fumul de la focul său deveni captiv în stratul de inversiune și pluti în jos pe valea cea mică. Seara se apropie și mai mult și totuși păru să nu mai vină – de parcă valea și marele gardian alb al ei s-ar fi aflat dincolo de trecerea normală a Timpului. Soarele cobora veșnic în obscuritate și totuși niciodată nu dispărea. Aerul se răci, dar atât de încet! Nu veni niciun vânt. Piticul Tomb se scărpină între picioare, căscă. Se ridică pentru a-și masa durerea adâncă a unei vechi răni de la spate.

Hrăni poneii. Apoi se duse să se uite la stâncă.

La început, cu răsuflarea puțin tăiată după escaladarea grohotișului năpădit de ierburi de dedesubt, se mulțumi chiar și numai să stea la poalele ei și să-și lungească gâtul pentru a privi ceucile. Piatra era caldă: își așeză palma pe ea. Pământul de sub cizmele lui era plin de mirosul toamnei: inspiră adânc, întoarse un ochi spre o coastă ce atârna, spre un colț strâmt, spre o crăpătură plină de iederă.

Stătu acolo la începutul ei, de unde fiecare linie ducea în sus, apoi începu să urce.

Își amintise ce îl bântuia.

Se cățără încet și elegant, așezându-și picioarele cu grijă, ici vârand un pumn într-o crăpătură, colo balansându-se peste o lespede abruptă în vreme ce spațiul gol ardea sub el ca un fitil; și, o dată cu el, cățărându-se, urcară cicatricele lungi în calcar ale tinereții sale, arzând și îndepărtate sub un soare străin: hinterlandurile încinse din Peninsula Mingulay vara – pietrele atât de luminoase la jumătatea zile, încât îți răneau ochii – căruțele tinichigiilor întinzându-se precum niște nestemate pe Litoralul Mogadon – falezele revărsându-se într-un arc lung de optzeci de kilometri de la Radiopolis la Thing Ten în timp ce, deasupra mormanelor de pietre și măracinișului spinos din viroagele uscate, patrulează un singur vultur de pradă, o fărâma pe cazanul încins al cerului! Fiecare loc sau întâmplare acum el le văzu miniaturizate și aride, închise parcă într-o sticlă sigilată. Nu regreta nimic din toate acestea – dar era pe de-a-ntregul fericit că le schimbase cu aerul moale din Nord; și odată amintirea identificată, odată scăpat de bântuire, o lăsa să-i alunece din gând...

Curând putu să se odihnească pe o platformă aspră aflată la aproximativ nouăzeci și doi de metri față de punctul de pornire și și poate la încă șaiszeci și unu deasupra căruței de pe fundul văii. Acolo se simțea o briză răcoroasă și puteau observa ceucile urmându-și sub el gâlceava veche de milenii întregi; hărțuindu-se una pe alt de la un cuib la altul, apoi țâșnind spre cerul senin într-o zarvă de aripi și țipete – pentru a se avânta spre culmi și a pluti și a cădea ca pietrele pe vârfurile copacilor de jos înainte să se întoarcă pe crestele cu muri pentru a lua de la capăt toată gâlceava aceea obositoare... Își scoase cureaua și se ancoră cu ea printre rădăcinile tisei cu care-și împărțea locul la înălțime. Aerul din jurul lui se răci; lumina începu imperceptibil să se estompeze; umerii largi ai platoului se îndepărtau spre nord înaintea lui, orizont după orizont ca niște pene cenușii de porumbel profilate pe albastrul și galbenul emailat al cerului. În vale nu mai putea identifica fiecare frasin în parte – încoronată

cu o neîntreruptă fernerie de crengi, cu soarele roșu și nemișcat deasupra, panta îndepărtată se ridica întunecată și posacă precum un mare rambleu.

Și în vreme ce privea, deasupra rambleului începu să se ridice un cap.

Fu o imagine zărită atât de scurt, încât mai târziu nu putu să o descrie coerent – pe-atunci, desigur, lucrul acesta nu mai conta. Ființa se arătă într-o totală liniște, și în parte. Mai întâi antenele lăsate, unite, aflate într-o continuă mișcare agitată, se ridicară deasupra copacilor; apoi urmară marii ochi globulari, inexpressivi și fațetați, înfipti într-o carapace sub formă de ic asemănătoare cu craniul pătat și lustruit al unui cal mort; în cele din urmă se arătară părțile bucale, mișcându-se ca o mașinărie. Apărură două picioare din față tremurătoare, ciudat curbate și, cuprinzând marginea întunecată a pământului (cu toate că nu lăsară nici cea mai mică urmă), ridicară această mască șocantă mult deasupra poziției piticului. Nu văzu niciodată restul creaturii. Valea se cufundă în umbre sub el; stânca stătea la pândă și se rotea; el se cutremură și auzi un șuierat subțire ieșind din propria-i gură...

Apoi dispăru.

Păstră imaginea a ceva *ștergându-se*, a unui sunet pe care n-l auzise cu adevărat disipându-se treptat dintr-un crescendo inimaginabil – ca o energie invizibilă ce se disipează precum apa scurgându-se sub o stâncă – apoi simți scoarța dură, prăfoasă, a tisei frecându-se de mâna lui transpirată; strigătul ceucilor se întoarse la el (vag la început, venind parcă de la mare depărtare); valea pârâului Cressbrook era din nou cum fusese...

O întrezărire atât de fugară!

Soarele se scufundă, întunericul se revărsă, dar silueta mică și gârbovită de pe stâncă rămase – cu bărbia pe genunchi, cu părul cenușiu pârlit mișcându-se în bătaia vântului de noapte, cu o expresie întrebătoare pe față. Când se ridică într-un sfârșit să-și înceapă cu grijă coborârea, văzu brusc că terasa era înțesată cu sute de insecte mici, luminescente. Sărind și sclipind într-un exces de viață și energie, acestea îi mișunau peste picioare, pâlpâiau printre rădăcinile tisei și se rostogoleau într-o ploaie

neostoită peste margine, vărsându-se în hău ca niște scânteii. Nu reușea să vadă de unde veneau și, când încercă să ridice câteva, îi scăpară.

În timpul coborârii, se așteptase să le vadă căzând pe lângă el în gol, dar când, câteva minute mai târziu, greul trecu și putu să se uite-n sus, acestea dispăruseră, iar el nu mai reușea să vadă nici măcar terasa.

Într-o toropeală de nedumerire și sânge uscat, apoi, cu rănile deschizându-i-se de fiecare dată când închidea ochii, Galen Hornwrack își abandona camerele familiare, captivitatea sa stătută, dar suportabilă. Nu spuse nimic. Nu explică nimic. Prostituatele viclene îl priviră plecând (mișcându-se fără fereală de la o fereastră la alta, cu degetele ridicate la buzele de sus lăsate, la obrajii ridăți, la un pieptene preferat). Băiatul îl urmări și el cu niște ochi necomunicativi. Înțelegea el ceea ce se întâmplase? Va aștepta oare măcar o zi înainte să treacă la o altă legătură disperată, fără motiv? Lui Hornwrack nu-i păsa de el (amândoi purtau prea evident pecetea orașului, îngăduința impasibilă prea mare de sine, narcisismul ce înlătură compasiunea), dar avu brusc o viziune scurtă a umerilor slabi ai băiatului gârboviți pe fundalul unei lumini galbene, corozive, de lampă; cu o zidărie de cărămidă prăbușită și umbre energice; și se descoperi căutând să spună ceva în chip de adio, vreun dar sau gest de recunoștință. Nu-i veni nimic, așa că nu spuse nimic și lăsă inevitabilele cotituri neproductive ale lui Rue Sepile să-l scoată din vedere.

În cele din urmă, știa, prezenta lui inerție va fi înlocuită cu o amărăciune palidă, un sentiment de trădare care, chiar dacă neîndreptat asupra sa, tot va fi simțit din partea băiatului. În felul acesta își ținu sub obroc sentimentele schiloade. Pentru moment, nu putea decât să privească pe furiș fețele însoțitorilor săi nedoriți, așteptând vreun indiciu al intențiilor lor. Sub mantie își ascunsese al doilea cuțit mai bun, un lucru cu un mâner ciudat și o pată neagră și veche pe care nu reușise să o curețe.

Îi aduseseră un cal, chiar dacă ura modul acesta de a călători,

și-l îndemnară pe tăcute să urce pe el. Acum, cu Piața Timpului Nerealizat și cu dependențele ei sărăcicioase în urmă, îl conduseră prin Orașul de Jos. Alves trecu ca un vis, domul lui spart din cupru și tripourile lui lăbărțate căzură în liniștea desuetudinii. De-a lungul lui Camine Auriale, începu o ploaie mocănească. Rănila pământului din Cartierul Cispointe se deschiseră în calea lor ca un cimitir proaspăt săpat.

Către est, unde Cartierul Artiștilor se îngrămădește până la periferia Orașului de Sus (și Carron Ban, se spune, părăsită de fiica ei vitregă, încă îl așteaptă pe Norvin Trinor în umbrele inexplicabil de triste de sub înălțimile lui Minnet-Saba), zorii umpluseră străzile cu fețe pe care Hornwrack le cunoștea. Lumina covăsită de la orizont scotea la iveală un maxilar proeminent, o sprânceană ca un semn de punctuație – ici un obraz albit, colo o gușă ca burta unei gravide sau o gură dezgolindu-și dinții cariați. Deformate și obosite, ascunse sau pline de voioșie, acestea erau fețele cămătarilor și ale trândavilor, ale canibalilor disperați sau sale martirilor stigmatizați, toate roase până la măduva moralei sau arse până la os cu pecetea orașului: Equipot, neguțătorul cu un singur ochi, cu rânjetul lui sardonice și cu sept putred; palida Madam „L”, cu ochii ei hematici plini de febră, grăbindu-se să-și onoreze o întâlnire în Bulevardul Aussman; Paulinus Rack, agentul antreprenorului de pompe funebre, cu capul său foarte mare acoperit de vinișoare sparte, purtând cu el un baston scurt din jad...

Aceștia erau, în mare parte, clienții lui, cu toate că niciunul dintre ei nu păreau să-l cunoască acum. Era de parcă întâmplările din noaptea trecută îl scosese din propria-i piele.

În cazul lui Alstath Fulthor nu se întâmplase o asemenea minune, oricât de mult și-ar fi dorit-o el. Din gherete și rigole se holbau ochii Orașului de Jos, pentru a trece nepăsători peste Fay Glass și peste părul ei straniu tuns; pentru a stăruie puțin asupra bătrânului care mergea alături de ea (nedumeriți poate de ciudatele forme geometrice de pe roba lui și tulburați pentru scurtă vreme de trăsăturile lui galbene, liniștite și de zâmbetul impenetrabil); apoi pentru a se aținti lacomi asupra Oamenilor

Renăscuți ca ochii unor informatori sau cel puțin ai participanților la o execuție.

Fulthor, acel mit!

El era enigma oamenilor din Orașului de Jos, pâinea și sarea bârfelor lor. Pe străzile aflate înainte de Minnet-Saba înceta orice mișcare atunci când venea sau pleca, indiferent de oră. Constantul balamuc din rigole scădea atunci când trecea el înfășurat în ciudata lui statură diplomatică și în armura sa și mai ciudată, cu straniile ei articulații elongate de la genunchi și coate și cu strălucirea ei roș-sângerie tremurătoare. Cine era el? Se afla în slujba orașului sau invers? Era ca un soi de ruptură vie în curgerea timpului, prin care se scurgeau vagi amintiri otrăvitoare din perioada După-amiezii – fantasticele ei conspirații și științele fără scop, toate cruzimile ei glaciale și gloria nestăpânită. De la intrarea lui triumfală în fruntea Armii Renăscuților cu optzeci de ani în urmă (lupii Nordului fiind aruncați înaintea sa pentru a fi prinși între ciocanul și nicovala Uriașului Pitic Tomb), trecuse în Viriconium drept mesagerul unui zeu, până și bătaia inimii lui fiind un răspuns la cine știe ce întrebare preistorică pierdută. El reprezenta un trecut înmiresmat și un viitor ambivalent, un prinț străin într-un oraș familiar. El era și-ntotdeauna fusese depozitarul mai multor temeri decât speranțe.

Așa că ei tăceau la trecerea lui. Se isca parcă o stânjeneală în ei. Câțiva îi zâmbeau de jos în sus. Câțiva scuipau. Alții mângâiau talismanul de metal de la gât și-și doreau, poate, să vină noaptea.

Dacă Hornwrack fu gata să ia oarecum cinic în râs invitația sfătuitorului preferat al Reginei, pornirea îi fu înfrânată când destinația lor deveni clară. Fulthor își conduse grupul restrâns de oameni mai întâi la Minnet-Saba pe un parapet ce ducea spre nord – abruptul Rivelin Way fiind la acea oră impracticabil din cauza dughenelor unei piețe de pește improvizate, dar înfloritoare – apoi înapoi pe Camine și pe această rută indirectă și prost aleasă (ca un om amintindu-și un cu totul alt oraș) îl aduse în sfârșit pe Proton Circuit: un drum ce are doar un capăt, acolo în marea carapace de metal filigranat a sălii lui Methven.

Micșorați de ampla curbură a acelui drum aerian, urcând în spirală pe deasupra magistralelor mai mici, pe cei o sută de stâlpi fragili din piatră ai săi, își croiră drum către palat sub un cer ca plumbul roșu, patru siluete mici, captive într-o geometrie monstruos de frumoasă. Deasupra lor orbita un singur vultur-pescar, târșait și rătăcit acolo la poalele munților, făcând arcuri largi și albe pe fundalul norilor.

Aplecat de spate pe cal în bătaia vântului și a ploii, Hornwrack își percepu simultan destinația și greșeala. Încuviință amarnic în gând. Ridică privirea spre vulturul-pescar ca să-și amintească de vechile libertăți ce fuseseră cu cruzime luate. Apoi întinse încet mâna spre stânga, unde bătrânul călărea alături de el, își petrecu brațul pe după gâtul lui străvechi și-și scoase cu mișcări lente cuțitul din ascunzișul de sub mantia sa de lână udă. Calul i se opri confuz, dar al bătrânului continuă să se miște agitat în cerc. Acest lucru îl făcu să cadă din șa, astfel încât întreaga greutate i-o susținu brațul lui Hornwrack – în vreme ce lama crăpată a lui Hornwrack, scânteind în lumina cenușie, îi împunse pielea galbenă, iar zâmbetul crăpat al lui Hornwrack îi muri pe buze ca un câine otrăvit.

— Mai departe de atât nu merg pe drumul ăsta afurisit, strigă Hornwrack, până ce nu-mi spui de ce, Alstath Fulthor! Ce-am primit eu în afară de dezamăgiri?

Deasupra lui, acum parcă mai aproape, vulturul-pescar țipă. Strigătele lui provocară un soi de exaltare care curse prin el, anesteziind pentru scurtă vreme durerea rănilor și întărindu-l, dacă nevoia o cerea, pentru următoarea crimă.

— N-am mai bătut drumul ăsta de optzeci de ani. Te știi eu, Fulthor. Dă-mi un motiv ca să vin cu tine acum!

Dar, în timp ce vorbe, îl străbătu un fior și, cu toate că vorbele sale erau adresate Omului Renăscut, descoperi că se uita țință la chipul pergamentos al ostaticului său impasibil. Bătrânul nu vorbise nici măcar o dată de la salutul criptic din zori în încăperile lui Hornwrack încoace – nici măcar o dată în timpul drumului acela lung prin oraș –, dar acum deschise gura și dădu glas unui brusc vaier pisicesc, un strigăt în care nu adăpostea

absolut nimic inteligibil, care se ridică inuman spre cer și-și luă zborul ca o pasăre preistorică. O dată asta făcută, deveni iarăși nemișcat, cu buzele uscate și albăstrui, cu ochii reumatici ațintiți goi asupra tărilor pustii. Ciudatele broderii geometrice de pe roba sa părură să se liniștească încet, de parcă în urmă cu o clipă se aflaseră într-o mișcare violetă și independentă.

Hornwrack se agăță bine de el și tremură, așa cum se ține victima de asasin. Brusc, rănilile îl dureau. Se simțea rău și foarte bătrân.

Alstath Fulthor, prins între un coșmar diluat și următorul:

Vreme de două zile, o scenă din viața sa anterioară îi atârname la granița exterioară a percepției, oferindu-i impresia că era însoțit pretutindeni de unul sau doi tovarăși parțial vizibili. Erau înalți și albicioși – siluete ca două lumânări asemănătoare cu desenele unor nebuni – și, oricând întorcea capul, aceștia imediat dispăreau. Uneori, pe neașteptate, scena îl inunda pe de-a întregul și-și dădea seama că se plimbau printr-un fel de grădină ornamentală scufundată plantată cu flori ale căror nume nu și le amintea, și plină de un miros de păr de cal și mentă care varia în intensitate în funcție de vântul de dincolo de ziduri. Pe aripile lui pluteau vocile însoțitorilor, prinse într-un soi de discuție filosofică sau religioasă semi-serioasă. Relația lui cu ei, deși de natură nu tocmai sexuală, putea fi descrisă doar în cei mai complecși și emoționali termeni, iar constantele lui încercări de a-i vedea mai limpede îi făcuseră capul să stea ușor înclinat pe-o parte și-i împrumutară expresiei o calitate chiar mai închisă ca de obicei.

Era un lucru simptomatic, poate, pentru o bruscă îndoială de sine. Bătrânul în robă brodată – cu origini imediate ascunse, animat de scopuri secrete, deși evident benigne – ieșise din istoria recentă a Viriconiumului cu toată forța unui mit în viață. Iar pe acea potecă înaltă de sub fruntea lui Hollin Low Moor, cu mai puțin de o săptămână în urmă (la lăsarea serii, cu transpirația uscându-i-se pe piele, și cu țipătul îndepărtat al unui vultur-pescar făcând behăitul turmelor de toamnă să pară ceva de pe-o altă planetă), Alstath Fulthor îi destăinuise ceea ce

el, în sinea lui, vedea drept funcția de *steward* al imperiului. Nu prea înțelegea el cum de se întâmplase așa ceva. Doar că se luptase atât de mult împotriva nisipurilor mișcătoare ale amintirilor de După-amiază (fiindcă, după trecerea lui tegeus-Cromis în lumea celor drepți și după dispariția lui Tomb, Piticul de Fier, cine mai rămăsese să-i ofere sfaturi Reginei?) iar acum lupta înceta și era obosit de moarte. Doar că flerul bătrânului era imens, silueta lui bătrână și fragilă profilându-se cumva peste orice viitor previzibil, o avertizare sau amenințare.

Așadar, chiar înainte de apariția în casa sa la primele ore ale zilei a femeii Fay Glass, incoerentă și singură, începuse să se comporte cu indiferență, consumat de sentimentul că nu avea nimic de ales dintre frigurile din sinea sa și cele ale lumii de afară. Când închise ochii, ciudate siluete de ceară se mișcă prin grădină; când îi deschise la loc, descoperi că-i permisesese fetei (ca un profet dement) să-l conducă prin jumătate de oraș în căutarea unui asasin de duzină. Undeva pe traseu îl adunase pe bătrân, care-l privea acum sardonice și nu-i oferea niciun ajutor... „Nu pot face legătura dintre nimic și nimic...” Apartamentul din Rue Sepile îl umplea de dezgust pentru oamenii printre care trebuia să-și ducă acum viața. Șirurile lui de scări se înălțau ca o discuție plictisitoare, ademenind o parte din creierul său cu ele până ce descoperi că-și spune, apropo de nimic: Dacă morții au un oraș al lor, ca acesta este, și miroase a șobolani și priboi ofiliți...

— Dar uită-te cum cad frunzele...

În vreme ce băiatul îi lua răbdător sânge, asasinul mârâia și soptea din patul dezordonat. Fulthor privea cu dezgust scena, observând cum fața băiatului, delicată și feminină în lumina inegală, se umplea de o ciudată compasiune detașată. Mai târziu, urmărindu-l pe asasin cum se îmbrăca, simți doar iritarea față de Orașul de Jos care radia mândru din el, și nu văzu cuțitul ascuns...

Acum, Hornwrack se apropie de victimă ca de o capcană pentru șobolani.

Se auzi un șuierat brusc de inspirație. O agitație de copite.

Cuțitul scânteie ieșind de undeva, o limbă de oțel pătat în lumina cenușie. Bătrânul icni o dată și tăcu. Rămaseră uniți laolaltă vreme de-o clipă lungă, ca niște amanți. Deasupra lor, undeva sus în dimineața întunecată, o pasăre uriașă țipă. Femeia nebună începu să călărească în jurul lor în cerc, scâncind și fluturând din brațe. Hornwrack răsă nebunesc.

— Mai departe nu merg, Fulthor! Am mai fost pe-aici. E-un drum ce duce spre nimic!

Brusc, se uită fix la chipul ostatecului de parcă-și văzuse acolo propria moarte.

— Cum?

Teama îi întinse trăsăturile subțiri, abrutizate.

Bătrânul își deschise gâtul, tuși, cârâi inuman, apoi păru să zâmbească.

— O! O! O! strigă Fay Glass, uitându-se țintă spre cer.

Alstath Fulthor, al cărui creier era o plajă pustie, cu oasele înțelegerii împrăștiate pe întinderea sa, simți, mai mult decât văzu, ceva desprinzându-se din norii suflați de vânt.

Căzu încet la început, rostogolindu-se fără vlagă pe o singură aripă mare, dând grai unui puternic țipăt tânguit (așa cad vulturii-pescari de la Hotarul Sudic ca un bob de plumb, aproape leneși, nouă sute de metri în apa sărată a brațului lor nativ de mare: însă acesta avea un metru și jumătate de la un vârf de aripă la celălalt și o culoare cenușie ciudată); plonjă tot mai repede până ce Fulthor fu sigur că voia să se îngroape în pavajul Circuit-ului; apoi, în ultimul moment, țâșni pe orizontală intrând și ieșind din câmpul lor vizual într-o suflare iute de aer despicat, pentru a se izbi de cutia toracică a asasinului cu un sunet ca al unui topor ce se lovește de o ușă din stejar. Strigând de furie și teamă, Hornwrack căzu de pe cal pe spate. Își pierdu priza asupra bătrânului, ateriză pe drumul ud și fu răpus într-o ceață de sânge și pene.

Ușurat – dacă nu uluit – de această turnură a evenimentelor, Fulthor își scoase sabia energetică și-și blestemă calul să se apropie, descoperi că nu-l putea lovi sigur nici pe asasin, nici pasărea, și-l ridică în schimb pe bătrân singur la loc. Asta-i oferi cel puțin iluzia participării.

Imediat după lovitură, vulturul avu avantajul surprizei: cu fața prinsă de gheare, Hornwrack se rostogoli pe drum și urlă, cu brațul în care ținea cuțitul împlăcându-se în vreme ce cu celălalt încerca să-și protejeze ochii și gâtul. În privința ferocității, între ei nu prea existau diferențe. Pasărea țipa și cârâia; bărbatul mârâia și lăcrima; ploaia cădea asupra amândurora. Rămas fără cuvinte, Alstath Fulthor nu făcea decât să se uite. În cele din urmă, cu sângele șiroindu-i pe față și pe antebrate, bărbatul se împletici în poziție îngenunchată. Apucă pasărea de gât și-o luă de pe el. Îi înfipse cuțitul în corp de multe ori, însă era ca și când ai fi lovit într-un perete de cărămidă. Imensele aripi îl plesneau. Fețele lor se aflau la distanță de câțiva centimetri și amândoi strigau acum de parcă în sfârșit se recunoscuseră reciproc dintr-o altă țară și-și continuau o ceartă începută acolo cu mult timp în urmă... Dintr-o dată, bărbatul își aruncă cuțitul, prinse pasărea de gât cu ambele mâini și îl răsuci o dată.

Își ridicară capetele însângerate și țipară împreună. Bărbatul se înăbuși. Pasărea era nemișcată.

Fulthor veni la el, descălecă și-l privi pe Hornwrack cum se ridica nesigur în picioare. Mantia îi era ruptă, umerii-i erau un strat de sânge. Se uită în jurul său ca un idiot, cu ochi goi.

— Ea-l tău, presupun, îi spuse lui Fulthor pe o voce groasă și aspră.

Abia dacă păru să observe sabia energetică ce-i scânteia la gât. Întinse pasărea moartă.

— E-o blestemăție dezgropată de undeva.

Omul Renăscut se uită absent la ea. Era imaginea perfectă a unei *păsări făcute toată din metal*: o fantezie cu aripi armate, cu fiecare aripă bătută din iridiu subțire ca un biscuit; ciocul aprig, răpitor și ghearele erau forjate din oțel și încrustate cu ciudate desene delicate. Atârna însă în mâna lui Hornwrack aidoma oricărui lucru mort de curând – cu picioare moi, cu gura deschisă și vulnerabilă (de parcă în clipa morții fusese surprinsă de vreun adevăr ce nu ținea cont de ciocuri și gheare), cu o aripă mare atârând într-o curbură dublă, largă. Clătină prostesc din cap și se întoarse cu spatele.

Bătrânul nu părea prea afectat de aventura sa, cu toate că pata părea să fi accentuat ceva nu tocmai uman în poziția trăsăturilor sale – felul în care pielea aproape șofranie îi stătea pe pomete și maxilar, întinsă ca un abajur din mătase ceruită.

— Ai face bine să-i spui de ce avem nevoie de el, Alstath Fulthor, șopti el răgușit.

Își masă gâtul slab și chicoti.

— Cred că nu va veni decât de bună voie. Și-aș prefera să nu mai distrugă nimic din ce-mi aparține.

Fulthor nu reuși să-și ascundă surprinderea.

— Tu ai făcut pasărea? spuse el.

— Cu mult timp în urmă. S-ar putea să mai fi rămas câteva (– ridică ochii spre cerul cenușiu –), dar au devenit timide de la război încoace. Nu mai sunt atât de nădejde și nici nu mai vorbesc.

Încuviință din cap pentru sine, amintindu-și ceva. Apoi:

— Spune-i de ce avem nevoie de el.

Fulthor nu se putu gândi la nimic pentru a spune. Se uită de la bătrân la pasărea distrusă și înapoi, apoi la Hornwrack (care, departe de a arăta vreun semn de luptă, începuse să tremure vulcanic).

— Fata, începu el. A fost trimisă aici cu un mesaj, credem noi, vital pentru oraș, pentru imperiu. Pentru noi toți în vremurile astea bizare. Dar uită-te la ea! Restul tovarășilor ei trebuie să se fi rătăcit undeva între locul acesta și Marea Pustie Brună: sunt departe pe drumul Trecutului, în satul ei, și le este greu să se concentreze multă vreme asupra a ceea ce ei cred că este în proporție de nouă zecimi un vis.

(În acel moment, siluete ca de ceară îi trecea prin minte, ducând cu ele ceva înfășurat într-un cearșaf fantastic decorat, toate aplecându-se cu treizeci de grade pe verticală; cântau. În proporție de nouă zecimi vis! O recunoscuse după țesătura mantiei. Putea găsi locul, dar îl va mai părăsi vreodată?)

— Tu trebuie să știi cum sunt ei acolo afară.

Asasinul părea preocupat. Cu tivul mantiei își ștergea buzele, obraji; de la urechea stângă îi fusese rupt lobul. Se împotrivi unei nou reprize de tremurături (se uita după un al doilea

animal și se temea, ca un om care se crede bolnav de-o boală fatală).

— Mie nu mi-a spus nimic. Nimic decât niște bazaconii.

Își atinse osul acolo unde bărbia îi fusese despicată, se crispă.

— Uitați-vă la mine! Deja îmi vărs sângele pentru ea. Deja m-a adus de trei ori la asta, cu toate că bastardul ăla de Verdigris își vârâse coada aia murdară în poveste. (Rânji.) „Fața mioarei albă-n pajiște sclipea”! Bazaconii!

Fulthor înțelese puține din acestea. Își spuse în sinea sa că bărbatul era nebun.

— Nu ceea ce-a spus contează, explică el cu grijă, ci ceea ce-a adus cu ea. A avut ceva cu ea? Mă gândeam eu! Tu ești singurul care l-a văzut. Trebuie să știm. Ne ești dator cu asta, și numai fiindcă tu ai fost cauza pierderii lui!

Aceasta păru să-l înfurie pe asasin.

— Atunci, întreab-o pe ea, Renăscutule! strigă el.

Scuipă sânge în stradă la picioarele lui Fulthor.

— Datori îmi sunteți voi. Am omorât cinci adoratori ai Semnului aseară în locul ei și palma mi-e goală. Unul dintre ei ar fi făcut douăzeci de pfunzi de oțel pe piața liberă. Martin Fierro sub cuțitul meu! Aia a fost o nebunie neagră. Aici! – întinse palma făcută căuș a mâinii drepte. – O afurisită de nebunie neagră! M-am săturat să fac treaba celor din Orașul de Sus și să primesc în schimb doar privirile lor ipocrite!

Se întoarse dezgustat cu spatele și dădu să-și ridice cuțitul. Când arma lui Fulthor îl împunse la ceafă, îngheță. Se uită în spate peste umăr, pe fața lui chinuită întinzându-se un surâs batjocoritor.

— Vă temeți de-un cuțit de oțel acum, acolo-n Orașul de Sus? M-ai putea mărunți ca pe-o ceapă cu treaba aia chiar de-aș avea cincizeci de cuțite ca ăsta!

Se aplecă repede și-l înșfăcă.

— Uite că are vârful bont.

Dispăruse sub manta înainte ca Fulthor să se poată împotrivi. Simțise acum câtă nevoie aveau de el; cât era de în siguranță.

— Ea nu ne poate spune, Hornwrack, zise Fulthor obosit. Tu poți. De-asta ne-a adus pe noi la tine. A fost singurul ei mijloc

de comunicare. Vino cel puțin la palat să discutăm despre asta. Sunt de acord că s-ar putea să fi fost tratat cu nedreptate.

Hornwrack îl ignoră. Scutură cadavrul păsării de metal. Îl duse la ureche.

— Încă mai zumzăie. Zumzăia chiar și când l-am strangulat.

Îi tremurară mâinile, apoi și le stăpâni.

— Îmi simt moartea-n toate astea.

Se îndepărtă câțiva pași și se uită drept în sus către palat, aflat la depărtare de un kilometru și jumătate și încețoșat de ploaia întetită.

— Sala lui Methven! îl auziră că spune.

Păru să asculte.

— Cândva am fost unul dintre voi, zise el. Am fost unul dintre conducători. Am ales să devin unul dintre conduși.

Apoi:

— La dracu' cu voi toți, zise. O să vin fiindcă aveți în cârcă povara aia – arătă cu degetul spre palat – și fiindcă tu ai *baan*-ul. Dar n-o să vă zic nimic.

Îl privi pe Fulthor cu un zâmbet rece, își trase mâneca zdrențuită peste fața înroșită.

— Ai face bine să stai cu ochii pe mine, Omule Renăscut, amenință el. Ai face bine să stai cu ochii pe mine tot timpul.

Aș prefera să fiu fantomă decât să joc jocuri atât de sterpe, își spuse Alstath Fulthor.

Hornwrack:

Calul o rupsese la fugă și el refuzase să încerce să-l prindă pe jos.

— Atunci mergi la pas, îi spuse Omul Renăscut.

Își răsuci buzele învinețite și scuipă. (Dacă închidea ochii, pasărea încă-l mai ataca, rupându-i fâșii lungi și elastice din piept până ce i se vedeau coastele.)

— Așa, făcu el.

Ridică din umeri.

Lord Galen Hornwrack, vlăstarul unei respectate – chiar dacă dispărute – case, cândva ofițer și pilot al Navei Reginei, acum un asasin profesionist cu o oarecare reputație în Orașul de Jos, își

croi drum pentru prima dată în optzeci de ani spre palatul din Viriconium. Mergea la pas. Rănile îi pulsau și-l iritau. Amintirile nopții îl măcinau. Dar la centură îi atârna o pasăre de metal pe care o distrusese cu mâinile goale, iar acesta simțea el că era simbolul continue sfidări: chiar dacă acum trebuia să recunoască că-i fusese luat controlul asupra propriu-i destin. Din când în când, de undeva din adâncul pășării curgeau rotițe ce se rostogoleau neuzite în cercuri tot mai mici până ce le purta vântul pe Proton Circuit ca pe-un titirez. Înainte să intre în sala lui Methven, se uită către cer. Ceea ce începuse cel puțin pe lumină acum era șters și nepromițător. Până și pata de litargă mortală a zorilor se ștersese din stratul de nori, așa încât, cenușiu și solid, acesta învelea pământul ca un enorm bol de plumb, o singură semilună subțire de argint arătându-se la extremitatea lui înclinată dinspre nord. Și, privind, chiar și aceasta se șterse.

4 În coridoare

Piticul Tomb intră în oraș dinspre sud-est, pe Poarta Gabelline, chiar înainte de zorii zilei, aproximativ după două săptămâni de la ciudata întâlnire de la marginea ținutului Rannoch. Pe când își mîna poneii pe sub curburile grele și fisurate ale clădirii – mai mult tunel decât arcadă – unde paznicul moțăia într-o gheretă părăginită și oameni bătrâni, treziți de hurducăitul roților pe pavaj, strânseseră din ochi pe sub pălăriile din fetru făcute ciuciulete și se uitară nepăsători la el cum trecea, cădea o ploaie fină. Acolo, într-un alcov din peretele arcadei, atârnase cândva celebrul Oracol Gabelline, căutat și totuși temut de toți cei care intrau sau ieșeau din oraș: capul retezat al unui copil atârînd într-un cârlig, sub care fusese construit un „corp” alchimic compus din rămurele de tisă legate între ele cu anumite ceruri și unsori. Dacă se aprindea o lampă sub oracol sau, în împrejurări mai deosebite, dacă i se vâra sub limbă o spatulă din lemn gravat, acesta oferea pe o voce joasă dar penetrantă viitorul fie al consultantului, fie al orașului însuși. Niciunul dintre cei care auzise vreodată acea voce n-o mai uitase; mulți alegeau Poarta lui Nigg doar ca s-o evite.

Tomb nu auzi nimic, cu toate că-și ciuli urechea după ecouri; însă o răsuflare a trecutului îl urmări scurtă vreme dincolo de poartă, un aer rece și deprimant generat în regiunile acelea periferice, revărsându-se pe alei și jupuind bulevarde interlope prin suburbii unde frunzele de priboi prindeau o nuanță de ocru și unde pereții igrasioși emanau un miros vag asemănător cu cel al urinei de pisică. Viriconium, jomb al timpului și copil alchimic, sacrificator de copii și mîngâietorul fantomelor – care nu poate decât să tremure și să uite în aerele jilave, teatrale ale zorilor?

O pată cenușie crescuse pe cer deasupra Porții Bântuite. Pe fundalul ei pluteau turnurile aeriene, suspendate parcă în sticlă lichidă, în vreme ce jos proiecta reflecții schimonosite – o scânteiere de solzi, ulei de măsline, sticlă spartă și vîntul vestit

făcând să tremure bălțile mari și puțin adânci din piețele goale. Dormind într-un minut și conștient în celălalt, Orașul Pastel se trezea ca o târfă, pentru comerț și trădare, pentru plăcere și suferință – pentru metale rare și resturi de mâncare, catifea și pânză de sac, poftă carnală și sfințenie, litargă, săruri de litiu și leacuri pentru cai. Pata cea roșie se întinse până ce umplu cerul. Podelele mâncate de viermi gemeau. Ochii rășinoși se uitau înainte, jumătate orbi deja de plictiseală și dezgust, ca să privească răsăritul cum cade mort printre frunzele ude de castan în Rue Montdampierre! Piticul Tomb, recunoscând în suburbie aceeași târfă care golise buzunarele unui impresionabil fiu de tinichigiu din Mingulay cu o sută de ani în urmă, fu copleșit de emoție. Inspiră de mai multe ori adânc și încântat, le vorbi aproape cu blândețe poneilor și rânji în jur ca un panglicar.

Sub Minnet-Saba, piața Rivelin se revărsa în calea lui aidoma taberei unei armate asediate, punctată cu scăpărări pale și micile enclave calde ale mangalurilor cu cărbuni. Era un asediu bine intenționat, anarhic, zgomotos și urât mirositor, plin de râsete și sarcasm batjocoritor. Predominau standurile cu pește, dar printre ele erau distribuite pe trotuare corturile tatuatorilor și jonglerilor, ale prostituatelor și preoților; alături de dughenele acelor bătrâne cu degete dibace care sunt la fel de fericite să joace cărți pe orice miză ai dori sau să-ți prezică viitorul cu ajutorul unei omilii bine învățate. Șanțurile erau plin cu capete de pești, cu pisici sclivisite și goți incoștienți. Nevestele pescarilor stăteau cot la cot cu băieții și vindeau anemona de pe tăvi lungi (în vreme ce alții ofereau marțipane mizerabile sau lăcuste caramelizate asemănătoare cu niște bijuterii complicate aduse din orașele uitate din Estul prăfos). Peste toate acestea plana o duhoare marină, o mantie de grăsime pentru gătit încinsă și o muzică stridentă, incoerentă.

În mijlocul acestor lucruri veni căruța cu coviltir a piticului precum un spirit al haosului – împingând în lături tarabe șubrede, trecând peste picioarele celor neatenți, nepăsător la injurii, atrăgând când trecea pe lângă fiecare mangal huiduielile hoinarilor și țipetele nevestelor de pescari (care cereau ca piticul să vină în spatele unei gherete cu ele și acolo să scoată

adânciturile dintr-un vas pe care i-l vor arăta). Băieții care vindeau anemone se urcau pe roțile lui mari și galbene, îi rânjeau în față, își pierdeau echilibrul și cădeau în stradă. În tot acest timp, înainta constant pe deal în sus către Minnet-Saba, pe când mulțimile se învolburau în urma sa, până ce ajunse la granița de sus a pieței; și acolo, exact în punctul de întâlnire dintre Orașul de Sus și cel de Jos, nimeri peste ghereta Grăsunei Etteilla.

În pofida vânzolelii din jurul gheretei, aceasta atrăsese puțini spectatori. Torțele palide dispuse în colțurile ei pâlpâiau în lumina tot mai puternică. Perdelele ei unsuroase din satin erau trase pentru a o expune pe Grăsună în persoană, ridicându-se mare deasupra scaunului cu trei picioare și fără spătar și tușind ca un cal în aerul crud. În poala ei necuprinsă ședea un bețiv mic cu față triumphiulară depravată, din al cărui creștet se ridica drept în sus o chică de păr aproape stacojiu. Vesta lui verde-sticlă nu era doar acoperită cu o crustă de mizerie veche, ci era și lipicioasă din pricina unui strat proaspăt de jeg, și părea să-și mărturisească partea pe care o jucase în cine știe ce încăierare sau crimă comisă noaptea trecută. Pe obraji îi curgeau lacrimile; corpul îi era chinuit de puternice convulsii; din el ieșeau din când în când, ca voma, spasme de versuri libere. („Renunț la binecuvântata față”, intona el, „la tăcuta soră învăluită-n alb și albastru”, și făcu un sunet ca o pisică sugrumată. „Ce altceva aș putea face? Mie nu mi-a fost prieten!”)

Înaintea lor, pe o masă șubredă acoperită cu o dimie, erau aranjate cărțile – Patru Urne deasupra lui; în spatele lui se întorcea Vrăjitorul; CĂLUGĂRIȚA îi tăia calea; și multe altele. Fiecare mică scenă ciudată strălucea de pe mucavaua soioasă văzută parcă într-o oglindă reductoare – coloane înclinate adunate mănunchi sub o constelație dispărută, sori stinși și credincioși dezgoliți, siluetele ierarhice umbroase ale unei simbologii la fel de bătrâne sau mai bătrâne ca Viriconiumul, moștenirea poate a vreunui fel de joc de societate din După-amiază.

— Asta, șopti ea, este cartea ta, MALADIA; iar aici sunt trei turnuri și un câine, viitorul încă nedescoperit, de asemenea

dizgrația. (O altă socoteală vorbește despre frustrarea lăcomiei.) Uite! Aici este o plajă pustie, iar în valuri un crab-sihastru. Deasupra zboară trei lebede: APPUI. Între alternative nu e posibilă nicio căsătorie – pe de o parte măreție; pe de cealaltă, boală. (De asemenea, o anume bucurie înnorată.)

Bărbatul cu păr roșu, însă, se uita oriunde în afară de cărți. Dacă-i cădeau ochii asupra lor din întâmplare, se prefăcea că vede pe cineva cunoscut în mulțime.

Însă piticul văzu puține dintre acestea și din ceea ce văzu reținu doar impresii fragmentare: o față albă, osoasă; cărțile împrăștiate ca niște bucăți de sticlă colorată. Auzi o voce ca gura unui canal colector spunând:

— O lăcustă de mărimea unui om; un cap cu diametrul de șaizeci de centimetri!

La acestea, Grăsana Etteilla se scutură ieșind parcă dintr-un vis. Se uită în jos la micuțul bețiv din poală și-și așeză mâna mare și grasă peste mâna lui.

— Mi-aș dori să te pot ajuta, dragă, spuse ea cu un suspin și-l așeză cu grijă pe pământ.

Când acesta țopăi în fața ei încercând să facă o plecăciune, o cuprinse o criză de tuse.

— Pișat și sânge! strigă el brusc. Am văzut-o!

O rupse la fugă în piață și dispăru.

— Așteaptă! strigă Tomb, orice discuție despre insecte părăndu-i-se de o vreme încoace foarte interesantă. Oprește-te! – mai mult lui însuși decât siluetei care se îndepărta.

Căruța era purtată înainte, în ciuda eforturilor sale, de pură greutate a oamenilor din spatele ei. Se ridică în scaun să vadă mai bine: nimic în afară de un fes roșu de bufon și un strigăt disperat.

— Cu capul de două ori mai mare ca al unui om!

Și apoi absolut nimic în afară de capete, țopăind și învârtindu-se; piața îl aruncase afară din ea și se găsea singur în spațiile sumbre, formale, ale Orașului de Sus. Vântul tulbura apa bălților, iar Proton Circuit se ridica aidoma unui semn de întrebare în aerul din fața sa.

Nu-l recunosc nimeni la porțile palatului. Un ofițer îl făcu

să aștepte cât ei verificară o secvență complexă de parole pe care i-o oferise cu douăzeci de ani în urmă cineva care era posibil să fi murit în urmă cu zece dintre aceștia. Poneii lui se agitau și se mușcau pe ascuns unul pe celălalt. Servitorii veneau și plecau, dar niciunul nu se uită la el.

— N-o să dureze mult. Uite, îți poți lua căruța din drum? Chiar avem nevoie de loc.

Brusca indiferență a orașului îl răni, cu toate că pretinse că o acceptă cu un anumit amuzament stoic.

— O, bine, îi spuse ofițerului. O, bine.

Apoi sări din căruță, evită brațele întinse ale paznicului de la poartă și dădu fuga în palat. Vechile răni îi oferiseră un pas târșăit, inegal, așa încât, văzut din spate, semăna cu o maimuță evadată. După o liniște uluită, începură o mulțime de strigăte.

Puțin mai târziu se opri ca să-și recapete respirația pe coridor unde lumina cădea parcă filtrată prin muselină. Se pierduse destul de repede în labirintul de pasaje care împânzeau zonele exterioare ale clădirii asemenea interstițiilor unei bucăți de piatră ponce – destul de repede în orice caz ca să scape de detașamentul care încercase să pună mâna pe el la ușa din față. Rânji. Încă-i mai auzea vag, năpustindu-se pe holurile goale și în depozitele uitate dintr-un cu totul alt sector, îndepărtându-se neîncetat de el. Dar își dădu seama acum că nu putea ajunge la Regină fără să intre în pasajele mai umblate și astfel să fie văzut. O întoarcere acasă lipsită de demnitate. Îl durea pieptul. Se sprijini de peretele din spate al alcovului, holbându-se la o mașinărie veche și încercând să-și amintească cu jumătate de minte dacă o dezgropase el sau altcineva o adusese acolo; și, când în sfârșit se hotărî că într-adevăr o recunoștea, descoperi că uitase care deșert i-o oferise atunci când era tânăr. În sensul acesta, bucăți întregi din palat erau „ale lui“, lucru care nu făcea decât să-l întristeze și mai mult...

Era deranjat de propriile-i acțiuni și abia dacă putea să și le explice. Un joc ironic cu paznicul palatului, conceput din nerăbdare și mândrie rănită – așa i se păruse la vremea aceea – dar acum se simțea ca un om care, căzând într-o gaură dintr-o stradă cunoscută, descoperă o copie bine făcută și totuși nu

foarte reușită a lumii pe care a cunoscut deasupra. În noua lui existență subterană se ia la ceartă cu obiecte familiare sau își îndepărtează prietenii – tânjește după evadare, dar descoperă repede că nu mai poate controla evenimentele; cauza și efectul se despart ca niște amanți bătrâni, epuizați. Însă nu era vorba doar că își pierduse cumpătul față de sine. Cumpătul palatului îl nedumerea și el.

Frumusețea calmă dinainte, ordonată și formalistă, devenise glacială; pasiuni monstruoase păreau pe cale de-a se cristaliza în interstițiile lui. Ceva invadase coridoarele unde pluteau șoptitoarele sculpturi de lumină (râsetul lor fiind atât de străvechi și de nepătruns, încât nu mai amintea de nimic uman); ceva era pretutindeni în spațiile brusc nautiloide, răcoroase și cavernoase. Împleticindu-se înainte în veșmintele sale prăfuite din piele încercase o bruscă *emaciere*, sentiment căruia-i permisesse să treacă neobservat și care, cu mici modificări, i se arată doar în semnele cele mai subtile: visul unui pitic bătrân într-un loc înalt; un bărbat cu păr roșu într-o piață; zgomot de pași într-un pasaj gol. Sunetele urmăririi se transformaseră pentru o clipă într-un ciudat foșnet uscat, geometria coridoarele în matematică, pură și esențială și dincolo de el, și se închipuise ultimul supraviețuitor uman dintr-o navă ce se rotește încet prin spațiul infinit, cu greementul plin de navigatori împietriți și cu fețe regale holbându-se pe ferestrele de la pupa...

Sunt un pitic, nu un filosof. Atinse zidul rece din spatele lui. Își recăpătase răsuflarea. De când sosise în alcov, vechea mașinărie scosese mici sunete moi, persuasive către el, de parcă ar fi avut nevoie de ajutorul său pentru a obține vreo împlinire de sine pe care el nu și-o putea imagina; acum îl abandonă dintr-o dată. *Oogaburundra!* șoptea aceasta. *Murunga!* râdea aceasta, și întindea un ciudat film de lumină ca o aripă. Tomb scoase capul și se uită de-a lungul pasajului. Apăru o siluetă, ciudată la început, înfășurată în licărirea galbenă instabilă sub forma unei călugărițe rugându-se, parcă; piticul așteptă până ce aceasta deveni aceea e unui paznic tânăr – un băiat încă, stângaci în cămașa cu zale lăcuite în negru și cu mantia de culoarea cositorului, cu pizmele cele noi bocănind pe lespezile

roase, iar pe lanțul subțire de la gât purtând un straniu medalion din argint – apoi se retrase. Capul său rânjitor și aparent fără corp se întoarse în peretele coridorului pentru a lăsa un tunel de lumină blândă, de culoarea șofranului, un gât pe lângă care băiatul trecu neștiutor. Tomb lăsă zgomotul de pași să-l prindă din urmă. Așteptă vreme de poate cincizeci de bătaii ale inimii, apoi ieși.

Mașinăria cloncăni dezamăgită în urma sa.

Băiatul trecu dintr-un coridor în altul, urcă și coborî scări înguste și străbătu holuri abandonate – în tot acest timp avansând spre mijlocul palatului. Coloane pâlâitoare de lumină îl acostau, dar el le ignoră; ignoră rugile slabe ale mașinăriilor vechi. Și după el venea Piticul Tomb, cu mâinile ca două mănunchiuri de oase și un rânjet ca moartea – atent la sunetul de voci, înaintând pe furiș pe după colțuri și rămânând în urmă la intersecții, sperând că băiatul va scoate din amorțeală paznicii care poate că fuseseră plasați acolo. Coridoarele erau reci ca un semn de rău augur, bătute de o durere străveche. Ici, scările urcau în spirală spre întunecimea superioară a carapacei; colo, un zgomot slab de pași vibra într-un alt pasaj, pași care poate că fuseseră făcuți într-o altă eră. Pe măsură ce-i crescuseră încrederea, Tomb începu să se joace cu băiatul: grăbind pasul până ce se afla la numai câțiva centimetri în urma lui, făcând mutre și gesturi obscene (și o dată atingându-i tivul mantiei) înainte să rămână iarăși în spate. Reușita nu făcea decât să-i sporească apetitul. Intra și ieșea din alcovuri, cu capul vârat ca al unui gargui pe după fiecare colț. Imită mersul țepăn al băiatului, întinzându-i extravagant degetele de la picioare și ridicând nasul în aer. Aproape că uită să-l folosească pentru a ajunge fără probleme la Regină și începu în schimb să-l chinuiască.

Se ascunse în spatele unei sculpturi. Râse pe înfundate în barbă. Când băiatul se uită în jur: nimic.

Își lăsă picioarele să târșâie într-un scop oribil.

Scoase sunete animalice tăcute.

Era pretutindeni și nicăieri; era o șaradă crudă. Băiatul știa. Grăbi pasul: se opri: ascultă: se uită peste umăr, strângând înfricoșat mânerul sabiei sale nou-nouțe. Nu spuse nimic,

fiindcă asta ar fi fost o recunoaștere. Avea ochii rotunzi, sclipind în albul lor ca două ouă fierte. Atinse medalionul de argint sub formă de insectă de la gât; începu să fugă. Tomb îl mai lăsă să audă încă un chicotit. Umbrele lor îmbinate fugeau odată cu ei când traversară un pod înalt și elegant, se despărțiră la o răspântie nefolosită de două sute de ani, doar pentru a se uni din nou și a dispărea în momentul unirii într-o scăpărare tăcută de lumină purpurie aruncată de un artefact străvechi. Tomb deveni neatent. Înaintând bălăbănit ca piticul împlânzit al vreunui prinț din Sud cu pieptar de culoarea cocoșelului și șosete galbene, ajunse pe nepusă masă să dea nas în nas cu victima sa, care – găsimdu-se înfruntată de un pitic bătrân și nebun ce ținea în mână noduroasă un cuțit și pe a cărui față se urmărea o serie de ciudate grimase copilărești – se holbă la el, îngrozită.

— Eu... – spuse Tomb.

Se uită în jos la propria-i mână. Se întrebă de cât timp ducea cuțitul fără s-o știe.

Între timp, băiatul tremura disperat. Ochii îi lăcrimau. Depuse un efort chinuitor să-și scoată sabia.

— N-o face! spuse Tomb. N-am vrut să...

Și s-ar fi putut termina acolo dacă n-ar fi auzit sunetul de pași venind pe coridor spre ei.

— Îmi pare rău, îi spuse băiatului, lovindu-l sub rotula genunchiului stâng.

Băiatul căzu la pământ, nemișcat, uitându-se în sus la el ca un animal rănit.

Tomb scoase sabia cea nouă din teacă și o roti pentru a-i testa echilibrul. Se gândea s-o folosească în absența securii.

— Aiurea, făcu el și o aruncă în pasaj departe de oricine-ar fi putut-o folosi. Ia-ți ceva decent de-ndată ce-ți poți permite asta.

Îngenunche pe podea alături de băiatul care nu făcu nicio încercare de a-l opri, îi așeză la gât vârful cuțitului și se uită țintă în ochii lui rotunzi, disperați.

— Ce-i asta de la gâtul tău?

Dar băiatul nu putea vorbi.

— Nu-ți face griji, zise Tomb, te rog.

În felul acesta, amândoi așteptară sosirea pașilor.

Nu mult după aceea, un Om Renăscut veni cu pas hotărât spre ei de-a lungul coridorului. Avea pe el fantastica platoșă roș-sângerie a unei importante Case, ideograma ei galbenă, contorsionată, scânteind pe mantia neagră care-i fâlfâia în urmă. Sclipirea tremurătoare a armurii îi făcea imaginea să pară mitică, tranzitorie, de parcă intra și ieșea din Timp așa cum îl știm noi; curioasele lui țințe boante de la umeri și încheieturile elongate îi ofereau aspectul unui crustaceu transformat genetic. Avea capul gol și însoțitorii lui erau o adunătură pestriță, incluzând o femeie de o rasă cu el, amarnic de slabă, cu capul ras, cu pasul inegal și lipsit de grație, de parcă scheletul i-ar fi funcționat într-un fel nou, netestat (zâmbetul ei era gol și cânta încet: *Am pornit spre Vegys acum, Fal di la di a*); un erou de rigolă din Orașul de Jos, cu mersul unui prădător frustrat și cu trăsăturile acre ale unui aristocrat de duzină; și o siluetă întunecată și tăcută, înfășurată ca un cadavru într-o mantie brodată.

Tomb o luă din loc cu un ți-păt. Făcu un pas înainte, clipind confuz.

— Cromis? șopti el.

Îl umplu durerea și uită de băiatul de pe podea. Se duse aproape de Galen Hornwrack (căci el era, desigur, ursuz ca un lup, irascibil ca o adolescentă descoperindu-se atât de nemișcat de vechea sa sperietoare, palatul, care nu era la urma urmei decât un loc ca orice altul) și atinse pasărea de metal distrusă ce-i atârna la cingătoare în locul sabiei. Ridică ochii pentru o clipă spre fața asasinului, apoi suspină: o dată ce priveai mai îndeaproape, erau puține asemănări; și găsi acolo doar o sălbăticie chinuitoare pe care n-o găsisese niciodată pe fața poetului-erou mort. Clătină din cap și se întoarse spre Alstath Fulthor.

— Îmi pare rău, prieten vechi. Am crezut pentru o clipă...

Fulthor zâmbi absent în jos spre el.

— Știu, zise el. Asemănarea este superficială. Ce făceai pe podea cu băiatul ăla?

Înclină din cap pe-o parte de parcă ar fi ascultat ceva ce

nimeni altcineva nu putea auzi și păru să uite ce spusese. Urmă o pauză stânjenitoare. Apoi continuă:

— Ar trebui să fii mai răbdător, Piticule. Am auzit că-i un maniac sau un fel de maimuță dezlănțuită pe coridoare. Când am văzut căruța cu coviltir, am... – Fulthor clătină din cap ca pentru a și-l elibera de o imagine dublă – ... am știut că tu trebuie să fii. Ai de gând să-l omori pe flăcăul ăsta sau se poate întoarce la locul lui?

Tonul lui era curios, prietenos, dar ironic: absent.

Tomb își dezgoli dinții bătrâni și stricați. Era puțin deconcertat de-o asemenea primire după douăzeci de ani.

— Sunt prea bătrân ca să am răbdare, Renăscutule, zise el tăfnos. Ești teafăr?

Când nu primi niciun răspuns, își întoarse atenția aproape cu mulțumire către băiat (care se ridicase în genunchi: începea să-i revină culoarea în obraji), spunându-și: tot orașul trăiește într-un vis pe care nu vrea să-l împartă cu mine; coridoarele astea sunt blestemate.

— Ridică-te, îi spuse. Ce *este* chestia aia de la gâtul tău?

Când băiatul nu vru să-i răspundă, îl întrebă pe Fulthor, dar acesta nu-l auzi.

Lumina se revărsă brusc pe coridor: culoarea crimei. Trecu peste el ca fumul și fu absorbită în labirintul exterior, unde se disipă; umbrele lor o urmară. Mașinăria veche din care ieșise, și care-și ascunsese până atunci scopul de folosință, începu să țipe a oroare și frustrare, zbatând din membrele ei corodate, trezindu-se parcă după milenii întregi pentru a descoperi adevărul poziției sale. Ecourile zburau ca liliicii.

Din nebunia aceasta bruscă se târî un grup de zece sau cincisprezece oameni. O echipă de paznici ai palatului care purtau aceleași uniforme negre cu arămiu ca și băiatul, însă fețele lor erau distorsionate de o privire șovăielnică – trăsăturile lor proeminente alunecând spre formațiuni noi, repulsive – și se apropiară nu în pas militar, ci într-un ciudat mers pe vârfurile degetelor, cu ochii ațintiți asupra piticului cu o intensitate sălbatică și totuși cumva neorganică. Să-i fi călcat ei pe urme așa cum îi călcase el băiatului, pasaj după pasaj, încă din holurile

exterioare? Cum de nu le simțise; ochii aceia asemănători cu ochii goi și scânteietori ai animalelor într-o noapte întunecoasă? (Sau poate că-i simțise.)

— Fulthor?

Însă Fulthor se uita iarăși în gol în aer, cu buzele mișcându-i-se mute. Din partea lui nu putea primi niciun ajutor.

Piticul se cutremură, prins în cursă de împrejurări. Țesătura orașului era acum încheiată și el se descoperi prins în mreje. Nu era o întoarcere acasă prea reușită. Și totuși nu avea să fie prima oară când își croise cu forța drum prin acele coridoare. Se aplecă puțin înainte, așa încât să nu lungească așteptarea. Nu se gândea la mare lucru.

Aproape că se năpustiseră asupra lui, când Fulthor vorbi:

— Opriți-vă.

Vocea lui parcă veni de foarte departe, iar el păru aproape surprins să o audă.

— Opriți-vă!

Preț de o clipă, nu se schimbă nimic. Tomb mârâi; Fulthor își atinse mânerul sabiei, pus în fața măcelului fără motiv al propriilor săi oameni. Dar apoi lumea se cutremură și alungă coșmarul. Vechea mașinărie se tângui cu disperare, se încovoie și rămase tăcută (în frenezia ei, aceasta își topise părți ale proprie-i coloane vertebrale, și acum, îndoită ca o cotoroanță, se zvârcolea și se contracta în vreme ce metalul încins se răcea.) Lumina malefică se stinse. Oamenii care se apropiau se uitară nesiguri unul la celălalt și-și ridicară săbiile.

Fu un gest mărunț, și fu executat cu mai rețineri: căpitanul lor aprobă țeapăn din cap, uitându-se drept în față, în vreme ce în spatele lui se dispuseră pe două coloane, părând stânjeniți și dându-și supărați coate unul altuia. Fiecare purta la gât câte un medalion ca al băiatului, o ciudată și complicată răsucire de argint al cărei sens fugea din calea căutătorului precum o perspectivă absentă.

— Anulați căutările, le ordonă Fulthor.

Vorbi cu rețineră, ca un om căruia-i vine greu să controleze o durere sau o dorință ardentă.

— A fost comisă o greșeală. Acesta-i Piticul de Fier, care s-a

întors să ajute orașul la vreme de nevoie.

Îl privi cu băgare de seamă câteva secunde, apoi își întoarseră capetele la unison și plecară în pas de marș. După ce străbătură o bună distanță pe coridor, băiatul sări brusc în picioare, îi aruncă Omului Renăscut o privire de ură amarnică și o luă la goană, zburând de-a lungul pasajului pe urmele lor, abandonându-și sabia acolo unde i-o aruncase Tomb. Acesta o ridică.

— Ce pricepi tu din toate astea? îl întrebă pe Fulthor.

Fulthor se uită cu ochi orbi după băiat, cu mâinile sale slabe precum un strat de ceară albă peste os.

— M-am rătăcit, spuse el și întoarse fața spre peretele coridorului. Nu-mi mai acceptă conducerea. Curând, unul dintre ei nu-mi va da ascultare și va trebui să-l omor.

Făcu un sunet care ar fi putut fi un râset sau un suspin.

În tot acest timp, însoțitorii lui Fulthor abia dacă se mișcaseră; priviseră în schimb cu teamă sau ironie sau orice alt sentiment li se părea potrivit. Acum, Femeia Renăscută, simțindu-i istovirea, veni în față și-i așeză o mână nesigură pe umăr.

— Eu... – spuse ea, și apoi zise ceva într-o limbă pe care Tomb n-o pricepu. *Mein Herz hat sein Liebe*. În gură am făcut...

Era limpede că nu-l putea ajuta, lucru care o sfârșea și pe ea. Îl scutură. Se uită în jur după ajutor.

— În gură am făcut mica mea contribuție. Blackpoll și Veneția au devenit una. Deasupra nopții se-nvârtesc stelele, în circuitele ursului tremurător!

Aceste ultime cuvinte le strigă. Lăcrimă. Cât se poate de ciudat, spre asasinul din Orașul de Jos se îndreptă pentru alinare. El îi atinse mâna și trăsăturile sale sângerii, alterate, se înmuiară pentru scurtă vreme: după o clipă de nedumerire, Tomb se hotărî că aceea fusese o încercare de a zâmbi. Femeia zâmbi din nou și fața i se transfigura – acolo unde piticul văzuse înainte doar o lipsă înfiorătoare scânteia acum bucuria, și o inteligență ca o lampă descoperită. Îi dădu drumul mâinii asasinului și se depărtă de el în pași de dans, cântând

Am pornit spre Vegys acum
Fal di la di a
Am pornit spre Vegys acum
Fal di la di a
Pe malurile lacului de diamant
Peștii o să-i privim
Pe piscurile munților
Striga-vom „Erecthalia!”
Fal di la di a
Fal di la di a
Di rol

Auzind acestea, Alstath Fulthor își acoperi urechile cu mâinile și mormăi.

— Nu-i pot uita pe oamenii din grădinile cele frumoase! exclamă el.

Se lovi într-o parte a feței cu podul palmei.

— Arnac san Tehn! Cât să fi trecut de când ți-am văzut chipul tău dulce și smintit la miez de noapte, sau de când am bătut cu pasul alături de tine pietrele din pavajul Bulevardului Rue Morgue?

Și, încă mormăind, o luă la fugă pe coridor în jos către lumea de afară, rupându-și armura de pe el.

Pe coridor trecu un vânt firav, mirosind a praf și zambile; o dată cu el veni liniștea – o substanță, nu o absență – pentru a umple urechile cu încăperi goale și scări abandonate și cu trăsăturile nemișcate și mute ale inocenței pământului. În această liniște, Piticul Tomb căută disperat reconfirmarea. Dar femeia se retrăsese în amintirile ei, cu umerii gârboviți și cu ochii umbriți de secret, cu o fantomă a tandreții jucându-se la colțurile gurii ei; oricum, nimic din ceea ce zicea ea nu avea sens. Iar asasinul abia dacă zâmbi sardonice, ridicând din umeri ca pentru a se absolvi în cele din urmă de răspundere (mișcarea păru să-l doară undeva în zona coastelor de jos, iar expresia sa deveni imediat acră și reflexivă).

— Toată lumea să fie, atunci, nebună? se întrebă Tomb cu

iritare, întorcându-se într-un târziu – cu toate că ceva îi luă tragerea de inimă – spre bărbatul în mantia ca un lințoliu, care stătea puțin mai departe examinând mașinăria ce o luase razna ca și când l-ar fi putut ajuta să spargă ultimul cod nebunesc al universului. Mașinăria, în durerea ei incomprehensibilă, îi fredona ceva sentimental, iar el, stând ca o misterioasă statuie înveșmântată, îi șoptea înapoi; niciunul dintre ei nu avea cum să-l înțeleagă pe celălalt. Tomb ieși în față și se postă între ei, cu mâinile în șold, uitându-se agresiv la întunecimea nedezvăluită a glugii bărbatului.

— Lasă asta, sire, spuse el, cu toate că-s sigur că trebuie să fie foarte interesant, și spune-mi: să-și fi pierdut orașul mințile?

Tăcere.

— Prea bine, atunci: dacă ești un prieten de-al lui Fulthor, spune-mi cel puțin când a început boala *lui*. Eu sunt Piticul de Fier (de care s-ar putea să fi auzit), care l-a trezit din somnul său eonic ca să ne ajute să înfrângem Nordul (lucru pe care l-am făcut cu ajutorul unor cunoștințe dobândite de la un bătrân).

Își lungi gâtul, dar nu se vedea niciun chip în ciuda faptului că simțea doi ochi ațintiți asupra lui de undeva de sub glugă. La aceasta, își pierdu cumpătul, își scoase cuțitul.

— Spune ceva, piftie sleită, sau o să te servesc pe felii! Chiar sunteți cu toții ignoranți sau lunatici aici?

Dar bărbatul nu făcuse decât să chicotească și spuse:

— Ultima dată când ne-am întâlnit m-ai recunoscut, Piticule, când îți luase foc barba și aveai capul spart! Să fi uitat atât de repede? Te-aș fi întrebat atunci, dar n-am avut timp: ce-ai mai făcut de la cealaltă despărțire pe care ne-a adus-o soarta, acolo, sub turnul trist, în urmă cu optzeci de ani? Ce schimbare am pricinuit tu și cu mine lumii prin ceea ce-am făcut! Mai vezi vreun copil de-al meu în drumurile tale dintr-un deșert în altul, dintr-o pustie în alta?

Și-și aruncă gluga pe spate, râzându-și râsetul acela uscat, bătrân și enigmatic, și deveni Cellur, Stăpânul Păsărilor...

Galen Hornwrack și Methvet Nian

Cellur, Stăpânul Păsărilor: trăise eoni întregi într-un turn cu cinci laturi plin de un semiîntunerice submarin. În tot acel timp, în jurul lui sclipeau și zăngăneau instrumente, în vreme ce simțurile lui mângâiau aerul neliniștit, detectând noi forme și anotimpuri. Din întinderile reci ale mlaștinii sărate și ale estuarului, din strigătul prelung al vântului, din valurile mării și din strigătul rândunicii de iarnă el vine acum la noi: din Războiul celor Două Regine, cu miile lui de păsări metalice moarte; din visul de mult uitat al Perioadei de Mijloc a pământului, clătînând din cap la gândul durerii și al frumuseții, demiurgi gemeni ai durabilei După-amiezi a omenirii!

Ce a văzut el, aceasta noi nu vom vedea niciodată? Uitarea-aceasta noi abia ne-o putem imagina?

Liniile și formele de pe roba sa minunată se răsucesc și tremură ca niște animale străine torturate. Geometria își amintește, chiar dacă el nu. „Nimic n-a rămas așa cum a fost“, suspină aceasta, „în acea ultimă lume perfectă. Turnurile ce-au stăpânit aceste pustiuri au căzut acum. Lumea, pe care au oprit-o în loc vreme de un mileniu, a început să se-nvârtască din nou. Nu găsim aici nicio compasiune la fel de sălbatică și de sterilă ca a lor; nicio cruzime la fel de structurată sau formală; nicio artă. Vastul aer e înțepenit, unde ei s-au plecat sub cinci planete artificiale, trâmbițând versuri în depărtarea înghețată. Bibliotecile lor stau deschise ca paginile unei cărți abandonate vântului deșertic, ultimele lor șoapte uscate se sting; filosofi și clovni deopotrivă, se sting; acea prindere febrilă a stelelor...

Cellur. Zece mii de anotimpuri au fost cândva ale lui, anii băteau ca niște inimi! Formele acelea geometrice ne-ar putea povesti. Ele sunt dovada Timpului însuși, de-am ști noi măcar. Cellur, Stăpânul Păsărilor! Acum el vorbește...

Toți sunt adunați în camera tronului, mai puțin Alstath Fulthor.

(Zvonurile spun că fuge pe aleile murdare din Cartierul

Artiștilor, că urcă dealul spre Alves și că trece peste terenul observatorului părăsit, iar trăsăturile-i mândre sunt roase de nebunie; zvonurile au spus că a părăsit Viriconium pentru a treia oară într-o lună – fără cal, fără armură, doar cu plămânii-i umflați și urmat îndeaproape de propriu-i trecut. Orașul de Jos e căzut în transă.)

Regina șede cu mâinile-i calme în poală; la picioarele ei îngenunchează Piticul Tomb, care se scobește între dinți cu vârful cuțitului; Fay Glass din dispăruta Casă a lui Sleth, îmbrăcată într-o mantie nouă, șoptește aiureli Bestiei Reginei: în vreme ce Galen Hornwrack stă deoparte, cu o față ca moartea. Toți așteaptă, mai puțin poate femeia nebună. În jurul lor plutesc perdele de lumină mercurială, fuioare de aer oglindit. Înainte lor, cinci ferestre false tremură cu priveliști ale unui peisaj ce nu se găsește niciunde în regat.

În Vremea Lăcustei ne este dat să vedem astfel de lucruri.

— Doamna mea (începu Cellur, aplecându-se înaintea lui Methvet Nian): Am avut de jucat, după cum știi, un rol mic în războiul împotriva Nordului. Dar războiul acela aproape că mi-a adus moartea – după cum voi povesti mai încolo – și mi-a distrus atât refugiul, cât și păsările, lucru care m-a rănit foarte adânc. De mulți ani încerc să mă obișnuiesc cu situația și de atunci viața mi-a fost cât se poate de ciudată. Mă întorc ca să găsesc regatul foarte schimbat și mă tem că tocmai venirea mea pecetluiește și mai multă nesiguranță. Sunt optzeci de ani de când am trimis vulturul de iridiu la tegeus-Cromis în turnul lui de la Balmacara din pădurea de scoruși: mi-aș dori să fie aici astăzi să răspundă la o chemare asemănătoare. Cu toate că cred că se considera poet, avea un mare dar pentru crimă. Evenimentele cer din nou un asemenea căpitan. Dacă trebuie să explic de ce, trebuie să mă întorc pentru o clipă la Războiul celor Două Regine...

Că am supraviețuit măcelului forțelor Cannei Moidart a fost o surpriză la fel de mare pentru mine cum este pentru tine, care m-ai văzut ultima oară împresurat și fără speranțe. Păsările mele erau de mult moarte sau, dacă nu, risipite. Geteit Chemosit stăpâneau podul din stânci. Nava lor, chiar dacă acostată în

prima parte a schimbului de focuri, ascundea arme pe care nu mi le puteam imagina. Eram captiv în turnul meu, al cărui arsenal n-am avut niciodată înțelepciunea să-l analizez. A început o luptă în care singura piele pusă la bătaie era a mea, și totuși eu așteptam neputincios, terorizat. Piatra se crăpa și se prăbușea în fața tunului lor; apa sărată a estuarului fierbea și se îmblătea din cauza tunului meu! Vârfurile care stăteau drept martori reverberau și bubuiau, praful se scurgea la poalele lor imemorale ca mortarul de pe un zid muced. Peste toată întinderea de apă plutea un giulgiu de fum strălucitor, prin care am prins imagini frânte ale acelor automați înfiorători venind și pierind din preajma vasului lor, cu ochii aceia galbeni plini de venin. Părea că-i apără o armură bizară împotriva rachetelor mele.

Ziua a făcut loc unei nopți lungi cu cețuri albastre și lumini corozive plutind în derivă. Turnul a început să arate semne de cedare. Vuia jalnic în tot acel tă răboi. Vârful lui se învârtea eratic, amenințând dușmani inexistenți. La fiecare cinci sau șase minute, armamentul lui defensiv trimitea raze ca niște fulgere schiloade, dar de fiecare dată puțin mai pale. Curând, fundația a început să i se miște. Soarta îi era scrisă. Știam că nu puteau supraviețui nopții deasupra solului, chiar dacă turnul reușea să dobândească vreo victorie schiloditoare: la două ore după ce tegeus-Cromis v-a dus în siguranță peste stâncile estuarului, aerul și apa au devenit contaminate cu o energie care-i otrăvește pe pești chiar și acum, după atâția ani. Turnul a gemut, vocile lui electrice încarcerate implorându-mă pe limbi marțiale ciudate, cerându-mi fie sfatul, fie ușurarea pe care nu le-o puteam da. Nu puteam face nimic. L-am părăsit, simțindu-mă ca un trădător, pentru pivnițele de dedesubt, spunându-mi că aş putea scăpa chiar prin tunelurile pe care le folosiserăți voi cu o zi în urmă.

A fost inutil. Fundul estuarul se adâncise. Pasajele care nu se prăbușiseră erau blocate cu mâl încins sau pline cu apă fiartă. Doar unul mi-a permis trecerea și prin el am rătăcit o bucată de vreme, cu bufnetul îndepărtat al armelor dându-mi pinteni, până ce mi-am dat seama că am intrat într-o parte a sistemului

ce-mi era necunoscută. Nu vă spun multe despre ce-am găsit acolo. Multe nu am înțeles. Multe nici nu-mi doresc să-mi aduc aminte. Sunetul încheștărilor de deasupra devenea tot mai înfundat, treptat tot mai iluzoriu, până ce nu l-am mai putut auzi. Cât de mult să fi continuat, nu știu. Care partea și-a adjudecat victoria, n-am cum spune. Pe când mi-am croit drum înapoi la suprafață, piatra topită era iarăși rece, turnul semăna cu o lumânare stinsă, Chemosit și armele lor dispăruseră. Doi vulturi-pescari patrulau apa cenușie; falezele erau tăcute. Trecuse mult timp.

Știam de-o bună bucată de vreme de existența unor asemenea regiuni sub turn. Se întindeau sub mine ca un nou continent, dar ceva mă împiedicase să le explorez. Erau, am impresia, încă prea aproape de trecutul milenial. Ecourile După-amiezii nu se stinseseră încă în ele. Însă astfel de ecouri nu sunt, în definitiv, închise sub suprafața pământului; ele se mișcă și deasupra lui: oriunde s-ar duce cineva, acolo există întotdeauna senzația aceea de ușă închisă cu numai o clipă în urmă. Și nu aveam de ales, căci deasupra mă aștepta doar moartea. Așadar, am coborât în pământ.

Arhitectura de jos era rece și complicată. Scările – care erau multe la număr – se îndoiu asupra lor însele, pentru a dispărea în arcuri înflorate, oarbe, sau pentru a mă duce în cine știe ce galerie suspendată din care nu puteam găsi ieșire. Nu aveam impresia că mă aflu sub pământ; mai degrabă simțeam că mă rostogolisem într-un oraș gol sau într-un muzeu mare și pustiu. Sute de magazine mici și cubice mărgineau pasajele principale, fiecare conținând câte un obiect excentric de mărimea unui om, înfășurat împotriva influenței timpului în cearșafuri cenușii. Praful acoperea totul. În mare parte, aceste încăperi și coridoare erau întunecate, deși nu tăcute. Instrumentele ticăiau și zăngăneau trezite la viață când treceam pe lângă ele. Mi-era teamă, lucru care pare ciudat acum, căci în scurtă vreme mi-am dat seama că eu construisem cele mai multe dintre lucrurile acelea, sau cel puțin le colectasem, într-un scop pe care acum l-am uitat. În cele din urmă am ajuns într-un loc luminat: la început, un coridor lung de nouăzeci de metri presărat cu

broboane de un verde-pal; apoi, o parte dintr-o cameră, plină de-o lumină albastră scufundată răzbătând dintr-o sursă nevăzută; în cele din urmă, un întreg apartament luminat ca în miezul zilei, bântuit ca o după-amiază de vară de un zumzet ca de insecte, și plin de voci adormite!

În acel apartament aveam să-mi petrec mulți ani. Acolo m-am înfruntat pe mine (cu toate că acea întâlnire a fost mai degrabă metaforică decât practică, și în fond neproductivă. Eram o enigmă). Acolo am aflat și lucrul care m-am adus astăzi aici. Acolo am ajuns să blestem monstruoasa povară a nemuririi și cursa fatală a compasiunii. Căci sunt sigur acum că sunt nemuritor, chiar dacă n-am habar unde și de ce a început viața mea. Nu mai cred că sunt om. Însă ființele umane sunt cele care m-au ținut aici atât de mult timp.

Am intrat, deci. Eram obosit și înfometat. Locul era plin de lumini schimbătoare care adoptau forma unor coloane, sfere difuze sau lampioane dansatoare. Neliniștea mea a ajuns la ele imediat. Au pâlpâit în aerul rece și aspru, plutind agitate în jurul meu și șoptind pe voci electrice, reținute. Fiecare era forma exterioară sau „personalitatea” unei mașinării. Una-și întindea urechea la pământ, alta în aer, în vreme ce o a treia măsura însăși stelele: erau animate de o curiozitate extremă, agitată, ca niște cai pur-sânge. O întrepătrundere ritualică nesfârșită le permitea să schimbe informații sau – dacă o cerea situația – să-și combine funcțiile, multiplicându-și astfel marea lor receptivitate nativă. Una, totuși, era deasupra celorlalte. Era o coloană magnifică din ivoriu înaltă de peste șase metri. Din babilonia de voci – care se ridica acum ca apa de viitură sau vântul noaptea printre arini – aceasta mi s-a adresat. Toate celelalte încetară imediat, parcă din respect.

Am fost uluit, căci mi-a vorbit cu propria-mi voce. Își menținea superioritatea în fața celorlalte prin virtutea faptului că era *păstrătoarea memoriei mele*. Craniul, vedeți voi, nu poate cuprinde toți anii. Memoria se șterge sau este distrusă în răbufniri periodice de nebunie sau de autodezgust. Înainte să se întâmple asta, cele mai bune amintiri trebuie depuse într-o arhivă. Norocul sau poate instinctul m-a adus în acea cameră la

fiecare aproximativ o sută de ani ca să-mi ușurez povara. În coloana aceea de lumină ca de ivoriu sălăşluiesc fragmentele uscate ale tuturor identităţilor mele trecute, ca un depozit secret de vase sparte din lut aflat la temelia unei case vechi. Am aflat aceasta cu oroare (şi cu câtă oroare am contemplat-o de atunci încoace!): un sentiment care nu însemna nimic în comparaţie cu nefericirea cu care am înfruntat incompletitudinea mărturiei înseşi... Vreme de mai bine de zece milenii, maşinăria aceea a stat sub estuar – în propria ei memorie începuseră să apară goluri! Ceva din ea s-a rupt; de multe ori am pierdut şi eu din material înainte să-l pot transfera, şi au avut loc, se pare, ştergeri intenţionate. Ici lipseşte o decadă; colo un secol s-a stins încet, fără a lăsa vreun indiciu. La începutul mărturiei (dacă se poate spune că aceasta a existat vreodată) rămân doar imagini frânte, chinuitoare, care sugerează o perioadă de două ori mai lungă decât cea pe care o acoperă mărturia! Ceea ce-a rămas este ca o tapiţerie găurită şi subţiată de vârstă (ruptă, de asemenea, ici şi colo, într-o furie senilă), prin care le poţi uita pe vecie la un mare vid. La fiecare nouă încarnare a trebuit să învăţ din nou cum să manevrez maşinăria. Asta n-a fost greu. Dar ca să înţeleg scopul pentru care mă aflu acolo... puteam revedea zece mii de ani, însă nu aveam nicio identitate dincolo de cea pe care o puteam identifica în oricare dintre încarnări. Eu sunt, pe scurt, nimic altceva decât ceea ce aveţi în faţa voastră, un bătrân care a intrat în oraş pe uşa trecutului...

Anii pe care i-am petrecut în peştera aceea mă macină! Maşinăriile cu luminile lor ciudate şi cu voci ca nişte frunze moarte; aerul stătut de sub pământ; Trecutul năvalnic. Le-am privit pe toate pe ferestre care se alcătuiau din senin la o simplă poruncă! M-am văzut din multe unghiuri – o mână întinsă, o robă nouă, vorbind unei mulţimi, privindu-mi prima creaţie stângace planând deasupra apelor. Am privit După-amiaza – despre care nu voi vorbi – cu nebunia ei. Am aflat: dar încă n-am aflat cine sau ce sunt, şi din indicii vagi trebuie să construiesc o imagine pasageră, o amintire care-mi scapă chiar în clipa când se formează. Mai rău, memoria din prezent îmi

devine tot mai inegală cu fiecă an care trece. Ajung să nu mai fiu sigur nici de propriu-mi nume. Curând îmi va fi greu să-mi amintesc de ce vă datorez o explicație a tuturor acestor lucruri, sau a persoanei mele. Pustiul se extinde.

Nu-ți fie milă de mine, doamna mea. Mi-e destul de milă mie.

Lunile au trecut. Am învățat. Mașinăriile aveau grijă de mine. Îmi încredințau de bună voie secretele lor. În lungile nopți deznădăjduite am căutat o imagine de-a mea în oglinda afumată a trecutului, dar pe timp de zi am învățat să pun întrebări lumii naturale. Am devenit o ureche nepricepută lipită de acea tăcere care a copleșit pământului de la sfârșitul După-amiezii încoace. Unde cândva cânta aerul, acum se auzeau doar sunetele subțiri și electrice ale instrumentelor mele, ca strigătelor unor copii morți. Am auzit când Piticul Tomb a dezarmat marele creier din Deșertul Mic de Rugină. În peștera mea au pâlpâit luminile. Pe tot cuprinsul imperiului mănunchiuri de semnale au pierit imediat – luptătorii Chemosit s-au stins precum niște lumânări de seu. Mai târziu, i-am urmărit triumfala înaintare pe continent alături de Alstath Fulthor. De la un loc secret la altul au mers ei, trezindu-i pe Oamenii Renăscuți. Pentru o vreme, eterul a fost plin de voci. Apoi, pe când tragedia a început să-și arate fața și centrele de renaștere s-au închis unul după altul, tăcerea s-a lăsat din nou. A durat până acum zece sau unsprezece ani, când am interceptat prima dintre transmisiunile ce m-au adus aici.

O auzeam doar când era luna pe cer. Venea sub forma unei șoapte sparte, umplând încăperile de sub estuarul din piatră. Era o voce inumană, ciudată, de necrezut, vorbind o duzină de limbi inventate. Dacă n-ar fi aparținut atât de evident unui om, aș fi confundat-o cu monologul unui demiurg extraterestru naufragiat, scurgându-se accidental în golul dintre pământ și satelitul lui palid. Nu vă pot spune cât de tare m-a impresionat vocea aceea! Cu înfrigurare, mi-am luat la întrebări mașinăriile. Ele nu știau nimic; nu-mi puteau da niciun sfat. I-am răspuns pe toate lungimile de undă: nimic!

Septemfasciata, șoptea ea fără-ncetare: *Guerre! Guerre!*

Mașinăriile și-au amintit fiecare silabă. *Dai e quita la merez... o sută de ani pe partea rece a lunii... aripa vânoasă... „raiul ale cărui cercuri strânse sunt“... Am văzut grădina ce se află dincolo de lume. Acolo, rezervoarele se-ntorc împotriva oamenilor... nomadacris septemfasciata... colonnes fleuries (douleureux paradis!), temps plus n'adore... O, aripa transparentă! Frigul mă pustiește... Și-apoi, îngrozitor de tare: Septemfasciata! Plantele dinafară! Methven!*

Vreme de-un an am îndurat acest monolog, cu avertizările lui fără sens, cu referirile lui la o căutare a „naturii metafizice a spațiului”, la nebunie și moarte printre stele. M-au obosit obscenitățile pe care le-a chicotit și digresiunile lui cabalistice, profețiile aiuristice. M-am dat peste cap să înțeleg ceva din toate astea și-am început să cred că luna a fost pătrunsă de-un imbecil cosmic depravat și colosal. Încercările de-a stabili o legătură n-au avut sorti de izbândă: n-a existat niciodată o pauză în șuvoiul de cuvinte când să-mi fac simțită existența. A încetat la fel de brusc cum a început. Am dat fuga la mașinării – nimic în afară de-un șuierat gol. Vreme de trei zile, peștera a fost tăcută și întunecată. Mașinăriile nu voiau să-mi răspundă. Era ca și când sfârșitul monologului fusese o indicație. Am simțit că ele nu erau atât în stare latentă, cât fascinate; atenția lor era îndreptată într-altă parte. În a patra zi, s-a ivit o ceață purpurie, o iluminăție pură și fără sursă; în aceasta dansau jerbe agitate și lampioane de lumină, rotindu-se, învârtindu-se și întrepătrunzându-se într-un balet vioi, aiuritor. Niciodată nu le văzusem atât de agitate. Se revărsau din cavernă prin coridoarele dimprejur, șoptindu-și isteric acel unic mesaj.

Ceva se desprinsese din lună și-și croia acum drum spre pământ.

N-am mai auzit de atunci vocea aceea dementă, singuratică. Dar fiecare lună sinodică de atunci a văzut câte o nouă lansare, o nouă aterizare. Le-am văzut și eu, doamna mea! Sunt ca niște vălătuci de fum alb ieșind din rânjetul osos al lunii; sunt ca niște nori de polen. Cad pe pământ aici în imperiu. Nu știu cu exactitate unde. Instrumentele mele sunt confuze, descoperirile lor incomplete și contradictorii. Anunță existența unor

interferențe de-un fel nemaîntâlnit în zece mii de ani de funcționare. Dar ascultă: ieri am vorbit cu Alstath Fulthor, Omul Renăscut, în casa lui aflată mai sus de Cartierul Artiștilor. De la el am aflat că o forță necunoscută hărțuiește comunitățile de Renăscuți din Marea Pustie Brună. Am fost de acord amândoi – așa cum ți-ar spune și el dacă s-ar afla aici – că evenimentele acestea trebuie să fie legate între ele. Și, chiar dacă instrumentele mele nu se pot arăta de acord asupra locației și originii sale, anunță că se construiește un oraș undeva la nord și vest de Viriconium.

Doamna mea, nu este construit de către oameni.

Ochiul lui Cellur este ca al unei păsări, ironic și luminos; profilul său e acvilin. Era altfel când îl credeam om. Expresia lui trădează atât de puține acum că știm că nu este. Ușurat de acea revelație, bea niște vin și se uită în jur pentru a-i măsura sau a se bucura de efectul ei.

Regina stă cu mâinile-i calme în poală, la picioarele ei stă îngenuncheat Piticul Tomb, cu gura deschisă și cuțitul uitat în mână; încearcă de fapt să-și amintească ceva, dar nu va reuși decât peste o zi sau două. Fay Glass, aparținând dispărutei Case a lui Sleth, ea ce încearcă să-și amintească? Este irrelevant. Ea stă și-i cântă unei imperturbabile sculpturi din oțel și lumină albă dezgropate cu mult timp în urmă din ruinele lui Glenluce, în vreme ce Galen Hornwrack stă deoparte – strângându-și rănilor, pe chip cu o expresie cinică și amuzată. (E limpede că a uitat de întâmplările de la Bistro Californium și-l crede nebun pe bătrân.) În jurul lor plutesc perdele de lumină mercurială, puternice culori primare pătate pentru o clipă – ca o bucată de aur murdar, dar vital – cu nesiguranța reflectată a incăperii.

Nimeni nu știe ce să spună.

Viriconium, remarcă Ansel Verdigris în ultimul său eseu ironic „Aliații”, este o lume care încearcă să se amintească pe sine. Pietrele amorțite interpretează un nesfârșit act de aducere-aminte. Această atotpătrunzătoare conștientizare a trecutului, recent sau îndepărtat, a insuflat personalitatea tuturor

conducătorilor lui, și nu în ultimul rând pe a lui Methvet Nian. Cellur adusese înapoi la viață amintiri vechi. Starea ei sufletească, atunci când i-a fost adus Galen Hornwrack în iatacul sau acea *salle* pe care o folosea ca bibliotecă și cameră de zi, era deja una nostalgică. Acest lucru îi afectase, poate, părerea despre el: cu toate că evenimentele, în cele din urmă, se poate spune că i-o confirmaseră.

Știa puține despre el. Alstath Fulthor, întorcându-se palid la față și înnoroit dintr-o neașteptată misiune cu doar o oră-n urmă, îi subliniase nevoia pe care o aveau de el ca martor la incidentul din Orașul de Jos.

— Tocmai fata l-a găsit, din noroc sau instinct; ea a insistat ca el să vină cu noi (cu toate că oricum l-am fi adus). E greu de știut de ce. Pare să fi luptat de partea ei – și se mândrește cu asta – dar nu vrea să spună nimic de soarta mesajului pe care l-a adus ea, iar asta-i lucrul ce mai important. Motivele refuzului său par confuze.

Despre trecutul lui Hornwrack nu voise să spună altceva în afară de:

— Un nobil sărac ostil din ținuturile de mijloc de lângă Soubridge. După război, pare să-și fi șters pământul de pe cizme și să fi încercat să se înece în băutură în Orașul de Jos.

Cu toate acestea, în urma insistențelor, recunosc:

— Hornwrack a fost fiul cel mic. Frații lui au căzut alături de ceilalți flăcăi al lui Waterbeck în Marea Pustie Brună. Mama și sora lui au fost ucise mai târziu, când Chemosit au pus mâna pe Soubridge. La începutul războiului era ucenic pe lângă un pilot de ambarcațiune de zbor și avea șanse să ajungă la comanda propriei lui ambarcațiuni, dar nu se văzuse îndeplinind o asemenea funcție. La început era prea tânăr, mai apoi – o dată cu distrugerea vaselor sale – întreg corpul naval a fost dezarmat. Acest lucru pare să-l regrete mai mult ca moartea familiei lui. După înfrângerea Nordului, pare să fi eșuat ca fermier, iar domeniul familiei a revenit Coroanei când datoriile l-au făcut de nefolositor. Acum își duce viața cu ajutorul cuțitului în Cartierul Artiștilor, păstrându-și titlul poate ca reclamă, dar mai sigur ca o insultă la adresa imperiului pe care i l-a conferit bunicul lui.

La ultima numărătoare a omorât mai bine de optzeci de oameni, atât în Orașul de Sus, cât și în cel de Jos. O duzină se crede că încearcă să-l omoare pe el.

Îi pot înțelege cel puțin înverșunarea, își spusese ea.

Acum, când intră el, ea ridică ochii dintr-o partitură. Comportamentul lui era o prefăcătorie, sau așa i se păru ei: simula pasul rigid al unui dansator profesionist; părul lung și cărunt și-l purta strâns cu o agrafă de oțel, imitându-i pe căpitani aceia damnați de ambarcațiuni care zburaseră în ultima lor misiune pe deasupra Marii Pustii Brune în toiul războiului; mantia lui era veșmântul soios de culoarea făinii al ucigașului cu simbrie, croit pentru fanfaronadă, cu tivul vopsit cu o vulgaritate sardonică exact în nuanța sângelui uscat. Cum să-i vrea rău asasinul ăsta bătrân cu oase la fel de fragede ca niște fungii? Umplea camera de zi ca o crimă. Simpla lui existență era prea mult pentru delicatele ei ornamente de mărgean și pentru colecția de instrumente muzicale antice; le domină pe dată. Nu se poate spune că ea văzu prin Orașul de Jos și prin nobilul decăzut, prin hainele sale, omul de dedesubt: nu mai rămăsese, la urma urmei, aproape nimic din el.

Și totuși, în loc să intre pur și simplu printr-o ușă, el păru să dea buzna către ea din trecut. Părul îi suflă pe spate în vântul timpului! Ea îl văzu pentru o clipă schițat pe fundalul unui răsărit dispărut – trupul înalt și slab ținut cu o formalitate neputincioasă, chinul din ochi, marea pasărea de metal distrusă ce-i atârna la cingătoare. Doar o clipă, dar în ea se confundă grija de sine cu demnitatea; lăcrimă pentru poetul mort tegeus-Cromis; și se întrebă în treacăt de ce trebuia să-i amintească huliganul acesta obosit de zambilele ei de iarnă ce înfloresc într-un turn de lângă mare.

Aceasta trecu, desigur.

Alstath Fulthor îl urmă pe asasin înăuntru. Dincolo de prag, ei se priviră unul pe celălalt ca niște câini prevăzători; apoi Hornwrack ridică din umeri și zâmbi slab, iar Fulthor se întoarse cu spatele, părând dezgustat. Ea le oferă răcoritoare. Fulthor refuză, luă o carte legată în piele oliv și se uită furios la ea; între timp, Hornwrack se opri în fața ei, legănându-se puțin.

Nu se putea uita la ea. Mirosea a moarte. În clipa aceea, Cellur și Tomb intrară în cameră. Cellur luă puțin vin de Mingulay, suspină – „Lămpile astea-mi amintesc cumva de viața mea îngropată” – și se așează în umbră. Piticul îi făcu o plecăciune complicată, pretențioasă, apoi se sprijini de perete cu un picior îndoit ca să-și scarpine pulpa.

— Simți că noi, Casa mea, am greșit cu ceva Casei tale, începu ea fără preambul. Ți-am confiscat moșiile. Războaiele noastre ți-au răpit familia.

Hornwrack îi acordă eu un zâmbet amar.

— Case? spuse el. Doamnă, familia mea a fost o familie de fermieri.

Își atinse maxilarul acolo unde, văzu ea, ceva i-l despicase până la os.

— Toate navele de zbor din regat au fost distruse pentru ca tu să-ți poți păstra tronul.

Se uită ținută peste capul reginei.

— Ce mi-ai răpit tu a fost libertatea.

Dacă i se păru că putea vedea în ochii lui Avionul Reginei arzând (căzând în deșert ca o frunză veștedă, vărsând fum și lumini ciudate și siluete mici și tăcute), se înșela. El nici măcar nu văzuse ultima lor înfrângere – stătuse doar, la șaisprezece ani, pe pământul clisos și-i privise cum zburau ca niște nave rapide cu vele înspre Nord: vase, prieteni, căpitani – toți. Niciunul nu se întorsese vreodată, și nici nu se așteptase s-o facă. Restul războiului și-l petrecuse ucigând Nordici cu un cuțit pe aleile sleite de foame ale unui oraș capturat, practicând fără știrea sa arta singurei îndeletniciri pe care i-o lăsase imaginația.

— Dimineți, șopti el cu înfrigurare, continuați să mă căliți. Mă trezesc și privesc în aerul sterp și mă-ntreb dacă tronul și imperiul au meritat-o – băieții care au ars și vasele de cristal.

Își răsuci buza și se uită în jur.

— N-am venit iarăși aici de teamă că voi descoperi că n-a meritat.

Mâna i se duse repede sub mantie.

— Fulthor, nu face nimic! hârșâi el. Te-omor aici, dacă sunt nevoit!

Își frecă obrajii juliți cu dosul mâinii. Afară, pe coridor o adiere rece vorbe de o schimbare a vântului, de o nouă vreme. Înăuntru, Alstath Fulthor își lăasă *baan*-ul să alunece înapoi în teacă. Piticul își îndoi gâtul ca un graur. Bătrânul continuă să privească dintre umbre. Hornwrack se relaxă încet.

— Doamnă, spuse el, următoarea răfuială a familiei tale va trebui să se poarte pe pământ.

— Și totuși, relele nu se îndreaptă ascunzându-te în Orașul de Jos, îi spuse răbdătoare Methvet Nian.

El ridică din umeri.

— Îmi poți da cerul înapoi? Dacă nu, plătește-mă pentru serviciul pe care ți l-am adus noaptea trecută și dă-mi voie să plec. Cred că fata are vreo valoare pentru tine, iar eu am vărsat sânge pentru ea. Nu mă ascund în Orașul de Jos: îl resping pe cel de Sus.

Ei nu-i venea să îl creadă. (Cum să-i vină?) În schimb, îi oferi un mit personal: un loc printre piesele hieratice și siluetele exemplare ale un vis de mult aflat în declin...

Într-un cufăr din palisandru cu chingi din cupru de întărire ea ținea trei lucruri: un instrument muzical sub formă de tigvă adus din Est; o cămașă scurtă de zale, lăcuită-n negru; și o sabie din oțel nepretențioasă cu mâner înnegrit de transpirație. Acum, ea își mușcă buza și se duse la cufăr și luă din el sabia și zalele. Preț de o clipă, stătu nesigură cu ele în mijlocul camerei, uitându-se mai întâi la Omul Renăscut – care nu voia să-i întâlnească privirea – apoi la Tomb (bătrânul pitic aruncă o privire la Hornwrack și făcu o mișcare bruscă și pe jumătate amuzată din cap) și la Cellur, care nu făcu decât să se uite impasibil la ea – și-n cele din urmă chiar la asasin.

— Acestea-ți sunt o răsplată suficientă? întrebă ea. Sunt tot ce am.

Hornwrack păru surprins. Acceptă sabia, o ridică în aer; haina de zale o îndoi cu degete încercate. Luă de sub mantie o pilă scurtă și o frecă de zale.

— Sunt din oțel, recunosc el și ridică din umeri. Un preț cinstit, cu toate că l-aș fi preferat sub forma unui lingou.

Se uită la ea fix, acum nedumerit.

— Dacă asta-i tot, eu plec.

— Nu este tot! exclamă Fulthor. Methvet Nian, mesajul!

Se postă între Hornwrack și ușă. Sabia energetică ieși din teacă, cu scânteii diabolice picurând din ea în semiîntuneric.

— Uite-aici un truc din Orașul de Sus dacă vrei! râse Hornwrack, care nu avea nicio șansă împotriva ei. Se uită în jos la bătrâna sabie de oțel din mână.

— Totuși...

— Opriți-vă! strigă Methvet Nian. Alstath Fulthor, ești nebun?

Cu fața subțire albă și posacă din cauza confuziei și furiei, Fulthor lăsa *baan*-ul să-i cadă pe lângă corp.

— Să nu-l atingi. Ne-a făcut un serviciu.

Iar lui Hornwrack:

— Domnul meu, văd că ești rănit. Treci pe la capelani înainte să pleci.

Hornwrack aprobă scurt din cap.

— Să nu te apropii de Orașul de Jos după lăsarea întunericului, Fulthor, spuse el.

La ușă, se opri și se uită în urmă.

— Prefer să nu datorez nimic Casei lui Nian, îi spuse Reginei.

Aruncă haina de zale pe podea și peste ea lăsa să cadă cu grijă sabia.

— Fata avea cu ea un pachet înfășurat în pânză, spuse el. Un poet numit Verdigris l-a furat. Când l-a desfăcut, a descoperit capul unei insecte de mărimea unui pepene. Nu l-a putut vinde nicăieri.

Methvet Nian se uită oripilată la el. Sprijinindu-se de stâlpul ușii și uitându-se în gol, el păru să nu observe.

— Nu cred că l-am văzut vreodată atât de speriat, zise el gânditor. Se uită la ea. — Acum e-n rigolă, undeva în Orașul de Jos. L-am lăsat acolo să putrezească, doamna mea. Rămâi cu bine.

Dincolo de Monar, vântul se schimba nesigur, adunând prima zloată a anotimpului de pe piscurile înghețate și de pe rutele

marine din Nord. Mai târziu, avea să asedieze orașul cu brumă și vânturi tăioase și cu un miros vag de rugină; acum, înainta ca un câine negru și rece printre marile dune și nesfârșitele mormane de gunoi din Marea Pustie Brună, vizitând pietrele cenușii și pilonii afundați, epava pe jumătate îngropată a zece mii de ani. Ce altceva se mișca acolo, aruncându-și umbra îndoielnică asupra comunităților de Renăscuți (și mimând mersul sacadat și ezitant al susținătorilor Semnului pe când străbăteau străzile din Viriconium, unitățile de măsură ale visului)? Implicațiile declarației lui Hornwrack erau mai reci decât orice vânt.

— Ce să fi vrut ei să spună? șopti Fulthor. Să trimită așa ceva?

Însă Tomb era intrigat de asasinul care tocmai plecase, și se uita căzut pe gânduri în urma lui. Se duse și închise ușa.

— El știe a cui a fost sabia aceea? îl întrebă absent pe Fulthor. A bănuț măcar?

Însă Fulthor își frecă doar ochii obosiți și spuse:

— Este un mincinos și un hrăpăreț.

Piticul râse pe înfundate.

— La fel sunt și eu.

Ridică sabia și zalele abandonate, îi zâmbi lui Methvet Nian.

— Aceea a fost o încercare dârză, doamna mea. Vi s-ar fi supus și o piatră. Să duc astea de aici?

— Unul dintre voi să meargă după el și să i le dea, răspunse ea. Așteptați. O s-o fac eu.

Când se uitară mirați la ea, ea râse.

— Vreau să le aibă.

Nu voia să-i lase să spună ceva, dar încheie:

— A salvat-o pe fată din compasiune, chiar dacă nu va înțelege niciodată asta.

Dacă n-ar fi fost o întrerupere ciudată, Fulthor, cel puțin, ar fi urmat problema: într-adevăr, avea gura deja deschisă ca să articuleze un protest, când Cellur – care stătuse tolănit de câteva minute pe scaunul său, cu o varietate de expresii, fiecare mai ilizibilă ca ultima, urmărindu-se pe chipul său – scoase un țipăt ascuțit și se ridică anevoie în picioare de parcă se trezise brusc dintr-un coșmar implacabil. Pielea lui era cenușie. Ochii lui de vultur erau ațintiți asupra ușii, de parcă Hornwrack s-ar

mai fi aflat încă acolo; erau luminați puternic de suferință. Când Methvet Nian îi atinse umărul, abia dacă o observă (sub ciudata broderie a robei sale, oasele erau subțiri și imprevizibile; sfărâmcioase), dar murmură disperat:

— Fulthor! Tomb! N-avem timp de pierdut!

— Bătrâne, ești bolnav!

— Tu nu ai auzit-o, Methvet Nian, vocea din lună, cu „marile aripi din cer“. Capul de insectă; aterizările de noaptea; Semnul Lăcustei: toate sunt unul! Trebuie să merg imediat în nord. *Toate sunt unul!*

— Cellur, ce este? imploră Regina.

— Este sfârșitul lumii dacă ajungem prea târziu.

Noi ne ținem suferința la mare preț. Acesta e un lucru intrinsec, purgativ, și care ne permite să percepem direct universul. Mai mult decât atât, este un lucru particular care nu poate fi nici împărțit, nici împuținat prin contact. Aceasta era cel puțin părerea lui Galen Hornwrack, pe care, prin chiar natura chemării sale, îl preocupase foarte mult durerea. Era o părere păstrată cu sfințenie în camera neaerisită de deasupra lui Rue Sepile, și în relația sa cu băiatul, a cărui rol fusese mai puțin acela de îngrijitor, cât de hierofant al agoniilor purificatoare ale stăpânului său. Pe măsură ce Hornwrack se obișnuise cu mirosul autoînvinuirii – care, în Rue Sepile ca nicăieri altundeva, este compus din priboi morți, putregai uscat și propriul sânge al cuiva stors din prosoape – ajunsese și el să-l primească cu brațele deschise, așa cum primea stările de febră neagră provocate de rănilor mai adânci, în care redescoperea o reconstituire simbolică a crimelor sale.

În infirmeria lui Methvet Nian, însă, nu găsisese nimic din toate acestea, ci numai ferestre deschise și voci voioase și, mai rău ca orice, competența aceea bine-dispusă cu ajutorul căreia asistentele profesioniste – care altfel n-ar putea îndura situația – își micșorează durerea și umilința provocate de sarcina lor de serviciu. Pe scurt: îl cususeră, dar refuzaseră să-l lase să piardă vremea pe-acolo. La aproximativ trei zile după evenimentele din camera de zi a Reginei, prin urmare, plecase de acolo și acum

bătea cu pas țănoș coridoarele palatului copleșit de o stare nesigură.

Mantia îi fusese redată, spălată și călcată. Sub ea purta cămașa de zale a lui Methvet Nian, iar la șold îi atârna sabia aceea neobișnuită. Amândouă erau uzate, la fel ca și maniera prin care intrase în posesia lor. Întâmpinase, e-adevărat, unele probleme să găsească o teacă pentru sabie din piele netăbăcită, mucegăită, și-i stătea bine cu ea. Cu toate acestea, sabia e o armă cu precădere a Orașului de Sus, iar el se simțea incomodat de ea. Avea puțin antrenament în mânuirea ei. Pe când se grăbea către camera tronului pentru ceea ce el spera că era ultima dată, atinse cuțitul ascuns sub mantie, ca să se asigure că nu este neînarmat. Cât despre intențiile Reginei, el nu înțelegea nimic. Încercase mai întâi să-l mituiască și apoi să-l trateze cu superioritate; era plin de resentiment. Aceasta era o stare psihică periculoasă având în vedere că trebuia să dea ochii și cu piticul Reginei, care avea pe buze rânjetul lui sardonice.

Picioarele lui scurte erau îmbrăcate în pantaloni de piele neagră crăpată, bustul gros într-o vestă fără mâneci dintr-un material țesut, înverzit de bătrânețe; antebrațele lui goale erau maronii și noduroase; iar mâinile îi semănau cu un mănunchi de rădăcini de măceși. Într-adevăr, semăna foarte tare cu un copac mic, plantat în fața ușilor încăperii tronului, pipernicit și cu o privire ostilă pe fundalul lor cu intarsii metalice întortocheate și cu balamale ornamentale. Pe cap avea o bizară pălărie conică, secționată, din piele și ea, și foarte uzată.

— Uite-l și pe curajosul nostru, cu sabia lui cea nouă, zise el cu degajare.

— Așa zis-a piticul, murmură Hornwrack, cât se poate de bine dispus. Dă-mi voie să trec.

Piticul strâmbă din nas. Se uită de-a lungul pasajului, mai întâi într-o parte și apoi în cealaltă. Îndoi un deget, iar când Hornwrack se aplecă să-l asculte, el șopti:

— Problema, domnul meu asasin, este că nu înțeleg nimic din toate astea.

Și arată cu degetul său mare bătătorit peste umăr vrând să indice, probabil, camera tronului.

— Scuză-mă?

— Voci din cer. Insecte. Nebuni, bărbați și femei deopotrivă. Unul se întoarce dintre morți (cu toate că-i un bun prieten de-al meu), în vreme ce altul fuge ca un ogar la sunetul unui cântec. Amândoi, vechi prieteni de-ai mei. Tu ce-nțelegi din asta?

Se uită împrejur.

— *Regina*, spuse el, coborând vocea, dă pe degeaba sabia lui tegeus-Cromis!

Râse cu încântare la tresărire de surprindere a lui Hornwrack, scoțând la iveală niște dinți bătrâni și ruși.

— Ei, tu și cu mine suntem oameni simpli. Suntem doi luptători, cred că ești de-acord. Ești de-acord?

— Sabia asta, zise Hornwrack. Eu...

— Astfel stând lucrurile, noi fiind luptători de rând, trebuie să avem o înțelegere, tu și cu mine. Trebuie să ne comportăm cumsecade unul cu celălalt în călătoria asta nechibzuită spre nord. Și trebuie să avem grijă de nebuni; căci, la urma urmei, ei nu pot avea grijă singuri de ei. Eh?

Hornwrack dădu să intre în camera tronului.

— Nu plec în nicio călătorie cu tine sau cu oricine altcineva, Piticule. Cât despre daruri, pot fi cu ușurință date înapoi. În ochii mei sunteți cu toții nebuni!

Nu făcu nici măcar un pas spre ușile încrustate când o lovitură năprasnică în moalele capului îl făcu să cadă în nas. Ochii i se umplură cu lacrimi. Uluit și disperat – crezu că-l înjunghiase piticul – dibui după cuțit și se ridică anevoie în genunchi: doar ca să-și găsească torționarul rânjindu-i ironic, neînarmat, în afara acelor mâini artritice disproportionale. Înainte să se poată opinti în picioare, piticul – al cărui cap se afla acum la nivel cu al său – îl îmbrățișă mai întâi ușor, apoi îl scupă în ureche și-l mai lovi o dată, acum undeva jos între coaste. Cuțitul îi zăngăni pe podea. I se tăie respirația. Printre gâfâieli și tuse, îl auzi pe pitic spunând cu răceală...

— Îmi place de tine, Galen Hornwrack. Dar aia-i sabia vechiului meu prieten, care ți-a fost dată cu bună credință.

Hornwrack clătină din cap și profită de ocazie. Se întinse și-l apucă pe pitic de ceafă cu ambele mâini, apoi îl smuci în față.

Când li se izbiră capetele, nasul piticului se rupse ca un băț uscat.

— Pișat negru, spuse el surprins, și se așeză jos.

Apoi trecură serios la treabă, și niciunul nu reuși să iasă în avantaj: căci, cu toate că piticul era viclean, bătrân și dur, asasinul era iute ca un șarpe; și amândoi cunoșteau bine fundăturile și podelele prăvăliilor de vinuri unde cavalerii anonimi din Orașul de Jos își rezolvă disputele printre mizerii și rumeguș.

Cellur fu cel care-i descoperi douăzeci de minute mai târziu. În ochii lor se citea o pizmă galbenă în timp ce se bălăbăneau cu sânge la gură în semiîntuneric batjocorindu-se cu voci răgușite, înecate – însă se pierdea ca un apus de soare, și-n vreme ce-i privi, în felul nedumerit al cuiva care nu prea știe ce este ceea ce vede, auzi acest ultim schimb de replici:

— Îl implor pe domnul meu cur de oaie să se răzgândească.

— Creierul meu e la fel de stricat ca un ovul de târfă. Scoate-mă de aici, Piticule. Pute a bunătate. Du-mă în nord dacă asta vrei. Ce-mi pasă mie?

Brusca întrupare a lui Benedict Paucemanly

Cellur nu putea (sau nu voia) să dea glas temerilor sale mai limpede. O luă la întrebări pe Fay Glass, e-adevărat: dar nu află nimic, contribuția ei fiind doar o bolboroseală de arhaisme și cântece străvechi; frânturi – sau așa susținea Alstath Fulthor – scoase din memoria rasială în vreme ce-și ducea mai departe singuratică ei coborâre prin timp.

— Ne înțelege: dar vorbește de la o mare depărtare, nu mai e sigură ce limbă să folosească, sau ce să spună.

În ciuda acestui lucru, arată Cellur, era limpede că deținea secretul capului de insectă – din ce alt motiv să manifeste un asemenea chin fiindcă nu reușește să comunice cu noi? Dat fiind că nu le putea spune ce se întâmplase acolo, era, repetă el, esențial să o urmeze înapoi în Nord.

— Ea însăși este mesajul: și-un strigăt de ajutor.

Când Fulthor protestă că, în calitatea sa de majordom, n-o putea abandona pe Regină când Semnul Lăcustei devenea atât de puternic, hărțuindu-i zilnic pe Renăscuții din oraș și pătrunzând în posturile cheie, Cellur spuse doar:

— Voi avea nevoie de tine. Oamenii tăi din Marea Pustie Brună nu vor sta de vorbă cu mine. Sunt prea departe plecați pe „drumul spre Trecut“ pe care l-ai descris tu. Când vom fi priceput sensul capului de insectă, atunci va fi timpul; când vom fi înțeles avertizarea venită din lună și vom fi descoperit locurile de aterizare din Nord, atunci vom ști ce să facem în privința Semnului Lăcustei.

Iar Fulthor nu putu decât să se uite ținută afară la Viriconium, unde noaptea, într-un clarobscur selenar de galben și albastru, lungile procesiuni șerpuiiau tăcute de la o stradă la cealaltă în acompaniamentul unui vânt slab, fără scop.

Cât se uită el, vremea se strică, iar un front de aer tăios se acumulează la baza masivului Orașului de Sus, umplându-l pe cel de Jos cu umezeală. Sub un cer gros și cenușiu, piețele ude adoptară un aspect palid și ocult, în vreme ce în pensiunile de

pe Rue Sepile, tușind, bătrânele își vedeau de treburi ziua-ntreagă, iar aerul devenea lipicios din pricina mirosului de varză. Pe pereți se prelingea apa. Nu era, se arătau cu toții de acord, o vreme ca să locuiești în Cartierul Artiștilor și, poate ca o anexă la această teorie, zvonurile anunțau brusca dispariție a lui Galen Hornwrack. Chiar se luase la harță cu Ansel Verdigris, prietenul său de odinioară (unii spuneau că pentru o monedă, cu toate că alții susțineau că era vorba de o femeie din Nord, sau chiar de jocul de cuvinte dintr-o baladă despre pești afumați)? În susul și-n josul dealului de la Minnet-Saba, înghesuindu-se aproape de mangal și de felinarul pâlpâitor, dușmanii și rivalii săi se scărpinau în cap – sau, dacă nu, prost-dispuși, se luptau între ei.

Subiectul acestor discuții, între timp, lâncezea pe coridoarele expuse la curent din sala lui Methvet, unde își examina rănila din oră-n oră și-și ascuțea ursuz cuțitul, cuprins de ftizia și melancolia iernii timpurii. Avea puține legături cu noii săi tovarăși. Îl evita pe Fulthor și astfel, de nevoie, discuțiile din camera tronului. O dată sau de două ori o auzi pe femeia nebună cântând într-o cameră. Despre Tomb, care se împrietenise cu el într-un fel atât de ciudat (cel puțin, asta presupunea el că făcuse), nu avea nicio veste. Methvet Nian fiind în sfârșit de acord cu o expediție, trebuiau prin urmare făcute provizii de hrană, cai, arme și ghizi. Piticul se ocupase de aceasta, și de pregătiri personale, și nu prea stătea mult prin palat.

Hornwrack ridica din umeri, măsura cu pasul coridoarele noaptea, uitându-se într-un soi de abstracție sălbatică la mașinăriile vechi și la sculpturile șoptitoare, și refuza chemarea ușii sale. În ziua plecării lor, trebui să fie adus din apartamentul său (se uita țintă într-o oglindă). În ziua plecării lor căzu lapovița, udând repede pancartele franjurate din piețele de pe străzi și umplând rigolele cu o apă mizerabilă. În ziua plecării lor, le fu hărăzită o viziune; Piticul Tomb își aminti o legendă la a cărei naștere stătuse la loc de cinste cu mult timp în urmă; și expediția lor de rele prevestitoare își dobândi spiritul tutelar sau de conducere...

Apariția aceasta, care avea să le rămână alături până la strania încheiere a călătoriei lor, se manifestă mai întâi în camera tronului din Viriconium. Pe lângă Păsărarul Cellur, doar Hornwrack era prezent. (Methvet Nian urma să le privească plecarea din oraș de lângă Poarta lui Nigg, și plecase acolo mai devreme. Alstath Fulthor bătea din picioare într-o curte exterioară împreună cu Fay Glass și cu caii. Piticul Tomb, după ce muncise toată noaptea în căruța sa cu coviltir – o căldură albă tresărind deasupra clapei în acompaniamentul unui ciocan trist – moțăia într-un colț pe undeva.) Nu era încă lumină: încăperea era răcoroasă, plină de ecouri, nautiloidă. Cellur, sperând să intre în legătură cu propriile-i mașinării din reduta de sub estuarul Lendalfoot, își trecu prin barbă o mână galbenă.

— Maro, verde, numărătoarea continuă, șopti el, și drept răspuns un stol de imagini cenușii se agită ca niște lilieci pe cele cinci ferestre false din camera tronului. Era limpede că nu la rezultatul acesta se așteptase. – Nu vezi nimic? spuse el nerăbdător. Trebuie să am vești proaspete!

— Grăbește-te, bătrâne, zise Hornwrack pe un ton neutru.

Căscă și se frecă pe față, simțind o tensiune ascunsă în mușchii gâtului. Aceasta o puse pe seama faptului că fusese trezit devreme. Asemenea lui Fulthor, pentru motive mai mult sau mai puțin complexe, era nerăbdător să plece la drum. Singur cu rana, cuțitul și oglinda în ultimele douăzeci și patru de ore, fusese surprins să descopere că nu-și mai regreta despărțirea fizică de Orașul de Jos. Se gândeam acum doar rareori la băiatul din Rue Sepile, la mirosul acru de priboi morți, în schimb aștepta cu o nerăbdare seacă zilele ce aveau să vină, curios de soarta obsesiilor sale acum că le fusese luat cadrul ce le îngrădea. Își masă gâtul. Bătrânul murmură fără astâmpăr. În spațiul superior al încăperii tronului lumina începea să se stratifice, fâșii foarte pale de roz și galben scurgându-se prin luminatoarele dinspre est. Zorii sosiseră devreme. Vești proaspete!

— Grăbește-te!

— *Anulați toate ritualurile*, spuse o voce blândă,

confidențială, de undeva de sus.

Surprins, el ridică privirea.

Vocea chicoti.

— *Ce bucată încântătoare de carne!*

Sus, aproape de tavanul boltit, un strat roz-portocaliu de lumină începuse să se închege în bulgări și fâșii cenușii, mucilaginoase, care pluteau asemenea unor bucăți de grăsime într-o supă călâie, lovindu-se încet una de cealaltă. După o clipă sau două de slabe eforturi fluctuante, acestea se uniră la rândul lor pentru a forma un nucleu gros, lobat, din care ieși silueta necioplită a unui om. Hornwrack studie cu dezgust acest proces, observând cum, în vreme ce se încordau pentru a deveni brațe și picioare, lobii tresăltau și se luptau ca un animal captiv într-o pungă de plastic. Îl surprinse pe păsărar cum se uita nedumerit spre tavan și pufni sarcastic.

— Ai terminat cu joaca, bătrâne?

Cellur făcu un gest de nerăbdare cu o mână.

— Șșșș!

Omul care plutea în aer deasupra lor (dacă era într-adevăr om) purta haine dintr-un material dur, spălăcit, negru la origine, croit într-un fel ce nu se mai practica în oraș de peste un secol. Unde se putea vedea, pielea lui era palidă, verzuie, acoperită cu petice argintii smochinite. Peste față avea prinsă un soi de mască sau aparat de respirat din al cărui bot negru ieșeau multe tuburi și trompe retezate; acesta era prins cu patru curele negre care, săpându-i în carnea umflată a obrazilor, se întâlneau în părul galben ce-i stătea vâlvoi în spatele capului. Era incredibil de gras, de parcă-și petrecuse mare parte din viață într-o sferă unde condițiile umane de creștere nu mai aveau nicio noimă: fesele lui hipertrofiate le pluteau deasupra capetelor ca niște luni umbrite, însoțite de-un monolog subțire, cabalistic și futil, din care nu se putea înțelege nimic, indiferent ce...

— Uite-mă aici cum stau, un bătrân în *Neantul* vântului (*Prima convien che tanto il ciel*), naufragiat atât de lungă vreme în spațiile albe fracturate, o sută de ani de tăcere sidefie în grădina din spatele lumii: acolo am zăcut în vântul înțepător –

ABRACADABRA – acolo am mâncat la umbra aripilor vânoase a mojdreanului (*perch'io indugiai al fine i buon sospiri*); și pentru ce? RĂZBOI! Acum, ei se ascund în marea abracadabra împrumutată a sufletului meu supraviețuitor. Ah! Teme-te de moartea ce vine din aer! Ce bucată încântătoare de carne, dragul meu!

... Și tot așa, punctat de răcnete de durere sau furie în vreme ce, rostogolindu-se încet dintr-un colț al încăperii în celălalt, încercă să-și îndrepte imensul și greoiul său corp sau să-și potrivească înălțimea față de podea. De câteva ori, părul destul de solid, pe când alteori un miros îngrozitor umplu camera tronului și conturul său deveni iarăși vag și mucilaginos. În momentele de soliditate, se lupta și se zvârcolea; flutura din brațe, poate pentru a atrage atenția, poate pentru a-și ține echilibrul în mediul acela grotesc în care plutea. (Era limpede că atmosfera pământului nu putea susține un corp atât de masiv – acesta se bălăcea mai degrabă într-un soi de sticlă lichidă misterioasă, într-o dimensiune numai a sa.) Când dispăru, dispăru și vocea lui, devenind slabă și îndepărtată și distorsionată, de parcă ar fi trecut printr-un eter neprimitor.

Păsărarul Cellur era încremenit.

— Asta nu-i o făcătură de-a mea! strigă el, plin de-o surescitare străveche. Hornwrack, asta-i vocea din lună!

(— Asta-i o voce dintr-un canal, declară Hornwrack și, *sotto voce*: E vocea unui pantomim.)

Cellur se adresă bărbatului plutitor.

— Te-am ascultat în multe nopți. Ce ai să-i spui? Vorbește!

— Blork, zise bărbatul plutitor.

După aceea, îl trată cu indiferență pe Cellur, care îl scrută pe Hornwrack cu vigoare, cu ochi ingenui și fără expresie în spatele feței măștii sale. Mergând încet la asasin, trăgea timid din ochi și începea o rugămintă incoerentă și zeloasă, doar ca să se rostogolească neajutorat pe o parte înainte s-o poate duce la capăt, precum cadavrul unei balene mici aflate în descompunere.

— Ascultă la mine, băiatul meu (pederastie neagră!). Observă că ești un zburător. Ascultă, cuvântul regenerat sălășluiește-n

mine! Trebuie să discutăm, tu și cu mine...

Apoi, făcând o mișcare înspăimântată de împingere:

— Nu mai, nu mai vreau asta!

Și-apoi pleca, țopăind prin camera tronului la înălțimea capului lui Hornwrack, de la marginea măștii lui șiroind un lichid urât.

Asta era prea mult pentru Hornwrack, care, uitându-se superstițios la acea apariție, scoase sabia lui tegeus-Cromis și-o urmări, făcând tăieturi mortale prin aer.

— Du-te înapoi în canalul tău! strigă el. Înapoi în casa ta de nebuni!

Asta în vreme ce Cellur, într-o încercare de a-l reține, îl trăgea fără vlagă de mantie, iar apariția, chicotind și rânjind, le scăpă amândurora.

Nu puteau scoate nimic de la el. Dacă-l lăsau în pace, le ținea fără îndurare predici în fragmente din limbaje infernale. Când îl urmăreau, Cellur mânat de spiritul împăcării, Hornwrack cu lovituri criminale, nu făcea decât să sughită în spatele măștii și continua să alerge. Această pantomimă continuă vreme o jumătate de oră, până ce, în lumina tot mai puternică a zilei, perioadele lui de stabilitate deveniră tot mai puține, conturul cenușiu și îndoielnic. Vocea lui se pierdea într-o necuprinsă depărtare reverberantă în care se auzea cât se poate de clar sunetul valurilor de pe-o coastă inimaginabilă. În cele din urmă, dispăru în același amestec bizar de lumină care-i dăduse naștere, iar ei fură părăsiți în camera tronului goală, furioși și neputincioși.

Așa îi găsi Alstath Fulthor: uitându-se în gol cu răsuflarea tăiată. Dacă ar fi ascultat cu grijă, așa cum îl rugară ei, ar fi auzit o slabă voce zumzăită îndemnându-l să se „Teamă de moartea ce vine din aer!”. Sunetul valurilor, sau altceva asemănător cu acesta. Tăcere. Dar ce erau niște voci pentru el, care acum le auzea neîncetat în minte?

— Zorii au apărut de mult, spuse el cu iritare, și Regina ne așteaptă.

Când sosi clipa, abia o văzură, căci era o zi crunt de friguroasă: doar o față albă într-o fereastră aproape de vârful

turnului; o mână albă ridicată; și-apoi nimic. Alstath Fulthor, cu calul lui mare și negru și cu armura roș-sângerie strălucind heraldic sub cerul acoperit de nori, scoase un chiot ironic de la adunătura de locuitori ai Orașului de Jos care stăteau în noroi ca să-i privească ieșind pe Poarta lui Nigg. Viriconium rămase dincolo de curgea Timpului în spatele lor, asemenea unei barje regale imense abandonate în mâinile iernii! O dată această zonă a narcisismului monstruos și a depresiilor uriașe rămasă în urmă, Hornwrack simți începutul noii faze anunțate de manifestarea din camera tronului. Acum suntem nebuni cu toții, își spuse el. Sub imperiul unui impuls, scoase din teacă sabia din oțel cea veche și o ridică în aer. Dar când se uită în urmă, Methvet Nian plecase deja din turn.

Acolo, pe colinele joase și maronii de la poalele masivului Monar se întindea prima zăpadă a anotimpului, troienind zidurile împrejmuitoare de cărămidă și țarcurile pentru oi. Animalele de povară era neastâmpărate, vântul – amarnic. Călătoriră încet, dar piticul, care dormise undeva în paie, nu-i prinse din urmă decât mult mai târziu.

Când îi ajunse, spuse:

— „Fantoma asta umflată” de care vorbiți: a fost cel mai priceput pilot de ambarcațiune de zbor dintre toți.

Și-n noaptea aceea, ghemuit lângă un foc muribund în dealurile de deasupra orașului îndepărtat, continuă:

— La Mingulay a zburat singur împotriva a opt aparate. Prăjind șobolani în bătaia soarelui de la amiază l-am privit, prietenii de mult dispăruți și cu mine, din orașul asediat. Nava lui era veche, echipajul – buimăcit; drogurile pe care le luase ca să rămână treaz îl făcuseră să tremure și să șovăie; dar cum se mai învârtea nava aia, cum se avânta ca un vultur printre fulgerele violete ale tunului energetic! Cum se reflecta lumina arămie a Sudului în fuzelajul lui de cristal! Benedict Paucemanly: șapte epave au rămas pe câmpia aridă înainte să fie respins asediul; pe a opta a lovit-o după aceea, din greșală. Dar războiul nu i-a fost niciodată îndeajuns lui Paucemanly. Când lumea era încă tânără (și când cavalerii Methven încă-și mai aruncau umbrele în ea) el i-a făcut ocolul în zbor. Știu asta

fiindcă am fost cu el, un pitic cu doar câteva veri la activ care se închipuia mare aventurier. Am traversat oceane, Hornwrack, și toate continentele frânte! Sub fuzelajul nostru treceau deșerturi, cufundate în visul lor milenar al decăderii. La poli, aurorele cădeau în cascadă și tunau deasupra noastră ca niște râuri spectrale. Am trecut tropicele; aerul ecuatorial a ars în jurul nostru. Acela a fost primul zbor al lui Paucemanly cu *Heavy Star*. Dar dacă războiul nu i-a ostoit poftetele, nici lumea n-a făcut-o. S-a plictisit. A devenit melancolic și a slăbit. A început să se uite în fiecare noapte la luna palidă și suverană. O, tânjea după planeta aia tristă. Planul lui era să ajungă acolo. „Misterioșii navigatori ai După-amiezii“, cugeta el, „aveau de-a face cu ea zilnic, în bărci exact ca acestea. Spațiul din afara pământului nu avea nicio importanță pentru ei. Poate că“, se convingea singur, „bărcile își amintesc drumul.“ L-am privit plecând într-o noapte neagră cu nava aceea faimoasă. S-a ridicat în întunecime, dreaptă ca un ac de compas. În ea a revenit la viață un sentiment vechi. Tremura de nerăbdare, iar la pupă scânteiau lumini ciudate și noi. N-am mai văzut-o niciodată de atunci, niciunul dintre noi. Nava *Heavy Star*, nava *Heavy Star*! Asta se întâmpla acum o sută de ani...

Ochii bătrânului pitic erau roșii și șterși în semiîntuneric, reflectând lumina focului ca ochii unui animal.

— Hornwrack, șopti el, nava știa calea. Nu înțelegi? „Fantoma asta umflată” pe care ai descris-o este Benedict Paucemanly reîntors printre noi. A stat o sută de ani pe lună!

Hornwrack amestecă tăciunii cu cizma.

— Foarte bine până aici, spuse el cu puțină cruzime (căci îl invidia pe pitic pentru amintirile acelea, cu care nu avea nicio comparație). Dar ce-a adus cu el dincoace de porțile pământului? Și de ce-i un idiot cu limba legată?

Piticul se uită la el căzut pe gânduri.

Mai târziu, Cellur, Stăpânul Păsărilor, avea să descrie călătoria lor spre nord în următorii termeni:

„Printre coroanele de piatră și proeminențele inutile de pe colinele pustii am primit indicii ale existenței unei ființe pe care

nu ne-o puteam închipui. Lumea era dezgolită de vechile-i sensuri chiar și pentru aceia dintre noi care le acceptaseră înainte. (Eu nu mă număr printre aceștia. Cum aş putea?) Asta s-a întâmplat imediat după ce am părăsit orașul. Era de parcă o mână protectoare ar fi fost ridicată de pe noi. Ochi mozaicați păreau să ne urmărească din spatele zidurilor de piatră uscată. Conturul unei culmi sau umbra unui călător putea ascunde urma unui cu totul alt obiect – o aripă adunată, de pildă, sau limba încolăcită a unui fluture de noapte.

Alstath Fulthor deschidea drumul. Mintea-i era răpită de cine știe ce gânduri. Începuse, poate, să memoreze cărările care duceau spre Trecut. Asta-i oferea un aer distrat, un aer iritat, de parcă prin prezența noastră întrerupeam cine știe ce conversație particulară – cu toate că, dacă ar fi sugerat cineva asta, ar fi refuzat furios ideea. Încercând să trăiască simultan în două lumi, călărea tăcut în față și părea să nu vadă nimic – cu fruntea aplecată în calea ploii, cu armura roș-sângerie pulsând ca un far călăuzitor. Dacă era vorba de nebunie, era doar nebunia care-i otrăvise pe oamenii lui de la Renaștere încoace. Vor afla în cele din urmă că drumul după care tânjesc este imposibil de parcurs, și vor accepta lumea așa cum este.

Călătoriile neobservate ale sufletului: pe când coboram colinele, am dat peste drumuri vechi străjuite de tise aplecate asupra pământului și de bestii din piatră fără formă, roase. Acolo mai rămăseseră puține lucruri care să umanizeze pământul pervertit; acesta e începutul sfârșitului, unde imperiul se contopește cu propria-i geografie. Pe fâșia îngustă dintre munți și pe platourile de coastă acum crește doar cucuta uriașă, iar printre ea ruinele După-amiezii putrezesc, orașe alcătuite din iarbă sângerie scufundate sub lagune reci și nămolose: străvechile Orașe Fen, printre ale căror turnuri frânte se strecoară acum luntrile negre ale Amurgului, navigând și pârâind de la un plaur la altul pe urmele unui negoț sumbru, tot mai slab. Dintre vechile drumuri niciunul nu mai e întreg. Largile magistrale contopite ale După-amiezii se pierd în lespezi sparte sau cuburi de calcar bătute pe vremea lui Borring, eventual în drumuri păstorești, urzici și mici proprietăți.

Cel mai bun dintre ele, însă, ocolește precaut atât mlaștinile de sare, cât și masivele muntoase, își croiește drum spre Duirinish, acel vechi avanpost al foștilor regi care reprezintă poarta de acces spre Marea Pustie Brună și spre vechile orașe din Nord; și de-a lungul acestuia am apucat-o și noi, sub îndrumarea pilotului ireal Benedict Paucemanly. Predicând, reclamând, bolborosind fără-ncetare pe limba ei ciudată, inventată de ea, dispărând la intervale doar ca să se întoarcă reîmprospătată, fantoma lui (dacă a lui era într-adevăr) ne bântuise cale de o sută șazeci de kilometri sau mai mult. Acum, plutea deasupra noastră ca un copac îmbibat cu apă; acum se ascundea ca o fetișcană printre lujerii cărnoși, etiolați, ai cucutei; acum bolborosea: «Pe lună erau parcă niște grădini albe. *Porc.*» Nu voia să-i răspundă lui Alstath Fulthor, lucru care-l scotea din fire; nici mie nu vru să-mi vorbească; pe Piticul Tomb îl evită constant, stânjenit parcă de stăruința lui, înaintând pe lângă luminișurile de cucută, rânjind și pârțâindu-se apologetic. Iar dacă-i vorbea despre «zilele de odinioară», îl privea cu niște ochi măriți de panică și lovea dezaprobat din mâinile-i penibil de mari.

Pe Galen Hornwrack, însă, îl curta cu ardoare, încercând să-i capteze atenția cu un clipit din ochi sau cu un fluierat. «Ici-șă, puștiule!» striga el, țopăind în aer înaintea lui, executând un elaborat act de mimă a descoperirii unei *terra incognita*: umbrindu-și ochii cu o mână în vreme ce cu cealaltă arăta spre nord și vest. (Fulthor nu acordă importanță acestei pantomime, susținând că arătarea era nebună, asta dacă se putea spune că exista măcar: totuși, după câteva repetări, încercai un sentiment profund al urgenței, de parcă o fărâmbă evanescentă a pilotului dintru început se străduia să exprime ceva prin gesturi sau să insinueze ceva ce nu mai putea articula.) Răspunsul lui Hornwrack fu caracteristic. Ura să pară un nehibzuit. Cu cât îl curta mai mult arătarea, cu atât se ferea el mai mult de privirea sa. Iar noaptea, când credea că nu-l vede nimeni, îl urmărea tiptil și cu răbdare prin lumina focului, cu cicatricele parțial vindecate de pe obraji arzându-i ca stigmatele ritualice ale unui vânător primitiv. Fiecare eșec în a-l omorî sau prinde îi sporea

furia: când Fay Glass cântă: «Am pornit spre Vegys acum», și-i zâmbi – care reprezintă în câteva zile singurul ei contact uman –, el nu-i zâmbi înapoi, ceea ce o făcu la rândul ei irascibilă și greu de abordat.

În felul acesta am ajuns la Duirinish, pe care, neavând vreun motiv să-l vizităm, l-am ocolit pe la vest. Este un loc măreț acesta; cele mai multe clădiri ale sale sunt construite cu fața spre nord. Am trecut pe lângă el la lumina palidă a zorilor, când soarele cădea grav și pieziș peste stejarii pitici din Leedale-ul de Jos. În aer plutea un miros acru, metalic, făcând caii greu de strunit; pietrele cenușii ale orașului aveau un aspect melancolic. Dintre parapetele și crenelurile lui se puteau vedea uitându-se în jos siluete mici, mohorâte, însă nu aveau timp pentru noi. Vreme de cinci sute de ani, locuitorii din Duirinish apăsaseră granița: ce vedeau acum din fortăreața lor când se uitau spre Nord, ce modificări și difuzii ale realității, nu am dispoziția să-mi imaginez. Din partea noastră, am găsit lumea un loc schimbător.

Ne dădeau târcoale vânturi viclene dinspre mare. De-a dreapta noastră mărșăluia un șir de faleze înalte. Sedimentate la origine sub forma unui recif de calcar lung de câteva sute de kilometri, acestea fuseseră prelucrate în timpul lungii După-amiezi a pământului într-un lanț de cariere despicate ici-colo de văi mici cu pereți abrupti și ziduri de închidere năpădite de mușchi, năruite, înăuntrul și în afara peșterilor ascunse și a dolinelor din această regiune (de fapt buza unui mare platou, întinzându-se înăuntrul continentului cale de aproximativ un kilometru și jumătate înainte să fie îngropat sub întinderile de culm și sub pământul negru damnat al Marii Pustii Brune) curgeau pâraie alburii, poluate. Copacii erau cenușii și uscați. Atunci, am înaintat și mai mult înăuntrul platoului, și într-un fel de dislocare psihotică, croindu-ne drum printre bălțile cleioase, lipsite de viață, create de flux, în vreme ce mirajele veneau și plecau deasupra capetelor noastre aplecate.

Nu aveam habar ce ne putea ieși în cale zi după zi. La vreme de seară, am părăsit plaja și am aprins focuri în labirinturile șovăitoare, unde straturile intercalate de bitum făcuseră ca roca

să putrezească și să fie ușor de erodat. Dar flăcările au fost greu de ațâțat. Erau palide și reci. Mai târziu, ecoul pietrelor care se prăvăleau a huruit în întuneric ca sunetul unor popice rostogolindu-se pe o pistă goală. Dinspre terasele de sus plutea în jos o ploaie nesfârșită de mici cărăbuși luminoși. Toată noaptea vântul a scuturat ghemurile de iederă moartă; iar dimineața, când se ridicau cețurile de pe mare, imense insecte apăreau în depărtare, proiectând reflecții perfecte pe nisipul ud din zonele afectate de flux; plecau greoi înainte să le putem identifica. Toate acestea, cum am mai spus deja, au fost conținute la început în crema lucrurilor normale, cam așa cum poate fi întrezărită arhitectura umbroasă a colonadelor și galeriilor străine pe pereții unei cariere pustii, dar pe măsură ce înaintam spre nord peisajul însuși a devenit subțire și cenușiu, texturat ca mucusul, răzbătând prin el mai mult sau mai puțin, oasele unui alt peisaj.

«Lumea se transformă-n fărâme», a spus Galen Hornwrack, și cineva răspunse sec: «Lumea se schimbă cu altceva.»

Sunt încredințat că fiecare dintre noi a suferit în această călătorie spre nord o golire sau pustiire a identității, pregătindu-se pentru un viitor pe care nu-l puteam descrie. Viriconium era în urma noastră. (Nici chiar cei care s-au întors acolo nu l-au mai văzut niciodată, ci au găsit un oraș schimbat, un oraș în care nu ne-am simțit acasă.) În sensul că nu ne mai ocupa gândurile de zi cu zi, ne-am uitat scopul. Am existat pur și simplu pentru a ne strecura prin ploaie, o adunătură de siluete cu buzele sărate sub falezele nesfârșite, vorbind pe voci joase, sepulcrale. Înainte mergea, ca un drapel, gloria impetuoasă a După-amiezii, cu marele lui cal și în armură purpurie; în vreme ce un pitic care chicotea întruna, purtând pe cap o pălărie de piele, încheia coloana pe un ponei cât un câine de mare; și deasupra noastră plutea forma ca de balon a bătrânului pilot, înconjurat ca o balenă muribundă de un stol de pescăruși hrăpăreți. Cifruri ambulante, trecem pe sub ochii ironici și înfometăți ai găștelor de mare și ai pinguinilor nordici – asasinul indignat și desfigurat; femeia care se crede pierdută în Timp; și eu însumi – un lucru, viu dincolo de anii lui legitimi, aflat mult

prea departe de locul lui legitim! Peisajul, însă, ne anticipează eliberarea: această pregătire sau interludiu se apropie de sfârșit...

«Ar trebui să ne întoarcem repede spre est dacă vrem să găsim satul tău», a insistat Fulthor răbdător. Fay Glass s-a încruntat la el ca un copil, cu părul lipit de craniu. Purta două sau trei flori purpurii pe care i le oferise înainte lui Hornwrack și, din cauza refuzului său, nu mai era de acord cu nimeni. «Nimeni căruia-i pasă de igienă n-ar putea citi mesajul de mai sus», declară ea cu o demnitate revoltată. «În primul rând, cum putem preveni abuzul?» Fulthor n-a putut decât să ridice din umeri. La scurtă vreme după acest schimb de replici, ne-am dat seama că pierduserăm drumul spre Glenluce: plaja se îngustă și deveni mai abruptă, falezele erau săpate la bază, iar înaintarea noastră depindea de momentul fluxului, din calea căruia trebui să ne refugiem de două ori pe zi. În cele din urmă, ne-am îndemnat caii în sus pe prima înclinație care permitea accesul pe vârful falezelor.

Asta se întâmpla seara sau în ultimele ore ale după-amiezii. Lumina se stinge. Din ceața ce înainta de pe mare erau suflate rafale de ploaie, punctată cu fulgi mari și uzi de zăpadă. O câmpie melancolică se cobora înăuntrul continentului – o iarbă umbroasă, mâncată de oi, răchită neagră și măceși îndoiți. Către vest și la colțurile drepte ale coastei, se succedau defileuri înguste, fiecare săpând în calcar spre metaforicele șisturi argiloase de dedesubt și lărgindu-se pe măsură ce se-ntindeau către mare. Peisajul era presărat cu vechi poduri metalice. Avea un aer de lucru abandonat. Am petrecut noaptea ghemuiți la poalele unui zid de piatră ruinat, neștiind că la aproximativ un kilometru și jumătate înainte se afla orașul-port Iron Chine, nexul unui ciudat război, cu bizarele lui stindarde și cu prințul său dement. Fierul ruginit scârțâia în suflarea vântului.“

Cellur nu povestește despre cum, în dimineața următoare, au descoperit că fantoma lui Paucemanly îi abandonase, sau despre cum dăduseră peste animalele lor ude și posomorâte uitându-se apatice la pustiirea care se întindea înăuntrul continentului:

acea fâșie pe jumătate fertilă de turbă întoarsă și bălării negre aspre plină de pustulele gropilor cu infiltrații letale care era abia periferia Marii Pustii. Canale imprevizibile pline cu apă maronie brăzdau nesfârșitele ei povârnișuri acoperite cu smocuri de iarbă udă, și roci ciudate erau încastrate de-a lungul contururilor ei reumatice, roase de vânt sub forma unor siluete vagi, organice. Aceasta era destinația lor finală (este, într-un alt sens, destinația finală a oricărui lucru, căci pământul intră acolo în lungul lui Amurg), sau așa își imaginară: dar în fața iernii ei, șovăiră. În loc să se întoarcă înspre est, Alstath Fulthor îi conduse mai întâi de-a lungul falezelor și apoi jos în Iron Chine. Ei îl urmară ca o mână de refugiați din calea unui dezastru cronologic, cu capetele aplecate împotriva loviturii năprasnice a Timpului.

Cheiurile ciclopice ale satului Iron Chine sunt mai bătrâne ca După-amiaza. Nimeni nu știe cine le-a construit, sau în ce scop grosolan. Lespezile masive necioplite care le alcătuiesc nu sunt de-ale locului, ci tăiate din granituri formate mult mai la nord. Cine le-a adus de acolo ca să le lege cu fier și să le aglomereze în marea cea rece, sau când, nu se știe. Sunt negre, și udate de ceață, ca pereții verticali ai fiordului care le conțin, șisturile arhaice fără vegetație de pe care alunecă în marea de abanos. Enorme clădiri de lângă chei sunt și ele negre; menirea lor s-a pierdut și majoritatea au căzut pradă descompunerii. Portul modern subzistă din pești, ouă de pescăruși și carne de oaie. Intimidate de geografie, Timp și mare, bordeiele lui din var stins se îngheșuie înfrigurate printre clădiri cu arhitectură mai măreață; deasupra lor, un drum a fost săpat printre plăcile de ardezie roasă, și șerpuiește primejdios în sus către pășunile de pe faleze.

Pe acesta călărea acum Galen Hornwrack (cu piticul alături croncănind aton), nedumerit de ceața care zăcea în adâncitura fiordului. Era cenușie și-n ea pluteau impurități. Curenții interiori o învârteau încet. O pală de vânt, explodând peste buza falezei și involburându-se încet pe lângă el, o despică pentru o clipă, dar scoase la iveală doar apa neagră modelată de ploaie. Și totuși, el simți că este locuită (cu toate că greu ar fi putut spune

de ce): își opri calul, se ridică în scăărițe și lungi gâtul neliniștit până ce fisura se închise la loc.

— Ce-i asta, atunci? se întrebă el. Scutură din cap. Fulthor, strigă în spate, s-ar putea să facem ceva nechibzuit.

Mai jos, unde aerul era mai calm, simți miros de fum, urgent și prăfos în spatele simțului său olfactiv. Acum, și pititul deveni agitat, ștergându-se la nas cu dosul palmei, strângând din ochi și adulmecând în jur ca un câine nervos. Dincolo de mirosul de fum era ceva mai ascuțit, mai greu de identificat.

Și mai jos, la marginea ceții, oprit înaintea ei ca un înotător la marginea unui lac necunoscut, deveni convins că acolo, în apă, se mișcau oameni într-un chip panicat și dezorientat; și, parțial înfundate de ceață, la ureche îi ajunseră strigăte îndepărtate – strigăte de ajutor.

— S-ar putea să fie riscant, Fulthor.

Dar Fulthor îi făcu semn să continue drumul, și de-atunci încolo evenimentele părură să ajungă la el de la o oarecare distanță, de parcă el nu lua tocmai parte la ele. Era un sentiment familiar, unul care-i amintea de Bistro Californium, de umbrele gălbui mortale din Orașul de Jos...

Înăuntrul ceții era un miros distinctiv de lămâi și de pere putrede – o mireasmă jilavă și chimică care se întindea și ataca membranele sensibile ale corpului. Lumina nu avea sursă, dar avea efectul de a ascuți contururile în vreme ce estompa detaliul dinlăuntrul lor: la dreapta lui Hornwrack, piticul arăta de parcă fusese decupat dintr-o coală de hârtie gri cu doar o clipă în urmă – o pălărie înaltă ciudată, profilul unui spiriduș, un cap de secure mai mare ca al său. În spatele acestei siluete de hârtie, poteca se prăvălea într-un gol albicios în care Hornwrack distingea ici-colo câte o strălucire carmin, spasmodică și localizată. Pe când încerca să-și aducă aminte de ce-i amintea aceasta, Alstath Fulthor ocupă locul din stânga lui. Cu gâturile iritate, cu ochii lăcrimându-le și cu nasurile curgându-le, avansară într-o formație precaută până ce poteca începu să se piardă și se găsiră fără veste pe un coridor larg din piatră care mărginea estuarul.

Acolo, ceața era infuzată cu o lumină galbenă slabă. Cu

excepția loviturilor de valuri pe scările de jos, cu excepția tăcerii și a mirosului cetii, la fel de bine s-ar fi putut afla în Orașul de Jos în orice noapte răcoroasă de octombrie. Hornwrack îi conduse la marginea apei cu copitele cailor bocănind și târșându-se agitate pe câmpia de lespezi roase pe care scăpărau bălți puțin adânci. Îi năpădi o curiozitate lăncedă. În pofida presimțirilor lor, își înclinară capetele pentru a auzi bufnetul îndepărtat de lemn pe lemn, strigătele slabe ale oamenilor reverberând în estuar. Până și Fay Glass era cât se poate de tăcută.

Hornwrack îngustă din ochi.

— Fulthor, în locul ăsta nu mai e niciun pescar.

Era imposibil de judecat distanțele. Se șterse la ochi, tuși.

— Ceva a luat foc acolo.

Mirosul de fum se îngroșase perceptibil, purtat poate spre ei de un vânt de coastă. O dată cu el venea pârâitul de frânghii și un miros de adânc de mare; vaiere și strigăte surprinzător de apropiate. Acum, apăru un nod de lumină carmin, extinzându-se cu rapiditate. O mișcare rece a aerului începu să umfle ceața ca pe o perdea. Hornwrack clătină disperat din cap, uitându-se în jur cuprins de panică: brusc, simți un obiect enorm mișcându-se foarte aproape de el. Ceața îi distorsionase tot timpul până atunci perspectivele.

— Înapoi! strigă el. Fulthor, du-i înapoi de lângă apă!

Chiar în timp ce vorbi, ceața se zvârcoli și se sparse. Din ea țâșniră părțile din față și galionul unei mari nave cuprinse de flăcări.

Punțile ei erau pline de sânge. Cândva fusese albă. Acum se grăbea spre distrugere pe scările de apă, aruncând tăciuni aprinși. Ciudatele ei vele din foiță de metal, decorate cu simboluri necunoscute, se topeau chiar în timp ce se prăbușeau. Comandată de disperare, aceasta ieși din ceață ca un vas din Iad, cu galionul ei reprezentând o femeie cu cap de insectă care-și străpunsese propriul pântec cu o sabie (gura ei, dacă putea fi numită gură, era căscată de durere sau extaz).

— Înapoi! strigă Galen Hornwrack, trăgându-și calul de cap. Înapoi!

Fay Glass, însă, nu făcea decât să se uite fix și cu dispreț ca un animal, paralizată de dementul cap cioplit ce se căsca deasupra ei. Peste marginile navei cădeau oameni aflați pe moarte, mormăind „Înapoi!” în timp ce corpul sfrijit, carbonizat al vasului se apropia orbește de mal; „Înapoi!” în timp ce se izbea de scările din apă și cu prova despicată începu imediat să se scufunde.

Și se scufundă, într-adevăr, se scufundată cu un tunet și un cutremur. Apa adâncă și rece bolborosi în scheletul ei distrus. Grijelele și fungile căzură ca niște ghirlande înflăcărate în jurul bompresului ei crăpat. Hornwrack trase femeia nebună de pe cal și o târî mai departe. Ea se șterse la nas. În jurul capetelor lor zburară scânteii. Carcasa vasului se clătină, se așează puțin mai jos în apă. O velă căzu, arătându-i lui Hornwrack pentru o clipă un simbol curios – un hexagon cu laturi excentrice, prin care se târau șopârle cu gât portocaliu – înainte să sâsâie topită în mare. Sus în teuga blestemată, o siluetă singuratică stătea înfășurată în sânge.

— Crimă! plânse ea, uitându-se sălbatic în jos la Hornwrack. Ne-au urmărit în estuar!

Lovi cu o sabie scurtă și boantă într-o traversă în flăcări.

— O, ceața asta blestemată!

Brusc, fu catapultat de sus și cu un urlat subțire căzu în apă.

— Hornwrack!

Nava arzândă îi amintea de un ritual din copilărie, un foc în aer liber la solștiu aprins în mijlocul terenului arabil întunecat și ud. Se întoarse aproape în silă cu spatele la ea, cu fața înțepenită de căldură. Fulthor, Tomb și bătrânul stăteau puțin mai încolo; peste culoarul scânteietor fugeau spre ei oameni.

— La tine, Fulthor! strigă el, exact cum ar fi făcut sub înălțimile lui Minnet-Saba, unde facțiunile rivale din Orașul de Jos se încleștau fără cavalerism la vreme de noapte; și, împiedicat de femeia nebună, scăpă imediat sabia necunoscută. Jeg negru, fată. Dă-mi drumul.

Arma sună ca un clopot pe lespezile roase. Calul său călcă peste ea. Îl scutură un acces de tuse.

După ce se eliberă, însă, își dădu seama că ceața se aduna în

jurul lui ca un vis pentru a scoate la iveală cheiurile uriașe și adăposturile pentru nave; micul oraș; falezele de ardezie. Păsările de mare țipau zburând razant deasupra apei. Până și norii se risipeau. În ciuda tuturor temerilor marinarului mort, nimic nu plutea acolo în radă. Cu excepția epavei bolborositoare de lângă țărm, estuarul era gol de orice amenințare, cât se poate de gol. Nedumerit, el își scoase cuțitul și-și îndemnă calul să înainteze.

Sf. Elmo Buffin și navigatorii din Iron Chine

Cu ceața împrăștiată, satul mirosea a pește afumat și a sare. Fulthor și oamenii lui stăteau depășiți numeric și nesiguri în mijlocul unei mulțimi neînarmate. Hornwrack își ridicase cuțitul în aer. Ca supraviețuitorii unui război colonial uitat (neorganizați, cu priviri agere, nu tocmai dârzi), locuitorii din Iron Chine se apropiau în cerc în jurul lor: femei subțiri și aprige, câțiva copii cu picioarele goale. Nu era niciun bărbat tânăr de față, doar câțiva bătrâni care bocăneau din picioare și-și ridicau gulerile grele, cu ochii albaștri șterși lăcrimându-le în vântul rece. Se uitau țintă-n sus la el cu o lipsă de curiozitate sfidătoare și el se uita înapoi la ei stânjenit, cu toate că n-ar fi putut spune precis de ce. Era o comunitate amestecată; la marginea mulțimii, o mână de Renăscuți dădeau târcoale precum niște animale ciudate cu gâturi lungi, cu trăsăturile delicate asprite puțin de nenumăratele lipsuri. Ce lăsaseră în urma lor în După-amiază, ce lucruri rafinate schimbaseră ei cu mirosul de pești morți?

Câțiva marinari care scăpaseră din epavă înotau acum spre mal.

Nimeni nu le oferi niciun ajutor, și nici ei nu păreau să se aștepte la vreunul, ci se târau doar în sus pe chei și se tolăneau acolo pe chipuri cu expresia aceea oarbă, gâfâită, a celor epuizați. După o clipă, doi dintre ei se ridicară la loc în picioare și-ntre ei îl traseră pe un al treilea. Acesta tot încerca să le mulțumească. Bărbații îngenuncheară lângă capul său ars până ce de la colțul gurii i se scurse un firisor de lichid transparent; apoi îl lăsară să se holbeze orb la un stol de pescăruși care smulgeau bucăți din ceva aflat în apele estuarului. Cei doi aveau păr blond, un aer neprihănit, nu erau altceva decât niște copii, însă fețele lor erau pline de disperare, de parcă purtaseră o viață-ntreagă lupte de rezistență și retrageri nedorite. Alstath Fulthor se uită la ei grav preț de-un minut sau două, apoi, negăsind o altă figură autoritară și scăpând cu greu din

mulțimea de civili, li se înfățișă împreună cu escorta sa.

— Misiunea noastră este foarte importantă, le spuse el.

Într-un târziu, unul dintre ei zise:

— N-a fost un moment bun să veniți aici.

Se întoarse cu spatele și, distanțându-se încet de intruși, vomită apă de mare. Tovarășul lui îi așează pe umăr o mână conciliantă și-i aduse aminte:

— Căpitane, aceștia vin din capitală...

Însă el nu făcu decât să se șteargă la gură și să râdă sălbatic.

— Aha, ia uită-te la ei! Un bătrân gălbejit și-o *femeie*. Doi coconi de la oraș și piticul lor!

Îi scutură un acces de tuse uscată.

— N-o să primim niciodată ajutor din Viriconium, zise el ininteligibil.

În voce i se citea autocompătimirea și, după o clipă sau două, o recunoscă cu o schimonosire dezgustată a gurii.

— Ai văzut ceva acolo? Întrebă el, iar când celălalt clătină din cap, șopti: Mi-e milă de cei care-au văzut.

Încercă să-și stoarcă apa sărată din păr.

— Ne-a lovit una dintre propriile noastre nave, asta-i sigur, continuă el căzut pe gânduri. Dar pe-atunci noi deja ardeam în flăcări.

Ridică din umeri.

— S-a întâmplat ca de obicei. Cei care-au văzut ceva și-au pierdut mințile imediat. Cei care n-au văzut, s-au pierdut în ceață.

De unde și înfrânții, prizonieri ai propriilor vise ale înfrângerii.

— Sunteți obligați să ne ajutați! strigă Alstath Fulthor brusc.

— Lasă-i în pace, Fulthor, îl sfătui Hornwrack.

Deseori, el însuși se numărase printre cei înfrânți. Brusca lui compasiune îl surprinse totuși, iar că recunoscă acest lucru îl surprinse chiar mai mult. Se uită pieziș la Piticul Tomb să vadă dacă observase ceva, însă piticul nu era interesat – rânjea doar în mod plăcut și cu inimă de piatră în jos la marinari și spuse:

— Nu se vede niciun dușman la orizont acum.

— Sunt obligați de pecetea acelea să ne ajutați, zise Omul

Renăscut nu la fel de tare.

Oamenii se uitară la el cu nedumerire, și cu o urmă de dispreț.

— Duceți-vă sus în noua sală, a fost tot ce au spus ei, și lăsați-ne în pace.

Și se duseră de-a lungul cheiului spre locul unde ceea ce mai rămăsese din catargul navei naufragiate stătea ridicat într-un unghi ciudat în mijlocul unor bucăți plutitoare de epavă. Acolo se simțea un miros de lămâi, de parcă se coborâse o rouă amăruie peste corpul navei în timpul ultimei sale călătorii. Era un miros nepământean, chimic. Caii îl urau.

Mulțimea de oameni, simțind că întâlnirea luase sfârșit, se mai uită un minut sau două, apoi începu să se împrăștie – copii atrași de-un fel de magnetism către epavă în vreme ce vârstnicii o apucară pe drumul pietruit care duceau în Iron Chine, unde dispărură câte doi și câte trei printre micuțele case cu două caturi cu acoperișuri de ardezie udă, cu năvoade puse la uscat și cu sârme pline de rufe lălâi. Înăspriți de continue privațiuni, aceștia păreau incapabili să reacționeze la o tragedie care, după cum arătă unul dintre oamenii lui Fulthor mai târziu, trebuie că-i afectase pe toți. O femeie chiar rămase locului pentru o vreme uitându-se în largul estuarului, cu câteva lacrimi uscându-i-se pe obraji în suflul vântului. Numai atunci își dădu seama Hornwrack că în accident fuseseră implicate mai mult decât numai o navă. Dinspre vest (unde, ca un mare pește preistoric, stătea în așteptare continentul-insulă Fenlen) îi bătea în față o ploaie deasă. Pe dealul la poalele căruia se afla satul văzu „noua sală”. Se simți lamentabil.

— Vântul ăsta-mi desface încheieturile, zise Păsărarul Cellur cu voioșie.

Când nu-i răspunse nimeni, ridică nerăbdător din umeri.

— Oamenii ăștia au nevoie de mai mult ajutor decât ne pot da ei nouă, îi spuse lui Fulthor. Când n-o să mai fii îmbufnat, o să vezi și tu asta.

Începu să plouă în forță pe când ei treceau pe străzile din Chine. Pereții decojiți fuseseră cândva frumos văruiți, cutiile ferestrelor îngrijite; acum, fețe palide îi urmăreau din spatele

ferestrelor și roind de ploaie. Mai sus, descoperiră că se puteau uita în jos la șantierele navale de la Sf. Elmo Buffin, din care se înălțau în aer catargele și scondrii navelor albe, cu scop precis – ambarcațiuni zvelte cu trei carene dotate cu acele ciudate vele din foaie de metal pe care mișunau, desenate, șopârle portocalii, cărăbuși verzi strălucind ca niște tatuaje proaspete și forme geometrice vag distorsionate. Proiectate de oamenii După-amiezii, construite de cei ai Amurgului, binecuvântate de o nouă nebunie a amândurora, acestea se înarmau pentru un război invizibil. MOARTEA proclama o velă, și VIAȚA alta, într-un scris bogat și fantastic; în vreme ce pe punțile de dedesubt, marangozi și marinari mișunau ca șobolanii.

— La noi, în Orașul de Sus, n-a ajuns nicio veste despre războiul ăsta, zise Alstath Fulthor cu uimire. Nu-i de mirare că-s loviți de sărăcie aici.

Și mai sus, „noua sală” plutea deasupra lor ca o amenințare. Sumbră, columnară, cu scop misterios, aceasta avea un aer înspăimântător de îmbătrânit, o vârstă care depășea încărcătura culturală a rasei dispărute a lui Alstath Fulthor – toate atrocitățile morale și absurditățile filosofice și tehnologiile expirate – și-o găsea fără noimă; făcând în cele din urmă să nu aibă noimă nici deșerturile care erau singura lor moștenire lăsată Amurgului. Apropiindu-se de ea, crispându-se din pricina vremii, strângându-se în mantie împotriva unui vânt vechi de un milion de ani, aceasta îi vorbea lui Galen Hornwrack dintr-o vârstă tot atât de naivă, dar nici pe departe la fel de aiurită ca a sa. Era un supraviețuitor al Dimineții.

Pe acoperișul ei stătea cocoțată o construcție nouă și dărăpănată asemănătoare cu o seră; de pe ea fluturau steaguri pe care nimeni nu le putea identifica, cu toate că Fulthor și piticul se contraziseră când și când cu privire la proveniența lor. Iar jos, la străvechea ei ușă din față, cu degetele-i noduroase strânse ca un mănunchi de zaruri, stătea căpetenia singuratică a acelui domeniu maritim pierdut, geniul unei flote damnate, Sf. Elmo Buffin.

Elmo Buffin, travestitul trist, cu picioare ca niște bețe decojite! Era înalt de doi metri și zece, și peste umerii-i osoși

avea trasă excentric o mantie galbenă. Bustul îi era învelit într-o armură de un verde mat din care ieșeau tot soiul de coarne și pintenii bonți, mici cioturi și umflături ce păreau chitinoase și organice. Pulsa și tremura în culoarea ei, căci aceasta-i parvenise de la tatăl lui, un Om Renăscut aparținând defunctei Case medina-Clane, unul dintre primii care fuseseră readuși la viață de Piticul Tomb, și care acum era mort. Ce-i lăsase mama – o Nordică severă, nevastă de pescar din Iron Chine, al cărei prim soț murise în Războiul celor Două Regine – prin testament este greu de spus. Niciunul dintre strămoși nu-și lăsase clar pecetea asupra sa, căci între După-amiază și Amurg există o mare falie genetică așa cum există și una temporală. Accesele de epilepsie îl chinuiau de două ori pe săptămână. Ochii-i erau galbeni și ușor bolnăvicioși pe fața aceea lăsată, ca de clown, ce părea prea mare pentru membrele-i slabe. Creierul îi tresălta ca marea; prin el veneau și plecau viziuni asemănătoare cu vecele pictate ale propriilor lui nave. Ani avea în total douăzeci și șase; însă nebunia-i îl făcea să pară de patruzeci sau cincizeci. De la moartea tatălui său (el însuși un excentric, dar om de principiu, care se arătase de acord cu amestecul de rase pentru a cimenta cele două jumătăți ale comunității sale birasiale) întreaga povară a satului Chine se lăsase pe umerii lui.

Câți dintre săteni credeau într-adevăr în dușmanul său invizibil, sau în flota lui experimentală? Pare un lucru nesemnificativ. Cei care muriseră pe mare cunoșteau adevărul, așa cum îl cunoaștem și noi. Cei care nu muriseră erau totuși inspirați de el. Și dacă acesta nu prospera, ei bine, atunci satul nu supraviețuia. Succesul lui Buffin era ca un simbol – insuportabil, dar trainic – care permitea trecutului și prezentului să coexiste. (Eșecul lui se datora subestimării – faptului că nu era, dacă vreți, suficient de nebun –, dar asta nu avea să fie limpede până mai târziu, și cine-ar fi putut fi atât de nebun încât să-și închipuie starea de fapt a lucrurilor?) Acum, el stătea în cadrul ușii de la intrarea în străvechea sală, cu grozava ei nepăsare pentru trecerea Timpului și cu năzdrăvăniile de pe acoperiș roase și având aerul unei pălării țuguiate, uitându-se cu colțul ochiului la ceata lui Fulthor pe când aceasta se apropia.

Era micșorat de coloanele întunecate. Nu putea sta locului. Își freca mâinile ca să și le încălzească în aerul rece. Se sprijinea indiferent de canatul ușii. Apoi trebuia să se uite la picioare ca să-și admire cizmele. Apoi, bolborosind în sinea lui, să sară ca ars și să dea mâna cu un vizitator imaginar.

— „Vești din oraș!” îl auziră ei că murmură. Asta trebuie să spun? Nu. Nu trebuie să par atât de nerăbdător. Atunci, să întreb (așa, cu o preocupare diplomatică): „V-a fost comodă călătoria?” După cum se vede, însă, n-a fost...

Pocni din degete nerăbdător.

— O, ce să spun?

Brusc, se ascunse printre coloane și se pierdu din vedere. (Cu toate că nu avea motiv, Hornwrack păstră pentru o vreme imaginea lui ghemuit acolo undeva în întuneric așa cum s-ar ghemui cu respirația tăiată și palid la față un copil în spatele marilor uși întredeschise ale unui loc abandonat, plin de ecouri, în care a ajuns din întâmplare, locul acela fiind lumea.)

După o clipă, strigă pe-un ton ridicat:

— Alo?

Nu răspunse nimeni. Cu excepția lui Fay Glass, cu toții coborâseră de pe cai și se uitau uluiți spre umbrele masive și canelate. Își făcu brusc apariția capul său ca o desagă boțită din piele la capăt de băț, iar el își lovi cu tristețe obrazul.

— Suntem toți nebuni aici, suspină el, de parcă satul, șantierul navale și pietrele străvechi ar fi fost toate înglobate în ființa sa: care, bănuia Hornwrack, într-un fel chiar erau.

Acum, își recăpătă stăpânirea, zâmbind ironic, înaintă câțiva pași și-l prinse pe Fulthor de mâini.

— Cea mai scurtă aberație, se scuză el (la aceasta, femeia nebună își făcu pungă buzele, cu invidie, și pufni). Vă rog să mă iertați – zise și nu se mai referi la asta din nou. Viriconium a trimis, deci, observatori în sfârșit!

Stăpânit de această idee greșită, îi conduse în sus pe niște scări urieșești. Nu-l putură corecta, fiindcă el nu-i lăsă să vorbească. El, le explică, renunțase la speranța că va primi vreodată ajutor din capitală. Nu dădea vina pe Orașul de Sus pentru asta. O dată la șase luni erau trimiși mesageri la Duirinish,

care era reședința regiunii, însă, evident, mesajele nu fuseseră trimise mai departe. Lucrul acesta era de înțeles. În Duirinish oamenii păreau să creadă că el se afla în dispută cu un alt sat de coastă. Lucrul acesta nu fusese câtuși de puțin ieșit din comun în anii de după război. Ce putea el face dacă nu să păstreze o atitudine filosofică?

Urcară în urma lui scările cele mari, ascultând acest monolog plutind în jos spre ei. Râsetul lui era forțat.

— Totuși, acum ați venit...

Încăperile lui erau pline de-o lumină săracăcioasă, instrumente de navigare ciudate, talmeș-balmeș. Într-o cameră, graficele căzuseră de pe perete și zăceau la baza lui în pliuri bizare. Îi duse într-un loc asemănător cu o seră construită chiar pe acoperiș.

— De aici văd până la treizeci și doi de kilometri spre mare.

Zâmbi plin de mândrie, puțin cam patetic.

— Mă gândesc că voi, în Sud, aveți instrumente mai puternice.

Acolo se afla un mare labirint din tuburi făcute din bronz în care el îi invită să se uite. Ei se aplecară unul după altul spre vizor. Când îi veni rândul lui Hornwrack să se uite, tot ce văzu fu ceva de-un cenușiu reticular trist și, suspendat indistinct pe acel fundal, în depărtare, ceva ca o crisalidă sau un cocon, care se rotea la capătul unui fir.

— E greu să reușești ceva cu acest instrument.

Hornwrack clătină din cap, dar Cellur părea fascinat. Pe când treceau la un exponat la altul ca niște turiști șovăitori în studioul unui artist, Buffin stătu pe un taburet cu picioarele încordate. El însuși semăna cu un exponat în lumina aceea bizară, directă care se filtra prin panourile alburii, cu picioarele încolăcite încordat, cu fața asemănătoare cu o geantă magnifică.

— Nu-i un telescop de rând.

Pe mare nu se mișca nimic.

Încăperile erau străbătute de un curent de aer și păreau pustii. Când comandă răcoritoare, acestea fură aduse de o femeie în vârstă, dar le servi el însuși.

— Nu vreți niște hering uscat dintr-asta?

Banii și oamenii erau cerințele lui cele mai urgente, spuse el (mai era pe deasupra o penurie de lemn). Navele erau terminate, dar echipajul nu era complet.

— Scuzați-mă?

Le arătă grafice, desene, planul pentru o strategie pe care ei nu o putură înțelege. Pe acele hărți, un simbol neconvențional întruchipa „ceața“. Continentul-insulă Fenlen nu era marcat. Hornwrack îl căută din priviri, dar nu-l putut găsi.

— Războiul, reuși să spună Alstath Fulthor. Care este natura lui precisă?

Buffin păru surprins.

— Păi, este exact cum ați văzut. Altceva nu mai este.

Se gândi vreme îndelungată. Apoi spuse că navele lui pleaseră pe mare bine înarmate. Erau conduse de oameni pricepuți. Pe mare, întâlniseră mai întâi o apă agitată și curenți adversi: apoi ceața. În ceață se aflase un dușman pe care nu-l văzuse nimeni.

— I-a copleșit nebunia și s-au aruncat în apă.

Cei care nu se înecaseră, fuseseră omorâți de foc, de arme inimaginabile. Câțiva se întorseseră. Vasele lor emanau un miros ciudat, iar ei vorbeau despre niște sunete atât de înfiorătoare, că nu puteau fi descrise (cu toate că nu erau puternice).

Fulthor începu să arate semne de nerăbdare. Acel fel de ipoteze nu erau pe gustul său. Se uită lateral la Hornwrack, care ridică din umeri. Păsărarul Cellur, însă, ascultase fiecare cuvânt.

— Ați fost vreodată atacați pe uscat? întrebă el.

— De zece ani, zise Buffin absent, purtăm un război pe care nu-l putem vedea. De la moartea tatălui meu se află ceva acolo în larg.

Fulthor se foi, trase aer în plămâni.

— Nu pricep nimic din toate astea, îi spuse el brusc lui Cellur. Nu ne putem ocupa de așa ceva.

Buffin clipi spre el și continuă:

— Când se rostogolește ceața spre țărm noaptea îi putem simți uneori acolo în fiord, navigând pe furiș spre continent. Încotro merg, nu avem habar.

Zâmbi obosit.

— Îmi cer scuze, peștele e îngrozitor.

Curățată pentru moment de riduri, fața lui își recăpătă aerul tineresc și flexibil.

— Sunt bucuros că ați venit în sfârșit.

Fulthor se ridică în picioare. Îi înmână biletul de liberă trecere și scrisoarea de introducere.

— Misiunea noastră este foarte urgentă, spuse. Am nevoie de cai odihniți dacă aveți. Altfel, nu vreau nimic. Îmi pare rău că nu te putem ajuta.

Urmă o clipă de tăcere.

— Proastă tactică, Alstath Fulthor, zise Cellur.

Buffin se uită la amândoi. Lapovița lovea panourile lăptoase ale serei. Afară, vântul scutura ancorajele fanioanelor și începu să lege vârfurile catargelor ale navelor construite pe jumătate. Dinspre mare se apropia ceața.

— Am visat azi-noapte despre o crimă comisă în timpul somnului, zise Cellur pe când își croiau drum înapoi pe vârfurile falezei în lapovița întetită. Un somnambul și-a omorât propriul fiu.

— N-am făcut nimic cuviincios aici, se arată de acord Hornwrack puțin absent.

Urmărind cu groază chinul lui Sf. Elmo Buffin, începuse brusc să se gândească la propria-i tinerețe, un anotimp al necredinței petrecut pe ogorul ud din mijlocul țării. Nu reușise să facă legătura dintre cele două decât prin antiteză.

— Asta-i sigur. N-am făcut decât să cooperăm la încă o trădare din partea Orașului de Sus.

Era mai târziu în aceeași zi. Erau toți călare pe cai neobosiți. Din reveria lui, îi oferi lui Alstath Fulthor o privire de repulsie. (Își aminti când ieși din ea doar o atingere de crizanteme moarte pe piele într-o încăpere cu aer stătut; ciori trecând pe deasupra pământului greu. Ceea ce el crezuse că este lipsă de sentimentalism față de aceasta se dovedise a fi tocmai contrariul. În schimb, aceasta îi făcu să se gândească la Rue Sepile și la tot ce presupunea asta.)

— Mi s-a părut că-l recunosc pe om, zise Cellur. Poate c-a

fost o poveste auzită cu mult timp în urmă. Și totuși fața lui îmi era cunoscută.

— Tocmai.

— Nu mă tot descătușa de-o presimțire rea.

În vârful falezei, pe cale să se întoarcă spre continent, fură acostati de spectrul bătrânului pilot. Deschizând și închizându-și gura ca un peștișor auriu deformat, acesta se apropie de ei ieșind din lapovița învolburată, rotindu-se încet în jurul axei sale verticale. Cu toate că, precum înainte, părea să mențină doar cel mai slab contact cu lumea, pe umerii lui părea să se așeze o zăpadă subțire, cenușie, precipitațiile fantomatice ale vreunui continuum străin. Era agitat. Veni foarte aproape de Hornwrack și-l trase de mantie. (El nu simți nimic până ce nu încercă să-l alunge cu dosul palmelor, când el manifestă o anumită rezistență slabă, gelatinoasă.)

— Few lawn, strigă arătarea prin mâinile făcute căuș, parcă de la mare depărtare. Fog... Forn... Fenling. O, crichei!

Arată cu disperare înspre mare. Se uită spre continent și scutură din cap.

— FENGLIN! nuktis 'agalma... 254 da parte... zece canistre pentru pentr-un echipaj... Fengle!

Și se așează comod deasupra capului său asemenea unui înger obez, uitându-se tragic în spate pe când ei înaintau înăuntrul continentului și făcând semne înnebunit de fiecare dată când acesta îi atrăgea atenția.

Mai târziu, Piticul Tomb veni lângă el. Scoase arma pe care Hornwrack o pierduse la marginea cheiului.

— Ți-ai scăpat sabia, soldat.

Hornwrack spuse cu amărăciune:

— Ascultă, Pitic bătrân, am crezut că m-am descotorosit de aia. *Eu nu sunt el*. Orice-ar fi fost el pentru tine. Nu pricepi asta?

Piticul rânji și ridică din umeri, întinzând încă sabia în expectativă.

Hornwrack se uită în sus la arătarea care plutea deasupra lui. Văzând aceasta, arătarea se apropie repede de el, curățându-și gâtul. El oftă și acceptă sabia. Amândouă nălucile se întorseseră să-l bântuie.

Vremea se schimbă. Norii joși și lapovița se rostogoliră spre est și sud ca să fie înlocuite de un cer palid și de o bună vizibilitate. Într-o succesiune de zile luminoase, dar amarnic de reci, străpunseră granița locuibilă a Marii Pustii Brune, pentru a descoperi o crustă de gheață peste turba udă și adâncă. Înaintarea era înceată. Dacă striga o pasăre, *tac tac*, ca un ecou într-un făgaș de piatră, femeia nebună o urmărea cu privirea, înclinând capul, zâmbind. Era agitată, dar acum călărea în fața lui Alstath Fulthor. Îi conduseseră într-o regiune de platouri înalte, despicate, peste care murmură vântul glacial, și apoi, pentru o vreme, ca o cățea rătăcită, peste coastele sumbre ale dealurile. Poteci mici duceau pretutindeni, conturând domurile de pământ. Din câte-și dădeau seama ei, femeia le urma la întâmplare. O conduseră într-un sfârșit la un povârniș aglomerat cu pietre, abrupt, care adăpostea printre câmpurile lui de bolovani păduri rare de stejari contorsionați. Pe pantele lui de mai jos se puteau vedea cărările și curțile unei așezări umane, cu pereții răsturnați, cu țarcurile pentru oi prost îngrijite. În spatele satului se înălțau formele erodate ale lui Agdon Roches, după care își luase numele: un lanț de aflorimente din gresie extrasă cu mult timp în urmă ca piatră de construcție, așa încât alcătuiau o succesiune de golfuri și promontorii dărâmate.

— Ăsta-i un loc afurisit de neprimitor.

Hornwrack: fantoma lui Paucemanly îl lăsase în pace pentru o vreme, dispărând cu un pocnet ud și un rânjet slab amintindu-și parcă de o întâlnire mai importantă. Era ușurat, dar descoperi că nu avea la ce altceva să se gândească în afară de frig. Era obișnuit cu orașul, unde iarna este episodică. Vântul fluieră la răscrucea dintre Rue Sepile și Bulevardul Vientiane. Femeile își strâng bine șalurile și se dau fuga râzând de la o casă la alta. Întotdeauna ai o fereastră pe care să le urmărești în timp ce bei vin cald cu mirodenii pregătit de-un băiat. Nu și acolo: degetele lui erau lipite de frâie ca degetele unui călăreț de piatră ce se năruiește într-o piață de provincie. De zile întregi se simțea mizerabil.

— Am văzut eu și mai rele, spuse piticul speculativ, de parcă el s-ar fi întrebat dacă văzuse. Își purta pălăria de piele într-un unghi ciudat; brațele îi erau învinețite de frig.

De-a lungul cărării lor se întindea epava unui peisaj străvechi.

Disputele metafizice din ultima perioadă a După-amiezii, dezlănțuite acolo în valea inundabilă a cine știe cărui râu dispărut, o transformaseră într-un coridor de pulbere neagră presărată cu pietre rotunjite. Era secționat și unduitor; în unele locuri dezgolit până la stratul de roci, gros de trei sau șase metri în altele, în fiecare vară se mai usca puțin din el și era suflat înspre pustie. Unele dintre pietre erau destul de mari, altele doar cât un pumn, și fiecare stătea pe câte un fronton mic din pulbere netezită de vânt. Câteva colonii izolate de afine și mihalț creșteau ici-colo, înălțate de același proces eroziv până ce semănau cu un lanț de ostroave păroase. Dâmb-martor sau prefigurare a pustiei adânci care-i urma, acesta era lat de mai puțin de trei kilometri, și de-a lungul lui se puteau vedea paleele crăpate ale lui Agdon Roches, măturate pe piscuri de o lumină trandafirie. O ceață subțire și albă se revărsa la picioarele lor dinspre vâlcele și defileurile pietroase, plutind prin pădurea de stejari agățată și umplând strada principală a satului așa încât nu mai rămâneau vizibile decât acoperișurile și etajele de sus ale caselor păraginite. Prin aerul nemișcat puteai auzi lătratul unui câine; oile behăiau la gurile văilor. Pe un câmp mic stătea o singură cioară. Pe toate acestea aproape că le puteai atinge, atât de precis smălțuite păreau pe suprafața sclipitoare a aerului: dar Fay Glass nu voia să facă nicio mișcare către ele.

— E speriată de labirint.

— Și totuși, spuse Fulthor, întorcându-se dintr-o scurtă incursiune, oamenii ei trebuie să le fi făcut.

Între degetele mânușii sale de la armură i se încheiase pulbere udă. Descoperirea rambleului îl umpluse de-o surescitare obscură. Refuzul lui de după aceea de a intra sau măcar de a trece pe lângă el păruse să-i întărească doar sentimentul.

— Cei care au venit spre nord în ultimele zile disperate ale Resurecției hotărâți să găsească o cale de întoarcere erau obsedați de tipare.

Zâmbi palid.

— De parcă degetele Trecutului nu ne mângâie deja obrazii, treji sau dormind...

Se uită în urmă înspre labirint.

— Ea-i un copil, mă tem.

(— Noi le-am dat viață, spuse piticul. De unde să știm că vor înnebuni?

Nu-i răspunse nimeni.)

— Nu-i vorba numai de femeie, zise Cellur. Și eu o simt.

Și se uită în depărtare peste mica fâșie de pământ.

— Greșeală peste greșeală se adună.

— Chiar și așa, noi mergem mai departe, anunță Fulthor, așezând-o pe femeia cea nebună pe calul său.

— Poftim. Aici o să fii în siguranță. A fost un lucru curajos că ne-ai condus până aici.

Ea se uită Fulthor de parcă acesta ar fi fost o piatră.

Rambleul propriu-zis, săpat în pulberea compactă, era suplimentat în parte de mormane de pietre, în parte de bancuri ridicate sau de întărituri de pământ: întregul având aproximativ o formă radială și fiind adânc de aproximativ patru metri și jumătate. Trebuie să-i ghicim scopul? În Vremea Lăcustei semnul și substanța deveneau fatal de amestecate: nu era atât un labirint, cât, poate, o mare ideogramă, un desen reprezentând o stare mentală la care ajungi cu greu; dar, zicând asta, n-am spus nimic. Jos, în brazde, pulberea arăta dovezi ale unui trafic regulat, iar curenții reci și jilavi de aer se mișcau fără nicio noimă. Motivele lui Fulthor erau neclare. Pentru a ajunge la sat la fel de bine ar fi putut să traverseze câmpia. Nu vru să discute despre asta. Se rătăci și cu greu recunoscă lucrul acesta. Când o făcu, fata nu vru să-l ajute, cu toate că era limpede că ea mai fusese în labirint înainte. Fulthor îl puse pe Tomb să se cațere pe unul dintre ziduri, însă pământul se rupse sub el în ghemotoace fibroase când aproape ajunsese sus și alunecă într-o ploaie de pulbere fără să fi văzut ceva.

— Mi s-a părut că stau cu fața către sud.

De atunci încolo, călătoriră la întâmplare.

Trecu o oră (dădură peste urmele de copite ale propriilor lor

animale, îndreptându-se în direcția opusă) și apoi încă una.

O pasăre care zbura deasupra lor; schimbul de replici la o răspântie; toate evenimentele normale se îndepărtară și deveniră goale de sens. Stranii senzații contractile în craniul lui Hornwrack îi aduseră aminte de stările febrile colorate pe care le trăise în Orașul de Jos, cu vestirile lor de eșec și moarte. (În toate acele ocazii, auzul îi fusese umplut de-un zumzet discontinuu, ca zumzetul unei viespi prinse-ntre priboii morți dintr-un pod fără aer: îl auzea și acum.) Uitându-se ostenit în jur văzu că și ceilalți sufereau. Toată ceata se opri. Alături de el, piticul clătina din capul său cel mare și clipea cu disperare. Fay Glass căzuse cumva de pe cal și zăcea la pământ uitându-se cu ochi nebuni către cer. Pereții labirintului începură să se schimbe, și-i făceau semn lui Hornwrack cu brațe asemănătoare cu primele frunze delicate, încolăcite ale unei ferigi primăvara. Acum, lumea se răsturna cu susul în jos cu o hurducătură, așa cum face uneori când e pe punctul de-a adormi. În același timp, el începu să-l perceapă ca printr-un mănunchi de mici lentile hexagonale: pentru o clipă, se uită cu oroare la un univers fațetat. Nu pricepea nimic din el. Credea că e pe moarte.

Fay Glass vomită brusc, sări în picioare și fugi în josul drumului. Hornwrack o urmă mai încet, mânându-și calul, concentrându-se cu foarte mare grijă în caz că pământul s-ar fi înclinat și mai mult și l-ar fi aruncat în vidul mozaicat care acum înțelegea că-l înconjură. Îi auzea pe ceilalți trei venind bălăbănit în urma sa, strigând ca niște oameni cărora tocmai li se luase văzul.

Labirintul, înțelese el acum, stătuse în așteptarea sa încă de când fugise din Bistro Californium, centrul lui coexistând cu miezul acelei întâmplări. Luptându-se să înainteze pe culoarele lui presărate cu zgură se închipui înjunghiind iarăși și iarăși, o execuție pe jumătate reușită dominată de râsetul nebunesc al poetului Ansel Verdigris. Își pierdu calul. Strângându-și rana fantomatică de la coaste, se crispă și-și scoase cuțitul din oțel știrbit (de parcă un gest amintit dintr-un labirint l-ar putea elibera din complicațiile altuia). În culmea disperării, se împletici într-un spațiu circulat cu diametru de aproximativ șase

metri, unde fu uşurat imediat de universul său mozaicat şi văzu iarăşi normal. Acea scenă centrală sau arenă era ridicată cu câţiva centimetri deasupra nivelului labirintului dimprejur, iar în mijlocul ei aştepta o *insectă mai mare ca un om...*

Siluirea, dacă avu loc vreuna, fu hieratică, noţională. Fay Glass zăcea ca un cadavru. *Creatura se aplecă asupra ei.* Nu semăna cu nicio insectă pe care o văzuse Hornwrack vreodată, ci era mai degrabă un *amestec din toate insectele*. Din *toracele ei segmentat*, care avea o curioasă *culoare galben-fumurie* şi strălucea ca bambusul lăcuit, *ţâsniră aripile vânoase ale unei muşte-mangustă*, masca sub formă de ic a unei viespi obişnuite, misteriosul *abdomen convex al unei călugăriţe ca un simbol* dintr-o limbă interzisă. *Ochii ei* erau luminaţi dinăuntru, sau aşa păreau. Erau de un *verde palid*, şi vârstaţi cu portocaliu. Un ghem de antene şi fălci îi atârna sub cap, clămpănind spasmodic. Se gândi la cosaşul de pustie cu picioarele lui zimţate şi ţârâituri aride. Se gândi la zborul prin vaste regiuni abandonate, şi lumea pe care o cunoştea alunecă de sub el atât de brusc, încât crezu că ameţeşte. Când putu să vadă din nou, femeia nebună îşi revenise la viaţă.

Nu făcu nicio încercare de a ieşi de sub insectă, dar, aidoma unui lucru care iese cu greu din stadiu larvar, dibui şi se zvârcoli până ce ajunse pe burtă, cu gâtul îndoit aşa încât faţa ei albă nemişcată era întoarsă spre asasin.

— Eu, spuse ea, şi tuşi sec. Îşi linse buzele. – Noi.

— Nu te pot ajuta, spuse Hornwrack.

Insecta, văzu el, era distrusă. Protoracele bombat şi elongat din care ieşeau membrele anterioare fragile era acoperit cu tăieturi şi găuri, dintre care unele destul de adânci să scoată la iveală ţesutul adipos albicios de dedesubt. Ochii ei nepământenii erau înconjuraţi de secreţii uscate. Din când în când, scurma fără noimă în pulberea de la picioare sau bătea sălbatic din aripile translucide.

— Vă vede lumea, spuse femeia nebună. Ucigând este toată lumea moartă. Lumea ucisă. Suntem cu toţii ucişi aici.

Vocea ei era plată şi tânguitoare. Părea să vină de la foarte mare depărtare. În pauzele dintre cuvinte, Hornwrack însuşi

deveni o insectă. Zbură prin marile spații părăsite, zdruncinat de porniri pe care nu le înțelegea. Alături de el se aflau mulți alții. Îi mâna o foame atotputernică și neproductivă. Căzură într-un aer înăbușitor și fură mistuiți.

— Noi vă apăsăm acum capetele. Cuvintele noastre vă apasă capetele. Lumea voastră ne presează pe noi. Oh. Gah.

Creatura își zbatu de pământ membrele anterioare până ce unul dintre ele căzu.

— Gah, spuse Fay Glass. Ajutor. Oh.

Hornwrack dădu fuga înainte și încercă s-o scoată de sub mandibulele clămpănitoare. Ea nu voia să vină. El simți imensa mască triumfiulară aplecându-se către el. Strigă și fugi iarăși, lovind orbește cu cuțitul. Piticul Tomb ieși din labirint și-l atinse pe cot. Fugiră amândoi înainte și de data aceasta o scoaseră. Piticul își pierdu pălăria.

— Eu. Noi. Oh, se tânguia Fay Glass, în vreme ce sistemul nervos al insectei suferea noi deteriorări, făcând-o să se zbată, să lovească aerul și să-și răsucescă abdomenul în mod repetat deasupra capului. Aceste spasme fură înlocuite de o ciudată imobilitate, care la rândul ei o afecta pe femeia nebună. Aceasta zăcea pe jos ca o larvă ce devine pupă, cu terminațiile degetelor ei sângerând acolo unde le mușcase. Insecta arăta ca o mare broșă smălțuită dezgropată dintr-un vechi oraș prădat. Hornwrack și piticul o priviră cu precauție. Aceasta se uita înapoi la ei cu ochi enigmatici, acoperiți de-o crustă. Un miros vag de lămâi plutea în jurul ei, iar în spatele acestuia, unul de varză putredă.

— Ne vede, șopti Tomb. Își linse buzele. – Ce-a spus?

Apoi:

— Ne poate vedea?

Hornwrack era cu respirația prea tăiată să poată vorbi.

Oamenii Renăscuți nu gândesc așa cum gândim noi, dar trăiesc – urmăriți de-un trecut incomprehensibil – printre vise maladive din stare de trezie. Alstath Fulthor rătăci spre mijlocul labirintului venind dinspre o cu totul altă intrare cu pas mare. Se uită la insectă cu uimire, ridică o mână în fața feței; din gură îi ieși un geamăt prelung. Semăna cu o călugăriță exotică în

armura lui roș-sângerie. Atrasă poate de aceasta, insecta se întoarce cu un *clac clac* de încheieturi coxale pentru a-l înfrunta. (Hornwrack și piticul reușiră acum să vadă bizarele semne de pe abdomenul ei, cele trei dungi diagonale negre sau fesele ce-i brăzdau ambele aripi.) Bombănind, el îi dădu ocol, sucindu-și capul de parcă gâtul i-ar fi conținut un mecanism stricat. Era clar că el credea că se află într-un vis al După-amiezii, căci murmură ceva în barbă despre Arnac san Tehn și „Grădinile Galbene”. Acum dădură ochii unul cu celălalt, iar dacă Fulthor arăta ca o insectă, atunci arătarea din fața lui, cu protoracele ei galben, hăcuit, semăna cu un om îmbrăcat în armură. Fulthor se uită în jos la sabia energetică care-i scânteia și scăpăra în mână. Lovi insecta peste cap cu ea, spărgându-i un ochi, tăindu-i toracele și retezându-i unul dintre picioare.

Aceasta căzu pe-o rână și se târî în cerc, iar dinspre aripile ei se auzi un sunet puternic, tânguit. Strigând, Fay Glass sări în față. Fulthor lovi insecta din nou; îi privi zvârcolirile înzecite cu capul înclinat inteligent pe o parte; apoi își aruncă arma, care începu imediat să topească pulberea din jurul ei în sticlă.

— Oh, marile cupe! strigă el. Miile de flori și trandafiri! Gândul cu forța unei senzații!

Se uită implorator către Hornwrack, apoi își ridică iarăși sabia și fugi în labirint cu ochii larg cășcați și cu trupul aplecat într-un unghi incredibil pe verticală.

Insecta mutilată se târâse lângă unul dintre zidurile de zgură și încerca să-l escaladeze. Pulberea cădea ca o ploaie. Fay Glass plânse:

— Așteaptă, suntem uciși aici. Viena, Blackpool, Veneția, înecate în propriile lor lacrimi. Ne presează lumea. Oh. Oh.

Deasupra capului ei se materializă brusc fantoma lui Benedict Paucemanly, cu fața lui cărnoasă plină de teamă. Acesta făcu o grimasă de umilință – „Fenlen! Fenlen!” – și fu purtat de-un curent psihic, fluturând din brațe. Norii negri se adunaseră dinspre vest și acum o ninsoare grea și rară umplea aerul cenușiu, răpăind pe carapacea insectei, care zăcea nemișcată într-un colț, cu ochiul ei teafăr animat doar de un licăr portocaliu. Pământul era răvășit peste tot în jurul ei. Fay

Glass, epuizată, dădea neconținut ocol zonei centrale cu palmele peste față, suspinând.

Hornwrack se uită țintă la pământul pârjolit, la epava insectei. Se cutremură.

— Ai grijă de ea, îi spuse Piticului Tomb. Încearcă să-l găsești pe Cellur. Spune-i despre astea. S-ar putea ca el să înțeleagă ce se întâmplă aici.

Și, cu aceasta, porni la drum prin labirint în căutarea Omului Renăscut.

Galen Hornwrack și noua invazie

Alstath Fulthor fugi fără oprire – ultimul reprezentant al Casei sale, o siluetă stacojie cu mers ca de struț; și fără oprire fugi după el asasinul Hornwrack, cu respirația huruindu-i în plămâni. Labirintul se afla în urma lor, satul înainte. În labirint, temându-se de răspântiile ascunse, de neașteptatele gropi adânci și de ghearele ca de călugăriță, de colții dezgoliți ai unei ambuscade, Hornwrack își scosese sabia din teacă; acolo afară, pe câmpie, aceasta îi trăgea brațul spre pământ. Către vest, pământul era negru ca și cerul, cu protuberanțele lungi și negre întinzându-se sub norii reci, cu flancurile brăzdate de văi cu pereți abrupti și punctate de mormane de pietre bântuite. La est rămase puțin din lumina dinainte pentru a evidenția turnurile risipite din Agdon Roches, pentru a atinge povârnișul și pădurea lui de stejari cu un cenușiu ca de licheni. Ceața încă înăbușea satul de jos, groasă și înceată, însă un vânt nou se iscase în pustie și începea s-o învolbureze pe la margini, ca lâna oilor prinsă într-un gard. Lumina infuza acele fuioare cu un galben delicat, iar acestea miroseau puternic a lămâie.

Alstath Fulthor ridică brațele în aer și fu înghițit. Hornwrack îl urmă cu un strigăt disperat.

Ceața îi înfășură; le umplu plămânii cu vată. Tușind, trecură ca două fantome de-a lungul tăcutei străzi principale din sat. Casele care se profilau pe ambele margini erau nelocuite, prăfuite și reci, ușilor lor din față era deschise și scârțâiau suflate de vânturile slabe care păreau să locuiască înăuntrul ceții. Din încăperile goale dindărătul lor ieșeau mirosuri uscate. Sub streșini era împrăștiat clei pentru prinderea păsărilor, iar rigolele erau gătuite de cuiburi vechi. Bucăți de saci se ridicau în vânt; se ridicau, cădeau, și se ridicau din nou.

Alstath Fulthor înaintă. Deveni o umbră, și-apoi doar o pocnet de pași. Hornwrack fugi mai departe, izolat și puțin speriat. Moartea, văzu el, fusese pe acolo înaintea lor; poate cu o

lună, poate cu două înainte. Un om mort atârna jumătate înăuntru și jumătate afară pe o fereastră spartă sub o streășină murdară. Un altul stătea ca un morman de bețe sprijinit de un perete de piatră. Se observă sec unul pe celălalt, de parcă schimbaseră recent o glumă veche. Armele lor erau portocalii din pricina ruginii, dar corpurile lor, în loc să se descompună, păreau să se fi micșorat, și erau la fel de intacte ca niște mănunchiuri vechi de paie strânse tare într-o bucată de sac uitată de timp; de parcă ceața, accelerând un proces de descompunere întârziase un altul. Satul era plin de cadavre, care se holbau din cadrul ușilor, surprinse în poziții contorsionate pe iarba din jurul jgheabului pentru cai – uitându-se surprinse sau mulțumite sau cu răsuflarea tăiată. Altele își scosese rășchitele și fuseseră pe cale să le arunce spre dușman. Câțiva copii căzuseră la pământ în timpul unui joc în care se urmăreau tiptil unul pe celălalt printre case cu palmele împreunate deasupra capetelor.

„Toată noaptea navighează spre continent”, își spuse Hornwrack și, pentru o clipă, fața lui Sf. Elmo Buffin îi veni în minte, cumsecade, nedumerită, visătoare. *„Încotro merg, nu avem habar...”*

Merseseră acolo. De oriunde ar fi venit, acolo ajunseseră, stând la răscrucea dintre proeminențele reliefului ca niște mașinării abandonate, cu antenele lor rupte și aripile crăpate legănându-se în vânt, cu ochii compuși la fel de inexpresivi ca niște pietre. Pete de putreziciune întunecau pământul de sub ei ca niște umbre cătrănite, de parcă fluide vitale li se scurseseră din abdomen și torace pentru a fertiliza o recoltă de ciuperci albăstrui și mucegaiuri nepământene înainte să se usuce complet. O dată cu această deshidratare venise înceata retragere a inteligenței în pleavă, secarea violentelor unde telepatice proprii insectelor, pe care le primise Hornwrack și ceilalți în labirint, acele transmisii incidentale din universul mozaicat care-i făcuse pe marinarii lui Buffin să-și dea foc singuri la nave sau să se înece în marea stăpânită de ceață.

Noaptea, când energia ei negativă nu se risipise complet, un cap fără corp sălta prin rigolele viselor cu Orașul de Jos ale lui

Hornwrack, însoțit de râsul poetului țicnit: era limpede că își avea originea acolo, printre epavele acelea prădate, dintre care una din trei căzuse sub săbiile energetice ale sătenilor Renăscuți și, cu bizarele viscere expuse în secțiune transversală, zăceau acum înconjurată de un amalgam de membre amputate. Cineva îl retezase și-l trimisese la sud ca strigăt de ajutor. Restul, chiar dacă arătau câteva tăieturi și zgârieturi superficiale cauzate de arme mai puțin exotice – ca niște mângălituri violente făcute pe un panou lăcuit – sucombaseră în mod evident din pricina aceleiași boli precum singuraticul supraviețuitor din labirint. Încheieturile le erau umflate cu scursori închegate. Fuioare de mucus întărit atârnav de curioasele apendice prinse cu chingi din piele de părțile fețelor lor. Stăteau unul în fața celuilalt în pozițiile mecanice ale morții lor, iar în jurul lor era țesută ca o pânză de păianjen o șoaptă telepatică slabă. Pe când alerga visând printre ei, temându-se că și-ar reveni la viață dacă ar zăbovi, aceasta îi atinse interiorul craniului.

Trecu aplecat de spate pe sub un bot complicat. Împinse în lături o aripă înclinată, pârâitoare. Lovi cu vechea sabie în stânga și-n dreapta până ce-l duru brațul. Mai târziu, poate că avea să-și amintească acestea: acum nu știa nimic. Aripile lăcustelor de pustie îi foșneau neliniștite în cap, adunându-se pentru o mare migrațiune. Nu-i mai păsa de Alstath Fulthor, care alerga înaintea lui în ceață. Sărea și cânta ca un cosaș, iar înaintarea îi devenise un zbor.

Vii sau morți, reuși el să gândească, au schimbat pământul; l-au schimbat vizibil. Ceva a venit peste el...

... Și, gândind acestea, ieși din sat. Fu întocmai ca o ușă care se deschise și apoi se închise. Când se uită în urmă, ceața plutea departe de-a lungul poalelor povârnișului purtată de vântul cel nou, iar cele trei siluete mici ale lui Cellur, Tomb și Fay Glass, ieșind nesigure din labirint, începură să traverseze câmpia.

Hornwrack și Fulthor se întâlniră într-o despicătură de stâncă printre mesteceni pitici și stejari. O lumină albicioasă, ce cădea pieziș printre crengile mici peste smocurile de buruieni și afini,

Îl arată pe Omul Renăscut șezând liniștit pe o piatră de moară neterminată, cu trăsăturile la fel de albe și de măcinate de griji ca acelea ale unui rege care se roagă. Atenția îi era absorbită de-o pasăre pestriță: aceasta țopăia de pe o piatră pe alta, înclinându-și ochii mici și luminoși ca să-l privească. Curenți răcoroși de aer foșneau rămurelele de deasupra capului său, răvășindu-i părul blond. *Baan*-ul din mâna lui scânteia ca un foc de artificii în mâna unui copil; uitase de el. Votiv și calm în armura lui stacojie, semăna cu cavalerul invalid din vechiul tablou; iar turnurile proeminente din Agdon Roches, cu viroagele lor tăcute și cu albiile nisipoase umede, se înălțau în spatele lui printr-o țesătură de crengi negre precum contraforturile unei capele străvechi.

Când Hornwrack își croi drum printre stejari, frunze bătrâne și praf de licheni căzură într-o ploaie peste el, și micuța pasăre își luă zborul.

— Fulthor?

Regele rănit se trezește și se uită-n jur stăpânit de-o nouă teamă. A ieșit din mrejele unui coșmar și-a intrat în ruinele altuia. „Unde-i locul ăsta?” va șopti el. Nimeni nu va vorbi. „Înapoi, atunci!” va striga, rotind deasupra capului marele baan într-un arc ce scoate sunetul unor aripi înspăimântate. Umbrele zboară ca niște porumbei răniți de la un orizont la altul. Flori trecătoare îi înfloresc în străfundul sufletului...

— Hornwrack! Sunt nebun?

Un râset amarnic.

— Un alt vis. Alte vise pierdute în abisul infinit al Timpului. O, femeia învăpăiată, cu ochii ei inexpressivi! Cât am fost plecat?

Și se apropie amețit către Hornwrack, încă rotind sabia energetică.

— Fulthor! strigă Hornwrack, care nu vedea niciun rege magic (cine-l putea învinui? Se născuse cu trei milenii prea târziu) și care nu auzea zumzetul aceluia vis de mult apus: Eu sunt!

Se feri de lovitura mortală, scoase vechea sabie de oțel (vârful ei fu retezat pe dată), se apropie periculos de mult și lovi încheietura mâinii lui Fulthor cu mânerul cuțitului său de

încredere. Amorțită, mâna cea albă se deschise. *Baan*-ul căzu. *Fulthor* scoase un țipăt de disperare și se așează brusc.

— Trebuie neapărat să aleg mereu între acolo și aici?

Se uită la *Hornwrack* printre mâini.

— Omoară-mă, atunci.

Se uită în jur.

— Unde ne aflăm?

Hornwrack, însă, nu mai era interesat.

Fantoma lui *Benedict Paucemanly* reapăruse și plutea deasupra pădurii de stejari deschizând și închizând gura ca un marinar care se îneacă; și prin silueta lui instabilă, semi-transparentă el observase o frântură de orizont. Acolo, siluete ca de insecte înaintau încet pe fundalul cerului verzui, plin de o ninsoare amarnică. Păreau să poarte cu ele un halo zbuciumat de cobalt; pe laturile lor scânteiau sfenograme de un verde-acid; își țineau picioarele din față delicat ridicate. Zburau peste piscurile lui *Agdon Roches* către sud stăpânite de o splendidă concentrare mecanică, neuitându-se nici în stânga, nici în dreapta.

Lumea începu să se topească precum o lumânare de seu.

Cumva, *Hornwrack* îl ridică pe *Fulthor* în picioare. Fără să rostească nicio vorbă, coborâră dealul.

Zăpada se învoldura în jurul lor. Rădăcinile li se agățau de picioare. *Paucemanly* îi încuraja cu fluierături și cu pârțuri.

— Chiar vorbesc serios, oameni buni – zece mii de nopți au fost așezate-n una singură! Acolo am zăcut, ascultând vânturile cum se adunau în locurile uscate, în locurile abandonate. Suntem cu toții implicați acum, noi și ei, orbi ca noaptea pe scara de apă de la *Dana Shadwell* ca niște șobolani arși de flăcări! Ptui! Luna albă face astfel „scările coborârii noastre”...

Și asta nu era tot.

— Ooh, nu știu ce trebuie că gândești despre mine, exclama bănuitor, dându-și ochii peste cap în spatele feței măștii sale abominabile, ținând...

— *Felneck! Fandle! FENLEN!*

... strania lui voce hermafrodită răsunând peste dealuri ca un

semnal în vreme ce, deasupra, procesiunea ca de insecte înainta imperturbabilă: spre sud, spre sud, spre sud...

Noul vânt, gonind orbește dinspre est sub un cer noros cavernos, adusese obscuritatea în sat, ale cărui străzi erau acum pline de gheață chimică zburătoare suflată dinspre Pustia cea Adâncă. Insectele moarte la fiecare colț foșneau și fojgăiau în vijelie. Ochii lor erau adânciți și împietriți. Deasupra lor așchii de chitină, bucăți de antene și aripi vânoase pluteau rupte și se-nvârtteau în vârtejurile de pe acoperișuri ca mizeria din Orașul de Jos ce răpăia în jurul hornurile mai jos de Alves într-o noapte zgomotoasă. Hornwrack se sprijinea de Alstath Fulthor, cu ochii încercuiți de gheață, cu vorbele suflate din gură și fiecare gând izgonit din minte. Coborâra pe strada principală ca niște bețivi în lumina slabă a armurii lui Fulthor. Tot restul era umbrit, greu de deslușit. Oameni morți se-nclinau colocvial în față pe lângă ei, apoi cădeau pe fețele lor goale, cu membrele rupându-li-se precum acelea putrede ale sperietoarelor de ciori, pentru a se rostogoli pe drum în jos și a se opri într-un gard.

Păsărarul Cellur îi aștepta în mijlocul satului, unde vântul împrósca apa din jgheabul pentru cai și ușile de la intrare se zbăteau, reverberând în camere locuite doar de șoareci și de copii sufocați. Îl avea cu el pe Piticul Tomb. De la întâmplarea din labirint își recuperaseră trei cai și poneiul, care stăteau acum în stradă bătând neliniștiți din picioare la fiecare nouă pală de vânt: Tomb redistribuia bagajele rămase între ei pregătindu-se parcă de o nouă călătorie înăuntrul nebuniei profunde a lumii. Această activitate crea o insulă de umanitate în întunecimea vertiginoasă, în calea căreia stătea femeia nebună, înfășurată din cap până-n picioare într-un veșmânt albicios gros și întorcându-se fără țință în toate părțile ca un lucru ce atârna de-o cracă de mălin negru.

Alstath Fulthor se uită cu ochi goi la această scenă de parcă n-ar fi recunoscut pe nimeni din ea, apoi se așeză în drum. Hornwrack, trăgându-l de braț, auzi strigătul păsărarului:

— Călăriți! Spre vest, ca să vă salvați pielea!

Clătină din cap.

— Așteaptă!

Nu era sigur că auzise bine. Bătrânul se urcase acum pe cal și se uita le ei nerăbdător, cu mantia lui brodată fluturând în vânt. Piticul alerga să verifice desagii, strângând cingătorile cailor și îndemnând-o pe împietrita Fay Glass să urce în șa cu ajutorul unor amenințări pantomimice. Vântul se întetea și scădea cinic, trăgând de pleava uscată a insectelor. Caii băteau din picioare, simțind că plecarea era iminentă. Hornwrack îl lăsă pe Fulthor de încheietura mâinii („Pișat negru! Rămâi acolo, atunci, dacă așa vrei!“) și se prinse în schimb de scărița păsărarului. Calul îl trase de pe picioare, fața galbenă a bătrânului pluti deasupra lui, însuflețită cu ceea ce el crezu că este teamă. Se aflau într-un vârtej sau buzunar al vijeliei.

— În labirint, spuse Cellur, mi-am dat seama de greșelile mele. Multe lucruri, dacă nu toate, îmi sunt acum limpezi. Nu pot explica încă fantoma – îl împunse pe Hornwrack în umăr, arătând în sus spre epava unde tresălta Paucemanly, zâmbind afectat și înclinându-se ca un valet – dar am aflat cel puțin ce încerca să ne spună. Trebuie să mergi și să-i stârnești pe oamenii din Iron Chine. Roagă-te ca Sf. Elmo Buffin, un om chinuit de împrejurări, să nu fie atât de nebun pe cum pare! Spune-i că a sosit clipa să-și lanseze flota la apă. Spune-i că ajutoarele sunt pe drum.

Zâmbi cu amărăciune.

— Lunatici și fantome – tot timpul până acum ei au avut dreptate!

Preț de o secundă se uită cu fața lăsată și speriat către vest, cu ochii lui umbriți devenind în sfârșit umani. (În definitiv, acum a ieșit în lume, își spuse Hornwrack – care-l înțelegea, fiind și el proaspăt ieșit – ca un crab ce-a ieșit din cochilie: ce garanții i-au rămas? Și din nou: De ce se poate teme după zece mii de ani?) Făcu o mișcare cu mâna ca și când ar fi tăiat ceva.

— Totuși, mi-a fost greu să fac legătura dintre lucruri. M-am mulțumit prea mult să stau deoparte și să-l las pe Fulthor să conducă. Acum Fulthor a greșit față de mine, și asta e situația. Fenlen, continentul-insulă, este infestat. S-au stabilit acolo încă de când au curs din lună acum unsprezece ani. (M-am uitat ca

un prost. Ce altceva aş fi putut face? Am uitat.) Dar nu suportă aerul de pe pământ: iar când avioanele lor de vânătoare zboară spre continent la nivel jos deasupra mării, lucru pe care-l fac zi şi noapte, zboară înconjurate de o atmosferă emanată de ei. Pe timp de zi dau peste marinarii lui Buffin. Sunt la fel de lipsiţi de motiv şi de nebuni ca şi oamenii pe care-i omoară. Locul lor nu este aici.

Făcu un gest spre satul gol, spre carcasele pârâitoare.

— Te poţi îndoi de asta? Şi totuşi încearcă să transforme aerul așa încât să îl poată respira. Acesta nu-i decât începutul.

Se cutremură.

— Vor reface pământul, dacă vor putea. Ridică-i pe oamenii din Iron Chine, Hornwrack. Eu plec acum spre capitală. Nu mă mai întârzia din drum!

Hornwrack se ţinu de scăriţă. Tot ce-i veni în gând să spună fu:

— E ceva cu Alstath Fulthor. Sus pe coastă a încercat să mă omoare.

— Oh, sunt în Iad, zise Alstath Fulthor, clătinând din cap.

Venise în spatele lor pe furiş, ţinând în mână *baan*-ul ca pe-un lucru însufleţit.

— Nu sunt eu însumi.

Piticul Tomb, care strânsese ultima cingătoare, încercă să-i ia arma pentru a-l proteja.

— Haide, prietene vechi.

Se rostogoliră pe drum, înjurând şi muşcând. Fulthor se eliberă şi se ridică la loc în picioare.

— Coboară de pe cal, comandă el, şi explică toate astea. Păi, acolo sus, mării *gân-d-aci* se plimbă pe creastă!

Arătă în direcţia greşită. (Piticul se târî deoparte, stăpânindu-şi furia şi scuipând.)

— Sau asta-i în capul meu?

Ridică din umeri, zâmbi timid, o luă la goană. Fay Glass se trezi şi se uită la el tăios. Ținând un ochi circumspect la pitic, ea coborî de pe cal.

Dintr-o dată, începură amândoi să cânte:

— Am pornit spre Vegys acum.

Hornwrack se uită la ei îngrozit.

— Fal di la di a.

(Când alergase prin Orașul de Sus ca un rege rănit, udat de sudoarea fricii în crucea nopții, și sperase să nu-l vadă nimeni; când bolborosise în palat cele nouă nume lungi, alchimice, ale Casei sale, și sperase să nu-l audă nimeni: toți auziseră, toți știau, mai puțin el. Alstath Fulthor: trecutul îl răpunea la pământ.)

— Când ne-am întâlnit întâia dată, zise Cellur, îmi vorbea deseori despre memorie, pe care și-o închipuia ca un pârâu ascuns, el însuși stând pe malul lui și uitându-se în apă. De asemenea, despre ceva care plutea ca o libelulă pe deasupra clipei retrezirii sale în deșertul Knarr.

Suspină.

— Ce-a omorât el acolo în labirint? Tu sau eu n-am văzut nimic. Toate acestea au grăbit inevitabilul. Curând, va fi la fel de nebun ca și femeia. Ea îl va ajuta. Tu trebuie să-i ajuți pe amândoi. Din motivul ăsta te-am adus.

— Eu am venit singur, bătrâne.

— Fie așa cum zici, dacă vrei.

— Ce trebuie să fac?

— Câștigă ce ți s-a dat, zise Piticul Tomb, și se referea, poate, la sabie. Cred că altă răsplată n-o să primești.

Era într-o dispoziție proastă. Își șterse nasul plin de pustule cu dosul palmei ca să arate ce credea el despre toate acelea, și-și apăsă pălăria conică plină de apă mai bine pe cap.

— Tu n-ai fost chemat, ci cumpărat, spuse el cu un rânjel de piatră. Rămâi cu bine, Hornwrack.

Ridicându-se în șa, adăugă:

— Noi vom traversa înapoi pustia către Duirinish – căci e mai scurt drumul dacă știi potecile și nu-ți faci griji de bătălii sau de șopârle din vechime – și de-acolo spre Viriconium. Cellur se teme de Semnul Lăcustei. Se teme pentru Regină. Nu știe prea bine de ce se teme.

Se uită împrejur ca un om care așteaptă ploaia.

— Eu mă tem de asta. Totuși: într-un fel sau altul, îndrăznesc să spun că vom avea cu toții în scurtă vreme de retezat niște

capete. Fii atent la oamenii nebuni.

Și-i dădu poneiului pintoni viguroși până ce acesta se hotărî să se miște din loc. Legănându-se la marginea vizibilității pentru o clipă, piticul și poneiul alcătuiau o ciudată siluetă deformată, o creatură compusă deasupra căreia zbura ca o flamură la capătul mânerului său lung tăișul curbat și malefic al securii energetice.

— Să nu zici niciodată că mi-ai displăcut!

Înainte să se întoarcă, ochii poneiului fură de un verde plat și gol.

Rămas acolo, Cellur așteptă nerăbdător, uitându-se spre vest sau sud.

— Ridică oamenii din Iron Chine! se auzi un strigăt slab prin pârâitul și foșnetul vijeliei.

Hornwrack nu mai văzu pe niciunul dintre ei vreodată.

— Pe malurile lacului de diamant, cânta femeia nebună pe o voce bizară:

Peștii o să-i privim,
Pe piscurile munților
Striga-vom „Erecthalia“!
Am pornit spre Vegys acum.

Vremea se închise. Era singur. Până și fantoma lui Benedict Paucemanly, cel puțin cu o parte din scop atinsă, se stinsese ca o lumânare. În satul pustiu, la fel de bine ar fi putut fi seară, ca și după-amiază. Din cerul crepuscular cădea o ninsoare slabă care plutea în spatele cadavrelor uscate, sufla în încăperile goale și se lipea de streșinile expuse vântului. Din când în când, vântul dinspre Pustia cea Adâncă se împreuna cu o ploaie de gheață veche, aruncând-o pe stradă în jos ca doi pumni de mărgelă din sticlă murdare. Își masă ceafa. Cum de ajunsese să călătorească prin Nordul friguros cu doi lunatici, și neavând altă alegere decât să-și continue drum în căutarea unui al treilea? După Iron Chine va porni spre sud de-a lungul coastei, dat fiind că nu cunoștea o altă rută (malul acela neprimitor, cu iluziile lui îndepărtate și cu falezele instabile, i se părea acum familiar și

reconfortant); se va pierde iarăși în Orașul de Jos. Poate că-l va găsi pe băiat. Îl va omorî pe pitic dacă va avea vreodată ocazia.

În tot acest timp, la granița conștiinței sale, vagi unde telepatice se târau ca niște viermi pe buza unei farfurii. Acolo sus pe povârnișul Agdon se vedea o mișcare furișă și hotărâtă, prea îndepărtată să-l afecteze însă, prea apropiată ca să stea liniștit. Brusc, se sperie că vor coborî pe nepusă masă și că-l vor descoperi printre morții lor. Ce răzbunare gingașă își vor lua ei? În orice caz, nu le putea suporta gândurile în mintea sa. Îi fuseseră lăsați doi cai pentru trei oameni. Agitat, o îndemnă pe femeia nebună să urce pe unul dintre ei și-apoi, cu mâna pe cuțit, se apropie de Omul Renăscut, dorindu-și ca piticul să-i fi luat *baan*-ul în timpul scurtei lor trântă de sub cal. Uitându-se la el animat de-o plăcere tristă, Fulthor spuse:

— O să fug pe lângă tine. Nu-i atât de departe.

Sera păraginită a lui Sf. Elmo Buffin, cu steagurile ei inventate și telescoape fantastice, se zărea mult deasupra docurilor pescărești ale portului, plină de tăcere, cu un aer sălciiu și mirosul mâncării pe care o serviseră acolo cu o săptămână sau mai mult timp în urmă. Buffin stătea de parcă nu s-ar fi mișcat de atunci într-un scaun cu spătar înalt înconjurat de farfurii cu hering congelat. Își dăduse jos armura tatălui și pe dedesubt era înfășurat într-o pânză albă murdară, olandă sau flanel, de parcă ar fi suferit cu încheieturile. Se uita în gol, cu picioarele lui lungi și slabe întinse în față și încrucișate de parcă ar fi aparținut altcuiva, cu fața buhăită, boțită și disperată. Instrumentele lui erau distruse. Nu mai aveau câtuși de puțin vreun sens pentru el: cuiburi de tuburi îndoite din alamă, complexe lentile colorate împrăștiate peste tot ca niște anemone trase în zahăr. Graficele le rupsesse și lăsase pereții goi. Își pierduse răbdarea cu el, poate.

Hornwrack șterse aburul de pe un panou crăpat, se uită afară.

— N-ar fi trebuit să-ți faci asta, spuse el.

Era o mare risipă. Se simțea încins și furios, rece și distant, toate de-odată.

— Ce s-a întâmplat aici?

Buffin nu-i răspunse vreme îndelungată. După-amiaza îl

trădase din nou, iar vechiul cuțit energetic cu care încercase să se sinucidă zăcea acum scânteindu-i slab în poală, cu energiile descărcate într-un sfârșit. Cursese niște sânge, apoi se uscase și devenise maro. Nu părea să fie în stare să-și miște capul. Tăcerea se adânci. Întrebându-se dacă nu era deja mort, Hornwrack așteptă, respirând regulat și încercând să priceapă ce se întâmpla în portul de jos.

— Ce mai contează? veni într-un târziu răspunsul. Apoi, după o altă pauză lungă: Am comandat ca navele încă neterminate să fie distruse. Nu ne mai sunt de niciun ajutor acum. Viriconium nu ne va ajuta niciodată acum. (Râse pe tăcute.) Celelalte au pornit pe mare către nebunie și moarte. Ceața ne împresoară (n-o auzi? Sună ca niște clopote?) și totul a dat greș.

Își mușcă buza de jos.

— Nu îndrăznesc să-mi mișc capul, spuse el, uitându-se înainte în gol, mângâind mânerul cuțitului nefolositor. Nu vezi ce am făcut?

— Ți-ai tăiat gâtul, zise Hornwrack, respirând pe sticlă. Dar nu bine.

Dacă ștergea un cerc pe sticlă cu palma mâinii putea vedea încadrate în ea vechile clădiri negre din fiord stând zgribulite ca niște broaște râioase pe pantele de jos. La dreapta lui se înălța o faleză, neagră și ea, și dantelată pe o distanță de o sută cincizeci de metri, cu terase înghețate. Până de curând, gheața blocase portul; acum, bucăți rupte din ea tresătau pe canalele întunecate despicate de navele care pleaseră. Sub el planau pâlcuri de aburi albi, plutind leneși în jos pe pantele pietruite către cheiurile ascunse vederii. Pe alocuri, stratul de aburi era suficient de mare încât să acopere caturile superioare ale caselor pe când era purtat împotriva voinței lui de vântul amarnic, intermitent; în alte locuri, unde era mai superficial, i se păru că putea vedea capete și trunchiuri mișcându-se deasupra lui mâunate de cine știe ce treabă scrântită, criptică. Semnele mișcării de sub el încercă să le ignore. Deasupra tuturor acestora, în cerul verde subarctic, aurora scăpăra, și fâșii mari de nori roșii și negri imitau flăcările și fumul de dedesubt, unde

oamenii alergau disperați prin șantierele navale cu torțe în mână, dând foc muncii lor de ani întregi.

Moartea stătea scrisă pe ornamentația cu cartușe de pe prove, moarte pe pupele vopsite și pe clopotele din alamă ornate. MOARTE, proclamau velele vopsite, în vreme ce punțile albe de dedesubt se bășicau și se carbonizau, generând o căldură suficient de cruntă ca să topească metalul catargelor. Cenușa se-nvolbura în aer, necunoscute aliaje incandescente cădeau ca ploaia, ultim fruct al acelei colaborări dintre După-amiază și Amurg (care-și urmează acum căările separate, după cum știm). Rostogolindu-se în flăcări, ceața le oferea pe dată o nuanță verde și albastră, și era ea însăși transformată cu un tunet într-un fum cenușiu prăfos care, absorbit sus în nemiloșii curenți de înălțime, se revărsa deasupra ambarcațiunii damnate într-un nor sferic înecăcios. Lonjeroanele prinseră flăcări și căzură. Grijelele se depărtară cu sunetul unei vioare stricate. Ici și colo mai era câte un om rămas prizonier în încâlceala de frânghii, sau prins printre odgoane sub bompresul în flăcări fără să-i audă cineva strigătele. În punctul maxim al focului, o singură velă vopsită scăpă din strânsoare, se desfăcu, o umflă vântul. Preț de un moment scurt, două șopârle iluzorii dansară în aer! – doar ca să se scufunde cu o șoptă plină de regret și să fie consumate, zvârcolindu-se în fum într-o imitația durerii pe care o simțea Sf. Elmo Buffin în stare lui de înfrigurare, de înspăimântare.

— N-am avut nicio viață, zise Buffin, nici când am fost copil.

Hornwrack se aplecă mai aproape de buzele lui reci ca să audă.

— Tata mi-a poruncit: „Ai grijă de mare.“

— Nici eu n-am avut o viață, spuse Hornwrack.

Se chinui să se uite prin singurul telescop rămas teafăr. La început nu reuși să vadă nimic. Un marinăr intră grăbit în cameră în spatele său, strigând:

— Buffin, sunt printre noi în ceață!

Văzându-l pe Hornwrack, se opri nesigur. În voce i se insinuă o notă imploratoare.

— Buffin, ne-a mai rămas doar un vas. Dă-ne voie să te

ducem la bordul lui!

— E mort, spuse Hornwrack, care acum deslușea un pământ cenușiu și trist, și pe fundalul lui ceva care se învârtea la capătul unei sfiori. Ce se întâmplă aici?

— Ceața ne-a urmărit la mal astă-dimineată. Femeile și copiii au murit cu toții din cauza ei.

Se uită țintă la spatele lui Hornwrack.

— E locuită de *lăcuste* mari!

— Acestea sunt dușmanul vostru de demult. Încotro merge nava asta?

— Spre vest, după restul flotei, așa cum și-ar fi dorit el.

Se învârtea, se învârtea.

Se întoarse de la telescop și merse la ușă. În încăperea goală, în aer deasupra cadavrului se materializă pentru scurtă vreme o figură mascată, după care dispăru.

În timpul călătoriei de la Agdon Roches, Alstath Fulthor își recăpătase oarecum sănătatea mintală – asta însemna că-și amintea acum unde și, într-o anumită măsură, cine era; dar fata îi tăiasse părul până aproape de scalp într-o noapte în timp ce dormea, oferindu-i ceva din expresia ei permanent surprinsă, cu ochi goi, iar pielea îi luase un aspect albicios, nepământean, ca a unui sfânt. Stăteau deseori împreună, recitind versurile care reprezentau vocabularul ei, practicând frânturile de dialog fără sens și listele de orașe inexistent care păreau să fie „cheile” ei către Trecut. Fulthor învăța, așa cum învăța copilul unui exilat ce i-a mai rămas drept moștenire (lucruri care, după atâtea repetări, suferă o schimbare capitală, purtând din ce în ce mai puține asemănări cu acea cultură dispărută dintr-o țară unde el n-a fost niciodată). Hornwrack încercă să ignore gesturile lor publice de tandrețe, ciudatele, aproape insensibilele lor contacte sexuale, și-și înfășură stânjeneala într-o proastă dispoziție caracteristică lui.

Îi găsi acum jos în port, două siluete înalte, lălâi, învelite în mantii, stând incomode lângă șantierul naval cuprins de flăcări. În ciuda căldurii și a focului, ei așteptau exact acolo unde-i lăsase, cu flăcările reflectate în ochii lor calmi, ciudați. Mai târziu, la copastia ultimului vas, urmărindu-i pe marinari

desprinzând-o jalnic de pe țărmul sumbru, Fulthor păru dispus să vorbească. Era lucid, politicos, conștient; dar fiecare nouă imersiune în apele curgătoare ale memoriei îl purtase mai departe de experiențele și întâmplările Amurgului său, și uitase de tratamentul nedrept la care-l supusese cu ceva timp în urmă pe Sf. Elmo Buffin. Așa că atunci când întrebă:

— Cum a murit, deci, constructorul de nave?

pentru Hornwrack a fost o cruzime să răspundă:

— Și-a tăiat singur gâtul, dar din cauza ta a murit.

Iron Chine nu avea să-i supraviețuiască. Focurile se împrăștiaseră acum printre case, pus de marinari înainte să plece, și flăcări mici dansau în spatele panourilor serei ruinate de deasupra orașelului. Fâșia de apă neagră dintre barcă și chei deveni tot mai mare. Falezele reci trecură pe lângă ei; ciudatele drapele și fâșii de pânză colorată ce fluturau deasupra serei se aprinseră una după alta; deasupra tuturor arseră norii, precum aurora sângerie de la apus de pe o altă planetă.

Ce se întâmplă cu flota lui Sf. Elmo Buffin? Nu fusese bine aprovizionată. Se gândise foarte puțin la lansarea ei la apă. Multe dintre nave se pierdură imediat între apa albă și uscatul mizer, între curenții feroși și insulele neexplorate care schițează coasta zimțată a Viriconiumului. Multe dintre ele, împiedicate de gheața ce se forma pe punți și velaturi, se întoarseră încet ca o țestoasă pe spate în marea înghețată. Mai fură și cețuri, care se întindeau în bancuri de câte o sută șaiszeci de kilometri printre strâmtorile care despărteau Fenlen de Iron Chine; și-n acestea se înregistrară cele mai mari pierderi. Fiecare vas se luptă singur, înfășurat într-un lințoliu ca de vis de lumină perlată. Gheața ardea ca alaunul pe grijele și straiuri. Avură loc ciocniri, revolte, focuri accidentale și strigăte ca de oameni disperați și pe moarte dincolo de zidul irizat al ceții. A fost, sub toate aspectele, o încercare pierdută. Ceața mirosea a fructe putrede; iar la auzul fâlfâitului de aripi, oamenii săriră peste bord sau își tăiară singuri gâturile, uitându-se amorțiți pentru ultimele câteva secunde la un univers fațetat ca ochiul unei insecte. Un singur vas supraviețui.

Închipuiți-vă un litoral jos, întunecat, întinzându-se în spate printr-o serie de plaje fosile erodate într-o dezolare care face cea mai adâncă pustie a Viriconiumului să semene cu o luncă. Nu trăiește nimic pe plajele acelea, doar melci turțiți și varec, câteva rândunele de mare curios de ascunse care supraviețuiesc în mare parte mâncându-și una alteia ouăle, iar în anotimp o mână de foci diforme. Râuri chimice își croiesc drum acolo dinspre mlaștinile din nordul și vestul continentului; smoale și uleiuri din jomburi vechi de o mie de ani și aflate la depărtare de o mie șase sute de kilometri înăuntrul continentului se târăsc în jos pe terasele de piatră ponce neagră, pătându-le cu un verde smarald, ocru, purpuriu. Închipuiți-vă un ocean verde-albăstrui; o umflătură mică aflată în punctul înghețului, zbătându-se de țărnul brut. Fășii și bulbi de pigmenți minerali șerpuiesc pe sub apă ca buruienile, crescând din șistul chimic. Nu putem vorbi de niciun vânt. Pe mare, cam la un kilometri și jumătate de țăr, un nor de ceață se rostogolește către sud în paralel cu coasta.

Închipuiți-vă un vas alb: fără cârmă, cu catargele îndoite sub greutatea lor de gheață.

Racordurile de pe punte sunt ridicate, îndoite ca niște foițe de plumb, timoneria este înnegrită de același foc care recent i-a rost centrul carenei. Galionul lui atârână într-un mănunchi de straiuri, o formă parțial umană greu de descris precis. Este coborât la pupa și canarisirea o are la tribord. Încet, prins de un curent invizibil dinspre mal, vasul este tras către plajă, repede, tot mai repede, până ce se lovește cu un geamăt de brăurile de piatră ponce pătată și, despicat, se răstoarnă pe la provă și începe să se scufunde. De pe vergile lui îi iau zborul câteva păsări. Bucățile de gheață cad și răpăie. O velă, parțial desfăcută de șocul ciocnirii, înfățișează plajei goale un cărăbuș mare și beat. Înfipt în șistul toxic, vasul nu-și va mai lăsa ancora altundeva, ci se-apropie de mal cu fiecare val.

După câteva minute, o siluetă grotescă începe să se formeze în aerul rece deasupra punții lui spulberate, ca figura necioplită a unui om proiectată cumva pe-un norișor de abur.

Explicațiile bătrânului pilot

Miezul iernii ține strâns în gheare Orașul Pastel, rece ca un gând.

În Cartierul Cispontine femeile s-au agitat toată ziua ca să adune combustibil. Până după-amiază, goliseră loturile părăsite până la pământul dur, topăind în șiruri zigzagate printre lujerii triști ai ierburilor de anul trecut, cu șalurile lor negre oferindu-le alura unor corbi într-o plantație de cartofi. N-a mai rămas acum niciun mur sau soc care să nu fie altceva decât un ciot; iar acela va fi adunat până mâine de o săpăligă întreprinzătoare dintr-o mână osoasă. La crepuscul, care – emanat, cum se spune, din fiecare colț dărâmat – vine devreme în părțile ruinate ale orașului, ele umplură străzile din apropiere pentru o jumătate de oră, grăbindu-se spre vest cu legăturile lor mari spre locul unde, de-a lungul lui Avenue Fiche și Rue Sepile, Margery Fay Road și vechiul „Boulevard Saint Etienne“, bătrânii stăteau în așteptarea lor cu sufletele zbârcite ca niște castane în frig. Acum sed lângă sobele urât mirositoare, folosind fantoma unui măceș pentru a fierbe varza!

Varză! Întregul Oraș de Jos a mirosit toată iarnă a această delicatese. Se află-n respirația și-n hainele tuturor. S-a infiltrat în postavul din salonașul tuturor. S-a insinuat în zidăria fiecărei latrine, s-a coagulat pe alei, plutește în colțurile nepopulate și-și conservă virtuțile, așteptând ziua când va ajunge în sfârșit în Orașul de Sus. În seara aceasta, ca o armie invizibilă, se filtră în etape de-a lungul Bulevardului Aussman, unde trezi iepurii închiși în cuști în curțile din spate ale brutarilor și-i făcu pe câinii prinși în lanț să scheaune de surescitare; se prelinse la poalele dealului de la Alves, investind observatorul abandonat cu o nouă, extraordinară semnificație; și trecu în sfârșit spre înălțimile din Minnet-Saba, unde se adună în valuri pentru a-și începe tainicul asalt asupra lui High Nose. Pe drum, se revărsă în câteva spărturi ciudate: inundând, de pildă, un braț puțin folosit al canalului plăcerii din Lowth, unde spiritul lui molipsi

din întâmplare o curioasă tragedie pe gheață.

Aerul îți înțepa nasul, cerul era negru ca antracitul. Stelele Numelui scânteiau cinic, comemorând un rege mai bine dat uitării. Jos, pe canalul înghețat, se ridica o dugheană soioasă din satin, cu obloanele ridicare, cu felinarele reci. Din ușa ei, un mangal cu picioare lungi, întreținut cu bălegar întărit, clipea ca un ochi roșu. În el, sub imaginile zodiacale și dovezile măiestriei proprietarului său, ședeau un poet și o ghicitoare, trișându-se unul pe celălalt cu înfrigurare la un joc de „Michael cel orb“.

Poetul era o zdreanță de om, scund și cu obrajii găunoși din cauza unei vieți de sărăcie, cu părul de un roșu aprins ridicat în cap ca un moț și la colțurile rânjetului stând ascunsă lăcomia. Nu-și odihnea nicio clipă mâinile mici – când nu încerca să palmeze cărți sau să șterpelească sticla, le fâlfâia în lături ca o marionetă de lemn. În clipele când jocul lâncezea, se uita tăcut în sus cu fața inexpresivă și cu buzele atârându-i, apoi, surprinzându-se, sărea de pe taburetul cu trei picioare pe care șezuse și se scâlâmbăia prin dugheană până ce, prin râs și gesturi impulsive, își recăpăta buna dispoziție. Când era vesel, sau când recita poezii burlești, vocea lui avea un timbru isteric penetrant, ca un cuțit ce zgârie în disperare o farfurie. Mai devreme în seara aceea, compusese o „baladă a verzei fierte”, dar părea să urască și să se teamă de mirosul acesteia, făcând grimase cu nările dilatate și cu colțurile gurii întoarse în jos când trecea un val astfel mirositor prin dugheană. Numele lui era Ansel Verdigris, iar femeia grasă de cealaltă parte a mesei era ultima lui scăpare.

Grăsana Etteilla, cu gleznele ei dureroase și tuse fatală, era cunoscută drept cea mai înțeleaptă femeie din Orașul de Jos: totuși, ea-i plătea datoriile poetului; îi admira versurile fără ca măcar să le înțeleagă; și, chiar dacă el nu-i dădea nimic în schimb pentru aceasta, îi ierta atât perversiunile, cât și frecvențele stări de indispoziție. Totul este posibil la umbra *Omului Negru*. În zilele lui calme, Verdigris stătea pe genunchii ei și făcea pe ventrilocol pentru clienții acesteia. Când stătea prost cu nervii, și-i alunga scuipând pe cărți, iar ea îl pălmuia peste cap. O făcea să râdă. Ea se temea de moarte, însă el se

temea de orice: și cu cât se apropia mai mult de moarte, cu atât îl îngrijea mai bine. Una dintre mâinile ei mari și moi făcea câte trei de-ale lui! Formau o pereche bizară, care putea să facă o noapte albă în josul canalului plăcerii, pustiu, în vreme ce oamenii mai destoinici dormeau. În spatele dughenei se afla un cimitir, iar Verdigris nu-și putea lua ochii de la el.

La miezul nopții, se scărpină la subsuori și dădu la o parte pentru a suta oară perdelele soioase din satin. Lespezile funerare păreau să se întindă la infinit în zare sub lumina lunii. Acolo unde se opreau ele, începea Cartierul Artiștilor, cu acoperișurile lui bălțate atârând pe linia orizontului întunecat ca o cimilitură malefică. Ochii lui se plimbară pe pantă în sus, printre morminte și în oraș; înapoi la loc.

— Să dormi cât se poate de bine acolo! zise el batjocoritor, și apoi rosti un nume pe care ghicitoarea nu-l prinse.

Umerii lui înguști, colțoși, se cutremurară convulsiv. Ea îl strigă la rândul său, dar el abia o auzi. De când îl omorâse pe Galen Hornwrack, el însuși nu dormise bine. Aceea fusese o noapte galbenă, înfiptă în creierul său veștejit și mirosind ca pachetul acela cumplit cu ochii lui putrezi. De atunci, îl încercase sentimentul că este urmărit pretutindeni.

— Cineva mi-a călcat peste mormânt, zise el. Râse. – Ei bine, n-o să mă jelesc!

Lumina lunii care intra pe lângă el în dugheană era de un soi ciudat: în ea, după cum vom vedea curând, lucrurile păreau aproape mai solide decât păreau în toiul zilei.

— Ei dorm cât se poate de bine acolo pe All Men's Heath, spuse el, și dădu să tragă perdeaua de satin.

Pe dată, izul de varză fiartă își dublă forța, împietrindu-l locului. Îl năpădi o claustrofobie mortală.

— Hornwrack! țipă el.

Se întoarse pe călcăie, trecu bălăbănit pe lângă ghicitoare (care se ridicase anevoie în picioare și-și depărtase brațele într-un gest elefantin de mângâiere) și căzu afară pe gheață, unde picioarele alunecară de sub el. Într-o încercare de a-și păstra echilibrul, se prinse de unul dintre picioarele de fier ale mangelului. Asta nu făcuse decât să-l răstoarne peste el. Țipând

de durere și teamă, se târî afară din lumină, lovind cu înfrigurare tăciunii scânteietori care i se agățaseră de haine.

Grăsana era obișnuită cu spasmele lui. Abia mormăind, îndreptă masa. Dintre cărțile împrăștiate se uitau la ea mici și bizare scene, străvechi îmbinări hieratice dintre turnuri și insecte îndemnând-o la profeții deja uzate. O căsnicie bună, își spuse ea, și una rea; iar colo un om cu păr blond. (Fiecare carte era ca o mică intrare luminoasă de la capătul unui coridor. Era acum poate prea bătrână să pășească dincolo și să fie așezată într-o raclă din cărți de jos alături de un crab-pustnic și un stol de lebede.) În drum spre spatele dughenei pentru a vedea ce-l tulburase de data aceasta, se opri să întoarcă o carte la întâmplare; gâfâind, se uită ținută la ea pentru o clipă; și clătină greoi din cap. Apoi dădu perdelele în lături și se uită afară.

Pentru o lună sau mai mult, agenți și emisari ai Semnului Lăcustei – acum având o forță mult mai mare, cu toate că vederile lui deveneau zi de zi tot mai ezoterice, și căutând răzbunare pentru (printre alte lucruri) înfruntarea sângeroasă din Bistro Californium – îl căutaseră pe Ansel Verdigris prin labirintul de străzi din Orașul de Jos. Umblau cu fereală, dar erau răbdători. Toate indiciile indicaseră canalul plăcerii. Acum, cu un mers extrem de ciudat, alergau pe tăcute în josul pantei de la All Men's Heath spre Grăsana ce tremura. Erau înfășurați în zdrențe și aveau capetele deformate, ciudat bandajate, iar când săreau în aer peste morminte, brațele le săltau în unghiuri bizare și cuțitele erau albe în lumina lunii.

Verdigris, cu un scurt bolborosit anticipativ, se furișa tot mai adânc printre tufele umbroase de pe celălalt mal al canalului...

La scurtă vreme după ce intrară, dugheana începu să se clatine într-un chip violent și excentric, ridicându-și poalele și șovăind dintr-o parte în cealaltă de parcă ar fi încercat să-și aducă aminte cum să umble – în timp ce din ea ieșea un bubuit ritmic, egal, ca două sau trei securi care lovesc un buștean ud. În acompaniamentul acestora se ridică un groaznic urlet de uimire, modulându-se cu fiecare lovitură. Verdigris își mușcă buzele și se afundă mai mult printre buruieni. Își acoperi urechile cu mâinile, dar asta nu schimbă nimic. Cuțitele adepților Semnului

se ridicau și cădeau ritmic; iar dugheana, precum un remarcabil motor în noapte, continuă să se miște cu o nesigură mișcare târșăită de ici-colo pe gheață. După scurtă vreme, după ce ajunsese în mijlocul canalului (unde nu de mult se fierbeau castane și unde băieți trași la față patinau), se năruí. Siluete amorfe se zvârcoliră pentru o clipă sub ea; apoi dugheana îi expectoră și aceștia se împrăștiară prin cimitir într-un val tăcut și anapoda, ca umbra unui nor ce trece peste o câmpie presărată cu pietre. Dugheana gâlgâi și rămase nemișcată. Se încălcise cumva cu picioarele mangalului răsturnat. Focul linse, ezitant mai întâi, poalele ei soioase. Apoi fu înghițită într-o bruscă răbufnire tăcută de flăcări.

Ansel Verdigris rămase pe gheață în lumina galbenă instabilă. Își scoase cuțitul și, copleșit de un sentiment pe care nu-l recunoscuse, urcă dealul strigând, fu prins în capcană și omorât printre lespezile funerare.

Nu departe de All Men's Heath, în acea noapte tăioasă și mirosind a varză, Piticul Tomb își îndemna poneiul. Picioarele îi erau reci. Intrase de puțin timp în oraș pe Poarta lui Nigg după trei sau patru săptămâni petrecute în pustiurile adânci împreună cu Cellur, Stăpânul Păsărilor. Acolo îl așteptaseră aventuri și privațiuni, așa cum făceau întotdeauna: șopârle bătrâne urmărindu-i pașii, clipind în noapte la lumina săracă a focului; poneiul se afunda neconținut până la genunchi în gropi de infiltrație; și o pasăre mare, mai întâi plutind sus pe cer deasupra lor, apoi așezându-se agitată pe o stâncă pentru a-i inspecta cu ochii ei inteligenți, nedumeriți, cu toate penele făcute din metal! Avea câte un prieten înmormântat în fiecare acru din Nord – cavaleri ai Ordinului Methven, căutători bătrâni și acri, toți hoții și prințesele care hoinăriseră cu el la un moment dat prin locurile inutile ale imperiului. Și aceștia îl urmăriseră, pe când noaptea cobora peste vechile câmpuri de luptă din Marea Pustie Brună.

Anotimpul se legăna acum pe axul de fier rece al solstițiului, iar Viriconium dormea în sfârșit, ghemuit împotriva frigului; îi puteai auzi sforăiturile catarale de la ferestrele de sus. Mozaicul

acoperişurilor lui, albite de lumina lunii și de ninsoarea înghețată de săptămâna ce trecuse, se întindeau ca o demonstrație a unei noi geometrii echivoce. Orașul de Jos se retrăsese din fața lui chiar din momentul când intră în el (în afara câinilor care tremurau în fața gheretei portarului nu se vedea niciun alt semn de viață; peste tot se simțea mirosul jilav de urină, de gheață neagră și al legumei ăleia nemiloase), așa încât i se păru neîncetat că-l vede din depărtare. Nu-i înțelegea supărarea. O așteptare tăcută, o sclipire rece, rezistentă la intuiția lui piticească, vibra la suprafața lui: încercă pentru o clipă (fu doar o clipă) senzația existenței a *două* orașe, suprapunându-se într-o întindere de triumphiuri luminate de lună și străzi principale încâlcite. Această trufie îl făcu să zâmbească, însă îi rămase totuși alături, cât se poate de deslușită, de parcă el văzuse viitorul ca un oraș compozit nelocuit de ființe umane.

Pretutindenii erau mai mulți cerșetori decât ar fi trebuit să încapă într-un singur oraș, mișcându-se în tăcere singuri sau câte doi, slușenii care pe timp de zi puteau fi văzute pe Chamomile Street în fața ușilor cârciumii acum pe jumătate ascunse sub zdrențe ferfenițite și ciudate bandaje strânse tare – de parcă atunci când erau lăsați de capul lor căutau o formă de suferință mai estetică, și o expunere mai subtilă a ei. Tomb se ridică în scărițe ca să vadă peste parapetul unui pod. (*Toc-toc* făceau copitele poneiului, mici și ascuțite pe bucățile de pavaj.)

— Cel puțin cineva însuflețește noaptea, observă el.

La picioarele lui, Canalul Plăcerii se micșora către Lowth într-o curbă înghețată, cu suprafața lui împodobită de reflecțiile palide ale lunii.

— Gheața e surprinzător de tare. Acolo au aprins un mangal pe ea.

Cellur, însă, părea preocupat.

— Acum e crăpată!

Strigăte și vaiere slabe, ca de râs, pluteau în sus.

— Uite-aici, Cellur – cineva a dat foc la dugheana unui scamator.

— Eu nu văd nimic.

— Asta-ți dorești tu, să nu vezi nimic. Ești un însoțitor plictisitor, asta ți-o spun eu. Oricum, totul s-a stins acum, zise piticul dezamăgit.

Își lungi gâtul. Nimic. Poneiul lui încetini și se opri. Când îl prinse iarăși din urmă, bătrânul își dregea glasul și chicotea agitat.

— Acum ne urmăresc pomanagiii ăia. Fii pregătit cu securea. Nu cred că sunt ceea ce par a fi.

— Pomanagii! Mai degrabă niște afurisiți de cerșetori.

Își mută securea de pe un umăr pe celălalt.

— Pișat negru!

Se uitase în spate și-i văzuse pe cerșetori țopăind pe urma lui, cu oase mai și genunchi șubrezi, cu brațele fluturând în toate părțile după echilibru. Era o imagine oribilă.

— Nu-s atât de mulți cerșetori pe lume!

Erau toți numai cocoșe și guși. Capetele lor deformate erau ascunse sub bucăți soioase de muselină și pălării cu boruri jerpelite. Sus, în Cartierul Artiștilor, și de jur-împrejurul observatorului abandonat de la Alves, aceștia se adunau în grupuri mari, stând la pândă în cercuri cu bărbi albe, uitându-se alene cum Tomb și Cellur treceau călare, alăturându-se procesiunii tăcute din spate. Dintre ei se auzea câte un oftat moale. Calul lui Cellur aluneca și se împiedica dintr-un șanț înghețat în altul; și, cu toate că poneiul se ținea mai bine pe picioare, tot urcau încep pe Dealul Rivelin printre dughenele cu obloane trase și tavernele goale.

Intrară în Orașul de Sus, dar acesta nu se dovedi a fi un loc de adăpost. Când grăbeau pasul, cerșetorii îl grăbeau și ei, izbucnind într-o parodie de fugă. Prin elegantele piețe pustii din Minnet-Saba (unde drumul este făcut din ceva care înăbușă pocnetul copitelor și unde vântul a bombănit nedumerit de milenii întregi în jurul ciudățeniilor din partea de sus a Turnurilor Pastel) aceștia curseră ca un râu, și pe marea spirală exterioară a lui Proton Circuit, clătinându-se dintr-o parte în cealaltă, sărind și țopăind și călcându-se unul pe celălalt în picioare, mereu departe de lovitura securii energetice: întreținând o zonă de carantină în jurul bătrânului și a piticului,

făcându-i să înainteze mânați doar de perspectiva unei lupte directe. Tomb își mușcă buza și bătu zdravăn cu pintenii coastele poneiului. De jur-împrejurul lui se auzea un soi de foșnet surd, punctat de pauze și de murmurele disperate și tăcute ale deformațiilor. (Deasupra și în spatele acestui sunet i se păru că aude o șoaptă uscată, de parcă o insectă enormă plana deasupra canalului pe imense aripi vânjoase.)

În față, luminile scăpărau. În vântul vijelios din vârful spiralei, carapacele filigranate suprapuse ale palatului scârțâiau de parcă făceau parte dintr-o structură fragilă. Sala lui Methven: luna era imensă deasupra ei ca un cap ferchezuit.

— Uite!

Pentru o clipă, imaginea lui tremură – două palate suprapuse; în spatele lui se ivi un alt peisaj. Din partea de sus a lui căzură particule albastre, o ploaie de insecte mici, luminoase. Galopară, totuși, către el. Unde altundeva se puteau duce? Tremura ca aripa unei libelule; era reflectat ca un lucru văzut într-o apă curgătoare într-o zi însorită; și-i acceptă aproape cu reținere. Noua Curte a Palatului era aproape pustie. Acolo se afla căruța cu coviltir a lui Tomb, cu oiștile goale și culorile șterse de fumul iernii. Nu se afla niciun paznic de față care să observe scânteile pe care le iscau copitele poneiului sau să-l vadă pe pitic – cu securea în mână și cu părul alb fâlfâindu-i în urmă – sărind la pământ și avântându-se înapoi prin poarta pe care tocmai intraseră, hotărât s-o țină locului cu orice preț.

Cerșetorii, însă, uitaseră de el din clipa când intrase în palat, și acum stăteau în fața porții, uitându-se cu ochi inexpressivi unul la celălalt. Nu erau cerșetori, observă el: erau brutari și zarzavagii, purtând rămășițele unor șorțuri zdrențuite; erau duci și cămătari; erau măcelari. Semnul Lăcustei se vedea în privirile lor curioase. Stăteau în lumina albăstruie a lunii și păreau să aștepte ceva; nu-și dădea seama ce. (Nu mai aveau nicio rațiune pentru lucrurile pe care le făcuseră, dar el nu avea de unde ști asta. Acum îi stăpânea un singur instinct alb, ca un cântec firav răsunându-le în minte.) Se uită la ei vreme de cinci sau șase minute, simțindu-și transpirația cum se usca pe el pe măsură ce secunde se-nșirau fără să aducă nimic nou și corpul lui se

relaxă. Cellur veni în spatele său și i se uită peste cap.

— Poți renunța la secure, zise el cu o anumită satisfacție ursuză. Orașul este al lor, cel de Sus și cel de Jos.

Și porni călare repede pe coridoarele exterioare, îndreptându-se spre camera tronului. Tomb își luă ochii de la poartă cu un mormăit lipsit de entuziasm și, oprindu-se să adune mănunchiul de vergele lungi din argint pe care-l purtase în partea din spate a șei spre Agdon Roches și-napoi, merse după el.

Coridoarele erau pline de mizerii, mormane de legume putrede și grămezi de cenușă. Peste tot se vedeau uniforme abandonate ale paznicilor palatului. Mare parte din mâncare era stricată, pe jumătate mâncată, de parcă cel care o pregătise nu era obișnuit să pună de-o parte sau uitase ce trebuie făcut cu resturile. Cellur clătină din cap.

— Ne-au lăsat să intrăm, zise el, dar nu ne vor lăsa la fel de ușor să ieșim. Mă-ntreb ce ne așteaptă.

Methvet Nian, Regina Jane, aștepta și ea într-o încăpere friguroasă cu cinci ferestre false. Așteptase multă vreme în inima deșertăciunii, pe coridoarele de afară nemișcându-se nimic omenesc.

Altundeva, trei siluete trec prin câmpul nostru vizual precum avangarda unei coloane de refugiați aflată încă departe. Pustiile adânci din Fenlen fug din calea lor în lumina slabă, variabilă a după-amiezii târzii, găunoasă ca un obraz afectat de febră. Chipurile lor sunt supte, dar omenești. Umblă – dacă *umblat* este termenul ce descrie înaintarea aceea târșăită, clătinată, prin noroi – cu capetele aplecate în bătaia ploii și la distanță de câțiva metri unul de celălalt. Rareori își vorbesc. Nebunia și durerea i-au despărțit, și acum nu mai pot fi apropiați. Toată ziua au urmărit o a patra siluetă (acolo! – țopăind în aerul saturat de deasupra lor, precum o mare ceață spectrală, umflată!) printr-un șir de fabrici abandonate. Deseori se opresc și se uită cu înfrigurare în jur, temători că acel ghid plutitor i-a abandonat: căci ei au plecat de patruzeci de zile dintre ruinele

din Iron Chine, și aproape au uitat cine sunt. Mlaștina din fața lor este presărată cu gropi de cenușă întrepătrunse, este punctată de șancrul unor iezere alburii cu ape superficiale, și înțepată cât vezi cu ochii de conducte ceramice sparte – rămășițele, s-ar putea, ale unei străvechi încercări eșuate de asanare. De la mlaștinile și jompurile continentale către nord, vântul aduce un iz metalic letal și, adesea amestecat cu el, mirosul vag de lămâi, pentru a vesti o nouă perioadă de delir.

Femeia își închipuie că e reprezentata unei rase nepământene. Părul ei tuns scurt este încleiat cu noroi, și face gesturi complicate cu degetele pentru a simboliza mișcările unor aripi sau antene. Vorbește despre un oraș zburător.

— Noi nu ne-am dorit să venim aici, spune ea în mod natural, acesta nu-i locul nostru!

La colțul gurii are o bășică. În ultima oră, mersul ei devenise treptat tot mai inegal.

— Respirația voastră ne arde! exclamă cu un râset slab, enunțând parcă un principiu atât de evident, încât nu are nevoie de nicio demonstrație, și se prăbușește în noroi.

Dă fără vlagă din picioare, apoi rămâne nemișcată. Câteva conducte sparte se desprind și se rostogolesc peste ea. Însoțitorii ei continuă să urce panta joasă dinaintea lor. Într-un târziu, unul dintre ei se uită în urmă.

— Fulthor, spune el sec, nu poate merge mai departe neajutată.

Iar celălalt răspunde:

— Văd himerele cu piept mare și ochi de fier, dar nu pot merge la ele! Devreme-n dimineața asta am avut o viziune cu Arnac san Tehn – cel cu cap ca de zeu – șezând în grădină.

Se lovește de mai multe ori peste față și peste cap.

— Praf și zambile în biblioteca tatei; praf și zambile mândra mea moștenire!

Această litanie pare să-i ofere un confort îndoielnic. O vreme, aleargă în cercuri neregulate prin noroi, cu gâtul îndoit și cu fața trasă spre o parte a craniului de parcă ar fi suferit un fel de atac cerebral. Într-un târziu, se alătură primei siluete (care s-a așezat obosită jos pentru a-l privi) și, după multe încercări, ridică

femeia ținând-o de picioare și umeri. Ghidul lor pâțâitor, între timp, îi bombardează cu vorbe dintr-o limbă ce până atunci și de atunci încolo nu s-a mai auzit pe pământ. Flutură o mână grasă, dojenitoare și ei trebuie să-l urmeze; mai încet ca înainte, în susul lungii pante ușoare, alunecând în groguri de turbă și iazuri ascunse cu ape puțin adânci, cu ochii îndreptați spre picioare și cu femeia agățată între ei ca un hamac putred... Închipuți-vă câmpul nostru vizual ca fiind static, și că ei aproape au ieșit din el, târându-se de la stânga la dreapta în timp ce lumina se-mpuținează. Ajung pe culme. Le vedem doar fețele nedumerite, micșorate și colorate în cenușiu de distanță, pe când văd doar orașul ce se întinde brusc la picioarele lor ca niște excavații într-o grădină scufundată.

Peste scenă alunecă ceața – granulată, posomorâtă, mirosind a lămâi.

Camera tronului din Viriconium, într-o după-amiază friguroasă și discontinuă la trei sau patru zile după moartea Grăsanei: ora trei, și noaptea deja se apropia, răspândindu-se prin pasajele străbătute de curenți de aer unde vechile mașinării murmură și își trag după ele șalurile subțiri de lumină. Methvet Nian: pe degetele ei subțiri și rigide sclipeau reci și cenușii nouă inele de oțel. Purta o mantie făcută din blană albă încheiată cu ambră și fier, și-și bea ciocolata dintr-o cupă rară de porțelan gri. Ochii ei erau purpurii și inexpresivi. Păsărarul Cellur stătea lângă ea, aplecat puțin în față, cu fața osoasă și suptă în lumina slabă ce intra prin ferestrele luminatorului. Șoaptele lor reverberau în aerul răcoros.

- Nu știm decât că lumea e invadată.
- Soarta noastră e-n mâinile lui Sf. Elmo Buffin.
- Nu se vede nimic de pe zidul exterior.
- Insecte mari mășăluiesc spre sud.

Regina întinse o mână cu palma desfăcută spre flăcările mici și albastre ale focului, simțind o căldură nesigură, trecătoare.

În jurul lor, palatul era tăcut, chiar dacă nu și nepopulat. Garda Reginei, după cum se dovedise, se autodistrusese cu câteva săptămâni în urmă într-o serie de decimări sângeroase,

fără motiv, și dezertări episodice în favoarea Semnului Lăcustei: în ziua următoare sosirii sale, Piticul Tomb își adusese căruța din curte, se așezase ca un despot războinic nomad undeva în mizerabilele coridoare exterioare și preluase comanda mâinii de supraviețuitori dezorientați pe care-i găsisese trăind pe sponci în corpurile de gardă și în sălile de mese abandonate. Era o situație care se potrivea atât înclinațiilor, cât și experienței sale. Noaptea, sunetul surd al ciocanului său pătrundea prin pereții despărțitori; își reînarma restrânsa armată. Dimineața, făcea rondul sistemelor sale de apărare – care constau în principal din baricade construite din mașinării vechi – sau se uita prin viziera pe care o descoperise în poarta principală la „cerșetorii” tăcuți aflați de cealaltă parte. După-amiaza, bătea la ușa camerei tronului și-i dădea voie lui Methvet Nian să-i servească ceai cald de mușetel pe care el îl amesteca cu un rachiou de proastă calitate din Cladich.

— Mă aștept curând la un atac, dădea el raportul, și mai trecea o zi fără evenimente neplăcute. Nu poate trece mult timp până atunci.

Era mai bucuros, explica el, acum că avea ceva de făcut. Cu toate acestea, visa mult la emoțiile pierdute din tinerețe.

Să pleci din palat în oraș era ca și cum ai intra într-un cristal întunecat (mai cu seamă noaptea, sub „spectrul alb carnos” al lunii); conturul lucrurilor devenea neregulat, refractat; bruște miraje uimitoare înghițeau Turnurile Pastel sau acopereau oamenii de pe străzile de la poalele lor. Era de parcă Viriconium (orașul fizic, adică, artefactul milenar care rezumă o mie de culturi moarte) îndurase un fel de furtună psihică, și se uitase pe sine. Până și moleculele lui păreau să se împrăștie.

— Pe măsură ce umbli, încercă Piticul să explice după o singură excursie clandestină în Cartierul Artiștilor, străzile par să se creeze singure în jurul tău. După ce ai trecut, totul alunecă înapoi în haos.

Mulți dintre Renăscuți își abandonaseră casele din Minnet-Saba și-și croiau drum spre nord – o coloană de cai masivi, căruțe cu roți mari și armuri viu colorate: își purtau ciudatele arme cu grijă. În Orașul de Jos, aleile erau goale și încremenite –

nu ieșea nimeni din case decât după cocs și varză. În afara palatului așteptau adepții Semnului, devenind pe zi ce trecea tot mai deformați sub mantiile și bandajele lor...

În încăperea din mijlocul edificiului, lumina aproape dispăruse. Pe la colțuri, curențele de aer se plimbau ca șobolanii. Cu degete țepene vârâte sub mantia de blană, Regina se strângea în brațe:

— E-atât de frig în după-amiaza asta. În Mlaștina Rannoch, când nu eram decât un copil, lord Birkin Grif a omorât un leopard de zăpadă. Atunci nu era atât de frig. M-a învățat de brațe, strigând: „Ține-te, ține-te tare!“ (Asta era și mai devreme.) Piticul întârzie-n după-amiaza asta.

— Nu e vina ta. Niciodată nu vine mai repede de patru.

— Pare că întârzie-n după-amiaza asta.

Pe când luminatorul se întunecă, îngreunând aerul cu umbre, iar ciocolata se răci în cupele de porțelan, flăcările din cămin atinseră înălțimi trecătoare, ftizice; și, una după cealaltă, precum secvențele unui vis, cele cinci ferestre false din camera tronului se umplură de-o strălucire cenușie și tremurătoare. Pe fundalul acestei iluminări intermitente se mișcau siluetele lui Cellur și ale Reginei, contururi șoptitoare dintr-o piesă de teatru al umbrelor. Reușita stăpânului păsărilor de a controla ferestrele – prin care era posibil să vezi uneori șiruri lungi de insecte traversând un teritoriu necunoscut – fusese doar parțială. Nu putea nici să le deschidă, nici să le închidă. Și chiar dacă trei din toate cele cinci putură fi mai târziu constrânse să arate o parte recognoscibilă a imperiului, modul cum fură alese acele imagini nu-i era limpede. De când ajunsese acolo, el căutase:

O legătură cu propriile lui mașinării de sub estuarul din Lendalfoot;

Imagini cu flota lui Sf. Elmo Buffin;

Vreo veste despre împrejurările în care se găseau acum Hornwrack și cei doi pe care-i avea în grijă.

Norocul nu fusese de partea sa. Lucrul acesta avea acum să se schimbe, dar nu într-un chip pe care să-l fi putut întrevedea.

Ferestrele erau aranjate într-un semicerc înalt și strâmt care semăna cu luminile de pupă ale unei nave bătrâne. Sclipirea lor

îngheță și deveni schimbătoare. Pe al treilea panou de la stânga (vreme de două sute de ani înaintea domniei lui Methven acesta înfățișase aceeași imagine, ajungând să fie cunoscut drept „Panoul Ulcioarelor“ și dând naștere unui proverb popular) se condensă în trei sau patru cheaguri mucilaginoase, plutind ca niște pești într-un acvariu poluat. După o clipă, această activitate se împrăștie și la celelalte patru panouri, și o ulterioară definire sau condensare scoase la iveală faptul că cheagurile erau de fapt contururile proeminente a patru capete deformate – sau patru imagini ale aceluiași cap (dintre care două erau cu susul în jos). Capul suferea dureri. Un dispozitiv întunecat, elastic, îi fusese pus cu forța peste nas și gură. Curelele care închideau acel căluș sau mască săpau adânc în carnea buhăită a obrazilor lui, care avea o culoare mucețită, alb-verzuie, punctată de o acnee argintie. Dacă expresiile ce contorsionau trăsăturile vizibile reflectau speranță sau fatalism, furie sau panică, era imposibil de spus. Ochii lui, chiar dacă apoși, erau alerți.

Vreme de câteva minute, această apariție se luptă în tăcere și neobservată în spatele sticlei, încercând parcă să evadeze în camera tronului. Spectrul și substanța erau despărțite de-un abis psihic atât de mare, încât părea că fața își menținea focalizarea doar prin propria-i disperare, printr-un act de voință istovitor și degradant. Îi putea vedea pe Cellur și pe Regină și încerca să vorbească. În cele din urmă șopti puțin, o vorbă ca un șuvoi de vomă pe o voce cât se poate de nepotrivită cu efortul cerut de rostirea ei.

— *Gorb*, spuse.

Ochii i se căscară victorioși. *Gorb*. Cellur și Regina continuă să sușotească. Cupele zăngăniră, ziua se întunecă și alunecă ineluctabil către noapte; flăcările subțiri și albastre dănțuiau în vatră, lăsând imagini delicate, de neșters, pe suprafața ochiului.

— *Gorb*.

Capul se lăsă pe-o parte, cu gura lui ascunsă căscându-se, până ce

— GORB!

căzu în încăpere ca un cadavru.

Ferestrele pâlpăiră dement, amestecând imaginile capului așa cum Grăsana Etteilla amesteca atuurile. Cellur sări în picioare, cu mantia lui răsturnând porțelanul pe podea.

— Ne vede! În sfârșit ferestrele au ajuns să-și îndeplinească adevărata funcție!

(Aceasta era o bănuială: încă nu știa nimic sigur.)

Cinci panouri arătară îngrozitoarea față malformată a bătrânului pilot – profilul stânga, trei sferturi din profilul dreapta. Arătară bruște prim-planuri aleatorii ale unor trăsături particulare – o ureche, un ochi, masca cu nenumăratele ei tuburi și cili. Pentagonală, imensă, aceasta clipi din ochi spre camera tronului.

— Ești omul din lună? Vorbește!

Să vorbească?

În tot acest timp asta a-ncercat să facă!

Acum, în sfârșit, stăpânește limbajul – Benedict Paucemanly cu mesajul său de pe o planetă albă și-ndepărtată:

— Gorb, zise el. *Foderia di ferro în Venezia...* dzeu mieu ăi... elemente constituante nearticulate... Aici stau eu la umbra mojdreanului vânos, adăpostit în ABRACADAVRUL absolut al pământului... Pământ! – toate lucrurile sunt unul pe pământ... dzeu mie ăi totu ui... *Teme-te de moartea ce vine din aer!*

Chicoti slab și clătină din cap.

— E mai simplu de-atât.

Încercă din nou.

— În Vremea Oaselor, în Vremea Viselor, când, pe partea îndepărtată a lunii, am stat ca o legumă, cu vine albastrii și cu un colac de sârme-albastre în loc de creier... Nu. Și mai simplu de-atât... Uite, tânăr fiind am zburat pe lună. Acum n-aș mai face un asemenea lucru. Ceva mi s-a întâmpla acolo, o transformare specifică atmosferei planetei ăleia triste, și-am adormit. Am înțepenit, m-am cufundat fără veste într-o transă în care am ascultat vreme de o sută de ani zăbrelile zornăitoare ale propriului meu creier. A fost un dar, înțelegi, sau o pedeapsă. (Nu-mi mai pasă ce, cu toate că întrebarea m-a nedumerit atunci și numai datorită implicațiilor ei metafizice.) Acolo, n-am mai fost câtuși de puțin un om, ci o teorie; am fost un gând

primit cu claritatea unei senzații – dur, complex, reverberând de dovezi. Am fost un serviciu de cristal, și-am crezut că pot auzi stelele. Am zăcut pe-o lespede de marmură într-o grădină pavată, printre prveliști formale, cu trupul meu gol electricizat de lumina ce cădea din spațiu. Lângă mine creștea un singur trandafir, ca un chist de alaun pe o tulpină lungă. Uneori emitea o melodie tăcută, dar inadmisibil de frumoasă, cuprinzând patru sau cinci note dintr-o gamă muzicală dispărută. Aerul înghețat îmi umplea gura. Curând mi-am dat uitării nava, pe *Saucy Sal*. Am comunicat cu vânturile firave, costelive din acea regiune, care suflau dintre stele. Luna e un loc ciudat. Acolo sus, umbrele cad nemișcate și strâmbate vag. Este un nexus. A *fost* schimbat de multele rase care au încercat să vină pe pământ (sau să plece de pe el) în timpul îndelungii decăderi a Culturilor După-amiezii. Este o ureche ascultătoare. Este un avanpost.

În șemineul din camera tronului flăcările mici și albastre fură misterios înlocuite de un morman de tăciuni portocalii. Întunericul se strecură prin geamurile luminatorului. Piticul nu venise. Afară, vântul de seară adusese și mai multă zăpadă în orașul amorțit, împingând-o pe străzi așa cum un ghid împinge turiștii în josul străzilor pitorești, dar periculoase, ale unei capitale măcinate de revolte. (Străzi care se vor transforma mai târziu în dovezi geometrice negre și argintii sub influența suverană a clarului de lună.) Benedict Paucemanly șoptea ca valurile pe o plajă îndepărtată, uneori audibil, uneori nu. Suferea frecvente crize de afazie. Mare parte din vocabular încă îi era alcătuit din obscenități amestecate cu versuri îndoielnice. Încă mai confunda gramatica unei duzini de limbi străvechi cu aceea a zeci de altele inventate. Însă partea esențială a monologului său era inteligibilă. Cellur și Regina, hipnotizați de îngrozitoarea lui imagine pentagonală, îl ascultară și mai târziu îl rezumară:

„Luna, sau o rămășiță secretă a După-amiezii care încă o locuiește, îl capturase pe aviator la sosire și-l transformase într-un fel de ureche cu care să asculte universul populat (cu toate că *a asculta* poate că nu e termenul potrivit). Aceasta, am aflat de

la el, fusese o practică obișnuită cândva. A fost paralizat și așezat pe o lespede. Mesajele curgeau prin el ca un lichid transparent. În jurul lui șiruri de alte lespezi se pierdeau în depărtare, și pe ele văzuse cochiliile goale ale altor „urechi” abandonate cu milenii în urmă când lungul lor somn se preschimbase în moarte. Multe dintre corpuri erau frânte; erau ca niște figurine de porțelan goale în interior. Descoperise că poate trage cu urechea la transmisiile ce treceau prin el, dar era ca și cum ai trage cu urechea la Turnul Babel. Universul material, se părea, are puțină substanță absolută. Abia dacă există. Este un lucru zdrențuit, un mănunchi de gaze, o amintire a unei stări de odinioară. Fiecare specie simțitoare percepe într-un mod diferit slaba dovadă a acestei stări, generându-și din această percepție *Umwelt*-ul său fizic și metafizic: mica lui bulă sau înveliș al „realității”. Sistemele acestea perceptuale sunt ermetice și nu permit nicio alternativă. Sunt produsul unui set anume de organe de simț, începuturi evolutive și origini planetare. Dacă o pisică ar trebui să definească lumea, ar exclude existența lumii unei muște din gura sa. Fiecare specie are ficțiunea ei, iar acea ficțiune este în toate intențiile și scopurile ei reală; și însăși substanța subțire a universului devine din ce în ce mai discutabilă, mai onirică, mai greu de atins, ca niște contururi albe ce nu vor să se focalizeze la granița câmpului vizual...

Stelele sunt populate de zece mii de specii simțitoare. Toate jargoanele lor nebunești întretaie eterul. Paucemanly le-a ascultat, dar nu le-a putut răspunde. «Toate erau îndepărtate, îngrozitor de îndepărtate. Vocile lor erau o șoaptă evanescentă, ininteligibilă; un zvon bolnăvicios al neasemănării.» Astfel a zăcut el acolo pe catafalc: destul de departe de *Umwelt*-ul uman încât să poată percepe miriada realităților cosmosului; nu destul de departe încât să-și poată uita propria umanitate. Starea aceasta a persistat vreme de o sută de ani sau mai puțin, până ce spațiul de-acolo a fost invadat de noi, puternice transmisii.

La început, i-au cântat noi voci. Aceasta a fost prima atingere ușoară a veșmântului sau atmosferei lor spirituale. Mai târziu, i-a văzut sub forma unei mari aripi translucide întinse peste

neprimitorul meridian selenar. Mai aproape, erau un val imens. A fost curând inundat, îmbibat cu noua lor „realitate”. Toate celelalte transmisii au încetat. Trandafirul care înflorise lângă lespedea lui s-a spulberat cu sunetul unei dureri nepământenă. O înfloritură bogată de crăpături a apărut pe lespedea însăși. Grădinile albe s-au prefăcut în praf în jurul lui. Era liber. În clipa aceea, și-a pierdut definitiv umanitatea. (Dar nu putea încă obține o altă formă. Carnea are inerția ei.) Transmisiile lui către pământ erau începute prea târziu: pe-atunci, slabele fronturi de valuri ale noii conștiințe măturaseră Orașul Pastel, și-n rigolele și aleile și marile Case a fost conceput „Semnul Lăcustei” – imaculată și seducătoare, o filosofie ca o singură picătură de otravă în mijlocul unei oglinzi curbate, o intuiție perfectă a *Umwelt*-ului extraterestru și a implicațiilor lui asupra *Umwelt*-ului nostru; prima contaminare a realității umane!

Cu mult timp în urmă erau insecte. Nu au nevoie de niciun vehicul, ci plutesc precum un roi de lăcuste prin crăpăturile și prin zonele de clivaj ale spațiului (pe care le concep drept un întins pământ pustiu presărat de-a valma cu deșeurile pietroase ale planetelor și reverberând de propriile lor țârâituri uscate). Motivele lor sunt neclare: instinctul – sau ceva ce seamănă cu el – le îndeamnă să cerceteze neîncetat continuum-ul în căutarea unei soluții pe care nu și-o pot defini nici măcar lor însele. Acum, acea pasiune rece este în ruine, și încearcă să trăiască pe pământ. Menirea lor n-a fost niciodată aceea de-a veni acolo și de-a construi un oraș. Este tragedia lor în aceeași măsură în care este a noastră.

Așa ne-a explicat lucrurile marele aviator. Din zăpăceală, s-a oferit să le conducă pe pământ. (Cine-l poate învinui? Trezit dintr-o moarte aparentă pe partea îndepărtată a lunii, descoperise că nu este nici insectă, nici om, nimic din ceea ce fusese cândva! Ele erau singurele lucruri de care se putea agăța.) Dintr-o zăpăceală și mai mare, ele îl urmaseră. Acum – totem sau zeitate sau simplu interpret – era închistat în inima noului lor oraș, petrecându-și orele imobile în scăpărarea albastru-mozaică a viselor sale pe jumătate proprii insectelor, amplificator involuntar al *Umwelt*-ului roiului.

«Este deja prea târziu pentru conștiința umană să mai recapete vreodată stăpânirea asupra lumii; noul vis se scurge ca ceața pentru a o învălui și transforma.» Și totuși, roiul fusese molipsit la rândul său: «Unde cândva se vedeau membranele cornoase ale lăcustei, călugăriței sau viespii, acum își imaginează carne, piele, păr. Se uită la sine cu oroare. Pierde lupta pentru a-și păstra viziunea lăuntrică, siguranța ermetică în fața golului.»

În strânsoarea acestui impas perpetuu, însăși substanța planetei a început să dispară, să se-ntindă și să se rupă, ca o veche perdea de la o fereastră de pe Bulevardul Aussman. Dacă ar continua, conflictul dintre Om și Insectă n-ar deveni altceva decât un amalgam de întâmplări umbroase fără sens răsucindu-se în jurul unui punct decadent în spațiu și Timp. În zonele de mare conflict, materia, în încercările ei de înglobare a amânduror „realităților”, deja se distorsiona, alunecând în noi forme și amestecuri de rase. În Nord apăruseră noi lanțuri muntoase; liniile de coastă adoptaseră noi forme, elastice, curioase, nestatornice, acoperite de-o vegetație nouă care ieșise din mare de-a lungul culoarelor de zbor ale insectelor și acum adoptau o transparență cenușie, etiolată, mucilaginoasă; ample manifestări halucinatorii umplură cerurile noaptea, mari cortine modulare schimbătoare, ca o imagine văzută printr-un ochi mozaicat. Toate acestea se adăugaseră simptomelor minore deja observate – Semnul Lăcustei, ploile de lumini. Pe deasupra, conflictul dintre două vise trezise vise mai vechi: fabricile După-amiezii se reconstruiește parțial în Marile Pustii, producând nori de aburi corozivi; figuri ciudat îmbrăcate vorbind limbi străvechi puteau fi văzute pe străzile din Lendalfoot și Duirinish.

«Lumea», șoptea Benedict Paucemanly, «încearcă cu disperare să-și aducă aminte de sine... blork... *nomadacris Septemfasciata!*... ce încântătoare bucată de carne...»

Tăciunii se așezau în vatră. Ușile încăperii tronului zăngăniră brusc, motivele lor din alamă reprezentând coelacanți și tritoni mișcându-se agitate în semiobscuritatea albăstruie, după care rămaseră nemișcate. Fusese vântul, poate; sau poate se izbise

ceva de ele. Din pasajul de afară se auzi un scurt icnet indistinct; o larmă stinsă și-ndepărtată; tăcere. Se întâmpla ceva acolo afară, dar cei dinăuntru erau captivați de spectrul pentagonal pâlپاitor al bătrânului aviator, cu vocea lui slabă și carnea chinuită de masca ce, explică el, era singurul său mijloc de percepere a „realului”, a umanului, a lumii. Methvet Nian nu spuse nimic, ci privi doar cu oroare și compasiune la mișcarea clătinată a capului acela rănit, desfigurat, și clătină și ea încet din cap, în vreme ce Păsărarul Cellur își strânse roba mai tare în jurul pieptului său slab și tremură. Îl durea capul de frig și din cauza efortului de-a urmări șoapta aceea ștersă, venind ca dintr-o latrină. Observase în gesturile spectrului o anumită conștiință de sine. Felul în care trăgea din ochi și apleca din cap avea ceva arcuit; narcisismul confesiunii îi prevestea părțurile.

— Ce trebuie să facem, atunci? întrebă el, puțin nerăbdător.

Paucemanly scoase un râgâit puternic. Imaginea lui înotă, se retrase și fu înlocuită de ceva cât se poate de nou: libelule mari, împodobite și schiloade, se târără peste panourile pâlپاitoare în timp ce-n spatele lor peisajul tresăltă și se curbă sub forme născânde și organice.

— Se transformă și mor în noii aburi ai pământului: dar celulele lor de reproducere sunt pline.

Fără aripi și topindu-se, insectele fură înghițite de ciudatele dealuri din jurul lor. Acestea, la rândul lor, se pliară pentru a scoate la iveală o față, maronie și osoasă precum craniul descărnat și lustruit al unui cal în care au fost introduși în chip de ochi două jumătăți de rodii. Se uita țintă în camera tronului.

— Hopa, spuse aceasta. Verde, maro, testăm. Alo?

Paucemanly reapăru într-o ceață galbenă, gelatinoasă, părând nedumerit.

— Orice-ar ieși din ei, continuă el, va silui lumea conform propriilor scopuri... testăm?... *Septemfasciata*...

Din ferestre ieși un fluierat puternic. Una dintre ele se sparse. În cameră căzură cioburi. Nu se văzu nimic, cu excepția unei găuri prăfoase care mai târziu se dovedi a conține doar filamente de aur și câteva oase mici. (Cellur, însă, se feri de parcă s-ar fi așteptat ca o mână de extraterestru să sară după el.)

În panourile rămase, un fum înecăcios ascundea când și când imaginea verzuie a aviatorului. Apăru un mănunchi de degete grase sinistre – ale lui –, pipăindu-i fața, încercând parcă să și-o amintească dintr-o întâlnire anterioară. Rămaseră gânditoare peste mască, apoi, cu o mișcare rapidă, de animal de pradă, o apucă de curelușe și-o smulse. Din trăsăturile desfigurate de dedesubt țâșni vomă. Paucemanly dispăru pe dată.

— Să fi ajuns, atunci, lumea la sfârșit? întrebă Cellur.

— Nu vreau decât moartea, veni răspunsul, o șoptă îndepărtată gătuită de vină și milă față de sine. O sută de ani pe lună! Doar moartea.

Pe ferestre apăru o serie de imagini șterse cu insecte de rând, corpurile uscate ale unor viespi strivite sub picior într-un pod cu mult timp în urmă, și molii-sfinx ca niște flori presate într-o carte veche. Le mișcă o pală de vânt. Se întunecară una după alta până ce nu mai rămase absolut nimic. Cellur rămase vreme îndelungată în semiobscuritate, fără a se gândi la nimic. Nu se putea convinge să-i spună ceva Reginei.

Piticul intră cu securea într-o mână și un mănunchi de vergele subțiri de oțel, lucioase, în cealaltă. Era cu respirația tăiată și avea sânge în păr. Își bău ceaiul de mușețel cald cu o grimasă. Când observă ferestrele întunecate și cioburile de sticlă, clătină sumbru din cap.

— Au primit semnalul să treacă de porți acum o jumătate de oră, zise el. Șederea noastră aici s-a sfârșit.

Lăsă vergele de oțel să cadă la podea și, cu un set de unelte pe care-l scoase de sub vestă, începu să le assembleze. Munci cu repeziciune. Curând, în fața lui se afla un schelet pe jumătate omenesc înalt de trei metri sau trei metri și treizeci de centimetri – celebra lui „soție mecanică”, adunată cu mult timp în urmă dintr-un deșert neprietenos din Nordul îndepărtat. Pe când îi puse cap la cap oasele-i metalice, în încăpere fu liniște. Cu toate acestea, se opri din când în când ca să-și aplece capul într-o parte și să asculte; iar într-un moment anume spuse cu nepăsare:

— Cineva o să trebuiască să blocheze ușile. Eu nu ajung la ele, iar flăcăii de-afară n-or să mai reziste mult.

(Cellur nu răspunse. Din fereastra spartă începuseră să curgă mici particule de lumină albastră ca niște cărăbuși luminoși. Cădeau din ce în ce mai repede, ca ploaia. Umpleau încăperea cu o strălucire bizară, care lumina obrazul alb al lui Methvet Nian așa cum stătea ea acolo, uitându-se tăcută în gol.)

Un strigăt îndepărtat se insinuă dinspre coridoarele exterioare asediate, întregul palat părea să tremure. Piticul se scărpină în cap. După o viață lungă, înțelegea astfel de situații cu o forță supranaturală. Oțelul se freca de oțel, de piatră, pe când el întindea cu grabă pe podea soția mecanică, așa încât picioarele ei să stea drepte și să-și țină brațele pe lângă corp. Îi făcu ceva până când aceasta zumzăi și eliberă și ea particule luminoase. Apoi se aplecă așa încât să stea cu membrele suprapuse peste oasele ei reci. Partea de sus a corpului și-o prinse cu niște chingi de cutia ei toracică scăpărătoare; craniul ei fără fălci și-l trase peste cap precum o cască.

— Acesta-i tovarășul meu rece pe care n-am crezut că-l voi mai îmbrățișa vreodată, murmură el.

O putea controla cu ajutorul unor manete, dar pentru moment rămase nemișcat în ciudata lumină albastră, încercând să-și amintească ceva. Ozonul și-un zumzăit jos umpleau aerul. Scheletul pocni fără îndemânare din degete. Se cutremură și se întinse, și din voință proprie făcu mișcări de apucare; însă când el mișcă în sfârșit manetele, acesta nu reacționează.

Ceva se izbi cu un bufnet de ușile camerei tronului.

Piticul era prins în harnașament. Se zvârcoli.

— Unul dintre voi să încuie ușile sau s-a sfârșit cu noi!

Se eliberă și se adresează cu înfrigurare mașinăriei. Din aceasta ieșiră scânteii; eliberă licurici galbeni și lenți care se alăturară luminii albastre care ieșea din fereastra spartă. Aerul fu umplut de un miros ca de păr de cal ars. Cât despre Cellur și Regina, niciunul dintre ei nu părea în stare să se miște. Aveau fețele albe ca varul de disperare, ochii de lemur. Pentru Tomb nu erau decât un dezastru fizic, nu erau decât încă un război; pentru ei era un dezastru al *sensului*. Murmurau între ei pe voci joase, neclare, ca niște străvechi animale inteligente – „Sfântul Elmo Buffin“; „o ocazie fatală“. Tomb își rupse unghiile pe mașinăria

antică. Era un pitic, nu un filosof; nu era decât un alt război: și credea că încă mai avea timp să-l câștige...

Se legă înapoi în chingi. Soția mecanică se ridică de pe dalele de piatră cu un icnet și-o clătinare neîndemânatică, ca o cămilă supraîncărcată. Era uzată, ca toate celelalte mașinării din Viriconium. Nimeni nu știa la ce fusese folosită cu atâtea secole în urmă în damnatele Regate ale După-amiezii. Legănă stângaci din brațe, distrugând bucăți de mobilier în încercarea de-a sta în picioare. Dibui pe podea până ce găsi securea energetică a piticului, pe care o legănă apoi în arcuri periculoase, vâjâitoare.

— Ha, ha, râse piticul.

Își trase craniul peste cap. Ochii lui bătrâni clipiră roșiatici. Se simțea viu. Nu trebuia decât să bată din picioare și se clătinau pereții. Mișcă manetele. Presărând firișoare albe, cremoase, ca niște fluturi de varză, soția mecanică merse târșâit către uși, întinzând triumfal o mână enormă către încuietorile de sus...

Afară, într-un semiîntuneric victorios, cu cei rămași din garda palatului bolborosindu-le pe moarte la picioare, se adunaseră adepții Semnului. De la crima de pe Canalul Păcerii pierduseră legătura cu eșalonul superior în labirinturile fosforescente și vântoase ale Cartierului Artiștilor; prioritățile lor ideologice deveniseră insondabile până și pentru ei; și chiar carnea lor suferise violente și nefolositoare evoluții. În nesfârșitele lor preumblări prin Orașul de Jos dezrădăcinaseră grilaje, își construiseră bâte din lemn ținute cu cioburi de sticlă, furaseră de la măcelari satăre și cuțite de bucătărie vechi înnegrite de rugină, adunând o armată potrivită pentru cei transformați, pentru faliții motivaționali și pentru pungași. Durerea provocată de transformare îi făcuse să-și lărgească sau să-și desfacă bandajele care până atunci le ascuseseră cocoașele și tumorile, și acestea fâlfâiau acum pe lângă ei în fâșii soioase în vreme cei ei țopăiau și săreau alandala pe coridoarele palatului pe picioarele lor puternice, îndoite.

Ochii lor erau nedumeriți și plini de agonie. Nu puteau deveni insecte. Carnea, în fond, opune rezistență: există un conservatorism al celulei și-a măduvei. Însă niciodată nu vor

mai deveni oameni...

Din rănilor ca niște buze de femeie înflorise o anatomie fantastică, irelevantă: antene împănate lăsate în jos, picioare tremurătoare cu mai multe încheieturi, o mie de ani mozaicați, cili vibratili și plăci chitinoase fără noimă. Acolo unde aceste noi organe deformate intrau în carne se vedea o substanță intermediară, cenușiu-rozalie, care curgea ca o grefă nereușită. Niciunul dintre aceste organe nu se afla la locul potrivit. Dintr-un bust mutilat ieșeau șase picioare subțiri, zăngănind ca niște bețe uscate suflate de vânt. (Păreau să facă semne de chemare. Omul din care crescuseră striga fără voia sa ori de câte ori se vedea reflectat undeva.) Ici ieșiseră mandibule cu margini ca de ferăstrău din leziuni ca niște flori la nivelul genunchiului sau al cefei și acum vorbeau limbi necunoscute pe voci stridente, scârțâitoare; colo fâlfâia ca o mantie o membrană cartilaginoasă punctată cu cioturile abortive ale unor aripi. Organele genitale ale unui magistrat din Alves fuseseră înlocuite de o limbă încolăcită ca de molie ce ieșea afară la intervale regulate fără s-o poată controla. Unii dintre ei săreau în mod neașteptat, ca niște cosași într-o zi însoțită; alții își pierduseră complet abilitatea locomoției în poziție verticală și se târau în cercuri ca niște musculițe schiloade. Degradarea aceasta nu le aparținea în întregime numai lor: dincolo de murmurele disperate care le scăpau se putea simți șoapta fosnitoare a unui demiurg schilod, durerea Ideii luptându-se să prindă formă.

Mânați de oroarea neagră a propriei lor condiții, vag dar amarnic conștienți de umanitatea de care se descotorosiseră de bună-voie, sparseră ușile și împinseră soția mecanică a Piticului Tomb prin camera tronului, lovind-o cu vechile lor lopeți și cu săbiile rupte. Atârnat acolo printre membrele ei sclipitoare, el legănă securea; se clătină; se retrase. În acest timp, în spatele lui, Păsărarul Cellur se trezi dintr-un vis al dezintegrării și descoperi că nu fusese deloc un vis.

Toate rănile pământului

Galen Hornwrack coborî în misteriosul oraș ca un legendar conchistador ratat. (Febra și magia i-au înfrânt priceperile. Ținuturile pustii pe care a pornit să le traverseze în tinerețe nu i-au scos în față niciun dușman, ci doar propria-i ambiție. Toate puțurile erau otrăvite; nisipul i-a înghițit trupele și speranțele. Se întoarce clătinându-se înapoi în țara natală doar ca să afle că și ea devenise schimbătoare, nestatornică, transformată pentru totdeauna...) Cicatricele lăsate de lupta cu pasărea de metal, o întâlnire pe care și-o amintea numai vag, i-au deviat și întărit liniile caracteristice ale feței, așa încât un ascetism ciudat îi modifica acum obișnuita expresie de nerăbdare și participare. Îi curgea nasul. Sabia lui tegeus-Cromis o purta în mână stângă, fiindcă-i pierduse teaca undeva în peisajele decadente din urma sa. Mantia lui ruptă scotea la iveală zalele pe care i le dăduse Regina, acum ruginite. Ochii lui erau goi și privirea aparent directă, de parcă, obosit de a încerca să distingă între real și ireal, atribuia acum exact aceași valoare tuturor obiectelor care-i intrau în câmpul vizual, de parcă renunțase să judece întâmplările, și acum nu făcea decât să le trăiască.

Dorința de a vedea orașul îl împiedicase să adoarmă.

Alstath Fulthor îl urma, susținând-o pe femeie și nesfârșitele ei profeții. O aureolă, ea însăși incoloră, ieșind fără-ndoială din armura sa crustaceană cornoasă și lobată, părea să le umple amândurora corpurile, iluminând de sub lucrurile pe care le purtau, stacojie și albastră, ca în unele tablouri vechi. Prezența necunoscută a orașului, contractul lui echivoc cu „realitate”, împrumutase nebuniei lor o forță nouă.

— În gură, cânta femeia, mi-am făcut slaba contribuție. Blackpool și Chicago devin una cu nimicul; colonadele lor ce dispar răsună de sunetul orchestrelor deja dispărute.

La aceasta, se opri să se uite unul la celălalt jumătate cu încântare, jumătate cu oroare, iar părul lor tuns scurt, țepos, și mâinile lungi neastâmpărate le ofereau aerul unor copii prinși

într-un joc al conspirației. (Ei doar sperau să manipuleze Timpul, după cum știm: crezând că prin combinarea și recombinaarea câtorva imagini comune – care ele însele nu sunt decât niște simboluri, și nu amintirile în sine ale unor fapte ciudate pentru Culturile După-amiezii – ar putea obține „codul” care-i va elibera de Amurg. Astfel, Grăsana Etteilla, amestecându-și cărțile de joc...)

Ei rămaseră în urmă, iar Hornwrack se așează obosit în noroi ca să-i aștepte.

— Ajunge cu asta! spuse el tăios.

Îi trata în cea mai mare parte a timpului cu o mare indulgență severă, dar încerca să preîntâmpine ciudatele și stânjenitoarele lor contacte sexuale, alungând-o pe femeie cu latul sabiei în timp ce avea grijă să stea cu coada ochiului la arma cea mare a lui Fulthor.

— Ajunge! îl imită ei. Ajunge!

Nu știa de ce se afla acolo, îndreptându-se spre cea mai adâncă rană a lumii. Neavând niciun scop în dimineața când îl înșăcaseră din camerele lui din Rue Sepile, se întreținuse cu energia vechilor trădări și resentimente, dintre care niciuna nu supraviețuise călătoriei prin Adâncile Pustii. Ridică din umeri. Era o epavă. Deasupra lui plutea manifestarea amortită și deformată a lui Benedict Paucemanly, care era singura lui speranță. Din zori acesta îndurase o criză de voință, dizolvându-se sporadic într-o masă de cheaguri cenușii și pierzându-și puterea de a vorbi. Se readuna încet după o astfel de răbufnire, îl îndemna pe Hornwrack mai departe spre oraș, râgâia tragic.

— Nu-mi doresc decât moartea, explica el.

Iar Hornwrack, cu un suspin, îi conducea protejații nebuni puțin mai aproape de destinație.

Orașul acesta apăruse pe câmpie o dată cu pogorârea insectelor în urmă cu zece ani, crescând din cioturile de piatră roasă, coloane înclinate și caldarâmurile scufundate ale unui ancestral sit al După-amiezii. Nu-l construiseră, ci mai degrabă îl așteptaseră. Nu era un oraș, cât mai degrabă un răspuns al materiei de rând la constantele lor cerințe metafizice, presiunile pervertite ale „noii lor realități”. La origine constase dintr-un

număr de structuri mari, dar șubrede, dispuse fără o noimă aparentă pe, și în jurul, unei coline joase. Cea mai mare dintre acestea avea poate treizeci de metri înălțime. Erau ca niște cuiburi de viespi uscate, și aveau aceeași construcție celulară, subțire ca hârtia. Foșneau în suflarea vântului. Insectele săreau printre ele pe cărări ciudate și fără destinație, de o parte și de alta a cărora se adunaseră de-a lungul anilor stranii rambleuri cristaline, recifuri suspendate și spirale instabile, galerii compuse din oxizi metalici sfărâmicioși brăzdate cu serpentine și sticle nemaivăzute. Structuri mai mici crescuseră în cele din urmă în umbrele acestei înfăptuiri: hexagoane excentrice parțial acoperite formate din nisip compactat amestecat cu anumite secreții corporale ale locuitorilor lor, care intrau și ieșeau anevoie prin deschizături făcute în pereți.

Dar dacă insectele începuseră mai întâi să schimbe pământul în locul acela, așa începuse și acesta să le schimbe pe ele; iar plasticitatea primitoare a materiei se transformase brusc într-o capcană.

Gravitația le prinsese în cursă: acolo îi simțiseră pentru întâia oară atracția și pierduseră puterea zborului extraatmosferic. Le devenise dintr-o dată imperios necesar să respire, și totuși nu putură respira aerul, și trebuiră să inventeze un substitut: acolo construiseră mașinăria pufăitoare care să-l împrăștie. (Niciodată nu funcționase foarte bine.) Fluidele le fuseseră necunoscute în timpul migrației milenare și glaciale prin spațiile sterpe: acolo își umpluseră pentru întâia oară țesuturile cu ele ca tampon împotriva otrăvurilor pământului. Acolo își puseseră măștile respiratorii și-și construiseră armele, văzându-se drept niște coloniști fără voie asediați, victime ale unui accident cosmic: ceea ce și erau. Acolo, *Umwelt*-ul omenesc le pătrunsese pentru întâia oară în ciudatele sisteme nervoase, insuflându-le nebunia așa încât nu mai putură înțelege ce vedeau sau simțeau, și începuseră să moară din pricina unei boli noi.

În momentul în care Galen Hornwrack își întâlnește sfârșitul acolo, toată ordinea și simțul scopului dispăruseră de acolo. Clădirile, nepământene încă de la început, începuseră să se micșoreze ca sticla încinsă, căutând parcă un nou centru de

gravitație. O arhitectură parțial transparentă, cu balcoane coșmarești și pereți suspendați care se formaseră când materia, luptându-se să găsească un compromis între cerințele oamenilor și ale insectelor, începuse să se lege și să bâjbâie după verticalități și orizontalități ce nu-i satisfăceau pe nici unii. Străzile întinse fără vreun plan bine gândit sfârșiseră în gropi, sau în scări care ele însele se pierdură după un colț sau două în susul lateralelor unui cilindru enorm fără ferestre. Turnurile se clătinară și se cutremurară, vibrând între condiția umană și cea extraterestră, apoi se prăbușiseră și se dizolvaseră ca jeleul. Un zumzet languros însoți acest proces, și dincolo de el se auzise dangătul unor clopote imense, de parcă materia ar fi încercat să se dizolve prin sunet. Vânturi îngrozitoare urlaseră în josul străzilor principale aflate într-o continuă reformare. Păraie de particule mici și albastre se rostogoleau de pe cornișele înalte; afară, în scuarle deschise (prin care, ca într-un vis, se puteau discerne copiile piețelor din Viriconium – un pol opus, sursa coșmarurilor, sinistrul oraș), se zbăteau indivizii schimbați din roi; în timp ce, printre aleile provinciei aceleia dezintegrate, proliferau tulpinile groase și galbene ale unei plante mutate genetic.

Deasupra, nori necuprinși de insecte pluteau pe cerul purpuriu pulsant, alcătuiind desene adventive, fără sens, încercând să copieze sau să reînceapă nesfârșitul pelerinaj spațial. Se înfingeau în gropi adânci săpate în deșert. Inventară vehicule inutile care rula ca niște grepfruturi mucegăite printre dune, ridicându-se câțiva metri deasupra pământului pentru a emite gaze urât mirositoare. („Din păcate”, șopti femeia nebună, „aceasta-i o parte dintr-o combinație pe care nu o poți înțelege.”) În acest haos Galen Hornwrack fu convins să-și conducă ceata, neștiind că împrejurările aveau să-i aducă înapoi un fragment sau două din îndepărtata – ba chiar, acum, aproape imaginara – sa adolescență.

Sub un cer ca o mantie de sticlă, la o intersecție în planul de sol dezintegrat al orașului, două insecte executau un dans în lumina sinucigașă. Boala le schilodise, ochii lor erau ca niște

pepeni putrezi, și totuși de-o parte și de alta a corpurilor lor albastre și verzi scăpărau însemne heraldice vii ca luminile unor pești de apă adâncă. Țepene și tremurând, cu abdomene încrețite și aripi desfăcute, mișcându-și câte un picior afectat o dată, păreau că sunt pictate pe una dintre velele lui Elmo Buffin, sau tatuate în cerneluri strălucitoare pe un biceps. Nori de aburi colorați curgeau prin galeriile care se încolăceau deasupra lor într-un val mineral solzos. Balansându-se pe picioarele din spate, acestea se îndoiu pe spate sub forma simbolurilor circulare ale unui alfabet organic; se târau printre pilonii ca niște oase ai colonadelor, urmând nervurile de serpentin și de obsidian de parcă ar fi fost niște pâraie răcoroase; trăgeau cu membrele din față de măștile pe care le purtau – poate pentru a obține alinare, căci o parte din scopul acestora era de a le permite să perceapă lumea în care se găsiseră naufragiați.

— Lasă-mă să le omor, se oferi Alstath Fulthor.

Perioadele lui de echilibru psihic, rare de la plecarea din Iron Chine, erau acum caracterizate de o cruzime visătoare, detașată, un ecou, credea Hornwrack, al inimaginabilului și stilizatului sadism al Culturilor După-amiezii.

— Nu.

Galen Hornwrack, trăind în două lumi: țopăia și fluiera fără voia sa în josul perspectivelor sparte-n milioane de locuri ale universului mozaicat, în timp ce imnul subțire și strident al roiului umplea spațiile sterpe din jurul său. Vidul îl îngheța. Infinitul îl făcea să înainteze ca o promisiune. Triste planete de piatră se învârteau sub el cu rezervoarele goale. Nu înțelegea nimic din toate acestea... În același timp, era conștient de Fulthor, care tușea și se îneca lângă el, cu fața suptă luminată de scânteierea bizară, desfigurantă, a sabiei energetice. Stăteau la umbra unei imense lăcuste moarte, sau poate că era o călugăriță. Picioarele din față îi erau pliate hieratic deasupra lor, strângând ceva ce ei nu puteau vedea. Din încheieturile ei ventrale și deschizături atârnav cortine coriacee de mucus uscat. Evanescențele ei unde telepatic treceau prin craniul lui Hornwrack într-un contrapunct strident față de perpetua dezorganizare care se umfla deasupra lui ca un triumfal organ

muzical al locuitorilor din oraș. Îi lăcrimau ochii în ceața cu miros de lămâie emanată de distileriile atmosferice de ventilație; îi curgea nasul. O ciupercă neagră ca smoala care înflorește la umbra marelui cadavru începuse să-i roadă tălpile cizmelor.

— Dă-mi voie să le omor, spuse Fulthor.

— S-ar putea să nu mai stai aici multă vreme.

Avea dreptate. După o vreme, își abandonară exercițiile futele și se târâră adânc în întunecimea recifurilor, urmând striatiile de minerale scânteietoare.

— Încercau să-și aducă aminte cum să zboare.

Spectrul lui Benedict Paucemanly părea speriat de oraș. O culoare albicioasă viciată când era cât de cât vizibil, acesta înainta greoi prin galeriile superioare, pierzându-și conturul ca o bucată de săpun ud. Părea să aibă loc o disoluție nu doar a imaginii lui, dar și a personalității. Acest lucru se accentua cu cât intra mai adânc în confuzia din oraș. Cu degetul arătător ridicat la buze (sau acolo unde s-ar fi aflat acestea), se uita furtiv pe deasupra balustradelor deformate, ferindu-se timid dacă apărea o insectă într-o piață îndepărtată sau rămânea vibrând ca un motor delicat la capătul unei alei întunecate. Se temea de-o întâlnire inevitabilă.

Cu toate acestea, nu le permitea nicio pauză. Fulthor tremura la granița vechii sale nebunii, cu armura lui schimbându-și înfiorător culoarea, adoptând nuanțele de cenușiu și verde dungat ale cosașului de pustiu. Hornwrack, amețit și vomitând, înainta alături de el. (Carnea îl mânca pe os. O simțea cum tânjea să capete noi și extravagante forme.) Curând, trebuiră s-o târască pe femeia nebună de subsuori. Valuri de distorsiuni emanând din haosul dinainte o azvârliseră într-o stare de rigiditate din care se trezea doar ca să-și muște limba sau să scoată sunete fără sens cu buzele-i amorțite. Călcâiele ei săpau șanțuri în pământul care era acum un nisip compactat, acum turba udă din jompurile continentale. În șanțulețe se scurgea încet o apă maronie. Mai era oare orașul acolo? Pe creasta fiecărui val pământul bubuia și zăngănea; clădirile se lichefiau, scoțând la iveală pentru o clipă turnurile desfigurate ce așteptau

în Viriconium (care, la distanță de o mie șase sute de kilometri, încerca să devină un oraș de cuiburi de viespi uscate); și particule albastre cădeau învolburate din aer ca o ploaie luminoasă. Lumea era erodată în mod regulat; dedesubt se putea discerne rânjetul osos al nimicniciei, *Neantul* din pachetul soios de cărți al Grăsanei Etteilla.

Fantoma lui Paucemanly aluneca precum un mormoloc printre coloanele prăbușite, o picătură de mucus înaintând prin acea arhitectură de ceară topită cu ajutorul mișcărilor mici și energice ale mâinilor lui ca niște înotătoare de pește.

Seara veni, și o dată cu ea veni și o întunecime purpurie prin care țâșneau flăcări curioase.

Din aceasta, înfășurate într-o ceață galbenă lipicioasă, se târâră câteva insecte neîndemânatică. Erau trei sau patru la număr. Alstath Fulthor își puse mâinile pe cap și căzu la pământ.

— Oh, oh, oh, strigă el.

— Oh, oh, șoptiră insectele.

Se apropiară cu o stranie reținere, aplecându-și marile măști. Elitrele lor cenușii și pânțele galbene blindate erau brăzdate de răni pe care singure și le pricinuiseră. Din acestea creșteau ca niște muguri o varietate de membre noi, roz, pe jumătate omenești, lipite de carapacele lor înțepate și roase, ca o substanță intermediară, membranoasă, nici carne, nici chitină. Erau grupuri de mânuțe cu degete mobile perfecte, fiecare având câte un unghie minusculă ca de sidef. Erau fețele unor copii foarte tineri cu ochii închiși. Erau numai ochi (după cum, într-adevăr, erau picioare și busturi și organe interne), cârpiți de somnul postnatal, și de un albastru foarte deslușit, ca emailul de pe-o broșă veche. Unele dintre fețe murmurau somnoroase.

Nu era clar dacă aceste insecte erau ambasadori sau soldați. Îi recunoscuseră pe însoțitorii lui Hornwrack ca fiind oameni, și fuseseră atrase de lustrul magistral al armurii stacojii a Omului Renăscut. (Când se apropiată de el, propriile lor însemne scăpărară, portocalii și verde-smarald.) Nu puteau vorbi, însă, și el nu le putea ajuta. Rămaseră nemișcate, pe dată heraldice și degradate. Femeia cea nebună fu cea care se ridică brusc în

picioare să vorbească în numele lor.

— Nu am cerut să venim aici, zise ea.

Se uită la Hornwrack, care la rândul lui își umezi buzele și se uită la travestiul unui cap de copil.

— Ce? spuse el.

— Duceți-vă și așteptați, imploră ea. Lăsați-ne să ne terminăm treaba aici. Nu putem trăi aici mult.

Deschise gura și din limba ei ulcerată se scurse sânge.

— Lăsați-ne în pace, șopti ea, întinzând palma într-un gest de ascultare, cu gura plină de flori strivite. Oh!

La capătul acestui discurs ea stătea cu spatele la insecte, cu ochii luminați de o inteligență înfiorătoare. Propriile lor orbite fațetate îl observară pe Hornwrack cu calm peste umerii ei. Erau nemișcate. Hornwrack începu să dea înapoi, râzând.

— Gata cu asta! se auzi că exclamă.

Ridică mâinile în aer.

— Nu mai vreau să aud nimic.

Se uită în jur după îndrumare, dar Fulthor mormăia pe jos, iar spectrul bătrânului aviator dispăruse cât se poate de inconvenabil. Dintr-o dată, teama îi fu răpusă de un soi de furie falsă. Scoase de la cureaua sabiei lui tegeus-Cromis, împinse femeia în lături și le străpunse cu ea. Însă nu era făcută decât din oțel și se rupse imediat în jumătate. Ambasadorii căzură pe spate fără să i se opună, foșnind, ducând cu ei acei îngrozitori muguri umani. (Unul dintre capete se trezi. „*Lasă-ne în pace*“, șopti acesta, uitându-se direct la el.) Apoi, din miezul orașului, care se afla acum foarte aproape, se iscă un alt val de dezintegrare. Hornwrack se clătină pe picioare. Ambasadorii se zvârcoliră și zbătură, cu un fel de lichid curgându-le de la încheieturi. Fay Glass strigă.

— Lăsați-ne în pace! Curând o să murim aici!

Hornwrack nu mai putea suporta asta. Era obișnuit cu o violență mai puțin echivocă. Tușind, se împletici spre corpul nemișcat al lui Fulthor și-i luă sabia energetică din teaca de ceramică. Nu mai folosise niciodată așa ceva. Se întoarse și lovi cu neîndemânare spre membrele din față și ochii complecși ai ambasadorilor. De data aceasta, insectele ripostară cu jumătate

de inimă în timp ce se retraseră în semiîntunericul purpuriu. Însă armele lor ciudate, roase, nu făcură decât să scapere slab în aerul jilav, emanară dăre de lumină palidă, și ratară. Când el le reteză picioarele, căzură pe-o rână. Bâzâiră în cercuri, împingând pământul în mormane inegale. Curând, erau moarte. Hornwrack se uită cu uimire la ele; la sâsâitul remanent din mintea sa; la Fay Glass. În ultimul moment încercaseră să-i distragă atenția de la matahala ambarcațiunii de zbor a lui Benedict Paucemanly, de la *Heavy Star*.

Carena acestei nave se contura deasupra lui, năpădită de enigmaticele coroziuni ale șederii de o sută de ani pe lună. Era încastrată într-un morman înalt de nisip compactat, care se curba la dreapta și stânga ca scheletul unui stadion imens. Hornwrack se plimbă în jurul lui, înfiorat, exultant. Mașinăria aceea celebră! Luminile erau vag vizibile prin bordajul exterior fisurat; vine cărnoase îl înfășurau; câțiva fulgi de vopsea neagră și argintie mai stăteau lipiți de pupa – culorile Casei Methven, așezate acolo în toiul asediului aerian asupra Mingulay-ului.

— „Teme-te de moartea ce vine din aer!“ strigă Hornwrack.

Râse. În entuziasmul său, o apucă pe femeia cea nebună de încheietura mâinii și-o trase după el.

— „Teme-te de moartea ce vine din aer!“

Se gândi la Grăsana Etteilla și la Bistro Californium cu clientela lui de perversi și pozeuri. Se gândi la piticul care-l bătuse în palat și apoi îl abandonase în umbra lui Agdon Roches. Se gândi la Orașul de Sus, care-l curtase numai pentru ca apoi să-l trădeze. Se gândi la Orașul de Jos, la băiatul din Rue Sepile, la valurile de frunze ude de castani suflate de vânt în lumina unei după-amiezi târzii de noiembrie, la femeile care râdeau în camerele de la etaj. Se gândi la luminarea din noapte, la o pisică ce se furișează în cameră, la mirosul priboaielor – un răsărit de soare urmându-l pe altul până ce alcătuiesc optzeci de ani de răni și febre. Nimic din toate acestea nu avea vreo însemnătate. Era ca și când ar fi fost ușurat de aceste lucruri, doar ca să fie schimbate cumva și să-i fie oferite înapoi doar ca amintire.

— Dacă reușesc s-o scot de acolo, o să ne croim drum afară

din casa asta de nebuni! spuse el.

Va zbura spre Orașul Pastel cu ultima ambarcațiune de zbor rămasă în regat. Acolo va vorbi cu piticul, poate și cu Regina. Acolo își va enunța condițiile.

— N-o să mai zboare niciodată în spațiu, spuse el, frecând cu degetul mare excrescențele subțiri, albicioase, ca de licheni, rețeaua de crăpături mici care acoperea bordajul de cristal.

Chiar și numai acest ușor contact îl făcu să tremure de surescitare. Lovi cu piciorul ușa de la pupa să vadă dacă nu se deschide, și fu răsplătit cu un bubuit cavernos.

— Dar motoarele ei încă funcționează. Uite!

Aruncă pe data sabia din Orașul de Sus, o apucă pe fată de brațe. Ea se uită la el cu ochi goi.

— Cândva am pilotat astfel de vase! strigă el. Nu mă crezi?

Și-apoi:

— Fantoma aia mi-a dat înapoi cerul. Mi-a dat înapoi cerul!

Alstath Fulthor veni în spatele lui în patru labe și ridică *baan*-ul abandonat. Pe mintea lui pusese stăpânire un coșmar din trecut. Zâmbi cu înțeleș.

— N-o să îndur nimic din partea filosofilor acelora frumoși, spuse el. N-o să mă mai plimb prin grădinile *lor* metalice!

Sări în picioare, răsucind sabia în arcuri scăpărătoare în jurul capului. Scânteile cădeau ca o ploaie din ea în aerul ud, mort. Nedescoperind un alt dușman, se apropie de Hornwrack, care își scoase defensiv cuțitul de oțel, strigând:

— Fulthor, gata cu dușmănia! Oprește-te!

Fulthor nu se putu opri. Hornwrack îi permise să vină mai aproape; se feri de *baan* când acesta se avântă spre coșul pieptului său; și lovi spre mâna lui Fulthor, retezându-i două degete și tăind două tendoane importante. Fulthor scăpă sabia energetică. Își studie mâna cu mirare.

— Mâna asta n-o să mă mai necăjească niciodată, spuse el.

Înainte să-l poată opri, fugi în întunecime, cântând.

Hornwrack spuse:

— N-am vrut să fac asta. Cuțitul ăsta m-a trădat.

Îl aruncă la pământ și-l călcă în picioare, dar lama nu vru să se rupă în ciuda știrbiturilor din ea și, după o clipă, o dădu

uitării. Recupera *baan*-ul și începu să-și croiască drum în *Heavy Star* prin ușa de la pupa. Loviturile lui iscară un icnet răsunător în carena de cristal. O trase pe femeia nebună înăuntru cu el. Aceasta se uită înapoi peste umăr.

Nava era abandonată și goală. Motoarele ei ridicau în aer printr-o spărtură din punte particule violete și lente: mici viermi de lumină care se agățau de suprafețele metalice, se prindeau de cămașa de zale a lui Hornwrack și se strâneau mănunchi pe fileul de oțel care-i ținea părul prins la spate. Mai înăuntru, instrumentele de navigare ticăiau și cântau; le putea auzi. Era plin de praf acolo înăuntru. Se mișcă încet, atingând lucrurile cu care era familiarizat. Tremura puțin. Pe puntea de comandă era o lumină ca un răsărit de soare filtrat printr-o sticlă verde.

— Du-te și așează-te, îi spuse lui Fay Glass.

(Prin trapa distrusă intrase o insectă; o auzea cum se mișca prin magazie.)

Prora navei ieșea direct prin peretele „stadionului” pe care-l văzuse de afară, dar nu era nimic vizibil prin hublouri, care păreau acoperite de o substanță gelatinoasă ca agar-agar-ul. La pupa, insecta înainta, își croia drum zgâriind prin magazie; făcu o pauză. Aripile ei zumzăiră slab. Plecă. Hornwrack eliberă aerul din plămâni.

Înghiți.

— Stai cuminte, îi spuse femeii.

Încercă să-și amintească ce să facă.

Sub mâinile sale stângace, vasul mârâi și se scutură. (Era bătrân. Pe lună, ceva vital ieșise din el; vreun rezervor milenar fusese golit.) Dedesubt, motoarele pulsau, scăpărând lumină și generând un tremur percutant rapid. Acesta continuă preț de câteva minute și, transmis spre carena exterioară, o despică producând un pârâit puternic. Peste pod zburară cioburi de sticlă neagră; în peretele de lângă umărul lui Hornwrack apărură o fisură de cincizeci de centimetri lățime, lăsând să intre înăuntru un gaz fetid; Fay Glass fu ridicată și izbită de un batardou, după care zăcu pe punte ca un prosop abandonat, cu picioarele subțiri și pline de vânătăi trase sub bărbie. Nava se ridică trei sau cinci centimetri și deveni iarăși stabilă. Fluide gelatinoase se

scurgeau de pe hublourile din față și șiroiau pe punte, unde, amestecate cu nisipul de pe peretele de afară, alcătuiră o secreție noroioasă și urât mirositoare. Hornwrack se prinse de scaun.

— Târfă, zise el. Târfă bătrână.

Afară, nisipul putea fi văzut țâșnind ca o fântână arteziană pe fundalul cerului purpuriu. Cu un icnet disperat, *Heavy Star* se desprinse de zidul care o ținuse captivă și se avântă spre țăriile nebunești de sus. Hornwrack suspină cu ușurare, în jurul lui, instrumentele îi cereau atenția cu șoapte isterice, dar el uitase la ce foloseau majoritatea dintre ele. Mirosul materiei din cabină îl făcea să aibă grețuri. Se aplecă înainte ca să se uite pe hublouri. Nava plutea deasupra unei gropi eliptice împrejmuite de un zid, lungă de aproximativ nouăzeci de metri. Aceasta era plină cu o substanță cenușie, vâscoasă, parțial organică, care acum curgea prin zidul spart ca albușul unui ou. Pe măsură ce nivelul acelei materii puturoase scădea, ea scotea treptat la iveală o colosală figură umană întinsă în groapă.

Benedict Paucemanly!

În toți acei ani albi petrecuți pe lună, carnea lui suferise o înflorire monstruoasă și deformantă. Strâns într-un costum de cauciuc gros care să-l împiedice să explodeze, ținut cu noi organe senzoriale, spirale și frânghii de carne care dădeau seama doar de mutații și durere; el zăcea acolo într-o stare de prostrație, încercase să devină altceva și eșuase. Își ținea brațele pe lângă corp și marile picioare grase depărtate. De acolo își transmisese el spectrul disperat, spre Viriconium și dincolo de el. „Nu-mi doresc decât moartea.” Bălăbănindu-se între două realități, nu putuse percepe niciuna dintre ele decât sub forma unui vis agonizant – și totuși acolo era un semizeu, un demiurg sau o sursă din care se împrăștiu ca undele pe un iaz stagnant toate noile coșmaruri ale pământului: devenise, cât se poate de fără voie, amplificatorul *Umwelt*-ului roiului, așa cum devenise cândva urechea ce asculta stelele. Zăcuse în felul acela de zece ani, mormăind și scâncind și vomitând în masca ce-i fusese cu mult timp în urmă îndesată pe capul umflat așa încât să nu poată vedea nimic din lumea ce-l înconjura. Mai rău: în

mătăhălosul său corp erodat își săpau tuneluri larvele parazite ale roiului, depozitate acolo când le lovise întâia oară gravitația și le făcuse muritoare. La distanță de o mie șase sute de kilometri, pe ferestrele false din camera tronului din Viriconium, cealaltă imagine a sa îi spunea lui Cellur: „Celulele lor de reproducere sunt pline. Orice-ar ieși din ei, va silui lumea conform propriilor scopuri.”

El era celula de reproducere. Era un sfârșit ciudat pentru un om legendar.

O pală de vânt prinse ambarcațiunea de zbor, făcând-o să se rotească încet câteva grade de cerc. Se ridică un miros. Hornwrack se cutremură. Enorma jumătate de cadavru se răsuci sub el, afișându-și rănilor fermentate, carnea despiciată care se umfla între curelușe. Larvele intrau și ieșeau cu forța. De cât timp să-l fi căutat înainte să dea peste el în sala lui Methvet? Ce legătură psihică îi unea oare acum? Pe când se uita în jos, spectrul se formă iarăși în spatele său, încercând să-i atragă atenția pocnind din degete și tușind încet. El știa că era acolo. Nu îndrăzne să întoarcă privirea.

— Mă scoți din sărite, puștiule, zise el, dar am văzut câteva locuri ciudate, tu și cu mine.

Împotriva propriei voințe se întoarse cu fața spre el. Tresălta sub tavan, făcând mișcări stânjenite de plutire cu mâinile-i grase.

— Acum că m-ai văzut cum sunt de fapt, puștiule, vrei să-mi faci o favoare?

— Pleacă. De ce m-ai adus aici?

— Porc! se înecă el. *Porcit me te bonan...* Moarte! Nu-i decât jungla acolo afară, fiule. Butoiul cu apă e contaminat și căpitanul tre' să aplaude...

— Ce tot spui? Lasă-mă în pace!

— ... atârână acolo legat la ochi în grijele ca stârvul unui câine. Spectrul tremură brusc, strănută, de parcă ar fi fost ceva nou în aer.

— Malul de apărare! strigă el. Malul de apărare!

Apoi, mai încet:

— Și doar noi doi mai suntem la bord, colega.

Înclină gânditor capul pe-o parte.

— Christoase, ascultă-i pe papagalii ăia! spuse într-o șoaptă aspră.

(În vreme ce în groapă, prins între aceste metafore și limbaje inventate, Paucemanly se lupta să-și depășească nebunia și să comunice. Membrele lui colosale, parțial scufundate într-un noroi cenușiu-lăptos, loveau și se răsuceau, în spatele găurilor pentru ochi ale măștii sale – care, ca panourile unui acvariu abandonat într-o încăpere prăfuită, erau acoperite de o depunere verde – ochii lui albaștri slabi se roteau și ieșeau din orbite. Vântul mirosea puternic a delir, cangrenă și false relevmente de compas. O lacrimă de autocompătimire i se scurse pe obraz. Era în derivă printre universuri.)

— Omoară-mă, imploră în sfârșit spectrul. Omoară-mă, puștiule. O poți face.

Hornwrack se apropie de el cu brațe tremurânde. Spectrul se feri din calea sa, râgâind îmbufnat.

— De asta m-ai condus încoace? îl întrebă el.

Spectrul dispăru brusc și nu-l mai văzu niciodată. Își mușcă buza și se întoarse la manete.

— Eu conduc nava asta, zise el.

Făcu *Heavy Star* să se îndepărteze greoi de acel oraș și să intre în goliciunea calmă de dincolo de el. Nu putea suporta degradarea bătrânului aviator. Nu-și suporta propria disperare (pe care și-o imagina drept compasiune). În ura lui, în groapă, o mână mare ieși, dibui, smulse chinuitoarea mască: și cu un muget teribil care răsună peste iazurile cu apă otrăvită și de suprafață și peste nesfârșitele mlaștini de turbă din pustia continentală, Benedict Paucemanly se afundă cu totul în coșmarul propriei lui descompuneri.

Pustia era traversată de un singur șir neregulat de urme de pași. De-a lungul lui, la anumite intervale, erau împrăștiate bucăți de armură care zăceau ca niște cioburi de porțelan stacojiu în mijlocul nisipului viscolit, strălucind șters luminate parcă din interior. Era noapte acum, sau era sfârșitul lumii. Cerul, golit de tonurile lui dureroase de purpuriu, cu excepția

locului unde enigmaticul oraș putrezea la orizont, era de un verde atât de întunecat, încât aproape că devenea negru; avea strălucirea unei bucăți de cremene proaspăt desprinse din perete. În spatele acestui giulgiu, coloane de insecte intrau în oraș din toate direcțiile, însoțite de ocazionale miraje enorme și de scăpărări de lumină trandafirie. Liniștea acelei cezuri se întindea peste tot; judecată în suspensie. Hornwrack, izolat și indiferent, permise vasului să alunece încet deasupra urmelor de pași, în vreme ce femeia nebună, întoarsă din ultima ei stare cataleptică, stătea cu fața lipită de hublouri și cânta pe o voce slabă, vineție:

Pe malurile lacului de diamant
Peștii o să-i privim
Fal di la di a

Toate hotărârile fură amânate. După o jumătate de oră petrecută astfel, dădură peste Omul Renăscut.

Alerga spre nord de-a lungul grogurilor adânci de turbă care se întorc aici din drum înapoi spre cumpăna mlăștinoasă și plată a apelor punctată de pietre de hotar ruinate și stâlpi de lemn putred. Membrele lui erau umbrite, dar pe materialul larg și negru pe care-l purtase sub armură strălucea ca un semnal luminos ideograma Casei sale. Preț de câteva minute, păru că nu e conștient de sosirea lui *Heavy Star* și continuă să alerge ignorând-o, rotindu-și brațele pentru echilibru în timp ce-și alegea drumul printre canalele cu pereți abrupti și clinele fibroase. Apoi se uită în sus, șovăi și scutură din pumn. Gura i se deschise și se închise cu furie. Se clătină, își acoperi urechile cu palmele și căzu în vadul unui pârau îngust, unde rămase pentru o clipă sau două cu capul în apa plină de turbă, părând încurcat. Când Hornwrack, fiindcă mașinăria aterizase puțin mai departe, îl găsi din nou, el stătea din nou în picioare.

— Unde am fost? întrebă el.

— Nu știi, zise Hornwrack. Uite, îmi pare rău că ți-am tăiat degetele. Nu-ți mai port deloc pică.

(Examină această declarație cu surpriză. Era adevărată.)

Fulthor se uită în jos la mâna mutilată.

— Minte mi se pare foarte clară, spuse el. Unde-i piticul?

Uitase totul, și nu putea pricepe explicațiile lui Hornwrack. Cauzalitatea nu însemna nimic pentru el.

— Am fost deja la Iron Chine, atunci? întreba el. Sau urmează să vedem velele alea arzând?

Sau, ținându-se tandru de cap ca și când ar fi putut simți Timpul încolăcit și înnodat acolo în el ca o panglică purpurie:

— Trebuie să-l întâlnim pe Arnac san Tehn. Astă-seară, în Grădina Rănilor Goale!

Zâmbind pe ascuns, femeia nebună îi luă mâna și se prefăcu că-i numără degetele. El suportă aceasta cu calm. Stătură amândoi acolo pe fundalul pustiei negre și a cerului de obsidian; și în imaginația lui Hornwrack îi înconjură o lumină. Era ca și când s-ar fi despărțit deja de lume, pregătindu-se pentru coborârea în trecut. Fu umplut de un profund resentiment față de frumusețea lor (la care, drept răspuns, imagini cu Rue Sepile îi trecură prin creier ca niște cărți de joc fatale, sau ca versurile recitate de un poet prost în noaptea purgatorială – „Aici e mirosul ceții; văd priboi morți pe pervazul geamului tău, și femeile șoptesc în camerele luminate”), dar acesta fu depășit imediat de o similară pornire de a-i proteja, atât din calea lumii, cât și a propriei sale invidii.

— Va trebui să aveți grijă unul de celălalt acum, îi spuse lui Fulthor.

Se uită la orașul ce fulgera ca o punct de fosfor la orizont.

— Nu știu cum o să vă întoarceți în Viriconium, chiar dacă vreți să mergeți acolo.

Încercă să se gândească la ceva ce să spună.

— Noroc.

Ei se uitară încurcați în timp ce el merse greoi înapoi la *Heavy Star*, care se scufunda puțin în noroi sub apăsarea propriei greutate. Pentru o clipă, păru că femeia nebună ar fi vrut să fugă după el. Peste chipul ei trecu o expresie de firească inteligență umană. Apoi, femeia râse. Bătrâna mașinărie se ridică fără grație în aer și se întoarse către oraș.

Orașul! Sfârșitul lui e aproape. Se extinde și se contractă ca un plămân. Spasme regulate de disoluție îl scutură ca accesele de vomă și indispoziție ale unui rege aflat pe moarte. Este plin de focuri, nu toate reale; amintiri ale unei istorii niciodată înfăptuite, un viitor nerealizat. Schematic și contrafăcute, turnurile orașului său frate Viriconium înaintază și se retrag printr-un fum trandafirii. De sus de pe clădiri se ridică fântâni de pământ! Curg spre cer de parcă gravitația ar fi fost inversată, și acolo unde cad pe câmpia dimprejur sunt împrăștiate insecte cu miile, bucăți de insecte moarte care zac precum mașinării distruse printre pietrele brute. În culmea fiecărui spasm, pământul sună ca un clopot; pe străzi se plimbă fantome inexplicabile (femei fără cap, cu sandalele împodobite afundându-se într-un covor de cadavre uscate de coșai; ploi de cranii urât mirositoare și cărăbuși luminoși; o velă mișcându-se în josul unui inexistent Canal al Plăcerii: visele ratate ale unui compromis cu scheletul osos al pământului); și, din inima orașului, se înalță un mare vuiet nebunesc, un geamăt de durere și oroare în care se poate distinge vocea aviatorului amuțit strigându-l pe asasinul pe care-l ademenise cale de o mie șase sute kilometri pentru a-l servi...

Omoară-mă.

Insectele ignorară strigătul mugit – de parcă un animal mare dar extrem de organizat ar fi fost eviscerat – și intrară și ieșiră cu forța ca niște viespi în jurul unui măr putred. Bâzâiră anapoda peste câmpie; se înfipseră în gropile pe care le săpaseră; și se adunară pe cerul întunecat sub forma unor nori zumzăitori difuzi. Între timp, *Heavy Star*, cu pupa în jos, cu structura rănită de ciudatele presiuni ale spațiului, înainta greoi către ele cu luminile-i albastre curgând din camerele motoarelor. Ele erau conștiente de ea. Le fascina. Făceau bruște salturi și incursiuni abortive pe direcția ei. Făceau oare vreo legătură între ea și zborul lor în jos de pe lună? Îl percepeau oare pe Galen Hornwrack închistat în inima sistemului ei nervos simplu? Unele dintre cele mai îndrăznețe se izbiră de carena navei, doar ca să se rostogolească apoi în curenții de convecție și-n râurile de rămășițe plutitoare, care le consumă. Agitația spori pe când

Hornwrack se apropie de orașul eruptiv. Incursiunile lor deveniră mai hotărâte, și mai prelungi. Orașul pulsa și tresălta, generând o strălucire liliachie sălbatică, iar ele ieșeau din ea ca fumul.

Sus, pe cumpăna apelor, Fulthor și femeia nebună, întrerupți dintr-un rit parțial al După-amiezii, o fărâcă dintr-un păcat vechi, își acoperiră ochii împotriva noii lumini. (Calmul lor iconic reprezentând acum o condiție mai înțeleaptă – sau, cel puțin, mai ordonată – a lumii, o cultură care cu siguranță și-ar fi asumat asemenea focuri de artificii...) Câmpia era plină de insecte mutilate, mici ca niște păduchi și îmbăiate în radiațiile magnetice ale orașului. Se iscă un vânt rece, biciui pustia mlăștinoasă și – răsucindu-le corpurile fără aripi înaintea lui ca pe niște găтели abandonate după o piesă misterioasă de teatru – alegă în grabă către Nord; în timp ce, pe cer, *Heavy Star*, o particulă neagră agitată în aerul fierbinte, se ridică pentru a întâlni căldura aflată în expansiune și apoi fu înghițită.

Se prinseră de carena ei externă ca lăcustele de o creangă de copac. Continuă să zboare anevoie înainte de parcă aerul s-ar fi solidificat în jurul ei, și fu forțată să se oprească deasupra perimetrului orașului, unde epava lui Benedict Paucemanly o întâmpină cu bubuituri și răcnete de autocompătimire, fluturându-și membrele infestate. (De sus, de pe cumpăna apelor, această acțiune semănă cu mișcările unei mici jucării mecanice stricate.) Își pusese masca la loc, dar nu reușise să o strângă, așa că atârna anapoda pe capul lui umflat asemănător cu un tub, precum o șapcă de lână pe capul unui copil arierat. Noile lui organe pulsau, congestionându-se în timp pe ritmurile orașului.

— Pe lună, spuse el, erau ca niște grădini albe.

Se rugă după libertate într-o limbă abandonată. Clipi în sus, uitându-se la insecte, pe când acestea continuau să aterizeze pe vechea sa navă. Când nu mai putură găsi niciun loc unde să se așeze, se prinseră unele de altele într-o parodie a copulației. Sub acest strat fojgăitor, *Heavy Star* se lupta să câștige înălțime. Dintr-o dată, câțiva bolizi violeți săriră de pe provele lui! Prinse în descărcarea bătrânului tun, multe dintre insecte căzură,

pârâind și prăjindu-se și dându-le foc insectelor din apropierea lor, așa încât căzura pe lângă urechile aviatorului aflat în descompunere ca niște frunze arzând.

Teme-te de moartea ce vine din aer! Acolo sus, putem vedea, Hornwrack nu se teme de nimic. Își face nava una cu el. Cu grupurile motopropulsoare slăbite de inimaginabilele ei călătorii, cu structura scârțâind ca o ușă veche, nava se zbate totuși extatic sub mâinile sale, de la pupa aruncând lumină. O vedem chiar și acum, cu mult după momentul povestirii, rostogolindu-se și învârtindu-se pe fundalul cuadrantului sudic al cerului. Desenele pe care le creează sunt cenușii, adventice, periculoase. Se prăvălește din vârful unei spirale și cade ca o piatră. Se ridică în zbor cinci sute patruzeci de metri pe verticală, împrăștiind foc violet aproape la întâmplare în vopseaua verde întunecată a cerului. Persistența imaginilor face din ea o pensulă, tușe violete pe un suport de obsidian, în vreme ce insectele cad ca niște comete în jurul ei, lăsând în urmă un fum negru înecăcios, pentru a se spulbera și exploda cărnos în câmpia de dedesubt! Până și privitorii de pe cumpăna apelor și-au abandonat calmul brut. S-ar putea ca încă să poată scăpa! șoptește ceva înlăuntrul lor. S-ar putea ca încă să poată scăpa!... Dar acum tunul energetic a încetat să funcționeze, și pare să fi încercat o ezitare sau răzgândire fatală. Își mușcă buzele și continuă să-l susțină. Un soi de apatie, însă, îl ține captiv: ceva inhalat din aerul mirositor a varză din Orașul de Jos cu mult timp în urmă. Acum, *Heavy Star* plutește imediat deasupra scheletului lui Paucemanly ca un pește-pilot epuizat. Insectele coboară. Toate eforturile lui Hornwrack nu le-au afectat deloc numărul. Una câte una, acestea se apropie de vehiculul oscilant. Una câte una, acestea se așează pe carena lui bătrână, crăpată și spartă, și încep s-o împingă la pământ...

Fay Glass, ținându-și mâna streășină la ochi, se uită peste câmpie.

Orașul era un sepulcru pulsabil de lumină. În culmea fiecărui spasm, din el lumina era expectorată în lume, aducând cu ea o nouă realitate haotică și provocând vastele umbre rarefiate să pâlpâie peste câmpia aridă; în vreme ce deasupra ei plutea roiul

ca un geamăn antitetic, o gigantică planetă umbrită compusă din aripi întrepătrunse, abdomene curbate și picioare de insecte încâlcite, din care scânteiau mii de ochi mozaicați. Adânc înlăuntrul ei erau îngropată *Heavy Star*, iar geamățul și vaierul motoarelor ei erau acoperite de o stridență nepământeană – un cântec triumfal uscat, precum cântecul lăcustei de pustie pe când zboară grăbită peste spațiile colțuroase ale Sudului. Ademenit de propriul lui psalm sterp, roiul se încălzea la lumina viitoarei lui transformări, anticipând ziua când larvele lui, ajunse complet la maturitate, vor părăsi refugiul aviatorului metamorfozat și vor ieși într-o realitate nouă în chip nici de om, nici de insectă, și se vor încălzi ele însele la lumina unui soare total necunoscut.

— Un drum atât de lung, spuse ea visătoare (și referindu-se, poate, la altceva: căci de unde putea ea să știe?). Un drum atât de lung, și atât de multe aripi.

Dar acum *Heavy Star* apelă o ultimă resursă. Roiul, luat prin surprindere, se împrăștie în densitatea unui nor format din fum de iarnă. Din acesta țâșni Galen Hornwrack și legendara lui ambarcațiune – care, devorându-și propria-i substanță, revărsa o lumină galben-lămaie din fiecare crăpătură și hublou!

Urmă o pauză grea, de parcă el și-ar fi calculat șansele.

Apoi, înainte ca roiul să poată acționa din nou, opri motoarele și nava începu să cadă direct spre oraș; încet la început, apoi din ce în ce mai repede.

Cât despre Viriconium – Orașul Pastel și odinioară centru al lumii – în această conjuncție disperată, în mijlocul abdicării în masă a lucrurilor reale și a triumfului metafizicii? Frate geamăn cu orașul din acea câmpie îndepărtată, el se apropie cu toate acestea de propria-i disoluție cu un soi de calm fatalist (izvorând poate dintr-un simț al istoriei – „o ironie însăși a pietrelor” – și din sentimentul că toate s-ar putea să se mai fi întâmplat cândva. Cine a trăit aici multă vreme, ne întreabă Ansel Verdigris, în polemica fragmentară a *Răspunsurilor*, fără să fi încercat unele dintre senzațiile acestea?) Piețele lui reci și anticele alei puțind a varză își acceptă soarta. Aranjamentele

sale geometrice își acceptă soarta. Oamenii lui își acceptă soarta: sunt atât de superstițioși, încât cred aproape orice, și atât de vulgari, încât abia dacă au observat ceva.

În Cartierul Artiștilor, în Bistro Californium, aceștia se uită unii la alții și la ușa; șezând în umbrele albastre și galben-aurii ca niște figurine din ceară așteptând o crimă, așteptând propriul lor sfârșit demult presimțit care pe dată îi fascinează și-i înspăimântă. „Am *cinat* cu hertis-Padnas.” „O, taci din gură.” Structuri nepământenе s-au insinuat printre turnurile de pe dealul din Minnet-Saba: galerii atârinate sub luna albă și grasă, ca niște vene de cuarț; domuri nisipoase și lucruri pergamentoase ca niște cuiburi de viespi. Toate au o senzație imaterială, aerul unei intruziuni din partea unei alte imaginații, dar străzile din Orașul de Jos sunt în general atât de reci, încât nu se află nimeni pe ele care să observe, iar Renăscuții au plecat. (Toată noaptea, pe potecile din înaltul munților Monar, coloanele compuse de ei se mișcă agitate către nord. Mulți vor muri de frig. Printre vârfurile șubrede ale ghețarilor, echipele lor de cercetare vestesc existența mirajelor.) Așadar, nu este nimeni în tot Orașul de Sus care să vadă palatul lui Methvet Nian cum pulsează ca un mare trandafir alchimic acolo sus, în capătul lui Proton Circuit, cu învelișul lui exterior filigranat desfigurat de lumină. Deasupra sălii nu se vede nicio stea; există doar senzația unei mari greutate, cu un mare nor neobișnuit stând în echilibru deasupra ei. Coridoarele palatului sunt pustii, cu excepția supraviețuitorilor Semnului care se târăsc, încercând să devină insecte...

Orașul își aștepta sfârșitul, respirând ca o femeie bătrână: și cu fiecare inspirație superficială, un aer galben îmbăcsit de miros de varză era tras înăuntru din orașul de afară, pentru a se scurge în josul pasajelor, a-i răcori pe devotații Semnului acolo unde aceștia stăteau ghemuiți în coridoare deasupra pungilor lor abdominale lăsate sau a elitrelor tremurătoare, și pentru a trece în cele din urmă printr-o regiune unde mașinării vechi stau în nișe, ajungând apoi în camera tronului Reginei – camera pe care Piticul Tomb a baricadat-o cu cadavre, și în care zăcea acum incapabil să se ridice în picioare.

În cele din urmă nu fusese o luptă foarte impresionantă; mai bună decât unele pe care le purtase, dar mai rea decât cele mai multe. Obişnuitele strigăte şi mirosuri; un pic de sânge împrăştiat cu sete de secure într-un colţ; încăperea încremenită în bruşte unghiuri ciudate pe când soţia mecanică îl purta spre concluzii în semiîntunericul albăstrui; umbre dănuind pe pereţi. Când venise vorba să-l slujească, adeptii Semnului se comportaseră mai degrabă ca nişte victime ale lui – curios de letargici şi de reflexivi, încercând parcă să-şi redobândească stadiul uman. Aceia suficient de norocoşi să fie nestingheriţi de malformaţiile lor fuseseră totuşi preocupaţi de ele, şi li se păruse dificil să se apere de secure; restul o întâmpinaseră cât se poate de deschis. Securea aceea! Acum şi-o amintea. Cum vâjâise şi scăpărase în întuneric, picurând focul Sfântului Elmo! Îşi amintea de lumina ei malefică pe străzile slab luminate şi depopulate din Soubridge la sfârşitul Războiului celor Două Regine. Fusese alături de el pe Proton Circuit, când stătuse pe un morman de cadavre ca să-i strângă mâna lui Alstath Fulthor; fusese alături de el când fusese înfrânt Waterbeck, când, împreună cu tegeus-Cromis, legendarul luptător cu sabia, privise cum o mie de flăcăi de la ţară fuseseră măcelăriţi în zece minute: şi amândoi aceşti prieteni erau pierduţi acum în favoarea morţii sau a nebuniei. Îşi amintea bine cum o dezgropase, dar nu-şi amintea aduce aminte unde... În orice caz, fusese un lucru îngrozitor să o avânte asupra unei mâini de negustori deformaţi, care nu i se putură opune decât cu nişte cuţite de bucătărie şi coşmaruri, într-o cameră plină de umbre la lumina „lumânării de seu din capătul timpului”. Nu înţelegea cum de-l doborâseră.

În cameră se simţea un puternic miros de moarte, iar imaginea lui asupra ei era ascunsă de morţii înşişi. Îl înconjurau ca nişte metereze peste care fuseseră aruncate braţe şi picioare ţepene ce încadrau ici o parte de tapiserie, colo un scaun cu spătar înalt rupt; iar lumina albastră cădea pe pielea lor lăptoasă ca o vânătaie. Soţia mecanică îl îmbrăţişa. Când căzuse, delicatele ei lonjeroane plesniseră ca nişte ţurţuri; avea coloana vertebrală fisurată; şi din misterioasele ei centre de energie se

ridica un râu mic de particule albicioase, întrerupte din când în când de o trâmbă de radiații galbene și o momentană zvâcnire ca de viață a membrilor. Cellur și Regina încercaseră și nu reușiseră să-l elibereze, agitându-se prin fața lui, purtând pe fețe expresiile zăpăcite ale figurilor stilizate de pe niște cărți de joc soioase.

Acum așteptau liniștiți sfârșitul, uitându-se spre Nordul invizibil de parcă ar fi putut prin forța voinței să înțeleagă ce se întâmpla acolo; de parcă îl simțeau pe Galen Hornwrack stând acolo în înalt, pe culmea lungii sale căderi. Vocile lor erau inegale în semiîntuneric.

— Păsările nu mai coboară din țării să mă vadă, șopti unul; în vreme ce celălalt zâmbi cu regret și spuse:

— De curea i se legăna o pasăre moartă în timpul drumului de coborâre de pe Rannoch. Nu mi-am urât vărul, dar a fost o iarnă grea.

Tomb își umezi buzele. Era pe moarte. Surescitarea crimei, care se întorsese la el ca o veche durere familiară, era acum în declin. Era naufragiat pe țărmul sinelui său, stors de forțe și totuși plin de mistere pe care le recunoștea vag drept dovada propriului său psihic rănit. Luase puține hotărâri, înainte sau după împlinirea faptului: astfel, întâmplările vieții sale, și figurile din ea, își păstrasera integritatea, rămânând – era surprins să descopere – ca niște efigii în creier, clare și puternic luminate. Acum i se înfățișau drept o serie de neașteptate daruri – o ploaie de primăvară transformând în pastă praful rozaliu al Litoralului Mogadon, unde ies din mare înclinați pe-o parte crabii-pustnic; mirosul de plevușcă prăjită într-o cafenea de pe Rue Montdampierre; cineva care spunea: „Aici băiatul anemonă a vărsat vin pe mantia ei” – timide, neașteptate, periferice amintiri nesemnificative. Era captiv. Cât așteptă, le revăzu. Le trăi și el cu timiditate, un sentiment pur și lipsit de ironie pentru propriu-i trecut.

(Piticul Tomb! Mult mai târziu, Methvet Nian îi descoperi căruța cu coviltir neatinsă în Vechea Curte a Palatului. Culorile ei țipătoare erau încă puternice sub negreala iernii. Interiorul ei

era foarte curat. Nu găsi în niciunul dintre bufetele inteligent construite sau în ascunzători vreun lucru personal de-al său, nimic ce să fi păstrat din sentimentalism. Acolo era vechea lui cazma, însă nu era decât o cazma simplă. Obiectele lui erau strict utilitare, însă aveau miturile – și, prin urmare, existențele – lor personale: micul cuptor, de pildă, care forjase din nou Sabia Fără Nume cu atâția ani în urmă. Nu era nimic acolo care să aducă aminte de el – așa își spuse ea. Cu toate acestea, în loc să plece, ea trase de-o parte albiturile reci pentru pat și atinse o cană mică din cositor. Afară, în curte, se auzea răpăitul ploii; o lumină galbenă și bocănit de pași pe pietrele de pavaj; noaptea, apropiindu-se. Stând singură în întuneric, se întrebă ce se întâmplase cu poneii lui.)

Orașul, piticul, Regina: cu toții așteptau.

Bătrânul Cellur, cu nenumărate milenii străine ștergându-i-se din minte, aștepta.

În Nord, Fay Glass și Alstath Fulthor așteptau în câmpia care se cutremura. Înnebunit, îndurerat, torturat de persistența universului, Benedict Paucemanly nu putea decât să aștepte.

Hornwrack aștepta și el, căzând veșnic spre misteriosul oraș.

Își trăsesese părul fără milă la spate, și-l prinsese cu o agrafă din oțel precum damnații căpitani ai unui război acum dat uitării. În jurul corpului își înfășurase mantia albă ca varul specifică ucigașilor din Orașul de Jos (care, cu tivul ei grotesc vopsit, stă drept mărturie că a absorbit sângele a cincizeci de oameni). Măinile lui, descoperi el, îl trădaseră, preferind să salveze cuțitul. Se ascuseseră sub mantie. Acum, cuțitul îi stătea în poală, cu lama-i știrbită neagră și enigmatică. Una peste alta, el era așa cum îl văzuse Regina ultima oară în camera ei de zi de la Viriconium. Refuzase mitul pe care i-l oferise și aderase la propriul lui mit. Acele simboluri ale poziției care l-a susținut de-a lungul a optzeci de ani de răsărituri ude în Rue Sepile îl ajutau acum, poate, să se reasigure de asta.

Nava cădea. Nu voia să se atingă de butoanele de control. Ținea cuțitul strâns ca să-și ocupe mâinile. O clipă, fața lui slabă fu în eclipsă. Următoarea, fu scoasă în evidență de o scăpărare

de lumină roș-trandafirie venind dinspre orașul ruinat de dedesubt.

Nu am spus nimic despre motivele sale. Toată viața nu căutase viața în sine, ci o anumită revelație care s-o unifice și să-i ofere sens: o anumită – orice – întâmplare semnificativă. Dacă era sau nu capabil să-și dea seama că aceasta venise acum, nu putem spune. Este oricum ne semnificativ. În cazul de față, se sacrifică pentru a-l elibera pe bătrânul aviator dintr-un coșmar nemeritat. Era o misiune de salvare.

În momentul impactului, nava se despică în jurul lui ca o tigvă goală, dar el nu simți nimic.

În schimb, pe când cioburile de cristal îi intrau în creier, încercă două vise ciudate cu Orașul de Jos, venind atât de repede unul după celălalt, încât părură simultane. În primul, umbre lungi se mișcau peste frescele de pe tavanul din Bistro Californium, sub care clica lordului Mooncarrot îi aștepta întoarcerea pentru a juca o partidă de zaruri. În prag se auziră pași. Femeile își duseră mâinile streășină la ochi și zâmbiră, sau poate își înăbușiră un căscat, ridicând mânuși gri-porumbel la buzele albastre, ftizice. Viriconium, cu toate relațiile lui narcisiste și invitații echivoce, îl întâmpina din nou cu binețe. Urâse orașul acela, și totuși acum el reprezenta trecutul său și el era tot ce avea de regretat... A doua dintre aceste viziuni se petrecea pe Rue Sepile. Erau zorii zilei, vara. Pe pavajul pustiu își ridicau capul ca niște lumânări din ceară albă flori de castan porcesc. Lumina cădea pieziș pe stradă – așa încât lungile și de obicei neproductivele ei perspective păreau să ducă drept spre inima unui oraș mai tânăr, mai ingenuu – și lumina fațadele caselor unde el trăise cândva, încălzind cărămizile roase și oferindu-le o culoare rozalie deloc neplăcută. Sus, la ferestrele celui de-al doilea cat, un băiat era ocupat să îngrijească priboaiile de-un roșu aprins aranjate pe pervaz în oale din teracotă. Se uită în jos la Hornwrack și zâmbi. Înainte ca Hornwrack să poată spune ceva, el coborî geamul și se întoarse cu spatele. Sticla care-i despărțea acum reflecta lumina soarelui de dimineață într-o explozie tăcută; și Hornwrack, nedumerit, confundând lumina cu un zâmbet, își imaginează imediat o

incandescență care să topească toate străzile acelea bătrâne!

Rue Sepile; Boulevardul Copiilor; Margery Fry Court: toate topite! Toate dependențele părăginite din Piața Timpului Nerealizat! Toate prăbușite, scufundate în ele însele, erodate până când în câmpul său vizual să nu mai rămână nimic în afară de un insuportabil cer alb deasupra și de luminoasele mănunchiuri de puncte ale frunzelor de castan de pe jos – și-apoi doar o opacitate fără adâncime, în spatele căreia să poată detecta pulsul propriului său sânge, umoarea vitroasă a ochiului. Își imaginează vechile cărămizi soioase curgând, sticla crăpându-se și topindu-se din canaturi chiar în timp ce acestea se scofâlceau, fâșiile de vopsea pâlpâind verzi și aurii, priboaiele veștejindu-se în flăcări și căzând ca niște comete prin aerul încins; își imaginează castanii dispărând complet, nemairămânând nici măcar o cenușă albă sub această greutate a luminii! Totul se stinsese ca reflecțiile dintr-un recipient cu sticlă solubilă, și nu rămase decât mediul, luminos, vâscos, neocupat. Încercă sentimentul intolerabilei concizii a materiei, disperatele ei atingeri și semnalizări, declinul ei; și, în același timp, una dintre rezistențele ei irezistibile.

Își spuse: Ceva se află în spatele tuturor realităților universului și le ia locul aici, ceva mai puțin solid și mai permanent. Apoi lumea încetă pentru totdeauna să-l mai bântuie.

Este greu să exprimi simultaneitatea:

În timp ce Hornwrack visa, asta făcea și Piticul de Fier Tomb, care murea la distanță de o mie șase sute de kilometri în al o sută cincizecilea an al vieții, vechi prieten al regilor și prinților; pe când Cellur și Regina stăteau în friguroasa cameră a tronului, uitându-se spre Nord și șoptind pe vocile uscate ale celor bătrâni, așa stăteau și Fay Glass și Alstath Fulthor în pustia îndepărtată și-l priveau pe Benedict Paucemanly deschizându-și brațele ca pentru a îmbrățișa ambarcațiunea de zbor aflată în picaj. Vocea lui vui către ei purtată de vânt: „Te-ai întors acasă“, încercă să spună: cărui om sau lucru nu era limpede, doar dacă nu lui însuși. Era oricum prea târziu. *Heavy Star* se îngropă în

arcul umflat al pieptului său și se dezintegrează cu o bufnitură înfundată. Se rostogoli ca o balenă lovită, scoțând un sunet moale, aproape feminin, de durere sau plăcere; și din el ieși brusc o lumină albă, un nimb care umplu groapa și se răspândi atât de repede, încât într-un minut tot orașul fu transfigurat, arcadele lui nepământenene și construcțiile pergamentoase părând să strălucească din interior.

Lumina se răspândi peste pământ, subțindu-se pe măsură ce înainta. Pe când trecu de coastele amarnice ale insulei Fenlen, nu era altceva decât o vagă tulburare a materiei care, alergând chiar prin rocile lumii, elibera totul în calea ei de „noua realitate”. Curăța ruinele din Iron Chine, unde pentru o lună mari cărăbuși verzi fojgăiseră printre rămășițele albicioase ale navelor lui Elmo Buffin. Revărsându-se peste meterezele orașului rece Duirinish, îi eliberă pe agenții de acolo de viziuni – țânțari bântuind fantastice litorale îndepărtate, copaci transformați în oameni, oameni transformați în figuri geometrice. Se infiltra printre contraforturile dărâmate ale povârnișului Agdon, și când trecu de pădurile de stejari pitici de pe pantele de jos acestea deveniră iarăși nelocuite. Pâlpâi printre înaltele trecători din Monar, îmbăindu-le cu o lumină glaciară, și-n cele din urmă trecu de zidurile Orașului Pastel pentru a goli străzile acelea străvechi de toate iluziile, mai puțin de cele umane, cuvenite.

(Acolo, pe câmpia nepământească, Fay Glass și Alstath Fulthor o simțiră pulsând prin ei, și fură trași în trecut. „Arnac san Tehn!” strigă el triumfal. „Ne întâlnim în Grădina Femeilor! La miezul nopții!” Dar ea șopti: „Atât de multe aripi”, puțin întristată, poate, că pleca. „Atât de multe aripi”, văzând cruzimea tuturor lucrurilor. Zăboviră o vreme sub forma unor fantome cenușii printre pietrele de hotar urât mirositoare de la cumpăna apelor, Culturile După-amiezii revendicându-i din ce în ce mai răspicat. Acum au plecat dintre noi pentru totdeauna.)

Benedict Paucemanly se cutremură în liniște hotărât parcă să exspecteze ceva. Toate se făcuseră, mai puțin lucrul acesta: moartea sa. Icnă și se încorda. Brusc, larvele din roi îi țâșniră prin porii deschiși, căzură de pe el într-o groapă și se uscară ca

niște lipitori moarte. El urlă a victorie. Lumina mai țâșni din el câteva minute, toată lumina pe care o absorbisese în timpul lungii sale întemnițări pe lună, toată durerea lui. Era beatificat, dizolvându-se în propria-i lumină. Deținător și simbol, el elimină toate energiile celor două realități ce se ciocneau înlăuntrul său: și, eliberându-le pe acestea, eliberă pământul.

Câmpia se întunecă. O vedem de foarte departe. Bătrânul aviator este mort. Cerul dispare încet, un vânt rece se iscă; sosește o noapte și mai adâncă. Orașul misterios clipește ca un tăciune la marginea câmpiei, trecând de la alb la purpuriu, la un roșu șters și apoi pierzându-se în nimic. Preț de o clipă, roiul plutește deasupra lui, prima și ultima lui fortăreață, dispunându-se într-un desen complex, ca de grilaj, în aerul de obsidian – o ultimă încercare de comunicare cu lumea umană, un simbol strălucitor, fără sens și totuși plin de semnificație în acea întunecime. Imnul lui strident coboară încet, o celebrare seacă a spațiilor pustii ale universului. Apoi, pierzându-și elanul ontologic, cu poziția în continuum-ul material devenind discutabilă, viața se scurge din el. Acele insecte care supraviețuiesc vor deveni simple insecte și vor rătăci prin câmpie pe vecie cu aripile adunate, la fel de rătăcite ca toate celelalte rase care-au venit vreodată pe pământ, și ai căror descendenți populează acum Adâncile Pustii. Când se vor întâlni, se vor uita lung una la cealaltă încercând parcă să-și amintească ceva; sau copulându-se fără speranțe într-o ploaie neagră, vor deveni brusc imobile, așa încât vor semăna cu niște broșe de argint rătăcite în deșert de hetairele unei civilizații dispărute...

Epilog

Viriconium.

Grădinile lui dureros de formale și ciudatele forme geometrice; străzile lui care miros puternic a fructe stropșite și a pește; florile lui ca niște răni purpurii pe peluzele „Ermitajului” din Trois-Vertes; palatul lui ca o cochilie: cum poți transpune așa ceva în cuvinte?

Viriconium.

Dacă mergi și stai în picioare la poalele masivului Monar îl poți vedea atârând la picioarele tale într-o mantie de calm milenar. De la buza lui Hollin Low Moor îl poți urmări cum se pierde într-o altă noapte. Istoriile lui fac din însuși aerul din preajma lui o ambră, o cușcă. Lumina scapără din înălțimile vii și obosite ale Minnet-Saba, din curbura fluvială a străzii Proton Circuit, din turnurile neverosimile și piețele din Cartierul Atteline; sub un soare aflat la apus bancuri de anemone și de *sol d'or* plantate lângă mormintele lui tegeus-Cromis și ale Piticului Tomb strălucesc ca niște bucăți de vitralii glorioase; și cineva aflat departe în crepusculul nemișcat citește cu voce tare o poezie de Ansel Verdigris, poetul orașului.

Viriconium.

Primăvara. Jos în Cartierul Cispontine, vegetația a început să înflorească din nou. Femeile care adună combustibil nu mai sunt de văzut. Planta de rugină înveșmântează toate zidurile dărăpănate și toate cicatricile pământului, încolțește deja infestată de omizi negre și galbene (mai târziu în curgerea anului, acestea devin fluturile stacojiu atractiv care a fost cândva simbolul orașului). Sus în Alves, ceucile se dondănesc cât e ziua de lungă din pricina locurilor unde să-și ridice cuiburi în domul crăpat al observatorului. Și în acea *demimonde* care-și are centrul în Piața Timpului Nerealizat, femeile zâmbesc în jos de la ferestre, ridicând o mână pentru a-și mângâia părul proaspăt spălat. Omenirea a recolonizat bulevardele inimaginabile din Orașul de Sus – uitându-se în sus cu gura căscată la inexplicabila arhitectură a Culturilor După-amiezii în

vreme ce aceasta își golește vezica în rigolele ei milenare – și și-a atârnat din nou la uscat rufe în cel de Jos. „Iarna Lăcustei” s-a încheiat. Numai o subită creștere a numărului de cerșetori (dintre care unii au cele mai bizare malformații) de-a lungul lui Rivelin Way ne mai convinge că a avut vreodată loc, că am ascultat vreodată cântecul acela firav, alb.

Auzim că lord Mooncarrot este văzut umblând prin oraș cu Chorica nam Veil Ban, peștele acela de gheață. A primit-o pe mama ei în casa sa din Minnet-Saba: zvonurile prosperă. Auzim că înfrigurata Madam „L” și-a încetat vizitele pe Bulevardul Aussman, că s-a vindecat de toate mai puțin de prostul ei gust, și că săptămâna aceasta își redeschide salonul. Auzi că Paulinus Rack, poetastrul cel gras și agent al antreprenorului de pompe funebre, a dat peste un manuscris în împrejurări deloc indiscutabile, și că plănuiește să editeze curând un volum cu opera papagalului. Poate fi văzut în fiecare zi, cu mâinile lui grase și bastonul de jad, bând gin cu lămâie în Bistro Californium. (Are o teorie în privința Iernii Lăcustei și a nebuniei ei. Cine nu are? Invitați-l la cină și și-o va vărsa pe jiletcă o dată cu crema de ou și lapte.) Cât despre ceilalți din Orașul de Jos: poeții mai tineri întrețin un gnosticism de Bistro – lumea, spun ei, s-a sfârșit deja, și noi ne trăim orele de care nu dă seama nicio cronologie. Aruncă priviri atroce când se plimbă țanțoși prin Cartierul Artiștilor și-și practică polemica. Iar în zilele de acum atât de mulți pozeuri poartă mantia albă ca varul pe care asasinii năimiți au adoptat-o ca reacție la catifeaua galbenă.

Pe scurt, Orașul Etern stă așa cum a stat cândva, mândru, frumos, vulgar – toate pe rând. Lipsesc doar Renăscuții. Nu-i mai vezi acum în Cartierul Atteline sau pe Proton Circuit alergând de la palatul într-o misiune comandată de Alstath Fulthor. (El nu s-a întors niciodată. Orașul de Jos a știut dintotdeauna că se va întâmpla așa ceva. Își lovește nasul pe o parte; pufnește.) După persecuțiile pe care le-au îndurat din partea Semnului, majoritatea dintre ei nu se vor întoarce niciodată aici. Vor trăi acum în deșerturi pentru multe generații, iar genele lor vor deveni la fel de nepământene ca acelea ale

marilor șopârle din Marea Pustie Brună, rafinându-și teoria despre Timp, redefinindu-și moștenirea, înnebunind și devenind tot mai ciudați.

Serile, Regina Jane, Methvet Nian a Viriconiumului, șede în iatac sau acea *salle* pe care o folosește ca bibliotecă și salon, meditănd uneori la această pierdere, care este una dintre multele pierderi din viața ei. „O lume care încearcă să-și aducă aminte de ea însăși”: înconjurată de partiturile ei și de micuții corali delicați, are crispatul, dar suplul calm al unei balerine în vârstă; într-un cufăr din lemn de trandafir întărit cu bande din cupru ține un instrument muzical sub formă de tigvă adus din Estul îndepărtat; aude trecutul în fiecare zgomot de pași; și se întreabă deseori ce s-a întâmplat cu sabia și zalele și cu asasinul căruia i le-a dat.

— Am sperat atât de multe lucruri de la Renăscuți, se confesează ea noului ei sfătuitor, bătrânul care e atât de rar văzut în public. Ne-am fi putut reclădi cultura. Și totuși, poate că au fost prea preocupați cu propria lor salvare ca să ne mai învețe pe noi ceva... iar noi am fost mereu prea simpliști pentru gusturile lor delicate...

Își închide ochii.

— Chiar și așa, ne-au îmbogățit. Îi mai poți vedea, Cellur, cum erau când i-a trezit Tomb? Ce spectacol grandios au dat, acolo în camera creierului din Knarr, cu armele alea ale lor ciudate!

El nu poate vedea nimic. El nu era acolo. Însă el a uitat până și asta (sau poate că își dă seama că ea a uitat) și, cu o mică mișcare sfioasă din mâini, spune:

— Sunt sigur că da, stăpână.

Apoi, amintindu-și altceva, zâmbește imediat.

— Nu cumva trăiam atunci într-un turn lângă mare?

În mintea sa, ca o furtună, zece mii de aripi cenușii bat vântul sărat!

ÎN VIRICONIUM

Prima carte Depouillement

Această carte indică o boală de o gravitate nesigură. Neliniște, teamă și amânare pe termen incert. Așteaptă-te la greutate în muncă.

„Există corespondențe peste tot; dar unele corespondențe sunt mai clare decât altele.”

CHARLES WILLIAMS, *Mai marile atuuri*

Ashlyme, pictorul de tablouri, despre care s-a spus cândva că „mai întâi și-a pus într-o sticlă ucigașă sufletul surorii, după care l-a așezat pe pânză ca toată lumea să-l admire ca pe un fluture mort“, ținea un jurnal. Într-o noapte scrise în el:

Zona de flagel a suferit etapele ei periodice de transformare și și-a extins granițele cu încă un kilometru și jumătate. Mi-ar păsa la fel de puțin ca tuturor celorlalți de aici din Orașul de Sus, dacă nu ar fi vorba de Audsley King. Camerele lui de deasupra lui Rue Serpolet cad acum pradă influenței lui. Ea e deja bolnavă. Nu sunt sigur ce să fac.

Era un om mic și ciudat pentru genul de reputație pe care o avea. La prima vedere, clienții lui, care se descriau deseori mai târziu ca victime, nu dădea mult pe el. Capul său în formă de ic era acoperit de o chică de păr roșu care-i conferea o permanentă expresie șocată. Fața accentua acest lucru, fiind palidă și fără trăsături, mai puțin ochii, care erau foarte mari și larg deschiși. Purta hainele obișnuite vremii, și un inel din oțel despre care i se spusese că e de valoare. Avea puțini prieteni apropiați în oraș. Provenea dintr-o familie de moșieri de undeva din mijlocul țării; nu-i cunoștea nimeni. (Acest accident natural al nașterii îi lăsase un venit mic, și-i oferise dreptul să poarte sabie, chiar dacă niciodată n-o purta. Avea una undeva într-un bufet.)

Trebuie scoasă de aici, continuă el, scriind puțin mai repede. De la întâlnirea din seara asta cu Paulinus Rack, cu buzele lui grase și apartouri intime, nu m-am gândit la altceva! Cum de a ajuns el agentul ei? În mâinile-i uleioase ținea câteva schițe

demonstrative ale desenelor ei pentru producția lui cu Die Traumenden Knaben – Băieții visători. M-am uitat la ele și am știut că ea trebuie ocrotită. Sunt inexplicabile, figurile acelea în posturi ca de transă, și totuși pline de durere. Sugerează o linie și o formă cât se poate de străine nouă, fințelor mai umane, mai calde. E posibil să fi înțeles ceva despre natura crizei acesteia pe care noi să n-o fi înțeles?

Își mușcă stiloul.

Dar cum s-o conving să plece? Și cum să conving pe cineva s-o ajute?

Aceasta era o întrebare retorică. Îl convinsese deja pe Emmet Buffo, astronautul, s-o ajute. Dar la ce bun un jurnal, dacă nu pentru lamentații? Lumea a văzut deja prea multă istorie cu sâng documentată: aceasta era credința inconștient întreținută a celor de vârsta lui Ashlyme.

După ce se uscă cerneala, închise caietul, apoi luă ușorul șevalet pe care-l folosea la studii preliminare și coborî la parter. „Vino câteodată, noaptea”, îi spusese ea când el acceptase comanda, și a râs. „O lampă poate fi la fel de nemăgulitoare ca și lumina zilei.” (Atingându-i mâneca cu o mână băiețoasă.) La baza scărilor, rămase nemișcat pentru o secundă sau două, apoi ieși în strada pustie și în noaptea plină de ecouri. De acolo avea o priveliște a Orașului de Jos, o calitate bizară a luminii de lună oferind planului lui din față și celui din spate o valoare egală, așa încât nu avea nicio perspectivă, ci era numai o îngrămădire de acoperișuri albastre și galben-aurii ce umplea spațiul dintre ochii săi și dealurile din afara orașului.

Își croi drum în josul celor o mie de scări care, în zilele de atunci, ofereau acces spre înălțimile din Mynned, ascunse în spatele fațadelor de pe Margarethestrasse și a arcelor ei triumfale, șerpuind printre piețele de pește și plăcintăriile unde Cartierul Artiștilor se gudură pe lângă Orașul de Sus ca bătrânul animal nedorit al cuiva. Aceștia erau oameni care nu voiau să fie văzuți venind sau plecând între Orașul de Sus și cel de Jos. Puteau fi auziți urcând sau coborând scările acelea cât era noaptea de lungă, printre ei numărându-se acei ciudați prinți gemeni din oraș, frații Barley. (Cum să-i descriem? Nu erau

oameni, asta e sigur. Dacă ar fi știut Ashlyme că soarta lui era una cu a lor, s-ar fi mișcat oare cu mai multă precauție prin zona de flagel?) La baza scărilor, intrau printr-o poartă de fier. Era construită în așa fel încât să permită numai trecerea unei persoane o dată, iar numele ei comemora în Orașul de Jos o atrocitate demult uitată în cel de Sus. Ashlyme avea motivele lui pentru care nu se apropia de Margarethestrasse. Poate că-l stânjeneau vizitele sale nocturne în zona de flagel.

Era tentat să treacă în grabă prin Cartierul Artiștilor. În drumul lui, o lumină albastră se revărsa prin ușile de crom ale braseriilor și ale bistrourilor. În Bistro Californium, sub celebrele fresce ale lui Kristodulos, se afla în desfășurare o sărbătoare agitată. Afară se auzea vocea pițigăiată a poetului, trâmbițând neinteresantele lucruri pe care le găsisese în spatele minții sale. Se auzea un râs ciudat; câteva aplauze; tăcere. Mai departe, în Piața Timpului Nerealizat, cerșetorii trândăveau în fața camerelor femeilor, cu ciudate bandaje accentuându-le mai mult decât acoperindu-le malformațiile pe când se relaxau după travaliile unei zile. Unul sau doi dintre ei îi făcură cu ochiul și-i zâmbiră. Ashlyme își strânse șevaletul și grăbi pasul până ce aceștia rămaseră în urmă. În felul acesta, cât se poate de repede, intră în zona de infecție.

Flagelul e greu de descris. Începuse cu câteva luni în urmă. Nu era un flagel în sensul propriu al cuvântului. Era un fel de slăbiciune, de transparență. Cuprinși de el, oamenii îmbătrâneau mai repede, sau cădeau pradă unor boli istovitoare – tuberculoză, gripă, emaciere galopantă. Până și clădirile se năruiau și începeau să pară șubreze, neîntreținute. Afacerile dăduseră faliment. Toate proiectele se lungeau la infinit și, în cele din urmă, nu ieșea nimic din ele.

Dacă urcai pe colinele de afară, susținea Emmet Buffo, și te uitai în jos la oraș prin telescop, puteai vedea zona afectată răspândindu-se ca o ceață subțire. „Instrumentul scoate la iveală ceva cât se poate de nou!” Străzile din Orașul de Jos, și oamenii pe care îi vedeai pe ele (iar el avea un instrument care-i permitea să vadă destul de limpede) erau puțin șterse sau cețoase, de parcă n-ar fi fost bună lumina sau lentilele ar fi fost

murdare. Dar dacă întorceai același telescop spre turnurile pastel și marile piețe din Orașul de Sus, acestea ieșeau în evidență la fel de luminoase și de precise ca un banc de flori în bătaia soarelui. „De vină nu este lumina, totuși, sau instrumentul!” Că-l credeai sau nu, puține zone aflate la sud de Bulevardul Aussman rămăseseră sigure; iar înspre est, periferia infecției amenința acum însuși Orașul de Sus de-a lungul liniei trasate de Margarethestrasse, făcând o burtă mică pentru a cuprinde labirintul de bulevarde înfrânte, micile apartamente cu chirie și piețele de legume care se aflau sub dealul de la Alves. Observațiile lui Buffo s-ar putea să fie, s-ar putea să nu fie de încredere. În orice caz, ele nu spuneau decât o parte a poveștii. Restul se afla în Orașul de Jos, iar pentru a o recunoaște trebuia să mergi acolo.

Ashlyme, care era acolo și n-o recunoștea, își lăsă jos șevaletul și-și masă cotul. O dată cu declanșarea flagelului, toate străzile din colțul acela al orașului începuseră să semene între ele, mărginite de identici castani prăfuiți și balustrade de metal rupte. Mersese în josul lui Rue Serpolet cu zece minute în urmă, descoperise el, fără s-o recunoască. Casele din stânga și dreapta sa erau goale. Mormane de tencuială, șipci și mortar întărit zăceau peste tot, dovezi ale grandioaselor și complicatelor reparații care, asemenea planurilor rentierilor care le comandaseră, nu vor fi niciodată duse la capăt. O astfel de speculație era inutilă în zona de flagel: în Orașul de Sus se spunea o poveste în care o întreagă stradă își schimba stăpânii de trei ori într-o singură săptămână, iar locuitorii ei rămâneau letargici și neinteresați.

Audsley King avea un apartament aiuritor la unul dintre etajele superioare. Casa scărilor mirosea vag a priboaiie și flori uscate de portocali. Ashlyme rămase nesigur pe palier și o pisică mirosi locul din jurul picioarelor sale.

— Hei! strigă el.

Nu știuse niciodată la ce să se aștepte de la ea. Odată, îi sărise în cârcă dintr-un dulap, râzând descătușat. Auzea voci joase răzbătând din una dintre camere, dar nu-și dădea seama din care. Își așeză zgomotos șevaletul pe podelele goale. Pisica fugi.

— Sunt Ashlyme, spuse el.

Merse din cameră în cameră, căutând-o. Erau pline de tablouri sprijinite de pereții de o culoare crem neutră. Se trezi că se uită în jos, într-o grădină pătrată ca o cisternă, plină de plante târâtoare negre.

— Sunt aici, strigă – dar era?

Îl făcea să se simtă ca o fantomă ce plutește fără scop așteptând să fie observată. Deschise ceea ce crezu că este un bufet, dar se dovedi că era un culoar mic în capătul căruia se aflau niște perdele de catifea verde, care ducea în studioul ei.

Ședea acolo pe podea împreună cu Grăsana Etteilla, ghicitoarea și cititoarea în cărți. O lampă oferea o lumină galbenă care se reflecta în cărțile întoarse cu fața în sus: le scotea pe femei în relief, dar nu reușea să lumineze restul încăperii, care era destul de mare. Prin urmare, păreau proiectate, în atitudinile lor rigide și fără grație, pe fundalul unei goliciuni galbene în care pluteau doar cele mai vagi aluzii ale obiectelor – un vas cu anemone, colțul unui șevalet sau cadrul unui geam. Aceasta împrumuta o uluitoare ambiguitate scenei pe care mai târziu el avea s-o picteze din memorie cu titlul „în vizită la femei în camera de sus“. În tablou o vedem pe Grăsană șezând cu fusta ridicată pe coapse și cu picioarele întinse, stând cu fața către cărți (acestea nu au simboluri și, chiar dacă sunt aranjate pentru divinație, nu prezic nimic). Ghemuită între coapsele ei și stând și ea cu fața către cărți se află o femeie mult mai subțirică, cu părul tuns scurt ca al unui adolescent și un corp numai coate și genunchi. Abordarea de către Ashlyme a acestor siluete este extraordinară. Brațele lor sunt împletite și par să se legene înainte și-napoi – cuprinse de durere, poate, sau de excesele unui spasm sexual ciudat și trist. Le încadrează câteva linii brute; tot restul e gol. Există o urmă de umanitate în felul cum a colorat fustele Grăsanei. Dar Audsley King se uită sfidător afară din pânză cu ochi vicleni.

Rămaseră în această poziție pentru aproximativ treizeci de secunde după ce el desfăcu draperiile. Studioul era tăcut, cu excepția respirației aspre a ghicitoarei. Audsley King îi zâmbi

somnoroasă lui Ashlyme; apoi, când el nu spusese nimic, întinse mâna cu premeditare și împrăstie cărțile. Brusc, începu să tușească, își acoperi cu grabă gura și întoarse capul, scuturând din umerii ei înguști într-o încercare de a scăpa de ceva.

— Oh, du-te de aici, hoască bătrână, îi spusese ea indistinct ghicitoareii. Vezi și tu că n-a mers.

Când Ashlyme îi luă mâna, aceasta era plină de sânge. O ajută să se așeze comod pe un scaun în vreme ce Grăsana își adună cărțile, aduse apă, aprinse și celelalte lămpi.

— Cât sunt de obosită, zise Audsley King, zâmbind în sus spre el, să-mi aud plămânii scârțâind cât e ziua de lungă ca niște cizme noi.

Își șterse gura cu dosul palmei.

— Mă face atât de agitată.

Hemoragia o lăsase dezorientată, dar pretențioasă, ca un copil ce se trezește în mijlocul unei călătorii lungi. Își uitase numele, sau așa pretindea. Dar nu voia să-l lase să plece: nu voia să audă de așa ceva. Trebuia să-și instaleze șevaletul ca un pictor serios și să lucreze la portret între timp, ea îl va distra cu anecdote, iar Grăsana îi va citi viitorul în cărți. Îi vor face ceai sau ciocolată, ce prefera el.

Ashlyme, însă, n-o văzuse niciodată atât de palidă. N-ar fi trebuit să meargă la culcare? Ea nu voia să se culce. Voia să-i picteze portretul. În fața unei asemenea hotărâri, ce putea face el în afară de a-i admira profilul dur, bărbătesc, și obrajii albi, și să se supună? După ce desenă vreme de aproape o oră, lăsă jos creta neagră și spusese cu băgare de seamă:

— Dacă ai vrea măcar să vii în Orașul de Sus. Rack e un șarlatan, dar va avea grijă să fii tratată bine, fie și numai pentru a-și proteja investiția.

— Ashlyme, mi-ai promis.

— Curând o să fie prea târziu. Politica de carantină...

— Deja e prea târziu, prostule.

Mișcă irascibilă din umeri.

— Flagelul e aici – se arată pe sine și apoi întreaga încăpere, cu mobila ei posac decorată și ramele de tablouri goale – și aici înăuntru. Plutește pe străzile de-acolo de jos ca o ceață. Ei nu

fac nicio excepție, am aflat deja asta.

Pentru o clipă, o foame teribilă îi aprinse ochii. Dar se transformă încet în indiferență.

— Pe lângă asta, zise ea, dacă ei merg, eu nu merg. De ce să merg? Orașul de Sus e-un mare catafalc. Arta a murit acolo, iar Paulinus Rack e cel care o îngroapă. Nu-i scapă nimic – nici lui, nici bătrânelor acelora care-l finanțează – pictura, teatrul, poezia, muzica. Nu-mi mai doresc să merg acolo.

Ridică vocea.

— Nu-mi mai doresc să-mi cumpere lucrările. Locul meu e aici.

Ashlyme ar fi continuat discuția. Ea spuse că va tuși până ce va muri dacă mai continuă. El se întoarse chinuit la muncă.

Peste studio se pogorî o ciudată apatie – surda, prietenoasa tăcere a zonei de flagel, care îndeindea timpul ca pe un fuior de mucus. Grăsana Etteilla amesteca pachetul de cărți. (Ce căuta ea acolo, femeia aia grasă și răbdătoare, departe de dugheana ei soioasă de satin din Piața Timpului Nerealizat? Ce înțelegere fusese încheiată între ele?) Împrăstie cărțile; le citi; le adună fără nicio vorbă. Făcu toate acestea șezând pe podea, în vreme ce Audsley King se uita fără expresie, căci era indiferentă față de situația ei actuală, de parcă ar fi visat-o. Forța febrilă a hemoragiei părea s-o fi părăsit; se afundase în scaun cu ochii pe jumătate închiși. Simbolurile de pe cărți îi atrase atenția numai o singură dată. Se aplecă înainte și spuse:

— În tinerețe am trăit la o fermă. Se afla undeva în umeda și nesfârșita zonă arabilă de lângă Soubridge. În fiecare săptămână, tatăl meu omora și jumulea trei pui de găină. Atârnau pe dosul unei uși până ce-i mâncam. Uram să trec pe lângă ei, cu capetele lor mici și aiuritoare atârând inerte, dar era singura cale de a ajunge la lăptărie.

Într-o zi, deschizând ușa, văzuse o pleoapă închizându-se brusc peste un ochi ca o mărgea de sticlă.

— Acum visez că acele care atârnă pe dosul ușii sunt niște femei moarte: și-mi imaginez că una dintre el îmi face cu ochiul.

Prizând privirea uluită a lui Ashlyme, râse și-și plimbă mâna pe brațul scaunului.

— Poate că nu s-a întâmplat niciodată. Sau nu mie. M-am născut în Soubridge, sau m-am aflat aici dintotdeauna, în zona de flagel? Aici suntem înclinați să avem o imaginație febrilă.

Își mai privi o clipă mâna ce se plimba pe brațul scaunului, apoi păru să adoarmă.

Ashlyme, ușurat, își adună imediat creta și șevaletul.

— Ar trebui să plec cât e încă întuneric, îi spuse Grăsanei.

Ea își lipi degetele de buze. Ridică una dintre cărți (el nu putu vedea ce se afla pe ea, doar reflecția galbenă a lămpii), dar altfel nu răspunse. Mă voi întoarce, gesticulă el, mâine seară. Când trecu pe lângă scaunul ei, femeia murmură șoptit tulburător:

— Durerea are fantomele ei, Ashlyme. Am pictat astfel de fantome, după cum bine știi. Nu de plăcere! A fost o obligație. Dar tot ce-și doresc în Orașul de Sus sunt lucruri neînsemnate.

Își strânsesă mâna cu ochii încă închiși.

— Nu vreau să mă întorc acolo, Ashlyme, și, chiar dacă aş vrea eu, n-ar vrea ei: și-ar dori o umbră neutră, palidă, de-a mea. Eu aparțin acum zonei de flagel.

Ghicitoarea îi deschise ușa spre stradă. Pisica se frecă de picioarele lui. Pe când pornea în direcția Orașului de Sus, auzi ceva greu căzând în camera de la etaj, și o voce confuză, devastată strigă:

— Ajută-mă! Ajută-mă!

Continuă să facă vizite în Rue Serpolet o dată sau de două ori pe săptămână. S-ar fi dus mai des, dar avea și alte comenzi. O letargie inexplicabilă îl ținea în gheare: deși încă avea acces la femeia muribundă, găsea că-i venea greu să finalizeze planurile pentru salvarea ei. Totuși, portretul făcea progrese. În schimbul schițelor și caricaturilor preliminare pe care le făcuse și care o încântaseră cu cruzimea lor, ea îi oferă câteva pânze mici de-ale ei. Era stânjenit. Nu le putea accepta; în comparație cu ea, el era, protestă el, doar o calfă talentată. Ea tuși deranjată.

— Aș fi onorat să le primesc, spuse el.

Mai aproape de atât nu reuși să ajungă de înțelegerea relației sale cu ghicitoarea, care era acum de văzut tot mai rar în

dugheana ei galbenă din Cartierul Artiștilor, și-și petrecea în schimb timpul spălând batiste însângerate, pregătind mâncăruri pe care Audsley King le lăsa să se răcească nemâncate și întorcând la nesfârșit cărțile.

Cărțile!

Imaginile de pe ele străluceau ca niște vitralii grosolane, ca o fereastră ce dă într-o altă lume, spre o evadare. Că ghicitoarea le vedea astfel era un lucru clar. Dar Audsley King continua să se uite fără expresie, ca înainte. Se folosea de ele, credea el, într-un alt scop: o autoamăgire a ei complexă.

Toate vizitele lui au fost făcute folosind Scările Gabelline. Acolo, în lunile cât ținu flagelul, se înregistra un trafic remarcabil. Ashlyme făcea o mică figură serioasă printre poeții și pozeurii, prințisorii, politicienii și populiștii care puteau fi găsiți urcând și coborându-le la răsărit și la apus. Însă ciudata lui chică roșie îl trăda drept unul dintre ei. Într-o dimineață, chiar înainte de răsăritul soarelui, întâlni doi tineri bețivi pe scări acolo unde ele treceau pe lângă faimoasa plăcintărie a lui Agden Fincher. Alcătuiau o pereche grosolană, cu mâini soioase și pe capetele mari și rotunde cu păr de o culoare galben-murdar tuns aiurea. Purtau haine neobișnuite, acoperite cu pete de mâncare, și mai rău.

Când îi văzu prima oară, ședeau de-o parte și de alta a scărilor, aruncând între ei un pepene mălăieț. Cântau afoni:

„Suntem frații Barley.

Izgoniți din Birmingham și Wolverhampton,

Stăpâni ai Creierului Stâng,

Umbrele faptelor răzlețe ne urmăresc prin noapte,”

dar se opriă curând.

— Oferă-ne binecuvântarea ta, vicare! strigară ei.

Se împleticiră spre Ashlyme și-i căzură la picioare, aplecându-și capetele. Habar nu avea cu cine-l confundaseră. Poate că așa s-ar fi comportat cu oricine.

Unul dintre ei îi prinse gleznele cu ambele mâini, se uită în sus la el și-i vomită copios pe încălțări.

— Hopa!

Ashlyme era dezgustat. Îi ignoră și merse mai departe, dar ei

îl urmăriră, încercând din curiozitate să-i înșface șevaletul de sub braț.

— Ar trebuit să vă fie rușine, le spuse cu violență, evitându-le ochii mari, albaștri, sfioși; ei icniră și clătinară din cap.

Îl însoțiră în felul acesta cale de o sută de pași către Mynned, făcând în mod conspirativ cu ochiul când credeau că nu se uită. Apoi părură să-și amintească altceva.

— Fincher! strigară ei.

Începură să se bombardeze unul pe altul cu fructe și carne.

— Fincher, fă-ne o plăcintă!

Plecară clătînându-se, căzând și bătând în uși la întâmplare.

Ashlyme grăbi pasul. Izul de fructe strivite îl urmări tot drumul până în Orașul de Sus, unde pantofii lui atraseră câteva comentarii.

Cine erau frații aceia bețivi? Nu e sigur. Orașul era al lor, sau așa pretindeau ei. Dăduseră peste oraș, spuneau ei, în timpul unei călătorii misterioase. (Uneori pretindeau că ei îl creaseră, într-o singură zi, din nimic altceva decât din praful care suflă printre dealurile scunde ale masivului Monar. De atunci trecuseră milenii întregi, explicau ei.) La început, apăruseră sub o formă cât se poate de diferită: două siluete materializându-se o dată sau de două ori la zece ani pe cerul de deasupra Pieței Atteline din oraș, imenși și ireali ca niște homari în armurile lor stacojii, uitându-se în jos într-un chip interesat. Călare pe mari cai albi, se mișcaseră prin aer ca o constelație, dispărând în răstimpul a câteva ore.

Acum locuiau undeva în Orașul de Sus cu un pitic din Mingulay. Înceau să devină oameni.

Acesta-i un joc pentru ei, sau așa pare să fie, scria Ashlyme în jurnalul său: un joc curios și violent. Nu trece nicio noapte fără ca un bețiv să facă scandal. Își pierde vremea toată ziua în pisoarul câte unei crame, încrustându-și inițialele în tencuiala de pe pereți, și după lăsarea întunericului aleargă de-a lungul lui Margarethestrasse îndopându-se cu tăiței și plăcinte, pe care le vomită apoi pe scările Mausoleului Ceciliei Metalla la miez de noapte.

Erau ei de vină oare pentru năpasta de acum a orașului?

Ashlyme dăduse întotdeauna vina pe ei. *Dacă sunt într-adevăr stăpânii orașului, scria el, sunt niște stăpâni nestatornici, cu a lor „mâncare chinezească la pachet” și argoul lor mizerabil.*

În timp ce frații Barley se luptau cu noua lor umanitate, flagelul se lovea de poalele Orașului de Sus ca un lac. Un aer de inexplicabilă abandonare se răspândea peste întregul cuprins al Cartierului Artiștilor. Cimitirele erau pline de margarete luxuriante, străzile erau tapetate cu afișe politice rupte. Din Bistro Californium și Luitpold Cafe ieșea un râset ironic, sec. Diminețile, bătrânele se uitau cu expresii de inteligență intensă în vitrinele plăcintăriilor de pe Via Gellia, în ploaie. În timp ce, în Orașul de Sus și în josul dealului de sub Alves, servitori exasperați erau trași pe străzi de câini ca niște lupi în lese împodobite. Aceștia erau agenții secreți ai fraților Barley. *Toată lumea îi cunoaște, îi spuse Ashlyme jurnalului său. Se prefac că sunt necăjiți și că le cade părul, se prefac că antrenează acei câini uriași. Pe cine spionează ei? Cui dau ei raportul? Unii spun că fraților, alții că piticului lor, care și-a atribuit de curând titlul de „Marele Cairo”. Acum că frații Barley sunt printre noi, nimic nu mai e de încredere.*

O altă poliție întreținea carantina zonei afectate. Erau ciudat de apatici și de imprevizibili. Vreme de o lună nu-i vedea nimeni; dintr-o dată, îmbrăcau uniforme negre, vioi, și arestau pe oricine încerca să părăsească zona, ducându-i ca să li se facă „teste”. Oamenii astfel reținuți erau eliberați la întâmplare, fără o logică anume.

Nu-i pot lua în serios, scrise Ashlyme. Or fi măcar polițiști?

Erau. Data următoare când se duse s-o vadă pe Audsley King, îl opriră la baza Scărilor Gabelline înainte să poată intra măcar în zonă. Era o nouă politică.

Dat fiind faptul evident că venea din Orașul de Sus, fură politicoși, dar fermi. Îi luară șevaletul, așa încât să nu-l deranjeze la mers. Îl conduseră înapoi pe scări în sus și într-o parte a orașului care se întindea în spatele caselor elegante și a piețelor din Mynned, unde parcurile împădurite și micile lacuri, potecile înșorite și boschetele din Haadenbosk se uneau imperceptibil cu acel bătrân și ușor sinistru cartier care fusese

cândva cunoscut drept Montrouge. Acolo, spuseră ei, va avea ocazia să se explice.

Se uită surescitat în jur. În Montrouge, marile turnuri caracteristice ale orașului, cu inscripțiile lor geometrice și piscuri răsucite, fuseseră lăsate să cadă în paragină după un război civil demult dat uitării. Delicatele lor culori pastel erau șterse sau înnegrite de foc, etajele superioare erau locuite de păsări; și, cu toate că freamătul și negoțul din Margarethestrasse se afla la distanță de numai la o aruncătură de băț, nimeni nu mai locuia acolo. Când Ashlyme le aminti de lucrul acesta, paznicii săi nu făcură decât să zâmbescă și se interesară de desaga în care-și ținea culorile și pensulele: nu era prea grea pentru el? Curând, începu să observe urmele unor recente lucrări de construcție, șanțuri săpate de-a latul bulevardelor, pereți pe jumătate terminați printre plantele de rugină și răscoage, stive joase de cărămizi zăcând abandonate în mijlocul excavațiilor. Ici și colo câte o clădire nouă și nefinisată, semănând cu o primărie sau un centru civic, fusese terminată. Însă nimeni nu părea să lucreze acum, iar majoritatea amplasamentelor rămăseseră neterminate, micșorate și apăsate de străvechile structuri care se clătinau deasupra lor.

Ashlyme trebui să intre într-unul dintre turnuri ca să fie chestionat. De afară, acesta semăna cu un buștean ars, însă era îndeajuns de locuibil. Noi pereți despărțitori din lemn, încă mirosind a lipici de tâmplărie, îi redusese spațiile interioare. Pe coridoarele înguste se înregistra un mare du-te-vino. Un bărbat mohorât, prost îmbrăcat, îl preluă în grijă pe Ashlyme și-l conduse printr-o succesiune de cămăruțe goale, în fiecare trebuind să explice unor oficiali de ce încercase să intre în zona de flagel. Aceștia îl priviră indiferenți cât vorbi, și povestea sa începu să sune șubredă și reîncălzită.

Știa de ce, îl întrebară ei, era închisă zona aceea?

— Mă tem că nu. Am avut o lucrare acolo.

De săptămâni întregi, pe toți pereții se lipiseră afișe, spuseră ei: nu le observase?

— Îmi pare rău, eu sunt pictor de portrete, vedeți, și am avut o lucrare în Orașul de Jos.

Nu o pomeni pe Audsley King după nume.

— Întotdeauna merg seara. Trebuie să plătesc o amendă?

Ei primiră această dovadă de naivitate cu ochi goi. Dintr-o dată, văzu că, deși-l aduseseră acolo, nu știau cu adevărat ce să facă cu el. Cât se poate de ciudat, lucrul acesta îl făcu și mai agitat. Îi căutară cu neatentie prin geantă și-i examinară șevaletul. Brusc, începură să-i adreseze întrebări despre frații Barley; îi văzuse în ultima vreme prin Orașul de Jos? Erau însoțiți de cineva? Ce credea despre ei?

— Toată lumea-i vede pe frații Barley, zise el nedumerit. Ridică din umeri. – N-am absolut nicio opinie despre ei, zise.

Puneau oare în scenă șarada aceasta ca să-l sperie? Ashlyme nu-și dădea seama. Când tuși și întrebă dacă se putea duce acasă, nu-i răspunse nimeni. De fiecare dată când îl transferau într-o altă încăpere i se părea că este purtat tot mai adânc înăuntrul clădirii. Arhitectura ei interioară avea o curioasă calitate găunoasă, pe care noile pasaje mohorâte și scări n-o puteau umple cum se cuvine. Dacă închidea ochii, se putea imagina cu ușurință plutind în derivă într-o pustietate șuierătoare, în care se vorbeau ciudate limbi străvechi. Și nu-și putea forma nicio idee despre cine locuia acolo: sticle goale și cotoare putrede de mere i se rostogoleau sub picioare, și totuși, din când în când, observa printr-o ușă întredeschisă câte un apartament bogat mobilat, sau vedea în treacăt câte un servitor grăbindu-se pe palier cu un câine prin într-o lesă împodobită cu bijuterii. Într-un sfârșit, se trezi într-un birou dotat cu o portavoce din alamă, prin care îi erau transmise răspunsurile. Când pomeni de meseria pe care o avea, aparatul acela scoase un cârâit slab, agitat. El nu-i pricepu aluzia, însă paznicii săi ascultară cu atenție și apoi discutară între ei.

— Întreabă-l cum îl cheamă, se îndemnară unii pe alții, și după ce numele le fu oferit pentru a suta oară, și de două ori transmis prin portavoce, îi spuseră lui Ashlyme:

— Măria sa ar vrea să te vadă.

Marele Cairo era un om foarte scund, de o vârstă incertă, cu gâtul gros, cu mijlocul grăsuliu.

— Îmi place să cred că sunt un luptător, spunea întotdeauna, și-un veteran al războaielor ciudate.

Se mișca, într-adevăr, cu un pas ușor, agresiv, cam ca și acela al unui scandalagiu profesionist din Piața Timpului Nerealizat, și uneori cât se poate de deconcertant: însă avea o privire prea vicleană până și pentru un soldat de rând; și bând *bessen genever*, un gin gros de coacăze foarte popular în Orașul de Jos, își distrusese dinții. Își împrumutase o căutătură apoasă, pizmașă a ochilor, și-și fleșcăise antebrațele. Cu toate acestea, se ținea la mare preț. Era mândru de mâinile sale, în special de degetele lor mari pătrătoase; își arăta cu orice ocazie mușchii vânoși ai coapsei de la micuțul său picior stâng; și-și ținea părul rămas bine uns cu o substanță numită „Balsam Altaean“, pe care i-o cumpăra unul dintre servitori de la o tarabă din Piața de Tinichea.

Ashlyme îl găsi așteptând nerăbdător lângă fereastră. Avea pe el o vestă cu umeri bine căptușiți, făcută din minunate piei roșii netăbăcite, și se așezase într-o curioasă poziție, cu spatele îndoit – cu mâinile împreunate la spate –, despre care el credea că-i accentua demnitatea pieptului.

— Vino aici, maestre Ashlyme, zise el, și spune-mi ce vezi.

Acum era deja întuneric afară. Geamurile reflectau lumina de lampă și mobilierul ca un iaz. Dacă strângea din ochi, Ashlyme putea întrevedea câteva acoperișuri, unele destul de aproape, despre care crezu că erau cele din partea mai puțin elegantă a Mynned-ului, de lângă Cheniaguine și Spitalul Coictier. În stânga, abia vizibile și semănând cu pregătirile pentru un război nocturn îndelung plănuir, se aflau ciudatele șanțuri și fundații abandonate care fuseseră vizitate în districtul Montrouge.

— Dacă n-ar fi amestecul *lor*, spuse Marele Cairo, oferind cuvântului un straniu accent virulent și în același timp aruncând o privire peste umăr de parcă s-ar fi așteptat să tragă cineva cu urechea, partea asta de oraș ar fi fost deja transformată. Transformată!

— Știu foarte puține lucruri despre planificarea urbană, spuse Ashlyme, atent să nu se înscrie în cine știe ce gâlceavă dintre frații Barley și piticul lor.

Marele Cairo își lăsă capul prompt pe-o parte.

— Întocmai, spuse el pe o voce plată.

Brusc, deschise fereastra, lăsând să intre aerul calduț dintr-un balcon mic, unde câțiva trandafiri timpurii, plantați în ciudate cristelnițe vechi și legați de balustrada din fier forjat, emanau o miasmă grea, vulgară.

— Vino aici afară și vezi dacă poți ghici cum de pot face asta, îl invită.

Scoase un fluierat jos, tânguitor, *ulululu*, care răsună pe deasupra acoperișurilor ca strigătul unei bufnițe de vară. Nu se întâmplă nimic. Râse și încercă să-i prindă lui Ashlyme privirea.

Acesta, stânjenit, se eschivă uitându-se afară peste balcon.

— Nu suntem deloc sus aici, zise el și descoperi că este ușor dezamăgit.

— Uite! Uite! spuse piticul cu voioșie. Vezi?

Balconul era plin de pisici care torceau și mieunau, care se ridicau pentru o clipă pe labele din spate ca să-și frece capetele de genunchii lui. Piticul le luă în brațe una după cealaltă, chicotind și rostindu-le numele:

— Această-i Nounoune... Sexer... aicea-i Zero cu coada lui îndoită... și-aici e apriga mea Planchette... Namenloss... Eamo... Elbow, și așa mai departe, o listă cumplită rostită cu grijă în noaptea înmiresmată. Mai mult de o duzină de animale mici și slabe veniseră la el din întuneric. Era, în felul său, un lucru cât se poate de impresionant.

— Niciuna dintre pisicile astea nu-i a mea, spuse el. Vin din tot orașul, fiindcă le vorbesc limba.

Se uită încordat la Ashlyme.

— Ce părere ai de asta? Sau de posibilitatea unui asemenea lucru?

— Ce animale adorabile! exclamă Ashlyme în doi peri.

Încercă să mângâie una dintre ele, dar aceasta îi întoarsă o privire atât de rece și de conștientă, încât el își trase imediat mâna.

— Foarte impresionant, spuse.

La aceasta, piticul păru să-și piardă interesul. Îi ceru lui Ashlyme să vină și să se așeze alături în ceea ce el numea „iatac”,

o încăpere monstruos de înaltă, aparținând turnului încă de la început, în care el semăna cu un copil răsfățat care se plimbă fără țintă noaptea printr-un palat. Până și mobila era prea mare, imense fotolii cu rezemători laterale pentru cap și dulapuri cu filamente din cositor. Erau mese rotunde complicat încrustate, draperii grele și vechi din brocart și perne brodate cu fir metalic. Pereții fuseseră vopsiți în negru și auriu mat, cu panouri roșii în care erau încastrate tablouri de Audsley King, Kristodulos și Ashlyme însuși.

— Sunt un colecționar, vezi! spuse piticul cu mândrie.

Era până și o acuarelă cu valoare sentimentală semnată de Paulinus Rack, aproape invizibilă în decorul încărcat în care se afla. Încăperea mirosea a tămâie și a prăjituri râncede, mirosul unei vârste înaintate. Pisicile îl adora: se întindeau în șiruri de câte una și umpleau aerul cu un tors adormitor, însă Ashlyme se simțea amețit și – când își văzu propria lucrare atârând în spațiile acelea antice – puțin încurcat.

Marele Cairo suspină. Se uită cu un aer gânditor la un peisaj în ulei și creion de Audsley King, care înfățișa un bătrân pod turnant ce era reparat pe Cheiul Line Mass.

— Ce vezi când te uiți la mine? spuse el într-un târziu. Îți spun eu. Vezi un om care s-a frecat mult de colțurile lumii; un om care a trebuit să îndure privațiuni și atacuri, și să îndeplinească mereu rolul de proscris. – Râse batjocoritor. – Proscris! repetă, și continuă: Poate că te uiți admirativ la camera asta și-ți spui: „În aluatul omului ăstuia e-amestecat un dram de ceva sinistru cu multe calități bune.” Ai dreptate!

Și clătină satisfăcut din cap, ca și când această apreciere dramatică i-ar fi aparținut într-adevăr lui Ashlyme.

— Chiar și așa: sunt un om cu sensibilități puternice – să nu uiți asta – care s-ar putea să fi fost el însuși cândva un artist, un atlet, un matematician!

Aruncă tabloului semnat de Audsley King o ultimă privire admirativă.

— Dacă am putea fi măcar cum este ea! Totuși, nu putem decât să dăm ce-i mai bun în noi. O să comand niște răcoritoare, și-apoi o să stau – sau o să mă așez – unde vrei tu. Vrei profilul

din dreapta sau cel din stânga?

Și, când îl văzu pe Ashlyme că se uita neputincios la el:

— Vreau să-mi faci portretul, maestre Ashlyme. Tu ești cel care mă va surprinde așa cum sunt!

Era un subiect exasperant, plin de energie nervoasă și niciodată mulțumit de poziția în care stătea. Începu stând în picioare cu o mână întinsă în față ca un orator populist. Apoi se așeză și-și sprijini bărbia în palmă. Dar curând nici asta nu-l mai mulțumi și trebui să se ridice iarăși în picioare pentru a-și afișa mușchii trapezi. La început crezu că lumina care-l îmbăia era prea puternică pentru a evidenția esențiala dualitate a caracterului său, apoi prea slabă ca să scoată în relief linia maxilarului. Zâmbi până ce-și aminti că asta-i scotea la iveală dinții, apoi se încruntă.

— Nu mă pot hotărî cum să mă prezint, recunosc el cu un suspin.

Vorbea fără încetare.

— Știi de ce sunt atât de chipeș? întrebă. E din cauza picioarelor mele drepte.

Era limpede că își ura și se temea de stăpânii săi. Unul dintre subiectele lui preferate de discuție era inelul de oțel pe care-l purta pe degetul mare de la mâna dreaptă. Era un obiect foarte mare, cu un pinten ascuțit încastrat în el în loc de o piatră. Angajatorii lui, sugera el sumbru, îl mai atacaseră înainte; avea ea să vină ziua când va trebui să se teamă din nou de ei. Dintr-o dată, sări în picioare și strigă:

— Închipuie-ți scena! Sunt atacat! Lovesc spre fruntea oponentului! Pe dată, *propriul lui sânge* îi umple ochii, și l-am adus acolo unde vreau să fie!

Își însoți această explicație cu o mișcare violentă a brațului, care răsturnă o vază mică din cositor, cu anemone.

În felul acesta își petrecură restul nopții. La cererea lui Ashlyme fură aduse alte câteva lămpi, iar la cererea piticului fu adusă o tavă cu prăjituri de anason și un preparat pe care-l numi „cafea de casă”, făcută din lapte foarte îndulcit încălzit încet în timp ce în el era fărâmițată pâine prăjită unsă cu unt și apoi era fiert până ce prindea o crustă groasă. Bău această licoare cu

multă plăcere, dându-și ochii peste cap și frecându-și coșul pieptului, în timp ce Ashlyme îl privea pe ascuns de după șevalet, căscând și prefăcându-se că desenează. Pe măsură ce se răcea camera, pisicile se înghesuiră în jurul lui sau fugiră să adune bucățile de mâncare pe care li le arunca.

Spre zori, se auzi pocnet surd în afara clădirii. Piticul se ridică și se duse în grabă în camera alăturată. Ashlyme îl găsi stând în vârful degetelor pe micuțul balcon, uitându-se jos la frații Barley.

— Cântă-ne ceva, piticule! strigau aceștia. Spune-ne o poveste!

Se înălță o cântare de bețivi, amestecată cu râsete și accese de tuse uscată. Încercară să se cațere pe zidul scorjit de sub balcon. Își dublară eforturile ca să deschidă ușa, și un bubuit spart răsună prin șantierile din Montrouge. Piticul întâmpină acest lucru fără niciun cuvânt, uitându-se peste acoperișuri, cu mușchii maxilarului zvâcnindu-i spasmodic. Ashlyme, intimidat, păstră tăcerea.

Se deschisera și se închisera uși altundeva în turn. Servitorii alergară în stânga și-n dreapta. În cele din urmă, se lăsă din nou liniștea, dar piticul rămase la balustradă. Când se întoarse într-un târziu, era limpede că se așteptase să descopere că e singur. Se uită la Ashlyme cu o ură oarbă pentru un moment, apoi spuse fără niciun efort:

— Vezi cum mă otrăvesc? Nu-i vreau în portretul meu. Grăbește-te. O să dea totul peste cap dacă te găsesc aici!

Ashlyme clătină din cap și se duse să-și ia șevaletul.

Piticul rămase în cadrul ușii uitându-se la el cum își aduna creta și hârtia.

— Ce cauți tu în zona de flagel, Ashlyme? Întrebă el încet.

Expresia sa era detașată. Când văzu confuzia lui Ashlyme, râse.

— Du-te unde poțtești! Oamenii mei or să te lase în pace dacă nu le dau alte ordine. Dar nu uita de noua comandă.

Afară, noaptea era complet tăcută; și, pe când Ashlyme își urmă drumul printre turnurile păraginite și șanțurile pline de mizerii, i se păru că întregul oraș se restrânsese la dimensiunea

unui punct pe imensa hartă inexpressivă a sfârșitului lumii.

Săptămâna asta, scrise el în jurnal, Orașul de Sus nu se poate gândi la altceva în afară de frații Barley. Ce poartă ei, unde merg, ce fac după ce ajung acolo, toate astea sunt dintr-o dată de un interes suprem. Cea mai supărătoare întrebare este: unde locuiesc ei? Ieri, la Angina Desformes acasă mi s-a spus în secret că frații Barley trăiesc în coliba unui muncitor în Cartierul Cispontine; azi dimineață am aflat, din contră, că stau într-o barcă jos la Line Mass și că-și petrec timpul aruncând în canal diverse lucruri. Măine mă aștept să aud că au cumpărat toate casele de pe Uranium Street, unde, într-un mormânt sub pavaj, au aranjat în secret un sepulcru pentru ei înșiși și pentru piticul lor...

Era o preocupare prostească, simțea el, una care nu putea decât să le justifice fraților Barley urâtul comportament. Acum că am vizitat turnul din Montrouge și că am văzut curioasele lucrări din spatele lui Haadenbosk, adăugă el, nu încurajez asemenea speculații. Atât cât putea, își alunga din minte întâlnirea cu Marele Cairo. Nu era nerăbdător să recunoască, poată, că țesătura vieții sale putea fi atât de ușor răsfirată. Ca antidot, lucră din greu la comenzile pe care le avea în Mynned.

Cele mai multe dintre acestea, încredința el hârtiei, sunt femei ajunse la vârsta de mijloc, plictisite, educate, „artiste”. Pentru ele, eu sunt ceva la modă. În prezent, desigur, frații Barley le-au sucit mințile și sunt pline de-o încântătoare teamă datorită apropierii zonei de flagel: dar sunt la fel de nerăbdătoare să vorbească despre Paulinus Rack, care încă este drăguțul lor în pofida discuțiilor tot mai aprinse pe marginea lui Die Traumenden Knaben, pe care multe dintre ele o consideră o producție prea riscant de montat în Orașul de Sus. Ca noi toți, Rack se bazează pe finanțare din partea acestor femei, și picioarele i se răcesc cu fiecare minut ce trece. Dacă piesa se dovedește un eșec, Audsley King va eșua o dată cu ea. Băieții visători sunt ultima ei legătură cu Orașul de Sus, ultima ei investiție în viață și nu în moarte. Femeile din Mynned, care nu s-au gândit la asta, sunt scandalizate de ceea ce-și închipuie că ar putea fi condiția ei. Să-i trimită bani? mă întreabă. „Mă tem că asta contravine regulilor

carantinei” le spun eu. Ele găsesc acest răspuns cât se poate de nesatisfăcător.

Își pierdea întotdeauna două sau trei dintre aceste cliente când portretul final ieșea puțin mai „neînduioșător” decât se așteptau ele.

„La Petroleuse” se plânge că am făcut-o să pară provincială. Nu e adevărat. I-am dat chipul unui băcan, care-i cu totul altceva, și nici pe departe o judecată. Sunt atât de multe alte lucruri la care să mă gândesc, încât nu pot regreta asta. Audsley King pare mai doborâtă la pământ de fiecare dată când o văd. Emmet Buffo este nerăbdător cu privire la rolul lui în planul nostru, și-n ultima vreme mi-a trimis mai multe scrisori pe subiectul deghizărilor. Nu vrea să intre în zonă fără așa ceva. Crede că amândoi ar trebui să ne deghizăm. Știe el unde este un bătrân care ne poate face rost de ele.

După ce se gândi puțin, Ashlyme se hotărî: Nu-mi pasă de ideea asta.

Chiar și așa, lui Buffo îi scrise: *O să ne întâlnim să-l vedem pe bătrânul ăsta de-ndată ce am niște timp liber.*

Era o dimineață răcoroasă și luminoasă în Orașul de Sus.

— Cât ești de norocos să locuiești aici sus! exclamă Buffo. Flagelul abia dacă pare să fi schimbat ceva.

— Nu-s prea sigur de asta, zise Ashlyme.

— Păi, îmi place să vin aici, insistă Buffo, mai ales dacă lucrez până târziu. Uite-l pe Livio Fognet care merge să ia masa de prânz la Charcutier Vivien.

Făcu vesel din mână.

— N-are nicio grijă!

Buffo era înalt și slab, cu un mers șleampăt, necoordonat, care-l făcea să pară că i-ar fi fost lipite la naștere picioarele care nu trebuiau. Fața lui era asimetrică și cu maxilar lung, avea păr blond moale și un ten palid. Anii cât se uitase prin lentile șlefuite artizanal oferiseră ochilor săi o privire vulnerabilă și necăjită. Cercetările lui, care aveau ceva de-a face cu luna, erau privite cu deriziune în Orașul de Sus. El nu bănuia nimic. În ultima vreme, însă, nu prea avusese fonduri. Asta îl făcuse să fie

distrat; când credea că nu se uită nimeni la el, fața îi cădea și expresivitatea îi pierea.

— În Mynned până și vremea e mai bună, continuă el, întinzându-se, umflându-și pieptul și clipind în lumina slabă a soarelui. Unde locuiesc eu e-ntotdeauna atât de vântos.

Își cumpărase o jumătate de kilogram de prune și le mânca din mers.

— Nu știu de ce-mi plac așa de mult prunele, zise. Ai văzut cerul imediat după răsărit astăzi? Extraordinar!

Se îndreptau spre Cartierul Cispontine, un district al Orașului de Jos încă neatins de flagel. Pentru a ajunge acolo, trebuiau să treacă prin Mynned și să meargă în josul canalului. Cu o oră sau cam așa ceva în urmă plouase destul de tare. Pe când își croiau drum printre cheiurile și depozitele pustii, culoarea de coajă de ou a cerului se reflecta în bălțile de pe drum. Peste lacul din Line Mass sufla o briză răcoroasă, oferindu-i ceva din imensitatea vântoasă a unei întinderi și mai mari de apă și amintindu-i lui Ashlyme fără veste de Câmpiile din Mijlocul Țării, unde se născuse. Se gândi imediat la amarnicele inundații de iarnă, la țiparii grași și nemișcați stând încolăciți în noroi și la bâtlanii ce stăteau immobili de-a lungul marginilor argintii ale pâlcurilor de sălcii. Se cutremură.

Buffo i-l descria pe omul pe care urmau să-l întâlnească.

— Este un mare colecționar de păsări împăiate. El le și face. Vinde, printre alte lucruri, hainele pe care le poartă cerșetorii. Locuiește în spatele „Ocrotitoarei Noastre a Zincarilor“ și crede ca și mine că viitorul lumii este în mâinile științei.

(Ashlyme, auzind doar cuvântul *viitor*, se uită vinovat în direcția pe care se întâmpla s-o indice Buffo. Nu văzu decât o veche poartă de ecluză, în spatele căreia se adunaseră zoaiele maronii și cremoase pline de mizerii plutitoare.)

— Cercetările pe care le face îi poartă pașii în vechile turnuri ale orașului și la etajele lor superioare păraginite. N-o să crezi asta, Ashlyme, dar acolo, printre coloniile de ceuci și cuiburile de vrăbii, pretinde că a găsit păsării vii ale căror pene sunt făcute din metal!

— Ar trebui să nu umble prin turnurile alea vechi, zise

Ashlyme. Pot fi periculoase.

— E-un lucru interesant, însă. Vrei ultima prună sau pot s-o mănânc eu?

În clipa aceea, ajunseră în Cartierul Cispontine și-l găsiră pe bătrân în magazin. Micuța fereastră prăfoasă a acelui loc era plină de păsări și animale conservate în ipostaze ireale, și deasupra ei atârna un anunț parțial șters. Se afla într-o parte a unei vechi piețe pavate, în care se intra printr-o mică boltă de cărămidă. Într-un capăt al pieței se vindea pește dintr-o căruță; la celălalt se înălța corpul întunecat al „Ocotitoarei Noastre a Zincarilor”; copiii fugeau cu veselie între cele două, certându-se pentru o bucată de pavaj însemnată pentru jocul Țopăit „Michael cel orb”. Când Ashlyme păși pe sub boltă, auzi vocea unei femei, pițigăiată, nazală, cântând acompaniată de o mandolină; iar aerul era plin de mirosul de cod și șofran.

Bătrânul era fragil și avea ochi apoși. Stătea în mijlocul talmeș-balmeșului din spatele magazinului, strângându-și mâinile țepe și zâmbind nesigur. Pielea era întinsă peste craniu-i lung ca o hârtie galbenă. Avea pe el un halat spălăcit care fusese cândva brodat cu fir de argint. Câteva urme ale acestuia încă se mai vedeau la revere și pe coatele rărite. Îl luă pe Emmet Buffo de braț și-l trase de lângă ușă.

— Vino și uită-te! șopti el cu entuziasm.

Într-o mansardă de lângă Alves găsisese o pană de metal. Era prima dovadă a teoriilor sale. Zâmbind și clătinând din cap, i-o întinse lui Buffo s-o examineze. Aruncă scurte priviri iuți și neliniștite peste umăr la Ashlyme. Acesta se uită în altă parte și se prefăcu interesat de păsările împăiate care stăteau pe rafturi ca și când ar fi așteptat să fie resuscitate. Privirea din ochii lor mici și luminoși îl făcu să miște agitat din picioare. Bătrânul arăta el însuși ca o pasăre, cu oasele lui subțiri și cum clătina din cap. Este speriat c-o să-i fur descoperirea, își spuse Ashlyme. Buffo ar fi trebuit să vină singur.

— Grăbește-te, Buffo.

Însă Buffo era captivat.

Ashlyme își croi drum printre mormanele de zdrențe și haine la mâna a doua care alcătuiau depozitul de marfă din magazin.

Găsi ceea ce crezu că este o bucată frumoasă de brocart, împăturită într-un pătrat gros și greu din pricina umezelii. Când îl despături și-l ridică la lumina ce intra prin ușă, acesta se dovedi a fi o tapiserie răsfirată, în care era înfățișat un oraș noaptea. Clădiri imense și monumente erau udate de lumina lunii. De-a lungul bulevardelor largi dintre ele, oameni purtând măști de animale se urmăreau unul pe altul de la o umbră la alta cu săpăligi și cazmale ascuțite. Îl aruncă imediat și se șterse pe mâini. Îl auzi pe bătrân că spune:

— Indiciul pe care-l căutam.

— La ce te gândești, Ashlyme? întrebă Buffo.

— Mie mi se pare o pană de rând, zise Ashlyme, mai sec decât voise. În afară de culoare, adăugă.

— Păsările astea sunt reale! spuse bătrânul în chip defensiv.

Se apropie de Ashlyme, ținând bine pana.

— Vrei o ceașcă de ceai de mușețel?

— Cred c-ar fi mai bine să ne uităm doar la ce-am venit să vedem, spuse Ashlyme.

Buffo și bătrânul se aplecară și începură să scormonească într-un morman de bandaje aflate în descompunere. Ashlyme se uită stânjenit la ei.

— Ce căutați acolo? spuse el. Cine ar purta asemenea lucruri? Plecă iritat.

— Nu vrei să-ți alegi singur costumul de deghizare? strigă Buffo în urma lui pe o voce nedumerită.

— Nu, spuse Ashlyme.

Stătu afară în piață, uitându-se la copii cum fugeau în lumina rece a soarelui. Deasupra lui, anunțul parțial ascuns vederii pârâi. Dacă-l studia cu atenție, putea citi cuvântul VÂNZĂTOR. Negustorul de pește își împingea roaba pe sub arcadă; femeia încă mai cânta. Ashlyme închise ochii și încercă să-și imagineze cum ar picta dacă ar locui acolo și nu sus în Mynned. Se hotărî că într-o bună zi va afla lucrul acesta. Mirosul de mâncare gătită îl înfometă. Brusc, își dădu seama cât de necioplit fusese cu Buffo și bătrânul. Se duse înapoi înăuntru și-i găsi bând ceai de mușețel.

— Pot arunca o privire la pană? întrebă el.

Bătrânul o întinse.

— Vezi? spuse el. Uită-te la măiestria lucrării. Păsările astea au fost construite cu mult timp în urmă, de către cine și-n ce scop încă nu știu.

Se aplecă în față.

— Cred, zise el într-o șoaptă atât de scăzută, încât îl forță pe Ashlyme să se aplece și el, cred că într-o zi o să-mi vorbească.

— E-o lucrare interesantă, spuse Ashlyme.

Mai târziu, pe când se pregăteau să plece, bătrânul îi atinse mâneca hainei.

— Asta o să te surprindă, spuse el. Nu știu cât de bătrân sunt.

Dintr-o dată, ochii i se umplură de lacrimi. Se frecă la ei nestânjenit cu dosul palmei.

— Înțelegi ce vreau să spun?

Se uită la Ashlyme preț de un moment sau două, cu o privire în care se putea citi doar o vagă anxietate, apoi se întoarse cu spatele.

— Rămas bun, spuse Ashlyme.

Și afară, lui Buffo:

— Tu știi despre ce vorbea?

— Mie nu-mi spune nimic, recunosc Buffo, cântărind pachetul din hârtie maro în care se aflau costumele lor. Abia aștept să duc astea acasă și să le încerc.

Dar, pe drumul de întoarcere în Mynned prin Line Mass, se opri brusc:

— Uite, spuse el. Ne urmărește negustorul de pește. L-am văzut în Orașul de Sus în dimineața asta, și avea niște merlucius frumos. Cred c-o să prăjesc câțva lângă ceai.

Nu avu noroc. Din cine știe ce motiv, de îndată ce-l văzu pe Buffo apropiindu-se, negustorul de pește intra pe o alee laterală și dispăru, cu roaba zăngănind pe pietrele de pavaj.

A doua carte
Stăpânii succesului iluzoriu

Această carte sugerează o tranzacție care te lasă nesatisfăcut. Fii pregătit pentru întâmplări neașteptate. Dacă iese aproape de Nr. 14, o să-ți pierzi un palton preferat.

„*Viriconium este toate orașele care au existat vreodată.*”

AUDSLEY KING, *Reminiscente*

Ashlyme rareori mânca acasă. Înainte de flagel, mânca împreună cu prietenii la Luitpold Cafe în Cartierul Artiștilor. Acum, cât se poate de des, putea fi găsit la Vivien, sau la unul dintre celelalte restaurante de pe Margarethestrasse, mâncând cotlet.

Într-o seară cină acolo cu Madame Chevigne, care voia ca el să-i deseneze caietul-program pentru o producție numită *Căluțul cocoșat*. Acest spectacol fusese gândit special pentru Vera Ghillera, noua dansatoare principală din oraș, fică nelegitimă a unei spălătorese, cu un *port de bras* liric, și avea să fie o contrapondere la *Die Traumenden Knaben*, dacă piesa aceea avea să fie pusă vreodată în scenă. Ashlyme nu era entuziasmat, dar se lăsă convins. (Mai târziu avea să facă două sau trei schițe pentru această comandă; dar întruchipau tinere dansatoare surprinse pe neștiute în timpul unor exerciții deseori pe departe grațioase, și n-au fost niciodată folosite.) Chevigne cea scundă și cu nas ascuțit, care dansase la anii ei la fel de bine, dacă nu mai bine decât Ghillera, îl distră până târziu cu scandalurile ei. Când ajunse acasă, o lună albăstruie strălucea prin luminatorul studioului său, oferind o impresie ciudată de mișcare încremenită șevaletului și marionetei sale, de parcă s-ar fi aflat în mișcare exact când intrase el.

Pe sub ușa de la intrare îi fusese strecurat un bilețel. Acum zăcea pe covor.

Vino imediat, spunea într-o caligrafie sigură. Nu era semnat, dar o dată cu el Marele Cairo trimisese un mare inel-sigiliu de argint pe care-l ținuse noaptea în praf de sulf ca să-i păstreze

luciul. Ashlyme suspină, dar plecă imediat spre Montrouge.

Noaptea era tăcută și uscată. Se iscase un vânt ce împrăstia praf peste bălți. În Montrouge, frații Barley căzuseră peste un priboi în ghiveci, pe care-l furaseră în timpul unei aventuri din miez de noapte pe Via Gellia. Se împleteceau în lumina lunii printre zidurile de cărămidă pe jumătate construite ale proprietății municipale a piticului, lovind cu piciorul în stivele de conducte din lut și mușcându-se unul pe celălalt când prindeau ocazia. Ashlyme descoperi că se uita la ei în tăcere din umbrele de pe cealaltă parte a drumului. Nu-și dădea seama de ce. În clipa aceea, Gog Barley se urcă peste fratele lui și-i aplică un pumn în piept.

— Mucosule, spuse el. Dă-ne trandafiru' înapoi mie.

Îi răsuci brațul lui Matey până ce primi priboiul înapoi. Era mai mult un mănunchi de frunze decât o floare. Sări în picioare și o luă la fugă cu el, dar Matey îi „puse piedică”, și acesta căzu într-un șanț. Se zvârcoliră acolo pentru un minut sau două, apoi săriră afară cu niște țipete de furie. Dintr-o dată, îl observară pe Ashlyme.

— O, mămucă, zise Matey. E vicaru'.

Aruncă floarea și rămase acolo respirând greu, crispându-se și strângând din ochi și ducându-și mâna streășină la frunte de parcă Ashlyme ar fi îndreptat pe neașteptate o lumină puternică spre el. Își înghionti fratele în coaste și o rupseră amândoi la goană strigând în direcția Haadenbosk-ului. După o clipă, noaptea fu iarăși tăcută și goală. Ghiveciul cu priboi se rostogoli încet pe drum și se opri la picioarele lui Ashlyme. Se aplecă să-l ridice și apoi se răzgândi. Printre frunzele priboiului rămăsese o singură floriceică albă, fantomatică, luminoasă în bătaia lunii; dinspre ea se ridica și-l învăluia un miros mucegăit.

Intră în turn arătând inelul piticului.

Locul de onoare în *salle* fusese oferit acum unui mic desen delict de Audsley King. Era cu niște bărci, făcut în cărbune și cretă albă pe hârtie cenușie; Ashlyme nu-l văzuse cu ocazia ultimei sale vizite acolo.

Îl găsi pe pitic plimbându-se agitat de colo-ncoace. O pereche de ochelari îi confereau un aer judiciar. Părul îi strălucea uns cu

Balsam Altaean. În pofida noii lui achiziții, era într-o dispoziție periculoasă, și-l întâmpină pe Ashlyme cu bruschete.

— Începe să desenezi, spuse el, adoptând imediat o poziție sezută rigidă care-i scoase în evidență tendoanele gâtului îmbătrânit.

Tulburat de ora târzie și de spațiile amețitoare ale bătrânei clădiri, Ashlyme făcu câteva încercări să-și așeze șevaletul. Piticul se uită dezaprobat la el, foindu-se în scaun ca și când poziția i-ar fi fost deja incomodă, și spuse de-ndată ce se instalează Ashlyme:

— Ce noi secrete crezi că e nevoie să-mi mai ascunzi și astăzi, maestre Înjunghie-pe-la-Spate?

Nu-i lăsa timp lui Ashlyme să răspundă la această acuzație.

— Nu sune nimic pentru moment, îl avertiză cu un gest de iritare. Nu te deranja să-ncerci să mi te justifici.

Dintr-o dată, izbucni într-un râset viclean. Sări din scaun și-și scoase ochelarii.

— Mi i-am făcut pe când locuiam în Nord, spuse el. Dar pot vedea foarte bine și fără ei. Ce crezi despre desenul ăsta nou cu mine?

Ashlyme, neconvins de această schimbare a dispoziției sale sufletești, înghiți în sec.

— N-aș vrea să crezi că te-am amăgit cu bună știință... – începu el.

Îl văzu pe pitic cum îl privea cu ochii răbdători și ironici ai unui polițist, așteptând un răspuns. Nu-și putea pune ordine în gânduri.

— Este foarte bun, spuse el într-un târziu.

— Și recunoști artistul, desigur?

Ashlyme clătină din cap.

— Audsley King, șopti el.

Marele Cairo aprobă cu o aplecare a capului.

— Întocmai.

Se așeză la loc.

— Continuă-ți lucrul, îl sfătui. Cred că asta ar fi mai bine pentru tine acum.

Dar, curând, era din nou în picioare, rearanjând o expoziție

de *sol d'or*. Ridică una dintre pisici și-i mângâie blana cenușie. De fiecare dată când îi rostea numele, animalul torcea zgomotos și-și vâră capul la subsioara lui.

— Nu ești un om croit pentru secrete, Ashlyme, spuse el contemplativ deschizând ușa și uitându-se la felină cum fugea pe coridor cu coada în aer. Să nu crezi niciodată c-ar fi așa ceva.

Ascultă o clipă la ușă.

— Eu sunt croit pentru secrete, spuse el visător. La mine sunt în siguranță.

Se duse la schița executată de Audsley King, o privi cu mâinile la spate, apoi îi ciocăni rama.

— De ce nu mi-ai spus de planul pe care-l ticluiești ca s-o scoți pe ascuns pe femeia asta din zona de carantină?

— Eu... – zise Ashlyme.

Era confuz și speriat.

— Ea este cel mai mare pictor al vremurilor noastre. Noi...

Piticul îl studie în liniște pentru o clipă cu capul înclinat într-o parte.

— „Ea este cel mai mare pictor al vremurilor noastre”! îl imită imediat. Știi, Ashlyme, că nu te prea dibui. Asta nu-i o atitudine foarte responsabilă în lumina stării noastre de acum, nu-i așa?

Scoase un carnețel îmbrăcat în piele.

— Cum stă treaba cu omul ăstalalt, „Emmely Buffo” asta, căruia-i plac atât de mult peștii? L-a speriat destul de serios pe omul meu, urmărindu-l așa cum a făcut-o! Ce speră să obțină din asta?

Râse de expresia de pe chipul lui Ashlyme.

— Oh, să nu faci nicio greșală. Totul e scris aici. Știu cine te mai ajută.

Închise hotărât carnețelul.

— Eu sunt omul croit pentru secrete, spuse el. La mine trebuie să le aduci întotdeauna. Asta-i singura cale sigură.

Ashlyme se uită la el cu spaimă.

— Ce-o să faci cu noi? spuse.

Marele Cairo lăsa carnețelul din mână.

— Mă alătur vouă, ce altceva? răspunse el, și făcu cu ochiul.

Nimic nu-l putea face să se răzgândească. Nu vru să asculte

niciunul dintre argumentele lui Ashlyme. Avea un temperament romantic, spuse el. Avea nevoie de acțiune! Pe lângă asta: Audsley King era cel mai mare pictor al vremurilor lor. Numai o neglijență criminală o putuse pune într-un asemenea pericol. Era o resursă. Îl convinsese pe Ashlyme să ia loc, turnă două pahare de *bessen geneuer* și insistă să bea în cinstea aventurii lor.

— Între noi fie vorba, recunosc el, mă plictisesc toate astea. Gestul său cuprinse întregul Montrouge.

— În dimineața asta m-am trezit dorindu-mi să fiu iarăși în Nord.

Își goli paharul.

— Nu-ți poți închipui cât de înfricoșător este acolo sus, spuse el. Intrigi și trădări constante, și noroi în tot ce mănânci. Vântul nu scade niciodată. Orașe ruinate pline de ologi, și insecte mari cât un cal!

Se cutremură.

— Până și ploaia era neagră. Dar îți spun ceva, Ashlyme: cel puțin eram vii atunci! Intrigile noastre aveau măruntaie. În joc era un regat, chiar dacă un regat de noroi!

— Dar cum rămâne cu poliția ta? contracară Ashlyme, care nu înțelesese mare lucru din amintirile acelea, cu aluziile lor la conspirații zilnice într-o țară care abia dacă putea întreține viața. Dacă te prind împreună cu noi?

Acesta era argumentul său final. Vinul îl făcuse să se simtă rău, dar puțin mai neînfricat. Era sigur că piticul nu-i va ierta niciodată minciuna; bănuia că poziția sa era numai puțin mai nesigură de cum fusese când intrase pentru prima dată în acea încăpere.

— Nu te-ar face asta să cazi în dizgrația angajatorilor tăi? Marele Cairo râse disprețuitor.

— Să nu-mi pomenești niciodată de frații ăia! exclamă el. Clătină din cap, uitându-se în gol.

— N-am fost niciodată de acord să venim aici, nici când am fost înfrânți...

Se frecă la ochi.

— Uită-te la ei acum!

Îi reumplu paharul lui Ashlyme, și-l goli pe al său.

— Oh, atunci se trăia de azi pe mâine, era o situație de care pe care. Ar fi trebuit să-i vezi pe unii dintre flăcăii pe care-i aveam cu mine atunci; omorau cu mâinile goale o vacă! E foarte bine că ești speriat de imbecilii ăia de la parter: în definitiv, sunt aici ca să-i sperie pe civili. Dar niciunul dintre ei n-ar fi rezistat măcar o săptămână acolo. Niciunul.

Examină această idee cu o satisfacție posacă.

— Nu-ți face griji din pricina lor. Țasta-i un plan care nu poate da greș!

Se aplecă înainte entuziasmat și-l prinse pe Ashlyme de mâini.

— Închipuie-ți scena...

Trei siluete informe, bine înarmate și deghizate, o susțin pe a patra. (Ea nu poate merge neajutată. Fața ei e vrednică de milă, ciupită, aproape albă, încadrată într-un guler mare din blană de lup. Sub piele sunt vine mici și vineții aidoma celor pe care le ascunde sub floare carpenul alb. Ochii ei sunt albaștri ca fosforul în semiîntuneric.) Ca niște fantome, acestea traversează capătul unei alei, mergând în liniște prin noaptea adâncă, și-și croiesc drum pe furiș de la o lespede funerară la alta prin Allman's Heath, în jos la apele Canalului Plăcerii. Îi va aștepta oare barcagiul, așa cum a promis? Sau a fost racolat de dușmanii lor? Aproape că au ajuns acasă acum. Dar stai! Din ceața de la marginea apei vin urmăritorii! Acum trebuie să se lupte!

Pe fața piticului își făcuse loc o expresie visătoare, surescitată. Se ridică în picioare și mimă oboseala conspiratorilor, îndeplinind pe rând rolul fiecăruia, apoi ciudatul mers clătinat al femeii bolnave. Își lăsa pleoapele să stea pe jumătate închise și spuse pe-un soi de falsetto pițigăiat:

— Nu pot merge mai departe.

Se prăbuși, și se redresă înainte să cadă la pământ. Scoase un cuțit imaginar și se uită precaut în jur. Această pantomimă îl purta în jurul încăperii și sus, la un imens șifonier din lemn negru de păr, cu mulurile desfigurate acolo unde-și frecase chibriturile de ele. Ajungând la acesta, întoarse spre Ashlyme privirea asexuată, atemporală a celor obsedați, plină de-o ironie

incomprehensibilă; și, rostind cuvântul *luptă*, deschise șifonierul cu o smucitură rapidă, puternică.

Era plin de arme de toate soiurile: bâte, măciuci și bastoane din lemn cu cap îmbrăcat în metal; *misericordes* și stilete, cu sau fără teci; zbanțuri ținute, cuțite false ale căror lame ieșeau acționate de arcuri și sfori de strangulat făcute din mătase sau fir ceruit, toate atârând în șiruri în cuie. Cele mai multe dintre acestea păreau ruginite și prost păstrate, cu toate că într-o vreme fuseseră folosite zilnic. Într-un rastel din lemn se aflau trei flacoane făcute din sticlă de un albastru intens, care conținuseră cândva acizi. Câteva obiecte cu miros putrid din partea de jos a bufetului se dovediră a fi cartofi și calupuri de săpun parfumat în care fuseseră înfipite cioburi de sticlă; printre ele se aflau alte dispozitive artizanale cu scop mai puțin evident. Piticul le scoase afară unul câte unul și le așeză pe podea, cuțitele într-un loc, ștreangurile în altul. Îi făcu semn lui Ashlyme să se apropie.

— Haide, spuse el. Ia ce poștești. Trebuie să mergem pregătiți.

Ashlyme se uită la el cu gura uscată. Piticul scotea sunete încurajatoare.

Într-un târziu, Ashlyme luă cel mai mic cuțit pe care-l putu găsi. La jumătatea lamei avea o pată ciudată. Piticul tresări puțin când văzu că Ashlyme îl alesese tocmai pe acela; dar își reveni imediat și-i spuse mai multe povești despre el.

— Am luat cuțitul din Insula Fenlen din Nord, zise el. Era sânge pe el și când l-am luat.

Însă spuse aceasta cu o bravadă atât de neconvingătoare, încât Ashlyme fu sigur că-l furase pur și simplu de la frații Barley cu ani în urmă, și acum era bucuros să se descotorosească de el, în caz că aceștia aflau.

Ashlyme avea să se deprindă cu acea armă, ascuțindu-și creioanele cu ea și uneori mângâindu-i pata de pe lamă, care nu semăna deloc cu rugina și avea o textură plăcută la atingere: însă în noaptea aceea o duse acasă cu oroare, întrebându-se ce avea să se întâmple cu el.

Emmet Buffin locuia la ultimul etaj al unei case vechi din Alves, la jumătatea distanței faimosului deal (a cărui culme îi zădărnicese multe dintre observațiile sale cele mai radicale și novatoare). Alves era un loc ciudat. Era o proeminență vântoasă sau un polip al Orașului de Sus azvârlit în cel de Jos, împărțind din caracterul amândurora. Deși străzile lui erau mai largi decât cele din Cartierul Artiștilor, erau la fel de desfundate. Turnuri vechi și stranii se înălțau de pe o pantă împădurită înghesuită într-un braț curbat al mizerabilului Canal al Plăcerii. La poalele lor se îngrămădeau vilele scorjite ale reprezentanților clasei de mijloc dispărute, cu toată tencuiala mucegăită, cu scări rupte, cu porticuri înclinate și scurgeri mirosind a pisici. Ashlyme urcă anevoie dealul. Sus într-o casă sună un clopoțel; o față se mișcă la o fereastră. Vântul învârteji praf și frunze moarte în jurul lui.

Cât așteptă ca astronomul să-i deschidă ușa, se gândi la cea mai cunoscută acuarelă a lui Audsley King, „Pe podul de la New Man's Staithe“.

În această imagine a Alves-ului, o lumină de culoarea mierii părea să se ridice din apele sticloase ale canalului abandonat și să înfășoare dealul din spatele lui, oferind arhitecturii sale excentrice o familiaritate misterioasă, ca niște clădiri văzute într-un vis. Turnurile, culorile lor pastel îngroșându-se romantic, strălucesc ca un vitraliu.

Ashlyme zâmbi. Câte o copie a acestui tablou atârna în fiecare salon din Orașul de Sus. Cea mai frecvent rostită întrebare cu privire la el era: „Silueta aceea nemișcată de la parapetul podului este bărbat sau femeie?“ Audsley King răspundea: „N-am vrut să știți“. Îl pictase în timpul unei întâmplări amoroase din urmă cu șaisprezece ani. Acum îi nega luminile visătoare și sentimentalismul. „Nu este conform cu realitatea“, se plângea ea. „Și totuși, lor le place!“

Emmet Buffo își iți capul de după ușă și clipi.

— Intră, intră! spuse el.

Luă mâna lui Ashlyme de parcă nu-l mai văzuse niciodată până atunci și, sub impresia că fusese trimis de un comitet pentru a studia posibilitățile de finanțare a achiziționării unui nou telescop, îl conduse pe scări în sus. Aproape că renunțase, îi

explică el, la speranța că va mai primi vreodată bani pentru experimentele sale. Nu dădea vina pe Orașul de Sus pentru asta.

— O dată la șase luni merg la biroul de patentare și stau pentru o oră, poate două, pe bănci alături de ceilalți. Înțeleg necesitatea birocrăției. Îi înțeleg inerția. Ce pot face, dacă nu să-mi păstrez o atitudine filosofică?

Ashlyme urcă scările în urma lui, ascultând acest monolog fără să găsească ocazia de a vorbi și, în orice caz, fără a ști ce să spună. În colțurile palierelor erau ghemotoace de praf.

— Totuși, spuse Buffo. Te-au trimis pe tine. Asta e ceva!

Râse.

Locuia într-un fel de mansardă pe care, în mare parte, o construise el însuși. Era frig acolo până și vara. Într-o încăpere își făcea de mâncare și dormea; era ordonată, dar în aerul din jurul patului scund de fier și a lavoarului făcut de el plutea un miros stătut. Într-o altă încăpere mică își șlefuia lentilele. Bucăți mici de sticlă colorată ca niște petale de anemone stăteau împrăștiate pe o masă, unele încastrate în rame complicate făcute dintr-un metal albicios. Graficele astronomice se desfăcuseră în dimineața aceea de pe perete și zăceau îndoite la baza lui. (Desenele de igrasie din tencuială sugerau că sub ele se ascunsese un alt univers.)

— Umezeala e de vină, se scuză Buffo.

Îi arătă lui Ashlyme împrejurimile cum i-ar fi arătat unui turist Margarethestrasse-ul.

— Acesta-i „creierul meu exterior”, spuse el. Așa îi spun eu. Pot apela la el oricând. E mai mult decât o simplă bibliotecă.

Arată un set deloc ieșit din comun de rafturi pe care erau aranjate cărți de specialitate și instrumente, modele de telescoape și bucăți de hârtie pe care se aflau desene tehnice.

Încăperea alăturată, unde își petrecea cea mai mare parte a timpului, era o structură șubredă ca o seră, cu un sistem complicat de roțițe și tije care-i permiteau să-i ridice acoperișul și să-și scoată afară telescoapele. Era compusă din panouri inegale de sticlă, unele colorate, altele lăptoase; erau crăpate și de mărimi diferite.

— Acesta-i observatorul. De aici pot vedea la distanță de

treizeci și doi de kilometri în orice direcție.

Ashlyme se uită afară. Un sfert din cer era ascuns de cocoașa Alves-ului, cu domul de cupru crăpat și amenințător al vechiului palat stând strâmb pe el ca o coroană. Din cealaltă parte se putu uita în jos peste Canalul Plăcerii la faimoasele morminte din Allman's Heath.

— A fost construit după placul meu acum zece ani, spuse Buffo.

Era plin de invenții năstrușnice. Pe când Ashlyme trecea de la una la cealaltă, prefăcându-se că nu le mai văzuse înainte, Buffo rămase așezat pe un taburet. Dar nu putea sta locului. Sări în picioare ca să-i explice:

— Acestea-s proiectele pentru noul aparat.

Și se așează la loc. El însuși era ca un exponat în acea lumină ciudată.

Una dintre invenții era un labirint din tuburi de cupru în care Buffo lăsase două sau trei vizoare, aparent la întâmplare. Ashlyme se îndoi de spate ca să se uite prin unul dintre ele. Tot ce văzu fu ceva cenușiu reticulat și trist și, plutind indistinct pe fundalul ei în depărtare, ceva ca o crisalidă sau cocon, rotindu-se la capătul unui fir. Buffo zâmbi cu timiditate.

— Mai am de lucrat la asta, recunosc el. Ești, totuși, de acord că are un mare potențial?

Continuă prin a-i explica metoda sa experimentală, dar curând văzu că Ashlyme nu-l înțelegea. Părăsi observatorul pentru o clipă și se întoarse cu o tavă.

— Nu vrei niște vin? Niște sardele dintr-astea?

Cu recunoștință, Ashlyme se așează și luă una. Mâncară în liniște. După ce termină, Ashlyme își frecă fața cu mâna.

— Buffo, spuse el. Știi că sunt eu și nu vreun funcționar de la biroul de patente. Sunt Ashlyme. Am văzut toate astea de o sută de ori până acum.

— Poftim?

Buffo se uită la el cu o expresie ce se schimba încet.

— Presupun că le-ai văzut, zise el gânditor. Presupun că le-ai văzut.

Suspină.

— Bănuiesc c-am știut de la început cine ești. Îmi pare rău, bătrâne.

Ashlyme îi explică mijloacele prin care ajunsese să aibă de-a face cu Marele Cairo.

— Și acum piticul ăsta vrea vă vină cu noi în Rue Serpolet, îi spuse lui Buffo. Nu acceptă un refuz. Ce ne facem?

Buffo se uită sumbru prin observator.

— Te trezești dintr-un coșmar într-altul, spuse el pe o voce liniștită.

Își inspectă palma mâinii ca și când aceasta i-ar fi reprezentat întreaga viață.

— Îmi pare rău, peștele ăsta-i îngrozitor. Lasă-l dacă nu-ți place.

Brusc, râse și împinse tava pe podea cu un zăngănit.

— Trebuie să facem noi planuri, atunci! exclamă.

Atinse brațul lui Ashlyme.

— Vino, Ashlyme, mă-nveselește numai să te văd!

Deja avea o idee, și continuă.

— Lasă-l pe el să împingă căruciorul dacă-i atât de dornic să vină! Avem nevoie de cineva să facă și asta, la urma urmei; și-i planul nostru, nu al lui.

Ashlyme șterse aburul de pe un panou de sticlă și se uită afară. Cartierul Artiștilor se afla la abia două sute șaptezeci de metri distanță dincolo de Canalul Plăcerii și Allman's Heath. Se uită la bucla întunecată de apă, la amestecul de acoperișuri dinspre vest, la lespezile funerare înclinate care umpleau cimitirul dintre acestea. (Își instalase oare Audsley King șevaletul printre ele ca să picteze „Pe podul de la New Man's Staithé”, cu anemonele și *sol d'or*-urile arzându-i la picioare? Acum, cimitirul era plin de măceși și praf de tencuială suflat dinspre șantierele inutile de pe Endingall Street și Piața de Monfreid.) Canalul era destul de puțin adânc. Într-o zi însorită îi puteai vedea fundul. Intenționaseră să-l treacă pe jos după ce-o salvau și s-o aducă pe Audsley King direct în Alves. Lunga experiență în arta conspirației îi permisesse piticului să ghicească asta imediat.

— Nu cred c-o să se mulțumească cu atât, Buffo. Chiar dacă l-

am putea convinge, nu e demn de încredere. E predispus la schimbări de temperament, la accese de entuziasm, tulburări, furii bruște. Este îndrăgostit de urzeli. Până și stăpânii lui, frații Barley, crede el, urzesc ceva împotriva lui.

— Nu contează, spuse Buffo. O să ne gândim la ceva.

Ieși pentru un minut și se întoarse cu ceea ce părea a fi o legătură de zdrențe înfășurate în jurul a ceva mai solid.

— Nu te uita o clipă, spuse el.

Ashlyme zâmbi fără voie. Închise ochii; își plimbă limba prin gură ca să desprindă bucățile de sardele. Când deschise iarăși ochii îl văzu pe Buffo stând acolo, purtând un fel de mască de gumă vopsită. Îi acoperea capul în întregime și semăna cu craniul descarnat și lustruit al unui cal, cu două rodii încastrate în orbitele goale în chip de ochi. Era grotesc. Buffo își dăduse jos hainele și-și înfășurase corpul cu fâșii de material verde. Brațele lui erau ca niște bețe, cutia toracică era imensă. Din fruntea măștii ieșeau două coarne mari, ramificate, cu pene. Nu semăna cu ceva omenesc.

— Sunt destul de bine lucrate, nu-i așa? spuse el, cu vocea înfundată de cauciucul ce-i era tras peste nas. Nu vrei s-o vezi pe a ta?

În mâna întinsă ținea o altă mască.

Ashlyme se dădu în spate.

— Nu, spuse el. Nu vreau s-o văd. De ce trebuie să ne îmbrăcăm așa?

— Mi s-a părut că bătrânul a explicat destul de bine lucrurile. O să arătăm exact ca niște cerșetori. N-o să ne recunoască nimeni!

Se apropie de Ashlyme și-l apucă de umeri. Îl întoarse pe călcâie într-un dans stângaci.

— Ce idee! cârâi el. Ce succes!

Ashlyme era neajutorat. Craniul de cal i se vârî sub nas. Era greu de crezut că trăsăturile familiare ale lui Buffo se aflau undeva sub acea mască. Era la fel de speriat de forța brațelor subțiri ale astronomului ca și de sunetul respirației care intra și ieșea hârșâit prin mască. Apoi, fără voia lui, începu să râdă.

— Bine lucrat, Buffo!

Buffo, încurajat, cântă un cântec popular vioi, dar răsuflat. Terminară sticla de vin și chiar și sardelele. Soarele apuse. Cârâind și cântând, țopăiră prin observator, lovindu-se de tot soiul de lucruri și căzând la pământ, până ce se obosiră.

Mai târziu, o dată cu cuvenita lăsare a întunericului, observatorul deveni rece și nelocuibil; dar cei doi bărbați rămaseră acolo, vorbind la început, apoi contemplându-și planul într-o liniște camaraderească. Discutară despre viitor. Buffo se va muta din Alves în Orașul de Sus, unde credea că munca sa va fi mai bine apreciată; Ashlyme își va împărți studioul cu Audsley King și împreună vor face lucrări mărețe. Când se înteeți vântul, structura șubredă a serei începu să scârțâie în jurul lor. Prin panourile crăpate suflă înăuntru un aer jilav, oferindu-i lui Ashlyme impresia unei mișcări, a unei călătorii grabnice printr-o dimensiune fragmentară, dar benignă. Unde aveau s-o sfârșească? Îi zâmbi lui Buffo. Astronomul își îngropase capul în pieptul său; adormise cu gura deschisă și începu să sforăie. Cu fitilul micșorat, lămpile emanau o lumină crepusculară stranie. Ashlyme își luă mantia și și-o adună pe lângă corp. Era prea târziu să meargă acasă. Pe lângă asta, se simțea cumva răspunzător pentru astronom, care părea chiar mai sincer când dormea decât atunci când era treaz. Se plimbă fără țință o vreme, uitându-se prin vizoarele telescoapelor. Apoi se așeză și moțăi. O dată sau de două ori se trezi brusc, gândindu-se la mormanul de haine și măști de pe podea.

Vreme de o săptămână se simți destrămat și irascibil, nedorind să se implice în nimic. Îl mai ținea oare piticul sub supraveghere? Era oare Emmet Buffo dus cu pluta? *Flagelul*, scrisese el în jurnal, *ne acceptă toate hotărârile, ca o ceață*. Amână mereu acțiunea de salvare și în mare parte a timpului stătu în studio, uitându-se posac cum ploaia necaracteristică anotimpului mătura Orașul de Jos și biciuia fațadele caselor din Mynned. *Vara asta e un travesti*, scrisese el, ca și când platitudinea aceasta i-ar fi permis să-și uite condiția. Și, când găsi apă printre obiectele din pod: *Sunt îngrozit, dar este numai vina mea. Nu am reparat acoperișul*. Nu-și reparase nici părerea despre clicile de

artiști din Orașul de Sus. Merită oare să faci ceva? Pe scurt, nu: aici totul se reduce la cine simandicoase și afaceri amoroase. Rack are deja de două luni setul de desene pentru Băieții visători, și totuși n-a avut loc nicio audiție, nicio lectură. El speră (așa spune) „să-l consulte pe artist” dar el nu merge niciodată în Orașul de Jos.

Nu putu lucra la porterul lui Audsley King. În schimb, începu să înrămeze tablourile pe care i le dăduse ea. Descoperi cu încântare vechiul peisaj „Incendiul de miercură asta din Lowth” și ceea ce părea să fie o guașă incompletă a faimosului „Autoportret semi-nud”, în care artista este văzută uitându-se viclean într-o oglindă, cu mâinile-i lungi atingându-și părțile intime. Agăță tablourile în mai multe locuri pentru a găsi lumina cea mai bună și stătu în fața lor perioade lungi de timp, emoționat de câmpiile succesive din peisaj, de neliniștitorul eros al lumii ei interioare.

Într-un sfârșit, o rază piezișă de lumină solară răzbătu printre norii de deasupra orașului și-i umplu cu o strălucire schimbătoare, convulsivă. Pe malurile Canalului Plăcerii lumea se grăbea. Orașul de Sus se revărsă pe Lime Walk și pe Terasa Frunzelor Căzute, și acolo, cutezător de aproape față de zona de flagel, primi soarele.

Mese mici din fier fură instalate și femeile băură ceai din porțelanuri „strălucitoare ca niște urechi de bebeluș”; în vreme ce poeții care scăpaseră de exil în Californium și Luitpold Cafe recitară pe voci muzicale. Toată lumea avea o teorie cu privire la flagel. Toată lumea o avea dintr-o sursă de încredere. Cei mai mulți erau de acord că nu va ajunge niciodată în Orașul de Sus. Închipuiți-vă scena! Femeile aveau pe ele rochiile de muselină. Bărbații purtau săbii și mantii albe copiate cu grijă după cele care fuseseră la modă în rândul ucigașilor năimiți din Orașul de Jos cu două sau trei secole în urmă. Peste podurile albe cădea delicat o lumină argintie udă, zugrăvind curbura largă a canalului și ascunzându-i perfect aspectul ponosit. Toată lumea se distra pe cinste; în vreme ce jos, printre ferigile de pe drumul animalelor, se zvârcoleau cele o mie una de omizi ale fluturului de cinabru, unele grase și abile, întorcându-și în sus capetele

boante și urâte, altele slabe, murdare și amorțite. Frații Barley le mâncau și se simțeau rău.

Ashlyme, care fusese plecat să cumpere fistic, ajunse din greșeală pe Terasa Frunzelor Căzute și nu-și putu găsi drumul de întoarcere. Mulțimea de oameni îl nedumerea. Dădu peste Paulinus Rack, care ședea la o masă cu Livio Fognet, litograful, și cu protectoarea lor, Marchiza „L”. Lângă scaunul Marchizei stătea un tânăr romancier, care-i admira faimoasa curbură a brațului superior. Fură cu toții încântați să-l vadă pe Ashlyme. Ce scump era la vedere!

— S-a ridicat flagelul, atunci? spuse el, uitându-se încurcat în jurul lui.

Era singurul motiv de sărbătoare la care se putea gândi.

Ei se amuzară. Nu auzise niciodată de vreme senină? Acceptă o ceașcă de ceai pe care Marchiza o turnase special pentru el, dar refuză să se uite la caraghioslăcurile fraților Barley de pe malul canalului. Nu se putea gândi la ei, explică el, ca la niște bufoni.

— Nu ești puțin cam naiv, bătrâne? spuse Livio Fognet.

Îi făcu cu ochiul romancierului Marchizei.

— La urma urmei, îl mustră Marchiza, trebuie să ne gândim la ei cumva!

Râse pițigăiat și apoi păru că-și pierde convingerea.

— Nu-i așa?

Urmă o liniște năucitoare. După un minut, romancierul ei spuse:

— Cred că nici Rack însuși n-ar fi putut-o spune mai bine.

Roși în obraji. Fu salvat de o mișcare generală înspre balustrade. Un murmur de râsete străbătu terasa dintr-o parte în cealaltă.

— Oh, uită-te, Paulinus! strigă Marchiza. Unul dintre ei a căzut în apă până la genunchi!

Rack îi aruncă o privire automată și-și răsuci buzele grase. Se cutremură.

— Draga mea Marchiză, spuse el și se apropie cu scaunul de Ashlyme. Avea puterea să creeze un mic cerc de intimitate în orice mulțime. Noi, reuși el să sugereze cu o singură atingere a

mâinii sale durdulii, nu avem nimic în comun cu oamenii ăștia. De ce ne aflăm, totuși, aici? Numai fiindcă au nevoie de noi. Era un șiretlic flatant, și-l datora în mare parte succesului său social și financiar.

— Fognet e-un bufon, mă tem, murmură el, aplecându-se puțin înainte. Iar Marchiza un parazit. Îmi doresc să ne fi întâlnit în împrejurări mai bune.

— Dar eu o iubesc pe Marchiză, spuse Ashlyme cu voce tare. Tu nu?

Rack se uită nesigur la el.

— Mă surprinzi.

Râse. Ridică vocea.

— Apropo, zise el, *cum* mai este Audsley King?

— Oh, da, zise Marchiza pe un ton plângăreț. Suntem cu toții îngroziți de situația ei.

Frații Barley, încurajați de râsetele de pe terasă, își uniră brațele și săriră împreună în canal, stropind mesele de pe marginea terasei cu picături luminoase și mici. Găsiseră un loc unde apa era mai adâncă. Nivelul ei se ridică și la suprafață ieșiră bule de aer; apoi, pufăind și suflând, fețele lor mari și roșii își făcură apariția.

— Mămucă! ziseră ei. Nu-i dăstul dă rece!

Tușiră și scuipară, își scuturară capetele și-și îndesară degetele în ochi ca să scape de apă. Țipetele reținute ale femeilor îi încurajară să-și facă de cap (cu greu se putea numi înotat ceea ce făceau ei); să sufle bule; și să se împingă unul pe celălalt sub apă. Numaidecât, se târâră afară, cu apa curgându-le în valuri din pantaloni și în josul drumului animalelor. Rânjiră prostesc spre cer, prea epuizați acum ca să intre înapoi după încălțări.

Ashlyme era înfuriat de acest spectacol.

— Audsley King tușește din toți plămânii, Marchiză, spuse el cu amărăciune. E pe moarte, dacă vrei să știi. Ce ai de gând să faci în privința asta?

Râse.

— Nu te prea văd prin zona de flagel!

Marchiza clipi în ceașca de ceai. Păru pentru o clipă că nu va

răspunde. Într-un târziu, spuse:

— Îi judeci pe oameni după niște standarde neconforme cu realitate, maestre Ashlyme. Din cauza asta sunt atât de crude portretele tale.

Se uită gânditoare la frunzele de ceai, apoi se ridică în picioare și-l prinse de braț pe romancier.

— Chiar dacă îndrăznesc să spun că suntem la fel de proști cum ne faci tu să părem.

Își îndreptă mânușile de-un alb imaculat.

— Sper c-o să-i spui lui Audsley King că încă suntem prietenii ei, zise ea.

Și plecă printre mesele din jur, schimbând câte un cuvânt ici-colo cu oamenii pe care-i cunoștea. O dată sau de două ori, tânărul romancier se uită cu furie înapoi la Ashlyme, dar ea îi atinse umărul într-un fel împăciuitor și curând se pierdură din vedere.

Paulinus Rack își mușcă buza.

— La naiba! spuse el. O să am de plătit pentru asta mai târziu.

Se uită de cealaltă parte a canalului.

— Într-o bună zi o să vezi că ai întreținut prea multă vreme atitudinea asta, Ashlyme.

— Ce ai de gând să faci când flagelul o să ajungă în Orașul de Sus, Rack? Întrebă Ashlyme cu o urmă de dispreț.

Rack îl ignoră.

— Opera ta s-ar putea să nu mai fie atât de la modă în viitor. Dacă aș fi în locul tău m-aș pregăti pentru asta. Nu-i insulta niciodată pe clienții care dau banul.

Făcu un gest de alungare.

— Oricum, n-o poți salva pe Audsley King, spuse el.

Ashlyme era furios. Îl apucă pe Rack de braț. Acesta păru speriat și și-l trase. Ashlyme îl prinse, în schimb, de degete. I le răsuci.

— Ce știi tu? îl batjocori el. Într-o săptămână o s-o scot de acolo.

Rack nu făcuse decât să-și răsucescă buza. Nu făcu nicio încercare de a-și elibera degetele, așa că Ashlyme, îngrozit că se

dedicase încercării de salvare în public, le răsuci și mai tare.

— Ce spui de asta?

Voia să-l vadă pe Rack crispându-se de durere, sau să-l audă cerându-și scuze, dar nu se întâmplă nimic de felul acesta. Șezură acolo o vreme, uitându-se sfidător unul la celălalt. Rack trebuia că suferea destul de tare. Livio Fognet, care nu părea să înțeleagă situația, clipea și le rânjea imparțial. Începu să plouă. Orașul de Sus își deschise umbrela și plecă din Mynned, unde frații Barley își puseră mâinile peste cap ca să se apere de ploaie și, mârâind, își priviră încălțările ce pluteau pe ape către Alves. Ashlyme dădu drumul degetelor lui Rack.

— Într-o săptămână, repetă el.

— Eu mă duc să schimb o vorbă cu Angina Desformes, spuse Livio Fognet.

— Există un moment anume al după-amiezii, spuse Audsley King, când toate mi se par respingătoare.

Orașul era din nou nepotrivit de întunecat, aerul răcoros și fără vlagă. Cărțile de tarot erau împrăștiate pe podeaua studioului ca și când le-ar fi aruncat cineva acolo într-un acces de furie. Audsley King zăcea pe sofaua spălăcită într-un cuib de perne din brocart, cu trupul ei subțire sprijinit într-un cot. Pe șevaletul din fața ei avea o schiță în cărbune mică și grotescă, în care un dirijor, bătând ritmul cu legănări exagerate ale baghetei, tăia capetele macilor din care era alcătuită orchestra sa. Era plină de-o violență fățișă, cât se poate de necaracteristică lucrărilor ei obișnuite. Era neterminată, și o privea cu trăsături înroșite și gesturi furioase, frustrate. Cuprinsă de preocupare, lăsase focul din studio să se stingă, dar nu părea să simtă frigul. Acesta nu era un semn bun.

Ashlyme stătea stânjenit în mijlocul camerei. Se simțea timid, vinovat, nepotrivit: nu atât de mult datorită trădării pe care venise s-o pună în practică, cât incapacității sale de a aduce vreo schimbare reală situației în care se afla ea. Niciodată nu mai fusese atât de conștient de goliciunea podelelor, de aerul efemer al pânzelor stivuite în colțuri, de vârsta și starea mobilei. Deschise gura ca să spună: „În Orașul de Sus vor avea mai bine

grijă de tine“, dar se răzgândi. În schimb, studie cele două tablouri noi care atârnav neînramate pe perete. Amândouă o înfățișau pe Grăsana Etteilla și-o surprindeau stând ghemuită pe podea amestecând cărțile. Sub unul dintre ele artistul scrisese cu litere înclinate: *ușa spre larg!* Erau grăbite și neglijente, ca și desenul de pe șevalet, de parcă-și pierduse încrederea în tehnicile sale – sau răbdarea cu suportul însuși.

— N-ar trebui să muncești atât de mult, spuse el.

Ea era amuzată.

— Să muncesc? Asta nu-i nimic.

Atinse schița cu cărbunele, se uită dezgustată la linia care rezultă și-o mânji cu degetul cel mare.

— Când trăiam la țară, spuse ea, pictam de la șase dimineața și până se făcea întuneric.

Râse.

— „Șase dimineața, și galbenul de crom s-a întors în natură!” Știi citatul ăsta? Ochii nu mi-au obosit niciodată. Câmpiile arate se întindeau în zare ca un vis întunecat, acoperite de ceață. Deasupra ei cârâiau ciorile, dând târcoale ulmilor. Soțul meu...

Se opri. Gura i se curbă de regret, și-apoi de dispreț față de sine.

— Ce capodoperă e asta!

Lovi pânza atât de tare, încât i se rupse cărbunele. Șevaletul se clătină, se plie singur și căzu cu un zăngănit.

— Câmpul de maci pe care-l vezi este acela pe care l-am sădit noi! strigă ea, uitându-se în față ei în gol. Este ca o orchestră ai cărei cântăreți nu-l văd deloc pe dirijor. Delirez cumva?

Dintr-o dată, se prăbuși între perne și din gură îi curse sânge. I se prelinse pe braț și începu să intre în brocart. Ea se uită neputincioasă la propriu-i corp.

— Și soțul meu a fost un artist. A fost mult mai priceput ca mine. Să-ți arăt?

Încercă să se ridice, căzu la loc, se șterse cu o batistă.

— N-a rămas nicio lucrare de-a sa, desigur.

Ochii ei se ațintiră asupra lui Ashlyme. Începură să-i curgă lacrimile.

— Nu, sunt cât se poate de bine, mulțumesc.

Ashlyme era îngrozit. Ea nu fusese niciodată măritată. (Înainte să se mute în oraș, locuise, din câte știa el, cu părinții. Asta se întâmpla cu mai mulți ani în urmă, și din perioada aceea nu se păstrase niciun tablou.) Hemoragia adusese la suprafață în acea inexplicabilă iluzie o dramă lăuntrică adânc îngropată. Ea îl strânse de încheietura mâinii și-l trase mai aproape. Stânjenit, el se uită la fața ei slabă, albă ca o gardenie, cu trăsăturile ei săpate adânc și cu ciudatele riduri vorace de lângă gură. Ea mai șopti ceva, dar adormi în mijlocul propoziție. După o clipă, el se desprinsese cu blândețe din strânsoare și, mergând ca un om într-un vis, ieși afară în pasaj.

— Vino, Buffo, spuse el.

Intenționaseră să o adoarmă pe Audsley King cu laudanum, cu toate că niciunul dintre ei, sincer, nu știuseră bine cum se face asta. Mânca atât de puțin. Se gândiseră să i-l pună într-un pahar cu vin. „Dar cum să fim sigur că-l bea?” Drogul părea acum inutil, dar Buffo era un conspirator inflexibil și insistă să i-l dea, totuși. Nu îi dădu însă destul: când substanța îi atinse limba, ea gemu și-și răsuci capul cu îndărătnicia exersată a unui invalid (care se teme că fiecare cedare în fața somnului ar putea fi ultima), așa încât mare parte din doză i se prelinse pe obraz. Cât înghiți, însă, avu un efect înfiorător. După un moment, ea se ridică iute și, cu ochii ferm închiși, spuse cu claritate:

— *Les morts, les pauvre mortes, ont de grand douleurs.*
Michael?

Buffo, vinovat, efectuează un mare salt și vărsă pe jos restul poțiunii.

— Ce? strigă el. Suntem deja descoperiți?

Ashlyme, care văzuse că femeia nu făcea decât să vorbească în somn, încercă să-l tragă de lângă ea. El se opuse cu încăpățănare, trăgându-l de haine și păr.

— Gălăgia! îl rugă Ashlyme într-o șoptă urgentă. Vrei s-o trezești, nebunule?

Se clătinară pe podelele goale în lumina slabă, gâfâind, suierând, împungându-se unul pe celălalt, în vreme ce mirosul greu al drogului se ridica în jurul lor.

— Nu l-a luat!

— Chiar și așa!

Audsley King mormăi brusc, căutându-le parcă atenția, și se lăsa între perne. Ei încetară lupta și o priviră cu băgare de seamă. Gura i se deschise. Începu să sforăie.

Spre surprinderea lui Ashlyme, Marele Cairo fusese de acord să aștepte jos în Rue Serpolet cu căruciorul. Planul lor era s-o ducă la el într-un cearșaf vechi de-al lui Buffo. Între timp, el trebuia să aibă grijă să nu intre nimeni în casă. Ashlyme era, totuși, îngrijorat. Membrele lui Audsley King erau laxe și necooperante, și era mai grea decât s-ar fi așteptat de la aspectul ei devastat.

— Grăbește-te! Dacă devine nerăbdător o să urce aici și-o să-și vâre nasul!

Din pielea ei părea să radieze o căldură cumplită. Răsturnată, fața ei, cu orbitele albastrui și firisorul de sânge uscat, părea acuzatoare, ironică, amuzată. O apucară și nu o putură duce de pe sofa în stradă. Ashlyme nu vru să meargă mai departe.

— Am omorât-o! spuse el.

Toată acea idee era o nebunie. Nu voia să mai aibă nimic de-a face cu ea.

— În orice clipă, creatura aia o să fie aici cu cuțitele și zbanțurile lui!

În cele din urmă, Buffo trebui s-o așeze singur pe cearșaf, în timp ce Ashlyme stătu alături cu un ac bont de tapițer, pregătit s-o coasă înăuntru cu ochiuri lungi și largi.

— Acum costumele. Repede!

Buffo își scoase hainele într-un colț. Pe când țopăia de pe un picior pe altul pe podeaua rece, încercând să se ascundă, dinspre el răzbătu un miros puternic de camfor. Ashlyme, rușinat de modestia prietenului său, întoarse cărțile de tarot împrăștiate și se uită pe fereastră la pânțele galben al norilor de deasupra lui Rue Serpolet. Începea să creadă că planul avea, totuși, să reușească. Îi va oferi lui Audsley King spațiu în propriu-i studio cât ea-și va reorganiza viața. O va duce departe de Rack și de Marchiza „L”. Existau și alți sponsori, alți distribuitori, dornici s-o ajute și s-o reprezinte. Lovi cu degetele pervazul geamului.

— Grăbește-te, îl îndemnă pe Buffo. S-ar putea ca Grăsana să

se întoarce tocmai acum.

Buffo, în sfârșit înfășurat în bandajele acelea mizerabile, își trase masca de cauciuc peste cap și se întoarce cu fața spre interiorul camerei.

Întrebă:

— E dreaptă?

Ashlyme auzi aceste cuvinte sub forma sunetelor sepulcrale și amenințătoare: „*I da mtă?*” Lumina galbenă reflectată în norii de afară se lovea de o parte a măștii. Semăna cu capul unui cal, proaspăt descărnat până la os în curtea unui măcelar și împodobit cu panglici de hârtie verde pentru cine știe ce festival, însă coarnele și ochii ei nu aparțineau nici unui animal de pe fața pământului. Astronomul o mângâie cu o mână făcută căuș, ca o femeie care-și potrivește pălăria pe cap și veni spre Ashlyme, care se cutremură și se dădu în spate, spunând:

— Chiar trebuie să port un lucru atât de oribil?

Buffo râse.

— A ta nu e nici pe jumătate la fel de frapantă. Poftim!

Ashlyme o acceptă cu dezgust. Era udă și transpirată. Și-o îndesă repede peste față, așa încât să nu-și ofere timp să se gândească, și îi fu pe dată imposibil să respire. Îngrețoșat de mirosul ei, cu nasul strivit într-o parte, cu ochiul stâng acoperit, se luptă s-o dea jos, găsi mâinile astronomului încercând să i-o îndese la loc.

— N-am nevoie de ajutor! Lasă-mă în pace!

Era dezgustat de el însuși în egală măsură ca și de Buffo. Acel potir fetid, mai mult ca orice altceva, făcea planul de nesuportat. Îi curgeau ochii. Când putu vedea din nou, se uită cu pică la mâinile ca două bețe înfășate ale lui Buffo.

— Eu n-o să mă bandajez așa, orice ai spune tu!

Buffo ridică din umeri.

— Cum vrei tu, atunci.

Scările de jos ale casei erau îmbăiate într-o lumină galbenă, pală, și presărate cu șipcile și tencuiala desprinse zilnic de muncitorii proprietarului. Materiale de construcție abandonate zăceau pe fiecare palier. Ashlyme și astronomul își croiră drum în jos printre aceste mizerii, cu Audsley King atârând între ei

ca un covor furat. (În vreme ce, în spatele ușilor, ceilalți locatari ai casei ignorau pocnetele furtive de pe scări și vorbeau pe tonurile sincopate și certărețe ale celor din zona de flagel, întrebându-se unul pe altul dacă stătea să plouă și ce să ia de la măcelar mâine.)

Audsley King clătina din cap cu încăpățănare și mormăia.

— Nu pot crește aici crinii ăia minunați, spuse ea pe o voce joasă, chibzuită. Știi cât îmi e de greu să respir.

Tremură o dată sau de două ori și rămase nemișcată.

Ashlyme și Buffo își dublă efortul. Femeia părea să ia în greutate cu fiecare pas, amorțindu-le brațele și alunecându-le din degetele care-i dureau. Nu erau obișnuiți cu munca și se văicăreau ca doi bătrâni: dacă Buffo nu trăgea înainte prea tare, atunci Ashlyme îl ținea în urmă. Niciunul nu îndrăznea să ridice vocea la celălalt, dar, încorsetați în căștile acelea cu miros rânced, îndrăzneau doar să înjure hârâitul gros al respirației în propriile urechi și să-și dorească să fie înapoi în Orașul de Sus. Picioarele li se târșâiau pe scări.

— Nu *trage!*

— Dacă ai înceta măcar să împingi așa tare!

Fără veste, Audsley King – visând, poate – își trase genunchii sub bărbie, și cearșaful se contractă ca o crisalidă fantomatică în semiîntuneric. Ashlyme pierdu priza asupra umerilor ei. Femeia alunecă în față, îl doborî pe Buffo din picioare și se rostogoli pe scări după el, lovindu-se și gemând la fiecare treaptă, pentru a se opri cu un bufnet înfundat printre sacii cu nisip și var de pe următorul palier.

— Buffo! se rugă Ashlyme. Fii mai atent!

Buffo se uită la el cu ură, cu absurdul lui piept gol înălțându-se sub zdrențe. Cearșaful se mișcă ușor; din el se auziră sforăituri. Se apropiară de el cu precauție.

— Unde mă aflu? spuse Audsley King.

Își recăpătase conștiința și, evident, credea că e singură.

— Sunt în Iad? Oh, nimic n-o să mă consoleze vreodată pentru situația asta înfiorătoare!

Era vocea cuiva care se trezește într-o cameră goală într-un oraș necunoscut; se uită pierdut la lavoar și la patul dezordonat;

și, după ce a deschis toate sertarele goale, se întoarce într-un sfârșit spre fereastră și spre străzile pustii de sub ea, doar ca să descopere că a locuit acolo toată viața ei.

— Încă o hemoragie. Măcar dacă aș putea muri.

Se gândi la aceasta, apoi uită de ea.

— Tatăl meu a zis: „De ce desenezi mizeria asta?“, continuă ea. „Dacă abuzezi de talentele tale, o să le pierzi. Or să-ți fie luate dacă desenezi mizerii.” E-atât de întuneric aici. Nu vreau să merg la culcare așa de repede.

Se auzi un plâns scurt. Se zbătu puțin, ca pentru a vedea cât de larg era spațiul în care stătea captivă.

Rămase împietrită.

Din cearșaf ieși un țipăt sfredelitor.

Ashlyme încercă să o apuce de picioare, dar ea se smuci din strânsoarea lui și începu să se rostogolească înainte și-napoi pe palier, lovindu-se de pereți și strigând:

— Nu sunt moartă! Nu sunt moartă!

La aceasta, ușile se deschiseră sus și în jos pe scări și prin ele ieșiră vecinii ei ca să se plângă de zgomote. Câțiva se traseră înapoi când văzură ce se întâmpla, dar alții, în special femeile, schimbară clătinări încurcate și totuși ironice din cap și rămaseră să se uite. Emmet Buffo, care se pregătise pentru o astfel de eventualitate, le explică tuturor celor care vrură să-l asculte:

— Treburi oficiale. Politica de carantină. Păstrați distanța!

Acest lucru fu de un ridicol atât de evident, încât fu ignorat (cu toate că, în discuțiile aprinse care aveau să se iște mai târziu, îi făcu mai mult rău decât bine).

Audsley King, între timp, rupsese cearșaful de-a lungul cusăturii stângace a lui Ashlyme și scoase o mână lungă și puternică pentru a se prinde cu disperare de aer. Acum era deja atât de speriată, că începuse din nou să tușească într-o serie de spasme profunde, distructive, între care nu putu decât să gâfâie. În partea de sus a cearșafului apăru un boboc roșu și se extinse cu rapiditate. Ashlyme o ridică în poziție de șezut.

— Te rog, fii calmă, o imploră el.

Convulsiile scăzură puțin. Era pregătit să-i mărturisească

întreaga afacere sordidă, dar nu știa cu ce să înceapă. Cu blândețe, îi eliberă din cearșaf capul și brațele. Femeile se îngrămădiră mai aproape, tăcute, nesigure, acum deloc amuzate; se văietară furioase la vederea obrazilor ei albi și a buzelor însângerate. Ea clipi în sus la ele. Măinile îi erau încinse; prinse între ele mâna lui Ashlyme.

— Te implor, oricine ar fi, să mă scoți din giulgiul ăsta, spuse ea.

Dintr-o dată, observă lucrul pe care-l avea tras pe cap bărbatul. Începu din nou să strige, fluturând din brațe și implorându-l să n-o rănească.

Asta era prea mult pentru femei, care se apropiară de Ashlyme, batjocorindu-l și sumețindu-și mânecile. Emmet Buffo păși înaintea lor, făcând gesturi pe care și le închipuia împăciuitoare. Încasă mai multe lovituri urâte în cap și piept, și fu împins într-o grămadă de nisip, unde rămase dând zadarnic din picioarele sale lungi și repetând:

— Poliția oficială, poliția oficială.

Audsley King îl împinse pe Ashlyme în lături.

— Peștele-n om: omul în pește! strigă ea, într-un puternic accent de Soubridge – amintindu-și, poate, de vreun foc în aer liber la solstițiu, de vreun ritual al fetelor în ținutul agricol. Criminalule!

Ashlyme căzu pe spate, uluit.

Un pește?

Pipăi masca cu degetele. Era capul unui păstrăv, căruia cineva îi adăugase buze groase de cauciuc și o creastă grotescă de țepi. Se prinse cu mâinile de cap și, învârtindu-se cuprins de dezgust, încercă zadarnic să-și scoată masca. Mirosul ei spori îngrozitor. De ce fusese de acord să devină atât de absurd? Nu se putea gândi decât să scape de acolo. Audsley King trebuia abandonată. În Orașul de Sus el va fi un cal de bătaie. Se aruncă asupra femeilor, care-l loveau cu pumnii și picioarele pe Buffo cu un soi de sălbăticie preocupată, năucă, și încercă să-l scape pe astronom din ghearele lor.

— V-ați apucat de o treabă prea grea pentru voi, eh? rânjiră ele. Hai să dăm jos măștile alea și să vedem cine sunteți cu

adevărat!

Ieșind, însă, victorioase, nu făcură nicio încercare de a pune în practică amenințarea. Una dintre ele se ocupă de Audsley King, în vreme ce celelalte rămaseră cu mâinile în șolduri, pufnind sfidător, sau își trecură agitate degetele prin părul încâlcit.

Așa ar fi și rămas dacă n-ar fi venit Marele Cairo, care se plictisise să stea de gardă lângă cărucior. Urcă ușor scările din stradă și se apropie de femeii cu pas vioi, de parcă era obișnuit să preia comanda oricărei situații. Purta un costum de piele maro, parcă militar, în a cărui cingătoare își îndesase o armă ciudată – un cuțit lung de treizeci de centimetri cu mâner rotund din lemn lăcuit sub forma unei bufnițe și o lamă nici pe departe mai groasă ca o andrea. La capătul unei curelușe prinse la încheietura mâinii se legăna o măciucă din cauciuc ca de muncitor. Avea picioarele încălțate în cizme cu șireturi cu bombeuri din oțel. Era foarte conștient de efectul pe care-l producea apariția sa. Cu mâinile împreunate la spate și cu pieptul scos în evidență, le oferii femeilor o privire prelungă, concentrată.

— Ce-i asta? întrebă el. Avem probleme cu oamenii ăștia?

— Nu, spuse Ashlyme. E-n regulă.

Auzind asta, femeile râseră sarcastic. Răspunseră la căutătura pătrunzătoare a piticului cu priviri îndrăznețe, curioase.

Între timp, Emmet Buffo stătea neajutorat într-un colț, respirând cu greu, istovit, pe când una dintre femeii se aplecă asupra lui ca să-i scoată masca.

— Oprește-te, comandă piticul.

Merse țănoș spre ea și o lovi peste fund cu măciuca. Femeii i se înroși fața.

— Măi, să fie, mucos mic și jegos, spuse ea pe jumătate amuzată.

Îi ciufuli părul, încrețind din nas când simți mirosul de Balsam Altaean; apoi, repede ca fulgerul, îl doborî din picioare cu o smucitură de cot. Îl privi cum se rostogoli pe podea ținându-și mâinile la ochi și spuse:

— N-o să mai faci repede asta, nu-i așa, scumpule?

— Târfă nerușinată! strigă Marele Cairo.

Sări în picioare cu imprevizibila violență a unui acrobat (care trece de la repaus la mișcare fără nicio stare intermediară aparentă), scoțându-și de la cureaua cuțitul cel lung. Înainte să-l poată opri cineva, o apucase de păr, o trăsese în jos în poziție îngenuncheată și-i vârî cuțitul în gura deschisă cât de tare putu. Ochii ei se căscară pentru o clipă.

— Am terminat-o, atunci, spuse el.

Ashlyme căzu la pământ și vomită în masca de cap de pește; în jurul lui le auzea pe celelalte femei strigând panicate. Emmet Buffo rămase unde fusese, șoptind: „Poliția oficială”. Piticul dansă pe palier, înjunghiind orice femeie îi cădea în față, până ce înfipse cuțitul opt centimetri într-un toc de ușă și-l rupse. Legănă măciuca pe care o avea prinsă de mână.

— Atât! strigă Ashlyme. De ce faci asta?

Lăcrimând de teamă și repulsie, coborî scările în fugă și ieși în stradă, unde ploaia începuse să cadă din burțile norilor, udând castanii prăfoși și făcând un ciment unsuros din praful de tencuială și frunzele căzute pe pavaj. Buffo se împletici afară după el, confuz și sângerând, cu zdrențele desfășate și cu masca strâmbă. Văzând că nu erau urmăriți, se sprijiniră de cărucior.

— Femeile astea nenorocite, gâfâi astronomul. Întotdeauna îți dau peste cap planurile.

Ashlyme se uită la el fără grai pentru o clipă, apoi o luă din loc.

Ploaia cădea.

Buffo strigă:

— Cum rămâne cu căruciorul? Ashlyme?

Strigătele și țipetele care continuau să se audă din casă atraseră curând atenția poliției flagelului. Buffo îi văzu în depărtare. Tresări, apucă mânerul căruciorului și alergă haotic cu el în josul lui Rue Serpolet până ce i se desprinse una dintre roți. Urcă pe bordură și căzu pe-o parte. Buffo se uită panicat în jur, de parcă și-ar fi pierdut simțul orientării, apoi porni cu pași mari în întunericul tot mai profund dintre două clădiri, strigând:

— Ashlyme? Ashlyme?

Polițiștii flagelului intrară în casă câte doi odată. La scurt timp după aceea, se lăsă liniștea. Grăsana Etteilla, ghicitoarea, se făcu apoi văzută venind din direcția pieței. Ploaia îi lipise rochia din bumbac galben de sâni plini și de șunci. Ochii ei erau flegmatici, brațele pline de zarzavaturi și fructe. Intră în casă. Se auzi un țipăt puternic atunci când o descoperi pe Audsley King pe scări. Se trântiră uși, se aprinseră luminile în studiul lui Audsley King, se înregistrează un mare du-te-vino între etaje.

Ashlyme, care se ascunsese de Buffo într-un portal unde bătea ploaia, așteptă până ce încetă zarva și apoi se duse acasă, ud până-n măduva oaselor.

Mai târziu, se uită în oglinda de deasupra lavoarului, abia văzând lugubrul totem cu buze vineții care se uită înapoi la el, cu ochii ieșindu-i solemn din orbite și cu solzii desprinși căzându-i în chiuvetă. Tot drumul de întoarcere se temuse să încerce s-o dea jos, dar, în cele din urmă, o scoase cât se poate de ușor.

A treia carte Orașul

Te vei amesteca printre oameni importanți fără apetență pentru artă. Gusturile lor diferă mult față de ale tale. Ai grijă la „Omul cel Mic” care vine după această carte.

„Îngerii, se spune, deseori nu știu dacă se plimbă printre vii sau printre morți.”

RAINER MARIA RILKE, *Elegii*

Perioada care urmă fu liniștită și greu de suportat. Se trezi împovărat de vină din fiecare somn. Când întindea o pânză sau își făcea menajul se întâmpla să-și amintească de un detaliu al acelui dezastru și să fie copleșit de-un val de repulsie și rușine. Nu-și putea refuza clienții când veneau să pozeze, și totuși se temea de fiecare bătaie la ușă, așteptându-se să fie poliția de carantină sau – și mai rău – vreun mesaj plin de dispreț din partea lui Audsley King, livrat de ghicitoarea răzbunătoare. Dar nu veni nicio veste din niciunul dintre cartiere.

N-am auzit nimic din partea lui Emmet Buffo, scrise el în jurnal. Și continuă, poate nedrept: De ce să-l caut eu? Toată tevatura aia a fost din vina lui. Își reaminti cu aceeași răsuflare: Trebuie să-l evit pe Rack și clica lui. Cum pot da ochii cu ei acum, cu rânjetele și insinuările lor?

De fapt, nu avu nicio problemă s-o facă. Cât se poate de ironic, întâlnirea cu ei pe Terasa Frunzelor Căzute nu făcu decât să-i ridice statutul în Orașul de Sus. Zvonurile referitoare la încercarea eșuată de salvare – care, când ajunseră în Mynned filtrate de exilații din Bistro Californium și Luitpold Cafe, erau indulgent de vagi – nu făcură decât să se adauge noii sale poziții romantice. Era popular în saloane. Marchiza „L” îi făcu vizite însoțită de un nou romancier. Fu nevoit pentru prima dată în cariera sa să refuze comenzi. Cele două sau trei portrete pe care le termină în acest timp păreau să fie mai blânde ca de obicei. Asta îl stânjeni, și-i cam dezamăgi pe clienți. Pentru prima dată, nimeni nu voia un Ashlyme cu care să se înțeleagă. Tânjeau

după părerea lui nefavorabilă. El era conștiința lor. Nu c-ar fi putut el concura cu flagelul, sau cu frații Barley: iar despre aceștia din urmă scrise curând următoarele:

În saloane nu auzim altceva decât ce haine poartă ei, ce crame frecventează săptămână aceasta, cum au lăsat însărcinată o cusătoreasă tânără și prostituată din Piața Tendințelor Moștenite. „Oare cinează acasă frații Barley în seara asta?” se întrebă femeile una pe cealaltă. „Sau iau cina altundeva?” Vor cina, cum știe toată lumea, ca niște porci, într-o plăcintărie din spatele lui Margarethestrasse și-o să-și piardă cunoștința în rigole. „Frații Barley au inventat Egg Foo Yung!” Când se gândea la Marele Cairo, Ashlyme era umplut de-un dezgust violent care se răsfrângea și asupra sa. Visa cu femeia aceea cu gura deschisă și ochi bulbucați, de parcă el îi înfipsese cuțitul în gât. O asemenea întâmplare nu mai avusese nicicând loc în viața lui; chiar și treaz fiind, continua să o vadă de fiecare dată când închidea ochii. Vedea de asemenea și expresia piticului când spusese: „Am terminat-o, atunci.” Era o expresie de satisfacție, satisfacția normală pricinuită de-o faptă normală, de parcă tocmai terminase de mâncat micul-dejun. Ashlyme se temea de următoarea întâlnire cu el, chiar și numai fiindcă umbra acelei expresii s-ar fi aflat – așa cum se aflase întotdeauna, numai că acum era vizibilă – sub pielea lui, alături de vanitatea sau încredințarea sa că înțelegea limbajul pisicilor.

Cu toate acestea, întâlnirea era inevitabilă. Ashlyme păstră distanța față de turnul din Montrouge, dar într-o seară, după ce luă masa la Vivien, se întoarse acasă și găsi ușa din față lovindu-se de canaturi în bătaia vântului, iar piticul îl aștepta în studioul întunecat.

Piticul părea obosit. Se plânse, ca de obicei, că frații Barley îi puneau gând rău.

— Încă nu-i iau în serios – n-au întins atât de mult coarda – dar curând o să fiu nevoit s-o fac.

Se plânse de plictiseală. Pentru a și-o alina, spuse el, își petrecuse toată săptămână cu prostituatele din Line Mass. Ele îi spusese „micuțul meu cancelar” și „cocoșelul meu de companie”, dar asta nu-i oferise nicio bucurie, doar migrene și o

tuse seacă. Când îi spuse acestea lui Ashlyme, se uită la el cu atenție. Ședea pe pervazul unui geam, balansându-și picioarele. Luă marioneta lui Ashlyme și-i răsuci mâinile și picioarele în poziții incomode, nu tocmai omenеști. Râse.

— Haide, Ashlyme, care-i problema? Ce mai face bătrânul Emmley Burwash? Întotdeauna mi s-a părut un om fragil!

Ashlyme se uită la el din cealaltă parte a studioului.

— Ei bine, dacă nu vrei să vorbești, n-o face, spuse piticul. Nu te pot constrânge.

Își vârî nasul printre lucrurile lui Ashlyme până ce atenția îi fu captată de un portret cu Audsley King făcut în grabă.

— Ce s-a întâmplat aici?

Ashlyme puneă deseori deoparte banii pe care i-ai fi dat pe o pânză nouă refolosind una veche. În cazul acesta făcuse tabloul peste un portret de grup cu Baroneasa de B... și familia ei, care nu fusese niciodată ridicat din studio. Pe măsură ce vara cea ploioasă înainta și noua vopsea începea să se șteargă, imaginea Baronesei începea să iasă din nou la suprafață sub forma unei femei foarte bătrâne ținând în mână o floare, absorbind încet și distorsionând figura lui Audsley King. Era ceva intenționat și sinistru în acest act de substituire. Era ca și când Baroneasa, împiedicată de propria-i vanitate să ridice tabloul original, avea totuși intenția să-și pretindă pânza pe care era pictat. Ashlyme urmărise procesul cu un soi de oroare fascinată.

— De vină sunt pigmenții de proastă calitate, spuse el. Vremea. Nu știu. Oricum, n-a fost un portret prea reușit.

Își curăță gâtul; înghiți.

— Se-ntâmplă uneori.

Acum că descoperise că putea vorbi, nu mai avea răbdare să aștepte.

— Cum ai scăpat din mâinile poliției? se auzi că întrebă neliniștit. Ce le-ai spus? M-am uitat din Rue Serpolet, dar nu ai coborât în stradă. Ce s-a întâmplat după ce am plecat eu?

Piticul, care așteptase asta, clipi cu cruzime.

— În Rue Serpolet, spuse el într-o parodie a unei voci autoritare, am surprins doi bărbați în timp încercau să scoată pe furiș o femeie sărmană din zona de carantină împotriva voinței

ei. Am încercat să-i arestez, dar m-au lovit până ce am leșinat, au înjunghiat o nefericită femeie într-un fel extrem de oribil și au scăpat. Nu-i pot descrie. Erau deghizați într-un chip cât se poate de grotesc. E evident că erau criminali foarte experimentați. Oh, nu face fața asta jalnică, omule! Nu știi de glumă?

Ashlyme își mușcă buza.

— Chiar și așa, spuse el. Ești sigur că te-au crezut?

Piticul se uită la el enervat.

— De ce să nu mă fi crezut? Eu sunt Marele Cairo. Tot ce au ei, de la mine au. – Râse. – Pe lângă asta, acum eu sunt responsabil de ancheta asta.

Ridică insolent din umeri, își lovi nasul cu un deget.

— Am jurat să-i prind pe răufăcători. O crimă ca asta e-o chestiune de onoare pentru mine, s-ar putea spune.

— Dar mărturia celorlalte femei!

— Din nefericire a trebuit să arestăm câteva. Erau confuze, și ajunseseră cumva la ideea că eu o rănisem pe una pentru ele.

Brusc, îl prinse pe Ashlyme de braț.

— Pentru pacea ta sufletească, spuse el pe o voce joasă, urgentă, te sfătuiesc să dai uitării toată treaba aia periculoasă. Eu asta am de gând să fac, ceea ce-i un mare noroc pentru tine. Și încă un lucru, Ashlyme...

Îl strânse tare până ce lui Ashlyme îi dădură lacrimile.

— Să nu mă mai lași niciodată să aștept cum m-ai lăsat atunci, sau vei fi următorul care să-mi simtă ciomagul pe spinare. Suntem înconjurați de dușmani!

Ashlyme încercă să-și tragă brațul. Plin de dispreț, piticul îi privi zvârcolirile pentru o clipă sau două, apoi îi dădu drumul.

— Ține minte!

Rămase tăcut după asta, uitându-se la Ashlyme ca și când nu l-ar fi văzut cu adevărat. Apoi spuse pe un ton cât se poate de diferit:

— Mi s-a întâmplat un lucru curios când mă întorceam din Line Mass astă-dimineață. Îți zic, Ashlyme, a fost unul dintre incidentele alea care te pun pe gânduri! Mergeam pe malul canalului printr-un district plin de depozite. Pereți din cărămidă

roz cu maro. Miros de apă stătută. Scripeți ruginiți legănându-se în vânt deasupra capului. S-a apropiat de mine un bărbat foarte bătrân și, când a ajuns în dreptul meu, s-a oprit și s-a uitat direct la fața mea. Mi-a aruncat o privire sinistă. În jurul scalpului său galben părea să plutească un halo insuportabil! Preț de o secundă sau două fu foarte frumoasă acea lumină incandescentă care-i ardea în jurul capului, dizolvând cărămida roz din spatele lui așa încât tot cerul păru să se deschidă ca pagina albă a unei cărți... Dar apoi se iscă iarăși vântul și soarele intră din nou după nori, iar eu am văzut că fața lui era roasă de o boală contractată în tinerețe. Îi tremura gura. Părea suferind și preocupat. Din el emana o forță vagă, ca un vânt ce mă împingea din față. Ashlyme, cred că flagelul o să ne răpună pe toți într-un sfârșit!

Piticul se cutremură ca de-o superstiție și rămase iarăși tăcut. Aceasta era o parte a caracterului său pe care n-o mai afișase înainte. La început, Ashlyme bănuia că născocise povestea, sau cel puțin că o garnisise ca să pară mai impresionantă; dar când își trecu mâinile cu inele grele peste față și se întoarse ca să se uite sumbru pe geam afară, îi fu aproape imposibil să nu creadă că ceva îl tulburase cu adevărat în Line Mass. Când Ashlyme îi oferi ceai, el refuză cu un gest care sugera că nimic nu-l putea face să iasă din starea aceea proastă. Era un ciumat, recunosc el, cu depresii nervoase care veneau și plecau o dată cu vremea. Fără-ndoială, această nouă melancolie era de felul acela. Brusc, spuse:

— La drept vorbind, m-am gândit mult la o femeie pe care am văzut-o când eram în Rue Serpolet, o femeie mare care prezice viitorul și se spune că locuiește cu Audsley King. Îndrăznesc să spun că tu știi de o astfel de femeie?

Ashlyme clătină încurcat din cap.

Piticul îi oferi un zâmbet curios, cu gura tremurândă și totuși conspirativ, și scoase din jacheta sa din piele ținută un plic cu o pecete de ceară roșie la fel de mare ca un rubin.

— Chiar și așa, spuse el. Vreau să ajungă asta la ea.

Se gândi pentru o clipă.

— Spune-i că mă interesează mult cărțile. Asigur-o de

considerația mea. Ridică-mă în ochii ei. Asta-i o treabă romantică, Ashlyme, și-mi pun încrederea în tine. Du scrisoarea în Rue Serpolet cât de repede poți.

Ashlyme fu cuprins de panică.

— Dar cum rămâne cu Audsley King? insistă el. S-ar putea să-mi fi recunoscut vocea în zarva de pe scările alea afurisite! Cum pot da iarăși ochii cu ea?

Piticul se uită la el fără nicio expresie, întinzând scrisoarea. Ashlyme petrecu o noapte fără somn și, a doua zi, făcu o vizită la casa din Rue Serpolet ducând în leagănul brațului o duzină de crini albi ca varul și grei.

— Cum te simți?

— Cum mă vezi.

În cameră era frig. Audsley King stătea întinsă pe sofa – slabă, nemișcată, cu o privire pierdută – înfășurată într-o haină de blană cu mâneci ciudat de lungi. Vorbea cu reținere despre „hoți”; ochii i se mișcau cu teamă de fiecare dată când pe lângă casă trecea câte o roabă de construcții. Pe fiecare suprafață plată stăteau boluri cu anemone, de începuse să se jelească singură. Florile erau purpurii și roșii ca vinul, culorile bolii ei; gâturile lor erau îndoite cu ascultare. Discuta despre lucruri mărunte: situația sa domestică („Acum stau aici în studio toată ziua”) și mesele pe care le lua. „Brusc, nu-mi mai place peștele!” El o studie îndeaproape, dar nu-și râdea de el.

— Nu vrei să mergi la geam și să te uiți afară? Ne-au călcat niște hoți și sunt foarte neliniștită.

Nu, spuse ea, nu făcuse nicio lucrare nouă. Acolo, după cum putea vedea, se afla șevaletul ei, adunat și sprijinit de perete. Făcuse niște desene, dar nu voia să i le arate tocmai lui. Nu erau destul de bune. Le păstrase numai o zi, după care le rupseseră. De ce nu trecuse s-o vadă? Ar fi bucuroasă să-i pozeze din nou, dacă asta-și dorea. Viața părea atât de tăcută. Nu trebuia să se trudească. Nu era goală, ci foarte tăcută.

— Ghicitoarea este amabilă, dar îmi lipsește Orașul de Sus, spuse ea.

Apoi, din nou, avea atât de multe pe cap, abia dacă-i

ajungeau orele dintr-o zi!

El îi promise c-o va vizita din nou curând. Când ieși, ea se uita deja înfrigurată în colțurile camerei.

În strâmtul coridor cu linoleum rupt și stive de pânze, Ashlyme o găsi pe Grăsană aplecată deasupra unei găleți, cu corpul mătăhălos și chinuit îmbrăcat într-o rochie largă cu mâneci mici, imprimată cu flori. Spălatul podelei o făcuse să respire greu cu gura deschisă și sub brațe avea pete mari de transpirație. Culoarul era luminat doar de o fereastră în evantai, care dădea spre casa scârilor; în obscuritatea maronie pe care o oferea aceasta, femeia părea monumentală, de nezdruccinat. Dar, când se apropie el, se ridică ștergându-și obrazii cu un antebraț puternic și-și făcu impasibilă loc. Din găleată ieșeau aburi. Fără să știe ce să spună, îi înmână plicul de la pitic. Ea îl întoarse pe toate părțile, îi examinează pecetea înflorată, îl cântări o clipă în mâinile mari și aspre de parcă nu era sigură ce să facă cu el.

— Nu vrei un pahar de anason? întrebă ea încet.

— Mulțumesc, spuse Ashlyme, dar trebuie să plec.

Atunci vorbiseră pentru prima oară.

El se uită la degetele ei boante, atât de neobișnuite cu acea mișcare, cum rupse și umezi plicul. Îl văzu că o privea și se întoarse cu un fel de modestie instinctivă ca să citească foaia de hârtie pe care o găsisese. I se mișcă buzele. Ashlyme, care i-ar fi oferit o mare intimitate dacă ar fi putut, se uită în susul zidului. Cu colțul ochiului văzu o pată de-un roșu aprins întinzându-se încet dinspre gâtul ei gros pe obrazii palizi cu puful lor de păr și pelicula de transpirație. Femeia aceea monolitică, cu umerii ei masivi, mișcări împietrite și calm de catâr, roșea! Ashlyme își lovi agitat piciorul cu palma și se uită cât de intens putu la găleata din care curgea apa.

Zăngănitul unei roabe de construcții intră înfundat în coridor prin geamul în evantai. Simțea miros de mâncare gătită în josul pasajului, în bucătărie. Încercă un brusc sentiment de normalitate și stabilitate, apoi cineva strigă în stradă și sentimentul dispăru. În cele din urmă, ghicitoarea împături scrisoarea și o vârî, cu un oarecare efort, cu grijă, înapoi în plic.

O lăsa să cadă între imenșii ei sâni și mângâie locul unde se opri.

— Prietenul tău e-un omuleț de caracter, spuse ea. Și foarte săritor.

Ashlyme nu se așteptase la așa ceva. Dintr-o dată, văzu, suprapus peste fața ei, fața femeii pe care o omorâse piticul – cu capul dat pe spate, cu gura căscată pe cuțitul ăla subțire, îngrozitor. Simțea că ar fi trebuit s-o fi prevenit de asta.

— S-ar putea să afli că piticul este predispus unor perioade de... entuziasm, spuse el după ce se gândi puțin. Vreau să zic că s-ar putea să nu fie atât de vrednic de încredere cum ți-ai dori tu.

Văzu imediat că spusese deopotrivă prea multe și prea puține. Poate că trecuse, oricum, momentul ca el să spună ceva, orice, despre comportamentul piticului: deja i-l trecuse cu vederea prin faptul că păstrase tăcerea. Ghicitoarea se uită la el bănuitoare. Apoi zâmbi. Preț de o secundă, ochii ei părură să devină de un albastru foarte pur și clar. Era ca un semnal transmis de inteligența lăuntrică, care se detașase pentru scurtă vreme ca să se ocupe de el înainte să se întoarcă la eterna ei misiune de a căuta logică în trecerea aleatorie a unui pachet de cărți lăuntric.

— Sunt sigur că e un om cu mari resurse, spuse ea, și un om bun. Mulțumește-i pentru invitație. Dar ce propune el nu este posibil.

— Înțeleg, spuse Ashlyme, care nu înțelegea nimic.

În loc să aștepte să-i vadă ochii devenind din nou sticloși, îi oferă o plecăciune ușoară din cap și ieși. Când se uită înapoi din ușă, femeia stătea în mâini și genunchi lângă găleată, frecând tare ceva de pe podea.

Îi dădu raportul piticului despre această întâlnire în turnul din Montrouge.

— Bun, spuse piticul, frecându-și mâinile. Excelent. Mai bine decât mă așteptam. Dar trebuie să ne mărim avantajul, eh? Ea trebuie să vină aici și să mă vadă așa cum sunt, un om care și-a organizat viața folosindu-se de minciuni albe, dar care e dispus

să o împartă cu alții!

Era într-o bună dispoziție uimitoare. Clipea și făcea cu ochiul cu o trufie contemplativă și mulțumit. Mâncă o pară cu plăcere, își lustrui viguros ochelarii. Puse să se aducă o sticlă de *bessen genever* și-l făcu pe Ashlyme să toasteze în cinstea a ceea ce el numi „reușita sa romantică”. O dată sau de două ori, veselia lui păru puțin obosită: își trecea încontinuu mâinile prin păr și, când nu vorbea, în ochi avea o privire nefocalizată. Se ridică în picioare fără veste și deschise violent ușa de parcă s-ar fi așteptat să prindă pe cineva trăgând cu urechea. O dată spuse:

— Jumătate dintre oamenii mei au fost și ei arestați ieri dimineață, din cauza unei boacăn administrative sus în Uriage și Montdore.

Scoase un râset crispat.

— Îți poți imagina asta?

Însă, în general, era mulțumit.

— Data viitoare dă-i astea, ordonă el. Ce flori sunt de sezon? Nu contează. Ține mine, gata cu „încă nu e posibil”! Gata cu sficiunea! Vino și spune-mi răspunsul ei.

Se gândi pentru o clipă.

— Data viitoare când vii o să avem o ședință pentru portretul meu.

Însă era limpede că-și pierduse interesul.

Ashlyme părăsi turnul ducând cu el un pachet care se dovedi a conține nimic altceva în afară de doi pui de iepure proaspăt uciși, fiecare cu câte o panglică de hârtie verde legată cu grijă în jurul gâtului. Pe aceștia, femeia cea grasă refuză să-i atingă și, cu toate că piticul pretinse mai târziu că erau un dar de nuntă tradițional în peninsula Mingulay, Ashlyme se cam îndoia.

Curând, ajunse să facă pe samsarul de la unul la celălalt o dată sau de două ori pe săptămână.

La început, aceasta nu fu o îndatorire apăsătoare; și, chiar dacă era conștient că rolul de delegat al piticului îl făcea să pare un nătăflet, i se potrivea destul de bine, prin aceea că-i permitea să-și reia vizitele la Audsley King în chip regulat. Cu nesăbuintă, pentru a intra și ieși din Orașul de Jos, începu să folosească din nou Scările Gabelline, făcându-și socoteala că, din moment ce

umbla cu o misie din partea piticului, nu va fi arestat de poliția acestuia. Începu de la capăt portretul lui Audsley King, uitându-se neputincios la ea cum în fiecare zi i se topea câte un strat nou de carne, adâncindu-i găurile albastrei de sub pomeți. Fața i se redefinea întruna, căutând expresia exactă a structurii osoase de dedesubt pe care numai moartea o poate arăta. Nu părea interesată de pictură. Se uita cu indiferență la ce făcuse el și-l îndemna să „caute formele lucrurilor”. Ca s-o distreze în lungile ore reci cât picta, îi spuse minciuni despre Paulinus Rack și inventă scandaloase afaceri amoroase pentru Marchiza „L”; pe Livio Fognet îl vârî în faliment. Minți fără milă, iar ea se arătă dornică să creadă orice.

Pentru prima dată, simți el, curajul ei avusese de suferit, și hotărârea de a rămâne în Orașul de Jos îi era întreținută numai de mulțumirea ei de sine, de înfricoșătoarea ei voință. Lucrul acesta, care, înainte de încercarea de răpire, l-a fi încurajat, acum îl dezamăgi profund.

Dincolo de pereții studioului, Orașul de Jos se ruina pe zi ce trecea, relațiile lui comerciale nesemnificative și perioadele de letargie prostrată imitând declinul lent al spiritului lui Audsley King. Afișe politice rupte fluturau pe balustradele din fier. Ploaia bătea peste iarba înnoroită. Florile de castani porcești pâlpâiau ca niște lumânări din ceară gri. Flagelul izolă mai întâi Moon Street, apoi Piața Uranium, făcând din ele peninsule, apoi arhipelaguri – în cele din urmă, înghiți toate insulele mici în timp ce locuitorii lor nevinovați dormeau. În cimitirele ude și-n piețele goale polițiștii fraților Barley stăteau în grupuri mici, bătându-și joc de polițiștii Marelui Cairo. Poeții zumzăiau în bistrourile abandonate.

Audsley King pare să observe toate acestea dintr-un vis, scrise Ashlyme, începând o nouă pagină în jurnal. Expresia feței ei e înspăimântătoare: înfometată, disperată, optimistă, toate deodată.

Nu se putea descotorosi de sentimentul de vinovăție. Un autoportret pictat aproximativ în perioada aceea, „Îngenunchat cu brațele ridicate”, îl înfățișează cu ochii strâns închiși, aparent târându-se și bâjbâind prin propriu-i studio, un spațiu alburii

gol. Pare să fi dat peste un fel de barieră invizibilă, de care își lipește o parte a feței, așa încât aceasta este deformată și albită într-o mască a frustrării și disperării. (Obstacolul acesta era probabil oglinda cea mare pe care o adusese cu el în oraș cu câțiva ani în urmă, pe când era student. În ciuda dimensiunii și greutateii ei, o lua întotdeauna cu el când se muta dintr-un studio în altul.) Uleiul original al tabloului s-a pierdut, dar un studiu în acuarelă ni-l arată drept una dintre lucrările lui cele mai puternice. Lui îi displăcu mult, și scris: *Am desenat astăzi un lucru cât se poate de neplăcut după ce l-am întâlnit pe Marele Cairo. Asta din cauza felului în care mi-a mutilat el libertatea.*

Relațiile piticului cu frații Barley suferiră atunci o și mai mare înrăutățire. Nu era clar ce intrigi și contra-intrigi erau la mijloc. Dar Ashlyme observă: *S-a abandonat. Cizmele îi sunt murdare și miroase puternic a ulei de păr. Mă întorc noaptea târziu și-l găsesc că mă așteaptă. Dacă pomenesc de frații Barley, face crize de furie, denunțându-le ultimul act de trădare și strigând: „În șanțuri au stat până să-i scot eu de acolo!” și „Ce mulțumire am primit vreodată de la ei?” Accesele astea par să-l obosească, și apoi își petrece mare parte din timp tolănit într-un scaun aducându-și aminte de vremurile bune pe care le-a trăit într-un bordel sau altul de pe Rue des Horlogers.*

Dincolo de ipocrizia și de temperamentul lui josnic, este un copil. Cu toate că nu i-au făcut niciun rău din câte-mi dau seama eu, consumă atâta ură asupra stăpânilor săi, încât a născocit pe seama lor până și o poveste transparentă cu tente mitologice. Detaliile acesteia variază de la o zi la alta, însă punctul de pornire este întotdeauna cam același.

Frații Barley, susține el, sunt tot ce-a mai rămas dintr-o rasă de magicieni și demiurgi izgoniți din Viriconium cu sute sau mii de ani în urmă într-un război cu niște „cărăbuși uriași”. Găsindu-se exilați în jompurile neprimitoare și deșerturile din nord, aceste creaturi au construit mai întâi orașe din cuburi de piatră „cu spații între ele prin care vântul tună”, apoi au început să se proiecteze înapoi în timp într-o perioadă îndepărtată, mai fericită, a lumii. Acum, cei mai mulți dintre ei și-au atins deja ținta, iar orașele lor sunt o ruină, locuite doar de miraje,

simulacre sau fințe omenеști de rând care încearcă să le imite cultura. Frații Barley au fost lăsați în urmă drept pedeapsă pentru un viciu de morală din natura lor și, în încercările lor de a căuta un loc unde să fie bine primiți, au rămas cumva blocați în orașul nostru.

Această poveste arată cât sunt de complicate și de puternice sentimentele piticului. Tot ce are el se datorează fraților Barley, chiar dacă el își dorește să nu fie așa. Când spune povestea, ochii lui sunt lucioși și întorși spre înăuntru, de parcă întâmplările s-ar afla încă în fața lui, dar nu pot fi deslușite decât printr-un mare efort. Face gesturi largi și totuși ezitante. Este foarte atent la amănunte, mai ales cele de arhitectură, și stăruie cu o remarcabilă ingenuitate asupra păcatului fraților Barley, care i-a împiedicat să-și urmeze semenii în trecut. Dacă la început nu și-a crezut pe deplin propria poveste, acum nu și-a lăsat altceva de ales.

Într-o noapte, piticul vorbea despre un oraș construit de această rasă în Nord (sau poate în cer, cu toate că nu explică cum era posibil așa ceva):

— Oamenii în paltoane negre păreau să plutească deasupra pământului cu câțiva centimetri. Când și când, vântul trăgea peste ei umbre, așa încât scena tremura ca apa. Fețe lor erau albe din pricina uneltirilor. Ochii erau larg deschiși, pasivi; se abandonaseră vântului dintre blocuri care-i împingea cu blândețe de la spate. Când și când, se auzea un râset, repede înăbușit. Le dădusem importanță. Oricare ar fi făcut orice pentru tine dacă credea că-i fusese împărtășit un secret necunoscut celorlalți. Seara, dinspre pustie urla și țipa un vânt nou, aducând cu el imense șopârle și insecte. Bulgări de cenușă și gheață erau aruncați pe străzi în jos ca niște bile de sticlă. Duminica, străzile ude erau acoperite cu un covor de lăcuste moarte. Frații Barley au inventat multe orașe, dar acesta a fost cel mai rău. I-am găsit în șanțurile de acolo, și curând au început să mă târască după ei!

Tăcu pentru cinci minute. Apoi ceru să vadă cuțitul pe care i-l dăduse lui Ashlyme înainte de încercarea de răpire. Mereu cerea să-l vadă: poate că, în ochii lui, acesta însemna reconfirmarea

unei legături.

— Am făcut rost de cuțitul ăsta sus în Nord, spuse el, și-a trebuit să mă mișc repede ca să-l păstrez. Să te miști repede! Știi ce vrem să spunem cu asta? Să te miști repede înseamnă să faci pași sau să treci la perete!

Și dansă prin studio, arătându-și dinții pătați și făcând mișcări neîndemânatică cu cuțitul până ce rămase fără răsuflare.

— Oh, da, era sânge pe cuțitul ăsta din clipa când l-am primit. Am locuit în câteva locuri bizare, asta-ți pot spune sigur. Cuțitul ăsta și cu mine am fost în câteva locuri bizare!

Ochii lui adoptară o privire distantă, romantică, și-și frecă degetul în sus și-n jos pe lama ciudat pătată înainte să i-o dea înapoi.

— Cuțitul ăsta o să te slujească bine într-o zi, spuse el pe un ton sumbru. Asta-ți pot spune sigur.

Ashlyme era impresionat de puterea lui de invenție. *Într-un sfârșit, însă, înseamnă el, ascultă fără să-i dau crezare. Obosește, bâiguie, își lasă capul să-i cadă pe piept, sforăie. Dintr-o dată, se trezește cu o tresărire și pleacă acasă mușcându-și unghiile, speriat că a luat sifilis în Rue des Horlogers, și uită tot ce a spus. Până a doua zi inventează altceva care să-i pună pe frații Barley într-o lumină negativă.*

În fiecare seară, înainte să plece, îi oferea lui Ashlyme câte un dar pentru ghicitoare. Nu voia nici în ruptul capului să-și abandoneze apartamentul. Cu cât i se opunea mai mult, cu atât mai nepotrivite erau cadourile pentru ea: un ghem de păr, inel-sigiliu cu desene obscene, un amnar ruginit cules dintr-un deșert cu mult timp în urmă. Ea le accepta fără nicio expresie pe chip, repetând: „Ce propune prietenul tău nu este încă posibil. Îndatorirea mea este aici.” Piticul își pierdu cumpătul cu Ashlyme. Avea motive să creadă, spuse el, că florile lui scumpe îi fuseseră date lui Audsley King și nu Grăsanei Etteilla; unele dintre cadourile lui fuseseră găsite într-o pubelă de gunoi; scrisorile nu erau duse la destinație. Nu luă în considerare nicio explicație de-a lui Ashlyme.

— Adu-mi-o sau n-o să-ți fie deloc bine, spuse el.

Vlăguit, Ashlyme îi reproduse acestea Grăsanei data

următoare când se află în Rue Serpolet. Femeia se uită tăios la el, apoi spuse:

— Prea bine.

În dimineața aceea, Audsley King suferise o mică hemoragie și se odihnea cu gura deschisă și buzele albastrii pe *fauteuil*-ul din birou, întorcându-se când și când agitată pentru a murmura ceva într-o limbă pe care Ashlyme nu o cunoștea. Ca să n-o trezească, ei stăteau în pasajul de după draperii, vorbind pe voci joase.

Ashlyme era surprins.

— Ai de gând să te duci să-l întâlnești în casa lui?

— Da, spuse ghicitoarea. De ce nu?

Dintr-o dată, roși și-și netezi părul cu o mână mare, cu pielea crăpată.

— Până la urmă, un om puternic face întotdeauna ce pofteste, spuse ea mulțumită.

Ashlyme se uită la ea cu ochi ficși.

Întâlnirea avu loc într-o seară cu o săptămână mai târziu în propria *salle* a piticului.

Muncise cu fervoare să-l pregătească pentru acea ocazie. Toată săptămână, echipele de tâmplari și decoratori de interioare se mișcaseră de ici-colo, lucrând după instrucțiunile lui prețioase.

Podeaua fusese vopsită în negru și lustruită. Colecția de tablouri fusese luată cu grijă de pe pereți și pusă de-o parte. Pereții fură acoperiți cu pânză albă până la înălțimea de aproximativ șase metri. Aceasta fusese bine întinsă și bătută în suie pentru a servi de fundal pentru o sumedenie de obiecte făcute din paie, păr și metal, dar și multe unelte cum ar fi clești, ciocane, pensete și dalte, care atârnavă în cuie arămite sau fire împletite din mătase sau colțare special construite după imaginația piticului. Erau legături vechi de porumb pline de praf și șoareci uscați; modele țesute din păr de fată; două sau trei curse negre de rugină; și o maimuță făcută din fire de iută împletite pe un schelet de sârmă moale. Toate lucrurile acestea fuseseră ornate cu spirale largi de panglici galbene și verzi. Peste

ele cădea o lumină cenușie. Deasupra lor pândeă golul fumuriu, roșiatic, al camerei originale, un spațiu de culoarea timpului și-a descompunerii.

Mobila fusese decorată în chip asemănător. Drapate cu material alb, legate cu panglici colorate, fotoliile, dulapurile și bufetele adoptaseră aspectul unor pachete imense, vag amenințătoare.

Nu era limpede câți oameni aștepta piticul. O masă lungă demontabilă așezată în mijlocul încăperii era încărcată cu mâncare, în mare parte păsări sălbatice având încă pe ele penele, plăcinte sticloase, cremă de ou și lapte, și hălci mari de carne decorată cu volănașe de hârtie. „Păpușele de porumb” neîndemânatic lucrate, așa cum ar face un copil din fir de rafie sau paie într-o după-amiază ploioasă pe câmpiile din mijlocul țării, fuseseră așezate printre coșurile cu fructe, sticlele de *genever* și platourile groase și albe. În mijlocul mesei se afla un cap de oaie adevărat, descărnat și vopsit, cu portocale în loc de ochi. De-o parte și de alta a acestuia stătea câte o vază cu flori de măceș târziu, umplând încăperea cu o miasmă groasă, soporifică, de mai.

Grăsana Etteilla se uită agitată la toate acestea. Nu trădase niciun sentiment pe când trecuse prin Haadenbosk, nu se uitase nici la dreapta, nici la stânga. Dar straniile împrejurimi ale Montrouge-ului o încurcaseră, iar atențiile polițiștilor piticului, chiar dacă prietenoase, îi slăbiseră hotărârea interioară. Se uită în sus spre bolta vechii încăperi și-și jucă între degete bizețurile înflorate ale pălăriei. Deja își dorește să nu fi venit, își spuse Ashlyme și, încercând s-o facă să se simtă mai bine, spuse cu voioșie:

— Ei bine, a pus la cale un spectacol pe cinste pentru tine. Uită-te câtă mâncare! Crezi că s-ar supăra cineva dacă aș lua o prună de aici?

Când sosi piticul, îl luă pe Ashlyme deoparte și spuse pe-o voce joasă:

— Am visat numele unei străzi două nopți la rând, Ashlyme. O stradă din Nord.

Își turnă niște *genever* într-un pahar și-l bău până la fund.

— Ce zici de asta? M-a făcut al naibii de agitat, nu mă deranjează să-ți spun.

O observă pe ghicitoare. Imediat, era tot numai un zâmbet.

— Scumpa mea femeie! strigă el, zâmbindu-i în sus cu toți dinții înnegriți. Te simți bine? Ți-ai *revenit complet* după evenimentele ale îngrozitoare din Rue Serpolet?

Se uită viclean peste umăr la Ashlyme, care se întoarse și pretinse că e interesat de altceva.

— Trebuie să ne spui imediat ce te vei simți câtuși de puțin obosită!

Femeia cea grasă, ținându-și pălăria cu ambele mâini înaintea ei, roși de modestie spre podeaua sclipitoare și permise să fie condusă prin fața ciudatei colecții de pe pereți.

Marele Cairo nu pierdu nicio ocazie de-a o impresiona. Se întorcea când într-o parte, când în cealaltă, ca să-și afișeze cel mai bun profil. Stătu cu spatele arcuit și cu pieptul umflat, și cu mâinile la baza coloanei vertebrale, uitându-se în sus pieziș la ea ca să estimeze efectul pe care-l avea asupra ei. Se îmbrăcase pentru ocazie în pantaloni de catifea verde legați deasupra genunchilor cu șnur roșu, cizme ale căror bombeuri din oțel lustruit ofereau o reflecție curbată, uimitoare a mării încăperi, și o cămașă fără guler peste care purta descheiată o vestă neagră, strălucitoare. La gât avea o bucată de material verde; iar părul îi fusese culcat cu aplicări repetate de Balsam Altaean, al cărui puternic miros umplea camera și se amesteca ciudat cu miasma de mai.

Alcătuiau o pereche stranie cum își târșâiau așa picioarele de la o expoziție la alta în lumina cenușie. În timp ce-i arăta toate bucățile lui de os, păpușile din păr și secerile tocite din fier înfășurate cu panglici ca rochița-rândunicii, explică semnificația fiecărui obiect și, de asemenea, locul de unde-l avea. Pe acela îl câștigase la cărți; pe acesta îl dezgropase dintr-un deșert; pe acela nu l-ar da pentru nimic în lume. Vorbi cu convingere.

— Poți avea oricare dintre lucrurile astea. Sunt toate foarte norocoase.

Însă ea era agitată și-și întoarse privirea. Marele Cairo nu vru să se lase deprimat. Îi făcu cu ochiul lui Ashlyme cu galanteria

vulgară a unui polițist sub acoperire, ca pentru a spune: „N-am terminat încă, nu, nici pe departe!”

Pe o masă avea o mașinărie într-o cutie. Când îi făcu ceva cu mâinile, aceasta scoase o muzică slabă și tânguitoare ca sunetul unui clarinet în depărtarea unei nopți vântoase, la care el bătu din picioare și clătină energic din capu-i mare, rânjind de jur-împrejur prin cameră. Însă asta nu făcu decât s-o zăpăcească și mai tare pe ghicitoare și, de-ndată ce văzu că nu voia să danseze, ridică din umeri și se grăbi s-o reducă la tăcere.

— Aveam multe dintr-astea în Nord, spuse el.

— Uită-te aici, o invită. Poți să-l iei pe ăsta.

Întinse mâna și o făcu să se uite la inelul pe care-l avea pe ea.

— În el, se laudă, pot ține cea mai mortală otrăvă de pe pământ, făcută din excremente de pisică. Port inelul ăsta tot timpul, chiar și când dorm. Și dacă s-ar întâmpla vreodată să mă găsesc într-o poziție intolerabilă pentru mândria mea...

Deschise locașul inelului. Ghicitoare se uită cu ochi inexpressivi la pudra mată din el.

— Îl poți avea, spuse el, închizându-l.

Ea scutură încet din cap în felul ei bovin. El zâmbi și se uită direct în ochii ei.

— Citește-mi viitorul, atunci, comandă el.

Noaptea se apropia. Grăsana Etteilla se așeză, odihnindu-și sânii pe marginea măsuței acoperite cu aba verde, iar două pete întunecate de transpirație i se întindeau încet la subsuorile rochiei. Amestecă pachetul de cărți, îl împrăstie și se uită la el cu surprindere. Piticul, uitându-i-se peste umăr, râse puternic. Aprinse o lampă și se așeză în fața ei.

— Asta-i ceva, eh? spuse el. Ce zici de asta?

O lumină aurie mată scăpără pe cărțile soioase, colorate. El înclină capul într-o parte și le privi concentrat.

— Din nou! comandă el.

Femeia cea grasă continuă să se uite ținută la el.

— Din nou!

Ashlyme ședea uitat într-un colț al camerei. Întrebuse dacă putea merge acasă, dar piticul nu voise să-l lase.

— S-ar putea să am nevoie să duci un mesaj din partea mea,

spusese fără băgare de seamă.

Mâncarea caldă se răci; capul de oaie se holba în semiîntunericul tot mai profund cu ochii lui bulbucăți; la parter, polițiștii piticului veneau și plecau, veneau și plecau, cu veștile lor urgente din Cartierul Artiștilor, cu zvonurile din Cheminor și cu bănuielile din Pont de Nile. Nimic din toate acestea nu era interesant pentru ghicitoare și clientul ei. Numai capetele lor erau vizibile, înclinându-se avide deasupra cărților în văpaia aurie a luminii. Uneori schimbau murmure surde: „Două râuri – un mesaj!” „Evită o întâlnire!” În cameră era răcoare. Ashlyme se înfășură în mantie și dormi incomod.

Mai târziu avu loc o ceartă; sau poate c-o visă. Cineva răsturnă masa în întuneric. Un taburet zgârie podeaua. O sticlă căzu și se sparse. Ashlyme o auzi pe Grăsană respirând greu pe gură, apoi cuvintele:

— Am de lucru în Rue Serpolet! Ce-mi ceri nu este încă posibil!

Avu confuz impresia că acele cărți se rostogolesc prin aerul rece așa cum un vrăjitor le rostogolește dintr-o mână în alta, fiecare imagine mică și schematică părând luminoasă și crudă și vie și foarte îndepărtată.

Când se trezi încă o dată se vedeau primii zori de zi. Dacă fusese răsturnată masa, o ridicaseră la loc și acum stăteau cu coatele pe ea, uitându-se mai întâi la cărți și apoi unul altuia în ochi. Piticul își ciufulise părul; stătea ridicat în țepi, iar sub el fața lui era emaciată și nesănătoasă. Lângă cotul Grăsanei se afla o farfurie cu mâncare pe jumătate mâncată și o cană cu „cafeaua servitoarei”, iar pe perii de pe buza superioară avea lapte uscat.

Păreau să vorbească într-o limbă pe care Ashlyme nu o înțelegea. Clătină din cap, își curăța gâtul, sperând să-l observe și să iasă din singurătate. Grăsana Etteilla se uită la el cu ochi goi pentru o secundă, de pe trăsăturile feței ștergându-i-se o expresie de lăcomie. Marele Cairo se ridică în picioare și se întinse. Se duse la masă și scoase o portocală din capul de oaie, apoi merse în cealaltă cameră, decojind-o. Ashlyme auzi prin perete un *ulululu* înfundat. O clipă mai târziu, pisicile începură să intre venind din Montrouge. Înconjură masa pentru cărți,

își freacă capetele de gleznele ghicitoare, din ce în ce mai multe până ce încăperea se umple cu torsul lor amorțit.

— Niciuna dintre pisicile astea nu-i a mea, îi spuse piticul cu mândrie, terminându-și portocala. Au venit la mine din tot orașul fiindcă vorbesc limba lor. Ce zici de asta?

Ea își netezi părul mulțumită.

— Foarte frumos, spuse.

Ashlyme îi părăsi și ieși cu pași țepeni în oraș, unde slaba lumină lăptoasă a răsăritului cădea peste săpături și peste fețele noilor clădiri ale piticului. Când se uită în urmă, turnul era întunecat cu excepția unei singure ferestre galbene, unde putea distinge două siluete. Se frecă la ochi.

A patra carte

Stăpânul primei operațiuni

Haosul și nesiguranța urmează acestei cărți. O călătorie sau o întreprindere al cărei sfârșit nu se poate întrevădea. După o altă interpretare, șovăială.

I-am auzit pe filosofi de cafea spunând: «Lumea e atât de bătrână, încât substanța realității nu mai știe ce trebuie să fie.»”

ANSEL VERDIGRIS, *Câteva observații pentru câinele meu*

Dacă stăteai la geamul studioului din Mynned și te uitai afară spre Orașul de Jos, simțeai că Timpul era zăgăzuit și se răspândea în liniște în jurul tău ca un eleșteu stătător. Cerul avea culoarea zincului.

Ashlyme își duse viața mai departe cu plictis, nesigur de ceea ce declanșase când prilejuise întâlnirea dintre pitic și ghicitoare. Într-o noapte visă că stătea într-o galerie care privea de sus parterul unei clădiri mari. *Tot acest parter, scrisese el, era abandonat în seama unor mormane de haine la mâna a doua, printre care rătăceau sute de femei în vârstă cu obraji pudrați și ochi umezi furioși. Amestecau hainele cu repezeală: semănau cu niște cărăbuși în hainele lor negre. Apoi intraseră frații Barley însoțiți de Marele Cairo, care începură imediat să împartă baloane colorate. Nu reușeau să acopere toată camera. Femeile se luptau pentru ele pe culoare, călcându-se furioase pe picioare, cu fețele roșii. M-am trezit transpirat: era ca și când m-aș fi aflat în lad.*

Popularitatea portretelor lui persistă, dar își găsi clienții distrași și greu de convinși să stea în poză. *Pentru moment, scrisese el, sunt puțin supuși. O să le treacă. Sunt iritați de izolarea lor. Spun că e ca și cum a locui pe o insulă, și bănuiesc că au dreptate.*

Ceva nou, sub forma lui Paulinus Rack și a necazurilor lui, veni curând să le ia mințile de la situația lor proastă. *Am auzit, observă Ashlyme, nu fără satisfacție, că a făcut investiții neînțelepte în proprietăți din Orașul de Jos. Dacă Die Traumenden Knaben nu are succes, se va prăbuși, iar protectorii o*

să-l renege. Și totuși, aceștia se amestecă întruna în producție, cerând să fie făcută „mai acceptabilă”. Trebuie să aibă decorurile pictate de Audsley King, dar nu le vor pe cele deja oferite. Acestea sunt, se pare, „prea sumbre”; sunt „mohorâte”; sunt în același timp „prea sugestive” și „prea ostentative”. Rack înclină să cineze singur la Charcuterie Vivien (unde nu-mi vorbește). Între timp, cineva a sugerat să facem o piesă despre frații Barley.

Se gândea la asta cu o urmă de dezgust.

Nătărăiiăștia ne ocupă și așa destul din gânduri. Noapte de noapte, se bălăbănesc de-a lungul rigolelor din Mynned, holbându-se la stele printre crengile copacilor. Chiar trebuie să-i punem să defileze prin fața noastră și la Teatrul Prospekt, cu buzunarele pline de sticle zornăitoare, urmați pe scenă de șase câini Dandy Dinmont lătrători pe care i-au cumpărat de la vreun neguțator din Line Mass care pretinde că i-a antrenat pe Stockholm Tar și de pisici vii?

Și mai târziu adăugă:

Marele Cairo pare să se teme de ei mai mult ca niciodată. „Urechile lor sunt pretutindeni!”, pretinde el, și a trimis ordine pentru sporirea vigilenței spionilor lui. Îmi face vizite la studio la primele ore ale zilei și stă cu picioarele încrucișate în singurul scaun bun, la fel de plin de propria-i importanță ca-ntotdeauna și împovărat de secrete pe care abia așteaptă să le divulge – zona de flagel s-a mișcat din nou, cincisprezece oameni vor fi arestați în Alves mâine pentru că au încercat să-și scoată pe furiș rudele, și așa mai departe. Dar uneltirile lui nu merg bine. Este irascibil, certăreț, nesigur. Dacă aude o ușă trântindu-se în depărtare tresare vinovat, apoi încearcă să alunge impresia râzând sarcastic sau făcând un acces de furie. Bea gin de coacăze negre fără oprire; și, când licoarea asta îi inflamează imaginația, tema lui predilectă de discuție se învâрте mai puțin în jurul a cum își va păcăli stăpânii și din ce în ce mai mult în jurul evadării din oraș.

„Spune-mi, Ashlyme”, suspină el. „Va ieși vreodată vreunul dintre noi din capcana asta pe care ne-am întins-o singuri?” Nu pomenește niciodată de Grăsană.

Pe măsură ce anxietățile piticului se înmulțiră, renunță la vizitele sale în Mynned. Dar nu voia să-l vadă pe Ashlyme în

turnul din Montrouge. În schimb, aranjă întâlniri pe fugă în Shrogg's Dene, Cheminor și Poarta Bântuită, toate – cele mai abjecte zone din Orașul de Jos, deseori în scopuri nu mai mari decât o plimbare de o jumătate de oră prin ploaie de-a lungul unei fortificații năpădite de răcoaze, în timpul cărora ridica și arunca în lături zeci de bucăți de piele, tigăi ruginite și alte ustensile domestice distruse. Într-o seară, întorcându-se dintr-o astfel de ieșire, Ashlyme se trezi pe Clavescin Crescent, o stradă al cărei nume nu-i era cunoscut.

Venise dintr-o suburbie depopulată aflată la distanță de un kilometru și jumătate nord de Cheminor, unde poteci noroioase de zgură mărginite de ploi șerpuiau printre casele goale ale leproșilor și crematorii. Sperase să ajungă la baza Scărilor Gabelline înainte să-l prindă întunericul: dar era deja târziu și se instalase un crepuscul de-un albastru greu, făcându-l să nu-și mai aprecieze bine distanțele. Recunoscuse casele terasate cu trei etaje, cu fațadele lor scorjite și ferestre cu obloane crăpate, ca aparținând Cartierului Artiștilor. Cărei părți din el, nu era tocmai sigur, cu toate că spera să fie aproape de labirintul familiar de străzi din spatele lui Monstrance Avenue și a Pieței Timpului Nerealizat.

Mici ganguri arcuite păraseau la intervale regulate dealul. Pe când se grăbea pe lângă gura unuia dintre ele, auzi un țipăt slab – nu tocmai de durere, dar nici tocmai de suferință.

Era un sunet atât de ciudat chiar și-n zona de flagel, încât el se opri și se uită pe alee. Era udă și neprimitoare, dar se lărgea după nouă metri sau așa ceva spre o curte ca un puț adânc, ale cărui margini erau proptite cu traverse imense de lemn. Noaptea deja venise acolo printre molozurile constructorilor. La baza unui perete bombat, sub o fereastră bătută în scânduri grele, mai mulți saci de mortar stăteau în șir. Printre ei căzuse cineva. Ashlyme putea vedea o siluetă indistinctă susținându-se pe mâini și genunchi. Nedorind să intre pe alee, strigă nesigur:

— Nu te simți bine?

— Da, spuse o voce înfundată.

Apoi:

— Nu.

Ashlyme își mușcă buza.

— Poți veni încoace? întrebă el.

Liniște.

— Nu te pot ajuta decât dacă ieși afară, spuse Ashlyme.

Din spatele unei traverse de lemn se auzi un chicotit slab.
Ashlyme spuse:

— Mai e ceva acolo?

Îngustă ochii să vadă în curte. Bărbatul de pe jos își puse mâinile pe cap și mormăi brusc.

— Ești singur acolo? îl întrebă Ashlyme.

Frații Barley, care-și petrecuseră toată după-amiaza vânând sobolani în grădinile năpădite de buruieni din spatele dealului, nu mai putură păstra liniștea.

— Nu-i nime' aci, domnia voastră, zise Matey pe o voce sepulcrală.

Niciodată nu auziseră ceva mai comic. Își îndesară batistele în gură și se tăvăliră pe jos. Săriră dintre umbrele care-i ascunseseră vederii și, râzând dezlănțuit, ieșiră de pe alee.

— Ce priveliște înspăimântătoare! strigară ei.

Și:

— Dă-i cu gârbaciu', vicarul!

Fețele lor rânjitoare săriră la Ashlyme în lumina apusului ca niște baloane roșii; miroseau puternic a dihuri și bere îmbuteliată. Pe lângă picioarele lor încălțate în cizme cu țințe se învârteau câini Dandy Dinmont pociți, scheunând isteric.

— Fac pipi pe mine, zise Gog. Chiar o fac!

Ashlyme era infuriat.

— Lăsați-ne în pace! strigă el. Duceți-vă înapoi unde vă e locul și terminați cu prostiile astea!

Dar ei nu făcură decât să râdă mai tare și o rupseră la fugă pe deal în jos, râgâind și pârlându-se și împiedicându-se în câini.

După ce ecoul pașilor lor se stinse în sfârșit, Ashlyme se duse să arunce o privire la bărbatul din curte. Tremura cu înfrigurare. Din când în când scotea un oftat, apoi șoptea ceva pentru el care suna cam așa: „Unde mă aflu? Oh, unde mă aflu?” Nu avea nicio rană vizibilă. Hainele lui, chiar dacă boțite și acoperite cu praf alburiu, erau de bună calitate; încă avea pe cap o pălărie de fetru

cu boruri largi de genul celor la modă în Orașul de Sus. Dar nu voia să spună cine este sau de unde venea; iar când Ashlyme îl îndemnă: „Dacă ai vrea doar să te ridici...“, acesta nu făcu decât să scâncească și să afundă și mai mult între sacii cu ciment. Ashlyme îngenunchea și încercă să-l ridice. Bărbatul se opuse fără vlagă și-i căzu pălăria. Ashlyme se trezi că se uită la trăsăturile puhave și la ochii îngroziți ai lui Paulinus Rack.

— Pe tot cerul și pământul, Rack, ce cauți aici? spuse el.

— M-am rătăcit, scânci impresarul neputincios. M-am rătăcit.

Se prinse de mâneca lui Ashlyme.

— Ne înconjoară cerșetorii, spuse el. Să nu faci ceva care să-i provoace.

Dintr-o dată, se cutremură și şuieră:

— Livio, toate drumurile astea sunt la fel! Livio, *nu duc nicăieri!* Livio, nu mă lăsa! Nu mă lăsa!

Respirând cu greu, ținându-se de umărul lui Ashlyme pentru sprijin, se trase în picioare și rămasa așa cu gura deschisă, uitându-se în jur într-un fel înspăimântat, orb.

La Luitpold Cafe țineau noaptea la distanță într-o tăcere încremenită.

Madame ședea în spatele tejghelei de zinc pe care stăteau farfuriile întinse de sticlă cu agrișe înmuiate în *genever* de lămâie, vreme de treizeci de ani specialitatea casei. Câțiva vălătuci slabi de aburi ieșeau pe ușa bucătărie din spatele ei. Când nu era nevoie să servească pe cineva, își împreuna mâinile slabe în poală și se uita în gol, ca un animal care așteaptă în fața porții. Insectele se izbeau de lămpile pâlpâitoare, albăstrui, dibuiau orbește prin încăpere și zburau iarăși spre lămpi. Cu o generație în urmă, locul acesta fusese chiar inima Cartierului Artiștilor, centrul lumii: acum, pereții lui aveau o patină nepieritoare de mizerie pe care fuseseră zgâriate semnăturile indescifrabile ale ariviștilor și pozeurilor; și în locul faimoșilor poeți și pictori de odinioară, numai câțiva escroci și polemști ratați ședea la mesele cu tăblie de marmură, scriind nesfârșite scrisori oamenilor influenți.

Carantină era singurul cuvânt pe care-l cunoșteau. Îi simțeau gustul în gură. Îl contemplau fără încetare, în timp ce flagelul, ca și praful cenușiu, li se strecura pe umeri.

Paulinus Rack își revenise în simțiri, chiar dacă ochii lui încă mai erau apoși și temători. Nu era limpede ce se întâmplase cu el. Se contrazicea cu fiecare propoziție. Mai întâi pretindea că intrase singur în Orașul de Jos, apoi că fusese cu Livio Fognet și câțiva prieteni fără nume de-ai lor, „care-au șters-o de-ndată ce ne-au înțeles planul”. Spuse că veniseră în dimineața aceea la ora unsprezece, dar susținu mai târziu că-și amintea că petrecuse toată noaptea în curtea unde-l găsisese Ashlyme. Spuse că fusese urmărit de cerșetori și că trebuise să se ascundă de ei, dar susținu sus și tare mai târziu că aceștia fuseseră membri ai poliției flagelului degalizați, cu un mandat special pentru arestarea sa.

Oricare ar fi fost adevărul, zona de flagel îl înspăimântase și-l dezorientase.

— Copaci, clădiri, rigole, fiecare stradă la fel cu cealaltă, Ashlyme! continua el să repete. Ne-am pierdut curând orice simț al orientării.

Și apoi, vorbind despre chinul său din curte:

— Știi, le-am auzit pe creaturile ale scârboase înăuntrul casei, ore întregi, omorând diverse lucruri, râzând de mine.

Se cutremură.

— Ce țipete și chelălăieli! A fost cel mai rău lucru care mi s-a întâmplat vreodată!

Ashlyme se uită la el neiertător.

— Ai fost un prost să intri acolo. Ce s-a întâmpla cu Livio Fognet?

Rack se uită în jos la mâinile-i grase și zâmbi firav.

— Știu, suspină el. Știu c-a fost o nebunie, dar asta-i firea mea. Cum ți-aș putea vreodată mulțumi?

Bău zgomotos din paharul cu ceai.

— Acum mă simt mult mai bine.

Despre Fognet nu putu spune decât:

— Am rămas lângă el cât de mult am putut, Ashlyme. Dar își tot lua pulsul. Era convins că luase ceva boală. Apoi ne-am

certat cu privire la direcția pe care se afla Orașul de Sus. M-a lovit. Se smiorcăia la sfârșit: se smiorcăia.

— Întotdeauna o să te rătăcești aici, zise Ashlyme, care credea în sinea lui că Fognet s-ar putea să spună o altă poveste. Dar nu trebuie niciodată să intri în panică. Când am început eu să vin aici, nu mergeam mai departe de Piața Timpului Nerealizat. În cele din urmă, ajungi să te obișnuiești. Își va găsi Fognet drumul de întoarcere? Sau ar trebui să-l caut eu?

Rack își șterse buzele.

— Cel de-acolo nu-i cumva Gunter Verlac? spuse el.

Zâmbi nesincer spre cealaltă parte a încăperii.

— Trebuie să mergem să discutăm ceva cu el.

Și Ashlyme nu mai scoase altceva de la el.

În jur de ora unsprezece, se ridicară ca să plece, înfrigurați de goliciune și obscuritate. La masa de lângă ei, B... de V... poetul, era ocupat cu scrierea unei scrisori. Când trecură pe lângă el, își ridică fața albă, inofensivă, ca de oaie.

— N-o să scăpăm niciodată de aici, niciunul dintre noi, spuse degajat, de parcă ei i-ar fi cerut părerea.

Madame ședea în spatele tejghelei și-i privea cum plecau, cu mâinile în poală, în față cu o ceașcă de ciocolată albăstruie care se răcea. Ashlyme îl conduse pe Rack până la baza Scărilor Gabelline. Acesta îi scutură mâna și, cu nerăbdare, porni clătinându-se pe picioare spre Mynned. *N-o să auzim niciodată toată povestea asta, scrisese Ashlyme mai târziu, acum că a fost în zona de flagel. Și: Singura lui speranță a fost s-o convingă pe Audsley King să redeseneze schițele pentru Băieții visători. Dar nu cred că ea l-ar fi ajutat, chiar dacă el ar fi ajuns până pe Rue Serpolet.*

Vizitele lui Ashlyme la Audsley King continuară, însă. Într-o după-amiază, la insistențele ei, aprinse un foc în micuța grădină din spatele casei și o duse afară să-l vadă.

— Cât de frumos este, spuse ea.

Vântul nu sufla deloc. Între zidurile înalte de cărămidă – care, cu plasele lor de muri, siminichie și iederă roșiatică, estompau sunetele de pe șantier care veneau din ambele părți – aerul era

usturător și încântător, iar lumina era de un curios lămâi-pal. Fumul pe care-l scotea focul lui Ashlyme, de care era foarte mândru și pe care-l alimenta energic cu crengi uscate de soc și foi de siminichie galbenă, plutea imobil deasupra casei, cu miasma lui păstrându-se ascuțită și autumnală chiar și când se combina cu fumul de la focurile constructorilor. Audsley King îl privi cu afecțiune, zâmbind puțin de-o aducere aminte. Dar când el începu să rupă bucăți din iedera verde, ea îl muștră:

— Ai grijă, Ashlyme, ca tulpinile ale încovoiate să nu-ți lege visele. Își vor lua ele revanșa.

Dar era limpede că propriile ei vise o preocupau mai mult ca ale lui.

— Haide să ardem mobila dinăuntru. Curând n-o să mai am nevoie de ea.

Ochii lui era precauți. Nu-și dădea seama dacă-l lua peste picior. Toată ziua, dispoziția ei fusese schimbătoare, capricioasă.

— Pictează-mă! comandă ea pe nepusă masă. Nu știu cum de suporti să irosești lumina asta!

Fu o după-amiază lungă și ciudată.

Gulerul prea mare al hainei de blană a lui Audsley King conspiră cu lumina alburie la estomparea și înmuierea masculinității trăsăturilor ei până ce arătă, așa cum se uita în foc, ca un copil care se uită afară pe-un geam cunoscut. Ashlyme, încurajat, lucră fără pauze; ea nu fusese niciodată un model atât de cuminte. Între timp, Grăsana Etteilla venea și pleca, manifestând un calm monolitic pe când ardea lucrurile de prisos din casă. Focul înghiți rame vechi de tablouri, batistele însângerate ale lui Audsley King, un scaun cu un picior lipsă, o cutie de carton care, atunci când, arzând, se deschise încet, scoase la iveală o masă compactă de hârtii legate cu o panglică veche. Ea le privi pe toate transformându-se în cenușă, cu fața ei plăcută înroșită de căldură, cu pete de transpirație apărându-i sub brațe. Era ca un mare cal răbdător, uitându-se cu buza de jos căzută peste un câmp pustiu.

(Ashlyme o studie pe ascuns. Îl mai văzuse oare pe Marele Cairo de la întâlnirea aceea ciudată din Montrouge? Nu era sigur. Gândurile ei erau invizibile.)

Mai târziu, femeile bătrâne veniră ca să șadă afară în balcoane, uitându-se în sus la cer ca niște animale pe cale să fie înecate. Grăsana Etteilla își aduse cărțile, le întinse pe o masă veche acoperită cu dimie și prezise: „O căsnicie bună, un sfârșit urât.“ Muncitorii de vizavi dăruinară un zid, mai mult din întâmplare decât intenționat, și femeile bătrâne, chicotind apreciativ, priviră ciuperca de praf cum se ridica spre văzduh. Lumina scăzu pe nesimțite puțin câte puțin, până ce lăsă în urmă lucrarea lui Ashlyme. Audsley King, oricum, îi dejucase din nou planul: căldura focului îi relaxase fața îngustă, unghiulară, și-i înmuiase liniile de lângă gură. El ezită să-i ceară să-și schimbe poziția, căci pârâitul confortabil al focului îi indusese o stare hipnotică de timp suspendat, timp regăsit: așa că începu în schimb un nou studiu în cărbune. După ce lucră la acesta câteva minute, Audsley King spuse:

— Înainte să vin în oraș, mi-am tăiat părul. A fost unul dintre multe gesturi fatalmente simbolice.

Contemplă această declarație încercând parcă să-i judece desăvârșirea, în timp ce Ashlyme, intrigat, se uită la ea pieziș și, prudent, nu spuse nimic.

— Era toamna dinainte să mă căsătoresc, continuă ea. Servitorii au adus afară toate mizeriile care se acumulaseră în casă în ultimul an și le-au ars în grădină, așa cum facem noi aici. Părinții noștri au asistat, în timp ce copiii alergau chiuind, sau se uitau gravi în inima roșie a flăcărilor. Iubeam focurile alea de toamnă!

Clătină din cap.

— Cum să mă explic? Mi-am tăiat părul și l-am aruncat în foc. A fost vorba de disperare sau de intoxicare? Mergeam la oraș să-mi încep o nouă viață. Urma să mă căsătoresc. De atunci înainte aveam să pictez ce vedeam, să văd ce voiam să văd. Viriconium! Cât de mult însemna pentru mine!

Râse. Ridică din umeri.

— Știu ce o să spui. Și totuși...

— Cu toții aveam să fim faimoși atunci – Ignace Retz, graficianul în lemn, croindu-și drum cu coatele pe Rue Montdampierre în jos, în haina neagră și ponosită a lui la

vremea prânzului, Osgerby Practal, de numele căruia nu era nimic legat pe atunci în afară de bruștele lui apatii narcotice și pofta lui pentru „toate experiențele omenești”; până și Paulinus Rack. Ah, poți râde, Ashlyme, dar atunci îl luam cât se poate de în serios pe Paulinus Rack, care-și vedea de treburile într-o căruță trasă de un măgar, cu papagalul ăla de-un galben sulfuros așezat pe umăr! Era mai slab. Încă nu transformase o întreagă generație de pictori în acuareliști răsuflați și damnați esteți tuberculoși în numele colecționarilor de artă din Orașul de Sus.

Făcu un gest defensiv trist.

— Odată, când eram bolnavă, mi-a adus o pisicuță neagră.

Zâmbi.

— Odată, spuse ea, a încercat să se sinucidă pe malul Canalului Plăcerii. Și-a lipit de față o eșarfă îmbibată în eter până ce i s-au muiat picioarele, dar a fost scos din apă înainte să se înece. L-am admirat oarecum cu toții pentru asta. Mai târziu, am înțeles irelevanța acestui vis și a oamenilor care-l populau prin fumul din Bistro Californium, din Locanta Antwerp. Oh, cu toții aveam să fim faimoși atunci – Kristodulos, Astrid Gerstl, „La Divinette”. Dar soțul meu a contractat un sifilis rebel și s-a spânzurat într-o după-amiază înăbușitoare în salonul din spate al magazinului unui botanist. Avea douăzeci și trei de ani și nu pusese niciun ban deoparte. Eram prea mândră ca să mă întorc la mama. Eram prea hotărâtă. *N-ai avut dreptul să-ți tai părul, îmi scrisese ea. Numai eu aveam dreptul ăsta. Eu l-am îngrijit de când te-ai născut. Ce drept aveai tu să trădezi o asemenea încredere?* Am mai vorbit numai o dată înainte să moară.

În cele din urmă, spuse:

— Nu regret nimic din toate astea. Mă înțelegeți?

Și rămase iarăși tăcută. Închise ochii.

— Nu face nimeni focul? Mi-e frig.

Vreme îndelungată nu se întâmplă nimic în grădină. După-amiază se târî spre seară; focul se stinse de la sine; ghicitoarea vorbea somnolent cu cărțile ei. Ashlyme făcu crochiul mâinilor ciudat de lungi ale lui Audsley King. (Mai târziu, avea să folosească desenele ca punct de pornire pentru ambigua secvență „Studii asupra unor dintre prietenii mei“, cincizeci de

mici tablouri în ulei pe lemn care ne uimesc prin repetiția unei singure imagini diferențiate doar de schimbări minore ale luminii de fundal.) Din când în când, se uită la fața ei. Își ținea ochii pe jumătate închiși, imitând transa epuizată a celor invalizi, în timp ce de sub pleoapele cenușii, pergamentoase, îi judeca reacția la scurta ei fabulă bibliografică. El se hotărâse să-și țină gura. Va lua povestea cu el și va spera ca într-un târziu sensul ei să-i fie limpede.

— Într-o lună iulie, spuse ea brusc, nouă zile la rând veniră furtuni de sus de pe Radiopolis și-ntotdeauna la aceeași oră seara. Stăteam în casa de vară, surorile mele și cu mine, uitându-ne la apă cum îmbiba lemnul colorat care forma domul acoperișului.

Vorbi repede și sincopat, de parcă scosese această amintire ca pe un paravan care să ascundă un alt lucru.

— Când vremea era mai uscată...

Se întrerupse, confuză.

— Viața mea e ca o scrisoare ruptă acum douăzeci de ani, spuse ea pe o voce joasă, chinuită. M-am gândit la ea atât de des, încât sensul ei originar s-a pierdut.

Portretul neterminat îi atrase atenția. Se ridică nesigură în picioare și se împletici pe lângă vatra focului, cu tivul hainei ei împrăștiind cărbunii și cenușa. Luă pânza de pe șevalet și se uită cu atenție la ea.

— Cine-i asta? vru ea să știe. Ce mai travesti!

Râse zgomotos și aruncă portretul în foc. Acesta zăcu inert acolo înconjurat de flăcări, apoi, cu un neașteptat fâsâit surd, se aprinse scăpărând în culori de alb și portocaliu.

— Cine este, Ashlyme?

Se întoarse pe călcâie și dădu să-l lovească; gemu amețită de vertij; îi căzu în brațe, caldă și fragilă ca o pasăre. El o apucă de încheieturile mâinilor.

— Nimic n-o să iasă acum, șopti ea. Cum m-ai putu lăsa să mor aici, Ashlyme?

Era atât de nedrept ce zicea, încât el nu se putu gândi la nimic ca să zică.

Clipi neputincios spre portretul care ardea.

Grăsana Etteilla, obișnuită cu acele scurte și febrile accese de răzvrătire, se ridicase răbdătoare în picioare: acum își depărtă brațele mari și capabile într-un gest elefantin de alinare și încercă s-o prindă pe Audsley King în ele. Aceasta, tușind și lăcrimând, o evită cu o răsucire ca de pește.

— Du-te înapoi în canalul tău blestemat! spuse ea.

Observă pachetul cu cărți de tarot împrăștiate pe masa ghicitoarei.

— Cărțile astea n-or să mă salveze niciodată. Miros a lumânări. Miros de pofte vechi.

Le oferi flăcărilor, unde fluturară, se înnegriră și în cele din urmă arseră ca niște cânepari prinși de incendiu în casele lor de pe Rue Montdampierre.

— Unde e remediu pe care mi l-ai promis? se lamentă Audsley King. Unde e tihna pe care ai prevăzut-o?

Și țâșni spre cealaltă parte a grădinii ca să se lase tușind cu disperare pe vine la baza zidului.

Patru sau cinci dintre cărți, chiar dacă arse pe la margini, scăpaseră întregi. Fără să știe prea bine de ce, Ashlyme le scoase din foc și i le dădu înapoi ghicitoarei. Se privi cât se poate de surprins făcând asta – lingându-și degetele, îmbărbătându-se, vârandu-și mâna în foc înainte să se mai gândească un pic – și regretă gestul aproape imediat. Grăsana Etteilla primi cărțile ca răsplată, îndesându-le fără niciun comentariu ca pe o batistă în mâneca hainei ei soioase de bumbac. De-ndată ce văzu că se arse, Ashlyme se simți rău și nemulțumit. Comportamentul lui Audsley King îl făcuse să acționeze fără să se gândească. Se duse cu pas grăbit la ea.

— N-a fost corect să arzi portretul, spuse el, sau cărțile. Nu te putem face nemuritoare.

Femeia se uită în sus la el până ce-l forță să-și ferească privirea.

— Totu-i o joacă pentru tine! strigă el. Am crezut că te-ai lepădat de afectarea Orașului de Sus.

Plecă furios, fluturând din brațe.

— Dacă vrei să te ajut, trebuie să te hotărăști ce vrei cu adevărat.

Ea tuși dureros.

— În ochii celor din Orașul de Sus sunt deja moartă, strigă ea în urma lui. De ce să aibă un portret cu mine? Stau cu toții acolo, așteptând să liciteze pentru el, ca niște vulturi!

El se strădui să ignore asta, cu toate că știa că acesta era probabil adevărul. Luă un băț și împinse în foc cu el, încercând să-și dea seama care dintre fulgii negri fusese pânza lui, care nenorocitele cărți ale Grăsanei. Încet, furia i se potoli și încetă să mai tremure. Își suflă peste vârfurile usturătoare ale degetelor. Când fu în stare să se întoarcă, o găsi pe ghicitoare stând răbdătoarea în spatele lui, ținând-o pe Audsley King în brațe ca pe un copil obosit. Era prea slăbită ca să le mai facă probleme. În liniște, o duseră înăuntru. Când Ashlyme se uită în jos de la primul etaj, focul se stinsese și colțurile grădinii se umpluseră de umbre. Un vânt slab mângâia tăciuni, așa încât aceștia scăpărau palid cu flăcări de culoarea florilor de siminichie, conturându-i șevaletul așa cum stătea acolo ca un mic animal costeliv priponit și așteptându-și stăpânul.

La jumătatea scărilor, de la colțul gurii lui Audsley King se scurse un firisor de sânge. Ochii i se căscară; se luminară; se stinseră.

— Am vise cu pești atât de urâte, spuse ea amorțită. Nu putem urca pe altundeva?

Ce putea să facă Ashlyme?

Audsley King s-a răzgândit, scrisese el optimist într-un bilet către prietenul lui, Buffo, cu toate că nu era nici pe departe sigur că se răzgândise. *Vin să te vizitez imediat.*

Nesigur de primirea pe care o va avea – la urma urmei, nu făcuse doar să-l abandoneze pe astronom în timpul înțeleștării de pe Rue Serpolet, ci îl și ignorase după aceea – așteptă agitat un răspuns. Nu veni niciunul.

Trebuie să facem planuri noi, scrisese el. Și totuși, când venea vorba să plănuiască își găsea creierul plin de considerații contradictorii sau, dacă nu, gol ca o pânză nouă. *Audsley King trebuie să aibă unde să locuiască, de pildă, dacă vine aici. Trebuie să aibă bani.* Oricât de neplăcut era pentru el, trebuia, știa, să

meargă și să-l vadă pe Paulinus Rack, cu care ar fi putut pune la punct astfel de lucruri. Dar, cu cât îi lua mai mult lui Buffo ca să-i răspundă la mesaj, cu atât mai puțină încrederea avea el în hotărârea lui Audsley King de a veni în Orașul de Sus – și cu cât stătea mai mult în studio, mușcându-și stiloul, ascultând apa de ploaie cum picura în pod, încercând să invoce în ochiul minții o imagine a fetei provinciale subțiri și arzătoare care venise în Viriconium cu douăzeci de ani în urmă pentru a șoca lumea artistică a zilei cu violența reprimată și cu somnambulismul sexual încremenit al autoportretelor ei.

În acea perioadă îl întâlneai de puține ori pe Marele Cairo.

Mesaje mai mult sau mai puțin urgente încă veneau la studio, de obicei noaptea, iar în ele erau pomenite locuri de întâlnire mai mult sau mai puțin izolate. Însă piticul rareori își făcea apariția *seara devreme lângă Poarta Bântuită*, sau adânc în umbrele dese din Cartierul Cispontine, unde nu trăiau acum decât bufnițele; așa că Ashlyme începu să creadă că le putea ignora fără probleme. Se duse, într-adevăr, în Montrouge într-o seară – se întorcea prin Haadenbosk de la o cină oferită de Marchiza „L” pentru Madame Chevigne, Vera Ghillera și actorii din distribuția *Căluțului cocoșat* – sperând poate să reaprindă entuziasmul piticului pentru Audsley King. Însă, în spatele fațadelor de teracotă pe jumătate terminate ale clădirilor din cadrul programul de locuințe civile, nu se vedea nicio lumină. Iar când ajunsese la turn, acesta era întunecat și preocupat.

Două sau trei pisici au fugit din șanțul săpat de-a latul drumului de rezistență pe care stăteam, scrise el în jurnal. Ochii lor erau verzi și goi. Să fi plecat deja piticul din Viriconium? Sau stătea ghemuit acolo sus în întuneric printre cuțitele ruginite și totemurile lui păroase, încercând să-și țină socoteala urzelilor împotriva fraților Barley?

La această întrebare primi un fel de răspuns câteva zile mai târziu în zona de flagel.

Plecat într-o vizită în Rue Serpolet, fu nevoit să se abată din drum din cauza interesului cu care-l urmăreau cerșetorii din Piața Timpului Nerealizat. Se trezi la periferia păraginită a cartierului Cheminor, acea suburbie cu ziduri de cărămidă

scorojite unde străzile sunt mărginite de cimitire, biserici vechi și pensiuni. Noaptea, lămpile de acolo emană o strălucire portocalie care tulbură simțul perspectivei și oferă fețelor inexpressive ale oamenilor un aspect chinuit. Par să plutească spre tine în hainele lor ieftine și sobre, apoi să se depărteze din nou ca niște fantome. Este deseori numit „Cartierul Groparilor”. Ashlyme, nestânjenit pentru prima dată de șevalet, își croia drum în josul unei alei care se deschidea în strada principală cu numele de Endingall, când auzi sunetul unor pași care alergau.

Își își capul din gura aleii. În susul și-n josul lui Endingall Street, lămpile portocalii se întindeau în depărtare. Avu impresia unei mulțimi de oameni venind în grabă către el. Își trase capul și așteptă.

O clipă după aceea, pe lângă el alergă o siluetă mică și agitată. Era Marele Cairo. Într-o mână ținea o măciucă din piele, iar în cealaltă ceva care semăna cu un cuțit de bucătărie lung. Trecu cât ai clipi de gura aleii, cu poalele hainei negre lovindu-i genunchii și cizmele cu bombeuri de oțel bocănind grăbite pe când înainta pe mijlocul drumului cu capul dat pe spate și cu respirația șuierându-i printre dinții dezgoliți. Pe mâini avea pete mari înnegrite de lumina portocalie, ca și pe lama cuțitului. Ochii lui erau albi și privirea chinuită. Aruncă o privire furișă peste umăr, gemu și continuă să alerge, neuitându-se nici la dreapta, nici la stânga.

Aproape pe urmele lui venea o ceată de *polițiști de-ai lui*, fluturând din brațe și trăgând în spate lesele câinilor lor enormi.

Se termină pe dată: într-o clipă, Endingall Street era plină de oameni care alergau într-o liniște sumbră cu excepția bocănitului de pași, a găfâielilor aspre și a chelălăitului câinilor; în clipa următoare, nu mai era decât o boare trecătoare de Balsam Altaean care sugerea numai că piticul fusese pe acolo. Să fi omorât iarăși pe cineva? Dacă nu, de ce să-l urmărească propriii lui oameni? Ashlyme clipi în strălucirea portocalie. Endingall Street era mărginită de un zid înalt, înroșit de funingine. Pe deasupra lui observă imediat un obelisc ornamental cioplit sub forma unei păsări de piatră surprinse în zbor. Era un cimitir. În el să-l fi fugărit pe pitic? Pentru o clipă,

Ashlyme stătu pe gânduri dacă să meargă să vadă. Apoi porni repede pe direcția Cartierului Artiștilor. Când se găsi pe teren cunoscut, întreaga întâmplare căpătase aerul îndepărtat și ireal al unei scene dintr-o piesă de teatru veche, și aproape că se convinsese că nu fusese Mare Cairo cel pe care-l văzuse, ci un alt om foarte scund.

Mai târziu în seara aceea o întâlni pe Grăsana Etteilla care venea din Rue Serpolet și se grăbea spre Orașul de Sus. O ploaie rară îi udase brațele goale și părul cărunt; îi oferea obrazilor același aspect smălțuit ca și fructului de pe pălăria ei. Ținea strâns în mâinile-i înroșite mânerul unui soi de plase pentru cumpărături burdușite cu haine vechi. Părea retrasă în sine și gânditoare, împovărată de o hotărâre anume. Merse împreună cu ea în liniște vreme de câteva minute, uitându-se din când în când la corpul ei monumental care se înălța deasupra lui și admirând ceea ce mai devreme descrisese drept „simplitate implacabilă”.

— Cum se simte Audsley King? întrebă el. Acum merg s-o văd. Să înțeleg că te vei întoarce acolo curând?

Când ea nu-i răspunse, el continuă neliniștit:

— Crezi că e bine să fie lăsată singură la ora asta de seară?

Ghicitoarea ridică din umeri.

— Nu o pot ajuta, spuse ea, uitându-se cu ochi întunecați la ploaie, dacă nu vrea să se ajute singură. Nu are deloc încredere în mine sau în cărți.

Făcu un gest ciudat, nedumerit, disperat, ridicând plasele pentru cumpărături pentru ca Ashlyme să le vadă.

— Mi-a spus să-mi fac bagajele, zise ea. Exact asta a făcut acum.

Își șterse apa de ploaie de pe față cu o mișcare bruscă și nervoasă. Ochiul ei erau duri și răniți.

— E ca un copil, protestă Ashlyme. Nu vorbește serios.

Grăsana Etteilla pufni.

— Mi-am făcut bagajele, așa cum mi s-a spus, făcu ea cu încăpățănare. Trebuie să mergi acolo unde există credință.

Clătină din cap.

— Aș fi putut-o ajuta, spuse ea. M-a implorat s-o ajut, cum bine știi.

Se îndepărtă de Ashlyme, repede și furioasă, lăsându-l în urmă de parcă i-ar fi amintit prea mult de Audsley King.

— M-a implorat s-o ajut, repetă ea cu un soi de demnitate monumentală. Dar nu mai pot face nimic dacă nu-mi respectă cărțile.

Ashlyme nu știa ce să spună. Se strădui să țină pasul cu ea, dar, în furia și în mândria ei rănită, aceasta îl lăsă repede în urmă. El rămase pe pavajul ud simțindu-se izolat și abandonat.

— Mi s-a părut că-l văd pe Marele Cairo cu o oră în urmă, strigă el dintr-o dată. Părea să se grăbească.

Dacă sperase s-o surprindă, greșise. Femeia merse mai departe ca un cal obosit, cu spatele ei lat îndepărtându-se cu hotărâre spre Piața Timpului Nerealizat. În cele din urmă, se uită în urmă la el și clătină din cap.

— Știu că tu ești cel care a venit îmbrăcat în pește, spuse ea. Oh, ai fi putut-o ajuta cândva, meritul ăsta ți-l pot recunoaște. Dar ar fi trebuit s-o scoți de acolo cât încă mai aveai curajul propriilor tale convingeri.

Apoi plecă.

Stătu în Rue Serpolet vreme de o oră și jumătate, fluierând și strigând spre geamul luminat de la studioul lui Audsley King. În fața umbrei șevaletului o umbră se mișcă înainte și-napoi, dar ea nu vru să-l lase să intre, și tot ce putu auzi el fură suspinele ei aspre, bărbătești. Aerul era plin de frunze uscate de castan, care-i atingeau fața ca niște mâini ude.

Nici mai apoi nu află nimic despre Emmet Buffo. Îl ignora oare astronomul din dușmănie? Să meargă, totuși, în Alves și să-l vadă? Cumva, nu-i venea să facă drumul acela. Trimise, în schimb, un alt bilet.

După ce-și irosi astfel energia, neștiind că mai avea foarte puțin timp la dispoziție, toamna, ca o melancolie palidă, se înstăpâni în zona de flagel. Acolo jos, lumea părea că devenise la fel de fragilă ca și perdelele de muselină de la fereastra unei bătrâne din Via Gellia: de parcă însăși esența lumii era prea

bătrână ca să-i mai pese să păstreze aparențele. O dată cu primele înghețuri, în Orașul de Jos se răspândiseră necunoscute boli istovitoare; iar polițiștii de carantină, incapabili să facă față situației, neștiind dacă noile ftizii și febre erau contagioase, intraseră în panică și începură să sigileze și să ardă casele celor morți. Zile întregi, bulevardele prăfoase și aleile abandonate fuseseră pline de focuri mocnite, pâlpâind noaptea cu flăcări albastre ca de gaz, la fel de plăpânde și de slabe ca însăși zona, care se târa acum încet peste granițele ei normale trasate de Canalul Plăcerii, inundând Lime Walk și Terasa Frunzelor Căzute și furișându-se către casele mari și greoaie, bancurile de anemone, înaltele turnuri pastel ale Orașului de Sus. Alves rezista pe contrafortul lui abrupt, excentric și insular într-o mare cenușie.

Așa cum își strângea priza flagelul, la fel tare se străduiau și frații Barley să devină oameni.

Dacă într-adevăr au creat orașul „dintr-un bulgăre de țărână”, îi spunea Ashlyme jurnalului său, frații aceștia par s-o fi făcut doar ca să-l vandalizeze. Nu contribuie la nimic. Intră în crame noaptea și fură din butoaie. Când merg la pescuit pe Canalul Plăcerii fac asta doar ca să-și umple un borcan de gem cu noroi și să se împleticească spre casă la miez de noapte cu o falcă-n cer și una-n pământ ca și tritonii pe care au reușit să-i deslușească, întotdeauna departe de atingerea lor, în apa tulbure.

Dar dacă frații Barley simțeau de la distanță intensitatea dezaprobării lui Ashlyme, nu o arătau. Continuară să rânjească și să chicotească noapte de noapte la rândul din fața plăcintăriei lui Agden Fincher; continuară să vâneze șobolani cu reteveie și câini Dandy Dinmont prin suburbiile abandonate ale zonei de flagel, adunând o sumedenie de astfel de rozătoare din depozitele cu ferestre bătute în scânduri și din pivnițe goale și încercând să le vândă la un șiling bucata patronilor de restaurante simandicoase de pe Margarethestrasse. *Imaginația lor*, se plânse Ashlyme, *este abjectă și nestăpânită*. Ca răspuns parcă la aceasta, frații inventară jachete din piele de măgar, cizme Wellington și tăvi mici din plastic alb pline cu mâncare închegată cu care umplură străzile și rigolele din Mynned.

Orașul de Sus, care-și recăpătase curajul, urmări aceste aventuri cu un ochi indulgent, „ambetat”, cum se exprimă Ashlyme într-o zi în fața Marchizei „L”, „de o vitalitate pe care o admiră, dar pe care nu îndrăznește s-o imite.”

Marchiza îi oferi un zâmbet vag, împăciuitor.

— Sunt sigură că niciunul dintre noi nu le poartă pică pentru tinerețea lor, spuse ea. Și chiar ne distrag atenția de la problemele momentului!

Se aplecă înainte.

— Maestre Ashlyme, mă tem că Paulinus Rack va trebui să renunțe la *Băieții visători*.

Flutură din mână în direcția aproximativă a Orașului de Jos.

— Dată fiind situația de acum, suntem cu toții foarte convinși că ar trebui să vedem ceva mai puțin sumbru la teatru. Desigur, e păcat că nu vom putea vedea acum minunatele decoruri ale lui Audsley King...

Aici, ea lăasă o pauză de așteptare, iar când Ashlyme nu răspunse, îi aminti cu blândețe:

— Maestre Ashlyme, ne bazăm atât de mult pe tine când vine vorba de vești despre Audsley King.

— Audsley King e aproape de moarte, răspunse el. Nu vrea să se odihnească, dar nu poate picta. Și-a pierdut credința în artă, în ea însăși, în orice. De fiecare dată când merg acolo e tot mai aproape de prăpastie.

Păși agitat dintr-o parte în cealaltă a studioului.

— Chiar și așa, ar mai putea fi salvată. Dar n-o voi obliga să plece de acolo. Cred că nu pot acționa decât dacă hotărârea o va lua ea.

Își mușcă buza. Spre marea lui oroare, se trezi că recunoaște:

— Marchiză, sunt disperat. *Îți* vine să crezi că-și dorește să moară?

Această întrebare păru s-o ia prin surprindere pe Marchiză. Se uită gânditoare la el o vreme, încercând parcă să-i evalueze sinceritatea (sau poate propria ei sinceritate). Apoi spuse meditativ:

— Știi că Audsley King a fost cândva căsătorită cu Paulinus Rack?

Ashlyme se uită la ea cu uimire.

— A fost cu mult timp în urmă. Ești cu siguranță prea tânăr să-ți amintești. Căsnicia s-a încheiat când Rack a devenit un nume în Orașul de Sus, cu acuarelele alea sentimentale despre viața în Cartierul Artiștilor. Le numea „Zilele boeme”. La Bistro Californium și în Luitpold Cafe nu l-au iertat niciodată pentru asta. Vezi tu, el fusese vârful de lance al „noii lor mișcări”. Se presupunea că sunt cu toții mai presus de bani și de lucrurile de felul ăsta. Au ținut o înmormântare, cu sicriu ornat cu tot, despre care au spus că era „Înmormântarea Artei în Viriconium”. Audsley King a fost prima care a aruncat cu țărână peste sicriu când l-au băgat în pământ în Allman’s Heath. Mai târziu, a susținut că soțul ei a murit de sifilis: o pedeapsă simbolică.

Marchiza căzu pe gânduri pentru o clipă.

— Desigur, continuă ea, comportamentul de după aceea a lui Rack le-a cam confirmat părerea despre el.

Se ridică pe picior de plecare. Trăgându-și mânușile pe mâini, spuse:

— Ții foarte mult la ea, maestre Ashlyme. Nu trebuie să-i dai voie să te ia peste picior din cauza asta.

Se opri la ușa din față a lui Ashlyme ca să admire orașul. Lumina soarelui și ploile umpluseră străzile din Mynned cu lumina piezișă a unui acuarelist; un pâlț de nori înainta dinspre vest, argintat în partea de sus și zugrăvit în cea de jos în griul-purpuriu pal al penelor de porumbel.

— Ce după-amiază încântătoare! exclamă ea. O să merg pe jos.

Dar zăbovi în drum încercând parcă să se hotărască dacă să mai adauge ceva la cele deja spuse.

— Audsley King, știi tu, a fost un copil răsfățat. Nu s-a hotărât niciodată ce-și dorește mai mult dintre ovațiile publicului – pe care le vede, bine sau rău, ca forțe cu efect distructiv asupra adevăratului impuls artistic – și anonim, pentru care temperamental nu este croită.

Ashlyme spuse pe un ton neutru:

— Nu respectă judecata Orașului de Sus.

— Chiar și așa, spuse Marchiza, uitându-se în depărtare peste

acoperișurile îngrămadite din Cartier. Bănuiesc că ai dreptate.

Zâmbi cu tristețe.

— Să sperăm că are mai multă încredere în judecata ta.

După ce plecă, Ashlyme stătu în studio ca o piatră.

— Căsătorită cu Paulinus Rack! vorbi el singur.

Și:

— „Ceva mai puțin sumbru la teatru”! Nu le-a spus nimeni pe-aici că lumea se apropie de sfârșit?

Se ridică brusc în picioare și ieși în mare grabă. Marchiza îl convinsese, așa cum probabil că intenționase, că încă se mai putea face ceva.

A cincea carte **Ospățul ermetic**

Dintr-o țară îndepărtată vei primi o moștenire. Lumină, adevăr, destrămarea lucrurilor încâlcite. În cartea aceasta totul este dat pe față. Dacă iese lângă Nr. 4, prezice că vei cădea în mare.

„Cred că «Țara pustie» este chiar miezul problemei noastre; o apreciere justă a poziției și a semnificației ei ne va oferi indiciul care ne va conduce în siguranță prin cele mai uimitoare labirinturi.“

JESSIE L. WESTON, *De la ritual la roman cavaleresc*

După-amiaza aluneca spre amurg când el își croi drum în sus pe lungul deal spre Alves. Văzu imediat că ceva nu era în regulă. O ciudată lumină plată plutea în jurul turnurilor bătrâne, așa încât i se părea că se uită la ele printr-o sticlă murdară; strigătele ceucilor pe când dădeau ocol în zbor domului palatului pustiu aveau o notă îndepărtată și nemodulată, de parcă ar fi venit de mult mai departe; vilele scorojite ale clasei de mijloc de pe pantele de jos îmbătrâniseră de la ultima lui vizită, iar grădinile lor năpădite de buruieni erau pline de gunoaie menajere și cărămizi putrede. Un câine se furișa fără țință pe drum înaintea lui, amușinând praful care se învâртеjea în cercuri reci. Dealul părea nesfârșit. La jumătatea urcușului, o rupse la fugă. N-ar fi putut explica de ce.

Ușa lui Emmet Buffo era deschisă și ploaia fusese suflată în camere. Un miros stătut venea dinspre alcovul unde se găsea. El zăcea sub o pătură colorată ieftină în patul scund din fier de lângă lavoar. Era mort. Pe podea lângă el erau împrăștiate rămășițele a două sau trei mese și – de parcă le-ar fi scăpat din mână și n-ar fi găsit forța să le ridice din nou – câteva lentile mici din sticlă rotundă de diferite culori. Sub pătură, corpului lui adoptase o poziție incomodă, răsucită parțial pe-o rână: era ca și când s-ar fi contractat inegal după moarte, încolăcindu-se ca o insectă. Un braț slab era îndoit după cap, în vreme ce

celălalt atârna peste marginea patului, iar palma lui lungă, cu degete având încheieturi ciudate, atingea podeaua. Poate că încercase să se răsucescă. Părea bătrân. Părea, cu ochii lui inteligenți, obosiți, cu fața ridată, nebărbierită, și cu urechile mari, descărnate, la fel de lipsit de apărare, onest și nepretențios cum fusese întotdeauna.

Pe o masă de lângă pat se aflau câteva foi de hârtie pe care le acoperise cu însemnări numerotate într-o scriitură ascuțită, haotică. Chiar dacă însemnările nu aveau legătură între ele, numerele le ofereau o aer nebunesc de continuitate, de parcă ar fi fost intenționate ca pași într-o argumentație logică. *Nimeni n-a venit să mă viziteze pe patul de suferință*, spunea una. *Să-l zădărnicești pe-un om de știință este o crimă, înseamnă să omori cunoștințele în fașă!* pretindea o alta. *De ce n-am primit niciodată suficiente fonduri?* se întreba el, și-și răspundea: *Fiindcă nu i-am convins niciodată de importanța stelelor, printre care omenirea a zburat cândva.*

De cât zăcea acolo, scriind când putea, uitându-se la desenele igrasioase de pe perete când îl dovedea oboseala și somnul nu-l primea, incapabil să se înfrâneze de la speculații, formulări, raționări? *Trebuie să-mi amintesc mereu că Arta este la fel de importantă ca și Știința, și să-mi înfrânez nerăbdarea!*

Sărmanul Emmet Buffo!... Lumea îl nedumerise prin indiferența ei, dar nu dădea vina pe nimeni.

Prin cameră erau împrăștiate la voia întâmplări ciudatele bandaje de flanelă în care se înfășurase pentru „salvarea” lui Audsley King. Ashlyme se uită tâmp la ele. Cu ochiul minții îl vedea pe Buffo cât se poate de limpede: certându-se cu femeile de pe casa scărilor plină de praf; împingând căruciorul gol cu eforturi inegale de-a lungul lui Rue Serpolet în ploaie; sărind de pe un picior pe celălalt în observatorul părăsit când uitase să-și dea jos potirul urât mirositor al măștii sub formă de cap de cal. Cât timp așteptase ca Ashlyme să vină și să-l asigure că e în siguranță?

Observatorul era în dezordine. Luminatoarele fuseseră lăsate deschise pentru a lăsa să intre aerul rece și ud, care dezlipise de pe pereți și ultimele grafice ale lui Buffo. Vreo criză provocată de

boală îl îndemnase să-și târșâiască picioarele acolo înăuntru și să se prăbușească printre telescoape: sau poate că le distrusese pur și simplu din disperare. Pe podea erau tuburi de alamă îndoite, iar când se duse să le examineze, Ashlyme simți micile lentile sfărâmându-i-se sub picioare ca niște anemone candel. Șterse aburul de condens de pe un panou de sticlă și se uită afară pe deasupra Orașului de Jos. Nu văzu nimic. Nu simți nimic. Noaptea se apropia. Sera părăginită părea să avanseze în goană prin crepuscul ca un vapor. Încea un sentiment copleșitor al dezastrului. Știa că dacă o admirase pe Audsley King, pe Emmet Buffo îl iubise.

Se aplecă spre vizorul unuia dintre telescoapele sparte.

Pentru o secundă, i se păru că vede o câmpie albă, vastă, aranjată geometric, pe care se aflau sute de catafalcuri de piatră, întinzându-se în depărtare spre orizontul curbat. O lumină implacabilă cădea pieziș peste ele, dar începu să scadă înainte ca el să fi înțeles scena din fața sa.

Auzi un sunet în camera de alături.

Când se duse să vadă ce era, află că venise un detașament al poliției de carantină. Umpluseră locul. Uniforme negre, ochelari albaștrui și câini imenși în lese le ofereau un aer de bravadă și eficiență. Dar, în spatele ochelarilor, ochii le erau hărțuiți și agitați, și, după o examinare rapidă a cadavrului lui Buffo, doi dintre ei începură să toarne ulei pe hainele de pe pat, pe lemnărie și pe pereții de deasupra patului. Alți doi intrară pe lângă Ashlyme în observator și începură să spargă geamuri ca să lase aerul să intre. Ceilalți rămaseră deoparte, râzând pe înfundate despre lenjeria intimă a lui Buffo, frunzărind hârtiile și trăgând câinii de la mâncarea stănută din alcov. În ciuda acestor lucruri, nu erau oameni răi, și fură surprinși să-l găsească pe Ashlyme în casă.

— Ce cauți aici? cerură ei să știe. Lasă lucrurile alea în pace! Cine te-a trimis aici?

Îl luară în liniște deoparte. În astfel de situații, explicară ei, de regulă cadavrul era incinerat: cu toate că, personal, nu le plăcea s-o facă.

— Tatăl tău a murit acum trei zile, nu știm din ce cauză,

spuseră ei.

Datorită presiunii muncii, de-abia acum ajunseseră la el.

— E-atât de greu să găsești acum locuri unde să-i incinerezi cum se cuvine.

Recent, cu bătrâna din Henrietta Street făcuseră trei încercări; cu familia unui brutar din capătul de jos al Margarethestrasse – cinci: toate astea îți luau timp.

— Camerele astea ar fi trebuit sigilate până la venirea noastră.

Nu știau cum de intrase Ashlyme. Nu era vorba de faptul că nu-i admirau curajul. Dar acum nu avea ce face acolo.

— N-a fost tatăl meu, spuse Ashlyme fără intonație. De ce-l incinerați? S-ar putea salva cel puțin opera lui! Uite, asta e „creierul lui exterior”: nu-i nici pe departe o bibliotecă obișnuită.

— Totul trebuie să ardă, repetară ei răbdători.

Erau obișnuiți cu protestele celor îndurerați.

— Vezi tu, nu știm din ce cauză a murit. Alves se află acum în zona de flagel. Ai face bine s-o ștergi de-aici cât mai poți!

Zona de flagel.

Câteva minute mai târziu, Ashlyme stătea în strănă uitându-se în sus la acoperișul clădirii. O explozie înăbușită, aproape ezitantă, îl scutură brusc, și cioburi de sticlă căzură ca o ploaie dinspre mansardă. De pe ferestrele de sus ieșiră ciudate flăcări albastre, leneșe, flăcări atât de palide, încât păreau transparente pe fundalul mării movile negre a dealului din spate.

— Casa asta s-a aflat întotdeauna în zona de flagel, spuse Ashlyme cu amărăciune. Din cauza asta s-a ales praful de toate planurile noastre.

Dintr-o dată, fu îngrozit că același lucru era posibil să se întâmple de cealaltă parte a orașului, acasă la Audsley King: uleiul gros, ferestrele sparte, flăcările zăbavnice. Singura persoană la care se putea gândi și care l-ar fi putut ajuta să preîntâmpine asta era Marele Cairo. Coborî dealul în fugă. Când se uită în urmă, straniul foc își pierduse deja din forță și văzu doar un mănunchi de siluete negre în mijlocul străzii.

Orașul de Sus era înfrigurat și strălucitor sub lumina incoloră

de toamnă. Ecoul pașilor lui Ashlyme se întorcea la el schimbat și înfundat, venind parcă dintr-un loc aflat la mare depărtare. Am fost cu toții complici la moartea lui Buffo, își spuse el cu frenezie în timp ce alerga, suntem vinovați cu toții. Habar nu avea ce voia să spună cu asta, și nu-i oferea nicio ușurare. Când ajunsese în sfârșit la turnul Marelui Cairo din Montrouge, fu prea speriat ca să intre. Toate ușile și ferestrele lui stăteau deschise în lumina necruțătoare.

Înăuntru, sute de adepți de-ai piticului se omorâseră între ei în prima parte a nopții. Zăceau în principal pe scări și în coridoarele dintre birourile construite în grabă și camerele de interogare, cu umbrele lor violente și confuze înghețate pe pereți. Nu avuseseră timp să se pregătească. Unii dintre ei țineau în pumnii încheștați păr sau gulere smulse în timpul luptei; alții aveau cuțite și brice, sau funii de strangulare improvizate; cei mai mulți erau mușcați pe față și pe mâini. Imense muște nepământene scânteietoare, cu forțele sleite puțin de frig, treceau de la o rană la alta într-o rotație riguroasă în lumina puternică a lunii, scoțând un bâzâit uscat, discontinuu, pe când se ridicau în zbor și aterizau.

Ashlyme se uită la ei amorțit. Urcă la etaj într-o cameră pe care o recunoscuse dintr-o vizită precedentă, sperând să găsească acolo pe cineva care să-l poată duce la Marele Cairo. Se făcuseră încercări de a-i da foc. Ocupanții ei despicaseră masa de scris și-și îmbibaseră propriile haine cu ulei, apoi își aruncaseră veșmintele arse în șubredul zid despărțitor, care era acum plin de găuri înnegrite. Încercaseră de asemenea să ardă documentele care se revărsau din șemineu și erau împrăștiate prin cameră. În cele din urmă, renunțaseră și se omorâseră unul pe altul cu un cuțit de tăiat hârtie înainte ca flăcările să preia controlul. Ashlyme luă câteva documente.

Zi după zi, poziția noastră devine tot mai precară... Frații Barley au dat nume... Avem acum câte o gardă cu grijă aleasă la fiecare poartă... Le aruncă la loc pe jos, dar nu înainte ca acestea să-i iște în cap un soi de zumzet hidos care-l urmărește dintr-un coridor în altul și de pe o scară pe alta pe când urcă în turn.

Toate birourile erau la fel. Dintr-o portavoce de alamă lui

Ashlyme i se păru că aude o șoaptă, dar când vorbi în ea nu primi niciun răspuns, doar un prelung suspin reverberant. Știa că se afla acum în țara despre care piticul vorbise atât de des. *Intrigi și trădări și muște mari în tot ce mănânci.* Ashlyme își șterse fața cu mâna: dacă nu era atent, știa, putea rămâne prizonier acolo pentru totdeauna. Era o țară care-l însoțea pe pitic oriunde mergea; era o atmosferă care-l înconjura, pestilențială și atotpătrunzătoare, ca mirosul de Balsam Altaean; o adusese cu el din Nord sau din cer și o aruncase asupra orașului. *Două mii de oameni au fost aruncați în foc într-o singură zi. Oamenii ăia s-au abandonat singuri în brațele uneltirii.*

Muștele se ridicau în nori pe când Ashlyme își croia drum înăuntrul vechilor locuri din turn. Chiar și acolo, oameni morți zăceau cu fețele în jos printre coji de portocale și alte mizerii în pasajele sumbre străbătute de o lumină carmin. Așteptând să moară, mânjiseră slogane pe pereți cu propriile lor fluide – *Du-te-n Nord, Piticanie, Duceți-vă înapoi, gălbejiților* –, motivele lor fiind atât de tribale, încât puteau fi confundate cu lipsa de motive. *Noi suntem băieții de la etajul doi!*

O muscă i se așează pe încheietura mâinii. Aripile ei erau lungi și pergamentoase, și părea să aibă mai multe picioare ca orice altă muscă din Viriconium. Se cutremură și o alungă. Ochii ei scăpărară în direcția lui.

În cele din urmă, își găsi drumul spre apartamentul Marelui Cairo, unde vreme de o săptămână sau mai mult piticul, speriat de flagel, speriat de frații Barley și de informatorii lor care știau deja totul, speriat mai mult ca orice de propria lui gașcă pe cale de destrămare, le interzisese tuturor să intre. Încăperile erau mizere și reci, și le dăduse voie pisicilor (care, spunea el, erau singurele creaturi în care puteai avea încredere în viața asta) să fugă pe unde poșteau. Chiar după ușă stătea lățit un servitor. Se afla acolo de câteva zile. Cineva îi vârase prin cap, de la o ureche la cealaltă, o bucată de sârmă. Dinspre podeaua lustruită se ridica un miros gros, acru, acolo unde pisicile târâseră oase de cotlet și plăcinte din vasul de lut spart de pe tava pe care o

aducea acesta și-și muiau limbile mici și nedelicate în lunga dâră de „cafeaua menajerei”. Ashlyme se duse să deschidă ferestrele.

Când se uită afară, așteptându-se că vadă Orașul de Sus întinzându-se în depărtare sub lumina lunii, descoperi că se uita acum în schimb peste sumbrele cumpene ale apelor de pe un platou înalt din Nord. Dintr-un cer plumbuit ploaia curgea în torente peste el, spălând potecile noroioase care șerpuiau fără țință printre pietre de hotar năruite și fabrici ruinate. Auzi un sunet ca un dangăt îndepărtat de clopot. La aceasta, apărură câteva siluete mici, alergară dintr-o parte în alta prin noroi și apoi se întinseră pe pământ. În cameră intră un miros metalic otrăvitor. Ashlyme trase repede aer în piept, închise ferestrele și se întoarse.

Două sau trei pisici veniseră în fugă din balconul de afară și acum îl însoțiră torcând în *salle* sau iatac.

Pe pereți atârnavă falduri mari de material protector; pe jos erau mormane de oase roase, bucăți de prăjitură și cozi de fructe, printre care Ashlyme văzu cărți, pătrate de hârtie acoperite cu desene jumătate gnostice, jumătate obscene, și – spre mare lui oroare – două pânze mici de-ale lui Audsley King: „Construirea unui scaun în Cartierul Vitelotte” și o guașă timpurie a „Marii arcade de sub Poarta Ascunsă”, ultima fiind ireparabil tăiată și mâzgălită. Într-un colț, împreună cu câteva ghemuri de păr și o sabie ruginită, se afla capul de oaie care fusese piesa centrală pe masa de banchet a piticului în noaptea când o convinsese pe Grăsana Etteilla să-i citească viitorul. Îl aruncase acolo într-un acces de furie sau ciudă, și acum, cu o portocală scofâlcită încă îndesată în orbita stângă, se uita cinic în sus la bolta înnegrită a camerei ale cărei grinzi înduraseră în timpul Culturilor După-amiezii un mileniu de ciudate fumuri și parfumuri.

În mijlocul acestora stătea Marele Cairo, înconjurat de un cerc format din obiecte de mobilier trase în huse.

Avea pe el ciorapi lungi de-un verde întunecat și o vestă făcută în întregime din romburi de piele verde; pe cap avea o pălărie de paie cu boruri largi și o coroană rotundă și mică,

împodobită cu mănunchiuri de pene de bufniță, urechi de porumb și agrișe stafidite. Orice ar fi fost cândva, acum lui Ashlyme i se părea că este un copil nerușinat, bătrân. Într-o mână ținea strâns ceva ce Ashlyme nu putea vedea; în vreme ce cu cealaltă strângea degetele mari, înroșite de muncă, ale Grăsanei, care-i arunca priviri indulgente, de matroană. În Piața Timpului Nerealizat ea fusese recunoscută după o fustă mare din satin galben: pe aceasta o purta acum. Panglici de aceeași culoare îi strângeau slab partea superioară a brațelor puternice, iar pe cap purta o cunună din *sol dor*.

La picioarele lor aranjase cele cinci cărți rămase întregi, cele pe care Ashlyme le scosese din focul de crengi uscate și scrisori vechi care arseseră în grădina înconjurată de ziduri a lui Audsley King:

DEPOUILLEMENT (*Pierdere*) – Un țărm pustiu. Creaturi din adâncuri plutesc jumătate sub apă la reflux. Cerul e plin de bufnițe.

BĂIEȚII LILYWHITE, „Stăpânii succesului iluzoriu” – Câteva copii palizi țopăie dintr-o parte în alta ca niște broaște în jurul unui foc din ilice marine și tisă.

ORAȘUL (*Nimicnicia*) – Un câine între două turnuri.

STĂPÂNUL PRIMEI OPERAȚIUNI – în cartea aceasta, o maimuță într-o jachetă roșie dirijează cu bagheta bufoneriile unui om și ale unui șobolan.

ECLAIRCISSEMENT (*Iluminarea*, sau „Ospățul ermetic”) – Medicul acestui mister se află în apa mării. Într-o mână ține o ramură de măceș, în cealaltă un clopoțel.

— Ce faci? întrebă Ashlyme în șoaptă.

Piticul îi oferă un zâmbet sfios, apoi își mișcă puțin mâna liberă, așa încât să-i arate un calup de săpun plin cu lame de ras rupte.

— Așteaptă! strigă Ashlyme.

Avea să se întâmple ceva îngrozitor. Alergă de cealaltă parte a încăperii, strigând:

— Cum rămâne cu Audsley King?

Ghicitoarea ridică mâna. Piticul clipi din ochi. Din cărțile de tarot de pe podea ieși o jerbă de lumină intens colorată, de

parcă ar fi fost brusc iluminate de dedesubt. Ashlyme o simți trecându-i prin față, verde și galbenă, stacojie și de un albastru închis, ca lumina care intră printr-un vitraliu topit. Avea o *noutate* insuportabilă cum cutreiera așa străvechea cameră. Ashlyme se împletici înapoi.

— Așteaptă! strigă el, ridicându-și mâinile în fața ochilor, dar nu înainte să-l fi văzut pe pitic și pe ghicitoare începând să se micșoreze, pulverizați și scofâlciți de strălucirea aceea curioasă, în niște ghemuri de păr și panglici de hârtie care se-nvârtiră din ce în ce mai repede pe podea ca mizeria învârtăjită de vânt într-un colț de stradă, până ce se rostogoliră brusc peste cap și căzură înăuntrul cărților cu un țipăt stins.

Camera fu umplută de o strălucire albă atât de intensă, încât el își putu vedea, prin pleoape și țesuturi musculare, oasele antebrațului. Oftă și căzu greoi la podea.

Când reuși să-și deschisă din nou ochii, era singur cu cărțile. Acestea fuseseră împrăstiate și arse de forța luminii care încă radia din ele în fiecare colț al camerei. Îngenunche și le adună la un loc, șuierând și suflându-și peste vârfurile degetelor. I se păru că vede două noi siluete alergând printre turnurile de pe cartea numită ORAȘUL.

— Așteaptă! șopti el, înnebunit de frică și frustrare.

Lumina muri la fel de brusc cum apăruse.

Moarta și dezertarea singurilor lui aliați îl lăsară singur într-un loc pe care abia îl recunoștea. Într-o noapte, zona de flagel își extinsese granițele cu trei kilometri, poate cinci. Orașul de Sus sucombise în cele din urmă. Mai târziu, scrisese:

Părea să fi coborât neobservată o uzură lentă asupra cartierelor și bulevardelor. Pe când mergeam pe Atteline Way, pe lângă picioarele mele se învârtteau hârtii aruncate; cupele fântânilor veșnice din Piața Depline erau secate și pline de praf, pietrele de pavaj erau alunecoase din cauza cleiului pentru prins păsări; insectele zburau în cerc și cădeau în lumina portocalie a felinarelor de pe Camine Auriale. Flagelul pătrunsese peste tot. Toate saloanele de seară și camerele de zi din Orașul de Sus erau bântuite de tăceri, pauze, faux pas: dacă m-a auzit cineva când

m-am izbit de ușa unei bine-cunoscute case ca să-mi recapăt răsuflarea, a fost doar ca o intruziune, un sunet aspru și singuratic care a întrerupt pentru scurtă vreme o discuție ridicolă, nesfârșita cină compusă din sosuri călâi și carne de oaie prea tare rumenită, sau ciudatul ton plat al violonistului venit în vizită (care după aceea și-a scuturat instrumentul și s-a plâns: „Găsesc că publicul este cât se poate de neînțeleghător în seara asta.”)

Această dezordine psihologică a orașului se reflecta într-o nouă dezordine a străzilor lui. Era un oraș pe care-l cunoșteam și totuși din care nu-mi puteam găsi calea de ieșire. Fiecare stradă dădea într-o altă stradă nesfârșită. Aleile dădeau în ele însele. Drumurile familiare se repetau la infinit în șiruri de castani prăfoși și balustrade de fier. Dacă-mi găseam drumul în grădinile din Haadenbosk, mi-l pierdeam din nou pe Pont des Arts, și ajungeam să-mi privesc propria reflecție dizolvându-se în apa uleioasă de sub el. Cu toate că întâmplările la care fusesem martor în turnul Marelui Cairo le amortiseră puțin, durerea și rușinea pe care le simțeam pentru moartea prietenului meu erau încă puternice. Mă confruntam de asemenea și cu o teamă tot mai mare pentru siguranța lui Audsley King. Toată lumea o părăsise, mai puțin eu. În felul acesta, am ajuns într-un sfârșit – din noroc sau datorită sorții – în vârful Scărilor Gabelline.

Acolo îi întâlni pe frații Barley, Gog și Matey, care veneau clătinându-se din Orașul de Jos către el cu brațele pline de sticle. Toată noaptea scuiaseră pe podeaua plăcintăriei lui Agden Fincher. De-ndată ce-l văzură pe Ashlyme că se apropia de ei, îi oferiră rânjete îngreșate și meraseră clătinat înapoi de unde veniseră, împingându-se și înghiontindu-se cu imputare unul pe celălalt și șoptind:

— Blimey, acela-i vicarul!

Dar la baza scărilor, aproape de poarta aceea mică din fier prin care trebuia să treacă Ashlyme dacă voia să intre în Orașul de Jos, păsură brusc să ezite. Rămase astfel, adulmecând și holbându-se și ștergându-se la nas cu dosul palmelor.

— Dați-mi voie să trec prin poarta asta! găfâi Ashlyme. Credeți că vreau să-mi pierd vremea cu voi? Din cauza voastră,

unul dintre prietenii mei e deja mort!

Ei se uitară stânjeniți în jos.

— Uite-aci, domnia ta, zise Matey. Nu știam că e duminică. Scuze.

În timp ce vorbi, se șterse pe furiș de pământul ud de pe talpa uneia dintre cizmele sale Wellington cu talpa celeilalte. Fratele lui încercă să-i îndrepte hainele – trăgând de basma, periindu-i inutil cu mâna petele de noroi, mucozitățile de pește și sângele de șobolan care i se încheaga pe jachetă. Emană un miros oribil. Se uită rușinos în altă parte și începu să fredoneze:

„Izgoniți din Butlins, Bilston și Mexboirough,
Acei îndrăzneți frați Barley,
Stăpâni ai Firului Stâng.“

— Sunteți nebuni? ceru să afle Ashlyme.

— N-am mâncat nimic la cină, spuse Gog.

Își scuipe în palmă și netezi părul urât mirositor al fratelui său.

Ashlyme se gândi la Emmet Buffo, care toată viața nu reușise altceva decât să fie ridicol, și care zăcea acum liniștit și nebărbierit, înconjurat de flăcări pale, în patul de fier din Alves. Se gândi la Audsley King tușind sânge în lumina mohorâtă din studioul pustiu de la etajul casei din Rue Serpolet. Se gândi la lăcomia lui Paulinus Rack, la viețile triviale ale lui Livio Fognet și Angina Desformes, la inteligența frustrată a Marchizei „L“, care se irosise în scandaluri și „artă“.

— Dacă sunteți într-adevăr zeii locului ăsta, spuse el, nu i-ați adus decât nenorocire.

Făcu un gest care cuprinse întregul oraș.

— Nu vedeți? insistă el. Când ați coborât din cer ne-ați greșit tuturor. Am pierdut numărătoarea dăților când ați fost târați plini de vomă și neajutorați din Canalul Plăcerii! Acesta nu-i comportamentul unor zei sau prinți. Și-n vreme ce vă umpleți timpul cu astfel de lucruri, ne condamnați pe toți la irosire și mediocritate, la nebulie și dezordine, la mizerie și moarte vremelnică!

Se uită direct în ochii lor mari, albaștri, timizi.

— Asta vreți? Dacă da, ați devenit niște ticăloși, iar noi mai

bine ne lipsim de voi!

La început, frații Barley se dădură în spectacol prefăcându-se că sunt atenți la acest discurs. O aplecare de cap era la fel de bună ca făcutul din ochi pentru el, parcă spunea unul; în timp ce, cu ajutorul unor grimase agitate, oftaturi și ridicări din umeri, celălalt încercă să spună că știa și el când scăpaseră lucrurile de sub control. Ușor de plictisit, însă, nu trecu mult și încercară să-l descumpănească pe Ashlyme – imitându-i expresiile faciale, bolborosind și râzând pe înfundate la unele expresii nefericite, împingându-se pe ascuns unul pe celălalt când credeau că el nu se uită. În cele din urmă, chiar atunci când el îi îndemna: „Duceți-vă înapoi la locul vostru din cer înainte să fie prea târziu!”, se uitară unul la celălalt cu viclenie și scoaseră o succesiune răsunătoare de râgâieli și pârțuri.

— Măiculiță! strigă Matey. Ce bine e!

— Calmează-te! Calmează-te! îl preveni fratele lui. Uite că mai vine unul!

De pe Scările Gabelline se ridică un miros pestilențial.

Ashlyme își mușcă buza. Dintr-o dată, în el se adună toată durerea pe care o simțise de când eșuase în a o salva pe Audsley King. Cu un țipăt incoerent, se avântă asupra torționarilor săi, prinzându-i de haine și lovind orbește cu pumnii. Biruiți de pârțuri și un râset dezlănțuit, aceștia se împleticiră în spate din calea lui. El se auzi plângând cu suspine de frustrare.

— Băieți abjecți și proști ce sunteți! plânse el.

Îi apucă de brațe și încercă să-și răsucescă degetele în părul lor soios; îi lovi cu piciorul în tibie, lucru care-i făcu să râdă și mai tare. Nu știa cum să-i rănească. Apoi își aminti de cuțitul scurt pe care i-l dăduse piticul. Gâfâind și tremurând, îl scoase din buzunare și-l ținu întins în fața sa.

La aceasta, trăsăturile de pe fețele fraților Barley suferiră o ciudată schimbare. Râsetul lor de cruzime muri. Se uitară la Ashlyme cu oroare și uimire. Apoi, smiorcăindu-se cuprinși de-o teamă care le depășea cu mult condiția, începură să alerge fără țintă înapoi și-ncolo, fluturând din brațe într-un chip dezorganizat și împăciuitor. Prinși în cursă în spațiul acela înghesuit care nu era nici Orașul de Sus, nici cel de Jos, nu

făcură nicio încercare să scape fugind pe scări în sus, ci se înghiontiră disperați unul pe celălalt în vreme ce Ashlyme îi alerga cu lama pătată a misteriosului cuțit al Marelui Cairo scânteind în lumina de sus.

— Haide, vicarule! îl implorau. Fii omul cel bun!

Se ciocniră de pereți; se izbiră de poartă și o scuturară cu sălbăticie, dar aceasta nu vru să se clintească. Alergară în cerc. Fețele lor mari și roșii erau ude learcă de sudoare, ochii erau larg căscați și sunete mici, panicate, le ieșeau din gurile deschise; și, dintr-un motiv pe care niciodată nu fu în stare să-l explice, această slăbiciune fățișă nu făcu decât să-l offenseze și mai tare pe Ashlyme, așa încât îi urmări cu forțe proaspete, cu un soi de surescitare dezgustată, alergând în cerc până ce fu la fel de confuz și de amețit ca și ei.

Matey Barley, clătinându-se în semiobscuritate, se izbi de fratele lui, tresări cu un scâncet de surprindere, și fugi drept în cuțitul cel scurt.

— Ooh, făcu el. Asta m-a durut.

Se uită în jos la propriu-i corp. Un zâmbet naiv de neîncredere apăru și dispăru repede pe fața sa mare și grasă, care se prăbuși apoi ca o pungă goală, și începu să suspine blând, de parcă în clipa aceea văzuse gravitatea stării sale. Căzu în genunchi, dezorientat și îngrozit, cu ochii ațintiți asupra lui Ashlyme; apucă palma însângerată a lui Ashlyme și o ținu cu blândețe între palmele sale; îl străbătu un fior, și se pârtăi brusc în liniștea absolută, temătoare, care domnea pe Scările Gabelline.

— Fă-ne o plăcintă, Fincher! șopti el.

Apoi căzu cu fața în jos și rămase nemișcat.

Prizonier într-o clipă de așteptare înfrigurată, Ashlyme nu-și dădu bine seama ce făcuse. Voia să încheie socotelile cu orice preț.

— Repede! i se adresă fratelui rămas în viață. Trebuie să-ți accepți acum responsabilitățile statutului pe care-l ai!

Strânse cuțitul atât de tare, încât partea de sus a brațului îi fu prinsă de cârcei și spasme.

— Spune-mi de ce ne-ați adus toate necazurile astea! Sau

trebuie să te omor și pe tine?

Gog Barley își recăpătă stăpânirea de sine cu o bruscă demnitate.

— Responsabili de starea orașului sunt locuitorii lui, spuse el. Dacă te-ai fi întrebat măcar care era problema cu orașul, totul ar fi fost bine. Audsley King ar fi fost vindecată. Arta s-ar fi întregit. Energia Orașului de Jos ar fi fost descătușată și Orașul de Sus eliberat din robia propriei lui mediocrități.

Sughiță cu tristețe.

— Acum, fratele meu zace mort pe scările astea, iar voi trebuie să vă vindecați singuri.

Se aplecă și începu să caute printre sticlele pe care le scăpase mai devreme.

Ashlyme era dezgustat, dar nu reuși să găsească nimic potrivit de spus.

— Va muri, atunci, în ciuda tuturor lucrurilor? șopti el pentru sine.

Iar apoi, într-o încercare slabă de a-și restabili autoritatea:

— N-ai spus destul!

Gog Barley primi această observație cu o privire disprețuitoare.

— Pe lângă asta, spuse Ashlyme, speriat, n-am vrut să-l omor. Am stat prea mult timp cu piticul ăla blestemat.

— Matey era fratele meu! strigă Gog.

Nu reușise să găsească o sticlă plină.

— A fo' singurul meu frate!

Îl părăsi orice urmă de inteligență. Își smulse părul. Se călcă pe picioare, își lăsă gura imensă să-i atârne deschisă. Făcu istericale în fața porții de fier, ridicând sticle și spărgându-le de pereții pe care, în vremuri mai fericite, el și fratele lui își scrijeliseră inițialele. Îndesându-și pumnii diformi în ochi, răcni și lacrimă și țipă de durere. Și, rostogolindu-se, lacrimile păreau să i se dizolve în carnea obrazilor, așa încât fața lui chinuită se schimonosi înaintea ochilor lui Ashlyme.

Nasul său diform fu spălat, pomeții topiți și scurși, la fel ca și urechile roșii și descărnate și coșurile de pe bărbia-i țepoasă – bărbia însăși se topi ca o bucată de săpun înmuiat în apă. Din ce

în ce mai repede, lacrimile i se revărsară printre degetele osoase, până ce se transformară într-un pârau – un torent – o cascadă care se spărgea peste pieptul gol, i se prăvălea peste picioare și se scurgea într-o întunecime exterioară inimaginabilă, curățind zeul din el de izul de pește mort și vin stătut, de toate mizeriile pe care le acumulase în timpul lungii sale șederi în oraș. Pentru aceasta fu nevoie de atât de multă apă, încât se ridică în jurul gleznelor lui Ashlyme într-un râu negru, plin de bulboane periculoase și purtând o povară de obiecte mici luate pe valuri din buzunarele zeului. Ashlyme se aplecă și aruncă cuțitul în râu. Acesta îl înghiți, și el nu-l mai văzu niciodată. Își spală mâna însângerată până fu curată. Într-un târziu, totul fu dus de ape sau, dacă nu, iremediabil schimbat. Haina mizerabilă și cizmele a lui Gog Barley fură purtate de viitură: și când totul luă sfârșit, se putu vedea că el se reînnoise complet.

Era mai înalt. Picioarele lui, la fel de maleabile ca ceara sub efectul propriilor lui lacrimi, se lungiseră și adoptaseră proporții mai nobile. Părul îi crescuse până ce-i căzu pe umeri ca al unui zeu adevărat, încadrând o față care se subțiasse, cu nas coroiat și frumos formată, o față plină de forță și umanitate, binecuvântată cu doi ochi detașați, milostivi și vag amuzați.

Dar cu mult înainte ca această transformare să se încheie, Ashlyme ridicase din umeri și se întorsese cu spatele. Ce legătură avea cu el suferința unui zeu? Traversă micul pârau, care curgea clipocind în Orașul de Jos, și intră pe poarta de fier în Cartierul Artiștilor.

Când se uită în urmă, nu văzu altceva decât întunericul de pe Scările Gabelline, și deasupra lui doar flăcări albastre, reci, pâlpâitoare, de parcă întregului Mynned i se pusese acum foc de către poliția flagelului într-un ultim mare act de disperare.

Puțin mai târziu, văzu că cizmele-i erau cât se poate de uscate. Cu un oftat, își aminti de Audsley King.

Începu să alerge.

Ora de dinaintea răsăritului îl găsi în studioul de la etajul casei din Rue Serpolet.

Când trase în lături draperiile de la capătul scurtului pasaj,

înăuntru se revărsă un aer rece. Văzu imediat că studioul nu se schimbase. *Fauteuil*-ul era încă acolo, cu husa lui cu șnururi verzi aflată în dezordine și mormanele de perne din brocart. Acolo erau și ghivecele de pe pervaz, pline cu priboi în pământ maroniu dur, sau mănunchiuri mici de anemone și *sol d'or* tăiate. Acolo erau șevaletele tăcute, unele trase în huse, pânzele folosite și cele nefolosite stivuite lângă pereți, podelele cenușii goale care emanau în aerul nemișcat și vlăguit un miros de praf, terebentină, priboi, apă stătută pentru flori.

Acolo, pe podea, îmbrăcat în palton, ședea Paulinus Rack. Cum de găsisse drumul până acolo, Ashlyme nu știa. Fața lui era lăsată și suptă, mâinile-i erau murdare; în ochi avea o privire vineție. În fața lui erau împrăștiate într-o doară, ca și când ar fi sperat să poată citi ceva din ele, două sau trei schițe în cărbune neterminate. Ashlyme nu înțelege nimic din ele: erau numai niște linii, linii trasate alandala. Între coapsele lui Rack, ca un copil bolnav și uitându-se și ea la schițe, stătea adăpostită Audsley King. Brațele lui Rack erau înfășurate în jurul pieptului ei cavernos pentru a-i oferi alinare; capul lui i se odihnea pe umăr de parcă tocmai în clipa aceea terminase să-i șoptească ceva.

Audsley King, încotoșmănată în vechea ei haină de blană într-o ultimă încercare de a-și opri substanța să se evaporeze în golul care o înconjurase întotdeauna, se uita la schițe cu o expresie amuzată, crispată, iar la colțul buzelor ei zâmbitoare se vedea sânge închegat.

— Eram liberă! își aminti Ashlyme cum spusese ea odată, vorbind despre venirea ei din provincie în Cartierul Artiștilor. Eram liberă în sfârșit, să pictez, să pictez, să pictez!

Acum, pictura o sleise.

Muncise cu disperare în acele ultime zile, umplând pânză după pânză. Cele mai multe dintre ele erau peisaje simple, aproape sentimentale, rememorative: o culoare aurie fantezistă aplicată în straturi groase cu un cuțit de paletă, de parcă – într-o soi de calm fervent, un uimitor act de echilibrare a disperării și calmului – căutase să surprindă din nou un nivel al personalității pe care-l pierduse sau abandonase cu mult timp în

urmă. Sau să fi căutat doar refugiu din nopțile sterpe, întinse la infinit, din zona de flagel? Cărțile ghicitoare nu-i fuseseră de ajutor: deschizând o ușă diferită, aceasta, spre peisajele idealizate ale tinereții ei, să fi comis în cele din urmă actul de evadare pe care și-l dorise întotdeauna atât de mult? Ashlyme nu avea cum să fie sigur. Bănuia că acum asta nu mai conta.

Pietre de culoarea mierii, stejari și iederă, sălcii și pâraie. Din ele se revărsa plăcerea ei, făcând să pălească lămpile galbene, copleșind primele gene de lumină cenușie ale zorilor! Un drum îngust șerpua spre nicăieri, acoperit de frunzele anului trecut, mărginit de muri și trunchiurile năpădite de ierburi ale copacilor. Din acele peisaje sudiste plate nostalgia ardea ca o durere. Și le populase nu cu figurile încordate, reprimare, violent-statice din autoportrete și din „fantezii”, ci cu muncitori și fermieri, în ale căror ținute clasice injectase o tihnă chinuită.

Totul este nou pentru mine, scrijelise ea în grabă cu o bucată de cărbune pe peretele de deasupra lor. *Nou și de nerecunoscut. Ce păcat că trebuie să mor acum. Și: A muri e ca și cum ți s-ar închide ochiul. Ca și când ai fi abandonat de toată lumea. Au bătut în ușă și au plecat.*

Ashlyme citi acest mesaj cu voce tare pentru sine. Clipi. Se postă în fața lui Paulinus Rack și se uită la schițele de pe podea.

— Ce vezi acolo atât de interesant? întrebă, căci el nu vedea nimic.

Ochii albaștri epuizați ai lui Rack îl urmăriră fără a-l recunoaște, ca ochii unei figurine de porțelan. Brusc, din gura lui ieși un sunet înfricoșător, un vaiet prelung în care Ashlyme nu reuși să distingă niciun cuvânt; și începu s-o legene pe Audsley King înainte și-napoi, înainte și-napoi, până când, pentru o clipă, ea păru să se trezească și să clatine din cap în ritmul suspinelor lui aspre. O parodie a vechii ei energii umplu fața albă și slabă; făcu liniile din jurul gurii să pară din nou vorace; și animă mâinile lungi care fuseseră atât de pline de forță.

Ashlyme nu putu suporta durerea lui Rack. Se duse la fereastră.

— Ai venit aici prea târziu, spuse el distant. Nu ajută la nimic

să scoți sunetul ăla.

Era aproape în zorii zilei, iar cerul avea o ciudată culoare galben-cenușie.

— Totuși, ce drept ai tu să te afli aici?

Râse cu amărăciune.

— Ai venit să-ți salvezi cariera cu noile ei tablouri? Sau s-o convingi să transforme *Băieții visători* în ceva „puțin mai vesel” pentru bătrânele leneșe din Orașul de Sus?

— Nu-mi pasă dacă o să le mai văd vreodată pe femeile alea! strigă Rack cu violență.

Sări în picioare și-l prinse pe Ashlyme de umeri.

— Am încercat de atâtea ori să vin aici! Mi-era teamă, dar tu nu voiai să mă ajuți. Lasă-ne cel puțin acum singur împreună!

Ashlyme rânji și se eliberă.

— Du-te la Canalul Plăcerii și miroase eter până ce cazi în el, spuse.

— Nu vrei să mă ajuți? Întrebă Rack pe o voce mai moale. Cred că e încă-n viață.

— Ești nebun, Rack.

Împreună, o purtară în jos pe Rue Serpolet. Nu era genul de lucru cu care să fie obișnuiți, așa că meraseră încet și cu băgare de seamă. Afară, pe stradă, o mulțime de oameni se adunase ca să se uite la cer. Când Ashlyme ridică ochii, se crăpase de ziuă și nu reuși să vadă cei doi imenși prinți ai orașului plutind în aer deasupra Cartierului Artiștilor, strălucitori în armurile lor purpurii crestate și lobate. Aflați în spatele unor mari cai albi, se mișcau pe cerul de dimineață ca o nouă constelație. Unul dintre acei prinți are o rană care nu se va vindeca niciodată. Din ea, sângele curge ca o ploaie de flori albe peste orașul de dedesubt: care începe chiar acum să se trezească din lungul, cenușiu, istovitorul lui vis.

Epilog

Într-o zi, cu mult timp după aceea, când Ashlyme căuta printr-un sertar niște creioane pe care ținea minte că le pusese acolo, dădu peste masca sub formă de cap de pește pe care Emmet Buffo îl făcuse s-o poarte în timpul vizitei lor blestemate în Rue Serpolet. Nu-l mai speria așa cum îl speriasse. „Ce lucru absurd!” își spuse, în timp ce aceasta se uita la el cu o privire lugubră – buze cărnoase, solzi prostești, care cădeau. Îl umplu de un soi de afecțiune rușinată față de Buffo și față de el însuși, așa cum fusese atunci. Îi aminti brusc de cod și șofran, de o dimineață luminoasă în Cartierul Cispontine și de bătrânul care locuia în spatele „Ocrotitoarei Noastre a Zincarilor”. Se hotărî s-o ducă înapoi unde-i era locul.

Vechea piață pavată era exact cum și-o amintea. Chiar dacă nu era la fel de cald, era la fel de însorit afară: lumina pală și clară a după-amiezii de decembrie târziu cădea pieziș peste pietrele de pavaj și se lovea de corpul masiv și înnegrit al vechii biserici. Copiii, ca odinioară, jucau zgomotoși „Michael cel orb”, și Ashlyme le auzea pe femei râzând și ciorovăindu-se în case. Se simți brusc în culmea fericirii, cu toate că n-ar fi putut explica de ce.

VÂNZĂTOR, spunea anunțul parțial șters de deasupra magazinului bătrânului. Ashlyme stătu pentru o clipă zâmbitor la ferestruica lui prăfuită, unde o rază de lumină încălzise blana animalelor împăiate până ce căpătase culoarea frunzelor de stejar proaspăt căzute, apoi intră.

Păsări, înțepenite și tăcute, îl priveau de pe toate rafturile, cu capetele înclinate pentru totdeauna inteligent într-o parte, cu ochi de sticlă. Camera de lucru din spate avea mirosul dulce, lemnos, al cărților vechi și al ceaiului de mușetel. Ashlyme își croi drum printre sulurile de material spre baza scărilor.

— Hei! strigă el.

Nu primi niciun răspuns, dar simți că bătrânul era acolo sus: atent, timid, respirând încet și așteptând ca el să plece.

— Nu te teme, spuse. Am venit aici odată cu prietenul tău,

Emmet Buffo.

Tăcere.

Ashlyme ridică din umeri. Dacă aștepta în liniște, curiozitatea avea să-l aducă pe bătrân la parter. Poate că-i va mai arăta o pană de metal. Între timp, scoase masca sub formă de cap de pește și o despătură cu grijă. O așază pe o masă de lucru de lângă scheletul din sârmă moale care va susține într-o bună zi aripile întinse ale unui șoim mic cu ochi furioși.

— Bătrâne? Nu pot rămâne mult timp...

Încrețindu-și nasul, întoarce câteva dintre materialele de pe podea. Printre ele găsi o bucată de tapiserie bogat lucrată care crezu că era potrivită ca draperie. O împătură agitat, știind cum să o facă de când, ultima dată când mai alesese una. Era pătată, însă luminoasă; fusese splendidă cândva. Înfățișa un bărbat în galbenul extrem al vârstei, chel ca un ou, umblând printre două clădiri uriașe. Drumul de sub picioarele lui era așternut cu corpurile strivite ale unor insecte iar în partea stângă îl însoțea o siluetă neclară, un copil sau un pitic călare pe un măgar. Această siluetă, cu fața parțial ascunsă de praf, îl fascină pe Ashlyme. Ridică tapiseria în lumină, așa încât s-o vadă mai bine.

Când făcu aceasta, din camerele de sus se auzi un fâlfâit puternic de aripi. Dintr-o dată, magazinul păru plin de umbre.

Prin fereastra deschisă intrase o pasăre mare, scrise mai târziu în jurnal. Mi s-a părut că aud o voce ascuțită vorbind indistinct în întuneric. Am lăsat tapiseria jos și am ieșit repede afară, în lumina soarelui.

LAMIA ȘI LORD CROMIS

Apologetii și istoricii orașului – Verdigris, Kubin, Saent Saar – erau înclinați să-l descrie la vremea aceea în termenii emblemelor și emblematicelor lui contradicții. *Un as în rigolă, un leopard făcut din flori*, spune Verdigris în *Câteva observații pentru câinele meu*, sperând să sugereze o gamă întregă de aluzii, lacune ocazionale, ierarhii inversate: *Acolo unde orașul este cel mai gol, noi suntem plini*.

Pentru Saent Saar, trăind comod sub patronajul marchizei, aceasta era mai mult decât destul. Mai puțin disperat, poate, și mai conștient de un fel de alunecare a percepției de sine a orașului, cu siguranță mai conștient de responsabilitățile lui, susține că *vedem în judecata lui frântă o îngemănare de contingentă și impuls al formei. Orașul se inventează singur, în locuțiuni parțiale și accidentale, ca o femeie care-și repetă în gând conținutul unei vechi scrisori. A pierdut-o cu mult timp în urmă. S-ar putea chiar să fi uitat de la cine venise. Dacă ar vedea-o acum, propozițiile ei conștiincioase ar surprinde-o prin lipsa de asemănare cu ce își amintește ea*.

O astfel de imagine, acceptată deopotrivă în Cartierul Artiștilor și în Mynned, ar fi fost privită în provincii cu teamă. Acolo, oamenii își îndreptau privirile spre capitală, pe care o numeau „Uriconium“, „Vriko“ sau, uneori, „Giuvaierul de pe Țărnuț Mării Vestice“, pentru stabilitate. Unul dintre prinții lui mici află pe pielea lui de ironia acestui lucru. Numele lui era tegeus-Cromis.

Sosi la Duirinish – atunci, un oraș prosper de pescari și păstori aflat pe coastă, la o distanță de o sută șaiszeci de kilometri nord de capitală – spre sfârșitul lui decembrie și, după ce puse câteva întrebări într-un anticariat și un atelier de taxidermie, se duse seara la Blue Metal Discovery, unde luă loc în salonul lung și plin de fum la o masă destul de departe de foc. Se dovedi că venise călare prin trecătorile din Monar, care, la vremea aceea din an, începeau să înghețe și să fie greu de trecut. Unul sau doi dintre ceilalți clienți știau asta; clătinară din capete

admirativ. Alți doi (sau unul), care credeau că știa de ce venise, îl priviră circumspect în timp ce vântul mătura lapovița peste sumbrele pietre de pavaj din Piața Replica. Ceilalți – rentieri, moșieri mici din Leedale-ul de Jos, neguțatori de blănuri și metale – îl priviră pur și simplu fiindcă era un mic prinț și nu mai văzuseră până atunci vreunul ca el.

Fusese o după-amiază aprigă și el arăta înfrigurat. Altfel, era greu să-l cântărești din priviri. Purta o sabie, dar avea cu el o carte (*Vânarea pitulicii vesele*). Deși umbla repede și energic, ca un tânăr, când te apropiai vedeai că avea păr cărunt și privire preocupată, și pentru o clipă aceasta era descurajant. În cele din urmă, ei își spuseră că, deși inelele de oțel de pe degetele lui erau masive, aristocratice, tăiate chiar în peceteile foarte complexe ale Casei sale, cizmele erau cam ieftine și murdare. Nu se așteptaseră ca cizmele unui prinț să arate așa.

Îl întrebă dacă nu voia să vină aproape de foc. Era destul loc!

Dar, dacă le lăsa impresia că era singuratic, chiar dificil, era de asemenea de o placiditate absolută, cum numai un mic prinț putea fi. Erau interesați de el, însă el nu era atât de interesat de ei; curând, îl lăsară în plata lui, înalt și politicos, așa cum era îmbrăcat într-o mantie de catifea grea și lucioasă. Amurgul se pierdu în noapte și el zâmbi vag la resturile de la masă. Părea să aștepte ceva.

(Își spunea: În decembrie trecut am privit ninsoarea timpurie cum cădea în Orașul de Sus. În dimineața aceea, când a părut că vremea se va îmbunătăți, am stat în Charcuterie Vivien sperând să iasă soarele dintre nori. Cineva pe care-l așteptasem a sosit, sau a vorbit, sau a zâmbit. Dacă îngheța a doua zi, aveam să mergem să patinăm. Astfel de momente par veșnice, dar nu pot fi repetate; nu le pot reînvia acum. Și asta n-ar însemna să merg prea mult în trecut.)

Chiar după miezul nopții, un băiat coborî din camerele de sus ale hanului și începu să treacă de la un grup la altul în salon, râzând și vorbind cu însuflețire. Nu i se acordă multă atenție. Din câte-și dădea seama prințul, încerca să adune bani – un

copil ciudat, lipsit de grație, în vârstă de paisprezece sau cincisprezece ani, care putea întinde mâna foarte repede să prindă un fluture de noapte, după care să-i dea drumul nevătămat. În jurul fiecărei lămpi roiau frenetic zece sau o duzină de astfel de creaturi, cu aripile lor purpurii și verzi: băiatul putea să-și repete trucul la nesfârșit. Cei de lângă foc se făcură că nu-l văd, cu toate că el prinse câte un fluture pentru fiecare dintre ei. Oamenii părură incomodați.

— Ei bine, spuse băiatul cu voce tare în cele din urmă. Niciunul dintre cei născuți astăzi nu se va îneca și nu va fi spânzurat, e ceva asta.

Chiar dacă nu înțelese gluma, prințul descoperi că râdea. O clipă după aceea, băiatul veni să vorbească cu el.

— Uite, privește fluturile.

— Nu mi s-a părut că ai avut prea mult noroc acolo, spuse tegeus-Cromis după ce examinează insecta; descoperi că o putea prinde destul de ușor, dar nu fără să-i rupă aripile. Totuși, sunt niște oameni destoinici care se ocupă cu comerțul de blănuri și metal.

Băiatul se uită la el chiorâș, apoi râse și el.

— Oh, mă cunosc cu toții, spuse el. Mă cunosc cu toții, domnul meu.

Se așează.

— Așteptam pe cineva, dar nu pe tine, îi spuse tegeus-Cromis. Trebuie să te plătesc pentru fluture?

— Ai străbătut trecătorile în cârca unei mârtoage bătrâne, spuse băiatul. Am auzit.

Își duse mâna la gură.

— M-am exprimat prost? Întotdeauna spun ceva de felul ăsta, nu știu de ce. Tu spui vreodată lucruri pe care nu vei să le spui? Bănuiesc că-i un cal frumos, probabil un pur-sânge, iar acum ești supărat. Îmi pare rău. Poftim, uite unui viu: încearcă din nou. Repede, dar nu atât de dur. Poftim! Ai prins ideea.

Se cutremură.

— Am fost în Vriko o dată, spuse el. Cartierul Artiștilor. Ptiu! Țăla nu-i un oraș pentru un puști ca mine. La șase dimineața a ieșit un miros atât de greșos din Canalul Yser, încât ai fi zis că

face lampioanele să ruginască. Totul era mizerabil, dar dacă voiam să ne spălăm trebuia să mergem la băile din Mosaic Lane. Știi unde e Mosaic Lane, domnul meu? Aveau niște tablouri faimoase acolo, dar nu le puteai vedea din cauza mizeriei; băiatul cu care eram a curățat unul și a văzut o față exact ca a lui. Sincer. Uneori, apa nu seamănă deloc cu apă; miroase a cauciuc ars.

Se uită gânditor în față. Părul lui, de-un roșu întunecat și tuns într-o *coup sauvage* cândva populară în Piața de Tinichea, îi făcea ochii să pară foarte mari și tineri. Hainele îi erau prins cu panglici de diferite culori. Avea gâtul gol, pielea netedă și măslinie.

— Am locuit într-o casă de lângă Ox Lip Lane.
tegeus-Cromis râse.

— A trecut multă vreme de când Cartierul Artiștilor n-a mai arătat așa, spuse el. Băile Yser au căzut în propriul lor rezervor; atunci s-a scris sfârșitul picturilor murale. Acum, acolo se află o curte în care este un măr, iar Ox Lip Lane e numai magazinașe în fața căroră, pe caldarâm, se află ghivece cu priboi. Dacă l-ai vedea acum, bănuiesc că ți-ar plăcea.

— Chiar așa? zise încet băiatul. L-aș urî. N-ar avea deloc suflet.

— Suflet! zise tegeus-Cromis, care gândise deseori același lucru. Nici măcar nu cred c-ai fost vreodată acolo. Câți ani ai? Treisprezece?

Își zâmbiră unul altuia.

Vreme de câteva minute, niciunul nu spuse nimic. Apoi prințul, uitându-se la rămășițele cinei, gândindu-se ce să-i ofere, întinse tabachera sa din cositor. Băiatul clătină încet din cap, dar, după ce se gândi puțin, rupse o bucată de pâine și o mâncă. Bău și niște vin, lăsându-și capul pe spate și gâfâind. Cineva din grupul de lângă foc veni spre ei, așeză cu dispreț o monedă pe masă în fața lui și spuse:

— Ei, și?

Băiatul ridică din umeri. Se ridică și se duse în mijlocul salonului, recită repede de trei ori pe o voce ascuțită fără inflexiuni sau afectare:

Johnny Jack păpuși de cârpe aduna
Chiar dacă el e mic a lui familie mare era

și începu să danseze într-un fel care reuși să fie deopotrivă stângaci și grațios. Nu se auzea niciun fel de muzică. Papucii lui mari din lemn bocăneau pe scândurile goale; se încrunta de concentrare și efort, respirând zgomotos pe gură. Panglicile de pe brațe se răsuceau în lumina lămpilor, lăsând imagini persistente colorate și spiralete. „Efortul a fost de admirat”, avea să-i spună tegeus-Cromis mai târziu: „Dar ai brațe prea slabe.” Nu aplaudă nimeni. După ce termină, băiatul nu făcu altceva decât să rămână unde era până ce-și recăpătă răsuflarea, apoi făcu din nou turul salonului, prinzând fluturi, adunând bani, râzând și chicotind afectat. Nu fusese un spectacol, observă prințul. Dezamăgit că băiatul nu se întorsese direct la masa lui, își deschise cartea și se prefăcu că citește:

— Fă-i un pat din scoarță de pământ, cojoc de margarete, floare cu cinci degete.

Se uită nedumerit la coperta cărții, o lăsă jos și închise ochii. Era obosit.

Văzu cât se poate de limpede marile crevase ale ghețarilor din Monar. Trecu pe sub ei o dată, de două ori: din nou.

Sub pomeți băiatul avea bujori când se întoarse totuși la masă, și încă mai gâfâia puțin.

— Sunt mai bătrân de-atât, spuse el, de parcă nu fuseseră întrerupți.

Apoi:

— De ce ai venit aici?

tegeus-Cromis deschise ochii.

— Ce spun cei de lângă foc?

— Să vânezi. Știam și eu asta.

Se aplecă imediat în față și luă palmele prințului între palmele sale, care erau calde și aveau o atingere blândă, dar pergamentoasă.

— Uite, scumpul meu, zise el, de ce să-l lași să te omoare și pe tine?

Se uită prin cameră. Focul arsesese, salonul se golea, cineva aduna vasele goale. Se deschise o ușă undeva în spate și, pe o pală de aer rece, veni un miros de urină. Îi dădu drumul mâinilor prințului și făcu un gest care cuprinse nu doar salonul, sau hanul, ci și piața pavată cu piatră cubică și orașul de dincolo de ea.

— Locul ei e-aici. E responsabilitatea lor. Nimeni n-ar vrea să te vadă mort.

La aceasta, prințul își strânse mai bine mantia în jurul său.

— Vin niște oameni să mă ajute, explică el. Trebuiau să fie aici deja. Când s-a deschis ușa, am crezut că ei sunt.

Mai târziu, băiatul îl întrebă:

— Cărei Case îi aparții?

— A Șasea.

— Care-i emblema voastră?

tegeus-Cromis îi arată unul dintre inelele pe care le purta.

— Lamia. Uite. Vezi?

Băiatul ridică din umeri.

— Nu seamănă cu nimic.

În cele din urmă, numai ajutorul de hangiu se mai afla în salon ca să-i vadă ridicându-se și plecând împreună; prietenii prințului fuseseră reținuți din drum.

Băiatul plecă în noapte.

— O să mă poți găsi oricând vei avea nevoie, spuse el.

Dimineață, prințul fu trezit de o altercație în spatele hanului. I se dăduse una dintre camerele de acolo de-ndată ce sosise. Erau căutate fiindcă erau mari, dar tocmai asta le făcea să pară reci și goale; și, deși se presupunea că erau mai liniștite ca încăperile din față, care dădeau spre Piața Replica, aveau dezavantajul că dădeau direct spre curtea grajdului. Grajdurile, spre deosebire de restul hanului, erau construite din cărămidă – din cele roșii și călduroase pe care le vezi cel mai adesea în Sud – și acum stăteau luminoase și cu contururi bine definite sub cerul albastru de iarnă. În curte, el putea vedea, dacă-și lipea obrazul de geam și-și răsucea capul ca să vadă pe după colț, doi sau trei ponei cu poveri mari în spinare și un cal oarecum de soi,

cu căpăstru scurt și puternic, cu „terminații” bune și multe oase, înalt de aproximativ nouăsprezece palme. Aceștia erau încadrați de o arcadă sau un pasaj care-i limita și mai mult raza vizuală, dar care amplifică strigătele și exclamațiile oamenilor adunați în jurul lor.

Înghetase: o pojghiță groasă încă se mai vedea pe pavelele din colțul curții unde încă nu ajunsese soarele. Aerul era rece și transparent, oferind scenei – sau acelei părți din ea pe care o putea vedea prințul – o claritate, o vigoare, care aproape că se putea confunda cu o atmosferă veselă. Calul cel mare sărea în față, lovea agitat cu copitele. Făcu o găleată să se rostogolească pe drum, vărsând apa într-o spirală în lumina dimineții. Sub copitele animalului săreau panicate câteva siluete, încercând să-l priponească; sau trândăveau râzând și oferind sfaturi; sau mergeau în grabă de colo-colo prin arcadă fluturând din brațe, dispărând înainte ca el să-i poată identifica.

Unul dintre ei era îmbrăcat într-o mantie albă: lui să-i fi aparținut calul? tegeus-Cromis știa că așa era, dar acum totul dispăru o dată cu respirația sa, care se așeză pe sticla rece a geamului ca roșeața pe un strugure. O șterse, apoi, obosit de incomoda poziție pe care trebuia s-o păstreze ca să vadă ceva, încercă să deschidă geamul. Când acesta i se opuse, ridică din umeri și se duse înapoi în cameră, călcând desculț pe dușumeaua de stejar răcoroasă, la lucrurile pe care le aranjase pe masa de lângă pat – tabachera de cositor care trebuia lustruită, inele lui împrăștiate ca niște zaruri, una sau două cărți. Sabia, care fusese a tatălui său, era proptită într-un colț. Se îmbrăcă repede, simțindu-se bine dispus fără niciun motiv.

În sud, în special în Peninsula Mingulay, unde căruțele cu coviltir sunt pline de ghicitoare cu cărțile lor soioase de tarot, femeile deseori împiedică creșterea primului copil, așa încât profitabila carieră de pitic să-i suradă mai târziu în viață. Fac asta închizându-l într-o cutie neagră de stejar, pe care o numesc *gloottokoma*, și hrănindu-l cu zgârcenie, în timp ce, cu ajutorul cărților, se uită paralizate către un viitor nesigur. Piticul care stătea acum într-o parte a vetrei din salon, încălzindu-și spatele deformat la câteva flăcări reținute, avusese mare succes în arena

din Uriconium ca clown și saltimbanc. Pentru o vreme figură atât de bine-cunoscută în Unter-Main-Kai, încât fusese pictat pe un pieptar roșu cu purpuriu drept „Calabacillas, Stăpânul dezordinii” de către Audsley King (pe atunci aflată în culmea scurtei ei cariere), era membru fondator atât a Codului Hârtiei Galbene, cât și a Umblătorilor pe Catalige, sub a căror pavază omorâse – înăuntrul și-n afara ringului, și mai mult sau mai puțin corect – o seamă de oponenți mai mari ca el.

Numele lui era Morgante, dar era deseori strigat Rotgob. Picioarele lui îndoite îi ofereau un mers care părea firav, rostogolit și nesigur, până ce-l vedeai alergând ca o maimuță pe un câmp pustiu la vreme de noapte, sus lângă Allman's Heath. Avea trăsături inteligente și un zâmbet dulce, dar era predispus ca multe alte proenituri ale cutiei *gloottokoma* unor accese de depresie și ticăloșie, în timpul cărora plângea amarnic și lovea pe oricine se apropia de el. Când încetase să mai crească atinsese (avea șaisprezece sau șaptesprezece ani și ținea deja mulțimea din arenă în palma sa mică, grasă și nedezvoltată) o înălțime de aproximativ un metru douăzeci.

De obicei era văzut în tovărășia prințului și a unui om foarte înalt numit Dissolution Kahn, care stătea de cealaltă parte a vetrei spunând pe o voce rece când tegeus-Cromis intră în salon:

— Și totuși ai fost de acord. Ieri te-ai grăbit să fii de acord.

— Sunt un mincinos și un pitic deopotrivă.

— Da, recunosc acum Kahn cu un suspin reținut. Cu toții știm asta.

Când Rotgob îl văzu pe tegeus-Cromis, alergă prin salon făcând tumbe și strigând: „Sunt un mincinos și un pitic deopotrivă! Sunt un mincinos și un pitic deopotrivă!”, până ce rămase fără răsuflare. Apoi începu să tragă de sabia prințului.

— Dă-mi asta pe dată! spuse el. Vrei să te rănești singur?

Când încercă prințul să intre în jocul acesta, opunându-i-se cu un zâmbet, piticul nu făcu decât să izbucnească în hohote fantastice de râs și sări pe șemineu, unde rămase legănându-și picioarele și uitându-se în jos parcă de la o mare înălțime; mai târziu, scoase și începu să-și ascută propria armă, un lucru aflat undeva între un stilet extrem de lung și o floretă destul de

scurtă, pe care o ținea într-o teacă împodobită uimitor de frumos.

Prințul insistă să ia împreună micul dejun.

Dissolution Kahn își trase scaunul aproape și spuse:

— Am venit cât am putut de repede.

Era un om masiv, și prefera haine despre care credea că-l avantajau în sensul acesta: pantaloni bufanți portocalii îndesați în cizme mari de culoarea sângelui de bou; enorme mantii din păr de cămilă; cămăși din batist violet sau roz, cu mâneci tăiate în zigzag. Oamenii îl indicau drept un exemplu excelent de călăreț, iar pentru a purta pe el și armura din zale – pe care abia dacă o purta vreodată – prefera întotdeauna să aibă cai masivi, nărvași. Părul lui blond răvășit se bucla haotic în jurul trăsăturilor fălcoase și bărboase. Avea o reputație periculoasă în oraș, dar o dată ce-l cunoșteai îi observai ochii albaștri apoși și buza inferioară care-i atârna.

— Am venit cât am putut de repede. Știi ceva sigur? tegeus-Cromis clătină din cap.

— Semnul e bun, iar zvonurile spun că animalul este unul dintre Cei Opt. Dar ce știu ei în locuri ca ăsta? Se pare că a omorât de două ori aproape de Orves, lăsând semnul; de trei ori în niște case de pe dealul de lângă marginea orașului – un copil și două femei acolo; iarăși, semnul a fost bun, foarte clar – și o dată, probabil, în piața din spatele nostru. De atunci, oamenii sunt foarte agitați.

Kahn ridică din umeri.

— La ce te poți aștepta? spuse el cu dispreț.

— Înainte să terminăm, o să fii speriat, prezise piticul. O să faci în pantaloni.

Sfârâmă niște pâine și o mănca încet, încercând să-și menajeze dinții.

— Care-i problema cu asta?

Căzu pe gânduri o clipă, apoi spuse:

— O să fie în mlaștină. Când începem?

— Până ce nu mai e omorât cineva, nu pot face nicio legătură, fu nevoit să recunoască prințul. Ar fi o greșeală fatală să ne mișcăm prea curând; cărțile spun limpede lucrul ăsta,

chiar dacă altceva nu mai spun. Vechiul semn poate însemna totul sau nimic. Am răspândit vestea cum că aparțin Casei a Șasea: mă vor chema imediat ce se întâmplă ceva.

— Vor fi bucuroși s-o facă, spuse Kahn.

Râse. Se ridică.

— Mă duc să văd ce fac cu iapa, zise el. Asta-i un pic mai greu de stăpânit.

Când deschise ușa salonului, un aer rece suflă peste masa de mic-dejun, mirosind acru și metalic și uscându-le saliva în gură.

— Mlaștina, spuse Dissolution Kahn, de parcă o putea vedea în fața ochilor. Nimic nu putea mai urât, remarcă el, și asta o deranjează.

— Asta am simțit în nări toată dimineața? zise prințul.

Începuse să citească *Vânarea pitulicii vesele*. Ridică ochii, dar Kahn ieșise deja. Piticul se urcă neobservat pe șemineu, unde era mai cald.

— Dacă-mi dai sabia, ți-o ascut, spuse el. Prințul meu.

tegeus-Cromis petrecu unele dintre zilele următoare împreună cu băiatul care prindea fluturi; în cele din urmă, nu reuși să-l cunoască mai bine.

Odată, urcară spre Orves și se așezară pe marginea vechilor fortificații ca să se uite la ținutul Leedale cu câmpiile și oile lui. Pe pantele de jos, prințul observă mai multe drumuri spiralete la fel de abrupte ca niște scări, dispuse într-un fel complicat pe deal și despărțite între ele de garduri vii roase de vânt. Căzuse o zăpadă udă. Lumina de decembrie, reflectată înainte și-napoi între câmpuri și cerul albastru și greu, se stingea încet, prelungind după-amiaza spre amurg, așa încât părea că anul era mai tânăr decât era. În ultimul minut, când aerul deveni cenușiu și rece, iar zăpada părea să absoarbă lumina în loc s-o emane, totul păru să iasă brusc în evidență foarte negru și dezolant: copacii ca un coral în evantai, casele cu trei etaje ale țesătoarelor, pereții de piatră și carierele de piatră suspendate în zona deluroasă din Leedale. În ziua următoare, zăpada se transformase în ploaie; după aceea, se lăsă iarăși înghețul.

Odată, îi spuse băiatului:

— Știi tu, vechiul Cartier al Artiștilor n-a fost așa de rău. Întotdeauna au fost flori în scorușul ornamental din spatele balustradelor din Piața Mecklenburgh; și-mi amintesc cât se poate de limpede mirosul de gin din coacăze negre vărsat pe tăblia netedă a unei mese din colț în Cafeneaua Clar de Lună! Rack, Ashlyme, Kristodulos, încă erau cu toții în viață și lucrau în Cartier. Simțeau Yser-ul ca pe-un avertisment în spatele tău, dar serile atârnavă lampioane din hârtie colorată în grădinile din Mynned, și toată lumea vorbea. Aveau de toate: o artă nouă, o filosofie nouă, noi gânduri: în zilele de atunci, toată lumea părea să inventeze ceva!

— N-am fost niciodată acolo, spuse băiatul. Nu-i așa?

Râseră amândoi.

Odată, băiatul îi spuse:

— Lasă pe altcineva să scape de el. Nu vreau să fii rănit.

Iar el nu putu răspunde decât:

— Animalul ăsta, orice ar fi, s-a luptat cu câte un strămoș de-al meu în fiecare generație. Mi-a omorât tatăl, iar tata l-a omorât pe el. Mi-a omorât bunicul, iar bunicul l-a omorât pe el. Înțelegeți ce înseamnă asta? În felul ăsta, spun cărțile cu care mi-am petrecut viața, se păstrează un fel de echilibru; ceva care, altfel, ar fi constant în lume este ținut departe de ea. Mare parte din celelalte lucruri pe care mi le spun sunt neclare, recunosc.

Se gândi la asta pentru o clipă, apoi ridică din umeri.

— Dacă aceasta e a Șasea Bestie – și cred că este – datoria mea e clară. Eu sunt vlăstarul Casei a Șasea: vezi, așa spune și inelul, acolo sub șarpe. Sângele e un alt fel de carte. Nu pot fugi de ceea ce scrie acolo.

— Nu-ți pasă de mine, atunci?

— Unele texte sugerează, sau par s-o facă, că, dacă supraviețuiesc confruntării, animalul nu se va mai întoarce niciodată.

Odată, crezu că înțeluse expresia din ochii băiatului. Dar când se trezi, uitase, iar în noaptea aceea târziu îl cheamă să vadă un om mort într-o casă posacă de pe o stradă pietruită și tăcută din apropierea hanului. Atacul avusese loc la etaj, într-o încăpere mică pe ai cărei pereți erau agățate câteva grafice cu

cerul văzut noaptea, executate de o mână pricepută. Un luminator deschis încadra evanescențele Stele ale Numelui și lăsa din când în când să intre o pală de aer rece.

Doi sau trei dintre vecinii victimei – nesiguri dacă fuseseră treziți de țipăt sau de un alt sunet care-l imita – se aflau deja în cameră când ajunse prințul acolo, strâmbând din nasuri din pricina unui miros puternic, stătut, dar nu tocmai neplăcut. Imediat ce observă aceasta, prințul ordonă să fie stinse lămpile. Aprinse o bucată mică de lumânare portocalie pe care o adusese cu el și-i studie concentrat flacăra vreme de aproximativ treizeci de secunde. Orice ar fi văzut acolo, nu-l satisfăcu; făcu un gest de nerăbdare. Tegeus-Cromis își închipuia deseori că făcuse cu mult timp în urmă o presupunere fundamental nerealistă despre oameni, o presupunere care-i subminase judecata în direcția aceea: dar comportamentul celei de-a Șasea Bestii, în măsura în care era clar pentru cineva, era clar și pentru el. Nu se putea ascunde de el.

— Puteți aprinde lămpile la loc, spuse el și, ciupind brusc fitilul lumânării, adăugă pentru sine: M-aș fi așteptat la mai mult.

Toată lumea fu impresionată de modul rapid în care examină victima.

Omul acesta, care era bine cunoscut celor din jurul focului din salonul de la Blue Metal Discovery, purta o robă grea de blană. Pe sub ea nu avea nimic. Carnea lui cenușie, observă prințul, avea consistența unei sugative aspre; ce-i rămăsese din craniu era acoperit de cârlionți. Se prăbușise din picioare în mijlocul colecției sale de instrumente astrologice și acum zăcea printre ele cu o expresie jenată, de parcă ar fi căzut greoi în timp ce făcea o demonstrație în fața cuiva. O mână încă strângea un planetariu mic din alamă. Cealaltă, albă ca varul și deformată, fusese ruptă și zăcea lângă o șipcă de bordură destul de departe de restul corpului, de parcă animalul ar fi acționat sub imperiul momentului. Cât observă toate acestea, prințul păru să se concentreze asupra unghiilor de la mâna care rămăsese lipită de corp. Examină cu mare atenție forma lor (de fapt, o compară

pentru scurtă vreme cu unele ilustrații dintr-un catalog compact, legat în piele).

De îndată ce văzu destul, luă planetariul de la omul mort și-l puse în mișcare. Era un lucru încântător. Planete cu lagăre de rubine se mișcau iute în jurul unui soare mic; abia dacă auzai mecanismul. Era conștient, poate, de efectul pe care acesta îl avea asupra celorlalți ocupanți ai camerei.

— Nu ați văzut nimic?

Nu văzuseră nimic, spuseră ei, fiindcă dormeau. Ce-i trezise fusese zgometul.

— Cu toții am crezut la început că era el cel care striga.

— Cu toții am crezut asta la început.

Vru să știe apoi dacă fuseseră alertați portarii. Cineva fu trimis să afle. O vreme, rapoartele fură confuze, dar mai târziu fu limpede că nici ei nu văzuseră nimic, cu toate că se găsisse destul de repede o urmă – anormală, dar ducând în cele din urmă afară din Duirinish –, o urmă de sânge.

— Ah, făcu prințul, aparent gândindu-se la altceva: Sângele.

Se uită la rotația planetelor până își încheiară parcursul; începu un altul, dar fu întrerupt aproape imediat de un freamăt pe scări.

— Ce dezastru aici! spuse Morgante, piticul, dând buzna înăuntru și plimbându-se plin de importanță în jurul cadavrului, cu mâinile împreunate la baza spatelui, în vreme ce Dissolution Kahn studie nedumerit graficele stelare. Asta-i o lucrare foarte neprofesionistă. Cine a fost el?

— Cineva implicat în comerțul cu blănuri și metale. Kahn, ai face bine să ne pregătești caii.

Părăsiră Duirinish-ul la scurtă vreme după ce se luminează de ziuă, atenți la o urmă greu de găsit.

După câțiva kilometri, potecile și cărările înguste începură să se împrăstie în toate direcțiile înăuntru țării, pierzând din înălțime prin micile și identicele văi uscate și prin rupturile teraselor de calcar. Animalul le tăiasse calea cu o oră sau două în urmă. Era frig; vântul mirosea a metal; Dissolution Kahn fu deseori nevoit să fie strict cu calul.

În două ore, ajunseră la granița nord-estică a Leedale-ului. Ferigile și răchitele caracteristice văii lăsară curând loc unui teren mlăștinos prost drenat unde fuseseră ridicate diguri în toate direcțiile pentru a împiedica oile să se rățăcească. Piticul cânta singur pe o voce adormită; la fiecare șanț se uita în jos și spunea:

— Nu ți-ar plăcea să cazi aici, nu-i așa?

Pe la jumătatea dimineții, trecură de ultimul șanț și intrară în adevărata mlaștină.

Începu cu câteva desişuri de copaci pitici având forme ciudate, dar încă recognoscibili ca fiind porumbari și goldani, printre care şerpuia un râu flancat de bancuri dense de rădăcini de un ocră nenatural puternic. Desişurile se închideau; râul se pierdu curând, ducându-se să alimenteze bălți de fier, apoi nisipuri mișcătoare de magneziu suspendat sau aliaje de aluminiu, și-n cele din urmă jompuri de mâl gros și alb vârstat de linii mov sau galben-cadmiu uleios. Puținele poteci care existau, şerpuiau printre gropi cu pereți abrupti, de-a lungul culmilor instabile și a promontoriilor de pământ moale, decolorat. Copacii din interior erau de-un soi cât se poate de necunoscut, negri și portocaliu ars, cu trunchiuri acoperite de scoarță netedă; frunzele lor dese, care se ridicau rareori la mai mult de patru metri și jumătate deasupra mocirlei, ofereau luminii o nuanță roz-portocalie fragilă, care părea uneori străbătută de vine ca lobul unei urechi foarte delicate. Mișcându-se pe furiș, de parcă ar fi fost schilodiți, sau de parcă tocmai învățaseră cum să respire aer, broaștele și șopârlele mici săreau dintr-un jomp în altul; înotau la fel de greu, răniți probabil de apă, și după o activitate aparent fără țință, nedirecționată, se luptară în toate chipurile să iasă din ea prin același loc pe unde intraseră. În copaci erau insecte cu aripi inutile, pergamentoase, lungi de treizeci de centimetri; păreau să aibă prea multe picioare.

La prânz, copacii se răriră puțin.

Era amarnic de frig. În lumina palidă și piezișă de iarnă, vântul ce sufla dinspre est acoperea totul cu o membrană transparentă mai flexibilă ca gheața, dar nici pe departe ca

aerul. Vreme de treizeci de minute, reușiră să călătorească de-a lungul unui drum vechi, abandonat. Se scufunda în pământul moale. Umbrele copacilor cădeau deslușite, dar spălăcite peste suprafața lui albă, înclinată.

— Cine-ar construi un drum într-un loc ca ăsta?

Frigul încremenise umezeala în toate lucrurile – noroi, piatră, vegetație –, așa încât acestea semănau cu niște oase, iar ei se bucurară să intre iarăși sub bolta de copaci.

Caii erau năvălași. Dezorientați de „cerul” de culoarea crevetei, refuzau să se miște, înfigându-și picioarele în pământ și tremurând, apoi întorcându-și ochii albi spre Dissolution Kahn care, descălecând, înjură și se afundă până la carâmbul cizmei în mocirlă, făcând să iasă din ea enorme bule caustice. Spre mijlocul scurtei după-amiezi de iarnă, pierduseră un ponei în nisipurile mișcătoare. Celălalt muri după ce bău dintr-o baltă cu apă limpede: după ce i se umflară repede picioarele, din glandele și organele interne corodate curseră șuvoaie de sânge. Rotgob reuși să recupereze unul dintre desagi. Celălalt, care conținea mâncare, fu pierdut.

Peste toate acestea domnea mirosul de metal ruginit. Gura lui tegeus-Cromis era plină de depuneri amăruie; se simțea otrăvit și-i venea greu să vorbească. Chiar dacă știuse întotdeauna la ce să se aștepte, păru amorțit mare parte din zi, uitându-se mecanic la orice-i cădea în fața ochilor în timp ce-și lăsa calul să se împiedice și să alunece sub el. Căzuse într-o reverie în care se văzu călărind pe pavajul scăldat în soare al unei curți de undeva din Cartierul Cispontine, în care se intra pe sub o arcadă îngustă din cărămidă. Îi era cunoscută, cu toate că în același timp nu-și amintea să fi fost vreodată acolo. Într-un capăt al pieței se vindea pește dintr-o căruță; în celălalt, se ridica masiva construcție a bisericii „Ocrotitoarea Noastră a Zincarilor”: copiii fugeau vioi de la una la cealaltă în lumina soarelui, certându-se pentru o bucată de pavaj marcată pentru un joc de sărituri, „Michael cel orb”. Când calul prințului intră bocănind din copite pe sub arcadă, el auzi vocea unei femei cântând acompaniată de o mandolină, iar aerul era plin de mirosuri de cod și șofran.

Conștient dintr-o dată de sânge și de insuportabila lui

moștenire, se trezi cu o tresărire și spuse:

— Trebuie să mergem mai departe!

Piticul se uită la el plin de compasiune. Era seară. Erau obosiți și murdari. Pierduseră de mult urma animalului.

Ajunseră la un loc numit pe unele dintre hărțile prințului Eleșteul de Cobalt, iar pe celelalte Sour Pent Lay sau Pent Lay.

— În cazul ăsta trebuie să citim *lay* ca *lac*, le spuse el.

Acolo aprinseră focul și-și ridicară o tabără incomodă.

— Mă dor măruntaiele de când am ajuns aici, recunosc Dissolution Kahn. Mare noroc că nu avem mare lucru de mâncat.

El și cu piticul se uitau în depărtare peste lac. Pe apele lui puțin adânci se vedeau plase de un fel de vegetație plutitoare tuberculoasă, care, în lumina orizontală a apusului, fusese însuflețită pentru scurtă vreme cu pete de un albastru închis și cârmâziu lungi de kilometri întregi; bucăți din acestea pluteau neconținut spre mal, elastice și mate. De-a lungul malurilor îndepărtate se aflau șiruri de cioturi umbroase și mobile acoperite cu excrescențe jilave, ca niște mormane de roci sterile pe terasa unei cariere abandonate. Era ușor de văzut că-l fascinau pe pitic, care spuse de mai multe ori cu uimire:

— Acelea au fost clădiri. Mlaștina asta a fost cândva un oraș.

— Cunosc o hartă unde așa este trecut, îi spuse prințul, cu toate că eu n-am văzut-o niciodată. Unele autorități îl recunosc, dar noi le socotim drept prea speculative. Cei mai mulți îl consideră o formațiune naturală, iar pe malul de-acolo consemnează existența unor „blocuri de piatră”.

Piticul nu putea accepta asta.

— A fost un oraș odată, spuse el cu o emfază potolită.

Dintr-o dată, sări în picioare și se ciupi de șaua nasului așa cum făceau clarvăzătorii de la Curtea lui Margery Fry.

— Îl văd limpede în perioada lui de înflorire! exclamă el. A fost Uriconiumul Nordului! Eu îi spun antiVriko, și-l revendic în numele lui Mammy Morgante, Regina tuturor imperiilor de pe pământ!

Făcu un gest amplu cu mâinile și un sunet trâmbițat, pârțâit, cu gura.

— Îl cuprind în numele tuturor supușilor mei – chiar și al acestuia de față.

— Poți face, atunci, primul de pază.

O dată ce apuse soarele, din Eleșteul de Cobalt se ridică o lumină ciudată, egală. Avea un efect învăluitor. Focul părea portocaliu și îndepărtat. Tot restul avea un aspect săpunit, un colorit care-l făcu prinț să-și imagineze că, dacă-l atingea pe pitic sau pe tovarășul lui, aceștia vor avea textura unui săpun cenușiu. Și totuși, era destulă lumină să poți scrie: pe pagină, umbra mergea înaintea stiloului. „*Pitulicea*“, cită el, „*poate fi apoi atârnată de picior în mijlocul a două inele intersectate în unghiuri drepte*. Dacă avea să moară, era de sperat ca unul dintre ceilalți să-i ducă însemnările înapoi în oraș ca să fie adăugat în biblioteca vechii sale Case; acolo, acestea aveau să fie catalogate.

— Stau eu de pază până dimineață, spuse Rotgob. Numai un țăran ar putea dormi aici, în Giuvaierul Mlaștinii Nordice!

Insistă asupra acestui lucru și, după aceea, ei îl văzură la anumite intervale, pe când discutau, dând încet ocol luminișului, intrând și ieșind din câmpul lor vizual, fredonând și murmurând în barbă sau ciulind urechea să audă sunetul apei infiltrându-se printre rădăcini.

— Nu putem decât să dibuim orbește după semn.

— Cred că suntem la jumătatea malului sudic.

Nu putură hotărî nimic. Dissolution Kahn adormi brusc, ca să mormăie și să râgâie în vis. În cele din urmă, tegeus-Cromis adormi și el: numai ca să fie trezit cândva înaintea zorilor de frig. Se mișcă mai aproape de tăciunii din vatră și rămase acolo tulburat cu degetele împletite sub cap. Atunci, piticul era încă fericit. Îl puteai auzi căscând, frecându-și mâinile una de cealaltă, liniștind caii. Odată, spuse încet, dar clar: „A fost un oraș“, și scoase un suspin profund.

Dimineața îl găsiră ghemuit cu genunchii strânși la piept. Se scufundase deja puțin în noroi. Pe fața lui se afla o expresie de mizerie și singurătate. Tremura neputincios: din cine știe ce motiv, se simțise constrâns să-și smulgă hainele și să le arunce în lături. Tot ce-l putură convinge să spună fu ceva care sună ca „Mizerie, mizerie“. Dintr-o dată, o rupse la fugă și încercă să sară

în eleșteu; chiar dacă nu reuși decât să aterizeze cu fața în el, înainte să-l poată scoate era deja mort.

— Stăpânește-te, spuse Dissolution Kahn. Încă mai suntem doi.

Mai târziu, luă sabia scurtă a piticului.

— Oamenii i-au oferit întotdeauna bani pentru teaca ei, spuse el. O studie. – Este făcută din copite de cal, cred. Așa le fac în Sud.

Săpă o groapă adâncă în noroi și-l așeză pe pitic în ea.

— Micuțul ăsta a fost unul dintre cei mai buni luptători pe care i-am văzut vreodată. Era atât de iute!

Înghiți și se uită în depărtare peste eleșteu.

— Morgante! spuse el. Morgante!

Și:

— Trebuie să fi fost otrăvit. Probabil că a băut apă sau a mâncat ceva, ca să fi murit așa.

Zorii abia dacă încălziseră aerul. Acum, din cer cădeau fulgi firavi de nea, cu fereală la început, după care tot mai cu forță, până ce Eleșteul de Cobalt fu ascuns vederii și mlaștina din jurul lui începu să semene cu grădinile ornamentale ale lui Harden Bosch văzute printr-o perdea cu ochiuri largi în Montrouge. Dacă te concentrai pentru o clipă asupra fulgilor care alcătuiau orice parte din această perdea, ți se părea că planează încet sau chiar că rămân suspendați în aer: apoi, cu aceeași mișcare ca și a muștelor într-o încăpere goală vara, se învârtesc unul în jurul celuilalt într-o bruscă spirală complicată înainte să se despartă, ca și când firul ce-i ținuse uniți fusese tăiat. În felul acesta, aterizară pe malul lacului; aterizată pe fața piticului. Prințul, înfășurat în mantie, atinse cu piciorul pământul răsturnat. Împinse câțiva bulgări în groapă.

— Animalul a fost, spuse el. Îi recunosc semnele.

— S-a sinucis, repetă Dissolution Kahn cu încăpățănare. Cum e posibil să-l fi omorât un animal din moment ce s-a sinucis?

— Recunosc semnele.

Continuă să împingă pământ în groapă până ce o umplură.

— Ei bine, mai suntem totuși noi doi.

— Am aflat prima oară de Lamia când aveam șase ani, spuse

tegeus-Cromis. Am auzit un sunet muzical în noapte. Mi-au explicat despre ce era vorba și apoi am știut... Istoria ne e potrivnică, spuse el, și-ar fi trebuit să vin singur.

— Acum suntem aici.

Prințul reuși cu ușurință să identifice un semn nou. Îl urmărea și, nu departe de lac, lângă marginea nordică a mlaștinii, descoperiră un turn vechi. În jurul lui, vegetația redevenea normală. Cârcei de iederă de rând se cățarau pe piatra cafenie; din crăpăturile de aproape de vârf creștea un goldan uscat, iar crengile lui foșnitoare erau ocupate de păsări mici și necunoscute; de baza lui se loveau crengile de măceș și soc.

— În cărți se face aluzie la existența unui turn scufundat, chiar dacă acesta e plasat în Est.

Prințul își îndemna calul înainte. Din măceș, păsările își luară zborul. El își scoase sabia.

— Mă tem să mă apropiu prea fățiș.

Turnul, deveni repede limpede, se înfipsea atât de mult în pământ, încât ferestrele lui de jos nu mai erau decât niște tăieturi dreptunghiulare dispuse la o înălțime de treizeci sau patruzeci și cinci de centimetri față de sol.

— N-o să intri acolo, spuse Dissolution Kahn.

Pe una dintre ele ieșea un miros care-l făcu să tușească. Merse puțin mai aproape și-l înfruntă, inspirând profund pe gură, în vreme ce zăpada se involbura în jurul siluetei lui greoaie, nemișcate. În cele din urmă, clătină din cap și repetă:

— N-o să intri pe acolo. Niciunul dintre noi n-o să intre. E prea strâmtă.

Prințul crezu să se putea târî prin ea.

— Sunt mai slab ca tine și poate că dacă-mi dau jos mantia o să-mi fie mai ușor.

— Ești nebun dacă intri acolo singur.

— Am de ales?

— Știi că aș intra și eu dacă aș putea!

— Nu asta am vrut să spun.

Prințul își aruncă mantia peste crupa calului, apoi se întoarse și merse pe jos cât putu de repede spre fereastra scufundată.

— N-a mai fost nimeni aici de o sută de ani, șopti el în barbă.

Când se uită înapoi prin zăpada vălurită, îl văzu pe Dissolution Kahn privindu-l într-un fel rănit. Voia să mai spună ceva, dar simțind Lamia atât de aproape de el acum, și probabil descoperind că-l bucura să-și ia în sfârșit răspunderea asupra sa, nu făcu decât să strige:

— Du-te acasă! N-ar fi trebuit să te iau cu mine!

Pentru a-l împiedica pe Kahn să răspundă, se lăsă pe mâini și genunchi și-și vârî fața în ciudatul amestec de mirosuri care ieșeau prin despicătură. Tuși; îi lăcrimă ochii; fără voia lui, se dădu în spate. Îl auzi pe Kahn strigându-l de la mare depărtare – dar, rușinat și, oricum, incapabil să priceapă cuvintele, își vârî brusc capul în gaură. Încercând să-și țină sabia îndreptată înainte, se îndesă înăuntru. Era întuneric. Când se ridică în picioare, se lovi cu capul de ceva; nu credea că era tavanul. Ghemuindu-se, începu să meargă împleticit prin întuneric, lovind cu sabia în toate direcțiile. Așa se așteptase întotdeauna să se întâlnească cu animalul. Ceva rece îi picură în păr și pe obraz. Picioarele îi alunecară pe o suprafață moale și putredă; căzu; sabia îi zbură din mână și, lovindu-se de un perete, iscă scântei albastre.

Se ridică încet și rămase acolo în întuneric.

— Omoară-mă, atunci, spuse el. N-o să te împiedic acum.

Propria-i voce i se părea spartă și artificială. După un minut, poate două, când nu se întâmplă nimic, scoase bucata de lumânare pe care învățase s-o folosească la diagnosticări și o aprinse. Se holbă îngrozit la flacăra ei pentru câteva secunde, apoi, icnind, o aruncă. Bârlogul, dacă așa ceva era, era gol.

— Nu am cerut eu asta, zise tegeus-Cromis.

Era un lucru pe care-l repetase deseori în sinea lui când era copil. Se văzu citind cărți, învățând felurile acestea de a recunoaște Bestia.

Dibuind prin întuneric după sabie, o apucă de lamă și se tăie în palmă. Șerpui înapoi prin fereastra scufundată și ieși în zăpadă, unde făcu câțiva pași nesiguri, căutând caii. Plecaseră. Se uită la sângele care i se prelingea pe sabie. Alergă de trei ori în jurul turnului, strigând din toți bojocii. Trei degete de la mână îi erau nefolositoare acum. Legă rana, așa încât să nu

trebuiască s-o vadă. Aplecat în față ca să înfrunte vremea, văzu în zloată două perechi de urme de copite ce duceau înapoi spre Sour Pent Lay. Dacă mă grăbesc, își spuse, încă-l mai pot prinde din urmă. Sau poate că va veni el să mă caute.

La Eleșteul de Cobalt, observă prin ninsoare bancuri de noroi și recifuri lungi și pustii. Calul și-l găsi zăcând cu gâtul lungit și cu capul în apă. Mantia lui era încă înfășurată în jurul crupei. Corpul lui era umflat; din gură și din anus îi curgea sânge. Vinișoarele din ochi erau galbene.

Se uita nedumerit în jos la el, când auzi un strigăt vag mai departe pe mal.

Acolo, Dissolution Kahn stătea în șaua calului său celui mare. Iapa se lăsa greu stăpânită, dar avea multe calități – avea niște umeri, spunea el deseori, cât o jumătate de casă. Își arcui gâtul și-și scutură imensa coamă. Frâul ei, care era făcut din piele roșie moale – o strunea bine cu mâinile pe care le avea, delicate ca ale unei femei? –, era încrustat cu filigran de metal; respirația ei aburea în aerul rece. Kahn îmbrăcase cămașa de zale, pe care o lăcuise într-un albastru intens cu câteva săptămâni în urmă în Piața de Tinichea; și peste ea, având grijă să nu-l păteze, un vindiace din mătase având același galben caustic ca și cioltarele iepei. Iubea culorile acelea. Părul îi flutura în bătaia vântului ca o flamură. Deasupra capului învârtea o sabie cu plăsele de argint. Prințului, care trăise atât de mult timp într-o lume a semnelor, i se păru pentru o clipă că mlaștina nu-i putea cuprinde: erau transformați în propriile lor embleme și astfel deveniseră invincibili. Însă era o festă a luminii, și trecu, iar el văzu că arătau destul de mici în fața Bestiei celei de-a Șasea Case.

Lamia!

Își scutură iritată penele spre ei. Se pârtâi. Când se mișcă, solzi chitinoși zăngăniră ca niște trestii uscate. Răcni și țiuu sardonice, închise o pleopă grea peste un ochi bulbucă, ca de insectă. Execută un stângaci dans sexual pe copitele din spate și-și scutură clopoștii a invitație.

Chiar dacă nu-i voia, avea să-i atace. Era hotărâtă să articuleze cuvinte.

— Snork.

Râse încântată, ridică o aripă și se curăță cu pliscul. Lamia, șarpele cu pene: un miros plăcut de mosc umplu aerul. Lamia! Întinse niște degete lungi și îndoite ca să apuce omul damnat și frumosul lui cal! Spuse deslușit:

— Sunt un mincinos și un pitic deopotrivă.

Trimise un jet puternic de urină caldă în pământul îmbibat cu apă.

— Mă piș pe voi.

Își spori mărimea corpului de două ori, se clătină, chicoti, își recăpătă echilibrul și se năpusti asupra lui Kahn.

— Fugi! Fugi! îl avertiză tegeus-Cromis.

Cioltarele iepei fură stropite de sânge: curajoasă, ea ascultă de frâu. Dissolution Kahn tuși și vomită: nu voia să fugă. Se agăță în schimb de șa, clătinându-se și gemând, în timp ce zăpada cobora învârtit și Lamia își arunca umbra peste ei. Se convinse să se uite în sus.

— Îți fac eu felul, spuse el.

Își avântă disperat sabia cea mare și nimeri Bestia din plin. Aceasta începu să piardă din înălțime.

— Nu, vezi tu, spuse ea.

După aceasta, fu clar că nu știu ce să facă. Era atât de obosit. Iapa încă asculta de frâu, având grijă să nu-l doboare din șa. El își scăpă sabia. Zalele de care fusese atât de mândru erau zdrențuite; fâșii întregi din ele păreau săpate în carnea pieptului și-a umerilor săi. Stătea cât mai nemișcat putea, temându-se să nu-și deschidă vreo rană, și se uită la a Șasea Bestie cum se micșora, lepădându-se de aripi, de solzi, de toate. Fiecare fațetă a ochilor ei se opaciză.

— Te rog, spuse el. Tu știi.

Un miros de păr ars veni și plecă: zgură, praf, coji de legume. Majoritatea membrelor ei se scofălciseră, lăsând în urmă niște cioturi pline de negi care dispărură și ele curând. Fluide sclipitoare se amestecară cu apa mlaștinii. Gură după gură pârai slab și dispăru.

— Te rog.

Kahn ridică ochii numai după ce Lamia își repetă toate

încarnările. Fața lui era puhavă și cenușie. Coborî din șa și rămase în picioare ca un bețiv.

— Iapa asta are umerii ca niște contraforturi de biserică, spuse el răgușit.

Își curăță gâtul, uitându-se la tegeus-Cromis de parcă nu-l mai văzuse niciodată înainte, apoi clătină din cap pentru sine.

— Ar fi trebuit s-o omori când ai avut ocazia, spuse el.

Se clătină înapoi. Gura i se deschise de surpriză. Când se uită în jos și văzu sabia prințului ieșindu-i din pânțec, scânci. Îl străbătu un tremur rapid și violent. Sângele îi curse pe coapse. Întinse mâinile și apucă sabia de parcă ar fi vrut s-o scoată, apoi îi dădu drumul.

— De ce ai făcut asta?

— Trebuia să fiu omorât când o omoram. Acum cine sunt?

Dissolution Kahn se așeză cu băgare de seamă. Tuși și se șterse la gură.

— Nu mă așteptam la asta, spuse el. Ai văzut arătarea aia? I-am făcut felul, iar acum uite ce pățesc. Dacă m-ai ajuta, încă aș putea ieși cu viață din mlaștina asta. Îți pot spune eu ce să faci dacă tu nu știi.

El râse.

— Tu și toți strămoșii tăi ați fost bine păcăliți. A fost ușor s-o omor. Ușor. Vrei să mă ajuți să plec de aici?

— Ce mă voi face acum? șopti prințul, care nu-l auzise.

Dissolution Kahn se întoarse și dădu cu ochii de trupul băiatului de la han. Văzu cât de slab și alb era, cum, pe lângă faptul că era îndoit într-un unghi ciudat, nu era marcat de propria-i transfigurare, și cum, în clipa aceea, i se părea că este un băiat oarecare. După care se aplecă în față, propti mânerul sabiei prințului în coastele lui și se împinse cu toată forța. Icnii.

Cu tabachera de cositor pe genunchi, tegeus-Cromis șezu lângă lac până târziu spre seară, când strania lumină începu să iasă din apă. Ninsoarea se opri; nu se așezase multă. *Micuțul Johnny Jack*, notă el pe marginea uneia dintre cărțile sale: *Chiar dacă el e mic a lui familie mare era*. După aceasta, nu se putu gândi la ce anume să facă altceva. Revăzu tot ceea ce făcuse

vreodată; nici asta nu era nimic. În cele din urmă, își scoase sabia din pânțelele lui Dissolution Kahn și o aruncă în eleșteu. Asta nu păru să-l satisfacă, așa că-și scoase inelele și le aruncă după sabie. Se urcă în spinarea iepei; în desagi găsisese o mantie mare și groasă în care să se înfășoare. Fiindcă evitase toată după-amiaza s-o facă, se convinse să se uite în jos la băiatul mort.

— Când mă gândesc la tine prinzând fluturi de noapte, îmi vine să plâng, spuse el. Ar fi trebuit să mă omori la han.

Prințul călări spre sud toată noaptea și, când ieși de sub copaci, nu vru să ridice ochii spre cer de teamă că Stelele Numelui vor reflecta o imensă și nenaturală schimbare pe pământ.

CAVALERII DIN VIRICONIUM

Asasinii aristocrați din Orașul de Sus fluieră în timp ce-și văd de jocurile lor de răufăcători printre observatoarele dărăpănate și fortificațiile abandonate din Lowth. Departe sau aproape, aceste schimburi – răbufniri scurte și răspunsuri prelungi care deseori se termină în ceea ce-ai putea numi o notă interogativă – alcătuiesc fundamentele unui limbaj complex, din pricina cărui ecou te trezești brusc în ora grea dinainte de răsăritul soarelui. Du-te la fereastră: strada e goală. S-ar putea să auzi pași alergând, sau un suspin. Într-un minut sau două, fluierăturile s-au îndepărtat în direcția Pieței de Tinichea sau Margarethestrasse. În ziua următoare, un mic prinț este descoperit în rigolă cu gâtul tăiat, și tot ce-ți rămâne este impresia unor războaie secrete, o răbdare fatală, o mișcare inteligentă în întuneric.

Copii din Cartier se prefac că înțeleg aceste semnale. Cunoscut trecutul tuturor celor mai disperați oameni din oraș. Dimineața, în drum spre Lyceumul de pe Simeonstrasse, ei analizează fiecare față epuizată.

„Uite-l pe Antic Horn“, șoptesc ei, „directorul Asociației Filosofice Anemona Albastră” și: „Noaptea trecută, Osgerby Practal a omorât doi oameni ai Reginei chiar sub geamul meu; a făcut-o cu cuțitul – așa! – și-apoi a fluierat sloganul „găsit și ucis” al celor din Clanul Lăcustei...”

Dacă ai fi urmărit fluierăturile într-o seară aspră de decembrie la câțiva ani după Războiul celor Două Regine, te-ar fi dus într-o curte infamă din spatele hanului numit Șaua Driadei aflat la intersecția lui Rue Miromesnil cu Salt Lip Lane. Soarele a coborât cu o oră în urmă sub trei șiruri de nori portocalii. De atunci a căzut lapovița. Fum și aburi ieșeau din han în lumina unei uși întredeschise; în aer plutea un miros de unguent, cârnat uscat și antracit ars. Curtea era plină pe trei laturi de bărbați ale căror mantii de lână aveau tivul vopsit în culoarea sângelui uscat, bărbați care stăteau „în poziția afectată proprie exclusiv luptătorilor cu sabia și dansatorilor”. Erau tăcuți

și încordați, și-n mare parte ignorau râsetele care se auzeau în han.

Cu mult timp în urmă, cineva instalase în curte patru stâlpi de lemn. Înnegriți și nemișcați, acoperiți de zăpadă, aceștia alcătuiau un pătrat cu latura de câțiva metri. Șase ucenici munceau la curățarea acestuia, folosind măhuri cu cozi lungi pentru a înlătura zloata și mistrii boante pentru a desprinde bucățile întărite de gheață lăsate de întâlnirea din ziua precedentă.

(Diminețile, acești flăcăi vând anemone candel în piața Rivelin. Fac diverse lucruri pentru jucătorii de cărți. Dar, după-amiaza, ochii lor devin distanți, gânditori, tulburați: abia așteaptă venirea nopții, când își vor îmbrăca jachetele de lână largi, ca pentru femei, și pantalonii de piele strânși pe picior pentru a deveni îngrijitorii bărbaților care poartă mantii de culoarea laptelui. Ce să credem despre ei? Sunt slabi și prost hrăniți, dar atât de devotați. Umblă cu un pas ușor. Nici măcar stăpânii lor nu-i înțeleg.)

Un bărbat cam bătrân ședea pe un taburet printre membrii bandei lui, în timp ce doi ucenici îl găteau. Îi dăduseră jos deja mantia și cămașa de zale, și-i susțineau încheietura mâinii drepte cu o fașă de canava. Îi trăsuseră de pe față părul cărunt, îl prinseseră cu o agrafă ornamentală din oțel. Acum îi frecau cu unguent mușchii înțepeniți ai umerilor. El îi ignora, uitându-se cu ochi goi la stâlpii înnegriți care-l așteptau ca niște cadavre scoase dintr-o mlaștină. Abia dacă părea să simtă frigul, cu toate că brațele lui goale erau vineții din cauza lui. O dată, își vârî două degete sub cingătoarea de la brâu ca să se asigure că era destul de tare strânsă. Sabia îi stătea proptită de genunchi. Fără tragere de inimă, îi împinse vârful între două pietre de pavaj și începu să le despartă.

Când se aplecă în față unul dintre ucenici și-i șopti ceva la ureche, păru că el nu avea să răspundă: apoi își dresе vocea de parcă nu mai vorbise cu nimeni de mult timp și spuse:

— N-am auzit niciodată de el. Și, dacă aș fi auzit, nu i-aș fi dat satisfacție. Un mucos mic din Mynned?

Băiatul îi zâmbi cu afecțiune.

— Întotdeauna te voi urma, Practal. Chiar și dacă-ți va reteza picioarele.

Practal întinse o mână și-l apucă pe băiat de încheietura mâinii.

— Dacă o să mă omoare, tu o să fugi cu primul pozeur care va veni aici încălțat în pantofi moi!

— Nu, spuse băiatul. Nu!

Practal îl mai ținu o clipă de braț, apoi scoase un râset scurt.

— Mare prost mai ești, spuse el, dar părea satisfăcut.

Se întoarse la încercarea de a desprinde cele două pietre de pavaj.

Omul lui Mammy veni în curte mai târziu, înconjurat de curtenii în mantii de catifea galbenă care-l escortaseră din Mynned. Practal aruncă o privire la ei, după care scuipă pe jos. Hanul era tăcut acum. Prin ușa lui întredeschisă, câțiva curioși – în mare parte neguțători ambulanți din Rivelin, dar și câteva iscoade și băgători de seamă fideli locantei Șaua Driadei – se uitau, făcând pariuri pe voci joase în vreme ce fumul șerpuia încet în lumina și căldura din spatele lor.

Omul lui Mammy îl ignoră pe Practal. Intrând în curte, lovi nepăsător cu piciorul în fiecare stâlp de lemn și se uită în jur de parcă uitase ceva, un tânăr înalt cu ochi în care se citea o privire aprigă și cu păr care fusese tuns și vopsit în așa fel încât arăta pe capul lui ca o creastă de țepi stacojii. Avea pe el o mantie de un verde pal, pe spatele căreia era brodat un fulger portocaliu; când și-o dădu jos, mulțimea văzu că, în loc de o cămașă de zale, purta un fel de bluză largă cu șnururi. Ceata lui Practal se distră pe cinste văzând-o, râzând și arătând cu degetele. Acesta se uită cu ochi goi la ei, apoi, cu o mișcare detașată, își scoase bluza peste cap și o rupse în două. Lucrul acesta păru să-i deranjeze pe curteni, care se depărtară de el și rămaseră în coloană de-a lungul celei de-a patra laturi a curții, adulmecând ostentativ cutiile cu mirodenii.

Practal spuse cu dezgust:

— Au trimis un copil.

Asta trimiseseră. Pieptul lui era slab și alb; mai jos, două imense abcese se vindecaseră sub forma unor găuri conice.

Spatele lui era lung și scobit. La gât avea legată o batistă verzuie. Părea nedezvoltat, dar în același timp solid.

— Nu-i de mirare c-a avut nevoie de-o escortă.

Băiatul trebuia să fi auzit aceasta, dar continuă să se plimbe fără scop prin jur, mestecând ceva între dinți. Se scărpină apoi vânos în chică, îngenunche și cotrobăi printre veșmintele pe care le împrăștiase pe jos, până ce găsi o teacă de ceramică lungă de treizeci de centimetri. Când mulțimea văzu asta, pariurile se întetiră, cele mai multe împotriva lui Practal; Clanul Lăcustei părea agitat. Șuierând printre dinți ca și când ar fi calmat un cal, omul Reginei scoase cuțitul energetic din teacă și execută câteva mișcări cu el. Acesta produse un vâjâit înfiorător, mortal, și un nor de scântei palide care se ridicară în aerul jilav ca niște fluturi amorțiți; și, pe unde trecea, lăsa în urmă în semiîntuneric o dâră precisă de lumină.

Osgerby Practal ridică din umeri.

— Ca să folosească aia are nevoie de brațe lungi, spuse el.

Cineva strigă regulile. În clipa când unul dintre combatanți era tăiat, pierdea. Dacă pășea vreunul dintre ei afară din pătratul definit de stâlpi, se va considera că-și recunoscuse înfrângerea. Nimeni nu trebuia să moară (cu toate că, cel mai adesea, tocmai asta se întâmpla). Practal nu fu deloc atent. Băiatul aplecă din cap plin de interes la rostirea fiecărei reguli, apoi se îndepărtă, zâmbind și fluierând.

Luptele mixte erau neobișnuite. Practal, care avea o oarecare experiență în privința asta, își ținu sabia jos, departe de atingerea cuțitului energetic, în parte ca să reducă riscul de a fi tăiată în două, în parte pentru ca oponentul să fie tentat să vină spre el. Băiatul adoptă o postură stabilă și, după câteva secunde de mers necoordonat în cerc, începu să gâfâie din greu. Dintr-o dată, cuțitul energetic își croi drum între ei, vâjâind și scăpărând ca un foc de artificii. Mulțimea își pierdu răsuflarea, dar Practal nu făcu decât să pășească în lături și să-l lase să treacă pe lângă el. Înainte ca băiatul să-și poată recăpăta echilibrul, latul sabiei lui Practal îl izbi în ureche. Căzu, lovindu-se de stâlpii din colț, ținându-și mâna lipită de o parte ca feței și clipind des.

Curtenii plescăiră nerăbdători din limbi.

— Ieși din colțul ăla și arată-ne cum se luptă, i se adresă un membru al Clanului Lăcustei.

Se auziră râsete.

Băiatul vorbi pentru prima dată.

— Du-te acasă și uită-te între picioarele nevesti-tii, partenere, zise el. Cred c-am uitat ceva acolo noaptea trecută.

Răspunsul amuză și mai tare mulțimea. Cât el rânjea spre oameni, Practal îl lovi din nou tare în ureche. De data aceasta, cuțitul energetic îi căzu din mână și începu să roadă piatra cubică centimetru cu centimetru la picioarele lui, scoțând un bâzâit surd. El rămase locului uitându-se în jos la cuțit și frecându-și urechea.

Vârful sabiei lui Practal stătea lipit de coșul pieptului său. Dar băiatul refuza să se uite la el, așa că Practal lăsă sabia jos și se întoarse la taburetul său. Se așează cu spatele la piață în vreme ce ucenicii lui îi șterseră fața cu un prosop, murmurând încurajări pe voci joase, și-i oferiră o ploscă știrbită. El o ridică în aer.

— Vrei și tu? strigă peste umăr.

Mulțimea se bucură de asta: se auziră ovații până și din partea oamenilor care-l susținuseră pe băiat.

— Ce-i aia, pișat? spuse băiatul. Curând, o să bea cât poftesc.

Practal sări în picioare atât de repede, că doborî scaunul.

— Prea-bine, atunci! strigă el cu fața roșie. Haide!

Dar nu se întâmplă nimic. Băiatul nu făcu decât să lovească cu călcâiul o bucată de gheață pe care ucenicii n-o văzuseră în mijlocul pieței, în timp ce cuțitul energetic, ținut cu neglijență lângă piciorul drept, pâlpa și scăpăra scântei albe care pluteau deasupra mulțimii, emanând un miros bolnăvicios. Părea îngrijorat.

— Piața asta a fost prost pregătită, spuse el.

Ceata de curteni se agită iritată; mulțimea râse zeflemitor.

— Nu-mi pasă de asta, spuse Practal, și se avântă într-un atac susținut, strâns, foarte tehnic, controlând avântul sabiei cu mișcări exersate, sub formă de opt, așa încât aceasta străluci și fulgeră în lumina care ieșea pe ușa hanului. Ceata lui Practal scanda și flutura din brațe. Băiatul fu nevoit să bată într-o

retragere stângace, iar când piciorul i se opri în bucata de gheață din mijlocul pieței, căzu la pământ țipând. Practal coborî sabia cu toată forța. Băiatul zâmbi. Își mișcă repede capul din calea ei și, cu un zăngănit, sabia se înfipse între două pietre de pavaj. Pe când Practal încerca s-o scoată, băiatul întinse mâna după picioarele lui și-i tăie tendoanele din spatele genunchilor.

Practal păru surprins.

— Nu așa se luptă cu o asemenea armă, începu el, ca și când i-ar fi dat sfaturi ucenicului său.

Dădu drumul sabiei și merse clătinându-se fără țință prin piață, cu gura deschisă, ținându-se de spatele genunchilor. Băiatul îl urmă cu interes până ce se prăbuși, apoi îngenunche și-și lipi fața de a lui Practal ca să fie sigur că-l ascultă.

— Numele meu este Ignace Retz, spuse el încet.

Practal mușcă pietrele. Băiatul ridică vocea, în așa fel încât să-l poată auzi mulțimea.

— Numele meu este Ignace Retz și-ndrăznesc să spun c-o să mai auziți de mine.

— Omoară-mă, spuse Practal. Acum n-o să mai pot umbla.

Ignace Retz clătină din cap. Mulțimea fu străbătută de un oftat. Retz se duse la ucenicul care ținea cămașa de zale și mantia de culoarea laptelui ale lui Practal.

— O să am nevoie de-o cămașă și de-o mantie noi, anunță el cu voce tare, așa încât oamenii aștia buni să nu mai fie tentați să râdă iarăși de mine.

După ce luă hainele, la care avea dreptul după reguli, își vârî cuțitul energetic înapoi în teacă, mânuindu-l cu mai multă grijă decât o făcuse în timpul luptei. Părea obosit. Unul dintre curteni îl atinse pe braț și spuse cu răceală:

— A sosit timpul să te întorci înapoi în Orașul de Sus.

Retz aplecă din cap.

Pe când se îndrepta spre ușa hanului, cu cămașa de zale adunată într-o minge grea sub un braț și cu mantia aruncată peste umeri, ucenicul lui Practal veni și-i aținu calea, strigând:

— Practal a fost cel mai bun! Practal a fost cel mai bun!

Retz se uită în jos la el și aprobă din cap.

— Așa a fost, într-adevăr.

Ucenicul începu să lăcrimeze.

— Clanul Lăcustei nu te va lăsa în viață pentru asta! spuse el cu sălbăticie.

— Nu mă așteptam să mă lase, zise Ignace Retz.

Își frecă urechea. Curtenii îl duseră în grabă afară de acolo. În urma lui, mulțimea fusese redusă la tăcere. Până atunci nu fusese plătit niciun pariu.

Mammy Vooley avea o curte deprimantă. Era bătrână când o aduseseră Nordicii în oraș după Războiul celor Două Regine, iar acum corpul său semăna cu un stâlp de fildeș însuflețit pe care-l îmbrăcaseră în rochia purpurie spălăcită a predecesoarei ei. Pe el stătea un cap foarte mic, care părea că fusese în parte scalpat, în parte ars și în parte supt de foame într-o cușcă suspendată deasupra Scărilor Gabelline. Îi lipsea un ochi. Ședea pe un tron bătrân din lemn cioplit cu roți de fier în mijlocul unei camere înalte cu pereți văruiți, care avea cinci ferestre. Nimeni nu știa de unde venise ea, nici măcar Nordicii pe a căror regină o înlocuise. Inteligența ei nu se-mpuțina niciodată. Noaptea, servitorii auzeau o voce tânguitoare cântând într-o limbă pe care niciunul dintre ei n-o cunoștea, pe când ședea printre anticele sculpturi și mașinării stricate care reprezintă moștenirea orașului.

Ignace Retz fu condus înăuntru s-o vadă de către aceiași curteni care-l duseseră la luptă. Aceștia se aplecară în fața lui Mammy Vooley și-l împinseră înainte, nemaideranjându-se să-și ascundă disprețul pe care-l simțeau pentru el. Mammy Vooley le zâmbi. Întinse o mână și-l trase pe Retz mai aproape de capul său chel. Se uită surescitată la fața lui, plimbându-și degetele pe bicepșii lui, pe maxilar, pe creasta-i stacojie. Examină vânătăile pe care i le lăsase Practal pe o parte a capului. De-ndată ce se convinse că băiatul nu venise cu gânduri rele, îl împinse în lături.

— A reușit campionul meu să-i apere onoarea? întrebă ea.

Când vorbi, în spatele ferestrelor se aprinseră câteva lumini, scoțând la iveală niște fețe albastre neclare care păreau să repete mutește ceea ce spunea ea.

— A murit omul?

Imediat, Retz văzu că făcuse o greșeală. L-ar fi putut omori pe Practal, și acum își dorea s-o fi făcut. Se întrebă dacă nu i se spusese deja asta reginei. Știa că, orice ar fi spus el, curtenii aveau să-i spună adevărul, dar, ca să evite un răspuns direct, aruncă pe podea la picioarele ei cămașa de zale a lui Practal.

— Îți aduc cămașa lui, doamnă, spuse el.

Ea se uită la el fără nicio expresie. Din gurile fețelor din ferestre se iviră bule de salivă. Din spatele lui, Retz auzi pe cineva spunând:

— Ne temem că omul nu e mort, Majestatea Ta. Retz a purtat un meci leneș și apoi l-a ologit printr-un truc ieftin. Nu înțelegem de ce, dat fiind că instrucțiunile au fost limpezi.

Retz râse în mod periculos.

— N-a fost un truc ieftin, spuse el. A fost un truc isteț. Într-o bună zi o să găsesc și pentru voi un asemenea truc.

Mammy Vooley ședea ca un morman de bețe, cu singurul ei ochi îndreptat spre tavan.

După o clipă, păru să ridice din umeri.

— Pentru moment, ajunge, spuse ea fără vlagă. Dar pe viitor trebuie să-i omori, trebuie întotdeauna să-i omori. Vreau să fie omorâți.

Și mâna ei marmorată ieși din nou de sub faldurile robei, pe care fulgi mici de var și tencuială umedă se așezaseră ca praful pe frunzele răsucite ale unei plante nepământene.

— Acum, dă-mi arma înapoi până data viitoare.

Retz își masă urechea. Cuțitul energetic îi lăsase în oase un fel de reziduu, o vibrație care-l făcea să se simtă ca de plumb și amețit. Se temea de Mammy Vooley, și era chiar și mai speriat de fețele moarte, albastrii, din ferestre; se temea de curtenii care se plimbau de colo-colo prin spatele lui, șoptind între ei. Dar își făcuse atâția dușmani în Orașul de Jos, încât în seara aceea trebuie s-o convingă să-l lase să păstreze cuțitul. Ca să câștige timp, își lăsă un genunchi în pământ. Apoi își aminti ceva ce auzise într-o piesă de teatru populară, *Războiul cu Marii Cărăbuși*.

— Doamnă, spuse el cu urgență, dă-mi voie să te slujesc mai

departe. La sud și est se-ntind pustiile acelea necuprinse care amenință să înghită Viriconiumul. Acolo se află noi imperii care trebuie ridicate, noi comori care trebuie dezgropate! Dă-mi doar cuțitul ăsta, un cal și câțiva oameni, și eu mă voi aventura acolo în numele tău!

Când tegeus-Cromis, teribilul luptător cu sabia din *Războiul cu Marii Cărbuși*, o rugase pe Regina Methvet Nian în felul acesta, ea îl trimisese imediat (chiar dacă însoțindu-și vorbele cu un zâmbet firav, profetic) în călătoria care-l dusesese la înfrângerea Piticului de Fier, și de acolo la dobândirea unei imense puteri. Mammy Vooley nu făcu decât să se uite în gol și șopti:

— Despre ce vorbești? Toate imperiile din lume sunt deja ale mele.

Pentru o secundă, Retz își uită poziția socială, atât de reală era râvna lui pentru acea comoară care zace abandonată printre mlaștinile pustii și orașele scufundate, bântuite de leneși, din Sud. Limpezimea propriei lui halucinații îl uluise.

— Atunci, ce-mi vei da? ceru el să afle cu amărăciune. Că doar nu ți-am pricinuit vreun neajuns.

Mammy Vooley râse.

— Îți voi da cămașa de zale a lui Osgerby Practal, spuse ea, dat fiind că ai abandonat hainele în care te-am îmbrăcat. Acum – repede! – dă-mi înapoi arma. Nu este croită pentru tine. Rolul ei este doar acela de a-mi apăra onoarea, cum bine știi. Trebuie returnată după luptă.

Retz îmbrățișă picioarele slabe și ciudat articulate ale lui Mammy Vooley și încercă să-și așeze capul în poala ei. Închise ochii. Îi simți pe curtenii cum încercau să-l tragă în lături. Cu toate că lovi tare din picioare, ei îl dezbrăcară curând de mantia de culoarea laptelui – exclamând dezgustați la vederea albiciunii corpului său – și găsiră teaca din ceramică prinsă la subsuoară. Se gândi la ce avea să i se întâmple dacă-l prindeau neînarmat cei din Clanul Lăcustei printre ruinele din Lowth, sau jos lângă Insula Căinilor, unde trăia mama lui.

— Doamna mea, imploră el, *împrumută-mi* cuțitul. O să am nevoie de el înainte de răsărit...

Dar Mammy Vooley nu vru să-i vorbească. Cu un țipăt de disperare, îi aruncă în lături pe curteni și scoase cuțitul. Scânței albe, leproase, zburară prin camera friguroasă. Oasele brațului i se transformară în pastă.

— Asta-i tot ce-am primit vreodată de la tine, se auzi el că spune. Și uite cum ți-l dau înapoi, Mammy Vooley!

Cu o brăzdare iute de cuțit, reteză brațul pe care-l ridicase ea ca să-l expedieze. Ea se uită la capătul brațului, și apoi la Retz: fața ei părea să înoate spre a lui printr-o apă întunecată, încordată, cu un singur ochi, incapabilă să înțeleagă ce-i făcuse.

Retz își duse mâinile la cap.

Aruncă arma, își adună obiectele personale și – în timp ce curtenii încă se călcau pe picioare de teamă și confuzie, ștergându-și amorțiți mantiile acolo unde sângele lui Mammy Vooley îi stropise – o rupse la fugă gemând afară din palat. În urma lui, toate buzele albastre neclare din ferestrele camerei tronului se deschiseră și se închiseră agitate, ca niște vietăți de eleșteu deranjate.

Afară, pe Proton Way, căzu tremurând în zăpada noroioasă și-și vomită sufletul. Rămase acolo spunându-și: Acum doi ani eram un nimic; apoi am devenit campionul Reginei și un mare luptător; acum, ei mă vor hăitui și voi fi iarăși un nimic. Rămase acolo vreme de douăzeci de minute. Nu veni nimeni după el. Era foarte întuneric. După ce se calmă și adevărata dimensiune a poziției sale disperate i se revelă, se îmbracă în hainele lui Osgerby Practal și se duse în Orașul de Jos, unde se plimbă fără țintă până ce ajunse la un loc pe care-l cunoștea, numit Bistro Californium. Șezu acolo bând gin cu lămâie până ce începură fluierăturile și teama îl scoase înapoi pe străzi.

Era ultima oră dinainte de răsărit, și un ger atotcuprinzător transformase zăpada pângărită în gheață. Retz păși printr-o arcadă pe o alee de undeva aproape de Cheiul Line Mass și se trezi într-o curte adâncă și îngustă unde fațadele proeminente ale caselor erau ținute la distanță de imense traverse de lemn. Fundul acestui puț năruit era îngrozitor de rece și plin de un întuneric neafectat de zi sau noapte; era presărat cu cioburile

unor vase de lut și de alte mizerii. Retz se cutremură. Trei laturi ale curții aveau geamuri cu obloane; a patra era un perete gol, acoperit de funingine, înțepat ici-colo de șuruburi din fier ruginit; deasupra, el reuși să vadă un pătrat mic de cer luminat de lună. Pentru moment, reușise să-și piardă urma pentru urmăritori. Îi auzise ultima oară cutreierând străzile de lângă canal. Se asigură pentru scurtă vreme că era singur și se așează în pragul unei uși ca să aștepte prima lumină a zilei. Își înfășură pe lângă corp mantia de lână.

Lângă ureche îi răsună un fluierat slab. Sări în picioare cu un țipăt de teamă și începu să bată la ușa casei.

— Ajutor! strigă el. Crimă!

În spatele lui, în întuneric, auzi un râset tăcut și ironic.

Susținătorii Clanului Lăcustei îl alungaseră din Cartierul Artiștilor în Lowth. Acolo, pe cunoscutul deal, recunoscuse cu o panică crescândă cârâielile, țipetele și fluierăturile joase, tânguitoare, ale unei duzini de alte bande, printre care și Derbedeii din Orașul de Sus ai lui Anax Hermax, Sindicatul Iarba Moale cu supranaturalul lor slogan „Ne-am adunat cu toții”, Oamenii Hârtiei Galbene și Cinci Septembrie – până și trufașii mercenari ai Anemonei Albastre. Îl așteptau pe el, rivalitățile naturale dintre ei fiind suprimate. Făcuseră noaptea să răsună ca interiorul unui aviariu. Apoi îl urmăriseră de colo-colo prin Lowth prin frig și lapoviță până ce-l durură plămânii, arătându-se doar atât cât să-l facă să nu se oprească, împingându-l încet către Orașul de Sus, spre palat și Mammy Vooley. Credea că nu-l vor ataca într-o casă particulară, sau la lumina zilei, dacă reușea să supraviețuiască până atunci.

— Ajutor! strigă el. Vă rog, ajutor!

Brusc, unul dintre obloanele de deasupra se deschise și apără un cap înclinat alert pe o parte. Retz flutură din mâini.

— Crimă!

Fereastra se trânti la loc. El suspină și lovi mai tare în ușă, în timp ce-n urma lui fluierăturile sfredelitoare ale Oamenilor Hârtiei Galbene umpleau curtea. Când se uită în sus, traversele de lemn viermuiau de siluete desenate pe fundalul cerului. Voiau să-l gonească din curte și înapoi în oraș. Cineva îl înșfăcă

de umăr, șoptind. Când lovi cu palma, atacatorul îl tăie ușor pe dosul palmei. O clipă mai târziu, ușa se deschise și el căzu prin ea într-un hol slab luminat unde un bătrân într-o robă sinilie îl aștepta cu o lumânare în mână.

Deasupra scărilor din spatele draperiei grele din aba de la capătul holului se afla o încăpere mare cu podea de piatră și ziduri albe tencuite, păstrate deasupra punctului de îngheț de un taler cu tăciuni strălucitori. Era mobilată cu scaune de lemn masiv, un bufet foarte vechi și un pupitru sub forma unui vultur ale cărui aripi întinse susțineau o carte veche. Pe un perete atârna o tapiserie franjurată și în dezacord cu restul camerei, care era aceea a unui egumen, a unui judecător sau a unui soldat ieșit la vatră. Bătrânul îl convinse pe Retz să se așeze pe unul dintre scaune și ținu lumânarea ridicată, așa încât să-i poată examina creasta stacojie, pe care era evident că o confundase cu rezultatul unei răni la cap.

După un moment, suspină nerăbdător.

— Chiar și așa, spuse el.

— Domnule, zise Retz, uitându-se în sus la el cu ochii îngustați, ești un doctor?

Și:

— Domnule, nu văd nimic din cauza lumânării.

Asta nu era tocmai adevărat. Dacă mișca din cap putea desluși o față galbenă emaciată, lungă și inteligentă, cu pielea subțire întinsă peste oase ca o hârtie ceruită peste o lampă.

— Așa este, spuse bătrânul. Ți-e foame?

Fără să aștepte vreun răspuns, se duse la fereastră și se uită afară.

— Ei bine, ai fost mai isteț decât ceilalți lupi și vei mai trăi încă o zi. Așteaptă aici.

Și părăsi încăperea.

Retz își trecu obosit mâinile peste față. Greața îl lăsă, transpirația i se uscă în scobitura spatelui, fluierăturile Oamenilor Hârtiei Galbene se mișcă către est, spre canal, și-n cele din urmă se stinseră. După câteva minute, se ridică și se încălzi la talerul cu tăciuni, depărtându-și degetele deasupra lui

ca un evantai, apoi frecându-și mecanic palmele una de cealaltă în timp ce se uita la pupitrul din mijlocul camerei. Era făcut din oțel de calitate, și se întreba cât de mult ar fi putut scoate pe el la magazinele de amanet de pe Margarethestrasse. Respirația îi vălurea în aerul rece. Cine era bătrânul? Mobila lui era scumpă. Când se întoarce, își spuse Retz, o să-l întreb cu ce se ocupă. Poate c-o să-mi dea vulturul ca să-mi pot cumpăra un cal și să plec din oraș. Un bătrân ca el își poate permite ușor așa ceva. Retz examinează farfuriile de porțelan din bufet. Se uită la tapiserie. Mari părți din ea erau atât de degradate, încât nu reuși să înțeleagă ce trebuiau să înfățișeze, dar într-un colț desluși un deal și poteca abruptă care șerpuia în sus printre stânci și rădăcinile unor copaci bătrâni. Îl făcu să se simtă incomodat și singur.

Când se întoarce bătrânul, aduse cu el o tavă pe care era o plăcintă și niște pâine. În cameră îl urmau două sau trei pisici, uitându-se în sus la el așteptând parcă ceva în lumina maronie, instabilă, a lumânării. Îl găsi pe Retz în fața tapiseriei.

— Vino de acolo! spuse el tăios.

— Domnule, zise Retz, aplecându-se mult, mi-ai salvat viața. Spune-mi cum te pot sluji.

— Nu-mi doresc un ucigaș drept slujitor, răspunse bătrânul.

Retz își mușcă furios buza de jos. Se întoarce cu spatele, se așează și începu să-și îndese pâine în gură.

— Dacă ai trăi acolo afară, ai face ca mine! spuse el nedeslușit. Ce mai e acolo?

— Am trăit în orașul ăsta mai mulți ani decât pot ține minte, spuse bătrânul. Nu am omorât pe nimeni.

Aceasta fu urmată de o tăcere prelungă. Bătrânul își propti bărbia în piept și părul pierdut în gânduri. Talerul cu tăciuni se răcea, păcănind. O pală de aer mișcă tapiseria, așa încât aceasta se umflă ca o draperie ruptă în Bulevardul Aussman. Pisicile își ascuțiră ghearele în umbrele din spatele scaunelor. Ignace Retz mâncă, bău, se șterse la gură; mai mâncă și iar se șterse la gură. Când fu sigur că bătrânul nu se uita la el, măsură îndrăzneț din ochi vulturul de oțel. O dată, sub pretextul de a merge la fereastră, reuși chiar și să-l atingă.

— Cu câte orori suntem confrunțați zi de zi! exclamă brusc bătrânul.

Suspină.

— Am auzit că filosofii de cafea spun că: „Lumea e atât de bătrână, încât substanța realității nu mai știe prea bine ce ar trebui să fie. Șablonul original este ireparabil deformat. Istoria repetă fără încetare orașul acesta și câteva întâmplări înspăimântătoare – nu strict, dar într-un chip umbrat, nesigur, de parcă n-ar înțelege nimic, dar ar vrea să afle.“

— Lumea este lume, spuse Ignace Retz. Orice-ar zice ei.

— Uită-te la tapiserie, zise bătrânul.

Retz se uită.

Desenul pe care-l deslușise mai devreme, cu poteca lui de munte și tisele pitice, era mai vast decât crezuse. În el era înfățișat un bărbat pleșuv care înainta anevoie pe potecă. Deasupra lui în aer plutea o pasăre mare. Dincolo de aceasta, alți munți și alte văi se întindeau spre orizont. Nu se vedea nicio cusătură, întreaga tapiserie fuseseră lucrată cu foarte mare grijă și în mod realist, așa încât Retz avu impresia că se uita printr-o fereastră. Bărbatul de pe potecă avea o piele gălbuie, iar mantia lui era albastră. Se apleca peste toiag de parcă rămăsese fără suflare. Fără veste, se întoarse și se uită afară din tapiserie la Retz. Făcând asta, tapiseria se mișcă într-o briză rece, emanând un miros jilav, și întreaga scenă dispăru.

Retz începu să tremure. În depărtare, îl auzi pe bătrân spunând:

— Nu e nevoie să fii speriat.

— Este viu, șopti Retz. Mammy Vooley...

Dar înainte să explice ce voia să spună, i se prezentă o altă scenă.

Erau zorii zilei în Viriconium. Cerul era un cazan de nori cu o pată de litargă la margine. Peste Proton Way cădea ploaie, acolo unde, susținut de o sută de stâlpi din piatră neagră, acesta spirala în sus către palat. La jumătatea distanței, două sau trei siluete în armuri stacojii sclipitoare stăteau uitându-se la un bărbat care se lupta cu un vultur făcut din metal. Fața bărbatului avea tăieturi îngrozitoare; sângele și ploaia alcătuiau

o mantie întunecată pe umerii lui, așa cum stătea el îngenunchat în mijlocul drumului. Dar ieșea câștigător. Curând, se ridică obosit în picioare și aruncă pasărea la picioarele privitorilor, care se întoarseră și nu vrură să-l ia în seamă. Bărbatul se uită afară din tapiserie. Obrajii îi erau despicați acolo unde-l ciupise pasărea; era bătrân și avea păr cărunt, iar ochii erau plini de regret. Buzele i se mișcă și dispăru.

— Eu am fost! strigă Ignace Retz. N-am fost eu?

— Au existat multe Viriconiumuri, spuse bătrânul. Uită-te la tapiserie.

Doi bărbați cu săbii ruginite se împleticeau printr-o mlaștină înaltă. Mult în urma lor venea un pitic care purta catalige mecanice din fier. Capul îi era brăzdat de o rană. Ei îl așteptară să-i ajungă, dar piticul rămase din nou în urmă aproape imediat. Se lovi de un scoruș și porni în direcția greșită. Unuia dintre bărbați, care semăna cu Ignace Retz, i se legăna la brâu o pasăre moartă. Se uită descurajat afară din tapiserie la Retz cel adevărat, apucă pasărea într-o mână și o ridică în aer ținând-o de gât. Când făcu gestul acesta, piticul trecu prin fața lui, din cataligele lui ieșind gaze albe, nesănătoase. Trecură împreună prin apa unui pâraiaș, și toți trei dispărură în depărtare unde orașul aștepta pe deal.

După aceea, bărbații se luptară între ei la umbra unei stânci, în timp ce deasupra lor, pe linia erodată a orizontului, patrulau imenși cărăbuși strălucitori. Un explorator lovit de febră cu ochi desperați ședea într-o căruță și se lăsa tras de un animal ca un leneș înalt și alb până ce ajunseră la marginea unui iaz într-un oraș inundat. În deșert, șopârlele dădeau fără zăbavă ocol unui morman de cadavre.

În cele din urmă, Retz se obișnuie să se vadă în centrul acestor întâmplări, cu toate că fu uneori surprins de felul cum arăta. Dar ultima scenă fu prea mult pentru el.

I se păru că se uita printr-o fereastră mare și boltită, în jurul montanților de piatră ai căreia se împleteau tulpinile unui trandafir ornamental. Spinii și florile acestuia încadrau o cameră unde perdele de lumină argintie pluteau ca o ploaie printre

coloane enigmatice. Podeaua camerei era făcută din cristal roșu și în mijlocul ei fusese așezat un tron simplu. Stând lângă acesta, cu doi lei albinoși culcați la picioarele ei, se afla o femeie zveltă îmbrăcată în rochie de catifea. Ochii ei erau de un violet adânc, simpatic, părul avea cafeniul frunzelor de toamnă. Pe degetele-i lungi purta zece inele identice, iar în fața ei stătea un cavaler a cărui armură stacojie sclipitoare era parțial acoperită de o mantie neagră cu argintiu. Bărbatul avea fruntea plecată. Măinile lui erau albe. La brâu purta o sabie de oțel.

Retz o auzi pe femeie spunând cu claritate:

— Îți dau lucrurile acestea, lord tegeus-Cromis, fiindcă am încredere în tine. Ți-aș da și un cuțit energetic dacă aș avea unul. Du-te la Sud și câștigă mari comori pentru noi toți.

Din tapiserie ieși un miros de trandafir într-o seară călduroasă. Se auzea sunetul blând al apei care cade și, undeva, o singură notă melodioasă se repeta fără oprire cântată la un instrument cu coarde. Cavalerul în armură stacojie luă mâna reginei sale și o sărută. Se întoarse ca să se uite pe geam afară și flutură din mână ca și când pe acolo ar fi trecut cineva cunoscut. Părul lui negru era pieptănat cu cărare pe mijloc ca să încadreze chipul transfigurat al lui Ignace Retz. În spatele lui, regina zâmbea. Întreaga scenă dispăru, lăsând în urmă un miros de umezeală, și tot ce mai putu fi văzut prin rupturile materialului fu tencuiala de pe perete.

Ignace Retz se frecă furios la ochi. Sări în picioare, îl trase pe bătrân din scaun, îl apucă de partea superioară a brațului și-l târî până la tapiserie.

— Lucrurile alea de la urmă! se răsti el. Chiar s-au întâmplat?

— Nu toate reginele sunt Mammy Vooley, spuse bătrânul, de parcă ar fi câștigat o dispută. Nu toți cavalerii sunt Ignace Retz. S-au întâmplat, sau se vor întâmpla.

— Fă-o să-mi arate din nou.

— Eu nu sunt decât îngrijitorul ei. N-o pot constrânge să facă nimic.

Retz îl împinse în lături cu o asemenea violență, încât bătrânul se lovi de bufet și doborî tava. Pisicile o rupseră agitate la fugă, adunând în gură bucăți de mâncare.

— Nu sunt obligat să cred asta! strigă Retz.

Trase tapiseria de pe perete și o examinează cu concentrare, de parcă ar fi sperat să se vadă mișcându-se în ea. Când aceasta rămase o simplă bucată de material, o aruncă pe podea și o lovi cu piciorul.

— Cum aș putea trăi dacă aș crede în asta? se întreabă el.

Se întoarse la bătrân, îl apucă de umeri și-l scutură.

— De ce ai vrut să-mi arăți asta? Cum să mă mai mulțumesc acum cu orașul ăsta înfiorător?

— Nu ești nevoit să duci viața pe care o duci acum, spuse bătrânul. Lumea în care trăim noi o facem.

Retz îl aruncă deoparte. Bătrânul se lovi cu capul de bufet, scoase un ciudat icnet de furie și rămase nemișcat. Nu părea să fie mort. Vreme de câteva minute, Retz își târșâi pași de colo-colo între geam și peretele pe care stătuse tapiseria, repetând:

— Cum pot trăi? Cum pot trăi?

Apoi, se duse în grabă la pupitru și încercă să smulgă de pe el vulturul de oțel. În oraș trebuia să se fi crăpat deja de ziuă; urmăritorii probabil că tușeau și-și încălzeau mâinile la flăcările de petrol în Piața de Tinichea. Ar avea câteva ore în care să vândă pasărea, să cumpere un cal și un cuțit, și să plece înainte ca ucigașii cu simbrie să înceapă să-l vâneze din nou. Va ieși călare pe Poarta Bântuită și va merge spre sud și nu va mai vedea niciodată locul acesta.

Pasărea se mișcă. La început, crezu că aceasta pur și simplu se desprinsese de pe soclul de lemn negru pe care fusese așezată. Apoi simți o durere ascuțită în palma mâinii stângi și, când se uită în jos, pasărea era vie și se zbătea cu forță în pumnul său. Înclină din cap, se uită în sus la el cu un ochi rece, violent. Își eliberă o aripă, apoi pe cealaltă, își dublă eforturile. El reuși s-o țină încă o secundă sau două, apoi, strigând de repulsie și panică, îi dădu drumul și se împletici în spate, scuturându-și mâinile rănite. Căzu peste ceva de pe podea și se trezi că se holbează în ochii buimăciți, albaștri ca porțelanul, ai bătrânului.

— Ieși din casa mea! strigă acesta. M-am săturat de tine!

Pasărea se ridică între timp triumfal în aer și fâlfâi în jurul camerei, lovindu-se cu aripile de pereți și țipând, în vreme ce

reflecții arămii îi scăpărau din pene și pisicile se lăsară înfiorate pe vine sub mobilă.

— Ajută-mă! ceru Retz. Vulturul e viu!

Dar bătrânul, zăcând pe podea ca paralizat, strânse din buze și nu răspunse decât:

— Singur ți-ai cerut-o.

Retz se ridică în picioare și traversează camera spre ușa din capul scărilor. Pasărea, care-și atacase obsesiv propria umbră de pe perete, se năpusti asupra lui, lovindu-l cu pliscul în ochi și zgâriindu-i gâtul și partea de sus a pieptului cu ghearele. El țipă. Îl trase de pe el și-l izbi de baza zidului, unde acesta se zbătu într-un chip dezorientat pentru un moment înainte să se avânte asupra uneia dintre pisici. Retz îl privi îngrozit, apoi își duse palmele la față-i sângerândă și ieși orbecăind din cameră, coborî scările înguste și ieși iarăși în curte. Trânti ușa în urma lui.

Era încă întuneric.

Stând în pragul ușii, Retz își pipăi precaut gâtul ca să vadă cât de grav era rănit. Se cutremură. Nu erau zgârieturi superficiale. Deasupra, încă mai auzea pasărea captivă țipând și lovind din aripi. Dacă scăpa, avea să-l găsească. De-ndată ce încetă să sângereze, ieși tremurând cu spatele din curte și intră pe sub arcadă într-un loc pe care nu-l cunoștea.

Se afla pe un drum larg, deschis, flancat de clădiri ruinate și mormane de gunoi. Ici și colo fuseseră săpate de-a latul lui șanțuri fără noimă, și pe ambele margini ardeau focuri sporadice. Praful acoperea castanii frânți și balustradele scoase din pământ. Cu toate că nu se vedea niciun semn de ivire a zorilor, cerul reușea cumva să arunce asupra tuturor lucrurilor o lumină ciudată, firavă. În spatele lui, curtea împrejmuită de ziduri stătea acum singură ca un fel de turn dreptunghiular gol. Crezu că încă se mai uita la tapiseria bătrânului; crezu că poate avusese loc noaptea un soi de război cu armele devastatoare ale lui Mammy Vooley; nu știa ce să creadă. Porni agitat la pas în direcția canalului, apoi o luă la fugă. Alergă vreme îndelungată, dar nu reuși să-l găsească. Acri întregi de țigle sparte produceau un sunet muzical scrâșnit sub picioarele lui. Dacă se uita în

urmă, încă mai putea vedea turnul; dar devenea din ce în ce mai mic, și în cele din urmă uită unde să-l caute cu privirea.

Toată acea noapte lungă nu știu unde se afla, dar i se păru că era pe un platou înalt, vântos și acoperit în întregime cu praful și molozul acestui oraș nefamiliar. Vântul îi înțepa rănilile pe care i le făcuse pasărea. Praful răpăia, căzând ca o ploaie peste pereții dărâmați. O dată, auzi un fel de muzică ieșind dintr-o casă îndepărtată – respirația febrilă a unei tobe mari și plate, scâncetul strident și spasmodic a unui clarinet –, dar, când se apropie de acel loc, era din nou liniște, iar el se sperie și o rupse la fugă.

Mai târziu, dintre ruinele aflate destul de aproape de el o voce omenească scoase un lung și crescând *u lu lu lu*, și i se răspunse imediat de foarte departe printr-un urlet ca de câine. Fugi de el printre mormanele lungi de moloz și, pentru o vreme, se ascunse în carapacea eviscerată a unei clădiri ca o catedrală. După ce stătu acolo pentru aproape o oră, afară apărută mai multe figuri indistincte și începură să sape energic și în liniște în mijlocul drumului. Brusc, însă, fură deranjate; se uitară toate în sus la ceva ce Retz nu putea vedea, și o luară la fugă cu cazmalele în mâini. În acest timp, auzi niște pași mișcându-se în jurul lui în întuneric. Urmă un suspin adânc. *U lu lu* răsună, șocant de aproape, și el rămase iarăși singur. Îl examinaseră, oricine fuseseră ei, și-l găsiseră neinteresant.

Spre răsărit, părăsi clădirea ca să se uite la șanțul pe care-l săpaseră în drum. Era puțin adânc, neterminat, umplându-se deja cu nisip cenușiu. La distanță de aproximativ un kilometru și jumătate, găsi un om mort ascuns vederii de un colț de zidărie care se ridica puțin de înălțimea taliei.

Retz îngenunche și-l studie cu curiozitate.

Acesta zăcea de parcă ar fi căzut în timp ce fugea de cineva, cu picioarele strâmbe și o mână evident ruptă. Avea o constituție masivă, era îmbrăcat într-o cămașă albă și largă și pantaloni negri din catifea legați sub genunchi cu șiret roșu. Avea pe față o mască sub formă de cap de pește, un fel de somon cu buze de culoarea afinelor, cu ochi bulbucăți, lugubri, și o creastă de țepi rigizi; o purta într-un asemenea fel, încât,

dacă ar fi stat în picioare, peștele s-ar fi uitat cu ochi sticloși spre cer. La bicepși avea legate panglici verzi care trebuiau să fâlfâie și să foșnească în bătaia vântului. Lângă el, unde îl scăpase, zăcea un cuțit energetic din care, pe când își ardea drum în jos prin moloz, se ridica o jerbă constantă de scânteii galbene, otrăvitoare.

Îi scosese războierii. Picioarele lui albe și goale erau decorate cu tatuaje albastre care se-ntindeau în toate părțile ca niște vene.

Retz se uită țintă în jos la el. Se cățără pe zid și se uită gânditor în ambele direcții de-a lungul drumului pustiu. Oricare ar fi fost locul în care-l trimiseseră bătrânul și pasărea, trebuia să aibă o Mammy Vooley a lui. Zece minute mai târziu, ieși de după zid îmbrăcat în hainele mortului. Erau prea mari și avea probleme cu capul de pește, care putea pe dinăuntru, dar își legase șiretul roșu și panglicile, și luase cuțitul. Pe când termină această operațiune, răsăritul venise în sfârșit, un capac de nori maronii ridicându-se în partea dinspre est pe dâre de lumină galbenă și verde-smarald, scoțând la iveală un deal abrupt pe care nu-l văzuse înainte. Pe el se aflau turnuri, vechi fortificații și domurile arămii ale străvechilor observatoare. Retz porni în direcția pe care o luaseră săpătorii de șanțuri. SHROGGS ROYD, anunțau plăcile de marmură din colturile străzii devastate: OULED NAIL. Apoi: RUE SEPILE.

În după-amiaza aceea avu loc o furtună uscată. Particule de praf fură spulberate pe sub un cer de plumb.

CAPUL NOROCOS

Uroconium, spunea Ardwick Crome, în ciuda tuturor frumuseților lui, era un oraș indiferent. Locuitorii lui iubeau arena; în fiecare seară ardeau sau cruțau viața cuiva pentru crime politice sau religioase. Nu prea aveau timp pentru altceva. De unde locuia el, la ultimul etaj al unei case de raport aflate la periferia cartierului Montrouge, puteai deseori vedea în întuneric focurile de artificii sau puteai auzi țipetele purtate de vânt.

Avea două camere. Într-una, se afla un pat cu cadru de fier pe care erau câteva pături, și foarte aproape de el se afla un lavoar pe care rareori îl folosea. De obicei, mânca mâncare rece, cu toate că o dată încercase să gătească un ou aprinzând sub el un ziar. Avea un scaun și un ibric alb și înalt pe care era desenată curtea unui han. Pe cealaltă cameră, un studio mic situat spre nord, ocupat cândva – așa spunea o vorbă din Cartierul Artiștilor – de Kristodulos Fleece, pictorul, o ținea închisă. Înăuntru se aflau câteva din cărțile lui, dar și hainele cu care fusese îmbrăcat când venise prima dată în Uroconium și despre care atunci crezuse că erau la modă.

Nu era un poet cunoscut, cu toate că avea discipolii lui.

În fiecare dimineață scria vreme de poate două ore, mai întâi priponindu-se singur de pat cu ajutorul a trei curei curele late de piele pe care i le dăduse tatăl lui și cu care se lega de glezne, solduri și în cele din urmă peste piept. Îngrădirea libertății sau conștiința pedepsei indusă de aceasta, descoperise el, îl ajuta să gândească.

Uneori, striga sau se zbătea; deseori, zăcea cât se poate de nemișcat și se uita tâmp la tavan. Se născuse în acele vaste și plictisitoare zone arabile care se întind spre est de la Soubridge până la Câmpiile din Mijlocul Țării ca o mare de culoarea ciocolatei, și cele mai consistente lucrări ale sale proveneau din încercarea de a recupera și ordona obiceiurile și întâmplările din copilăria petrecută acolo: înmormântarea „Omului Sfânt” în Lunea Plugarului, sunetul semințelor negre de lupin sărind și

lovindu-se de fereastră în august în timp ce mama lui cânta încet în bucătărie străvechile colinde din ciclul *Oei'l Voirrey*. Își amintea pajiștile și stufărișurile de lângă Canalul Yser, peștii care se mișcau prin el. Când îl rodeau curelele, în fața lui se aflau vechile poduri făcute din cărămidă roșie calduroasă și curbate protector peste propria lor imagine de pe apă!

Așa trăia Crome în Uroconium, aducându-și aminte, lucrând, publicând. Își petrecea uneori seara în Bistro Californium sau în Luitpold Café. Mai mulți critici din Luitpold (în special Bartelletta Angst, care, în *L'Espace Cromien*, ignoră complet cronologia convențională – exprimată în ideea de *recherche* – din lungul poem al lui Crome *Plătica în om*) încercau să-i prezinte opera ca pe o serie de imagini sincopate, unite doar de eul lui artistic. Crome le combătuse într-un pamflet. Era mulțumit de asta.

În pofida obiceiului său sedentar, dormea buștean. Dar, înainte să sufle noapte peste acoperișurile țuguiate din Montrouge, vântul sud-vestic trebuie mai întâi să treacă printre turnurile abandonate din Vechiul Oraș, la fel de tăcut ca niște bușteni arși, plin de păsări, bucăți de mașinării și de filosofii depășite: iar Crome abia dacă se afla acolo de trei ani, când începu să aibă un vis în care urmărea ceremonia numită „Capul norocos”.

Pentru o bună desfășurare, această ceremonie necesită construirea pe un țărm de mare, între punctele de demarcare ale fluxului și refluxului în Ajunul Simulării, a două garduri sau „garduri vii”. Acestea sunt făcute din împletituri de răchită – de obicei tăiate la prima lumină în aceeași zi – în jurul unor stâlpi de măceși pe care au fost lăsate frunzele. Bărbații din oraș stau într-un capăt al coridorului astfel format; femeile, cu degetele mari legate împreună la spate, în celălalt. La un semn, bărbații dau drumul între garduri unui miel decorat cu medalioane, panglici de hârtie și fâșii de zdrențe. Femeile fug după el, îl prind și merg de-a bușilea ca să se țină la distanță, câștigătorul fiind cel care reușește să prindă animalul de ceafă cu dinții. În Dunham Massey, Lymm și Iron Chine, înainte să fie făcut pateu, mielul este purtat în paradă vreme de trei zile legat pe o prăjină;

și este un mare noroc să obții pateul făcut din cap.

În visul lui, Crome se trezea stând pe niște dune de nisip, uitându-se în depărtare peste pustiurile de iarbă perenă la gardurile de răchită și la marea. Femeile, cu capetele lor mici și veșminte lungi și cenușii, stăteau respirând greu ca niște cai, sau se plimbau agitate în cercuri evitându-și ochii una alteia pe când puneau pe furiș la încercare rezistența șiretului roșu cu care le erau legate degetele. Crome nu vedea acolo pe nimeni cunoscut. Cineva spuse: „O sută de ouă și coada unui vițel”, și râse. Panglicile fâlfâiau în aerul rece: dăduseră drumul mielului. Acesta rămase cât se poate de nemișcat, până ce femeile, care fuseseră aliniată și calmate după destule ciorovăieli, se năpustiră asupra lui. Fustele lor se ridicară în aer ca penele pescărușului argintiu, și dinspre mare veni o ploaie deasă.

— Se omoară una pe cealaltă! auzi Crome pe cineva spunând.

Fără nicio veste, una dintre ele ieși din încăierare cu mielul între dinți. Alergă pe dune în sus cu un pas greu, mare, și căzu la picioarele lui. El se uită în jos la ea.

— Nu-i al meu, zise el.

Dar toată lumea plecase.

Se trezi ascultând vântul și uitându-se la lavoar, coborî din pat și se plimbă prin cameră ca să se liniștească. Focuri de artificii, verzui și amețitoare în acea oră a nopții, aprindeau intermitent cerul deasupra arenei îndepărtate. Unele dintre aceste scăpărări, intrând prin luminator, îi cădeau în valuri palide peste brațele și picioarele slabe, fixându-le în poziții disperate.

Dacă se ducea din nou la culcare deseori descoperea, într-un al doilea episod sau răsfrângere a acestui vis, că deja acceptase mielul mort și că el însuși fugea cu el într-un trap egal, premeditat, în josul dunelor, către oraș. (Pe acesta îl recunosc după acoperișurile lui din ardezie ca fiind Lowick, un loc pe care-l vizitase o dată în copilărie. Pe străzile lui, câțiva oameni micșorați de distanță loveau la uși cu bețe, așa cum făcuseră atunci. Își amintea foarte limpede bucata de piele de oaie semnată pe care le-o dădeau oamenilor să o miroasă.) Sub un cer nemișcat, de-o parte și de alta a lui, se întindea un pământ

sterp; totul – mănunchiuri de ciulini, friza arbuștilor țepoși deformată în bătaia vântului, cerul însuși – avea o tentă maronie, văzut parcă printr-o pâclă de fum. În cele din urmă, și Lowick dispăru, cu toate că el începu să alerge cât de repede îl țineau picioarele, și-l lăsa într-o ceață sau un fum prin care răzbătea o lumină puternică, doar pentru ca imediat să se risipească.

Atunci, mielul devenise deja ceva care producea un bâzâit gros, o vibrație care, strecurându-i-se în oasele brațului și în umăr, apoi în partea dreaptă a gâtului și a feței unde-i transformă mușchii în apă, îl făcea să se simtă scârbit, slab și foarte speriat. Orice ar fi fost, nu o putea arunca din mână.

În mod clar – în acel oraș și la marginea lumii – i-ar fi fost mai ușor lui Crome să caute înăuntrul lui sursa acelui vis. În schimb, după ce se trezise într-o zi cu lumina de dimineață intrând prin obloane ca un lapte stricat și cu o vagă durere reumatică la gât, se duse afară în Uroconium ca să-l urmărească. Era convins că, dacă o vedea, o va recunoaște pe femeie, sau mielul.

Aceasta nu era în Bistro Californium când el se duse acolo luând-o pe Via Varese, și nici în Piața Mecklenburgh. O căută pe Alea Proton, unde cerșetorii se uită după tine cu ochi goi și artiștii de stradă se oferă să-ți deseneze, în acel ciudat amestec de cretă pudră și lapte condensat care le place, imagini cu Lamia, fără haine sau fără piele, cu mai puține membre sau organe ca de obicei, sau cu mai multe. Nu putură desena femeia pe care o căuta el. Pe Unter-Main-Kai (era opt dimineața și flăcările de petrol scoteau mult fum și erau slabe) un băiat se învârtea și mergea clătinat printre oamenii din arenă, declamând ceva într-o limbă necunoscută tuturor. Își dezgoli craniul ras, își ridică fața osoasă, cu gura deschisă. Brusc, își înfipse în gât un spin lung: la aceasta, femeile alergară spre el și-l loviră cu prăjituri, smaralde cosmetice, monede. Crome le studie fețele: nimic. În Luitpold Cafe îl găsi pe Ansel Verdigris și pe alți câțiva mâncând agrișe înmuiate în gin.

— Sunt bolnav, spuse Verdigris, prinzând mâna lui Crome.

Mai înfulecă o lingură de agrișe și apoi, lăsând lingura să cadă în vas cu un zăngănit, își așază capul pe fața de masă lângă el. Din acea poziție, era nevoit să se uite chiorâș la Crome și să vorbească numai cu o parte a gurii. Pielea de sub ochii lui avea sclipirea argilei albe plastice ude; chica lui de păr roș-gălbui atârna umedă și alandala; lumina electrică, picând pieziș și albăstruie peste fața lui albă, triumghiulară, îi împrumuta o expresie de uimire.

— Creierul meu e otrăvit, Crome, spuse el. Hai să mergem pe deal și să fugim prin zăpadă.

Se uită în jur cu dispreț la prietenii lui, la Gunter Verlac și Baronul de V... care-i rânjiră sfioși la rîndul lor.

— Uită-te la ei! zise el. Crome, noi suntem singurele ființe umane de aici. Hai să ne reînnoim puritatea! O să dansăm pe buzele trecătorilor înghețate!

— Nu-i anotimpul zăpezilor încă, spuse Crome.

— Păi, atunci, șopti Verdigris, hai să mergem unde scapără vechile mașinării, și-o să auzi strigătele nebunilor din ospiciul de pe Wergs. Ascultă...

— Nu! spuse Crome.

Își eliberă mâna.

— Ascultă, inspectorii sunt pe urma mea din Cheminor până în Mynned! Împrumută-mi niște bani, Crome, m-am scârbit de crimele mele. Noaptea trecută s-au ținut după mine pe potecile de zgură de printre plopilor de lângă spitalul de izolare.

Râse și începu să mănânce agrișe cât de repede putea.

— Morții nu-și amintesc decât străzile, niciodată numerele caselor!

Verdigris locuia cu mama lui, o femeie de o oarecare stare și educație care-și spunea Madam „L“, în Piața Delpine. Era mereu la fel de îngrijorată de starea sănătății lui cum era el de a ei. Zăceau bolnavi de febre trecătoare și astenii profunde, în camere care comunicau, așa încât să se poată încuraja reciproc în după-amiezile cu insomnii. De-ndată ce se simțeau suficient de bine, se lăsau purtați dintr-un salon în altul în scaunul cu rotile, spunându-și unul altuia în acest timp povestioare amuzante. O dată pe lună, Verdigris o lăsa singură și-și petrecea toată

noaptea la arenă cu câte o prostituată; cădea în inconștiență în Luitpold sau Californium; și se trezea zăpăcit câteva ore mai târziu în propriu-i pat. Cea mai mare temere a lui era că va lua sifilis. Crome se uită în jos la el.

— N-ai fost niciodată în Cheminor, Verdigris, zise el. Niciunul dintre noi n-a fost.

Verdigris se uită țintă la fața de masă. Dintr-o dată, și-o îndesă în gură – farfuria goală căzu pe podea, unde se rostogoli în cerc pentru o clipă, din ce în ce mai repede, și se sparse – doar ca să-și arunce capul pe spate și s-o scoată afară, centimetru cu centimetru, ca un mediu care scoate din el ectoplasmă în Curtea Margery Fry.

— N-o să mai fii așa mulțumit de tine, zise el, după ce-o să citești asta.

Și-i dădu lui Crome o foaie de hârtie galbenă groasă, împăturită în trei, pe care cineva scrisese:

Un om poate avea multe feluri de vise. Sunt vise pe care-și dorește să le continue și altele pe care nu. La o anumită oră din nopțe, oamenii pot avea vise în care totul este învăluit în violet; la alte ore, se pot transmite adevăruri intangibile. Dacă un anumit om vrea ca anumite vise pe care le are să înceteze, va aștepta noaptea lângă Eleșteul Aqualate și va discuta cu oricine s-ar afla acolo.

— Asta nu înseamnă nimic pentru mine, minți Crome. De unde o ai?

— Mi-a aruncat-o în mână o femeie acum două zile, când coboram Scările Ghibbeline. Ți-a rostit numele, sau unul care semăna cu numele tău. N-am văzut nimic.

Crome se uită la foaia de hârtie din mână. Plecând din Luitpold Cafe câteva minute mai târziu, auzi pe cineva spunând:

— În Aachen, lângă Poarta Bântuită – ți-amintești? – o femeie pe caldarâm îndesându-și prăjituri în gură? Prăjituri cu zahăr în gură?

În noaptea aceea, pe când Crome își croia cu reținere drum către Eleșteul Aqualate, lumina lunii se ridică într-un val galben-lămâi peste turnurile năpădite de pisici ale orașului; în

Cartierul Artiștilor, violoniștii se tânguiau convulsiv; în timp ce, dinspre arena îndepărtată – dinspre douăzeci și cinci de mii de fețe slab luminate de flăcările *auto-da-fe*-ului – se ridica interminabilul șopotit de râsete.

Era aniversarea eliberării Uriconiumului de sub Regii Analeptici.

Gospodarii acopereau dealul abrupt dinspre Alves. Flamuri mari de catifea, înfățișând cruci negre pe un fundal roșu și alb, atârnav de la balcoanele de deasupra capetelor lor goale. Ochii lor erau răbdător ațintiți asupra domului de cupru crăpat al observatorului din vârful dealului. (Acolo, așa cum amintește textul uneori numit *Contele Scoruș*, Regii și-au predat armele de-o forță îngrozitoare lui Mammy Vooley și luptătorilor ei; acolo au fost forțați să-și îndoie genunchii.) Un singur clopot sună, apoi se opri – o sută de copii purtând lumânări trecură încet pe lângă ei și dispărură! Alții veneau din urmă, târșându-și picioarele în ritmul străvechiului cântec U lu lu. În mijlocul tuturor acestora (noaptea – drapelele – luminile), legănându-se nesigur înainte și-napoi la patru metri și jumătate deasupra procesiunii ca o păpușă pironită într-un scaun împodobit, venea însăși Mammy Vooley.

Uneori, când suflă vara peste Marea Pustie Brună, vântul descoperă câte o bucată de lemn pietrificat. Din ce stejar sau frasin de munte, viu în urmă cu incomensurabil de mult timp, provine acesta, ce tratate secrete au fost încheiate sub el în timpul După-amiezii lumii doar ca să fie apoi încălcate de Amurg, nu avem cum ști. Nu vom ști niciodată. Este un fel de lemn plin de linii contradictorii: presărat de cioturi inutile: dur.

Capul lui Mammy Vooley avea forma și aspectul cenușiu, sclipitor, al unui astfel de lemn. Avea un singur ochi teafăr, de parcă ar fi crescut cândva în jurul unei bile de sticlă vârstă cu un albastru lăptos. Îl clătina țeapăn de la dreapta la stângă spre mulțimile de oameni, care stăteau în picioare ca s-o vadă apropiindu-se, îngenunchea când trecea pe lângă ei și se ridicau iarăși în picioare după ce trecea. Purtătorii ei mormăiau răbdători sub greutatea stâlpului care o susținea. Aducând-o încet mai aproape, se putu vedea că rochia ei – atât de curbată

între genunchii ei osoși, ciudat articulați, încât în poală i se adunaseră frunze moarte, bucăți de tencuială și firimituri de pâine din făină integrală – avea o culoarea portocaliu-cafenie, și că pe cap purta strâmb o chică de păr purpuriu-pal, cu fire subțiri ca ale unei femei foarte bătrâne. Mammy Vooley, sărbătorind cu flamuri negre și femei tinere care cântau; Mammy Vooley, Regină a Uroconiumului, Moderator al orașului, la fel de tăcută ca un buștean.

Crome se ridică în vârful degetelor de la picioare ca să vadă; n-o mai văzuse până atunci. Pe când ea ajunsese în dreptul lui, păru să plătească în aer, cu umbra ei proiectându-se pe un nor de fum de la o lumânare ridicat lângă luna galben-lămâie. În după-amiaza aceea, pentru ceremonie, în *salle* sau camera ei de toaletă (unde, noaptea, putea fi auzită cântând singură pe diferite voci), îi pictaseră pe față o altă față – aproximată, ca a unei păpuși, cu obraji roz. În jurul picioarelor lui Crome, gospodarii din Alves ingenunchează în rigolă. Se uită la ei. Mammy Vooley îl surprinse stând în picioare.

Flutură din mână către purtători.

— Stați! șopti ea.

— Îmi binecuvântează toți supușii, spuse ea spre mulțimea ingenuncheată. Chiar și pe acesta.

Și-și lăasă mâna să cadă obosită pe lângă corp.

Într-o clipă, trecuse. Ceilalți membri ai procesiunii o urmau, purtându-i mai departe mirosul de lumânări din untură și de picioare transpirate, și dispărură după un colț către Montrouge. (Bărbați și femei tinere se luptau pentru privilegiul de a o purta pe Regină. Când noii purtători încercau să ia stâlpul de la cei vechi, acesta se clătina în arcuri periculoase, așa încât Mammy Vooley tresărea în vârful lui ca un pământ de șters praful. Bălângănindu-se fără niciun cuvânt pe picioare, micile siluete o purtau mai departe.) Pe străzile de sub Alves plutea un sentiment de ușurare: zâmbind și sporovăind și spunând cât de bine arătase Mammy în ziua aceea, gospodarii coborau steagurile și le înfășurau în hârtie de mătase.

— ... atât de regală în rochia ei cea nouă.

— Atât de curată...

— ... și o culoare atât de sănătoasă!

Dar Crome continuă să se uite de-a lungul străzii multă vreme după aceasta rămase goală. Printre picăturile de ceară căzuseră pe macadam petale de margarete. Nu-și dădea seama cum de ajunseseră acolo. Luă în mână câteva și le duse la față. Îl năpădi imediat amintirea vie a mirosului florilor de mălin din suburbiile Soubridge-ului pe când era copil, a gurii-leului și condurului doamnei din grădini. Brusc, ridică din umeri. Cineva îi arată cum să ajungă la drumul îngust care avea să-l ducă la vest de Alves către Eleșteul Aqualate și, după ce-l găsi, porni repede la drum. Din arenă izbucniră focuri de artificii, fâșâind și fulgerând chiar deasupra lui; pereții caselor dansau și se încovoiau în lumina roșie caldă; propria-i umbră îl urmărea profilată pe ei, imensă, deformată, intermitentă.

Crome se înfioră.

„Orice s-ar afla în Eleșteul Aqualate“, îi spusese cândva Ingo Lympany, dramaturgul, „nu este vorba de apă.“

Pe malul din fața unei terase de case mici și păărăginite găsisese deja un fel de spânzurătoare făcute din două oase mari, arcuite și albite. În ea atârna un cadavru al cărui sex nu-l putu desluși, stând drept într-un coș strâmt de nuiiele care pârlăia în bătaia vântului. Eleșteul era la fel de nemișcat cum prezisese Lympany, și mirosea a plumb.

„Iarăși, vezi, toată lumea e de acord că este un iaz mic, un iaz foarte mic. Dar când stai înaintea lui, pe partea cu Henrietta Street, ai putea jura că se întinde până la orizont. Vânturile de acolo par să fi străbătut mari distanțe. Din cauza aceasta, locuitorii de pe Henrietta Street au impresia că stau lângă ocean, și fac toate observațiile pe care le fac pescarii. De pildă, spun că un om poate muri doar când iazul scade. Patul lui trebuie orientat pe direcția scândurilor din dușumea, iar în clipa morții ușile și geamurile trebuie deschise, oglinzile acoperite cu o bucată de material alb, curat, și toate focurile trebuie stinse. Și așa mai departe.”

„Cred, de asemenea – cel puțin, cei bătrâni cred – că acolo trăiseră cândva niște pești uriași.”

„Nu sunt valuri, desigur, și acum rareori se găsește acolo pește, de orice fel. Chiar și așa, pe Henrietta Street aduc afară odată pe an o mare știucă împăiată, proaspăt lăcuită și cu un buchet de ciulini în gură, și se plimbă cu ea în susul și-n josul drumului de pe dig, cântând și strigând. Și-apoi – e-atât de greu de explicat! – oricând te-ai mișca, peste chestia aia din iaz străbat *ecouri*, mai ales seara, când e liniște în oraș: *ecouri* și *ecouri* ale *ecourilor*, de parcă ar fi închise într-o imensă clădire de metal goală. Dar când te uiți într-acolo, nu vezi decât cerul.”

— Ei bine, Lympny, spuse Crome cu voce tare. Ai avut dreptate.

Căscă. Fluierând încet și fluturând din mâini ca să se încălzească, păși de colo-colo pe sub spânzurătoare. Când stătu pe fâșia îngustă de prundiș de pe malul lui, din iaz păru să iasă o răceală și să-i intre în oase. În spatele lui, Henrietta Street se întindea în depărtare, lugubră și desfundată. Își promise, așa cum o mai făcuse de mai multe ori în noaptea aceea, că, dacă se răsucea și se uita de-a lungul ei și tot nu vedea pe nimeni, se va duce acasă. După aceea, niciodată nu-și putu explica ceea ce văzuse.

Focurile de artificii scăpărare pentru o clipă în întuneric, ca reflecțiile tremurătoare proiectate de un lighean cu apă pe pereții și tavanul unei camere goale, și dispărură. Cât ținuseră, Henrietta Street nu fu decât niște ferestre oblonite și niște umbre albăstrui. Crome avu impresia că, atunci când se întoarse, din stradă tocmai dispărură câteva siluete energice – oameni tăcuți, agili, care se ascuseră în colțuri întunecate sau se aruncară peste garduri putrede și balustrade de fier, sau pur și simplu alergară foarte repede prin mijlocul drumului *tocmai ca el să nu-i poată vedea*. În același timp văzu, sau crezu că vede, o singură siluetă reală făcând toate aceste lucruri, de parcă ar fi fost lăsată în urmă de ceilalți, uitându-se, cu fața albă, peste umăr la el într-o liniște totală, pe când alerga haotic dintr-un refugiu precar în altul, și apoi dispărând brusc printre case.

Suprapusă, cum se spune, atât peste această acțiune, cât și peste potențiala sau încheiata acțiune pe care o sugerase aceasta, era o femeie îmbrăcată într-o mantie maro. La început,

fu mică și îndepărtată, târșându-și picioarele pe Henrietta Street către el; apoi, fără absolut nicio etapă intermediară, apărui în bancul din mijloc, stând ca o statuie între bălți, albă și goală, cu un braț ridicat (în spatele ei putură fi văzute pentru o clipă alte trei femei, însă nu și ceea ce făceau ele – doar că păreau să împletească flori); în cele din urmă, cu o iuțeală îngrozitoare, femeia îi umplu tot câmpul vizual, de parcă, pe Unter-Main-Kai, un trecător i-ar fi sărit fără veste în față și i-ar fi strigat în urechi. El tresări și făcu un pas în spate atât de repede, încât căzu la pământ. Pe când reuși să se ridice, cerul era din nou negru, Henrietta Street era goală, totul era așa cum fusese.

Femeia, însă, îl aștepta în liniște în umbrele de sub spânzurătoare, înfășurată în mantie ca o statuie înfășurată în hârtie maro, și purtând pe cap o complicată mască bătută din metal subțire în așa fel încât să reprezinte un soi de insectă a pustiului. Crome descoperi că-și mușcase limba. Se apropie precaut de ea, ținând întinsă înaintea hârtia pe care i-o dăduse Verdigris.

— Tu mi-ai trimis asta? spuse el.

— Da.

— Te cunosc?

— Nu.

— Ce trebuie să fac ca să pun capăt viselor ăstora?

Ea râse. Ecourile își luară zborul peste Eleșteul Aqualate.

— Omoar-o pe Mammy, spuse femeia.

Crome se uită la ea.

— Trebuie că ești nebună, zise el. Oricine-ai fi tu.

— Așteaptă, îl preveni ea, și-o să vedem cine-i nebun.

Coborî cadavrul din coșul de nuiete – lanțurile și scripeții spânzurătorii scoaseră un scrâșnet de rugină – și îl trase de picioare spre ea. O clipă, îi scăpă și dansă în cerc, sfios și trist. Îl prinse din nou cu un murmur.

— Gata, acum. Șșșș.

Crome se dădu înapoi.

— Uite, șopti el, eu...

Înainte să mai poată spune ceva, ea își strecură mâna cu dibăcie printre nuietele de răchită și, ca o femeie care

eviscerează un pește într-o dimineață rece de miercuri în Lowth, despică trupul neînsuflețit de la diafragmă și până la vintre.

— Bărbat sau femeie? îl întreabă ea, cu mâinile vârâte până la coate în cadavru. Ce crezi că este?

Un miros infect umplu aerul și apoi se risipi.

— Nu vreau... – zise Cromis.

Dar ea se întorsese deja spre el și-i întindea palmele făcute căuș într-un fel care nu-i lăsa de ales decât să vadă ce găsisese – sau făcuse – femeia pentru el.

— Uite!

Ceva bombat i se zvârcolea în palme, umflându-se repede de la dimensiunea unei boabe uscate de mazăre până la aceea a unui cățel nou-născut. Era înconjurat, văzu el, de lumini vagi și ciudate care veneau și plecau; apoi, de o ceață cremoasă care era poate doar o estompare a propriilor lui limite spațiale; și-n cele din urmă de o membrană jilavă, roză și gri, care se crăpă brusc. Era mielul pe care-l văzuse în vise, tremurând și behăind și clătinându-se pe picioare, încercând să se ridice, cu ochii ațintiți pe vecie asupra lui, cu fața albă ca varul, binevoitoare. În respirația rece și grea a eleșteului, părea deja să sufere.

— Omoar-o pe Mammy, zise femeia cu cap de insectă, și-n câteva zile o să fii liber. Curând o să-ți aduc o armă.

— Bine, spuse Crome.

Se întoarse și fugi.

Auzi mielul behăind după el cât era Henrietta Street de lungă, iar peste acesta auzi sunetul mării, rostogolind și măcinând pietre mari în valuri.

Imaginea aceasta îl urmări vreme de câteva zile. Mielul își croi drum fără mari probleme în viața sa conștientă. Oriunde se uita, i se părea că-l vedea uitându-se la el: de la geamul de sus al unei case din Cartierul Artiștilor sau încadrat de balustradele de fier prăfuit care mărginesc străzile de acolo, sau dintre castanii dintr-un parc gol.

Izolât într-un fel cum nu mai fusese de când sosise prima oară în Uroconium, îmbrăcat în jiletca aceea de pluș verde și pantofi galbeni cu vârf ascuțit, se hotărî să nu spună nimănui ce

se întâmplase lângă Eleșteul Aqualate. Apoi își spuse că-i va povesti lui Ansel Verdigris și Ingo Lympany. Dar Lympany plecase în mlaștinile Cladich ca să scape de creditorii – iar Verdigris, care, după ce mâncase fața de masă, nu mai era binevenit în Luitpold Cafe, plecase și el din Cartier: în marea și vechea casă din Piața Delpine nu mai era decât mama lui – puțin singuratică în căruciorul cu roțile, cu toate că era încă o femeie izbitoare, cu nasul ei mare și corioat și cu zâmbetul slab, impetuos, ca o floare de soc – care-i spuse vag: „Sunt sigură că-mi amintesc ce-a spus”, dar în cele din urmă nu-și aminti.

— Mă-ntreb dacă știi, Ardwick Crome, cât de mult mă îngrijorează *intestinele* lui, continuă ea. Ca prieten al lui, și tu trebuie să te îngrijești, căci sunt foarte leneșe, iar, dacă noi nu le încurajăm, el singur n-o va face!

Era, spuse ea, un lucru ereditar în familia lor.

Îi oferi lui Crome ceai de mușetel, pe care el îl refuză, și apoi îl puse să-i aducă ceva de la un farmacist celebru din Mynned. După aceea, el nu mai putu face altceva decât să meargă acasă și să aștepte.

Kristodulos Fleece – pe jumătate mort din cauza opiumului și-a sifilisului, și autocritic până la cer și-napoi – lăsase în urma lui, când părăsise studioul orientat spre nord, un tablou mic. Prin tradiție, acesta rămăsese acolo. Toți foștii locatari își umpluseră sufletul cu tehnica lui iscusită și cu neobișnuitul simț al umorului (deși se știa că Audsley King îl întorsese cu fața la perete în timpul scurtei ei șederi în Montrouge, fiindcă depistase în el un sentimentalism impardonabil de un fel sau altul) și niciun dealer din Cartier nu voise să-l cumpere de teamă că-i va aduce ghinion. Crome îl mută acum în colțul de deasupra lavoarului ieftin de tinichea, așa încât să-l vadă din pat.

Ulei pe pânză, un pătrat cu latura de aproximativ treizeci de centimetri, acesta înfățișa în detaliu o scenă pe care artistul o numise „Copiii îndrăgiți de zei au puterea să plângă trandafirii”. Copiii, în principal fete, erau văzuți dansând sub un soc ale cărui crengi desfrunzite fuseseră decorate cu fâșii de zdrențe. În spatele lor se întindea un teren viran, cu pâlcuri de răchită și

câtiva puieți dezgoliți și mlădioși de mesteceni, până unde se puteau desluși ferestrele de sus și acoperișul de stuf al unei case țărănești scunde. Vitalitatea veselă a dansatorilor, care se învârteau în jurul celei mai înalte dintre fete într-o spirală ca un arc de ceas, era pusă în contrast cu nemișcarea după-amiezii de iarnă târzie, cu aerul ei transparent și tăios și lumina orizontală. Crome văzuse deseori acest dans în copilărie, cu toate că el nu avusese niciodată voie să ia parte la el. Își amintea umbrele calme pe iarbă, cântecul, culorile trandafirii și verzi ale cerului. De îndată ce dansatorii strângeau bine cercul, începeau să se calce unul pe altul pe picioare, râzând și strigând – sau, trecând la o altă melodie, să țină sub copac în timp ce unul dintre ei striga: „O legătură de zdrențe!”

Poate că era un tablou sentimental, așa cum pretinsese Audsley King. Dar Crome, care vedea un miel în fiecare colț, acolo nu-l văzuse; iar când veni, așa cum promisese, femeia cu cap de insectă îl găsi uitându-se atât de liniștit în sus la el dintr-un trapez de lumină aruncată de lună peste patul său, încât semăna cu o efigie pe un mormânt. Ea rămase în pragul ușii, probabil spunându-și că murise și că scăpase de ea.

— Nu mă pot desface singur, spuse el.

Masca sclipi vag. O auzise oare respirând sub ea? Înainte să se poată hotărî, pe scările de jos se auzi zarvă și femeia se întoarse ca să spună ceva ce el nu reuși să înțeleagă – chiar dacă se putea să fi fost: „Tu nu intra.”

— Curelele astea sunt atât de vechi, explică el. Tatăl meu...

— Bine, dă-mi-l mie, atunci, spuse ea cu grabă celui sau celei care era afară. Acum, du-te.

Și închise ușa. Niște pași coborâra scările; era așa de liniște în Montrouge, încât îi puteai auzi limpede cum treceau de la un etaj la altul, târșâindu-se prin praful de pe palier, împiedicându-se într-o crăpătură din linoleum. Ușa dinspre stradă se deschise și se închise. Femeia așteptă sprijinindu-se de ușă până ce se îndepărtară pe macadamul gol către Mynned și Pasajul Ghibbeline, apoi spuse:

— Ar fi mai bine să te dezleg eu.

Dar, în schimb, se duse la capătul patului lui Crome și,

așezându-se acolo cu spatele la el, se uită gânditoare la tabloul cu dansul de sub arborele de soc.

— Ai fost inteligent să-l găsești, îi spuse ea.

Se ridică din nou în picioare și, uitându-se la tablou cu ochii îngustați, îl ignoră când spuse:

— Era în cealaltă cameră când am venit.

— Presupun că te-a ajutat cineva, spuse ea. Ei bine, nu contează.

Pe nepusă masă, ceru să știe:

— Ți place aici, printre șobolani? De ce trebuie să locuiești aici?

El era nedumerit.

— Nu știu.

În depărtare se auzi un strigăt, lung și șoptit ca o inspirație profundă. Una după alta, artificiile se ridicară spre cerul întunecat, explodând către est sub zenit, așa încât acoperișurile cu olane povârnite din Montrouge ieșiră în evidență negre și precise. Lumina se revărsă înăuntru, mătură spatele scaunului și pânțelele glastrei smălțuite și, descoperind ici o carte sau o cutie, colo un creion rupt, le scoase într-un relief necruțător. Galben și auriu, rubiniu, alb-verzui: cu fiecare nouă pulsație, unghiurile încăperii deveneau tot mai ambigue.

— Oh, e pe stadion! strigă femeia cu cap de insectă. Au început devreme în seara asta!

Râse și bătu din palme. Crome se uită la ea.

— Clovnii or să facă tumbe în lumina puternică! spuse ea.

Cu iuțea, îi desfăcu cataramele.

— Uite!

Proptit de peretele vărui de lângă ușă, lăsase un pachet lung înfășurat în hârtie maro legat în grabă cu sfoară. Din el se scursesese ceva unsuros și arăta ca și când ar fi conținut un pește. Când i-l aduse, Crome se așeză pe marginea patului cu coatele pe genunchi, frecându-se pe față. Ea îl aduse cu sfințenie pe brațele întinse, iar imaginea ei avansă și se retrase în lumina intermitentă.

— Vreau să vezi limpede ce-ți vom împrumuta.

Când focurile de artificii se opriră în sfârșit, din hârtie ieși o

teacă veche din ceramică. Era lungă de aproximativ șaiszeci de centimetri și stătuse în pământ multă vreme, îngălbenindu-se până la culoarea fildeșului și adunând o țesătură de linii fine ca o chiuvetă veche. Substanțele chimice care se infiltraseră prin pământul din Marea Pustie lăsaseră ici și colo pe ea pete albastrii vagi. Arma pe care o conținea avea un mâner asortat – cu toate că acum, după ani întregi de mănuiere, avea o culoare mult mai închisă –, iar de la îmbinarea celor două se scursese o substanță verzuie, cleioasă, pe care femeia cu cap de insectă avu grijă să n-o atingă. Îngenunche pe podeaua goală la picioarele lui Crome, cu spatele și umerii curbați în jurul armei, și scoase încet sabia din teacă.

Pe dată, camera fu umplută de un miros gros și stătut, ca de cenușă udă dintr-o ladă de gunoi. Particule ovale și palide de lumină, unele de mărimea unei frunze de mestecăn, altele abia vizibile, se ridicară încet spre tavan. Se adunară în colțuri și nu se risipiră, în vreme ce arma, zumzăind somnolent, lăsa în urma ei prin semiîntunerici o dâră violetă, mată, pe când femeia cu cap de insectă o mișca încet dintr-o parte în alta în fața ei. Părea fascinată de ea. Asemenea multor lucruri, și aceasta fusese dezgropată de undeva. Venise în oraș prin Regii Analeptici, cu cât de mult timp în urmă nimeni nu știa. Crome își trase picioarele pe pat din calea ei.

— Nu-mi trebuie asta, spuse el.

— Ia-o!

— Nu.

— Nu înțelegi. Mammy încearcă să schimbe numele orașului!

— N-o vreau. Nu-mi pasă.

— Ia-o. Atinge-o. E-a ta acum.

— Nu!

— Foarte bine, spuse ea încet. Dar să nu-ți închipui că tabloul o să-ți fie din nou de ajutor.

O aruncă pe pat lângă el.

— Uită-te la ea, spuse.

Râse dezgustată.

— „Copiii îndrăgiți de zei“! spuse ea. Din cauza asta îi aștepta în fața spălătoriilor de două ori pe săptămână?

Dansul era în mare parte cel care fusese, dar acum, în lumina tot mai puțină, copiii se retrăseseră în grădina casei, unde păreau împietriți și stingheri, de parcă nu puteau decât să imite veselia pe care o simțiseră înainte. Dansau la umbra *bredogue*-ului, pe care-l agățase cineva la o fereastră deschisă sub streșinile de culoarea pământului. În Soubridge, și-n ținuturile din mijlocul țării în general, lucrul acesta jalnic – cu ochii lui de sticlă și hamuri din hârtie creponată – este făcut din craniul descărnat și lăcuit al unui cal înfipt într-un băț acoperit cu un cearșaf obișnuit. Acesta, însă, avea craniul unui miel bine-cunoscut, care părea să se miște după privirea lui Crome.

— Ce ai făcut? șopti el. Unde-i tabloul așa cum era înainte?

Mielul își deschise maxilarul deasupra copiilor inocenți ca să-și vomite ghinionul peste ei. Apoi, îmbrăcat din nou în carne, își întoarse fața albă și rugătoare spre Crome, care icni și aruncă tabloul de cealaltă parte a camerei, apoi întinse mâna.

— Dă-mi, atunci, sabia de sub pământ, spuse el.

Când mânerul ei îi atinse mâna, el simți un slab șoc bolnăvicios. Oasele brațului i se muie și mirosul putrid de cenușă îl învălui. Era mirosul unui continent de tăciuni uzi, bâzâind plin de muște cu aripi pergamentoase sub un cer maroniu otrăvitor; mirosul cartierului Cheminor și al lui Mammy Vooley, mirosul Eleșteului Aqualate; era mirosul nesfârșitelor pustii care înconjoară Uroconiumul și tot ce a mai rămas din lume. Femeia cu cap de insectă se uită la el cu satisfacție. La ușă se auzi un ciocănit.

— Du-te! strigă ea. O să distrugi totul!

— Trebuie să văd că a atins-o, spuse o voce înfundată. Trebuie să fiu sigur de asta înainte să plec înapoi.

Ea ridică nervoasă din umeri și deschise ușa.

— Grăbește-te, atunci, zise ea.

Înăuntru intră Ansel Verdigris, puțind a *genever* de lămâie și purtând o extraordinară cămașă din satin galben care-i făcea fața să semene cu a unui cadavru. Chica lui, proaspăt vopsită în după-amiaza aceea la un bărbier din Piața de Tinichea, îi stătea ridicată pe scalp sub forma unor țepi și pene stacojii exotice. Ignorându-l pe Crome și oferindu-i femeii cu cap de insectă

doar o aplecare împăciuitoare din cap, se uită la armă cu un interes disimulat. Adulmecă aerul. Ridică teaca abandonată și o adulmecă și pe aceasta. (Își linse degetele și dădu să atingă substanța care se scursese din ea, dar în ultima clipă se răzgândi.) Se uită în sus la particulele hoinare de lumină din colțurile camerei, de parcă ar fi putut profeți ceva din felul cum se mișcau și se loveau de tavan.

Când ajunse lângă pat, se uită atent, dar fără niciun semn de recunoaștere, la fața lui Crome.

— Oh, da, spuse el. A atins-o, sigur că da.

Râse. Își atinse o parte a nasului și făcu cu ochiul. Apoi alergă de jur-împrejurul camerei cântând ca un cocoș cu gura larg deschisă și cu limba scoasă, până ce căzu peste tabloul lui Kristodulos Fleece, care zăcea lipit de șipca de bordură unde-l aruncase Crome.

— Oh, a atins-o, sigur că da, spuse el, sprijinindu-se epuizat de tocul ușii.

Ținu tabloul la distanță și se uită la el cu capul înclinat pe-o parte.

— Oricine ar putea vedea asta.

Expresia lui deveni pasivă.

— Oricine.

— Sabia e-n mână la el, spuse femeie cu cap de insectă. Dacă ne poți spune doar ceea ce putem vedea deja, ieși afară.

— Nu tu ești cea care vrea să știe, răspunse plat Verdigris, de parcă s-ar fi gândit la altceva.

Își propti tabloul de coapsă și-și trecu de mai multe ori degetelor de la ambele mâini prin păr. Dintr-o dată, se duse și rămase în mijlocul camerei într-un picior, poziție din care îi rânji insolent și începu să cânte într-un falset slab și muzical, ca un băiat la un ospăț:

„Te-aleg pe tine singur, v-aleg pe voi toți,

Te rog să nu dai în minge dacă poți.“

— Ieși afară! strigă ea.

— Mingea-i a mea, cântă Verdigris,

„și nu a voastră, trișori,

Duceți-vă-n pădure și-adunați flori.

Pisoii și pisicile-s tare flocoase

Dar noi, *doamnele de curte*, suntem focoase!”

Aluzia din ultimul vers păru s-o înfurie. Își încleștă pumnii și-i ridică de-o parte și alta a măștii, ale cărei antene penate vibrară și tremurară ca ale unei viespi.

— Înțepă-mă! o tachină Verdigris. Dă-i drumul!

Ea se cutremură.

El luă tabloul la subsuoară și se pregăti să plece.

— Așteaptă! îl rugă Crome, care-i privea cu o nedumerire și groază crescânde. Verdigris, trebuie să-ți dai seama că sunt eu! De ce nu spui nimic? Ce se întâmplă?

Verdigris, deja în cadrul ușii, se întoarse pe călcâie și se uită la Crome pentru o clipă cu o expresie aproape benignă, apoi, răsucindu-și buza de sus, îl imită cu dispreț:

— „Verdigris, tu *n-ai fost* niciodată în Cheminor. *Niciunul* dintre noi n-a fost.“

Scuipă pe podea și atinse cu degetul de la picior flegma emisă, uitându-se la ea cu o dezaprobare studiată.

— Ei bine, acum am fost, Crome. Acum am fost.

Crome văzu că, sub pelicula lor de triumf, ochii lui erau plini de teamă; pașii lui răsunară jos în stradă și departe, în spațiile reverberante din Montrouge și Vechiul Oraș.

— Dă-mi mie arma, spuse femeia cu cap de insectă.

Punând-o înapoi în teacă, sabia emană pentru scurtă vreme mirosuri de rugină, păr putred de cal, apă în care-au fiert legume. Femeia părea nehotărâtă.

— N-o să se mai întoarcă, spuse ea o dată. Îți promit.

Dar Crome nu voia să-și ia ochii de la perete. Ea se plimbă de ici-colo prin cameră, suflând praful de pe un teanc cu cărți și citind un rând sau două din una dintre ele, deschizând ușa de la studiul situat spre nord și închizând-o la loc imediat, lovind cu degetele marginea lavoarului.

— Îmi pare rău pentru tablou, spuse ea.

Crome nu se putu gândi la nimic ca să spună drept răspuns la aceasta. Podelele scârțâiră; patul se mișcă. Când deschise ochii, femeia stătea întinsă lângă el.

Tot restul nopții, ciudatul și lungul ei corp se mișcă peste el

în lumina instabilă care intra prin luminator. Masca de insectă plutea deasupra lui ca o întrebare, cu imenșii ei ochi fațetați și cu maxilarele din tablă de oțel filigranată. O auzi inspirând, fără urmă de dubiu, și odată crezu că vede prin ea părți din adevărata ei față, buzele palide, un pomete, un ochi omenesc obișnuit: dar nu vru să-i vorbească. Pasajele exterioare ale observatorului din Alves sunt pline de dureri străvechi. Lumina cade de parcă ar fi cernută prin muselină. Aerul e rece și se mișcă imprevizibil. Este durerea mașinărilor vechi, care, neîmplinite, șoptesc pe nepusă masă între ele și rămân din nou tăcute vreme de un secol. Nimeni nu știe ce să facă cu ele. Nimeni nu știe cum să le aline durerea. De ele pare să se țină scai o panică nedeslușită și cruntă: râd când treci pe lângă ele sau întind o ciudată peliculă galbenă de lumină, ca o aripă.

„U lu lu“ răsună din aceste pasaje aproape în fiecare zi – mai mult sau mai puțin îndepărtat cu fiecare curent de aer –, căci Mammy Vooley se află deseori acolo. Nimeni nu știe de ce. E limpede că nici ea însăși nu e sigură. Dacă e vorba de mândria pe care o simte pentru victoria asupra Regilor Analeptici, de ce stă singură într-un alcov, uitându-se afară pe fereastră? Mammy cea care merge acolo să mediteze nu este figura ca de păpușă care trece ca la paradă pe străzile orașului în zilele de vineri și de sărbători. Nu-și poartă peruca și nu-i lasă nici să-i fardeze fața. Pentru ei, ea este un nesfârșit mister. Cântă încet și afon în barbă, iar tencuiala îi cade în poală de pe tavanele ude. Acum, acolo a venit să se odihnească pe veci un șoarece și ea nu vrea să dea voie nimănui să-l ducă altundeva.

În spatele observatorului, dealul Alves continuă să se ridice câte puțin. Această movilă de străvechi molozuri compactate, străbătută de peșteri, sălașe sărăcicioase și cimitire, este numită Antedaraus fiindcă se povârnește drept în Defileul Daraus. În spatele ei, pe partea vestică a defileului (care de sus poate fi văzut despărțind Uroconiumul ca o crăpătură într-un neg), se ridică turnurile ruinate ale Vechiului Oraș. Mai stau în picioare poate o duzină, misterioase, cu clopotnițe ascuțite și cochilii canelate și țigle albastre netede, printre mormanele înnegrite ale celor care au căzut în timpul Războaielor Orașului. La

fiecare minut, unul sau altul își sună clopotul, al cărui dangăt penat umple noaptea din străzile de la poalele Alves-ului și până la malul Eleșteului Aqualate, din Montrouge și până la arenă: prin urmare, întregul Uroconium pare tăcut și nelocuit – gol, mizer, întunecat, un oraș de entuziasme răsuflate.

Mammy Vooley nu are timp pentru acele turnuri vechi sau pentru munții care se ridică în spatele lor ca să arunce o umbră lungă de șaisprezece kilometri peste cumpenele apelor sumbre și peste văile mlăștinoase din afara orașului. Ceea ce-o preocupă pe ea sunt terasele păraginite ale Antedaraus-ului. Acestea sunt năpădite de iederă mutantă și drobiță gătită; de-a lungul lor merg grupuri de bocitoare împovărate cu anemone pentru morminte. Din pereele crăpate dintre casele cerșetorilor se revarsă pământ pestilențial, plin de gunoiul a generații întregi și presărat cu petale de un roșu întunecat care, când plouă, emană o mireasmă tristă. Cât e ziua de lungă, șirurile de femei trec în susul și-n josul dealului. Duc cu ele cadavrul unui copil așezat într-o cutie acoperită cu flori; în urma lor vine un băiat ce trage după el un capac de sicriu; Mammy Vooley dă din cap și zâmbește.

Tot ceea ce fac supușii ei acolo prezintă interes pentru ea: în aceeași seară când Crome se trezi singur în fața observatorului – strângând temător sub mantie arma de la brâu – ea ședea în obscuritatea atotpătrunzătoare undeva pe coridoare, ascultând cu capul înclinat și cu ochi vii o voce răgușită și joasă strigând de sub Antedaraus. După câteva minute, dintr-o gaură din pământ ieși un bărbat și, cu mare efort, începu să se târască prin iarba îmbibată de apă, trăgând după el un coș de nuiele plin cu pământ și excremente. Nu avea picioare, observă ea. Când fu nevoit să se odihnească, se uită fără expresie spre cer; ploaia îi cădea peste față, însă el nu părea să bage de seamă. Strigă din nou. Nu se auzi niciun răspuns. În cele din urmă, goli coșul și se târî înapoi în pământ.

— Ah! șopti Mammy Vooley, și se puse pe așteptare.

Deja întârziase; dar le făcu semn slujitorilor să plece când aceștia îi aduseră pentru a treia oară peruca și coroana de lemn.

— Chiar a fost nevoie să vii aici atât de vizibilă? murmură Crome.

Femeia cu cap de insectă rămase tăcută. Când, în dimineața aceea, o întrebăse:

„Unde te-ai duce dacă ai putea părăsi orașul ăsta?“, ea-i răspunsese: „Pe un vas“. Și, când el se uită țintă la ea, adăugă: „În noapte. Mi-aș căuta tatăl.“

Dar acum nu spuse decât:

— Șșș. Taci, acum. N-o să stai aici mult timp.

Toată după-amiaza, mulțimea se adunase lângă scările largi ale observatorului. De la venirea în oraș a lui Mammy Vooley se încetățenise un obicei prin care „părți” alcătuite din băieți tineri trebuiau să danseze pe acele scări într-o zi anume din noiembrie în fața chipurilor prelungi de lemn ale Regilor Analeptici. Totul era pregătit. Lumânările îngroșau aerul cu miros de osânză. Regii fuseseră aduși afară și acum se conturau inerti în întunericul tot mai des cu imensele lor capete desfigurate scofâlcite și amenințătoare. Dinăuntru observatorului se auzea corul, exersând și tușind, exersând și tușind, sub acel dom crăpat care absoarbe toate ecourile ca pâsla. Băieții cei mici – aveau șapte sau opt ani – se înghesuiau pe lespezile ude, palizi și gravi în costumele lor stranii. Și ei tușeau din cauza umezelii care se strecoară în fiecare iarnă de pe Antedaraus.

— Arma asta mă îmbolnăvește, spuse Crome. Ce trebuie să fac? Unde-i ea?

— Șșș.

Într-un târziu, dansatorilor li se dădu voie să-și ocupe locurile la jumătatea scărilor, unde rămaseră într-un șir, uitându-se agitați unul la celălalt, până ce muzica avea să le dea semnul de începere. Corul fu dirijat și își cântă faimoasele cânturi „Renegatoare”, peste care se ridică tânguital de trompetă și bubuitul unei mari tobe plate. Băieții cei mici se rotiră încet cu pași simpli, stricți, pe fețe cu expresii vlăguite și întoarse spre interior. La fiecare doi pași înainte, se stabilise, trebuiau să facă doi înapoi.

Curând, Mammy Vooley fu adusă la vedere în vârful scărilor într-un scaun cu patru roți de fier. Calul i se rezema de spătarul

lui curbat. Slujitorii o înconjură imediat, bărbați și femei tinere în robe țepene brodate care, după o plecăciune formală, începură să-i aranjeze smocul de păr sau să-i așeze picioarele pe un scăunel tapisat. În fața singurului ei ochi lăptos ridicară o carte, după care îi așezară în poală coroana sau cununa de rămurele de tisă împletite pe care avea s-o arunce mai târziu dansatorilor. Cât ținu dansul, ea se uită fără interes spre cer, dar de-ndată ce se termină și slujitorii o ajutară să se așeze drept, ea proclamă pe o voce distantă și totuși înflăcărată:

— Până și aceștia au fost umili.

Le făcu semn să-i deschidă iarăși cartea, dar la o altă pagină. O adusese cu ea din Nord.

— Până și acești regi au fost forțați să-și îndoiaie genunchii, citi ea.

Mulțimea aclamă.

Nu reuși în cele din urmă să arunce cununa, deși încercă vreme de câteva secunde să o prindă cu mâna. Într-un târziu, fu de ajuns s-o lase să-i alunece din poală și să cadă printre băieți, care dibuiră cu fețe solemne după ea pe scările observatorului în jos, în timp ce slujitorii ei aruncau peste ei cu petale glazurate de priboi și cu alte dulciuri colorate, iar din mulțime părinții lor îi îndemneau: „Iute, iute!”

Ploaia începu să cadă în forță, stingând câteva lumânări; cununa se rostogoli pe ultima scară de jos ca o monedă răsucită pe masă în Luitpold Cafe, apoi căzu pe-o parte și rămase nemișcată. Cel mai iute dintre băieți o prinse, capul reginei căzuse din nou într-o parte, iar ei se pregăteau să închidă porțile cele mari în urma ei, când chiar în observator izbucniră strigăte și vânzoleală și o figură ridicolă îmbrăcată într-o cămașă de satin galben dădu buzna afară pe scările de lângă scaun. Era Ansel Verdigris. Își vărsase pe piept gin de coacăze și creasta lui, acum răvășită și pleoștită, îi era lipită pe fruntea transpirată ca o dâră de sânge. Încă mai strângea la subsuoară tabloul pe care-l luase din camera lui Crome: pe acesta începu să-l fluture deasupra capului cu ambele mâini atât de viguros, încât rama se rupse și pânza se desprinse din ea.

— Așteptați! strigă el.

Femeia cu cap de insectă făcu un mare salt în lături de surpriză, ca un cal. Se uită la Verdigris pentru o secundă ca și când n-ar fi știut ce să facă, apoi îl împinse pe Crome în spate cu latul palmei.

— Acum! șuieră ea cu urgență. Du-te și omoar-o acum sau o să fie prea târziu!

— Ce? făcu Crome.

Când dibui după mânerul armei, o otravă păru să-i urce pe braț și pe gât. Din partea din față a hainei ieșiră scântei albicioase și, puțind a cenușar, se ridicară pe lângă fața lui în aerul ploios. Oamenii de lângă el se dădură imediat în lături, pe chipuri cu expresii nedumerite și nervoase.

— Intriganții au ieșit la lumină, striga Ansel Verdigris, chiar în mulțimea de aici!

Căută un soi de confirmare din partea figurii inerte a lui Mammy Vooley, dar ea îl ignoră și se uită doar epuizată în gol în vreme ce ploaia îi transforma în pastă firimiturile de pâine din poală. El țipă de groază și aruncă tabloul la pământ.

— Oamenii s-au holbat la tabloul ăsta, spuse el.

Îl lovi cu piciorul.

— Au ingenuncheat în fața lui. Au dezgropat o armă veche și acum așteaptă s-o omoare pe Mammy!

Suspină. Îl observă pe Crome.

— El! strigă. Acolo! Acolo!

— Ce-a făcut? șopti Crome.

Scoase sabia de sub haină și aruncă teaca. Mulțimea se dădu imediat în lături, unii dintre ei pierzându-și răsuflarea și tușind din cauza mirosului ei. Crome alergă pe scări în sus ținând-o întinsă stângaci înaintea lui și-l lovi pe Ansel Verdigris în cap cu ea. Bâzâind surd, aceasta brăzdă partea din față a craniului, apoi, deviată de șaua nasului, alunecă pe orbita osoasă a ochiului și se înfipse în umăr. Genunchii i se muie și brațul din partea aceea căzu la pământ. Dădu să-l ridice și apoi se răzgândi, uitându-se mânios la Crome în schimb și mișcându-și repede maxilarul.

— Ticălosule, spuse el. Ah.

Păși nesigur de colo-colo în vârful scărilor, râzând și arătând

cu degetul spre propriu-i cap.

— Asta mi-am dorit, se adresă el gutural mulțimii. Exact asta mi-am dorit!

În cele din urmă, se împiedică de tablou, se rostogoli pe scări cu brațul teafăr fluturând liber în lături, și rămase nemișcat.

Crome se întoarse pe călcăie și încercă s-o lovească pe Mammy Vooley cu arma, dar descoperi că aceasta se stinsese ca o petardă udă. Nu mai rămăsese decât mânerul de ceramică – înnegrit, puțind a pește, emanând câteva scânteii cenușii care pluteau vlăguite în aer și se stingeau repede. Când văzu aceasta, fu atât de ușurat, că se așează pe jos. În ceafă părea să i se fi concentrat o oboseală enormă. Dându-și seama că erau în siguranță, slujitorii lui Mammy Vooley ieșiră în grabă din observator și-l ridicară forțat înapoi în picioare. Unul dintre primii care ajunse la el era femeia cu cap de pește.

— Presupun că acum voi fi trimis în arenă, spuse el.

— Îmi pare rău.

El ridică din umeri.

— Mânerul ăsta pare să-mi fi rămas lipit de mână, îi spuse el. Știi ceva de asta? Cum să scap de el?

Dar, descoperi el, mâna lui era cea care se opunea. Era umflată sub forma unei mase groase și boante de culoarea cărnii de oaie prea tare prăjite, în care mânerul armei era acum încastrat. Vedea o parte din el ieșind în afară. Dacă-și scutura brațul, prin el se urcau valuri de insensibilitate; oricum, nu ajuta la nimic: nu-i putea da drumul.

— Îmi urăsc apartamentul, spuse el. Dar acum îmi doresc să fiu acolo.

— Și eu am fost trădată, să știi, zise ea.

Mai târziu, pe când două femei îi susțineau capul, Mammy Vooley se uită la fața lui Crome încercând parcă să-și amintească unde-l mai văzuse. Regina tremura, observă el, din cauza fricii sau a furiei. Ochiul ei era înnegurat și apos, și un miros de mâncare stătută i se ridica din poală. Se aștepta să-i spună ceva, dar ea nu făcu decât să se uite și, după scurtă vreme, le făcu semn femeilor s-o ducă de acolo.

— Îmi iert toți supușii, anunță ea spre mulțime. Chiar și pe

acesta.

Ca un gând de apoi, adăugă:

— Vești bune! De aici încolo, orașul acesta se va numi Vira Co, „Orașul Pustiei”.

Apoi ceru să fie adus corul. Pe când era dus de acolo, Crome îl auzi atacând „U lu lu”, acel cântec străvechi:

U lu lu lu
U lu lu
U lu lu lu
U lu lu lu
U lu lu lu lu
Lu Lu lu lu
U lu lu lu
Lu Lu Lu

Curând, și mulțimea începu să cânte.

CIUDATELE MARI PĂCATE

— Păcatele copilei ăsteia sunt nimic pe lângă unele pe care a trebuit să le înghit, se laudă mâncătorul de păcate.

Era un om tuciuriu, energic, de înălțime și vârstă medie, care clătina mereu din cap, își freca mâinile sau își schimba greutatea de pe un picior pe altul, nerăbdător să liniștească familia.

— În comparație cu unele, vor avea gust de vanilie și miere.

Nu-i răspunse nimeni, și el păru să accepte acest fapt cât se poate de bucuros – fusese părtaș, la urma urmei, în viața lui la multe dureri. Se uită pe geam afară. Mareea scădea și aerul era plin de ceața care venise dinspre mare. Pe toată întinderea lui Henrietta Street, din politețe față de familia îndoliată, ușile și ferestrele erau deschise, oglinzile acoperite și focurile stinse. Gheața și ceața, și mirosul malului îndepărtat: nu cine știe ce de văzut. Mâncătorul de păcate își suflă în palmele făcute căuș, tuși pe nepregătite, căscă.

— Mie, unuia, îmi place vântul care suflă dinspre țărm, spuse el.

Se duse și se uită jos la fetița cea mică. O întinseseră afară cu două ore în urmă, pe un pat cu o cuvertură albastru cu alb nepătată, și-i așezaseră pe pieptul îngust un vas cu sare. Blând, lovi cu un deget întins marginea acestui vas, înclinând din cap ca să audă clinchetul slab pe care-l scoase.

— Am fost în unele locuri unde se fac ghirlande din olandă, spuse el, și le decorează cu trandafiri din hârtie albă. Apoi atârnă de ele mânuși albe, câte una pentru fiecare an al vieții copilului, și le păstrează în biserică până ce se destramă singure.

Clătină din cap.

— Așa-mi imaginez eu păcatele copiilor, zise. Mânuși albe atârinate într-o biserică.

Închipuindu-și poate în schimb cimitirul îngust din spatele dunelor, în care se intră printr-o poartă formată din două imense oase de balenă curbate, imaginându-și poate ilicele de mare, pescărușii și nisipul suflat de vânt care acoperă totul, mama fetiței începu să plângă. Ceilalți membri ai familiei se

uitară neputincioși la ea. Mai aveau o fiică, debilă aceasta, care lovea cu mâinile în masă și arunca cu cuțitul în vatra goală. Tatăl, un bărbat cam bătrân care vindea scrumbii dintr-o căruță de-a lungul Drumului Peștilor în Eame, Child's Ercall și uneori până departe în Sour Bridge, spuse cavernos:

— Ieri alerga pe-aci fericită nevoie mare. Întotdeauna alerga fericită nevoie mare.

Repetase aceasta cam la fiecare o jumătate de oră de la sosirea mâncătorului de păcate încoace, scuturând din cap ca și când, prin simpla bucurie a fericirii ei, pierduse cumva un indiciu vital care l-ar fi putut ajuta să-i prevină moartea (sau cel puțin s-o înțeleagă). Soția îl atinse pe mânecă, frecându-se la ochi și încercând să zâmbească.

Fu un priveghi lung, așa cum sunt întotdeauna. Spre dimineață, mâncătorul de păcate auzi un sunet înfundat de petrecere în stradă: râsete reținute, zăngănitul unei tamburine repede amuțite, târșăitul unor saboți pe pavajul ud. Când se uită afară, văzu mai multe siluete vagi mișcându-se înainte și-napoi prin ceața marină. Clipi. Își îngustă ochii și curăță geamul cu latul palmei. În spatele lui îl auzi pe tatăl copilei ridicându-se în picioare cu un suspin adânc. Întorcându-se în cameră, spuse:

— Au adus calul din Shifnal, cred. Doar dacă nu aveți unul în sat.

Bătrânul se uită la el la început fără să pară că înțelegea, apoi cu o mânie crescândă, în vreme ce afară oamenii începuseră să cânte:

„Mari Lwyd
Cal de gheață și foc
Cal ce nu-i cal
Uită-te cu blândețe la sărbătoarea noastră.”

Craniul palid al păpușii Mari se putea vedea acum tresăltând la capătul bățului, clănțănind energic din maxilar în timp ce vântul despica ceața în panglici și fâșii, apoi o închidea la loc, albă și dintr-o bucată, ca un cearșaf.

— Lasă-ne să intrăm și dă-ne niște bere, strigă o voce

înfundată, dar batjocoritoare.

Fata debilă râse de încântare și se uită prin cameră de parcă ar fi auzit un bufet sau o masă vorbind; înclină din cap și șopti. Se auzi un trăncănit de copite sau saboți, sau poate că nu era decât sunetul unor palme care se loveau una de cealaltă. Servitorii păpușii Mari erau îmbrăcați în zdrențe. Dansau în ceață și frig, respirația lor fiind ea însăși o ceață. Măștile pe care le purtau voiau să reprezinte lugubru cap ciudat de lung al lăcustei de pustie, acea insectă enormă care trăiește în nisipul spulberat de vânt și-n noroiul cleios din Marele Deșert Brun.

— Vă dau mai mult decât bere! strigă bătrânul, cu fața congestionară de-o puternică frustrare și durere. Vă dau ceva ce n-o să vă placă!

Își ridică mânele cămășii deasupra coatelor și, înainte ca soția să-l poată opri, ieși în grabă afară la băieții Mari, lovind spre ei cu pumnii și picioarele. Aceștia se eschivară cu salturi și fandări abile, și o rupseră râzând la fugă în ceață; fata debilă murmură și-și rodea unghiile; ușa se lovea sec de canat suflată de vânt. Bătrânul intrase înapoi în casă, rușinat și înfrânt.

— Lasă-i în pace, spuse soția lui. Nu merită osteneala, nemernicii ăia din Shifnal.

În depărtare, vocile lor încă mai cântau:

„Mari Lwyd

Cal de gheață și foc

Cal ce nu-i cal

Uită-te cu blândețe la sărbătoarea noastră.”

Mâncătorul de păcate se așeză din nou comod la fereastră. Se scărpină în cap. Ceva din strada încetoșată îi trezise o amintire.

— Calul ce nu-i cal, șopti el visător.

Zâmbi.

— O, nu, le spuse el bătrânului și soției, păcatele fetei voastre vor fi ca fluturașii colorați – în comparație cu unele pe care le-am gustat.

Și-apoi din nou:

— Calul ce nu-i cal. N-am auzit niciodată cuvintele alea fără

să mă cutremur. Ați fost vreodată în Viriconium? V-ați urcat bagajele într-o barjă din cheiurile ruinate de pe Canalul Yser? Ați privit doi nori unindu-se și acoperind o parte din cerul albastru de iarnă, așa încât ați simțit că vi s-a luat ceva pentru totdeauna?

Văzând că-i nedumerise, râse.

— Presupun că nu. Totuși... Calul ce nu-i cal...

A-ți aminti întâmplările importante din viață (continuă el) înseamnă a smulge o dată cu florile și urzici. Când mă gândesc la unghiul meu Prinsep, îmi amintesc mai întâi de mama, și-abia apoi de ochii lui albaștri apoși. Când mă gândesc la el, văd zidurile înalte de cărămidă ale ospiciului din Wergs și aud strigătele reverberante din azilurile de binefacere abandonate din jurul Eleșteului Aqualate.

M-am născut în meseria aceasta. Când eram mic, locuiam în marile ținuturi arabile din jurul localității Sour Bridge. Eram destul de avuți la moartea tatălui ca să ne mutăm la oraș, dar mama era mulțumită unde era. Bănuiesc că se baza pe societatea pe care o cunoștea și pe frații ei, care erau numeroși și-n mare parte locuiau aproape. O și văd acum, oferind ceai țărăncilor cu fețe roșii, încălțate cu ghete și cu haine soioase pe ele, care ne umpleau camera de zi, ca și caii lor mari și blânzi de fermă, aducând cu ele indiferent de anotimp sentimentul unui răsărit din luna noiembrie – ceața din gardul viu proaspăt tuns, corbii croncănind în ulmii înalți, un soare imens ridicându-se în spatele ramurilor goale și ude de măceș. Era o femeie ca un ornament de porțelan, întotdeauna atentă la picioarele lor.

Unchiul Prinsep era fratele ei vitreg, un om foarte tăcut care venea la noi în vizite lungi fără să scoată cândva vreo vorbă. Cu mulți ani înainte, după o ceartă cu mama lui, își abandonase familia și se dusesse să trăiască în Viriconium. Îmi dau seama cât de mult trebuie s-o fi deranjat pe mama felul lui de-a se îmbrăca și de-a se comporta (purta un costum de catifea albastru-pal și pantofi galbeni, demodați bine în oraș, presupun, dar întotdeauna sursă de uimire pentru noi); însă în pofida acestui fapt, și chiar dacă deseori pretindea că disprețuia tot clanul

Prinsep, era nedrept de amabilă cu el. Ședea acolo, la masa de ceai, un bărbat cu limba legată și un cap mare căptușit cu grăsime, care lăsa impresia că este mereu într-un vis. Era plin – ne dădea de veste tăcerea lui – cu o melancolie ce depășea comunicarea, sau chiar înțelegerea, care uneori i se vedea în colțul ochiului ca o lacrimă. Îl auzai suspinând pe scări dimineața după ce făcea baie. Se usca folosind un prosop moale.

Ceilalți unchi îl displăceau; surorile mele îl priveau cu dispreț, pretinzând că, atunci când fuseseră mai tinere, el încercase să-și vâre mâinile pe sub șortulețele lor; dar pentru mine era o continuă încântare, fiindcă era atât de des folosit ca exemplu a ceea ce voi deveni dacă nu eram atent, și fiindcă îmi dăduse cândva o carte care începea așa:

Am fost în Viriconium o dată. Eram o femeie mult mai tânără atunci. Ce loc e acela pentru îndrăgostiți! Iarna Lăcustei îi așterne străzile cu insecte moarte; în colțuri, oamenii le adună în mormane cu miros ciudat care strălucesc cât ține dimineața ca niște grămezi de aur înainte să se stingă...

Închipuiți-vă încântarea cu care am descoperit că Unchiul Prinsep scrisese el însuși acestea! Abia așteptam să-i greșesc cu ceva mamei și să merg acolo.

Într-o după-amiază, cu puțin după dezghețul de primăvară, când avem optsprezece sau nouăsprezece ani, a sosit pe nepusă masă și a rămas în pragul ușii scuturându-și haina sub un cer de culoarea zincului. Părea tulburat, dar la masa de ceai limba i s-a dezlegat în sfârșit. A vorbit despre călătoria lui, despre vreme, despre camerele lui din oraș care erau de nelocuit din cauza țevilor sparte și a curenților de aer: mama nu-l putea opri din vorbit. Dacă era o clipă de liniște, el spunea imediat: „Am fost în doliu pentru șase oameni în luna mai trecută”, făcându-ne pe noi să se uităm stânjeniți în farfurii; sau: „Credeți că sufletele zboară prin jur și-și aleg corpurile în care să se nască?” Surorile mele și-au acoperit gurile și-au bolborosit ceva, dar eu am fost mortificat.

Nu se sătura să asculte, a spus el, despre familie, și a interogat-o fără milă pe mama, care începuse pe-atunci să se uite oarecum confuză în propria-i farfurie, cu privire la fiecare

dintre ceilalți unchi. Mai mergea Dando Seferis la pescuit când avea ocazia? Ce mai făcea – a pocnit din degete, uitase numele ei – *Pernel*, soția lui? Câți ani împlinea anul acela fiica lor? Când nu a mai putut merge nicăieri cu subiectul acela, s-a uitat în jur și a suspinat fericit. „Ce prăjitură minunată e aceasta!” a exclamat; și, fiind informat că era un *kuchen* cât se poate de normal: „Nu-mi dau seama de ce n-am mai mâncat așa ceva înainte. Am avut-o dintotdeauna? Cât de bine e să fi acasă!” M-a înghiontit, spre marea mea oroare, și a spus: „Nu găsești prăjitură ca asta în Viriconium, tinere!”

Mai târziu, a cântat la pian, și din voce.

Le-a convins pe surorile mele să danseze cu el, dar numai vechile dansuri țărănești. Să-l vadă pe omul acela mare și gras, cu fața sclipindu-i de transpirație, țopăind ca un urs pe ritmurile din „Contele Scorșului” sau „Vânarea Pitulicii Vesele”, le spori și mai mult disprețul. Ne-a spus povești cu fantome înainte să mergem la culcare. A reușit să mă prindă într-un colț pe scări după ce cu sârg îi evitasem privirea toată seara, ca să-mi dea o jiletcă verde cu niște bani înfășurați în hârtie de mătase într-un buzunar; am stat în camera mea uitându-mă la ea și am plâns cu furie din pricina acestei lipse de înțelegere. După ce am adormit, a ținut-o pe mama trează, vorbind despre tatăl lor și despre ambițiile lui politice, până la o oră târzie.

A stat cu noi două zile, în timpul cărora mama l-a privit cu neliniște. Era beat? Era bolnav? Nu se putea hotărî. Orice ar fi fost, s-a dus înapoi în Viriconium în dimineața celei de-a treia zile și a murit acolo o săptămână mai târziu. Păstrându-și natura ocolitoare și totuși practică, mama nu ne-a spus nimic despre împrejurările morții lui. „S-a întâmplat în casa cuiva”, a zis cu o mișcare a umerilor pe care am recunoscut-o ca fiind atât protectoare, cât și aspră; și altceva n-a vrut să mai recunoască.

A fost adus acasă pentru înmormântare. Funeraliile au fost la fel de triste ca aproape toate treburile de iarnă. Ploaia a căzut când și când din cerul jos, alb-cenușiu, ca să ude leoarcă florile artificiale din cortegiu și coamele negre ale cailor ce trăgeau dricul. Câțiva dintre ceilalți unchi au venit și-au stat lângă mormânt cu pălăriile scoase, în vreme ce corbii dădeau ocol

locului deasupra noastră, în ploaie, ca și când ar fi făcut parte din ceremonie. Cimitirul era înghețat bocnă în unele locuri, în altele deja se dezgheța; iar pajiștile plate din spatele lui se aflau sub o pătură strălucitoare de apă, din care ieșeau câteva tufișuri negre și copaci. Surorile mele au lăcrimat fiindcă rochiile le erau ude și, în definitiv, nu intenționaseră să se comporte urât cu nimeni; mama mea era cât se poate de albă, și se sprijinea pe brațul meu. Eu am purtat în ciudă o pereche de pantofi galbeni.

„Sărmanul Prinsep!” a spus mama, îmbrățișându-ne pe toți pe drumul spre casă. „Merită rugăciunile noastre.” Dar numai mult mai târziu am aflat tristețele amănunte ale morții sau cele și mai triste ale vieții lui.

Pe-atunci puteam fi găsit în cafenelele din Sour Bridge, împreună cu gașca mea. Preferam bistroul Red Hart, nu doar pentru cinele ieftine de acolo și pentru afișele de artă îndrăzneț colorate, ci fiindcă era locul preferat al pictorilor, scriitorilor și artiștilor de vodevil care veneau din Viriconium ca să se trateze cu *Wasserkur* în barăcile din afara orașului. Când nu erau udați din cap până-n picioare cu apă rece ca gheața pentru deranjamentele intestinale și gonoree, presupun că-i distra să râdă de fețele noastre tinere și încă neformate, de iubirile noastre provinciale și de costumele prost croite pe care le purtam.

La Red Hart am întâlnit-o prima oară pe Madame de Maupassant, celebra contralto, pe atunci o creatură îndoită de spate și împuținată de o boală a gâtului, cu o voce atât de distrusă, încât era dureros și în același timp înspăimântător s-o auzi vorbind. Nu mi-o puteam închipui pe scenă – nu știam atunci că, pentru a-și păstra popularitatea în oraș, încă mai cânta, cu un efort supraomenesc, în fiecare seară la Teatrul Prospekt. Mi-o imaginam ca pe o femeie bătrână amenințătoare, dar cât se poate de insipidă, obsedată de anumite culori, care se apleca peste masă și spunea pe un ton confidențial: „Când eram mică și mergeam la biserică, am observat că muștele refuzau să treacă prin razele liliachii de lumină care intrau printr-un vitraliu. La fel, se pare că toți paraziții interni mor dacă sunt expuși la diverse nuanțe de violet; doctorul e dispus să încerce

un remediu asemănător și-n cazul meu.” Sau: „Un om cinstit va recunoaște că visele sale cele mai cutremurătoare sunt însoțite de o pâclă violacee... Știi la ce vise mă refer?”

Știam.

Într-o zi a spus, spre marea mea surprindere:

— Deci, tu ești nepotul lui Baladine Prinsep. L-am cunoscut destul de bine, dar niciodată n-a vorbit c-ar avea o familie. Să nu-i calci pe urme: atâția ani la picioarele unei femei, și niciodată altceva mai mult decât un zâmbet! ăsta zic și eu om răbdător.

A scos râsetul ei croncănit caracteristic.

— Nu înțeleg, am spus. Ce femeie?

Ceea ce-a făcut-o pe Madame de Maupassant să râdă și mai vârtos. În cele din urmă, bănuiesc c-am convins-o să-mi spună ceea ce mama ne ascunsese, ceea ce Viriconium a știut dintotdeauna.

— Când a venit în oraș unchiul tău, a zis ea, acum douăzeci de ani, a găsit-o pe dansatoarea Vera Ghillera în culmea succesului, apărând de două ori pe seară la Prospekt într-un balet numit *Căluțul cocoșat*, coregrafiat de Chevigne al ei. După fiecare reprezentație, ținea o mică petrecere într-un vestiar vopsit în roșu și auriu ca o bucată de ceară pentru sigiliu. Pe jos era un covor din piele de tigru. Nicăieri altundeva nu vedea lămpi galbene care să dea o lumină atât de difuză, tăvi de alamă și mese cu trei picioare decorate cu toate cutiutele de onix ordinare la care te poți gândi! Acolo mergeau toți bărbații ca s-o invite la cină, iar ea, în schimb, îi făcea să șadă pe pielea de tigru și să discute despre artă sau politică: Paulinus Rack, impresarul, suferind și slab acum, ca o fantomă albă; Caranthides, ale cărui poeme fuseseră tipărite în anul acela pentru prima oară într-un volum numit *Nori galbeni*, și al cărui succes nu era cu nimic mai spectaculos decât al ei; venea chiar și Ashlyme, pictorul de portrete, se uita țintă la fața ei cu un soi de mirare iritată, după care pleca – căsătoria lui cu Audsley King a pus capăt acestor ieșiri înainte ca acestea să înceapă bine. Unchiul tău habar nu avea de balet pe atunci. A văzut-o pe balerină din întâmplare într-o zi, când se uita pe fereastră în stradă. Era tânăr și

singuratic. Își luase câteva camere aproape de ospiciul din Wegs, unde ea se ducea în secret o dată pe lună, înfășurată într-o mantie de culoarea porumbelului. Curând, el a devenit admiratorul ei cel mai înflăcărat, așteptând pe scările din fața ușii garderobei, cu paisprezece crini albi la subsuoară în hârtie de mătase verde. În cele din urmă, ea l-a lăsat să intre, și el a ocupat un loc de cinste pe una dintre labele aurite ale tigrului. După aceea, putea fi văzut în fiecare seară (cu toate că rămâne un mister cu ce se ocupa în timpul zilei), uitându-se în sus la ea cu o expresie melancolică, neluând parte la discuția dintre marii bărbați din jurul lui. Ea nu i-a oferit niciodată vreo altă încurajare; avea propriile ei afaceri amoroase. În cele din urmă, a murit acolo la fel de inutil cum trăise – mult mai bătrân atunci, desigur.

Am fost foarte șocat de acestea, și iritat, cu toate că am încercat să nu lase să se vadă.

— Poate că se mulțumea cu acel aranjament, am spus vitejește, încercând să învestesc cuvântul *aranjament* cu o semnificație pe care era limpede că nu o avea; iar când faimoasa contralto primi aceasta cu privirea goală pe care o merita: În orice caz, a scris o carte despre oraș, *Nesfârșita copilărie*. Mi-a dat un exemplar din ea.

Am ridicat vocea și m-am uitat în jur la prietenii mei.

— Părerea mea este că a fost un mare artist, cu adevărat îndrăgostit de artă.

Madame de Maupassant a ridicat din umeri.

— Nu mă pricep deloc la cărți, spuse ea cu un suspin. Dar felul unchiului tău de a participa la o discuție era să se furișeze într-o cameră pe lângă perete ca un servitor, iar când era observat să spună pe o voce plângăreată cam așa: „N-am crezut niciodată de cuviință să am o părere atât de bună despre Dumnezeu...” Apoi se uita la ceilalți cu privirea aceea apoasă, ca de pește, pe care o avea, după ce-i lăsase muți de uimire și neînțelegere. A fost cel mai inutil om pe care l-am cunoscut vreodată.

N-am mai văzut-o niciodată. Curând, s-a săturat de tratament și s-a întors în Viriconium, dar nu pot uita această

ultimă judecată de valoare la adresa unchiului meu. Dacă m-am gândit cât de cât la el după aceea a fost cu un soi de compasiune nedumerită – îl vedeam umblând noaptea cu fruntea plecată de-a lungul străzilor ploioase de lângă ospiciu, singurele lui însoțitoare fiind două sau trei propoziții din cartea sa, cu strigătele lunaticilor ajungându-i la urechi precum țipetele unor animale exotice aflate departe; sau uitându-se tâmp pe fereastră în lumina portocalie a lămpilor, sperând că va trece balerina pe acolo – cu toate că știa că nu era ziua potrivită a lunii. Mi-am amintit de jiletca provincială pe care mi-o dăduse; cumva, asta a pus capac dezamăgirii mele. Apoi o altă iarnă a închis cafenelele din Sour Bridge și eu am dat uitării autorul *Nesfârșitei copilării* până la moartea mamei mele, câțiva ani mai târziu.

Mama iubea florile tăiate, mai ales cele pe care le cultiva ea însăși, și deseori le păstra multă vreme după ce se ofileau fiindcă, spunea ea, îi oferiseră o atât de mare plăcere. Când mă gândesc acum la ea, se află mereu într-o cameră plină de flori, udându-le dintr-o glastră albastru cu alb. Cât a ținut-o ultima perioadă a bolii s-a certat întruna cu asistenta pe seama unei vaze cu margarete mari și albe. Asistenta spunea că prefera să fie concediată decât să dea voie ca acestea să rămână noaptea lângă patul ei; nu era sănătos. Mama a concediat-o fără să clipească. Când am intrat într-o după-amiază în camera cea lungă și tăcută ca să o dojenesc pentru asta, am găsit-o gata tensionată.

— Trebuie să ne descotorosim de femeia aia, a spus pe un ton sumbru, încearcă să mă otrăvească!

Și apoi, anticipând cu răceală argumentele asistentei:

— Știi că nu pot respira fără să am alături câteva flori.

Știa că asta nu era adevărat. S-a uitat cu un soi de încântare meditativă la margarete, și la mine. Apoi a suspinat brusc.

— Unchiul tău Prinsep a fost un om slab și necugetat.

M-a prins de braț.

— Promite-mi c-o să ai casa ta și că n-o să trăiești ca el la marginea vieții altcuiva.

I-am promis.

— A fost vina mamei lui, a continuat pe o voce mai practică. A fost o femeie cu personalitate. Și apoi, vezi tu, locuiau în casa

aia imensă de dincolo de nicăieri, îi ataca fizic pe servitori dacă nu-i făceau plecăciuni; punea în fiecare dimineață să i se aducă terciul dintr-un alt sat, fiindcă acolo era făcut mai aproape de gustul ei. Comportamentul ăsta i-a făcut pe fiii ei s-o părăsească unul câte unul. Prinsep era cel mai tânăr, și ultimul care a plecat – s-a dat peste cap s-o potolească, dar în cele din urmă și-a spus că-i e mai ușor să nu mai stea.

A suspinat din nou.

— Întotdeauna m-am temut de groază să nu fac la fel cu propriii mei copii.

Înainte să duc scuzele ei asistentei, a spus:

— Mai bine ține tu asta. Este cheia de la camerele unchiului tău Prinsep. Ești destul de mare acum să locuiești în Viriconium; iar dacă e absolut necesar, așa să fie.

M-a ținut de încheietura mâinii și mi-a așezat cheia în palmă, un obiect mic din alamă, nu foarte sclipitor.

— Într-o zi, când erai tânăr, a spus, vântul a rupt tulpinile de nalbă. Au stat pe perete cu toate frumoasele lor flori intacte. Cât au mai fost de folos în starea aceea, insectele au continuat să le viziteze cu sârg: mi s-a părut un mare păcat.

A rămas toată vara aceea în camera răcoroasă, făcându-ne viețile un chin, dar neputând să se relaxeze sau să ne dea drumul. În perioada aceea, deseori mă uitam la cheia pe care mi-o dăduse. Dar nu am folosit-o până când a murit, toamna: eram sigur că nu ar fi vrut să știe că mă dusesem în oraș și c-o răsucisem în broască.

S-a răsucit destul de ușor după atâția ani și am rămas confuz pentru o clipă în pragul vieții Unchiului Prinsep, în pragul vieții mele, neîndrăznind să intru. Mă rătăcisem pe lângă Eleșteul Aqualate cu ciudatele lui ecouri și cețuri; ca majoritatea oamenilor care merg acolo, nu-mi dădusem seama până atunci de dimensiunile Viriconiumului, sau de deșertăciunea lui. Dar camerele, când în sfârșit am intrat în ele, erau cât se poate de comune – podele cenușii goale, cu ghemotoace de praf, câteva cărți pe rafturi, câteva tablouri pe pereții văruiți. În bucătăria mică era un bufet, cu câteva ustensile pentru fierberea ceaiului. Eram obosit. Mai era o încăpere, dar am lăsat-o nedeschisă și

mi-am aruncat lucrurile pe patul de fier, cutiile și valizele mele fiind ude de apă sărată de la trecerea Yser-ului.

Sub pat, lângă olița de noapte, am găsit două exemplare din *Nesfârșita copilărie*.

Am fost în Viriconium o dată. Eram o femeie mult mai tânără atunci. Ce loc e acela pentru îndrăgostiți! Iarna Lăcustei îi așterne străzile cu insecte moarte; în colțuri, oamenii le adună în mormane cu miros ciudat care strălucesc cât ține dimineața ca niște grămezi de aur înainte să se stingă...

După ce mă voi uita și-n cealaltă cameră, mi-am spus, și-mi voi găsi un loc unde să-mi pun lucrurile, mă voi duce la culcare, și poate mă voi trezi mai fericit dimineață. În definitiv, acum eram acolo. Așa că am pus cărțile deoparte și am rotit din nou cheia în broască.

Când s-a îndrăgostit de Vera Ghillera, unchiul meu pusese să i se vopsească pereții camerei într-un roșu mai, greu, de ceară pentru sigiliu; la fereastra închisă erau perne groase de catifea de aceeași culoare. Peste tot erau tablouri cu balerina – pe pereți, pe mese, pe șemineu – pozând în costumele pe care le purtase în *La Chatte*, *Prima ultimă miercuri în Lowth* și *Căluțul cocoșat* – pictată cu bărbia ei mică sprijinită în palmă, uitându-se peste balustradă la mare, zâmbind misterios de sub o pălărie. Femeia însăși, sau efigia ei lucrată într-un fel de ceară galbenă, zăcea pe un catafalc în mijlocul camerei, cu ciudatul ei trupul gol și compact de dansatoare, cu picioarele depărtate într-o invitație de natură sexuală, cu brațele ridicate implorator, cu capul înlocuit de un craniu de cal descărnat și lustruit.

În camera aceea se ascunsese Unchiul meu Prinsep – de mine, de mama mea, de Madame de Maupassant și de clica ei, și-n cele din urmă chiar de Vera Ghillera, dansatoarea, la ale cărei picioare stătuse atâția ani. Am închis ușa și m-am dus la fereastră. Când am tras draperiile și m-am uitat afară, am văzut zidurile de cărămidă ale ospiciului, înalte și terminate cu țepi, spălate de lumina portocalie a lămpioanelor, și am auzit strigătele îndepărtate și feroce ale nebunilor din spatele lor.

Era la răsăritul soarelui. Dansatorii Mari plecaseră de mult

spre Shifnal ducând calul cu ei; iar lumina se strecura pe Henrietta Street ca un lapte vărsat printre pietrele de pavaj. Mâncătorul de păcate tuși și-și dresе glasul, căscă.

Își pierduse forțele în timpul nopții, golindu-și ochii până la un albastru alburіu, culoarea unui fluture pe falezele de deasupra mării. Își lăsa mâinile să-i cadă tremurânde în poală și se uită la bătrânul care adormise lângă vatră cu gura deschisă. Se uită la fiica rămasă în viață, care privea atunci concentrată masa zgâriind desene pe ea cu o lingură, cu limba în colțul buzelor. O observă pe soția bătrânului – așezând lemne noi în sobă, umplând ceainicul cu apă, pregătindu-se pentru masa principală constând din pește și cartofi, care avea să fie servită mai târziu – care-l asculta cu seninătate în timp ce-și vedea de treabă, de parcă aceea ar fi fost o poveste și nu amănuntele amare ale existenței lui.

— Am plecat din Viriconium după aceea, îi spuse el, spre deserturile din Nord; și nu m-am întors niciodată acolo.

Își mișcă brusc umerii, iritat poate fiindcă nu mai putea face acele întâmplări să pară destul de vii încât s-o impresioneze, și era nerăbdător să continue să vorbească.

— Dacă-mi e dor de el? Nu: nici de Sour Bridge, cu fermierii lui placizi care bat țărâna în picioare în camerele de zi cu ferestre oblonite.

Îngheț, ceață, mirosul malului îndepărtat; zorii strecurându-se în jos pe Henrietta Street, ca laptele. Îi auzea pe oameni cum amestecau tăciunii în foc, dezveleau oglinzile și coliviile pentru păsări. Își frecau vioi palmele în timp ce se uitau afară la lumina dimineții. „Dacă se schimbă vântul mai târziu, o să avem o zi frumoasă.” În sfârșit, puteau închide ușile și să se încălzească puțin! Fetița moartă zăcea în siguranță pe cuvertura albastră cu alb; mai rămânea doar ca cineva să mănânce sarea.

— Un lucru e ciudat, însă, spuse el. Când am stat în camerele unchiului meu și am analizat hotărârile care mă aduseseră acolo, am văzut limpede că la fiecare cotitură acestea fuseseră făcute de către cei aflați pe moarte și de către moarte; și-am jurat că voi lăsa toate astea în urma mea.

Se uită o clipă aproape rugător la femeie.

— Cum bine vezi, n-am făcut-o.

Femeia zâmbi: copila era în siguranță; sufletul ei era liniștit; ea era mulțumită.

— Atunci am mâncat prima oară sarea, spuse el posomorât. Stătea pe pieptul ei așa cum stă acum pe pieptul fiicei tale moarte. Nu știu de ce-o pusese unchiul meu acolo ca s-o găsesc.

Mai târziu în dimineața aceea, vântul dinspre țărm se întetea și aruncă valuri de ploaie în ferestre, dar curând se opri și fu o zi frumoasă. Plin de cartofi și pește, obosit, poate, dar cu burta bine pusă la cale, mâncătorul de păcate își luă desaga și și-o aruncă pe umăr. Își primise banii și-i pusese în buzunar. În spatele lui, la mesele demontabile din stradă auzea râsete, zăngănitul de farfurii, începutul unor cântece. Inspiră adânc, ridică din umeri, făcu un gest cu mâinile – toate deodată, ca pentru a-și comunica lui însuși propriul sentiment de libertate.

Nu era, în definitiv, băiatul acela din Sour Bridge, sau Unchiul Prinsep. Bărbat îndesat și energic de înălțime mijlocie, porni fluierând în jos pe Henrietta Street, pregătit să meargă cât de departe putea. Se uită în direcția opusă mării, la dealurile care se întrevedeau prin perdeaua de ploaie. Curând, avea să urce printre ei și să lase vântul să scoată din el păcatele acelea mici și curate de copil și să le poarte departe.

STÂPÂNII DEZORDINII

— Singura noastră speranță acum este un ajutor din oraș, spuse Yule Greave, uitându-se în depărtare peste ținutul mlăștinos pustiu și pășunea aspră înțesată de trecători pline de copaci.

Era un bărbat înalt, în vârstă cam de patruzeci de ani, cu ochi albaștri slabi și câteva șuvițe subțiri de păr blond, care respira greu pe gură. Sub vechea regină, care-i dăduse casa și pășunea de lângă ea, își câștigase reputația de luptător. Din când în când, se uita în jurul lui surprins parcă să se vadă acolo unde era, iar buza de jos îi tremura dacă vorbea despre oraș.

Ca să-i ofer timp să-și recapete răsuflarea, m-am oprit și m-am uitat în spate la casă. Era construită după un proiect ciudat, ca o ideogramă din una dintre vechile limbi, ramificată, deosebită. Mare parte din ea era acum abandonată și năpădită de-o împletitură de soc și gherghină și iederă. De la ea porneau patru mari drumuri de piatră, fiecare lung de câte un kilometru și jumătate. M-am întrebat cine să le fi construit, și când. Păreau să nu aibă niciun scop.

— Am fost nevoit să scot pietre de pavaj, spuse el. Să dobor câte un zid ici-colo. Dar îți poți face o idee despre cum era.

În porțile prin care intrau și ieșeau căruțele cu piatră erau săpate șanțuri adânci și nămolose. Vântul sufla în rafale dinspre sud și vest, aducând cu el miros de ploaie și behăitul îndepărtat al oilor. Stejarii pitici de pe versanții de deasupra noastră își mișcau agitați crengile și-și mai scuturau câteva frunze uscate, maronii, rămase din iarna trecută. Unul dintre micii vinderei cenușii din ținutul mlăștinos se aruncă de pe niște stânci, planând pe direcția vântului cu vârfurile zdrențuite ale aripilor îndreptate spre norii albi și iuți; pluti în loc pentru o clipă, apoi viră și căzu ca o piatră asupra unei vietăți dintre ferigile de jos.

— Uite! am spus.

Yule Greave se șterse pe față și clătină vag din cap.

— Sincer să fiu, zise el, n-am crezut niciodată c-o să ajungă

atât de departe. Ne așteptam să-i oprești înainte de asta.

Am inspirat mirosul de ferigă.

— Asta-i o vale atât de frumoasă, am spus.

— Curând o să ai ocazia s-o vezi toată, zise Yule Greave.

Porni în sus pe costișă, acolo unde aceasta se înclina și mai tare pe ultima porțiune spre marginea versantului, urmând o potecă nămolosă pe unde mergeau de obicei oile printre ferigi. Așeza un picior cu grijă și apăsă în fața celuiilalt, mormăind când ajungea în locuri mai abrupte.

— Îmi pare rău că trebuie să te port atâta drum, spuse el. Cred că nu ești obișnuit cu așa ceva.

— Nu sunt obosit, am spus.

Dacă mi-ar fi fost frig, abia dacă ar fi observat. Râse fără rea intenție.

— Vor vrea să le dai un raport, spuse el. De aici de sus e mai ușor să apreciezi dimensiunea problemei. Militar fiind, vei putea să judeci singur și nu să te bazezi pe ideile unui ucigaș bătrân.

Am urcat ultimii câțiva metri spre micul afloriment și, în vârf, când m-am întors, soarele de primăvară ieșise pentru scurtă vreme dintre nori; îl simțeam ca pe o catapasmă pe o parte a maxilarului. Lui Yule Greave îi ieșise transpirația pe frunte și-i curgea în ochi. Așază o mână pe stâncă pentru a se liniști.

— Au scos piatră de aici ca să ridice casa, spuse el. Cu mult timp în urmă.

Stâncă era palidă, cu o textură aspră, plină de pietricele de cuarț. Mai sus, în găurile de excavare, atârnav plase de iedără.

— Acum înțelegi ce vreau să spun, vorbi el.

Eram mai interesat de casa lui, care stătea ca o metaforă în valea largă și plată. Avea o culoare cafenie-deschisă. Cele patru mari drumuri de piatră se împrăștiu de la ea peste vechiul banc aluvionar, negre, negre. Habar nu aveam ce însemna. Era unul dintre acele locuri de unde trecutul ne vorbește într-o limbă atât de străină, încât nu avem cum spera s-o înțelegem. Bălțile cu apă din pavajul ros oglindeau cerul; puteam vedea golurile din ziduri, ca niște mușcături, de unde Yule Greave luase piatră pentru fortificații, o linie de pereți nefinisate și șanțuri care se întindeau până jos în vale, unde aceasta se pierdea spre sud.

— Incredibil, am spus.

A arătat cu degetul spuse sud, dincolo de fortificații.

— Cândva, erau zeci de astfel de locuri, spuse el, până departe spre mare. Acum sunt distruse.

Făcu un gest furios, nefericit.

— Dacă nu ne ajută orașul, de ce ne mai pierdem vremea? Acum nu mai construim aici: nu facem decât să dărâmăm.

— Nu-s sigur că sunt de acord, am spus.

Am fost tentat să-l întreb de ce, dacă nu voia să distrugă vechile ziduri, nu redeschidea cariera și nu folosea piatră nouă, dar fața lui era acum plină de-un fel de ură sălbatică față de sine și de autocompătimire, și spuse:

— Ce rost are să discutăm despre asta?

Un asasin plătit ieșit la pensie nu știe nimic despre construcții. Orașul îl făcuse ceea ce era. Poate că știa asta.

— Ai mai auzit-o, cred. Oricum, acum vezi cât de aproape au venit. Vor trece râul și vor străpunge fortificațiile într-o lună, mai puțin dacă nu primim ajutor. Vezi: acolo, și acolo? Vezi cum se reflectă soarele în taberele lor.

— Vrei să-mi arăți casa înainte să plec? am întrebat.

S-a uitat la mine cu surprindere. Era bucuros că-i cerusem asta, mi-am spus, dar rosti:

— Oh, interiorul e-o ruină acum. Facem tot ce putem, dar peste tot nu-i decât praf și șoareci.

Părea că nu-i venea să coboare dealul, acum că-l urcase. Se uită la șoimul mic și cenușiu cum plutea și plonja, plutea și plonja, în timp ce-și croia drum în susul și-n josul pantelor pline de ferigi încălzite de soare. Aruncă o ultimă privire la marele simbol de piatră care umplea valea, și în care locuia de douăzeci de ani fără să-l înțeleagă, apoi începu să coboare încet. Lăstari noi începeau să apară verzi și delicat încolăciți printre tulpinile uscate de ferigă. Țărâna, bătucită și albită de zăpada din luna trecută, dădea din nou rod.

— Aerul ăsta! exclamă el, respirând extatic o pală de vânt care aduse din vale miasma florilor de mai.

Apoi se opri brusc și spuse:

— Cum mai e-n oraș acum?

Am ridicat din umeri.

— Avem probleme asemănătoare cu ale voastre, m-am auzit că-i spun, dar nu atât de extreme. Altfel, este foarte frumos. Peste tot răsar clădiri noi. Castanii porcești sunt în floare de-a lungul lui Margarethestrasse și în Piața Timpului Nerealizat.

Nu am pomenit de caricaturile politice rupte care fâlfâie lipite de balustradele de fier ruginit sau de Societățile Măștilor de Animale cu ritualurile lor publice și cu tot mai multele lor cereri exagerate. Însă el oricum își amintea un oraș diferit...

— Presupun că peste tot e încă plin de funcționari și de negustori? spuse el. Și damele alea frumoase care îți iau suprataxă pe Rue Ouled Nail?

Râse.

— Întotdeauna o să ne-ntoarcem ochii spre Uroconium, spuse el sentimental, și cită: „Regina Imperiului, giuvaierul de pe țărmul Mării Vestice.”

Pereții care împrejmuiau casa se încălziseră deja în lumina slabă a soarelui, păstrând o parte din căldura ei ca s-o dea socului și iederii din grădinile năpădite de ierburi sălbatice. Două sau trei dalii umpleau aerul cu miros de mai, care, în spațiul acela închis, părea amețitor și periculos. Insectele murmurau în mica livadă și printre tufișurile cu fructe care se transformaseră demult în măraciniș la adăpostul pereților. Deasupra grădinii se înălța piatra de culoarea mierii a clădirii principale, acoperită de plante târătoare și licheni de un galben puternic. Vântul vocifera în jurul acoperișurilor ei complicate.

Ajunși în casă, a pus pe cineva să aducă o sticlă de *genever* de lămâie și m-a invitat să beau.

— O licoare puturoasă, dar altceva mai bun nu avem aici.

A băut în liniște o vreme. Yule Greave păru să se scufunde în el însuși, în propriu-i sentiment de abandon și inutilitate.

— Praf și șoareci, a spus, uitându-se în jur cu dezgust la pereții înalți și sumbri și la mobila veche, tăcută, masivă, opresivă, praf și șoareci. Asta-i singura cameră în care aprindem focul.

Mai târziu, a început să vorbească despre domnia vechii regine. Era vechea poveste a conflictelor de la curte și a

violențelor din oraș. Îi cunoscuse, sau așa a spus, pe Sibylle, Axonby și chiar pe Sten Reventlow. Multe dintre acțiunile la care luase parte m-au izbit ca fiind nimic mai mult decât niște atrocități, comise de oameni incapabili să se ajute măcar pe ei, filosofia de viață fiind aceea că sângele lor era o carte. Își păstra suvenirurile din acele „războaie mici” în una dintre camerele de la etaj, a spus. Printre ele se aflau și câteva lucruri stranii, lucruri care te puneau pe gânduri. Puteam merge să le vedem mai târziu dacă eram interesat.

— Mi-ar plăcea, dacă vom avea timp, am spus.

— Oh, timp va fi, a zis. Sunt în mare parte haine, arme, lucruri pe care le-am luat din casele lor. Nu-ți vine să crezi la ce ghemuri de păr și tablouri obscene se uitau întruna.

M-a întrebat dacă mă luptasem vreodată în oraș, și eu i-am spus că nu. A urmat o perioadă de liniște, apoi a continuat meditativ:

— Femeile erau cele mai rele. Se ascundeau în portaluri și, când treceai pe lângă ele, dădeau să te lovească la față sau la gât. Se ascundeau în portaluri. Aveau cioburi de sticlă înfipite în calupuri de săpun, vezi tu, și dădeau să te taie pe gât sau să-ți scoată ochii.

S-a uitat la mine de parcă s-ar fi întrebat cât îmi mai putea povesti.

— Îți vine să crezi asta? Femei care să-ți scoată ochii?

A clătinat din cap.

— Uram să urc scările în locurile alea. Lămpile erau toate stinse. Nu știai niciodată ce te aștepta într-un bufet. O femeie sau un copil, strigând la tine. Sau, dacă nu, îți arătau ceva scârbos, obscen, și râdeau. Vechea regină nu îndura să-i vadă aproape de ea pentru nimic în lume.

— Așa am auzit și eu, am zis. Acum nu mai e o problemă așa de mare.

El a chicotit.

— Bătrânii ca mine v-au curățat drumul, a spus. Ne putem mândri cu asta. Am făcut-o alături de Sindicatul Iarba Moale până ce l-au destrămat intrigile lui Antic Horn.

Puțin mai târziu, în cameră a intrat soția lui. Până atunci, el

băuse aproape toată sticla. S-a uitat la ea cu un fel de resentiment nămolos.

Era o femeie înaltă, chiar dacă poate nu la fel de înaltă ca el, foarte slabă și diafană, îmbrăcată într-un fel de mult demodat în oraș. Nu mi se părea tocmai reală, ca un tablou cu mama într-o cameră obscură. Presupun că fusese una dintre slujnicele vechii regine, care-i fusese oferită lui ca și casa și valea drept răsplată pentru loialitatea de care dăduse dovadă pe străzile dosnice și-n încăierările din taverne. Părul ei, de un portocaliu uimitor, era lung și încrețit, pentru a-i scoate în evidență pomeții ridicați, paloarea pielii și curbura ciudată, concavă a trăsăturilor.

Pe un braț aducea o bucată de material bogat brodat pe care am recunoscut-o ca făcând parte din ceremonia „calului pe băț”: era folosită să ascundă mecanismul care acționa maxilarul animalului. Nu mai văzusem niciodată o pânză atât de elaborată fiind folosită. Când am spus aceasta, ea a zâmbit și a zis:

— Va trebui să-l întrebi pe Ringmer dacă vrei să afli mai multe despre ea. El s-a născut prin părțile astea, și tatăl lui mânuia calul de Ziua Tuturor Sfinților.

— Tatăl lui Ringmer a fost debit mintal, spuse Yule Greave, câscând și mai turnându-și gin de lămâie.

Ea îl ignoră.

— Lord Cromis, voi, tinerii din oraș, chiar sunteți interesați de lucrurile astea acum? m-a întrebat.

Avea ochi verzi. Despăturise pânza ca să-mi arate un desen complex alcătuit din forme ca niște frunze.

— Unii sunt, am spus.

— Fiindcă am umplut o galerie întreagă cu de-astea. Ringmer...

— Au mutat molozul din drumul dinspre sud? a intervenit brusc Yule Greave.

— Nu știu.

— E important să mute molozul ăla astăzi, a zis Yule Greave. Vreau să-l folosesc ca umplutură mai jos în vale. Noroiul ni se ridică până la urechi acolo: i-am spus lui Ringmer în dimineața asta.

— Mie nu mi-a spus nimeni că asta trebuie să facă, s-a apărut

ea.

Yule Greave a bâiguit ceva ce n-am putut auzi și și-a golit iute paharul. S-a ridicat în picioare și s-a uitat afară la vergelele distruse de zmeură și la crengile de măr acoperite de licheni din grădină. Asta ne-a lăsat pe soția lui și pe mine izolați în cealaltă parte a camerei având în comun doar bucata de pânză brodată. Câteva flăcări albastre și portocalii transparente se mișcă în jurul buștenilor verzi din vatră.

— Ringmer *îți va arăta* restul casei, a spus ea. Sunt atât de bucurasă că te interesează.

Împături iarăși pânza, cu mâinile-i lungi și slabe distingându-se albe în umbră.

— Uneori îmi vine s-o port eu, a râs, ridicând-o la nivelul umerilor. E atât de minunată!

Am avut o scurtă viziune cu ea așa cum trebuie să fi fost în zilele petrecute la curtea vechii regine – albă ca ceara și îmbrăcată tot în acel veșmânt țeapăn, cenușiu, bogat brodat, lung până la pământ, ca o floare într-o vază de oțel. Apoi, Yule Greave veni și se postă între noi ca să-și toarne în pahar zoaiele care mai rămăseseră în sticla maro de piatră. Colinda iarăși cine știe ce deal lăuntric.

— Nu vrei să te uiți la lucrurile de care-ți vorbeam? spuse el.

— N-ar trebui să stau mai mult de câteva minute, am răspuns. Mă așteaptă oamenii mei...

— Dar abia ce-ai sosit!

— Trebuie să fim înapoi în Uriconium până mâine dimineată.

— Vrea să vadă calul, nimic altceva, insistă soția lui Yule Greave.

— Oh, chiar așa? Ai face bine să te duci și să i-l arăți, atunci, spuse el, uitându-se la mine de parcă l-aș fi dezamăgit și apoi întorcându-se brusc în altă parte.

Lovi atât de tare în foc, încât un buștean se rostogoli afară. Fumul ieși în cameră într-un nor gros.

— Hornul ăsta împutit! strigă el.

Am părăsit camera, iar Yule Greave se uită după noi roșu în obraji și cu ochi apoși. Galeria ei, am descoperit, era un etaj de la mezanin aflat undeva în aripa de vest. Soarele tocmai se

îndrepta într-acolo, intrând pieziș prin ferestrele înalte și lanceolate. Soția lui Yule Greave se așează într-o baltă de lumină galbenă, caldă și intermitentă, strângându-și agitată mâinile.

— Ringmer? strigă ea. Ringmer?

Am stat și am ascultat vântul vâjâind afară.

După o clipă, un băiat de aproximativ douăzeci de ani ieși dintre umbrele mezaninului. Părea surprins s-o vadă. Avea picioarele și umerii groși ai oamenilor din ținuturile mlăștinoase, și caracteristicul păr șaten moale tăiat drept deasupra urechilor înroșite. Aducea un cap de cal într-un vârf de băț.

— Văd că tu ai restul din Mari, spuse ea cu un zâmbet. Crezi că i-ai putea arăta lui lord Cromis? Am adus haina cu mine.

Era un specimen uimitor. De obicei găsești craniul fiert și lăcuit cu nemiluita, sau îngropat vreme de un an pentru a scăpa de carne, cu maxilarul prins într-o balama artizanală făcută din sârmă, iar în loc de ochi cu fundurile unor sticle verzi ieftine. Acesta făcuse făcut cu mult în urmă și cu mai mare grijă: era lăcuit în negru, maxilarul era articulat cu nituri masive din argint și, cumva, interiorul unei rodii fusese conservat și introdus, câte o jumătate în fiecare orbită, așa încât semințele alcătuiau doi ochi cășcați, fațetați. Trebuie să fi fost îngrozitor de greu pentru cel care-l mânuia. Bățul în care fusese înfipt era un os maroniu, lung de un metru și lustruit cu sârg.

— E foarte izbitor, am spus.

Băiatul luă pânza brodată și o scutură. Cârligele prinse în partea ei de sus îi permitea să fie strânsă sub capul calului, așa încât să cadă în pliuri rigide și să ascundă vederii bățul. Cu o mișcare iute, agilă, băiatul se strecură sub ea și se ghemui. Păpușa Mari prinse viață, cocoșată, cabrată, și pocnind din fălci. Era mai bătrână nu doar decât Yule Greave, ci și decât casa. Sub noi, timpul se căscă precum o groapă, iar soția lui Yule Greave păși brusc în spate.

— „Deschide-ne ușa“, cântă băiatul:

„E frig afară pentru lapa Cenușe

I-au înghețat deja copitele.”

— Îți deschid pe riscul meu, am spus.

Soția lui Yule Greave râse.

Mai târziu, m-am dus să examinez niște manuscrise care aparținuseră casei. Erau păstrate la celălalt capăt al mezaninului. Când m-am uitat înapoi, soția lui Yule Greave stătea lângă calul de pe băț. Ochii acestuia scăpărau, falca de jos îi atârna. Mâna ei se odihnea pe spatele lui, așa cum s-ar odihni pe gâtul unui animal adevărat, și-i spunea ceva pe o voce joasă. N-am aflat niciodată ce, fiindcă în clipa aceea Yule Greave a intrat în galerie pufăind și gâfâind, șchiopătând de parcă s-ar fi lovit la picior și strigând:

— Bine, haine ai văzut destule aici.

Păpușa Mari se lăsă o clipă pe spate, își dezgoli dinții, apoi se retrase între umbre, iar băiatul Ringmer se retrase probabil o dată cu ea.

La ușa dinspre casa scărilor care duceau la încăperea lui Yule Greave mi-am luat rămas bun de la soția lui, în caz că, așa cum spuse ea, nu aveam să ne mai întâlnim.

— Vedem atât de puțini oameni, spuse ea.

— Grăbește-te, îl îndemnă Yule Greave. Avem de urcat destul de mulțisor.

Casa scărilor era atât de îngustă, încât, deschizând drumul, se frecă de pereți cu umerii, desprinzând bucăți mari de tencuială galbenă udă. Fesele lui grase, sub formă de pară, blocau lumina. Camera mică și pătrată se afla chiar în vârful casei. De la ferestrele ei înguste puteai vedea unul dintre drumurile de piatră întinzându-se în depărtare, o bucată dintr-o coastă maronie de deal și o cotitură a râului bolovănos și puțin adânc. Vântul vâjâia în jurul nostru, aducând destul de clar behăitul oilor din zona mlăștinoasă.

Yule Greave încercă să deschidă un chepeng în tavan, așa încât să putem ieși pe acoperișul care, acolo, era plat. Zăvoarele erau blocate de rugină, însă el renunță numai după ce trase și se împinse în el vreme îndelungată.

— Nu înțeleg, spuse. Îmi pare rău.

Lovi în unul dintre zăvoare până ce se tăie în podul palmei, apoi ochii îi rătăciră și începu să plângă. Își întoarse ochii de la mine și se prefăcu că se uită afară spre coasta dealului, unde oile

erau împrăștiate ca niște bolovani cenușii.

— Dacă dăm greș, spuse, viitorul ne va judeca foarte aspru.

Strănută și clipi. Se uită la palma tăiată, apoi se șterse la ochi cu ea, lăsând o dâră de sânge.

— Uite ce-am făcut. Îmi pare rău.

Nu m-am putut gândi la nimic ca să spun.

Turnul păstra mirosul cărților vechi pe care el le lăsase pradă mucegaiului în teancuri dezordonate. Am luat *Oei'l Voirrey* și *Moartea și renașterea Contelui Scorușului*. L-am întrebat dacă vrea să-mi arate suvenirurile, dar părea să-și fi pierdut interesul. Le păstra într-un cufăr de lemn: câteva păpuși făcute din păr de femeie și cioburi de oglindă; câteva instrumente de gătit; un cuțit cu aspect ciudat. Umezeala ajunsese la toate și le distrusese.

— Nu-s decât genul de lucruri pe care le luam cu toții, spuse el. Cred că e și-o mască aici pe undeva.

— *Bărbații din localitate porniră la drum după-amiaza, am citat, și, după mult umblat și îndelungi căutări, îl descoperiră pe Contele Scorușului ascuns zadarnic în tufișurile pitice...*

— Poți păstra *Oei'l Voirrey* dacă poțesteți, zise el.

Ne-am uitat la străvechiul drum care se depărta de casă, cu suprafața lui plină de bălți oglindind cerul alb. Soția lui apărui mergând încet de-a lungul lui împreună cu băiatul Ringmer. Zâmbeau și discutau ca niște stafii. Yule Greave îi privi cu tristețe, până când am spus că trebuie să plec.

— Trebuie cel puțin să mănânci ceva cu noi, spuse el.

— Trebuie să ajung în oraș înainte să răsară soarele, am zis. Îmi pare rău.

Am plecat, și eu am urcat pe cal în unul dintre portalurile norioase. Când am pornit la drum în josul lungului drum, mi s-a părut că-l aud spunând:

— Spune-le celor din oraș că noi încă ne păstrăm credința.

Drumul părea sterp și nesfârșit. Soarele intrase printre nori și ploua din nou pe când mi-am condus oamenii printr-o spărtură din unul dintre ziduri; și, cu vântul rece de primăvară suflându-ne în spate, am cotit spre nord și ne-am croit drum în sus spre buza versantului.

Sus, lângă carierele abandonate ale lui Yule Greave, m-am oprit să mai arunc o privire spre casa lui. Părea tăcută și nelocuită. Apoi am văzut o căruță cu piatră mișcându-se în josul văii către fortificații. Din unul dintre hornuri ieșea fumul. Deasupra mea, șoimul mic și cenușiu plonja și se rotea purtat de vânt. Oamenii mei, simțindu-mi preocuparea, s-au îngrămădit într-o baie a carierei, înfășurați în mantiile umede, discutând în liniște. Simțeam miros de mlaștină, lână udă, respirația caselor. Curând, mare parte din vale fu acoperită de ceață și de ploaia purtată de vânt, dar puteam vedea fortificațiile dispuse de-a curmezișul ei în linie dreaptă, iar dincolo de ele, către mare, unde un soare trecător și apos încă strălucea, lumina se reflecta în taberele puse pe așteptare.

„Dacă aș avea ochii șoimului aceleuia, mi-am spus, știu ce aș vedea acolo jos, venind către noi.“

Unul dintre oamenii mei arată cu degetul spre fortificații și spuse:

— Zidurile alea n-o să dureze multă vreme, oricât de bine ar fi ele apărate.

M-am trezit uitându-mă la el vreme îndelungată înainte să răspund. Apoi, am spus:

— Deja au fost străpunse. Ce-i acolo jos nu-i decât o iluzie.

Chiar în timp ce priveam, Yule Greave cu soția lui și cu cei trei copii ieșiră din casă împreună cu băiatul Ringmer și începură să danseze în cerc în grădina năpădită de buruieni. Puteam auzi vocile subțiri ale copiilor modulând melodia, purtate pe deal în sus pe aripile ceții și-ale ploii:

„La ce oră vine Regele acasă?

La unu după-amiază.

Ce va ține el în mână?

Un mănunchi de iederă.”

În spatele meu, cineva spuse:

— V-ați scăpat cartea, domnule.

— Las-o acolo.

DANSATOAREA DIN DANS

Orașul a fost dintotdeauna plin de fâșii înguste și triumphiuri mici de pământ nefolosit. Un rând de clădiri cad în Chenaniaguine – terenul e eliberat pentru o altă destinație – socul și urzicile răsar – nu se construiește niciodată nimic. Dacă nu, Noii Oameni înlătură un parc pentru o proprietate municipală, apoi se ceartă între ei: câteva șanțuri puțin adânci și rânduri scunde de zidărie sunt acoperite de anotimp cu pir și „găină grasă”. Allman’s Heath, străjuit pe două părți de depozite goale, un abator și un spital de carantină, și pe a treia de un braț abandonat al canalului, arată ca oricare alt loc din oraș.

Din partea dinspre oraș a canalului, câteva case se uită morocănoase la el. Oamenii care locuiesc în ele sunt de părere că acesta e infestat de insecte de mărimea unui cal. Nimeni n-a văzut vreodată una; chiar și așa, o dată pe an, marea efigie de ceară a lăcustei, proaspăt lăcuită și cu un mănunchi de ierburi acvatice în gură, este scoasă din case și purtată la paradă în susul și-n josul drumului animalelor. Pe fundalul acestei ceremonii, câmpia pare să se întindă în zare la infinit. Este același lucru dacă te duci și te uiți de lângă țarcurile pustii din obor sau de la una dintre ferestrele vechiului spital. Să te plimbi în jurul lui îți ia în jur de o oră.

Iarnă de iarnă, cu ani în urmă, fetele desenau cu cretă pe jos șotronul pentru „Michael cel orb” într-o curte de lângă Piața Timpului Nerealizat. (Se afla pe stânga, cum mergeai spre Cafeneaua Clar de Lună, unde până și în februarie mesele erau aranjate pe caldarâm, cu șezutul lor drept din cupru strălucind în bătaia slabă a soarelui. O luai în jos pe lângă un măr ornamental.) În general, acestea erau copilele nelegitime ale midinetelor, ale spălătoreselor care lucrau în Minnet-Saba sau ale negustorilor din piața Rivelin. Își păstrau o independență sălbatică și purtau bluze scurte și tari care le protejau scobitura spatelui și-n cea mai aprigă vreme. Dacă le abordai cum se cuvine, una dintre ele își vâra întotdeauna creta în chiloții albi, își lingea mucii de pe buza de sus și te ducea la Orves; era greu

să ții pasul cu ea pe străzile abrupte și șerpuitoare.

Majoritatea vizitatorilor se răzgândeau de-ndată ce vedeau umbra observatorului căzând peste case și se întorceau să bea *genever* cald în Clar de Lună. Cei care continuau să meargă pe sub steagurile de catifea neagră ale Noilor Oameni, care în vremurile acelea atârnavu grele la fiecare fereastră de la etajul al doilea, se trezeau pe malul canalului la Allman's Reach.

Nu era mare lucru de văzut. Bordeiele erau deseori goale în vremea aceea din an. Câteva plante marine uscate mărgineau linia apei unde se prăbușise drumul animalelor. Nu se vedea tipenie de om. Vântul dinspre câmpie îți făcea ochii să lăcrimeze până ce te întorceai cu spatele și-o vedeai pe față stând cât se poate de nemișcată lângă tine, cu mâinile atârându-i pe lângă corp. Abia dacă se uita la tine, sau la câmpie; privirea îi era de obicei ațintită în jos. Dacă-i ofereai bani, se scărpină în fund, se prăpădea de râs și o tula la fugă pe deal în jos. Mai târziu, o puteai vedea stând în genunchi pe caldarâm într-o altă parte a Cartierului, ținând în gură creta udă, uitându-se cu o expresie cucernică la ceva ce desenase.

Vera Ghillera, balerina nemuritoare din Vriko, fusese și ea la Allman's Reach în ziua când sosise în oraș din Sour Bridge. Încă era o provincială, și ea însăși doar o copilă, la fel de slabă și crâncenă și naivă ca oricare dintre cele din curtea de lângă piață, dar hotărâtă să reușească; era poate cam înaltă pentru a practica dansul clasic, însă posedea un control deja formidabil și un acut simț al tehnicii. Era sfârșitul unei după-amiezi de iarnă când a mers acolo. A stat departe de ghidul ei și s-a uitat peste canal. După un minut, ochii i s-au îngustat de parcă ar fi reușit să vadă ceva mișcându-se la mare depărtare.

— Așteaptă, a spus ea. Poți? Nu. S-a dus.

Soarele era roșu peste gheață. Cu mult înainte ca orașul să-i cunoască liricul *port de bras*, ea cunoștea deja orașul. Cu mult, mult înainte să traverseze canalul, ea văzuse deja Allman's Heath și-l acceptase.

Toată lumea a citit cum Vera Ghillera, coregrafiată de Madame Chevigne, costumată de Audsley King și dansând într-un decor creat de Paulinus Rack după niște schițe atribuite lui

Ens Laurin Ashlyme, a atins peste noapte celebritatea la Teatrul Prospekt în rolul „Norocoasei Parminta” în *Căluțul cocoșat*; cum a fost curtată de Rack și Ingo Lympany, printre alții, dar nu s-a căsătorit; și cum și-a păstrat locul de dansatoare principală vreme de patruzeci de ani, în ciuda amneziilor patologice incurabile care o obligau să meargă regulat și în secret la ospiciul din Wergs.

Puține se știu despre primii ei ani de viață. În autobiografia ei, *Nesfârșita copilărie*, nu este sinceră când vine vorba de boala ei sau despre cum a contractat-o. Și puțini dintre contemporanii ei au știut vreodată de pasiunea ei neputincioasă pentru Egon Rhys, conducătorul Asociației Ontologice Anemona Albastră.

Rhys era fiul unei vânzătoare de fructe și legume din Rivelin – una dintre femeile acelea mari, ambigui prin natură, a cărei voce și temperament au dominat Cartierul Comercial ani în șir, și a cărei absență îl lasă mut și gol. Se apucase și se lăsase de neguțătorie de la moartea ei, un bărbat închis, nu prea obișnuit cu emoțiile de rând, neinteresat de nimic altceva decât de propria-i viață. Avea tendința să acționeze cu bună credință.

Era mai scund ca Vera Ghillera. În copilărie, vânzând mai întâi flori candel pe lângă ringurile de luptă, apoi ca ucenic al lui Osgerby Practal, învățase să meargă cu un pas târșăit care distrăgea atenția de la statura și energia sa. Pe acesta îl păstrase. (Mai târziu în viață, chiar dacă i se îngroșară picioarele, în loc să scadă, energia păru să-i sporească – la șaptezeci, se spune, abia dacă putea sta locului să discute cu tine.) Avea mâini mari și obiceiul de-a se uita la ele cu concentrare, cu un soi de indulgență amuzată, de parcă ar fi vrut să vadă ce aveau să facă mai departe.

Fața lui greoaie, plăcută, era deja bine-cunoscută pe lângă ringuri când a venit în oraș Vera. Sub pavăza Anemonei Albastre omorâse patruzeci de oameni. Prin urmare, ceilalți asociați „comuni” deseori încheiaseră armistițiu, unindu-și forțele cu gândul de a-i pricinui moartea. Sindicatul Iarba Moale era în special interesat de asta, așa cum era și Patru Octombrie și Oamenii cu Cap de Pește din Austonley. Uneori, până și relațiile lui cu Anemona erau dificile. Trata totul cu calm, afectând un

aer de amuzament care – ca și la alți asasini plătiți celebri – pare să fi ascuns nu anxietate, ci o indiferență de care se cam rușina și care ea însăși îl speria. Lăsa să fie văzut prin Cartier neînsoțit, și se plimbă fără fereală prin Orașul de Sus, unde Vera l-a observat pentru prima oară dintr-o cameră de la etaj.

Căluțul cocoșat intrase deja în istorie pe atunci: ea purtase o lampă în *Mariana Natesby*, depășise cu o concentrare frustrată istovitorul *dans d'ecole* și formalismul din *Băiatul de turtă-dulce* al lui Lympny. Dansase împreună cu Cuevas, atunci trecut de culmea forțelor lui, și-i fusese amantă; o dată pe an i se pictase portretul pentru negoțul cu oleografii, drept „Daphine“, „Manalas“ și – uitându-se peste un parapet sau zâmbind misterios de sub o pălărie – drept fata fără nume din *Incendiul de miercurea trecută din Lowth*. Fizic, își încheiase creșterea. Când muncea, chiar dacă era atât de înaltă, corpul ei părea compactat, restrâns dinăuntru ca resortul unui ucigaș omenos: însă arăta epuizată când era demachiată, și cumva subnutrită când se tolănea cu picioarele depărtate pe un scaun scund îmbrăcată în hainele ei de antrenament pătate de sudoare. Uitase cum să șadă. Era „deformația profesională în carne și oase“. Imenșii ei ochi îi ofereau atenție până ce ea credea că te uita la altcineva, după care deveneau goi și obosiți.

Nu-și pierdu niciodată hotărârea, dar o copleși neliniștea.

Dimineața, înainte de antrenament, putea fi văzută în cafenelele muncitorilor de lângă piață, încotoșmănată ca o figurină fragilă într-o haină scumpă de lână. Asculta strigătele triste ale neguțătorilor răsunând în ceața timpurie, auzindu-le la fel de izolate și de urgente ca țipetele mateloților de pază la provele unei nave. „Doi stâneni și un pic!“ Le privea pe fete cum se jucau de-a „Michael cel orb“ în curtea de lângă Piața Timpului Nerealizat, dar, de-ndată ce o recunoșteau, pleca mai departe. „Un stânen!“

Prima oară când l-a văzut pe Egon Rhys a alergat jos în stradă fără să se gândească și l-a găsit față în față cu doi sau trei membri ai Colegiului Hârtiei Galbene. Era un moment tensionat; bricele fuseseră deja scoase în ciudata lumină din Minnet-Saba, care cădea peste pietrele de pavaj într-o culoare

argintie. Rhys stătea cu spatele la niște balustrade de fier și pe maxilar, de la o tăietură de sub ochi, îi curgea drept în jos un firisor de sânge.

— Lăsați-l în pace pe omul acesta! a spus ea.

La vârsta de zece ani, în deprimantele orașe din Câmpiile din Mijlocul Țării îi văzuse pe băieții șomeri luptându-se în liniște pe sub poduri și aprinzând focuri pe ternul viran.

— Altceva mai bun nu vă puteți găsi să faceți?

Rhys s-a uitat la ea cu uimire și a sărit peste balustradă.

— Nu mă-ntrebați cine era, a spus mai târziu în Șaua Driadei. Am tulit-o de acolo cât ai clipi, direct prin grădina din fața casei cuiva. Sunt mari cretini Oamenii ăștia ai Hârtiei Galbene.

Atinse tăietura pe care i-o făcuseră.

— Cred că mi-au ciobit pometele.

Râse.

— Să nu mă-ntrebați nimic!

Dar, după aceea, Vera parcă era peste tot. Vedeă în treacăt o față albă cu ochi hotărâți în mulțimea care umplea Cartierul Comercial la încheierea fiecărei scurte după-amiezi de iarnă. A crezut că a văzut-o în publicul de lângă ringul din spatele Șei Driadei. (Clipea în aburii emanați de lămpile cu petrol.) Mai târziu, l-a urmărit de la un ring la altul prin oraș și-i aducea brațe mari de *sol d'or* de fiecare dată când ieșea câștigător.

Și-a trimis numele prin florari, și bilete la Teatrul Prospekt. Acolo, el a fost iritat de orchestră, zăpăcit de neconținutele schimbări de scenă și rușinat de costumele sumare ale dansatorilor. Mirosul de praf și de transpirație și bubuitul picioarelor lor pe scenă i-au risipit iluzia: întotdeauna înțelesese dansul ca un lucru plin de grație. Când Vera a pus să fie adus după aceea în vestiarul ei, a găsit-o îmbrăcată într-o veche bluză de mătase de antrenament care se destrăma la subsuori și o pereche de ciorapi lungi, largi și cu firele trase, din care cineva decupase laba piciorului.

— Trebuie să-mi țin cald la gambe, i-a explicat când l-a observat cum se uita la ea.

El a fost oripilat de felul neglijent în care stătea lăbărțată, uitându-se concentrată la el în oglinzi, și și-a spus că fața ei

părea la fel de dură și de obosită ca a unui bărbat; a plecat cât de repede a putut.

Vera s-a dus acasă și a rămas nehotărâtă lângă pat. Priboiul de pe pervazul geamului era ca o floare artificială pe o tulpină curbată, petalele ei albe fiind mai mult sau mai puțin transparente în funcție de norii care acopereau și descopereau luna. Și-a închipuit că-i spune:

— Miroși a priboaie.

A început să-i cumpere cele mai recente romane. Chiar atunci, întâmplarea face ca un nou fel de muzică să fie cântată peste tot, așa că l-a dus la concerte. L-a angajat pe Ens Laurin Ashlyme să-i picteze portretul. Nu-și putea pierde timpul citind, a spus el; a ascultat distrat tânguital trompetei, apoi s-a uitat peste umăr toată seara de parcă ar fi văzut pe cineva cunoscut; l-a înspăimântat pe artist arătându-i ce tăiș bun ar fi putut avea cuțitului lui de paletă.

— Nu-mi trimite atâtea flori, i-a spus ei.

Nimic din ce-i putea ea oferi nu părea să-l intereseze, nici măcar propria lui notorietate.

Apoi a văzut un spectacol cinic intitulat *Insecte* la Cabaretul Allotrope din Cheminor. Una dintre recuzitele folosite era o lăcustă mare și galbenă. Când au târât-o prima oară pe scena înghesuită, a părut să fie o lucrătură în ceară de calitate. Dar curând s-a mișcat și și-a fluturat chiar unul dintre picioare, iar publicul a descoperit printre antenele tremurătoare și aripile diafane o femeie goală, pictată cu ceară, zăcând pe spate cu genunchii ridicați pentru a simula picioarele îndoite din spate ale insectei. Ca să-i reprezinte capul, purta o mască stilizată, puternic lăcuită. Fascinat, Rhys s-a aplecat înainte ca să vadă mai bine. Vera i-a auzit respirația umplându-i plămânii cu un suierat. A spus cu voce tare:

— Ce-i aia? Ce-i animalul ăsta?

Oamenii au început să râdă de entuziasmul său; nu puteau vedea că dublul sens al spectacolului nu însemna nimic pentru el.

— Știe careva? i-a întrebat el.

— Liniște! a zis Vera. Nu-i lași pe ceilalți să se bucure de

spectacol.

Lumina slabă și mirosul de mâncare lăncezită făceau din Allotrope un loc de spectacol posomorât; era frig. Femeia cu mască de insectă, după ce și-a aranjat-o mai întâi pe umeri în așa fel încât să stea cu fața la public când stătea ea, s-a ridicat în picioare și a făcut tot ce-a putut ca să execute un dans „expresiv”, și încrucișând și depărtându-și antebrățele în față, în vreme ce respirația ei scotea vălătuci în aerul rece, iar picioarele băteau un doi trei, un doi trei pe scândurile pe care nu fusese presărată pudră de talc. Dar Rhys n-a vrut să plece până la amarnicul sfârșit, când masca a fost dată jos și de sub ea a ieșit la iveală zâmbetul triumfal, părul castaniu și ciufulit, și fața buhăită, obosită, a unei artiste locale abia trecute de șaisprezece ani, ca să fluiere de încântare.

Afară, umbrele lor cădeau imense și negre pe zidul ce se întinde, acoperit cu caricaturi politice descojite, cât e Endingall Street de lungă.

— Nu pare un lucru demn de-a fi arătat publicului, a spus Vera, imitând acei pași mici, împiedicați și apăsați. Aș fi îngrozită să merg mai departe.

Se cutremură în semn de compasiune.

— Ai văzut sărmanele ei glezne?

Rhys a făcut un gest de nerăbdare.

— Mi s-a părut foarte artistic, a spus el. Apoi: Animalul ăla! Chiar mai există așa ceva?

Vera a râs.

— Du-te în Allman's Heath și vezi cu ochii tăi. Nu acolo trebuie să mergi ca să le vezi? Ce te-ai face dacă te-ai trezi față în față cu una acum? Cu o vietate așa de mare?

A prins-o de mâni ca s-o împiedice să danseze.

— Aș omorî-o, a spus cu seriozitate. Aș...

Ce ar face a trebuit să se gândească o clipă, uitându-se la fața Verei. Ea a rămas încremenită locului.

— Poate că m-ar omorî ea pe mine, a spus el cu mirare. Nu m-am gândit la asta. Nu m-am gândit niciodată că există cu adevărat asemenea lucruri.

Tremura de surescitare: a simțit asta prin mâinile lui. S-a

uitat în jos la el. Era la fel de lat în ceafă și de iritabil ca un mic ponei. Dintr-o dată, ea a fost perfect conștientă de viața lui, care își asamblase cumva singură, ca pe o mobilă excentrică, lunga perspectivă a Endingall Street, ușile deschise ale Cabaretului Allotrope, acea dansatoare sărmană cu pantofii ei butucănoși și glezne distruse, în ce scop el nu-și putea da seama.

— Nimic nu te-ar putea omorî, a spus ea cu timiditate.

Rhys a ridicat din umeri și s-a întors în altă parte.

Vreme de o săptămână sau două după aceea, ea a părut să fie în stare să-l uite. Vremea a devenit ploioasă și blândă; forța normală a vieților lor i-a ținut despărțiți.

Relațiile lui cu Anemona Albastră nu fuseseră niciodată mai echivoce: diferite bande îl vânau prin Orașul de Sus și cel de Jos. Dacă Vera ar fi știut că el avea atât de mult de furcă pe alei și pe terenul viran din jurul cartierului Chenaniaguine și Lowth, cine poate ști ce ar fi făcut. Din fericire, în timp ce el alerga să-și salveze viața cu un brici desfăcut într-o mână și cu o grămadă de bandaje murdare care i se desfăceau de pe cealaltă, ea se afla zece ore pe zi la sală, unde-și exersa tehnica. Lympny avea o nouă producție, *Aer complet*: avea să fie un nou *fel* de balet, credea el. Toată lumea era încântată de idee, dar asta însemna tehnică, tehnică, tehnică. „Suprafața e moartă!“ își îndemna el dansatorii: „Suprafața e doar partea vizibilă a *tehnicii*!“

De când venise din inima țării, Vera ura zilele de odihnă. La capătul lor, se simțea insomniacă și iritată în propria-i piele, iar pe când zăcea în pat, orașul trimitea degete granulate de fum prin luminatorul ei, tulburând-o și ademenind-o afară, așa încât noaptea târziu trebuia să meargă la arenă și, cu ochi goi, să se uite la clovni. Acolo, gândindu-se la altceva, și-a amintit din nou de Rhys atât de brusc și de total, încât ființa i-a fost străbătută de el – poc – ca o crăpătură în sticlă. Deasupra arenei, aerul era purpuriu din cauza artificiilor care explodau, și, la lumina lor intermitentă, stăruitoare, l-a văzut cât se poate de limpede stând în Endingall Street, tremurând în ghearele propriului lui entuziasm, mânat și totuși zădărnicit de el ca toate animalele agitate. Și-a amintit de asemenea de lăcusta din Cabaretul Allotrope. Și-a spus:

— Artistic!

Chiar dacă într-o bună noapte încă puteai auzi șoaptele suierate a douăzeci și cinci de mii de voci măturând acoperișurile povârnite din Montrouge ca un soi de foc de artificii invizibil, arena nu era de fapt pe atunci altceva decât un mare circ în aer liber, și toate vechile arderi pe rug și trageri pe roată făceau loc acrobațiilor, curselor de cai, numerelor la trapez etc. Noilor Oameni le plăceau animalele exotice. Nu părea să le placă să-și execute oponenții politici – sau pe ei înșiși între ei – în public, însă unele numere aeriene semănau cu niște crime. În fiecare seară se aducea câte o insectă mare și tâmpă sau un megateriu care să clipească inofensiv sau chiar trist la mulțime până când aceasta era convinsă de rapacitatea ei. Și erau mai multe focuri de artificii ca niciodată: când explodau artificiile pline de magneziu și cădea apoi, ca o ploaie, o perdea mare de ceriu, clovnii ieșeau în spațiul circular cu nisip țopăind și plimbându-se pe tonouri – sărind, căzând, construind piramide nesigure, ridicându-se câte nouă sau câte zece unul pe umerii celuilalt, activi și haotici ca niște cosași în iarbă. Se luptau cu cuțite de cauciuc și var stins. Purtau pantofi imenși. Vera îi adora.

Cel mai mare clovn de atunci, numit de mulțime „Pupăsuge”, era un pitic al cărui nume adevărat nu era știut cu certitudine de nimeni. Unii îl știau drept „Morgante”, alții drept „Rotgob” sau „Marele Pan”. Picioarele lui păreau fragile și curbate, însă era un gimnast aprig, deseori capabil să facă patru tumbe separate prin aer înainte să aterizez cu genunchii îndoiți, cu picioarele înfipte în nisipul negru foarte departe unul de celălalt, clătinându-se cu concentrare. Alterna tonourile cu voltele cu o asemenea viteză, încât părea că în arenă sunt doi pitici, iar mulțimea îl aclama cu fluierături și urale. Întotdeauna își încheia numărul recitind versuri inventate chiar de el:

Codpurli – ta
Codpurrrli – ta!
Codpurli – ta! ta! ta!
Caca pipi.

Caca pipi purli
Caca pipi purli
Caca pipi papa-ti
ta ta ta
(ta ta.)

Pentru o vreme, popularitatea lui a fost atât de mare, încât a devenit o celebritate pe Unter-Main-Kai, unde bea cot la cot cu intelectualii și micii prinți în Bistro Californium, pășind țanțoș dintr-o parte în alta într-un pieptar căptușit din catifea roșie cu mâneci lungi tăiate în zigzag, și a pus să fie pictat drept „Stăpânul dezordinii”. A cumpărat o casă mare în Montrouge.

Venise din hinterlandul alb ca varul de pe Litoralul Mingulay, unde căruțele cu coviltir păreau să plutească precum niște colivii galbene în toiul zilei peste lacurile violete ale mirajului „în timp ce-năuntrul lor femeile își consultă cu fervoare pachetele soioase de cărți”. Dacă te-ai născut în deșertul acela, se laudă locuitorii lui deseori, cunoști deja toate deserturile. Pupăsuge nu se născuse pitic, ci își alesese asta drept carieră, punând să fie închis ani mulți în cutia aceea neagră de stejar numită *gloottokoma* pentru a-și opri creșterea. Acum se afla în culmea puterilor sale. Când se mișcă poruncitor, ceilalți clovni țopăiră în jurul lui. Vocea lui reverberă spre Vera peste arenă. „Caca pipi purli!” scandă el și mulțimea-i răspunse la fel: dar Vera, cumva încă pe Endingall Street cu Egon Rhys tremurând lângă ea, auzi: „Născut în deșert, cunoaște deja toate deșerturile!” În ziua următoare îi trimise numele ei împreună cu un braț mare de anemone. *Îți admir numărul.* Se întâlniră în secret în Montrouge.

La Bistro Californium, Ansel Verdigris, poetul orașului, zăcea cu capul pe masă, într-o parte; din fața de masă mototolită sub obrazul său se ridica un miros de gin de lămâie. La o oarecare distanță de el ședea Marchizul de M... prefăcându-se că scria o scrisoare. Se certaseră mai devreme de ochii lumii cu privire la deosebiriile dintre semnificat și semnificant, după care Verdigris încercase să-și mănânce paharul. La vremea aceea din noapte, toți ceilalți erau la arenă. Fără ei, Californium nu rămânea decât

câteva scaune și mese pe care cineva le aranjase fără vreun motiv anume sub faimoasele fresce. De M... s-ar fi dus și el la arenă, dar afară era frig și prin luminile de pe Unter-Main-Kai cădeau fulgi mici de nea. *Descoperind asta despre el însuși, scria el, locul pare buimăcit și tăcut. Nu are resurse interioare.*

Egon Rhys intră împreună cu Vera, care tocmai spunea:

— ... eram sigură că va fi aici.

Își trase agitată haina pe lângă corp. Rhys o ajută să se așeze unde era cald.

— Sunt obosită astă-seară, spuse ea. Tu nu ești?

Când călcase pragul, se uitase în sus și văzuse fața unui copil zâmbindu-i pieziș dintr-o bucată sumbră de frescă.

— Sunt obosită.

Cât fusese ziua de lungă, se plânse ea, numai *port de bras* văzuse: Lympany voia ceva diferit – ceva care nu mai fusese făcut înainte.

— „Un nou *fel de port de bras*“, îl imită ea. „Un cu totul alt *fel de dans*“! Dar trebuie să am mare grijă în frig. Îți poți face rău dacă muncești prea tare pe o asemenea vreme.

Nu vru să bea decât ceai, care, la Californium, este întotdeauna servit în cești late de porțelan, la fel de subțiri și de transparente ca urechea unui prunc. După ce bău puțin, se lăsă pe spătarul scaunului râzând.

— Acum mă simt mai bine!

— A întârziat, spuse Rhys.

Vera îl prinse de braț și își apăsă scurt obrazul de umărul lui.

— Ești așa de cald! Când erai mic ai atins vreodată o pisică sau un câine numai ca să vezi cât de cald e? Eu am făcut-o. Îmi spuneam: E viu! E viu!

Când el nu răspunse, adăugă:

— În două sau trei zile, ai putea avea exact ce-ți dorești. Nu fi nerăbdător.

— E deja miezul nopții.

Îi dădu drumul la braț.

— Era atât de sigur că va fi aici. Nu pierdem nimic dacă așteptăm.

Și acolo se opri discuția. Trecură cincisprezece minute, poate

o jumătate de oră; de M... convins acum că Verdigris doar se prefăcea că dormea pentru a-l tachina, mototoli brusc o foaie de hârtie și o aruncă pe podea. La aceasta, Rhys, ale cărui probleme îl agitaseră, sări în picioare. Gura Marchizului se căscă fără vlagă. Când nu se întâmplă nimic altceva, Rhys se așează la loc. Își spuse: În definitiv, sunt la fel de în siguranță aici ca oricine altcineva din oraș. Circumspect, ținea însă un ochi la poet, pe care avea impresia că-l recunoștea. Vera se uită o dată sau de două ori la fresce (erau vechi; nimeni nu putea cădea de acord cu nimeni în privința lucrurilor pe care le reprezentau), apoi repede jos la ceașcă, în tot acest timp, Pupăsuge piticul șezuse tolănit într-un colț al șemineului din spatele lor ca o păpușă mare pe care o așezase cineva acolo pentru efect cu ani în urmă.

I se legănavu picioarele. Purta pantaloni strâmți roșii și pantofi galbeni cu câte un clopoțel în vârful fiecăruia; pieptarul lui era făcut dintr-un material gros și negru căptușit cu o apărătoare din piele pentru tibie și avea cusute peste tot pe el bucăți mici de oglindă. Nemișcarea îi pica la fel de bine ca și mișcarea: în repaus, corpul lui își amintea de *gloottokoma* și de orele pe care le petrecuse în ea, în vreme ce fața lui adopta aspectul pastei de hârtie turnate, lăcuite, strălucitoare, dar ca și când s-ar fi așezat praful pe liniile aflate de-o parte și de alta a nasului coroiat și până la gură, care era înțepenită într-un zâmbet dulce ciudat, dar extraordinar.

O privise pe Vera de când intrase. Când ea repetă în sfârșit: „Era atât de sigur că va fi aici“, el își șopti în barbă: „Eram! O, eram!“ o clipă mai târziu, sări de pe șemineu și-i suflă ușor în ureche lui Egon Rhys.

Acesta sări de cealaltă parte a camerei, lovindu-se de mese în timp ce încerca să-și scoată briciul pe care-l ținea vârât în susul mânecii de la haină. Se opri în Marchizul de M... și strigă:

— Dă-te dracu' la o parte!

Dar Marchizul nu putu decât să se uite și să tremure, așa că se legănară împreună pentru o clipă, respirându-și unul în față celuilalt, până ce se răsturnă încă o masă. Rhys, care începea să nu mai aibă habar unde se afla, îl doborî la pământ pe de M... și rămase deasupra lui.

— Nu mă omorî, spuse de M...

Briciul, descoperi Rhys, se încâlcise în dublura de mătase a mânecii: în cele din urmă, vârî două degete în cusătură și o rupse de la cot în jos, așa încât arma ieși la iveală deja deschisă, scânteind în lumină. Brațul lui Rhys se ridică în aer cu briciul legănându-se la capătul lui.

— Stai! strigă Vera. Oprește-te!

Rhys se uită nedumerit în jur; clipi. Dar acum mai și tremura. Când îl văzu pe pitic că râdea de el, își dădu seama ce se întâmplase. Îi dădu drumul Marchizului.

— Îmi pare rău, spuse el distrat.

Se duse în mijlocul camerei, unde Pupăsuge se înfipsese ca o stingă pe picioarele-i crăcănate, și-l înșfăcă de încheietura mâinii.

— Ce zici dacă-ți tai fața pentru asta? întrebă el, mângâind obrazul piticului ca pentru a-l calma. Aici. Sau poate aici. Ce-ai zice dacă aș face asta?

Piticul păru să cadă pe gânduri. Brusc, mica lui încheietură a mâinii alunecă și se roti în strânsoarea lui Rhys ca un pește; indiferent cât de tare îl ținea, piticul răsucea și-și smucea mâna și mai tare, până ce-i dădu drumul aproape fără știrea lui. (Toată noaptea după aceea, degetele îl furnicară de parcă fuseseră frecate cu nisip.)

— Nu cred că i-ar plăcea doamnei, spuse Pupăsuge. Nu i-ar plăcea să tai pe cineva așa de mic ca mine.

Țipă; îl plesni pe Rhys peste față; sări în spate, fără măcar un gest care să-i trădeze intenția, sări peste masă și direct în vatră. Din pieptar scoase un borcan mic cu gem, pe care-l așeză în mijlocul mesei. Conținea șase cosași cenușii, cu picioare galbene. La început, aceștia fură nemișcați, dar lumina focului care dănțuia pe pahar în jurul lor păru să-i învieze și, după o clipă sau două, începură să sară haotic prin borcan.

— Uite! spuse piticul.

— Nu-i așa că-s plini de viață? strigă Vera.

Zâmbi cu încântare. Piticul chicoti. Erau atât de mulțumiți de ei înșiși, încât, în cele din urmă, Egon Rhys fu nevoit să râdă și el. Își vârî briciul înapoi în mânecă și îndesă dublura după el cât

de bine putu. De atunci încolo, în jurul brâului îi atârnară fâșii de mătase roșie și uneori ținea cusătura ruptă cu degetele.

— Trebuie să ai grijă cu asta, spuse Vera.

Când lovi cu degetul în borcan, unu sau doi cosași părăură să se uite la ea cu seriozitate pentru o clipă, cu capetele lor mici, enigmatice, cabaline, cât se poate de nemișcate, înainte să-și reînnoiască eforturile de a ieși afară, sărind și lovindu-se de capac.

— Îi ador! spuse ea, ceea ce-l făcu pe Egon Rhys să se uite cruciș la pitic și să râdă și mai tare. Îi ador! Tu nu?

Marchizul se uita incredul. Se ridică în picioare și, cu o privire aruncată lui Ansel Verdigris ca pentru a spune „Asta-i numai vina ta“, alergă afară pe Unter-Main-Kai. Puțin mai târziu, Rhys, Vera și piticul merseră după el. Încă mai râdeau; Vera și Rhys erau braț la braț. Pe când ei se îndepărtau în noapte, Verdigris, care într-adevăr dormise, se trezi.

— Du-te dracului, atunci, rânji el.

Visele îi fuseseră confuze.

În ziua când au traversat canalul, au fost urmăriți de la Cafeneaua Clar de Lună și până la Allman's Reach. Asociațiile comune ieșiseră din bârlog: erau un nou armistițiu. Rhys putea distinge fluierăturile Oamenilor cu Cap de Pește, ale celor din cadrul asociației Doisprezece Ianuarie și Colegiului Hârtia Galbenă (numindu-se acum fățiș „schismă” a Anemonei și publicând propriul lui pamflet în camera din dos a unei plăcintării situate în spatele lui Red Hart Lane). De data aceasta, se temea el, Anemona ieșise și ea din bârlog. Nu era bine văzut nicăieri. În Orves, îl făcu pe pitic să se uite într-o parte a drumului, în vreme ce el se uita în cealaltă.

— Fii atent mai mult la uși.

În gurile pietruite de alei apăreau pentru scurtă vreme diferite fețe. Vera Ghillera se cutremură și-și trase peste față gluga de la mantie.

— Nu vorbi, îl preveni Egon Rhys.

Mai avea un brici cu el, unul pe care nu-l folosea prea mult. În dimineața aceea își spusese: E vechi, dar va fi bun, și-l luase de pe pervazul prăfuit al geamului unde-l ținea – avea mânerul

galben ca un os – între un inel de-al mamei lui și un pahar cu apă cețoasă prin care lumina păru să treacă brusc atunci când îl ridică.

Cu toate că avea grijă să meargă cu mâinile pe lângă corp, în așa fel încât să nu provoace pe nimeni, tot drumul pe deal în sus avu o ciudată imagine repetitivă cu el însuși drept cineva care *deja* o luase de nebun la fugă cu două brice – alergând pe urmele dușmanilor lui prin locuri înșelătoare și friguroase, în vreme ce aceștia se împleticeau prin colțuri întunecoase sau se aruncau peste garduri putrede, sărind dintr-un refugiu precar în altul. „O să-i prind”, plănuia el, „în observator. N-or să mă oprească acum. Nemernicii ăia din Austonley...” Era aproape ca și când ar fi făcut-o. I se părea că se vede pe sine de undeva din spatele său; se auzea țipând în timp ce alerga după ei, iar la capătul ambelor brațe îi sclipea ceva în lumina de iarnă.

— O să vedem ce se întâmplă apoi, spuse cu voce tare, și piticul se uită în sus la el cu surprindere. O să vedem ce se întâmplă apoi.

Dar observatorul veni și plecă și nu se întâmplă absolut nimic.

Pe atunci, unii dintre oamenii din Austonley nu se mai deranjau să se ascundă, plimbându-se țațoși, în schimb, cu zâmbete largi pe buze. Curând li se alăturară și alte bande, până ce formară un semicerc larg pe o distanță de nouă sau paisprezece metri de-a lungul străzii abrupte. Respirațiile lor se amestecau în aerul rece și, după câteva minute, se auziră chiar și unele râsete și conversații între tabere. De-ndată ce văzură că-i asculta, veniră chiar în urma lui Rhys, uitându-se precauți la mâinile sale și înghiontindu-se între ei. Membrii Hârtiei Galbene rămaseră la distanță: nu se vedea absolut nicio urmă de Anemonă. Altfel, era ca o sărbătoare.

Cineva îl atinse pe umăr și, pășind abil în lături în aceeași clipă, îl întreabă pe o voce moale, aparținând fără-ndoială unui băiat:

— Încă mai ai în mânecă așchia aia de fildeș a lui Osgerby, Egon? Cuțitul ăla vechi al lui Osgerby Practal?

— Încă-l ai acolo, nu-i așa? repetă altcineva.

— Hai să aruncăm o privire la el, Egon.

Rhys ridică din umeri cu teamă și dispreț.

Era amarnic de frig pe malul canalului. Vera asculta vuietul barajului spart, de mai sus cu nouăzeci de metri. Picături stacojii ca fructul de măceș planau deasupra apei ca niște coliere aruncate în aerul înghețat; o pitulice plana și plonja printre trestii uscate și plantele acvatice veștejite de sub ele.

— Nu-mi pot da seama ce-și poate găsi de mâncare o vietate atât de mică, spuse ea. Voi puteți?

Nu răspunse nimeni.

Țipătul pitulicii reverbera în fațadele caselor. Membrii unei duzini de grupuri restrânse și facțiuni minore umpleau capătul dinspre Orves al aleii, închizându-l. Întruna veneau alții. Își târșâiau picioarele de colo-colo pe cărarea de zgură, evitând bălțile înghețate, suflându-și în mâinile făcute căuș ca să se încălzească, oferindu-i lui Rhys priviri iuți și timide, parcă spunând: „De data asta punem mâna pe tine.“ Unii fură trimiși să blocheze drumul animalelor. Chiar atunci, reprezentanții Asociației Ontologice Anemona Albastră ieșiră din una dintre case, unde-și petrecuseră dimineața jucând „roșu și negru” într-o singură rază plată de lumină care intra pieziș printre scânduri și cădea pe un scaun de lemn. Întâmpinară mici probleme cu ușa.

Rhys își flutură bricele spre ei.

— Ce rost au toate astea? Orcer Pust e mort de-o lună; l-am așezat pe Ingarden în pământ cu el nici măcar acum patru nopți – ce rost a avut aia?

Nu rostul era problema, spuseră ei.

— Pe câți dintre voi am să pun mâna înainte să puneți voi mâna pe mine?

Reprezentanții Anemonei ridicară din umeri. Pentru ei era tot una.

— Haideți, atunci! Haideți! le strigă Rhys asasinilor plătiți de pe alee. Văd printre voi niște nemernici pe care-i cunosc. Cum le-o fi plăcând? În ochi? În gât? Cu fața-n jos în rezervorul băii publice, alături de Orcer Pust?

Piticul Pupăsuge se așază brusc jos și-și desfăcu șireturile la

bocanci. Când își sumeți pantalonii negri și voluminoși cât se sus putu, făcu o față comică și păși în canal, care-l înghiți până la coapse. Merse apoi câțiva metri, se întoarse și-i spuse încet lui Rhys:

— În ce-i privește pe ei, deja suntem ca și morți.

Mai departe, undeva apa era mai adâncă, sondând prudent noroiul cu degetele de la picior, adăugă:

— Ești ca și mort în Allman's Heath.

Alunecă: se clătină pentru o clipă: flutură din brațe.

— Hopa.

Tremurând și gâfâind, urcă pe celălalt mal și începu să-și frece viguros picioarele.

— Pfu. Ce rece a fost. Pfu. Ta.

Strigă:

— De ce trebuie să se lupte când tot ce au de făcut e să se asigure că treci canalul?

Rhys se uită ținută la el, apoi la oamenii din Anemonă.

— Niciunul dintre noi n-a fost nimic până să vă scot eu din șanț, le spuse el.

Își trecu mâinile prin păr.

Când fu rândul Verei, apa era atât de rece, încât ea crezu c-o să-i stea inima-n loc.

La marginea câmpului, tufele de soc creșteau în pâlcuri, de parcă s-ar fi făcut cu mult timp în urmă o încercare de împădurire. Imediat ce pășeau printre ele, Vriko începea să pară tăcut și distant; vuietul digului se stinse. Acolo erau movile mici năpădite de urzici și pir încâlcit; tulpinile alb-maronii, mari și fragile, de pătrunjel sălbatic urmau linia unei fundații sau a unui perete; ici și colo fusese săpată câte o groapă de către câinii care treceau înot canalul venind dinspre oraș – în pământul moale și negru zăceau scoase la iveală cioburi de porțelan. Acolo unde măcăcinii colonizaseră terenul deschis, se putea auzea apa sub ei, scurgându-se din canal prin șanțuri înguste, care nu duceau nicăieri.

Piticului îi era greu să înainteze prin acel hățiș și, după aproximativ o jumătate de oră, căzu pe spate într-o groapă dreptunghiulară asemănătoare cu un rezervor gol, din care se

holbă orbește în sus pentru o clipă cu brațele și picioarele încremenite de un fel de criză paralică.

— Scoateți-mă de aici, spuse el pe o voce joasă, urgentă. Trageți-mă afară.

Mai târziu, vorbind cu Vera, recunosc:

— Când eram mic și stăteam în *gloottokoma*, mă trezeam uneori în întuneric și nu știam dacă era zi sau noapte, ori unde mă aflam, ori ce perioadă a vieții trăiam. Puteam fi un prunc într-o căruță cu coviltir neiluminată. Sau devenisem oare deja Pupăsuge, Morgante, „Marele Om Mic cu mulțimea în palma mâinii”? Era imposibil de spus: ambițiile-mi erau atât de clare, dezorientarea atât de totală!

— Niciodată nu-mi ajungea mâncarea, spuse Vera. Până la zece ani, am mâncat și-am mâncat.

Piticul se uită incredul la ea pentru o clipă.

— În orice caz, asta simțeai, spuse el, când trăiai într-o cutie. Ce explozie de lumină când reușeai să deschizi capacul!

Socul lăsa curând loc unui desiș de mesteceni emaciați într-o regiune cu văi puțin adânci și piteni lungi printre care pâraiele curgeau în albiile din piatră de culoarea mierii la fel de drepte ca o stradă pavată; câțiva stejari creșteau în locuri ferite printre bolovani de dimensiunea unor case pe un vechi banc aluvionar.

— Pare atât de gol! spuse Vera.

Piticul râse.

— În Sud ar numi asta „piață“, se laudă el.

— Dacă ar ști de ea, ar veni aici de sărbători.

Dar, după un kilometru și jumătate sau așa ceva de teren ridicat, ajunseră la marginea unui platou puternic segmentat într-o țesătură de făgașe săpate în turbă, fiecare cu maluri negre și abrupte deasupra unui firicel de apă portocalie. Pietre ca niște bucăți de dale erau presărate pe cumpăna apelor, dispuse de îngheț în curioase forme poligonale. Nu aveai unde să te ascunzi de vântul care sufla peste el. Și chiar dacă, atunci când te uitai în urmă, încă mai puteai vedea Vriko-ul, părea să se afle la o depărtare de douăzeci și patru sau treizeci și doi de kilometri, un mănunchi de turnuri mici și indistincte sub un soare la apus.

— Așa mai merge, spuse Pupăsuge.

Egon Rhys mergea împleticit peste nisipul amestecat al cumpenei apelor, trecând de la o groapă de turbă la alta, până ce ajunsese să clacheze. Caracterul neconcludent al întâlnirii sale cu rivalii, poate, îl epuizase. Nu demonstra niciun interes pentru împrejurimi, dar de fiecare dată când ea-i dădea voie, se sprijinea de brațul Verei, descriindu-i de parcă ea n-ar fi fost niciodată acolo Cabaretul Allotrope – cât de frumoasă fusese micuța dansatoarea, cât de artistic dansase, cât de bine imitase un animal despre care el nu-și imaginase niciodată că putea exista. „Am fost uluit!” continua el să spună. Din când în când, stătea locului și se uita în jos la hainele sale de parcă s-ar fi întrebat cum de se murdăriseră.

— Încearcă cel puțin să te ajuți singur, spuse Vera, care-l credea bolnav.

În clipa când se întunecă, el adormi; dar trebuie să-l fi auzit pe Pupășuge vorbind noaptea, fiindcă se trezi și spuse:

— În piață, când trăia mama auzeam numai: „Dă fuga și adu o cutie de anemone candel. Dă fuga, Egon, și adu-o acum.”

Chiar când păru să fi adormit la loc, cu gura deschisă și cu capul într-o parte, începu să repete cu un soi de resentiment infantil și cu melancolie:

— „Dă fuga și adu-o acum! Dă fuga și adu-o acum! Dă fuga și adu-o acum!”

Râse.

Dimineață, când deschise ochii și văzu că era în Allman's Heath, nu-și aminti nimic din toate acestea.

— Uite! spuse el, trăgând-o pe Vera în picioare. Uită-te numai la asta!

Tremura deja de surescitare.

— Ai simțit vreodată vântul așa de rece?

O câmpie de zgură se întindea dreaptă și neîntreruptă către orizont, mirosind vag ca o groapă de gunoi într-o zi ploioasă. Lumina care venea și pleca peste ea semăna cu lumina care cade prin apa de ploaie în conservele goale, și orașul nu mai putea fi văzut, nici măcar în depărtare. La început, era alcătuită din sol afinat, necompactat, răsturnat la fiecare pas ca să scoată la iveală milioane de bucăți de mașinării mici și ruginite precum

măruntaiele unor ceasuri; dar curând deveni la fel de dur și de cenușiu ca și cerul, așa încât Vera își dădea seama cu dificultate unde se termina zgura și unde începea aerul.

Rhys înainta energic. Îl rugă pe pitic să-i povestească despre celelalte deșerturi, pe care le vizitase. Cât de mari erau? Ce animale văzuse acolo? Asculța preț de un minut sau două răspunsurile piticului, apoi spunea cu satisfacție:

— Niciunul dintre locurile acelea nu era la fel de rece ca ăsta, bănuiesc.

Sau:

— În Sud trăiesc leneși albinoși, așa am auzit.

Apoi, oprindu-se să ridice ceea ce părea un arc subțire și foarte lung, încolăcit în sine cu o gingășie atât de mare, încât trebuia să fi fost rămășița vreunei libelule extraordinare, dar fragile:

— Ce zici de asta, ca semn? Adică, din experiența ta vorbind?

Piticul, care nu dormise bine, rămase tăcut.

— Aș putea merge la nesfârșit! exclamă Rhys, aruncând arcul în sus.

Dar mai târziu păru din nou să obosească și se plânse că umblaseră toată ziua degeaba. Se uită încordat la pitic.

— Cum explici asta?

— Ce-mi pasă mie, spuse piticul, e să mă piș.

Se îndepărtă puțin și, icnind de satisfacție, trimise în pământ un jet galben și gros.

— Pfu!

După aceea lovi zgura cu piciorul și spuse:

— Îl înghite treaba asta. Ia uită-te. Ai putea-o uda toată ziua și nici nu s-ar vedea. Hei, cred că văd ceva crescând deja acolo! Piticii sunt mai fertili decât oamenii normali.

(În noaptea aceea rămase din nou treaz, tolănit pe-o rână, cu brațele încolăcite pe după genunchii trași la piept, uitându-se la Vera Ghillera cu o expresie ilizibilă pe față. Când se întâmplă să se uite dincolo de ea, sau să simtă vântul în spate, se cutremura și închidea ochii.)

— Când te-am văzut prima oară, îi spuse Vera lui Egon Rhys, te tăiașezi la obraz. Ți-aduci aminte? Îți curgea cu firioșor de

sânge și la capătul lui am văzut o picătură perfect formată gata să cadă.

— Asta te-a excitat, nu?

Ea se holbă la el.

El se întoarse indignat cu spatele și studie câmpul. Se aflau acum pe el de poate trei, poate patru zile. Primise cu brațele deschise efortul și se culcase epuizat; se trezise optimist și fusese dezamăgit. Nu se mișca nimic. Piticul nu părea capabil să-i ofere o idee clară a ceea ce căutau. I se păruse uneori că vedea ceva cu colțul ochiului, dar aceea nu era decât un soi de mișcare fibrilară rapidă și persistentă, niciodată o insectă cât mai mult fantoma ei sau o iluzie preliminară. Chiar dacă la început îl înfuriase, acum că începea să se obișnuiască își dorea să revină.

— Mi-am distrus genunchii exersând dansurile pentru rolul Fyokla din *Prăjitura din Battenberg*. Aceia au fost, fără excepție, cei mai grei pași pe care i-a gândit Lympany vreodată; îți făceau gamba să ți se pară niște bucăți de lemn. Te durea să alergi pe atâtea scări în jos ca să te ajut.

— Să mă ajuți? făcu Rhys.

— Eu sunt lăcusta care te-a adus aici, spuse ea pe nepregătite.

Se dădu înapoi pe zgura tare. Un-doi-trei, un-doi-trei, imită ea pașii împiedicați și sărmani care trec drept dans la Cabaretul Allotrope, durerea și apatia dansatoarei care-i execută. Picioarele ei scoteau un scrâșnet uscat, surd.

— Eu sunt lăcusta care a venit să te viziteze. În definitiv, măcar atât putea face și ea.

Rhys se uită alert de la Vera la pitic. Panglici roase de mătase roșie îi fâlfâiau de la mânecă în bătaia vântului.

— Mă refeream o la insectă adevărată, spuse el. Ai știut asta dinainte de a porni.

— N-am avut noroc, consimți Pupăsuget.

Când Rhys îl prinse de încheietura mâinii, el rămase la fel de nemișcat și de ascultător ca un animal mic și adăugă:

— Poate că am venit la momentul nepotrivit din an.

Ceva pierise din el: Rhys se uită în jos la liniile feței lui de

parcă ar fi încercat să vadă ce. Apoi îl împinse încet pe pitic peste zgură și îngenunche deasupra lui. Atinse ambii obraji lustruiți, apoi își plimbă buricele degetelor pe de-o parte și alta a maxilarului. Păru pe cale să spună ceva: în schimb, smuci briciul în mână cu o mișcare iute, șerpească, așa încât lumina se reflectă în șanțul curbat al lamei. Piticul se uită la el; clătină din cap.

— N-am fost în viața mea în deșert, recunosc el. Am născocit povestea asta pentru Vera. Suna mai exotic.

Se gândi la asta.

— Și totuși, cum să-i refuz ceva? E cea mai mare dansatoare din lume.

— Tu ai fost cel mai mare clown, spuse Rhys.

Așeză latul briciului pe pometele piticului, chiar sub ochi, unde sub piele se întrezărea o încrengătură de vene.

— Cred tot ce-ai spus.

Ochii lui Pupăsuge erau de un albastru-portelan.

— Așteaptă, spuse el. Uite!

Vera, care renunțase să imite o lăcustă sau o dansatoare sau orice altceva, stătea pe poante și executa înlănțuiri de pași pe zgură, complicându-i și recomplicându-i cu o tehnică aiuritoare, până ce se simți exact ca una dintre panglicile care fluturau la mâneca lui Rhys. Era o ușurare pentru ea, spuneau mereu oamenii la Teatrul Prospekt, să facă cele mai dificile lucruri, toate felurile de allegro și baterie uimitor îngemănate, apoi, fără veste, marele salt rotit interzis dansatoarelor vreme de mai bine de o sută de ani. Dansând, micșoră deosebirea dintre câmp și cer. Orizontul, niciodată convins de el însuși, se topi. Vera rămase să traverseze și să retraverseze un spațiu tot mai determinabil. Pe buzele lui Pupăsuge apărură un zâmbet; împinse briciul deoparte cu o mână mică și grasă și strigă:

— Vera plutește!

— Asta n-o să te ajute, nemernicule, îl preveni Egon Rhys.

Făcu acea mișcare amplă cu briciul care, cu o săptămână în urmă, vârase lama prin osul și cartilajul de la baza gâtului lui Toni Ingarden.

Fu o tăietură bună. Îi plăcu atât de mult, încât, urmând

mișcare, ridică mâna deasupra capului piticului; opri arma; și, aruncând-o dintr-o mână în alta, râse. Piticul păru surprins.

— Ha! strigă Rhys.

Dintr-o dată, se roti pe piciorul îndoit de parcă ar fi auzit în spate un alt dușman. Se aruncă în lături, lovind cu briciul în dreapta și-n stânga mai repede decât puteai vedea.

— Și uite-așa o fac eu, gâfâia, când vine vorba de-o treabă cu adevărat comică.

Al doilea brici apăru ca prin magie în cealaltă mână și, între ele, feliară spațiul gol, biciuind sălbatic în jur cu o viață proprie, în timp ce Rhys se agita și se clătina pe suprafața deșertului cu un pas curios, târșăit, împleticit, cu coatele îndoite.

— Acum o să-ți arăt cum știu să dau din picioare! strigă el.

Dar Pupăsușge, care privise această demonstrație cu un aer interesat, murmurând judicios la loviturile mai dificile, nu făcu decât să zâmbească și să se îndepărteze. Îi venise ideea – asta nu se mai făcuse niciodată – să lege într-o succesiune o varietate de tumbe, „Nebunii zburătoare” și volte, care aveau să-l ridice atât de mult în aerul plin de fum al arenei, rotindu-se fără-ncetare în jurul axei sale cu genunchii strânși la piept, încât în cele din urmă avea să se poată uita *în jos* la mulțime, ca o petardă înainte să explodeze.

— Ta! șopti el, și se ridică prin forța voinței. Codpurli, ta!

Curând, el și Rhys pluteau și ei, sărind și rotindu-se și încolăcindu-se din ce în ce mai sus, atingând prin propriile eforturi un spațiu care nu avea simț al limitei sau închidere. Însă Vera Ghillera era întotdeauna înaintea lor și, înaintând, părea să le imprime ritmul.

Deșerturile se întind la nord-est de oraș, și pe o suprafață mare la sud.

Sunt de toate felurile, de la peneplene de praf metalic dezintegrat – din care se ridică la anumite intervale șiruri de dealuri incandescente osoase – și până la jompuri chimice localizate, adânci, cătrănite și corozive, peste a căror suprafață scapără muște mici cu aripi pergamentoase și poate o pereche de picioare în plus. Aceste regiuni sunt pline de orașe vechi care

diferă de Vriko numai prin desăvârșirea deteriorării lor. În ele, călătorul poate muri ars de soare sau, descoperit cu pleoapele lipite, poate lăsa în urmă doar un jurnal care se încheie la mijlocul unei propoziții.

Mlaștinile de Săruri Metalice, Insula Fenlen, Marea Pustie Brună: granițele regiunilor exotice ca acestea sunt trasate în chip diferit pe hărțile autorităților concurente, dar sunt cel puțin ancorate în simțul convențional. Allman's Heath, ale cărui granițe nu pot fi recunoscute de toată lumea, nu pare să fie. Așa cum nu pare corect să spunem că, în vreme ce aceste deșerturi se află în afara orașului, Allman's Heath se află înăuntru.

Noaptea era tăcută.

Unsprezece fără cinci minute și, cu excepția locului unde barajul îi tulbura apa la suprafață, canalul era acoperit la Allman's Reach cu cea mai subțire și fragilă pojghiță de gheață. O lună puternică își arunca lumina albastră și galben-aurie peste fațadele caselor de lângă drumul animalelor. Nu pare că ar adăposti prea multă viață, își spuse paznicul de noapte, un om fără imaginație aflat la începutul turei, care plănuia să meargă de acolo în sus spre partea din spate a Cartierului Atteline (unde putea bea o ceașcă de ceai dacă poftea) și înapoi. Își lovi palmele una de cealaltă în frig. Stând acolo, văzu trei siluete înaintând prin apă de cealaltă parte a canalului.

Se aflau la numai nouă metri în amonte, între el și baraj, și lumina lunii cădea limpede peste ei. Erau înfășurate în mantii și glugi, „ca niște pachete în hârtie maro sau statui legate în pânză de sac“, insistă el mai târziu, iar pe sub aceste veșminte trupurile lor păreau să tresară și să se zvârcolească într-o continuă mișcare ritmică, chiar dacă pentru gustul lui era ceva prea incoerent ca să se cheme dans. Gheața cea nouă se despică în calea lor ca zahărul umed plutind pe apă. Nu-i acordară atenție paznicului de noapte, ci traversară canalul, cel mai înalt în frunte, cel mai mic în coadă, și dispărură pe alea de zgură care trece prin Orves și pe lângă observator spre curtea de lângă cafeneaua Clar de Lună.

Paznicul de noapte își frecă mâinile și se uită în față pentru

un minut sau două, de parcă s-ar fi așteptat să se mai întâmple ceva.

— Ora unsprezece, strigă el într-un târziu și, chiar dacă nu se putu convinge să facă o descriere care să pară atât de predispusă la subiectivism încât să fie de rea-credință, adăugă: Și asta-i tot.

CĂLĂTORIA UNUI TÂNĂR SPRE VIRICONIUM

În ziua numirii în funcție a noului arhiepiscop, trupul „grav descompus” al unui bărbat a fost descoperit pe acoperișul Catedralei din York de către un tehnician de televiziune. Fusesse dat dispărut de opt luni dintr-un spital local. Căzuse, se spunea, din turn; dar nimeni nu avea habar cum de ajunsese acolo. Am auzit asta în ziua cu pricina la un post local de radio; ce m-a tulburat a fost că n-au reluat știrea și că, mai târziu, nu s-a spus nimic despre asta nici la posturile naționale, nici la transmisia ceremoniei de punere în funcție. Domnul Ambrayses n-a fost câtuși de puțin impresionat.

— Există o șansă dintr-o mie ca ea să ne folosească la ceva, a estimat el. Una dintr-o mie.

M-am dus totuși în York, iar el a venit cu mine dintr-un motiv personal – făcea vizite regulate la un anticariat și la un taxidermist. Străzile erau pline de sloganuri politice; chiar în timpul desfășurării ceremoniei, angajați ai primăriei munceau din greu de-a lungul traseului procesiunii ca să le picteze. Bărbatul de pe acoperiș, am aflat, era dat dispărut dintr-o secție normală de chirurgie, așa că am făcut călătoria degeaba, cum prezisese domnul Ambrayses. Ce ne interesa pe noi la vremea aceea era orice întâmplare legată de ospicii sau – în special – de căminele de geriatrie.

— Cu toții vrem Viriconiumul, îi plăcea să spună domnului Ambrayses. Însă bătrânii sunt cei care-l vor mai mult!

În seara aceea, pe drumul de întoarcere, a adăugat:

— Nimeni de aici nu are nevoie de el. Înțelegeți?

Trenul personal de Leeds de la 11,52 era plin de adolescenți. Băieții mai în vârstă păreau zăpăciți și violenți cu tunsorile lor scurte, cu fețele și fălcile învinețite și albite de frig; fetele se uitau timide la ei, râdeau cu poftă, apoi se uitau în jos și-și ridicau mânușile fără degete. Își scoteau capetele pe geamuri și strigau: „Fute-v-aș!” în curentul iute de aer. Mai târziu, când am coborât din tren, i-am văzut sărind în față și-n spate peste o barieră de metal în lumina becurilor cu sodiu; de neînțeles și

energici ca niște cosași în bătaia soarelui. Simțindu-mi dezamăgirea, domnul Ambrayse a spus cu blândețe:

— Din când în când, cu toții vrem atât de mult să mergem acolo, încât ne inventăm un motiv.

— Nu sunt bătrân, am spus.

Domnul Ambrayse trăia ușă-n ușă cu mine de doi ani. La început, îi simțeam prezența doar când încercam să mă uit la știri. Un trup sub o pătură colorată, prăbușit la picioarele unui gard de fier ruginit; camera apropiindu-se de o dâră scurtă și roșie ca o sângerare din nas ștearsă cu o bucată de hârtie igienică, apoi parcă nedumerită îndreptându-se spre elicoptere, dărâmături, cineva important fiind condus într-o clădire, o femeie trecând pe la capătul unei străzi. Imediat, râsuna râsetul apreciativ și slab al domnului Ambrayse – „Ha-ha-ha” – prin subțirele perete despărțitor, așa încât pierdeam firul. „Hu-hu”, râdea el, și eu mă simțeam ca și când m-aș fi uitat la televizor într-o țară străină. Lui îi plăceau doar emisiunile distractive și comedii de situație.

Râsetul lui parcă mă apropiase de el și am început să-l văd pretutindeni, ca un cuvânt nou pe care-l învățasem: în grădina lui, unde cărările de ciment, udate de ploaie, oglindeau cerul; în cafeneaua Marie's, un bărbat de vârstă mijlocie îmbrăcat într-o haină de velur prăfuită, cu dulceață pe degete – lingându-le cu mișcări scurte de limbă ca un copil sau un animal; în alimentara Sainsbury's cu un coș gol de metal la braț, uitându-se de-a lungul culoarului cu hrană la conservă. Nu părea să aibă ceva de făcut. L-am văzut într-o excursie de o zi cu autobuzul la Matlock Bath, purtând o singură mănuașă din piele de oaie. Pantalonii lui, care-i erau mult prea largi, așa încât turul îi atârna între picioare într-un fald mohorât, erau cusuți la spate cu ață galben-țipătoare groasă ca sfoara. Autobuzul era plin de femei bătrâne care clătinau din cap și zâmbeau și citeau cu voce tare toate indicatoarele de parcă ar fi construit sau repetat între ele peisajul pe măsură ce-l străbăteau.

— Oh, uite, acolo-i „Jodrell Arms”!

— ... „Jodrell Arms”.

— Iar acolo A623!

— ... A623.

Prima oară când am vorbit, domnul Ambrayse mi-a spus:

— Identitatea nu este negociabilă. Identitatea pe care o dobândești prin învoială este întotdeauna o închisoare.

A doua oară, ieșisem să cumpăr niște Vapona. Casele de aici, calde și vesele cum sunt vara, devin în prima săptămână din septembrie reci și umede. Muștele de casă de obicei viguroase, care s-au târât toată luna august peste păstăile de lupin necoapte de sub fereastră, se revarsă și se adună ciorchine pe orice suprafață caldă, dar în special pe podea lângă căminul electric și în grilajul prăfuit din spatele frigiderului; se agață de mânerul ceainicului în timp ce acesta se răcește. În acel an nu puteai lăsa mâncare afară nici pentru o clipă. Când m-am așezat să citesc în dimineața aceea, muștele au început să se plimbe pe picioarele mele întinse.

— Bănuiesc că aveți aceeași problemă, i-am spus domnului Ambrayse. Le otrăvesc, am spus, dar nu par să bage prea tare de seamă.

Am ridicat tubul de Vapona, cu fotografia unei muște imense pe el.

— Ar fi mai bine să încerc din nou.

Domnul Ambrayse a clătinat din cap.

— De obicei, pentru asta sunt oferite două explicații, a zis:

În prima, ni se cere să ne imaginăm anumite locuri din lume – o crăpătură în ciment la Chicago sau New Delhi, un vârtej de aer într-o suburbie pustie din Praga, o sticlă cu lapte covăsit pe o tejghea în Bradford – din care ies toate muștele într-un șuvoi continuu, un fum exalat dintr-un îngrozitor nivel fundamental al lucrurilor. Asta te întreabă oamenii – chiar dacă de obicei n-o știi – când spun cu exasperare: De unde vin toate *muștele* astea? Locurile acestea sunt ca și găurile din peretele unei case noi pe unde a fost introdus materialul izolant: ceva rămas din faza de construcție a lumii.

Acesta este un model adecvat al procesului, ba chiar unul îngrozitor. Însă nu este modern; iar eu prefer alternativa, în care se presupune că, atunci când Viriconium trece scrâșnind pe lângă noi, târându-și trupul mătăhălos pe trupul mătăhălos al

lumii, energia generată este exprimată sub forma acestor insecte, care sunt ca scânteile ce ies dintre doi imenși volanți care s-au frecat pentru o clipă unul de altul.

Un roman celebru începe așa:

Am fost în Viriconium într-un secol care se poate regăsi numai în propriile lui Simboluri, într-o epocă în care cauți să-ți unifici experiența prin întâmplările simbolice ale trecutului.

M-am văzut urcând la bordul unui avion, care s-a ridicat imediat în aer. Deasupra Atlanticului era o altă mare, făcută din nori albi; soarele ardea pe ea. Singurul lucru pe care l-am recunoscut în tot acel spațiu alb imens a fost urma de fum a altui avion aflat pe un traseu paralel. Dispărea brusc. Am fost încurajați să mâncăm ceva, să ne uităm la început la un film și apoi la altul. Căpitanul s-a scuzat pentru vânturile potrivnice, pentru turbulențele a ceea ce nouă ni s-a părut o călătorie absolut liniștită, cerându-și parcă scuze pentru o dificilă trecere de la copilărie la adolescență.

În Viriconium, lumina era ca lumina pe care o vezi doar pe copertele albumelor de muzică și în suplimentele color ale ziarelor. Precizia fotografică a conturilor sub un cer albastru gol este una dintre trăsăturile cele mai persistente ale peisajului din Viriconium. Obiecte obișnuite – o carte, un ghiveci cu anemone, mâna cuiva – par să fie luminate într-un fel care le scoate foarte tare în evidență pe fundalul în care se găsesc. Identitatea lucrurilor sub această lumină pare sporită. Claritatea vizuală devine o metonimie a realității pe care o percepem atât în ele, cât și în noi înșine.

Am început să locuiesc în una dintre casele înalte și cenușii care mărginesc înălțimile de deasupra cartierului Mynned.

Nu poți pur și simplu să iei avionul într-acolo, desigur.

Curând după călătoria spre York, am primit de lucru într-o cafenea pentru turiști din oraș. Se numea Gate House și era lipită de o librărie. Ideea era că puteai intra, te puteai uita pe rafturi și frunzări o carte în timp ce beai cafea. Aveam cinci sau șase mese acoperite cu pânză albastră, un meniu limitat alcătuit

din produse de patiserie gătite la cald și pe pereți tablouri ale artiștilor locali, îndesați pe scaunele de lemn într-o după-amiază ploioasă, treisprezece clienți păreau s-o umple până la refuz; umezeala se îngroșa în colțul de lângă cuier, însă era adeseori goală.

Într-o zi, au intrat un bărbat și o femeie și s-au așezat unul lângă celălalt, dar la mese separate. Se uitau la tot ce-i înconjura de parcă erau lucruri noi pentru ei.

Bărbatul purta o gabardină scurtă cu fermoar peste un pulover verde croșetat și o cămașă roz; o pălărie de fetru maro îi făcea capul să pară mic și bărbia foarte ascuțită. Fața lui avea un aspect bătrân, dar neatins de scurgerea anilor – pielea era netedă și maronie, brăzdată, vedeai brusc, de dâre de praf – care-i oferea aspectul unui băiețel căruia i s-au afundat ochii în orbite de pe urma unei boli. Ar fi putut avea oricât între treizeci și șaiszeci de ani. Părea prea bătrân pentru prima vârstă și prea tânăr pentru a doua: ceva nu era în regulă cu el. Ochii i se mișcau aspri prin cameră de la un obiect la altul, de parcă nu văzuse niciodată înainte un calendar cu o fotografie a centrului orașului Halifax pe el, sau un scaun, sau o farfurie; de parcă era încontinuu surprins să se găsească unde se afla.

Mi-am închipuit că venise pentru o zi din una dintre fermele de la sud de Buxton, unde vântul bate peste câmpia North Staffordshire și oamenii șed toată săptămâna în hainele lor vechi în fața unui televizor stricat, ascultând cum se lovesc porțile.

S-a aplecat spre cealaltă masă.

— Nu-i vineri mâine? a spus încet.

— Cum? a răspuns femeia. O, mda, categoric vineri. Oh, mda.

După care el a adăugat ceva pe o voce prea scăzută ca să-l înțeleg:

— Nu, n-au prăjitură cu fructe, nu, nu fac așa ceva aici. N-au prăjitură cu fructe, nu fac așa ceva aici.

Ea l-a înțepat cu un deget.

— Oh, nu, nu aici.

Înclinându-și capul pe o parte și ținându-și cu dexteritate lingura într-un unghi care-i permitea să vadă fundul ceștii de cafea, a scos cubul de zahăr pe jumătate topit. În timp ce făcea

asta, s-a uitat în jur la ceilalți clienți cu un soi de satisfacție agitată, ca un eschimos sau un aborigen dintr-un vechi documentar de televiziune – acea privire tăioasă și timidă care-ți spune că scapi basma curată, în văzul tuturor, cu ceva care e inacceptabil în cultura lor. Cu mici plescăituri, zahărul a dispărut cât ai clipi. După ce a terminat cu el, s-a lăsat pe spate.

— Aștept până la vremea ceaiului pentru încă unul, a spus. Aștept.

Rămăsese cu viclenie îmbrăcată în paltonul cu carouri galben-negre și pălăria roșie de lână.

— Vrei o ceașcă de cafea acum? a întrebat.

Și, văzând că bărbatul se uita în felul lui aspru și vag la peisajele de pe pereți:

— Trei acuarelele cele de pe perete, a trebui să mă uit ca să fiu sigură: acuarelele cele, frumoase.

— Nu vreau cafea.

— Vrei niște înghețată?

— Nu vreau înghețată, mulțumesc. Îmi răcește stomacul.

— O să te simți mai bine când o să te-ntorci acolo, o să pornești televizorul. O să te-așezi în fața lui.

— De ce-aș vrea să mă uit la televizor? a spus el încet, luându-și ochii de la un tablou reprezentând podul din oraș în ploaie. Nu vreau ceai și nici cină, sau mic-dejun dimineața.

Și-a împreunat mâinile pentru o clipă și s-a uitat în gol cu ochii lui solemni de băiat strălucind pe fața albă, cu osatură delicată. A dibuit imediat în buzunare.

— Nu ai voie să fumezi aici, a spus repede femeia. Nu cred că ai voie să fumezi aici; mi se pare că am văzut un anunț care spune fumatul interzis fiindcă se mănâncă, vezi tu, oh, nu: nu permit așa ceva aici.

Când s-au ridicat să-mi plătească, el a spus:

— E plăcut să ai parte de-o schimbare.

Vocea lui era inteligentă, dar moale și înfundată, ca vocea unui invalid care se trezește dezorientat după-amiaza și întreabă o asistentă nouă cât e ceasul.

— E-o zi în oraș, nu-i așa?

Veniseră cu autobuzul dintr-o suburbie din cealaltă parte a

Huddersfield-ului pe care el a numit-o Lock Wood sau Long Wood.

— E plăcut să ai parte de-o schimbare, a repetat, cât mai e bună vremea.

Și înainte să pot răspunde:

— Am prins o răceală, vezi tu, e de fapt pneumonie bronhică, mai degrabă pneumonie bronhică. O am de-un an. A trecut un an deja sau mai mult: nu te pot ajuta la Centrele astea de Sănătate, nu-i așa? Într-o zi ploioasă, mi se pare că mi se întorc plămânii pe dos...

— Ia-o din loc, l-a întrerupt femeia.

Cu toate că vocea lui era atât de joasă încât nu avuseseră cum să audă ceva, femeia a rânjit și a clătinat din cap spre ceilalți clienți ca pentru a-și cere scuze în locul lui.

— Vorbește prostii, le-a spus ea cu voce tare.

L-a împins pe bărbat către ușă.

— Nu-s soția lui, să știi, mi-a spus peste umăr, oh, nu, mai degrabă asistenta-îngrijitoare, fac asta de doi ani. Are bani, dar nu cred că m-aș putea mărita cu el.

Era ca un papagal care rotește din cap și ridică din umeri în fața oglinzii din colivie.

M-am uitat pe geam afară o jumătate de oră mai târziu și ei încă așteptau în stația de autobuz. Nu aveam să-i înțeleg niciodată. Sensul a ceea ce-și spusese între ei era cu grijă ascuns în propriile-i ritmuri sparte, insinuatorii. Viețile lor erau atât de complicat reprimite, încât fiecare cuvânt era un fir desfăcut vârat imediat într-un nod vechi. În cele din urmă, a venit un autobuz. Când a plecat din stație, el se afla pe unul dintre scaunele din față de la etaj, uitându-se în jos vag la vitrina florăriei, în vreme ce ea ședea cu câteva rânduri mai în spate de cealaltă parte a culoarului, făcând o grimasă când el își aprindea o țigară și încercând să-i atragă atenția spre partea de stradă pe care el nu avea cum s-o vadă de unde stătea.

Când i-am spus domnului Ambrayses despre ei, a fost încântat.

— Bărbatul avea cumva o cicatrice mică? Sub linia părului pe partea stângă? Ca o semilună, abia vizibilă sub păr?

— De unde să știi asta, domnule Ambrayses?

— Nu contează, a spus el. Numele bărbatului acelaia este Doctor Petromax, și a avut cândva o putere colosală. A folosit-o cu inteligență și curând a reprezentat o mare parte din oglinda pe care cu toții o căutăm. Însă l-au lăsat nervii: ceea ce vezi acum este o ruină. A găsit o intrare în Viriconium în toaleta unui restaurant din Huddersfield. Pe podea erau imitații din dale de carieră și faianță din porțelan alb pe pereții din jurul oglinzii. Oglinda însăși era atât de curată, încât părea să deschidă drumul spre o altă, mult mai precisă versiune a lumii. Și-a dat seama după claritatea ei că se uita în una dintre toaletele din Viriconium. S-a uitat la el însuși care se uita afară; și de atunci se uită încontinuu la el. Curajul pe care-l are nu-l ajută să meargă mai departe. Ceea ce vezi tu este o cochilie; acum nu putem afla nimic de la el.

A scuturat din cap.

— Ce cafenea a fost aia? l-am întrebat. Știți unde este?

— Cu tine nu va funcționa mai mult decât a funcționat cu mine, chiar dacă din motive diferite, m-a asigurat domnul Ambrayses. Oricum, este cunoscută numai din descrierea pe care am oferit-o eu.

A spus acestea ca și când ar fi fost un loc izolat, de negăsit pe nicio hartă. Însă o cafenea nu-i decât o cafenea.

— Cred c-o recunosc. În aburul din spatele tejghelei se află fotografia unui vechi comedian. Doi bărbați cu bastoane și păr alb îi zâmbesc slab unei chelnerițe cu umeri rotunzi!

— Cu tine n-o să funcționeze.

— Numele bărbatului acelaia este Doctor Petromax.

Domnului Ambrayses îi plăcea să-și anunțe expunerile în felul acesta. Era un dispozitiv gramatical care-i permitea să spargă aparențele.

— Băiatul acela, spunea el, cunoaște două fapte indiscutabile despre lume; nu vrea să le dezvăluie nimănui.

Sau:

— Femeia aceea, chiar dacă pare tânără, visează noaptea debarcaderele de pe Canalul Yser. Ziua poartă pe sub haine un

veșmânt creat de ea ca să-i amintească de oamenii de acolo și de lămpile lor galbene oglindite cu atâta claritate pe suprafața apei.

Pe un mal abrupt de lângă casa mea creștea un măr domestic care se retrăsese liniștit cu mult timp în urmă printre stejari și arbori de soc. Când i-am atras prima oară atenția asupra lui, domnul Ambrayses a spus:

— Copacul acela nu are niciun nume în botanică. Nu a înflorit de zece ani.

Toamna următoare, când lumina caldă cădea pieziș printre mătasea plutitoare a răscoagelor, sute de fructe mici, dure, roșiatice au căzut din el între ferigi; primăvara a purtat atâtea flori, încât vecinii mei l-au numit „copacul alb“.

— Nu înflorește deloc în Viriconium, a spus domnul Ambrayses. Acolo, stă într-o curte de lângă Piața Timpului Nerealizat, ca o replică perfectă a unui copac. Dacă te uiți în urmă prin arcadă, vezi străzile pietruite late și curate, micile magazine, ciubărele vopsite în alb cu priboi în lumina soarelui.

— Numele bărbatului aceuia este Doctor Petromax.

Rilke descrie un bărbat pentru care *peste o clipă, totul își va pierde sensul, iar acea masă și paharul, și scaunul de care se ține, toate lucrurile apropiate și comune care-l înconjoară vor deveni ininteligibile, ciudate și împovărătoare*, și care totuși nu face decât să șadă și să aștepte pasiv ca dezastrul să fie complet. Într-o anumită măsură, presupun că asta ni se întâmplă tuturor. Dar Doctorul Petromax avea acea lipsă de claritate care sugerează nu doar o afecțiune, ci un abandon, o asprime psihică în jurul ochilor, o albeață în jurul gurii, de parcă revedea la nesfârșit momentul și nu-l putea uita oricând de mult se lăsa ocrotit de femeia aborigenă în haină galbenă. Nu muncea. Se ducea fără încetare dintr-o cafenea în alta în Huddersfield; nu aveam cum să știu de ce, cu toate că bănuiam – cât se poate de greșit – la vremea respectivă că uitase în care toaletă se afla oglinda și că o căuta din nou cu răbdare.

L-am urmărit când am putut în ciuda dezaprobării domnului Ambrayses; și asta e ce mi-a spus el într-o după-amiază în Four Cousins Grill & Cofee Lounge:

— Când eram copil, bunica mă lua deseori cu ea pe unde mergea. Eram un băiat liniștit, cu o sănătate șubredă deja, și ea mă găsea la fel de ușor de îngrijit ca un cățel mic. Obiceiurile ei erau fixe: în fiecare miercuri se ducea la coafor și apoi mergea mai departe cu trenul la Manchester pentru a face cumpărături. Purta cu ocazia aceasta o pălărie făcută în întregime din pene de un roz pal, aproape cremos, printre care erau presărați ochi de păun de un roșu-marونیu uimitor. Penele erau foarte dese și apropiate, de parcă încă s-ar fi aflat pe pieptul păsării.

Adora cafenelele; cred că deoarece viața care se desfășoară în ele, chiar dacă domestică și confortabilă, nu te poate pretinde în niciun fel: nu ai niciun motiv să i te alături. „Îmi place să-mi iau ceaiul în liniște”, îmi spunea în fiecare săptămână. „Din când în când, îmi place să-mi iau ceaiul în liniște”.

Orice ar fi mâncat o făcea să tușească și să se înăbușe, și așa ținea o bună bucată de vreme; și niciodată nu-și dădea jos impermeabilul de un verde luminos cu nasturi de sidef și margini aurii.

Când îmi aduc aminte de Piccadilly n-o fac atât datorită stolorilor de grauri care invadau grădinile la capătul fiecărei după-amiezi scurte de iarnă, umplând potecile cu mirosul lor mucezit gros și trimițând spre cer un puternic țipăt mecanic care înghițea traficul, cât datorită zăngănitului de oale, a mirosului de marțipan sau a unui chibrit tocmai aprins, a hainelor de blană ude agățate una peste alta într-un colț, a vocilor micșorate în aerul cald și umed până la un zumzet intim din care puteai auzi o femeie la o altă masă spunând: „Oricum, atâta timp cât te poți ține pe picioare”, la care prietena ei răspundea imediat:

— O, e ceva, nu-i așa? Da.

Într-o după-amiază ploioasă de noiembrie te făcea să te simți doar pe jumătate treaz. O chelneriță ne aducea scrumiera. O așeza în fața mea: „Întotdeauna, domnul e cel care fumează”, spunea. Mă uitam la bunica îmbufnat, întrebându-mă unde urma să mai mergem. La Boots descoperise ultimul etaj din nou schimbat, dintr-o dată plin cu mânuși de bucătărie, ceasuri, grătare cu infraroșu; și un miros puternic de plastic ars o

deranjase sub arcadele dintre Deansgate și Market Street.

Pe toată lungimea încăperii în care ne aflam se întindea o vitrină din sticlă fumurie, prin care puteai vedea grădinile în crepusculul tot mai adânc, potecile burnițate reflectând ultimele raze de lumină din cer, băncile și rândurile goale de flori cenușii și evazive, lămpile cu sodiu de lângă balustrade. Suprapusă, pe partea dinăuntru a sticlei, se vedea reflecția îndepărtată a cafenelei: era ca și când cineva scosese toate scaunele și mesele afară, în grădini, unde chelnerițele așteptau în spatele tejghelei din oțel inoxidabil, ștergându-și fețele cu un gest caracteristic în aburul de la *bain marie*, nepăsătoare față de iarba udă, față de bălți, față de porumbeii înnegriți dar plini de viață care le topăiau pe lângă picioare.

De îndată ce am făcut această descoperire, m-a copleșit un fel de calm. Bunica părea să se îndepărteze, vorbind în murmure hipnotice pline de emoție. Zăngănitul de tacâmuri și tăvi de metal ajungea la mine doar de la distanță în timp ce urmăream oamenii care intrau în grădini râzând. Puteau trece fără probleme prin balustradele de fier; vântul și ploaia nu-i afectau. Își frecau mâinile și se așezau ca să mănânce pătrate de prăjitură Battenburg uscată și să exclame „Mmm” cât de bună era. Ședeau acolo, afară în frig, zâmbind unul către celălalt: în mod sigur erau mult mai veseli acolo afară. Un bărbat singur avea o scrisoare pe care a deschis-o și a citit-o.

— „*Dragă Arthur*”, începea aceasta.

A chicotit și a clătinat din cap, atingând cu degetul câte un rând ici și colo, de parcă ar fi arătat scrisoarea cuiva, în timp ce chelnerițele mergeau de colo-colo prin jurul lui, în fiecare parte fete cu picioare albe și pantofi fără toc, dintre care unele își încheiau nasturii halatului albastru-închis mai jos decât celelalte. Purtau tăvile cu o siguranță nepăsătoare și vorbeau între ele într-o limbă pe care tânjeam să o înțeleg, plină de elipse, aluzii și schimbări bruște de subiect, în care lucrurile concrete erau articole și prețuri. Voiam să merg și să mă alătur lor. Viețile lor, îmi imaginam, ca și viețile tuturor oamenilor din grădini, erau unele și aceleași cu felul lor de a umbla printre mese – o mișcare îngrijită, sigură, încrezătoare, fără nicio urmă

de nesiguranță, printr-un mediu mai puțin restrictiv decât cel în care eram eu nevoit să mă mișc.

— Da, iubire, spuneam ca să mă bag în seamă. Mulțumesc, iubire. Mai ai ceva, iubire? Douăzeci de peni, atunci, mulțumesc, iubire, optzeci de peni rest, următorul, te rog. Și-a luat în cele din urmă Pam cerceii ăia lungi, atunci? Nu, iubire, doar prăjiți.

— Cred că-i la fel de bine să nu fii, răspundeau ele.

Sau, cu un clipit din ochi și un scurt râset:

— Margaret a stat multă vreme în știi-tu-unde. O să aibă noroc!

În mijlocul sau punctul focal al grădinilor, din care șirurile de flori se retrăgeau cu modestie în arcuri, se afla o statuie. De-a lungul brațelor ei ridicate se adunau picături de apă, tremurau în bătaia vântului, cădeau. Una dintre fete s-a dus într-acolo și și-a așezat tava pe o bancă de lângă ea. Și-a îngropat brațele brusc în soclul statuii și a scos o cârpă cu care să se șteargă pe mâini. O dată asta făcută, s-a uitat absentă înainte, de parcă începuse să suspecteze că era prizonieră între două lumi. De parcă nu aparținea nici uneia, imaginea ei le domina pe amândouă, o fată mare, simplă, răbdătoare, de șaptesprezece sau optsprezece ani, cu unghii scurte și lăcuite și un spate obosit de la sortarea tacâmurilor toată dimineața. Brusc, a izbucnit într-un râset de încântare.

S-a uitat direct la mine și mi-a făcut cu mâna. M-a chemat. Îi vedeam gura deschizându-se și închizându-se ca să articuleze cuvintele: „Aici! Vino aici!”

E vie, mi-am spus. A fost un șoc. Am simțit că și eu eram viu. M-am ridicat și am fugit direct în vitrina din sticlă-oglină și mi s-a zdruncinat creierul. Cineva a scăpat o tavă cu cuțite. Am auzit o voce bizară, îndepărtându-se de mine foarte repede, spunând:

— Ce-a făcut? Oh, ce-a mai făcut acum?

Apoi, primii zece sau doisprezece ani ai vieții mi-au fost luați, separați de mine cu dibăcie ca bula de aer într-un poloboc – limpede vizibili, dar ciudați și inaccesibili, făcuți din nimic. Am știut imediat că, deja, ceea ce văzusem nu era Viriconium,

Viriconium totuși mă aștepta. Am știut și cum să-l găesc.

Oamenii își ascund mereu propria deziluzie, decăderea, vârsta. Cum se face că nu-și dau niciodată seama ce vor deveni, din moment ce chipurile lor conțin deja chipurile pe care le vor avea peste douăzeci de ani?

— Chiar dac-o s-o poți găsi, n-o să afli nimic de la oglinda doctorului Petromax, a spus răspicat domnul Ambrayres. Epuizează mai întâi pisteile tradiționale ale cercetării.

Și, ca întru susținerea ideii lui, mi-a adus o cutie de carton pe care o găsisese printre molozurile unui șantier din Halifax, pe capacul căreia erau imprimate îngroșat cuvintele *Lumea Mozaic*. Însă fața îmi era împietrită de ambiție.

Bătrânii șed mai mult sau mai puțin răbdători în vagoanele trenurilor închipuindu-și că și-au cumpărat o baie nouă, cu lavandă, cu o cadă rotundă în care se vor arunca. Luna aprilie vine, titlurile de pe prima pagină ale ziarelor spun: BĂIAT BISERICOS UCIS: KATIE MOARE NUDĂ. Soarele se mișcă peste lespezile decorative din fața stației de autobuz, unde autobuzele sunt oprite oblic în linie: de la etajul unuia te poți uita în celălalt la o față care-și suflă nasul. Nu crezi că mai poți îndura să auzi încă o femeie în Sainsbury's spunându-i fiului ei în timp ce-și înnoiește priza pe punga de plastic pentru cumpărături cu Pierrot scris pe ea în roz și cenușiu: „Alee, ridică-ți piciorul de pe biscuiți. Nu-ți mai spun încă o dată. Dacă nu-ți ridici piciorul de pe biscuiți, Alee, dau cu el pe jos.”

Din nou aprilie. Când soarele intră printre nori, un vânt negru smulge petalele de șofran și le azvârle în josul șoselei de centură.

— Abia aștept, i-am spus domnului Ambrayres.

Nu mai aveam răbdare să aștept. L-am urmărit pe doctorul Petromax de la Blue Rooms („Mâncare caldă toată ziua”) până la Alpine Coffee House, Merrie England și Elite Cafe & Fish Restaurant. În fiecare dintre aceste localuri i-am dat voie să-mi spună povestea lui. Chiar dacă se schimbau unele amănunte, aceasta rămânea în mare parte neschimbată: dar eram sigur că se pregătea să spună mai mult. Într-o zi, am păstrat tăcerea

până ce-a încheiat ca de obicei: „Viriconium totuși mă aștepta”, apoi i-am spus fără ocolișuri:

— Și totuși n-ați fost niciodată acolo. Ați primit un indiciu în copilărie. Ați găsit intrarea, dar n-ați folosit-o niciodată.

Ne aflam în El Greco, la capătul pietonal al New Street. Când a așteptat-o pe chelneriță, s-a uitat peste trotuarul din lespezi albe, cu puietii lui de fag și rânduri de flori, la vitrina localului C&A, cu ochii săi maronii și aspri plini de răbdare între pleoapele vineții. Când a venit, chelneriță i-a adus cambulă și cartofi prăjiți.

— O, bună! a spus ea. Nu v-am mai văzut de-o vreme! Vă simțiți mai bine?

Și-a mâncat cartofii prăjiți unul câte unul cu furculița, turnând oțet peste ei înainte de fiecare îmbucătură, și abia după aceea a dat jos albul cambulei de pe pielea fragilă și alunecoasă până ce a avut-o toată într-un morman pe o parte a farfuriei și restul peștelui, intact, scânteind ușor, vârstat cu cenușiu, în mijloc. Făcând asta, mâinile lui murdare erau la fel de dibace și de delicate ca ale unui băiat. O dată sau de două ori a ridicat ochii spre mine și apoi i-a coborât la loc.

— Cine ți-a spus asta? a zis el încet după ce-a terminat de mâncat. Ambrayse?

A lăsat jos cuțitul și furculița.

— Trei am plecat la drum, a spus. Nu spun cine. Doi au trecut cu ușurință, al treilea a încercat să se întoarcă la jumătatea drumului. În ziua potrivită încă-l mai poți vedea în oglindă, vărsând fără oprire. Nu pare să știe unde se află, dar te poate vedea. Am trăit acolo trei luni, în niște camere de pe Salt Lip Road din spatele lui Rue Serpolet. Străzile puteau. La șase dimineața, dinspre Canalul Yser se ridica un miros atât de înțepător, încât părea să întunece stâlpii de fier ai felinarelor; tușeam în vise, ne zbăteam pentru o clipă să ne trezim, și apoi ne dădeam seama că singura scăpare era să dormim din nou. Era iarnă și totul era mizerabil. Înăuntru, casele miroseau a coji de legume, apă de canal, cauciuc ars. Toți cei care locuiau în ele erau bolnavi. Dacă voiam să facem baie, trebuia să mergem la o baie publică din Mosaic Lane. Aerul era rece; ecourile se zbăteau

sub acoperiș; apa era ca plumbul. Uneori nu semăna deloc cu apa. Erau niște picturi murale celebre acolo, dar erau atât de prost întreținute, că puteai săpa șanțuri în grăsimea care le acoperea. Dacă le curățați, vedeai cele mai frumoase lucruri dedesubt, nuanțe de roșu alburiu, tonuri de albastru pur, fețe de copii! Am rămas acolo vreme de trei luni. Știam că mai sunt și alte cartiere în oraș, unde lucrurile trebuiau să stea mai bine, dar nu puteam găsi drumul către ieșire. La început am fost foarte obosiți; mai târziu am crezut că suntem urmăriți de un fel de poliție secretă. Spre sfârșit, bărbatul împreună cu care eram s-a îmbolnăvit; a început să audă ecourile din baia publică chiar și când stătea în pat; nu putea să umble. Mi-a fost greu să-l scot afară. În noaptea când am făcut-o, puteai vedea luminile din Orașul de Sus, suave, magice, ca niște lampioane de hârtie într-o grădină, umplând golul din jur. Dacă m-aș fi dus către ele, să fi mers drept spre ele!

M-am uitat la el.

— Asta a fost tot? am spus.

— Asta a fost tot.

Începuseră să-i tremure mâinile, și s-a uitat în jos la ele.

— Oh, da. Am fost acolo. Ce altceva m-ar fi putut aduce în starea de acum?

S-a ridicat în picioare și s-a dus la toaletă. Când s-a întors, a spus:

— Ambrayses are multe de învățat despre mine.

S-a aplecat, ochii lui arătând acum foarte vagi și bolnavi, de parcă începea deja să uite cine eram sau ce doream, și mi-a șoptit repede ceva în ureche; apoi a plecat.

Când a traversat strada, trebuie să fi deranjat porumbelii, căci aceștia și-au luat cu toții zborul deodată și au început să bată violent din aripi printre clădiri. Când au trecut peste ea, o indiană ce ședea în lumina soarelui examinând o bucată de pânză brodată a tresărit și a împăturit-o cu iuțeală. Chiar dacă s-au calmat curând, aterizând în șir pe partea de sus a fațadei din prefabricate a localului C&A, ea a continuat să se uite în jur speriată și indignată – mușcându-și buzele, schimonosindu-și fața, mișcându-și repede umerii pe sub haina strâmtă de piele,

din ale cărei mâneci îi ieșeau încheieturile slabe ale mâinii și palmele de un maroniu prăfos, cu unghiile lăcuite în vinețiu.

Asiaticele bătrâne își fac neconținut de lucru cu vălurile, trăgând cu degete scofâlcite de capetele legate sub bărbie. În stația de autobuz, își ridică picioarele – întorcând automat ochii de la el – pentru a-i da voie îngrijitorului să măture pe lângă picioarele băncuței de plastic. Au trăsături la fel de aspre și de înțelepte ca ale unui elefant, dar în sinea lor sunt într-un continuu neastâmpăr nervos.

Mobila din camera din față a domnului Ambrayses, mari mese extensibile și bufete cu furniruri pătate, decojite, era presărată cu dovezile pe care le adunase: fotografiile pixelate și încovoiate, fiecare reprezentând câte un detaliu mărit în alb-negru după un instantaneu color până ce, cu contururile extrem de cețoase și cu contextul deviat, ajungea la rezultate monstruoase sau curioase; articole tăiate din ziare îngălbenite descoperite pe fundul sertarelor într-o casă goală; casete drapate în praf, care, când le deschideai, în loc de muzică scoteau numai tăcerea electrică a mecanismului, punctată o dată sau de două ori de pârâituri funebre de electricitate statică; carnețele lui, în care scrisese cu o mână lizibilă: *Orice întâmplare, lovită ușor de propria-i semnificație, poate fi provocată să scoată o scânteie; această particulă energetică este cea care zace în miezul metaforei – și al vieții; sau: Lecția pe care o învățăm prea târziu este că nu putem avea doar dorindu-ne.* Apoi, pe o altă pagină: *Nu ne amenință nimic; trebui doar să învățăm să acționăm.*

Păstra circularele, facturile, felicitările de Crăciun, cererile de caritate și micile colete care-i veniseră în cutia poștală pentru foștii locatari ai casei. Aproape ca din întâmplare, o mică parte din această corespondență pierdută sau aleatorie îi era adresată lui din Australia: o așezase la loc de cinste. Așa am aflat eu că fiica lui se căsătorise și emigrase acolo cu mai mulți ani în urmă.

— A fost nerecunoscătoare, spunea el, evitându-mi privirea și uitându-se la televizor. (O mașină ieșea încet pe porțile unei fabrici, apoi mai repede printr-o proprietate imobiliară și pe un drum gol.) A fost o fată nerecunoscătoare.

Doi hoinari veniseră să-l vadă miercurea de după ce vorbisem cu doctorul Petromax în El Greco. Era plecat.

— Vă așteaptă? i-am întrebat.

Nu păreau să știe. Au așteptat răbdători în grădină să le dau drumul în casă – un băiat înalt și deșirat în bocanci Dr. Martin și un bărbat pe care l-am luat drept tatăl lui, mult mai scund și mai agil în mișcări, care a spus:

— Aveți o priveliște faină de-aici, totuși. Poți vedea destul de departe de-aici.

Băiatul n-a răspuns, ci a rămas eșuat parcă pe poteca de ciment care, ca o oglindă în ploaie, reflecta doi sau trei boboci de șofran, galbeni și cărnoși. Stivele de cărămizi roșii, coniferele de un maro ruginiu, sera cu vopseaua ei cojită, ușa de la magazie închisă cu o cazma, toate celelalte lucruri în după-amiaza aceea erau întunecate; era o vreme de octombrie mai mult decât de aprilie.

— Suntem obișnuiți să lucrăm în oraș.

Băiatul s-a uitat cu băgare de seamă la ploaie, a întins câteva picături în țepii de pe craniul său osos, vulnerabil. A părut să se înveselească.

— O s-aveți câteva accidente pe străduțele astea atunci, a spus el. Cu tractoare și de-astea.

Mai târziu, a adus periile înăuntru și, luându-și timid ochii de la mine, a întins două cuverturi de pat vechi și fumurii pe linoleum ca să-l protejeze. A ingenuncheat cu un fel de conștiinciozitate visătoare pe vatra placată cu teracotă a domnului Ambrayses, ca un copil fascinat de tot ce are legătură cu focul: a aranjat traista de pânză peste șemineu; a fixat-o acolo cu fâșii de Sellotape pe care le-a rupt cu dinții de pe rolă; a împins fiecare extensie a periei în sus prin traistă până ce mirosul de funingine a intrat în cameră, bogat și amar, și a fost nevoit să se oprească brusc.

— Mai sunt trei ieșiri aici, a spus tatăl lui. Mai merg trei segmente.

— Ba nu merg, a spus băiatul, clătinându-se pe picioare și continuând să împingă peria în horn.

— Mă duc să văd.

Când s-a întors, a spus:

— O aud cum zăngănește sus.

— Poate că zăngănește, dar mai sus de-atât nu merge.

S-au uitat unul la celălalt.

— O aud limpede ca ziua; e ceva în vârf. O aud foarte bine, limpede ca ziua, cum se freacă de el.

La aceasta, băiatul nu făcu decât să împingă și mai tare.

— S-a desprins o grămadă? a întrebat tatăl.

— Ahâm.

— Asta-i tot ce putem face, atunci.

Băiatul a tras peria încet în cameră, dezasamblând extensiile una câte una în vreme ce bărbatul se uita în jos la el respirând greu, cu mâinile în șolduri, atent să vadă dacă scosese dopul de funingine din horn. Au luat jos traista, scoțând la iveală șemineul îngropat pe trei sferturi în funingine: nimic altceva. Băiatul a strâns cu dispreț bucățile de Sellotape într-o minge lipicioasă și sclipitoare. M-a invitat să mă uit pe horn în sus, dar tot ce-am văzut a fost o firidă mare și întunecată, mult mai brută decât îmi imaginasem, înnegrită și vârstată de săruri, ca o peșteră.

— Ideea e, mi-a spus el, că nu știu cum de reușește prietenul dumitale să țină totuși focul în asta.

Când i-am spus domnului Ambrayses aceasta, a zis cu nervozitate:

— Era și Petromax cu ei?

Am râs.

— Sigur că n-a fost. E hornar cumva?

— Să nu lași niciodată pe nimeni aici înăuntru, a strigat. Descrie-i! Băiatul: avea mâini mari? Murdare și cu unghii rupte?

— Cum altfel să fie mâinile unui hornar?

A ignorat aceasta și, preocupat parcă de răspunsul la prima lui întrebare, și-a șoptit în barbă: „N-au fost decât hornarii”. Dintr-o dată, s-a întins pe spate printre fire ruptele de păr și bucățile mototolite de hârtie de pe podea, s-a târât în vatră și a încercat, cum și eu făcusem să se uite pe horn în sus. Orice a văzut sau n-a văzut, l-a făcut să sară iarăși în picioare. A făcut ocolul camerei deschizând ușile bufetelor și trântindu-le la loc;

a luat în mână una sau două dintre vederile trimise de fiica lui din Australia, s-a uitat într-un fel ușurat la timbrele ciudate și la peisajele ireale, apoi le-a așezat înapoi pe polița șemineului.

— Nu-i atins nimic, a spus. Nu i-ai lăsat să atingă nimic?

Când am spus că nu-i lăsasem, a părut să se calmeze.

— Uită-te la astea! a spus.

Folosise un pachet întreg de hârtie fotografică Polaroid, mi-a spus, pozând trei perechi de pantofi pentru femei pe care-i aruncase cineva într-un șanț la capătul lui Acres Lane unde cotește la dreapta ca să intre în Manchester Road.

— I-am observat duminică. Încă erau acolo când m-am întors, dar până-n dimineața asta au dispărut. Îți poți închipui, m-a întrebat, cine i-ar lăsa acolo? Sau de ce?

Nu puteam.

— Sau, la fel, cine să vină să-i ia dintr-un șanț murdar săpat printre mizeriile de la fermă la marginea mlaștinii?

Fotografiile, care aveau acea ciudată tentă verzuie pe care o prind instantaneele Polaroid la o zi sau două după ce au fost expuse, îi arătau ca fiind subțiri și fără vârfuri: o pereche din velur negru, un pantof de seară cu o piesă din blană maro; unul făcut din plastic transparent legat la margini cu un fel de piele de un albastru metalic; și o pereche de sandale ușoare cu barete intersectate care aveau rolul de-a ține în loc partea de sus a labei piciorului.

— Erau toți de mărimea treizeci și opt, a spus domnul Ambrayses. Numele imprimat înăuntru lor era Marchiza; puțin roși și spălăciți, dar altfel păreau bine întreținuți.

Dintr-o dată, aruncă fotografiile și se duse să se uite înapoi pe horn în sus.

A scâncit.

— Să nu lași niciodată pe nimeni aici înăuntru! a repetat, uitându-se neputincios în sus la mine de unde stătea el culcat. Ai multe de învățat despre Petromax.

Cu două sau trei zile mai târziu, și-a închis casa și s-a dus la Huli ca să caute, a spus, o carte rară care auzise că se afla acolo. Ușa magaziei sale din grădină a fost deschisă de vânt la jumătate de oră după plecarea lui, și de atunci se lovește fără oprire de

canaturi.

Dacă domnul Ambrayeses a fost, așa cum bănuiesc, celălalt supraviețuitor al experimentului cu oglinda – cel care, îmbolnăvindu-se pe strada aceea murdară din spatele lui Rue Serpolet, auzise chiar și în somn ecourile vocilor din baia publică pustie și care, târât în delir și transpirând din cauza viselor chinuitoare pe aleile lăturalnice înghețate în ultima lor noapte, nu văzuse niciodată luminile eterice ale Orașului de Sus – de ce amintirea lui despre Viriconium era opusul amintirii lui Petromax?

Mi se pare improbabil că voi afla vreodată.

Petromax mă evită, acum că și-a vârat otrava în mine. Îl văd în jurul Huddersfield-ului, dar soția îi stă mereu aproape. Dacă mă observă, o apucă pe altă stradă. Deseori au cu ei un copil, o fată de aproximativ zece sau unsprezece ani ale cărei picioare nede dezvoltate ies de sub tivul unei haine cenușii groase oricât de caldă ar fi vremea. Zăbovește în urma lor sau o ia brusc la fugă înainte de pe pragul unui magazin sau se oprește în fața Centrului Civic și refuză să meargă alături de ei, scoțând un sunet de protest, reprimându-și parcă o mișcare a intestinelor. Îți dai seama imediat că acesta nu este decât un alt gest formalizat: sunt o familie, iar străduințele ei de-a nu aparține acesteia sunt deja o contribuție.

Oglinda lui Petromax, dacă vrea să știe cineva, se află în toaleta din Merrie England Cafe, puțin mai în josul lui New Street față de El Greco, între intersecția cu Ramsden Street și Imperial Arcade.

Treci direct prin cafenea, cu toate reproducerile ei ieftine ale sfinților și madonelor medievale, *Mori Seul Desire*, toți unicornii și maimuțele acela, unde suporturile lămpilor de fier și tencuiala grunjoasă se apropie de sufletul medieval în noaptea lui „nepătată de nicio boare a Renașterii” și găsești pe stânga o ușă făcută să semene cu lemnul de stejar lăcuit. Scările sunt vopsite în roșu aprins; pentru o clipă, acestea par ude. Coboară-le și zumzetul cald și omenesc al traficului și discuțiile se sting, distanța diluează fâșâitul familiar al aparatului de *espresso*.

Acolo, în spatele pictogramei de pe ușa cenușie și îngrijită, deasupra chiuvetei cu așchiile ei de săpun galben și chiar lângă aparatul Seibel de uscat mâinile, se află oglinda lui Petromax. E mai mică decât te-ai aștepta, cu latura de aproximativ patruzeci și cinci de centimetri.

Cum de s-au putut strecura prin ea? Simplul act fizic trebuie să fi fost dificil. Ți-i poți închipui stând în echilibru pe chiuvetă la fel de stângaci și de greoi ca un elefant pe un scaun mic de circ. Buzunarele lor sunt îndesate cu tot ce au crezut că le va trebui: ciocolată, cuțite Tekna, monede de aur, dintre care nimic, la o ultimă analiză, nu se va dovedi de folos. Au încuiat ușa în urma lor (cu toate că Petromax, care trece ultimul, o va deschide din nou, astfel încât lucrurile să-și păstreze normalitatea în cafeneaua Merrie England de sus), dar fiecare sunet dinspre bucătărie îi face să se oprească și să se uite unul la celălalt. Încearcă un braț mai întâi, apoi un număr; se zvârcolesc. În cele din urmă, picioarele lui Petromax dispar, zbătându-se și fluturând. Pe talpa pantofului i s-a lipit o bucată de săpun. Toaleta e goală.

— Ei bine, asta-i tot, nu-i așa? spune o voce pe coridor. E pentru copii, de fapt, nu-i așa?

Domnul Ambrayses a avut dreptate: oglinda nu-mi este de niciun folos. Am coborât acolo; am stat în fața ei. Cu excepția mea, poate, n-am văzut pe nimeni prins deznădăjduit în capcană în ea. Când mi-a șoptit Petromax locul unde se află, știa oare deja că nu voi îndrăzni niciodată să trec prin ea, de teamă că voi găsi Viriconiumul așa cum l-a găsit el?

Vizavi de mine, lângă apartamentul domnului Ambrayses, locuiește un cuplu cu doi copii. În ziua când el s-a dus la Huli, ei au ieșit afară și au început să sape în grădina lor cu un soi de energie surescitată, iritată. Un vânt se iscase din gura văii, trântind geamurile deschise, suflând perdelele înăuntrul camerei. Trebuiau să strige ca să se facă auziți peste el, în vreme ce copiii țipau și cădeau în fund, sau omorau viermi și insecte.

— Chiar vrei să dezgropăm asta?

— Păi, nu s-a comportat foarte bine.

— Ei bine, spune dacă asta-i problema. Vrei să-l dezgropăm sau nu?

— Păi, da.

Ceea ce făceau ei nu semăna deloc cu grădinăritul. Cu cât sufla vântul mai tare, cu atât lucrau ei mai vârtos, de parcă ar fi participat la o cursă împotriva timpului săpându-și un adăpost din calea lui.

— Un păianjen, un păianjen! urlau cei doi băieți mici, iar tatăl le-a făcut pe plac cu un fel de calm disperat, așa cum ai face în fața unui atac aerian sau a unei inundații.

E profesor, are în jur de treizeci de ani, poartă barbă și o atitudine tăioasă menită să ascundă sfiala.

— O să se dezlănțuie... furtuna asta? l-am auzit întrebându-și soția.

Era greu de intuit ce altceva ar fi putut spune, doar dacă nu „treaba asta“.

Curând după aceea, s-au dus cu toții înapoi în casă. Vântul a suierat și a foșnit o vreme în șemineul meu îndesat cu ziare, dar a început să se potolească.

Viriconium!